

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Damıtılmış Sözler

Hazırlayan: M. Ertuğrul Saraçbaşı

DAMITILMIŞ SÖZLER

M. Ertuğrul Saraçbaşı 1922'de Ankara'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara'da yaptı. 1944 yılında Mülkiye'yi (Siyasal Bilgiler Okulu) bitirdi. Diyadin, Doğubayazıt, Şirvan, Bafra ve Bor'da kaymakamlık yaptı. 1972 yılında Türkiye Odalar, Borsalar Birliği Şube Müdürlüğü görevinden emekli oldu.

M. ERTUĞRUL SARAÇBAŞI

DAMITILMIŞ SÖZLER

Yapı Kredi Yayınları

Damıtılmış Sözler / M. Ertuğrul Saraçbaşı

Kitap Editörü: Selahattin Özpalaşık

Kapak Tasarımı: Nahide Dikel
Baskı: Şefik Matbaası

1. Baskı: İstanbul, Kasım 1997

3. Baskı: İstanbul, Şubat 2001

ISBN 975-363-722-5

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 1996

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Yapı Kredi Kültür Merkezi

İstiklal Caddesi No. 285 Beyoğlu 80050 İstanbul

Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23

<http://www.yapikrediyayinlari.com>

<http://www.shop.superonline.com/yky>

e-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr

İçindekiler

Sunuş (*Hilmi Yavuz*) 13

Önsöz 15

Acı 19

Acıma 22

Aç 24

Açlık 24

Ad 25

Adalet, Âdil 27

Adam 29

Af 31

Ağaç 32

Ağlamak 33

Ağyar 35

Ah 37

Ahbap 39

Ahlâk 40

Ahmak, Ahmaklık 40

Aile 41

Akıl 41

Akıllı, Akılsız 43

Akraba 44

Akşam 45

Alçak, Alçaklık, Alçalma 45

Alçakgönüllü(lük) 46

Aldanmak, Aldatmak 47

Alışkanlık 48

Allah 49

Altın 50

Anı 52

Anlamak 53

Anne, Annelik 54

Aptal, Aptallık 55

Aramak 56

Anı 57

Ârif 57

Arkadaş 58

Arzu 58

Asker, Askerlik 60

Aslan 60

Âşık 61

Aşk 66

At 76

Ateş 78

Av, Avcı 79

Ayna 80

Aynılık 81

Baba 85

Bâde 85

Baht 86

Bal 87

Balık 88

Barış 89

Baş 89

Başarı 90

Bayram 91

Bed Asıl 91

Beklemek 91

Belâ 92

Bencil, Bencilik 93

Bîgâne 94

Bilge, Bilgelik 94

Bilgi 95

Bilgin (Âlim) 96

Bilim (İlim) 97

Bilmek 98

Borç, Borçlu 99

Budala, Budalalık 101

Bulut 101

Bülbül 102

Büyük, Büyüklük 104

Cahil, Cahillik 106
Can 107
Cânân 109
Cefâ (Eziyet) 110
Cehennem 111
Cennet 112
Cesur, Cesaret 113
Cevher 114
Cevr 115
Cimri, Cimrilik 115
Cömert, Cömertlik 116

Çalışmak 117
Çeşitli Konular 118
Çiçek 132
Çirkin, Çirkinlik 133
Çoban 134
Çocuk, Çocukluk 135

Dağ 136
Dalga 137
Davet 137
Davul 138
Define 138
Değirmen 139
Deha, Dâhi 139
Deli, Delilik 140
Deniz 142
Derman 144
Dert, Dertli, Dertsiz 144
Deva 148
Devlet-1 149
Devlet-2 150
Devran 150
Diken 151
Dil-1 153
Dil-2 154
Dilenci 155
Din 155
Doğru, Doğruluk 156
Dost 157
Dostluk 161
Duvar 162
Duygu (His) 163
Dünya (Âlem, Cihan, Dehr) 163
Düş (Rüya) 170
Düşman, Düşmanlık 171

Düşmek 173
Düşünce, Düşünmek 174

Edeb 176
El 176
Elbise (Giysi) 178
Elem 179
Erdem (Fazilet) 180
Erkek 182
Eser (Yapıt) 182
Esir, Esirlik 183
Eşek 183
Etek 184
Ev 185
Evlilik 186

Fakir, Fakirlik (Yoksul, Yoksulluk) 187
Fânî, Fenâ 188
Felâket 189
Felek 190
Felsefe 192
Fırsat 193
Fırtına 194
Fikir 195

Gaflet 195
Gam 196
Gazap 198
Gece 199
Geçmiş (Mazi) 200
Gelecek (İstikbal) 201
Genç, Gençlik 202
Gerçek (Hakikat) 203
Gölge 205
Gönül 206
Göz 210
Gözyaşı 213
Gurbet 215
Gurur 217
Gül 218
Gülmek 221
Gün 222
Günah 224
Gündüz 225
Güneş 226
Güvenmek 227
Güzel, Güzellik 227

Haber 232
Hak 232
Hâkim (Yargıç) 234
Haksız, Haksızlık 234
Halk 235
Hased, Hasûd 236
Hasta 238
Hastalık 239
Hata 240
Hayal (Hülya) 240
Hayat (Yaşam) 241
Hayvan 246
Hazine 247
Hırs, Hırslı 247
Hırsız, Hırsızlık 229
Hiddet 249
Hile 249
Hükümet 250
Hür (Özgür) 250
Hürriyet (Özgürlük) 251

İstirap 254
İbadet 255
İçki 255
İdbar 256
İftira 257
İhtilâl 257
İhtiyaç 258
İkbal 258
İlâç 260
İltifat 260
İmân (İnanç) 261
İnanmak 261
İnci 262
İnsan, İnsanlık 262
İrade 268
İrfan 268
İş 269
İyi 271
İyilik 272

Kadın 274
Kafes 280
Kahraman, Kahramanlık 280
Kalp 281
Kâmil 283
Kanaat 284

Kapi 285
Kaptan 286
Karanlık 286
Kan 287
Karıncı 287
Kaza ve Kader 288
Keder 290
Kedi 290
Kelime 291
Kemâl 292
Kılıç 293
Kıskanç, Kıskançlık 294
Kismet 295
Kibir 295
Kimsesiz, Kimsesizlik 296
Kin 297
Kitap, Kitaplık 297
Koca 300
Komşu 301
Konuk (Misafir) 302
Konuşma 303
Korkmak, Korku 304
Koyun, Kuzu 306
Köle, Kölelik 306
Köpek 307
Köprü 309
Kör 309
Kötü, Kötülük 310
Kral, Krallık 312
Kul, Kulluk 313
Kumar, Kumarbaz 314
Kurt 315
Kusur (Ayıp) 316
Kuşlar 317
Kuvvet, Kuvvetli (Güç, Güçlü) 320
Kuyu 321

Laf 321

Mahabbet (Muhabbet) 322
Makam (Mevki) 323
Mal 324
Menfaat (Çıkar) 326
Merhem 327
Mert, Mertlik 327
Mevsimler 328
Mey 330

- Meyhane 331
 Meyve 332
 Mezar(cı), Mezarlık 333
 Meziyet 334
 Mide 335
 Mihnnet 335
 Millet (Ulus) 336
 Minnet, Minnettarlık 337
 Mum 338
 Mutlu, Mutluluk 339
 Mutsuz, Mutsuzluk 344
 Müzik 346
- Nâdân 347
 Namus, Namuslu, Namussuz 348
 Nankör, Nankörlük 349
 Nefret 349
 Nefs 350
 Neşe 351
 Nimet 353
- Ok 354
 Okumak 355
 Olmak 355
 Ot 355
- Öç Alma (İntikam) 356
 Öfke 357
 Öğüt (Nasihât) 358
 Öksürük 360
 Ölmek, Ölüm 360
 Ömür 366
 Övgü, Övmek 369
- Para 371
 Perişan 374
 Pervâne 375
 Pişman, Pişmanlık 377
 Politika 378
- Rakip 379
 Rol 380
 Ruh 380
 Rüzgâr 382
- Sabır 384
 Saç 386
- Safâ 387
 Sağ, Sağlık 387
 Sâki 388
 Sanat, Sanatçı 390
 Sarhoş, Sarhoşluk 391
 Savaş 392
 Selâm 393
 Servet 394
 Sevda 394
 Sevgi 395
 Sevgili 397
 Sevinç 397
 Sevmek 398
 Sıkıntı 400
 Sıla 401
 Sır 401
 Sinek 404
 Sitem 405
 Sofra 405
 Soru (Sual) 406
 Soy, Soylu, Soyluluk 406
 Söz 407
 Su 411
 Suç, Suçlu 413
 Susmak 414
- Şair 416
 Şarap 417
 Şeref 419
 Şeytan 419
 Şiir 420
 Şikâyet 421
 Şöhret 422
 Şüphesiz (Kuşku) 423
- Tabiat (Doğa) 424
 Tabib (Hekim) 425
 Taht 426
 Talih, Talihi 427
 Talihsiz, Talihsizlik 429
 Tamah, Tamahkâr 429
 Tanımak 430
 Tarih 430
 Taş 431
 Tavuk 431
 Tecrübe 432
 Tehlike 432

Tembel, Tembellik 433

Terazi 434

Terbiye (Eğitim) 434

Tesadüf 435

Ticaret 435

Toprak (Yer) 436

Tutku (İhtiras) 437

Umut (Ümit) 438

Unutmak 440

Utanmak, Utanç 442

Uyku 442

Üzüntü 444

Vatan 445

Vazife (Görev, Ödev) 446

Vefa 447

Vicdan 448

Vuslat 449

Yalan 451

Yalancı 453

Yalnız, Yalnızlık 453

Yâr 455

Yara 457

Yasa (Kanun) 459

Yaş 461

Yaşamak 462

Yaşlı, Yaşlılık 464

Yazmak 467

Yemek 467

Yetenek (Kabiliyet) 468

Yıl 469

Yılan 469

Yiğit, Yiğitlik 470

Yol 471

Yük 472

Yüksek, Yükselme 473

Yürek 474

Yüz 475

Zafer 476

Zâlim 476

Zaman 477

Zekâ, Zeki 481

Zengin, Zenginlik 482

Zevk 483

Zulüm 485

Sözlük 487

Şairler ve Yazarlar Dizini 507

Mülkiyeli kardeşim Hüseyin Ergün'e.

SUNUŞ

İster "özdeyiş" (maxim) denilsin, ister "aforizma", ister "hikmetli söz" (hakî-mâne söz) ya da "atasözü" adı verilsin, tümünde değişmeyen bir yan var: bir düşüncenin en kısa, kestirme ve kuşkusuz, en çarpıcı bir biçimde dile getirilmesi... Kısalık ve çarpıcılık, bu tür sözlerin ayırd edici özelliği. Tek başlarına söylenebildikleri gibi (aforizma, özdeyiş, atasözü), bir metnin içinde o metnin bir cümlesi, bir parçası olarak da yer alabiliyorlar. Türk-İslâm geleneği şiirde de, düzyazıda da hikmetli ya da felsefi söz'e sık sık başvurur. Müfredler, rübailer ve mesnevîlerde olduğu kadar, Prof. Hilmi Ziya Ülken'in deyişiyle "tefelsüf" ya da "hikemiyyat" türünden yapıtlarda da rastlıyoruz bu sözlerle. "Hikemiyyat" yani, örneğin Sâdî'nin *Gülîstan* ve *Bostan*'ı, Âşık Paşa'nın *Garibname*'si, ya da Mevlânâ'nın *Mesnevî*'si gibi yapıtlarda dile gelen "derin düşünceler" "Tefelsüf" ise, bazı bilim, hukuk ve ahlak yapıtlarındaki "fikir kırıntıları" Siz, Ülken'in "kırıntı" sözündeki küçümseyici edâyâ bakmayın, bu sözlerin bu toplumun düşünce geleneğinde can alıcı bir yeri vardır.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, bu kitabın *Unutulmaz Sözler Antolojisi* adı altında (Sander Yayınları, 1972) yapılan ilk basımına yazdığı "Giriş"te, Ertuğrul Saraçbaşı'nı "hikmet ve edebiyat okyanusu"nda bir "inci avcısı"na benzetiyor. Ve binlerce kitaptan yaptığı tararnaların bize, "bu çalışmanın çetinliğini" olduğu kadar, belki daha çok, Saraçbaşı'nın "edebi zevkindeki inceliği ve fikir kültüründeki zenginliği" gösterdiğini söylüyor.

Bu değerlendirmelere katılmamak elde değil elbet. Gerçekten de T.S. Eliot'ın "ömrümün tutarını kahve kaşıklarıyla çıkartmış" olan J. Alfred Prufrock'u gibi, Ertuğrul Saraçbaşı'nın da, hakiki bir ehl-i tariyk *sabrıyla* derlediği bu sözler, aslında, binlerce kitabın hayattan damıttığı sözlerdir. Saraçbaşı onları bu kez, binlerce kitaptan damıtıyor, – hem de, haddeden geçmiş bir beğeniyle...

"Sabır" sözcüğünü kullanmam boşuna değil. Saraçbaşı'nın bu çabasının

bir "ömür tutan" olduğunu biliyorum çünkü. Hemen eklemeliyim: güzel sözlere adanmış bir ömür! Bir şairinkinden ne farkı var, – bir "harikulâdelikler avcısı" olarak...

Sözümü bu kitaptan "damıtılmış" bir söz'le bağlayayım: "Sabır acıdır, ama meyvesi tatlıdır" (J.J. Rousseau – Sâdî). Şimdi bu meyveleri tadma zamanıdır...

Hilmi Yavuz

ÖNSÖZ

Bağban bir gül için bin hâra hizmetkâr olur.

Mustafa Şâmî

Bende ders kitapları dışında okuma merakı, daha doğrusu tutkusu, 1940'lı yıllarda Mülkiye'de (Siyasal Bilgiler Okulu) öğrenci iken başladı.

29 Ekim 1941'de Cumhuriyet'in 18. yıldönümünde, Millî Eğitim Bakanlığı "Dünya Edebiyatından Tercümeler" adı altında 13 klâsik yapıtı ulusumuza armağan etmişti. Dokuz yıla yakın bir süre içinde sayıları 1000'e ulaşan bu kitaplar benim de gözlerimin önüne yepyeni dünyalar sermişti. Onlarda Mevlâna'nın, Sâdî'nin, Balzac'ın, Sir Walter Scott'un, Dante'nin, Eflâtun'un, Tolstoy'un, Molière'nin, Konfüçyüs'ün dünyalarını tanıdım. İnsanların her şeyi başka başka gözler, başka başka düşüncelerle gördüklerini, dolayısıyla fikir ayrılıklarının asıl nedeninin bu olduğunu bu kitaplar sayesinde öğrendim. İçinde kaybolduğum bu okyanustan özdeyişler derlemeye başladım.

Kaymakamlık görevim sırasında da köyü, köylüyü ve halk filozoflarını tanıma fırsatını buldum. Kültürümüzün önemli bir bölümünü oluşturan atasözlerimizi ve deyimlerimizi en güvenilir kaynaklardan ve ağızlardan toplama uğraşına girdim.

Diyadin'in, Doğubayazıt'ın, Şirvan'ın karlı, uzun ve dondurucu kış gecelerinde, sobasında tezek yanan bir odada, lüks lambası ışığında, postadan çıkan yeni kitapları okumanın doyulmaz tadını tattım.

1972'de Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden emekli olduktan sonra İstanbul'a yerleştim. Bir kütüphaneler cenneti olan bu eşsiz kentimizdeki üniversite, Beyazıt, Nuruosmaniye, İli Halk ve Türkiyat kütüphaneleri ayrılmaz olduğum mekânlarımdı artık... Ülkemizin yetiştirdiği seçkin şair ve yazarlarımızın binlerce

yapıtı ile 2358 "Öğrenci Mezuniyet Tezi"ni büyük bir titizlikle tarayarak özdeyişler yanında atasözleri ve deyimlere 17 bin örnek buldum.

Bu çalışmalarımnda bana büyük kolaylıklar sağlayan kütüphane müdürleri merhum Nurettin Kalkandelen ile merhum Muzaffer Gökman'a Tanrı'dan rahmet dilerken sayın Hasan Duman, sayın Erdal Hamamî ve sayın Gürbüz Yılmaz hanıma teşekkürlerimi sunmayı ödenmesi gerekli bir borç sayıyorum.

1970'li yıllarda atasözü, deyim ve özdeyiş konularında küçük çapta kitaplarım basıldı. Bu kez sizlere sunduğum *Damıtılmış Sözler*'de aşağıda belirtilen yöntemle uyularak sıralanmış 452 konuda 10.000'e yakın söz bulacaksınız:

– Acı, ıstırap, keder; sıkıntı, üzüntü gibi birbirine çok yakın ya da eş anlam taşıyan konular için ayrı başlıklar açılmıştır.

– Başlıbaşına bir konu oluşturacak sayıyı bulamayan sözler "Çeşitli Konular" başlığı altında toplanmıştır.

– Çeşitli ağızlarda değişik biçimlerde söylenen sözcükleri bazı yerlerde aynen korumakla birlikte, bugünkü söyleniş biçimleriyle yazma uygun görülmüştür.

– Her dizesi ayrı bir konuyu ilgilendiren beyitler, çok ender olarak iki ayrı yerde de yinelenmiştir.

– Atasözlerinin büyük bir bölümünün şairlerimizin dizelerinde gösterilmesi yeğlenmiştir.

– Kitabın sonuna, Türkçe sözlüklerde bulunmayan kelimeler için, güvenilir kaynaklardan yararlanılarak düzenlenen, bir sözlük ile şair ve yazarların hangi konularda sözleri bulunduğunu içeren bir dizin eklenmiştir.

İlerlemiş yaşıma karşın, çalışmaları son aşamaya gelen örnekle "Deyimler Sözlüğü"nü de bitirmek için büyük uğraş veriyorum. Çünkü "hayatını vatanının hizmetine adanmış, daha fazla hizmet vermeye vicdanen mecbur olurlar."

Kitabıma yazmak lütfunda bulunduğu "Sunuş"la beni onurlandıran değerli şair ve yazar, aziz dost Hilmi Yavuz'a sonsuz teşekkürlerimi sunarak *Damıtılmış Sözler*'le ilgili yazımı bitiriyorum.

M. Ertuğrul Saraçbaşı

DAMITILMIŞ SÖZLER

ACI

- 1 Kayaya tos vuran, acısını kendi çeker.
Atasözü
- 2 İnsanlar akılsızlıktan yüzünden "alınların-
da yazılı olandan" daha çok acı çe-
kerler.
Platon
- 3 Deniz kıyısında midyeler sayısız,
Sevgide de sonsuz acılar.
Ovidius
- 4 Sabah doldu göklere mavi mavi.
Doldur, ışık döker gibi kâseyi!
Acı olmasına acıdır şarap;
Ama gerçek acıdır demezler mi?
Ömer Hayyam
- 5 Acılar ve sevinçler birbirine komşu.
Geoffrey Chaucer
- 6 Deniz ol acıya sabr eyle her bâr
Derûnunda bite tâ dürr-i şehvâr
Taşlıcalı Yahya Bey
- 7 Bir şeye sahip olan kaybetmesini
bilmeli,
Mutluluk içinde olan acıyı da tatmalı.
Schiller
- 8 Dünya zevkleri acıdan başka bir şey
doğurmaz.
Balzac
- 9 Gün iyi de olur, fena da
Hiç acısı olmayan hangi hal var
dünyada?
André Chénier
- 10 Bazı acılar ilâç yerine geçer.
Shakespeare
- 11 Acı, akıllı adamların hocasıdır.
Byron
- 12 Acıda her zaman tadılmayan
muhteşem bir zevk vardır.
William Mason
- 13 Bırak, acı, kapının dışında yatsın.
George Wither
- 14 Acılar şairin, açlık kuşun en gür
sesidir.
Talat Sait Halman
- 15 Acılarımızın da gözyaşları vardır.
Vergilius
- 16 — Bu adam gururlu.
— Acı çekmemiş yeteri kadar.
Paul Valéry
- 17 Bunu herkes bilir ki, doğru söz cevher
olsa da
Hak acı olduğundan, acı olacak o da.
Genceli Nizâmî
- 18 Acı, güzelliği kemirir.
Shakespeare
- 19 Tatlıyı, acıdan öğren.
Rıfat Necdet Evrimir
- 20 Acı çoğu insanı büyütmez, aksine
küçültür.
Christian Morgenstern
- 21 Kahredici olan, acının varlığı değil,
nedensiz acıdır.
Nietzsche
- 22 Ey başkalarının acısıyla kaygılanmayan,
sana insan demek yakışık almaz.
Şeyh Sâdî
- 23 Acılar gece çözülür.
Ahmet Haşim
- 24 Talihsiz ölümlülere Tanrı şu kaderi
dokudu: Yaşayacak insanlar acı içinde.
Homeros

- 25 Acı, bir saati on saat yapar.
Shakespeare
- 26 Acısız gün yoktur.
Seneca
- 27 Acılar çağrısız gelen konuklardır.
C.H. Spurgeon
- 28 İnsanın alışamayacağı acı yoktur.
Gabriele D'Annunzio
- 29 Büyük insanlar yakınmadan bütün acılara katlanırlar.
Schiller
- 30 Dünyada her şeyi, bir gün acı ile kaybetmek için kazanıyoruz.
Schiller
- 31 Elindeki varlıkları hepsi iğretidir. Senden geri kalacak bir şey varsa acıdır.
Ferideddin Attar
- 32 Her güne kendi acısı yeter.
André Maurois
- 33 Ben, şimdiye kadar, yürek acısına kulaktan şifa verildiğini duymadım.
Shakespeare
- 34 Büyük mutluluklar, büyük acıların yanibaşındadır.
H. Erhan Bener
- 35 Sefalet içinde, mutlu anları hatırlamaktan daha büyük acı olamaz insan için.
Dante
- 36 Kedersiz, acısız olan var mı?
Firdevsî
- 37 Dünyada biricik acı, sevildiğini sanmamaktır.
Emile Zola
- 38 Katlanmasını bilen için hiçbir acı önemli değildir.
Chateaubriand
- 39 Ölümlüler arasında acı gören bir sen değilsin.
Sophokles
- 40 İçiniz kor gibi yanarken susmak acıların en beteri.
F. Garcia Lorca
- 41 Kimi gün içimiz acı çekmek ister, gönlümüzü yoklar ta dibine kadar eşmeyi severiz.
Senancour
- 42 Bir kadın acıların gizleyecek gücü aşkında bulur.
Balzac
- 43 Bütün acılar azalır, yeter ki ekmeğin olsun.
Cervantes
- 44 Büyük acıların ilacı daha azdır.
Shakespeare
- 45 Hafif acılar konuşabilir ama, derin acılar dilsizdir.
Seneca
- 46 Acı, bilgidir.
Byron
- 47 Acı çabuk unutulur, sevinç ise ebedidir.
Schiller
- 48 Acı günlük ekmeğimizdir.
Ahmet Hamdi Tanpınar
- 49 Yardıma çağırdığım acılardır. Çünkü onlar dosttur ve iyi öğüt verirler.
Goethe
- 50 Acı masuma da yalan söyler.
Publilius Syrus

- 51 Acı, insanı adam eder.
Kemal Bekir
- 52 Acıların en acısı kendi kendimize
çektirdiğimizdir.
Sophokles
- 53 Büyük şeylerin yaratılması için acı
gereklidir.
Antonio Fogazzaro
- 54 Büyük insanlar şu dünyada büyük
acılar çekmek zorundadır.
Dostoyevski
- 55 Hiç acı çekmemiş olanlar düşüncesiz
olurlar.
Henri-Frédéric Amiel
- 56 Öğrendikten, sevdikten sonra daha
çok acı çekeceksiniz.
Victor Hugo
- 57 İnsan ya acılarını unutmasını, ya da
kendi mezanını kazmasını bilmeli.
Balzac
- 58 Hayatın yaşlılık çağında olduğu gibi
aşkın da yaşlılığında, artık zevkler için
yaşanmaz, acılar için yaşanır.
La Rochefoucauld
- 59 Geçmişte çektiklerimiz, bize,
çekmekte olduğumuz acılardan daha
hafif görünür.
Gabriele D'Annunzio
- 60 Hangi acı sevmenin verdiği acıdan
daha asil, daha değerlidir?
George Sand
- 61 En gerçek acılarımız içinde bile, biraz
yapmacık vardır.
André Maurois
- 62 Acı kadar çabuk gelen hiçbir şey
yoktur.
P.J. Bailey
- 63 Tek bir acıya göre çifte bir acıya daha
kolay katlanılır: Denemek ister misiniz?
F. Nietzsche
- 64 Çektiğim acıya bir ad taktım: "Köpek"
diyorum ona... O da her hangi bir kö-
pek gibi sadık, sıkıcı, arsız ve... oyala-
yıcı ve akıllı... zorba tavırlarla onu azar-
lıyabiliyor, öfkemi ondan alabiliyorum:
Başkalının kendi köpeklerine, uşakla-
rına, kanlarına yaptıkları gibi.
André Maurois
- 65 Acı duymakta olan ruha inanılmaz.
Publilius Syrus
- 66 Kendi acımız, bize, başkasınınkini
bölüşmeyi öğretir.
Goethe
- 67 Yeryüzünde unutulmayan tek acı para
kaybıdır; öteki acılar zamanla yatışırken
bu acı giderek artar.
La Bruyère
- 68 İstirapla yüklü tiyatroların isteklisi çoktur.
Çünkü pek çok insan, acıyı, sevinçten
daha çok beğenir.
Mohammed Hecâzî
- 69 Tatlı şeyler, sonu iyi biten acılardır.
Aiskhylos
- 70 Dostlara acılarını paylaştığını göster-
mek birlikte yas tutmak değil, onlara
elbirliği ile yardım etmekle olur.
Epikuros
- 71 Şafak söktü sökecek...
Acının içinden geliyor sevinç
Ve gecenin içinden aydınlık.
Sabri Altınal
- 72 Bence siz yeterince acı çekmiyorsunuz
henüz! Çünkü siz kendi acınızı çekiyor-
sunuz, insanın acısını çekmiyorsunuz.
F. Nietzsche

73 Mutlak olan bir şey var dünyada
acı varsa katmerli güller de var.
Özdemir İnce

74 Tatlı mı var sonu olmaya acı
Var mı hoşluk yatlı olmaya ucu.
Enverî (Nizamü't Tevarih'ten çeviri)

75 Nâmerdin zehirden acıdır dili
Acı söz er belin bükür demişler.
Çankırlı Yesârî

75-a Yalnızca acı insanı geliştirir; ama acıyla
göğüs göğüse gelmelisiniz, kaçmaya
çalışan ya da ağlayıp sızlanan
kaybetmeye mahkûmdur.
Susanna Tamaro

75-b Eski acılanımı, sevinçlerimi tekrar yaşa-
yacak kadar vaktim yok benim.
George Sand

75-c Acılar bittiği yerde kalır.
Gülten Akin

75-d Acı çekmeyenler, başkalarının acı çek-
tiğini akıllarına getirmezler.
Samuel Johnson

75-e Bazı acılar vardır, yalnızlıktan hoşlanırlar.
Bu acıları kurcalamaya gelmez.
Faik Baysal

75-f Her acı yaşanabilir ancak avuntularla.
Murathan Mungan

75-g Acıyla haz çoğu zaman zararlıdır;
ruhta üşengeçlik, unutkanlık, çılgınlık
ve şiddet uyandırılır.
Platon

75-h Ölümleriyle ayrılmış olduklarımızın acısı-
na zamanın yavaş yavaş olgunlaştırdığı
unutkanlıktan başka çare bulunamıyor.
Abdülhak Şinasi Hisar

75-i Acılar kaldıysa dünden bugüne
Elbet sorulacak bir hesap vardır.
Hilmi Yavuz

75-j Acıdan ölmektense, bir hiçten ölmek
daha kolaydır; acıya isyan edebilir-
sin, hiçe hayır.
Susanna Tamaro

75-k Acılarla ömür heder olmasa,
Gönül bahçesinde elbet gül açar...
Coşkun Ertepinar

ACIMA

76 Merhametli cerrah yara sağaltmaz.
Atasözü

77 Adalet nerede hesap sorarsa, merha-
met orada haklarını kaybeder.
Georges Duhamel

78 İnsanın en zor katlandığı duygu acıma-
dır, hele hak edince.
Balzac

79 Zarardır etse zahm-dâra merhamet
cerrah.
Beliğ

80 Talihsiz insanın haline herkes vah çek-
meye hazır; lakin o acınışlar kimsenin ta
bağından kopup gelmiş değildir.
Aiskhylos

81 İnsan gibi var mı hiç gaddar?
Gaddarlık ölse eyler ihyâ
Dem umruda merhametten ammâ
Yanında rahîm gürk-i hunhâr!
Muallim Nâci

82 — En büyük tehlike nerede?
— Merhamette.
F. Nietzsche

83 Evet, yüreği temiz olmayanlara acımalı.
Puşkin

- 84 Mutsuzlara çıkışmamız, acıma mecbur olmayalım diyedir.
Vauvenargues
- 85 Merhamet faydasız olunca, insan ondan bıkar usanır.
Albert Camus
- 86 İnsan acıyabildiği birisini, gıpta edeceği birisinden daha kolaylıkla sever.
André Maurois
- 87 Kadınlar sevmedikleri adama hiç acımazlar.
Alexandre Dumas fils
- 88 Kamı açlardan ziyade kalbi açlara acırım.
Cenap Şehabettin
- 89 Acımak adaletin şanıındandır, onu yalnız müstebitler zalimce kullanırlar.
Shakespeare
- 90 Acıma, çoğu kez başkalarının dertlerinde kendi dertlerimizi hatırlamaktır; uğrayabileceğimiz felaketlerin kurnazca bir tahminidir.
La Rochefoucauld
- 91 Acıma, erdemlerin kraliçesidir.
Balzac
- 92 İnanın bana biz yalnız kendimize acınız.
Diderot
- 93 Merhamet sevgiye yakınsa. minnet onun aksine yakındır.
G. Bernard Shaw
- 94 Vekarlı ruhlara âharın merhameti de hasedi kadar ağır gelir.
Cenap Şehabettin
- 95 Yaşlılarda acıma hissi azdır! Beyin yumuşadıkça kalp katılaşıp.
La Rochefoucauld
- 96 İnsan acıdıkları sever.
Balzac
- 97 Merhamet de bir menfaat hissidir ya! "Allah'ın hoşuna gider de beni kayırır" düşüncesi!
Refik Halid Karay
- 98 Kendine yok yere acındıran, gerçekten dertli olunca acınmamayı hak eder.
Montaigne
- 99 Aşkın solgun yüzlü kız kardeşi: Merhamet.
Sir William Jones
- 100 Kalpleri kemiren gizli azaplar yüzlerden belli olsaydı, haset uyandıran nice kimselelere merhamet duyulurdu.
J.J. Rousseau
- 101 Toprağa merhamet hayırdır, inan, Lûtfetsen gül verir, zulmetsen diken.
Genceli Nizâmî
- 102 Şikâyet etmeyene kimse acımaz.
Jane Austen
- 103 Acıyana belki acır buluna N'itse kişi âhir gele yoluna.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 104 Merhamet eyle gücün yetdüğüne Bir eser eyle gelüb gitdüğüne.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 105 Merhametsiz olan kaderdir; insanlar değil.
K. Csatho
- 106 Hâlûme kâfirler itdi rahm sen rahm itmedün Böyle miydi ahdümüz ey dîni yok imânı yok.
Usûlî
- 107 Sîmurg-ı merhametden ben görmedim nişanê Ey hâce sen görürsen benden selâm söyle.
Yenişehirli Avnî Bey

Aç-Açlık

108 Bilmezem bû hilkat-i âlemde mi insâf
yok
Olmadım mı yohsa ben hâlâ sezâ-yi
merhamet.
Avnî (Fatih Sultan Mehmed)

108-a Sevincim taşsa da ara sıra,
Hayat acımasızdır hâlâ.
Guillaume Apollinaire

108-b Her tutku ölür, her aşk tükenir, fakat
acıma duygusu her şeyden fazla yaşar.
Onu hiçbir şey yıpratamaz. Yaşam,
onu durmaksızın besler.
Graham Greene

108-c Acımak ve sevmek! Bu hisler birbirin-
den ayırdedilemezler.
George Sand

108-d Acı da, sana acısınlar.
H. Muhammed

AÇ

- 109 Aç olana acı soğan baklava.
Atasözü
- 110 Tok olan cümle cihani tok sanır,
Aç olan âlemde ekmek yok sanır.
Sabâyî
- 111 Açın döktüğü gözyaşları
Tokun servetini kemiren eğe.
Trivalluvar
- 112 Kamı aç olana gün uzun gelir.
Aleksis Kivi
- 113 Aç adam etin kokusunu uzaktan alır.
Thomas Fuller
- 114 Aç, aşçıya kusur bulmaz.
G.H. Spurgeon

115 Deve yükü aş olsa, aca az görünür.
Kaşgarlı Mahmut

116 Nite anlar gani muhtaç hâlin
Ne bilsün tok olanlar aç hâlin.
Şeyhî (Yusuf Sinan)

117 Zengin yer sütlâç, fakir yer bulamaç
Sabah olunca o da aç, o da aç.
Mektupçu Ağâh

118 Kimse aç kalmaz cihanda bilse ni'met
kadrini.
Keçecizâde İzzet Molla

119 Dilersen Hakk'a lâıyk fi'l-i ahsen
Toyur acı geyür yalıncağı sen.
Güvâhî

120 Yoksulun zengin açar mâlinden,
Tok olan bilmez açın hâlinden.
İbrahim Şinasi

121 Aç insan kolay kandırılır.
Katherine Mansfield

122 Aç için kepek de yağlı ekmektir.
Genceli Nizâmî

123 Kahve acı, tütün acı, ben acı
Doyurur mu iki acı, ben aç'ı.
Kemter Baba

124 Ve duydu bir açın yemek ihtiyacını
Buğday tarlasındaki başak
Utandı büyümesindeki şehvetten
Kurudu, gitti.
Celal Sılay

AÇLIK

125 Açlık adama "day" dedirtir.
Atasözü

126 Öyle alçak bir kapıdır ki açlık, geçilmesi
zorunlu oldu mu, insan artık ne kadar
büyükse, o kadar çok eğilir.
Victor Hugo

- 127 Açlık dünyanın en güzel salçasıdır.
Cervantes
- 128 Açlık, sert kemikleri yumuşatır.
Richard Hills
- 129 Açlık, kötü danışmandır.
Vergilius
- 130 Kral da, dilenci de aynı iştahla acı kırlar.
Montaigne
- 131 Sağlık gibi dost, hastalık gibi düşman,
çocuk sevgisi gibi sevgi, açlık gibi acı
yoktur.
Pançatantra
- 132 Dolaşan köpek açlıktan ölmez.
Prosper Merimée
- 133 Açlık hep işsiz kişinin yoldaşdır.
Hesiodos
- 134 Açlık, kurdu ininden çıkarır.
William Painter
- 135 Açlık beceri öğretir.
Seneca
- 136 Aşağı düzeydeki yaratıkların zekâsını
yalnız açlık keskinleştirir. Tok bir hayvan
korkunç aptaldır.
Goethe
- 137 Açlık, ekmeği sana taptaze ve en iyi
undan yapılmış gibi gösterir.
Seneca
- 138 Açlığı olmasa şahinin biraz,
Turacın üstüne uçup saldırmaz.
Genceli Nizâmî
- 139 Açlık, en iyi terbiyedir.
Diogenes
- 140 Eğer açlık derdi olmasaydı, ne avcı tu-
zak kurardı, ne de kuş tuzağa düşerdi.
Şeyh Sadî
- 141 Açlık, en akıllı balıkları bile oltaya getirir.
Goethe

- 142 Açlık, insanı kötülüğe sürükler.
Vergilius
- 143 Açlıktan öleni bir kasa altın diriltemez.
**Assurbanipal Kütüphanesi
Tableti'nden**
- 144 Açlık, kılıktan daha keskindir.
Beaumont ve Fletcher
- 145 Açlık ne dost, ne akraba, ne insanlık,
ne de hak tanır.
Daniel Defoe
- 146 Açlık ile gurur, hiçbir zaman bağda-
şamaz.
Jonathan Swift

AD

- 147 Hayatında ekmeği yenmeyenin adı
ölümünden sonra anılmaz.
Şeyh Sâdî
- 148 Er malına kıymayınca adı çıkmaz.
Dede Korkut
- 149 Ölümlü olan vücut toprak olup gider,
ancak büyük ad unutulmadan yaşar.
Schiller
- 150 "Gül" de ne demek? Adı başka olsaydı,
bu kadar güzel kokmayacak mıydı
sanki?
Shakespeare
- 151 Bir adı ko ki yâd olursa her gâh
İşidenler disünler rahmetullâh.
Camî'î
- 152 Dünyanın yansı eğer hoş gündür,
Yansı iyi ad bırakmak içindir.
Genceli Nizâmî

- 153 Bin kez ölmek yiğ cihanda yaramaz
addan.
Lâmi'î Çelebi
- 154 Büyük isimler, layık olmayanları,
yükseltecek yerde aşağılatır.
La Rochefoucauld
- 155 Emsaliyle konuşmayan âdemin
Altın ismi olur pul yavaş yavaş.
Seyrânî
- 156 Adım ne idi unuttum,
Sorulmayı sorulmayı.
Karacaoğlan
- 157 İnsan olana, öldükten sonra bir güzel
ad bırakmak, belki hiç ölmekten
hayırlıdır.
Namık Kemal
- 158 Ne zaman okunsa bir âşık ismi
Derler ki bir Emrah var idi gitti.
Erzurumlu Emrah
- 159 Âdem odur ki âdını âlemde andura
Âlemde âd kalur ü âdem gelür gider.
Âdem Dede
- 160 Abdülhak, âdem ol da bırak nâm
dünyade,
Âlemde nâm kalur nice âdem gelir
gider.
Abdülhak Molla
- 161 Hakikî bahtiyar ancak o âdemdir ki,
dünyadan
Giderken mâmelek nâmiyle terk eyler
büyük bir nâm.
Mehmet Âkif Ersoy
- 162 Nâmunı eylük ile andungör dünyâda
Andurur kişiyi öldükde Za'îfî eyü ad.
Za'îfî
- 163 Gelen gitdi kalmadı dünyâda şâd
Meğer şol ki gidüp kodı yahşi âd.
Za'îfî
- 164 Minnet Hudâya, devlet-i dünyâ fenâ bulur
Bâki kalur sahife-i âlemde âdımız.
Bâkî
- 165 Ben dilimde namını vird ettim ammâ
dilberin
Bir dem anmaz adım, olmaz bir nefes
ağyârsız.
Mihri Hatun
- 166 İyi ad almışla iyi ol her an,
Yoksa, sonunda kendin olursun
bednam.
Genceli Nizâmî
- 167 Adı olan her şey mevcuttur.
Ahmet Hamdi Tanpınar
- 168 Fevt olunca nâmını hoş koyasın
Olmaya tutar yirin boş koyasın.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 169 Çok yaşamak elimizde değil, fakat
namımızı yaşatmak elimizdedir.
Cenap Şehabettin
- 170 Cihânda adı olan işler işi
Adı olmasa değmez pula kişi.
Güvâhî
- 171 Âdemün zâtı fenâ-encâmdur
Haşra dek bâkî kalan bir nâmdur.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 172 Her dağlı iki şeyini korumalıdır:
Papağını ve adını. Papağı ağır olabilir.
Ad da öyle.
Resul Hamzatov
- 173 Şol ad kim anıcak nefrin idile
Anılmaktan yiğ.ol kim unudıla.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 174 Y'ile virdi nice ivenler adı
Niceler sabr idüp buldı muradı.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 175 Yeğdir ölmek kaçmanız siz ölmeden
Yavuz al ile cihânda kalmadan.
Enverî

176 Âdem isen eylegil adunı andur hayr ile
Çün bilürsin dünyâda âdem gider
hayn kalur.

İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

177 Ko bir adı koyıncak sen cihânı
Disünler Tanrı yarlıgasun anı.
Câmi'i

178 Beka bulur eyü adı kalanlar
Unudulandurur fân olanlar.
Câmi'i

179 Yeryüzünde ad yapmak kadar çetin bir
iş yoktur. İnsan, daha yaptının taslağını
bile tamamlamadan, göçüp gider.
La Bruyère

180 Çoğu kişi ancak adıyla değer taşır. On-
ları yakından tanırırsanız bir hiç oldukları-
nı görürsünüz; kendilerini ancak uzak-
tan kabul ettirebilirler onlar.
La Bruyère

181 İyi adamın kemikleri erir, adı kalır.
Kaşgarlı Mahmut

182 Erken ün almış bir ad kadar ağır yük
olamaz.
Voltaire

183 Herkesin kendi gider nâmı kalır dünyâda.
Râtib Paşa

184 Cihâna gelen kalmaz âhir ölür
Kişinin hemîn yahşi adı kalur.
Za'îfi

185 Bahtiyar şu kişi kim dünyâda adı kala
Ölmedidürür âb-ı hayât içmiş gibi.
Âşık Paşa

186 Bir kez ölmek yağ cihanda bir yaramaz
addan.
Ahmed Paşa

187 Çıkınca nâmı mey âşâmlıkla bir rindin
Elinde âb gönülse şerabdır derler.
Malatyalı Râşid

188 Gelin hoş geçelim ki bir gün ola
Göçevüz adımız cihanda kala.
Gülşehri (Hoca Mesud)
(Süheylü Nevbahar'dan çeviri)

189 İşbu beş gün ömrüne aldanmagıl
Olmaz adı kendine adanmagıl.
Hamzavî

190 Ne var ger sen dahi bir ad ideydün
Sühan mülkinde nev-bünyâd ideydün.
Keşfi, Amasyalı

191 Ki bed-nâm olmaya âlemde adın
Sana ta'netmeye biliş ü yâdın.
Yeminî (Hafız Oğlu Mehmed)

192 Cihanda kişinin adıdır kalan;
Kalanı vebâl ü yalandır, yalan.
Oruç Bey

192-a Kişi doğdu, öldü, sözü kaldı gör;
Kendi gitti insan, adı kaldı gör.
Yusuf Has Hâcib

192-b Bir kimse adının son anıldığı gün ölür.
Jules Romains

ADALET, ÂDİL

193 Adalet güzeldir, fakat Emîr'lerde olursa
daha güzel olur.
Hz. Muhammed

194 Birakın adalet yerini bulsun, isterse
kıyamet kopsun.
William Watson

195 Adâletle bulan halk içre şöhet
Unudulmaz ilâ yevm-il-kıyâmet.
Câmi'i

- 196 Silâhlı adalet, en kötü adaletsizliğe bedeldir.
Alain
- 197 Adaletsizlik eden adaletsizliğe uğrayan-
dan daha mutsuzdur.
Demokritos
- 198 Kaadîy ola da'vâcî ve muhzîr dahi
şahid,
Ol mahkemenin hükmüne derler mi
adâlet.
Ziya Paşa
- 199 Adalet yoksa, cesaret de yoktur.
Benjamin Franklin
- 200 Gerçekten başka adalet yoktur.
André Malraux
- 201 Dünyalık elde etmek yararsız değildir
ama onu adaletsizce elde etmek en
kötü şeydir.
Demokritos
- 202 Zulümkârîlık dağıtır, berbat eyler ülkeyi,
Adalet saadette âbât eyler ülkeyi.
Genceli Nizamî
- 203 Adalet kadar büyük, tanırsal bir şey
yoktur.
Addison
- 204 Bulunmazsa adalet milletin efradı
beyninde
Geçer bir gün zemine arşa çıksa da
sâye-i devlet.
Namık Kemal
- 205 Adaletin gecikmesi adaletsizliktir.
W.S. Lander
- 206 Adalet toplumların nefes borulandır.
Raif Necdet Kestelli
- 207 Tann, adaleti, onu sevene verir.
Amenemope
- 208 Kadî mürteşî olursa tabî'dir ki adalet
mezada çıkar.
Cenap Şehabettin
- 209 İyi olmak kolaydır, zor olan âdil olmaktır.
Victor Hugo
- 210 İlâhî adaletin kesin delilini mi istiyorsun:
Bak, herkes ölür. Herkes!
M. Rasim Mutlu
- 211 Sağlam, korkusuz bir hüküm vermek,
adalet için onurdur.
Demokritos
- 212 Adalet mülkün temelidir.
Hz. Ömer
- 213 Adaletsizlik hükme acılık, geciktirme de
tatsızlık verir.
Francis Bacon
- 214 İnsancıl olmadıkça âdil olamazsın.
Vauvenargues
- 215 Zayıf daima adalet ve eşitlik ister,
halbuki bunlar güçlünün umurunda bile
değildir.
Aristoteles
- 216 Adalet ancak hakikatten, saadet
ancak adaletten doğabilir.
Emile Zola
- 217 Adalet mülkünden kim yüz çevirse,
Ona âkil demez akıllı kimse.
Genceli Nizamî
- 218 Kuvvete dayanmayan adalet aciz,
adalete dayanmayan kuvvet zalimdir.
B. Pascal
- 219 Adaleti, aklın yardımı olmadan yerine
getirmek imkânsızdır.
J.A. Froude
- 220 Bir tek kimseye yapılan adaletsizlik
herkese çevrilmiş bir tehdittir.
Montesquieu

221 Adaletsizlik etmemek iyidir ama yetmez, adaletsizlik etmeyi istememek de gerekir.

Demokritos

222 Bir gün adaletle muamelede bulunmak, altmış yıllık ibadetten üstündür.

Hız. Muhammed

223 Memleketin direği adalettir her zaman, Adalette nasibin saadettir her zaman.

Genceli Nizamî

224 Okuyup ibare, mâna seçmiyen Aşkın şarabını bulup içmiyen Kendi hânesine sözü geçmiyen, Adalette Süleyman'ı ta'neyler.

Sümmanî

ADAM

225 Adamın ayaklarına vurmuşlar, "vay arkam vay" demiş.

Atasözü

226 İyi adam dediğimiz kendimize en çok benzeyendir.

Cenap Şehabettin

227 Kürkine borkine bakma aslâ Örf ü zarf âdemi itmez ulemâ.

Sünbülzâde Vehbi

228 Âdem ol isterse hasm olsun bütün âlem sana.

Muallim Nâci

229 Büyük adamı, etrafındaki küçükler küçük düşünür.

Rıfat Necdet Evrimer

230 Âdeme dâmdır hevâ vü heves.

Tecellî

231 Âdem odur ki etmiye tağyir vaz'ını İkbâl ü baht kendüye yâr olmuş olmamış.

Seyyid Vehbî

232 Ağaç inceliğinden, adam kalınlığından kırılır.

Mektupçu Ağâh

233 Bildüm anı kim cihânda âdem Bin yaşasa gelmez ana bir dem.

Behiştî

(Karıştıran Süleyman Bey Oğlu)

234 Bir kısmı onların biliriz var eder yoğun, İnsanların fakat adam olmuş değil çoğu.

Abdülhak Hâmid Tarhan

235 Fen, din, ahlâk, menfaat: Bunları uzlaştıran adamdan korkarım.

Cenap Şehabettin

236 Tahsil-i kemal eylemeyen âdemi Mevlâ Sûretde dü pâ itse de ma'nada har eyler.

Ali Emîrî-i Âmidî

237 Seçer mi âdemi hayvan olanlar Ne bilsin gevheri nâdân olanlar.

Usûlî

238 Dehri arasan binde bir âdem bulamazsın; Âdem görünen harları âdem mi sanırsın?

Ziya Paşa

239 Âdem olana mihnet ile gam mı bulunmaz.

Nev'î

240 Küçük adamlarla dolmuş milletler, büyük adamlarını anlamakta gecikir.

Özdemir Asaf

241 Adam olmayanları, adam olanların hatırı için bırak.

Mevlâna

- 242 Ma'rifetdür âdemi temyiz iden
hayvândan
Anlaruz bu nüktenün ma'nâsın
insânuz hele.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 243 Kendi kendine ettiğin âdem
Bir yere gelse idemez âlem.
Adlî (Sultan Bayezid II)
- 244 Âdem oğulları aynı vücudun uzuvlarıdır.
Şeyh Sadî
- 245 Bir adamın efkârını sözler değil, hayatı
gösterir.
Cenap Şehabettin
- 246 İnsân-ı kâmil olmağa sa'y eyle âdem ol.
Bâkî
- 247 Âdeme âdem gerektir, âdem etsin
âdemi;
Âdem âdem olmayınca netsin âdem
âdemi.
Lâ-edrî
- 248 Çiğ adamın pişkin işi olamaz.
İbrahim Olcaytu
- 249 Âlemin âb-ı rûyu âr iledir
Âdemin gayreti vakâr iledir.
Zihni, Defterdar
- 250 Dünyada büyük adam az, fakat faziletli
adam daha azdır.
Raif Necdet Kestelli
- 251 Âdem ol âdem ol ki can bulasın
Cânda gencine-i nihân bulasın.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 252 Halkdan gönlümün ol mertebedir
vahşeti kim
Aksim âdem deyu mir'ata nigâh
eyleyemem.
Nâbî
- 253 Âdem ana dirler ki bu bâzar-ı cihânda
Tahsil-i kemâl itmeğe hasr-ı nazar eyler.
Ali Emîrî-i Âmidî
- 254 Kadr-i dürr ü gevheri âdem bilür
Âdemi ammâ yine âdem bilür.
Şeyh Galib
- 255 Âlemde gam kişiye dem-â-dem gelür
gider
Âdem mi var ki âleme hurrem gelür
gider.
Âdem Dede
- 256 Âdem odur ki âdını âlemde andura
Âlemde âd kalur u âdem gelür gider.
Âdem Dede
- 257 Çok kere "iyi adam" ona deriz ki hiçbir
şey yapmaz; "ölü adam" desek belki
daha doğru olurdu.
Cenap Şehabettin
- 258 Dünyanın en rahat adamı, sevmeyi
bilmeyendir.
Rıfat Necdet Evrimer
- 259 Sana her meclisinde söylerim sen
mülzem olmazsın
Değil kürsüye vâiz, arşa çıksan âdem
olmazsın.
Sâbit
- 260 Âdemoğlu âleme uryan gelür uryan
gider
Nâle vü efgân ile giryân gelür giryân
gider.
Taşlıcalı Yahyâ
- 261 Nev'iyâ lâzım değil olmak fülân ibni fülân
Mâ'rifet kesbeyle ta bir âdem ol âdem
gibi.
Nev'î
- 262 Âdem olan hitâp eder mi hara
Âyine-dâr olur mı bî-basara.
Behiştî (Vizeli Ramazan)

- 263 Adam anyorum.
Diogenes
- 264 Gök ekin misâli âdem
Onu eken biçer bir gün.
Pir Sultan Abdal
- 265 Adam adamdır eğer olmaz ise bir pulu
Eşek yine eşektir atlastan olsa çulu.
Lâ-edrî
- 266 Âdemiz. Nefesi soğuk alınız, ısıtır, sıcak veririz.
M. Rasim Mutlu
- 267 Adam var ki, bahr-i muhit ummandır,
Adam var ki, yiyüp içmeyi bilir!
Sümmanî
- 268 Âdem değilim sen de eğer âdem olursan.
Yenişehirli Avnî Bey
- 269 Tavmız hayli pesendidedir ammâ
Esrâr
Komadı gitdi o âfet bizi âdem yerine.
Esrâr Dede
- 269-a Adam kızmayınca belli olmaz.
Atasözü
- 269-b Mahsusdur âdeme belâ-yı âlem
Âlemde belâ çekmeyen olmaz âdem.
Fuzûlî
- 272 Suçludan öç almak, adalet; onu başışlamaksa erdemdir.
Molla Câmi
- 273 Unut ki, affetmek zorunda kalmayasın.
Ebner-Eschenbach
- 274 Sık sık affetmekle aptalı ahlaksız edersin.
Publilius Syrus
- 275 Af, insanlık dilinin en tatlı kelimesidir.
Victor Hugo
- 276 Af dileyen, kendi kendini suçlar.
Tolstoy
- 277 Anlamak, affetmek demektir.
Madame de Staël
- 278 Size kötülük eden bir düşmanı affediniz. Ancak vatanınıza ve milletinize kötülük eden bir kimseyi asla affetmeyiniz.
Hz. Ali
- 279 Affetmek, güçlüyü daha güçlü yapar.
Publilius Syrus
- 280 Affetmek, intikam almaktan daha iyidir.
Pittacus
- 281 Affetmek, zaferin zekâtıdır.
Hz. Muhammed
- 282 Akıllı olan her adam, af dileyenin bir suçu olduğuna inanır.
Firdevsî
- 283 "Affedebilirim, fakat unutmam" demek "Affetmeyeceğim" demenin başka bir şeklidir.
Henry Ward Beecher
- 284 Afv eyleyelim ki belki bilmez
Bir sürçen atun başı kesilmez.
Şeyh Galib
- 270 Affetmek ve unutmak iyi insanların intikamıdır.
Schiller
- 271 Önce sen kendini affet!
M. Rasim Mutlu

AF

285 Başkalannı sık sık affet, kendini asla.
Publilius Syrus

286 Affedilmenin verdiği ıstırap kadar kötü
bir şey olamaz.
Guy de Maupassant

287 Kerîm odur ki mücâzât-ı afv ede
hasma
Felek müsaade-i intikam verdikçe.
Nahîf

288 Affetmenin ne olduğunu yalnız cesurlar
bilir, yüreksizlerin doğasında af diye bir
şey yoktur.
Laurence Sterne

289 Bir kadın her şeyi affeder, yalnız
reddedilmeyi affetmez.
Alfred de Musset

290 Affetmekten daha tannısal bir şey
olamaz.
Lessing

291 İnsan sevdiği sürece affeder.
La Rochefoucauld

292 Affin en güzeli, hasmını ezmeğe güçlü
iken yapılandır.
Ömer b. Abdülaziz

293 Af eyle suçum ey gül-i ter başıma
kakma
Bir bağnyanık âşıkım ettiğime bakma.
Enderunlu Vâsîf

293-a Hiç kimse affettiği zamanki kadar yük-
selemez.
Goethe

293-b Kişi yanlışlarının tanığını, en çok onu
bağışlayamaz.
Cemal Süreya

AĞAÇ

294 Ağaca dayanma bükülür, suya
dayanma dökülür.
Atasözü

295 Ağaçsız memleket duvaksız geline
benzer.
Atasözü

296 Yüksek çınarlar diyorlar ki: Üzgün de-
liz biz, ne de sevinçli; biz dayanıklıyız.
Christian Morgenstern

297 Meyvesiz ağaca kimse taş atmaz.
Şeyh Sâdî

298 Her ağacın mivedendür izzeti
Mivesi olmasa olmaz rağbeti.
Abdurrahim Karahisarî

299 İyi bir ağaca sanlan, gölgesiz kalmaz.
Cervantes

300 Ağaç, meyvesinden bilinir,
yaprağından değil.
John Ray

301 Kavak ağacını beğenen ve seven pek
az kişi gördüm, çünkü dosdoğrudur.
Cenap Şehabettin

302 Geç yetişen ağaçlar en iyi yemiş
verenlerdir.
Molière

303 Büyük ağaçlar gölgeden başka işe
yaramazlar.
George Herbert

304 Yerine dikilmeyen ağaç, günün birinde
sökülür.
Mektupçu Agâh

305 Her uzun boylu şecaât edebilmez
da'vâ
Her ağaç kim boy atar serv-i hırâmân
olmaz.

Fuzûlî

306 İnsan da ağaca benzer; ne kadar yük-
seğe ve ışığa çıkmak isterse, o kadar
yaman kök salar yere, aşağılara, karan-
lığa, derinliğe, kötülüğe.
Nietzsche

307 Ağaçların çiçekler gözü, kuşlar dilidir.
Cenap Şehabettin

308 Meyve veren ağaca balta vurmazlar.
Şeyh Sâdî

309 İyi ağaçtan talihli dal çıkar.
Mevlâna

310 Ağaç altında Temmuz güneşine
meydan okuyanlar da var!..
Rıfat Necdet Evrim

311 Meyvelerle yüklü dal başını yere kor.
Şeyh Sâdî

312 Benim için dünyanın ve hayatın
ağaçtan daha güzel bir sureti yoktur.
Christian Morgenstern

313 Bulut bengisu yağdırsa bile, söğüt
ağacından meyve alamazsın.
Şeyh Sâdî

314 Ham ağacın ham meyvası yenilmez,
Mizaç ehli isen yetişmek lâzım.
Sümmanî

315 Kendi bahçesinde dal olamayanın biri
Girmiş bahçeme ağaçlık taslıyor.
Özdemir Asaf

316 Gel kemâl-i ma'rifet öğren dilersen 'izz
ü baht
Mu'teber olur ne denlü mevyedâr olsa
diraht.
Bahtî (Sultan Ahmet I)

317 Gönül yücelerden yük'olmak ister
Beş on kuruş ile hac'olmak ister
Ellisinden sonra hoc'olmak ister
Kart ağaçtan taze dal olur mu ya.
Ali Gufrânî

318 Köklü bir ağaçta dal eksik olmaz.
Salburcuoğlu

318-a Ağaç ne kadar uzasa göğe yetmez.
Atasözü

318-b Çiçek açmayan ağaçtan meyve bekle-
nemez.
Cenap Şahabettin

318-c Kendi bahçesinde dal olamayanın biri
Girmiş bahçeme ağaçlık taslıyor.
Özdemir Asaf

318-d Ağaç olmuşsun bir defa
Bu kın tepesinde
Yaşayacaksın ağacım,
Yaşayacaksın,
Tek ağaç olsan da.
Coşkun Ertepinar

318-e Ağaç çiçeklenmeden meyve vermez.
Atasözü

318-f Ağaca dayanma bükülür, suya dayan-
ma dökülür.
Atasözü

AĞLAMAK

319 Ağlarsan gözüne, yemezsen özüne.
Atasözü

320 Bezm-i şâdide olur girye-i mestâne
abes.
Şeyh Galib

321 Kani ol gül gülererek geldiği demler
şimdi,
Ağlanm hâtıra geldikçe gülüştüklerimiz.
Mâhir

322 Durgun suya baktım ve dedim: Ah
ölebilsem
Mâderi ki yok ağlayacak mevtime
kimsem.
Ahmet Haşim

Ağlamak

- 323 Ne mutlu diline hâkim olana, evi kendi-
sine geniş gelene, yaptığı suçtan piş-
man olup ağlayana.
H. Muhammed
- 324 Kiminin nasibi gülmek, kiminin de
ağlamak.
Balzac
- 325 Fena değil sevişip ağlama, fakat
heyhât bükaye değse hayat.
Tevfik Fikret
- 326 Soğan, mirasçılan ve dullan bile ağlatır.
Benjamin Franklin
- 327 Ağlamak, kadının tuzağıdır.
Mevlâna
- 328 Bedeni su, gönlü ise ağlama yıkar!
M. Rasim Mutlu
- 329 Hâlâ aramızda var mı hâil?
Ağlar mı olan visâle nâil?
Muallim Nâci
- 330 Yalnız insan gözleri ağlar.
Andrew Marvell
- 331 Ağlayanlar bir gün güler
Gamlanma gönül gamlanma.
Karacaoğlan
- 332 Ağlamak teessür ve kederin devâsıdır.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 333 Beraber ağlamaktaki tatlılık kadar
hiçbir şey kalpleri birbirine bağlamaz.
J.J. Rousseau
- 334 Fuzûlî dehrden kâm almak olmaz,
olmadan gıyân
Sade f sû almayincâ ebr-i nisândan
güher vermez.
Fuzûlî
- 335 Mirasçının ağlaması, maske altında bir
gülüştür.
Publilius Syrus
- 336 Ne hikmettir şu dünyâya
Gelen ağlar, giden ağlar.
Seyranî
- 337 Bu güzellik bâki kalmaz sevdiğim,
Âşıkı ağlatan gülmez sevdiğim.
Kâtibî
- 338 Vefâsız yâre şefkatsiz nigâre
Bulunmaz ağlamaktan gayri çâre.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 339 Dil benim, dîde benim, eşk benim
Neden ağır geliyor ağlayışım ağıyâre.
Muallim Feyzi
- 340 Dünyaya geleni ölmez belleme,
Her dem ağlıyanı gülmez belleme.
Ruhsatî
- 341 Sen ağlama kirpiklerin ıslanır;
Ben ağlarsam belki deli gönül uslanır.
Türkü
- 342 Gönül kim ıška düşdi ağlamasun
Niye ağlar çü miskin kendü düşdi.
Ahmed-i Dâî
- 343 Bir sînede hûn-i âl görsem
Bir çehrede bir gizli zılâl görsem
Bir vechi soluk hayâl görsem
Bir nuru donuk cemâl görsem
Siz söyleyin ey dumanlı dağlar!
Gönlüm neye gizli gizli ağlar.
Mehmed Cemal
- 344 Ağlatmayacakdın, yola
bakdırmayacakdın
Ol va'de-i tekrâr-be-tekrân unutma.
Esrâr Dede
- 345 Giden yolunu kimse bağlamadı
Meseldür düşen kendi ağlamadı.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)
- 346 Öz ağlarsa göz de ağlar demişler.
Geredeli Figanî

AĞYAR

347 Derd-i aşka düştüğüm rakib görüb
kayd itmesün
Böyledir resm-i mahabbet ağlamaz
kendi düşen.
Enderunlu Vâsıf

347-a Tâ doğduğum günden beri ağlarım.
Şeyh Galib

347-b Beni ağlan beni kim üstürme gelmez
ölcek
Bir avuç toprak atar bâd-ı sabâdan
gayri.
Şeyhî

347-c Ağlayın âşinasız, sessiz can verenlere
Otel odalarında, otel odalarında.
Necip Fazıl Kısakürek

347-d Hiç ağlamamış insana hiç ağlayan
olmaz.
Talât Sait Halman

347-e Âlemde hiç gülen mi olur ağlayan
kadar?
Abdülhak Hâmid Tarhan

347-f İyi ki ağlamışım ara sıra; elimde kalan
servet bu, dünyada.
Alfred de Musset

347-g Ne var ki bu yolculukta
Her sefer ağlatır beni.
Orhan Veli Kanık

347-h Ağlamak fâide verseydi babam kalkardı.
Mehmet Âkif Ersoy

347-i Bir yaştan sonra kolay olmuyor
ağlamak.
Nurullah Ataç

347-j Andım o bî-vefâyı garîbâne ağladım
Geldi hayâli dîde-i giryâne ağladım.
Recâizâde Mahmud Ekrem

348 Yâr ile mey içen kişi ağyâr neylesün
Bülbül ki hem-dem oldu güle hân
neylesün.
Prizrenli Şem'î Dede

349 Yârın seven ağyâra müdârâ eyler.
Keçecizâde İzzet Molla

350 Ki ağular şekerdür yâr elinden
Şekerler zehr olur ağyâr elinden.
Şeyhoğlu Mustafa

351 Ağyâr ile yâri göricek hayretim artar.
Ruşenî

352 Yârdan dil nâle kılmaz idi ağyâr olmasa
Bülbül inler mi idi gülden arada hâr
olmasa.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

353 Yân ağyâr ile görüb inen ağlama gönül
Çü bilürsin ki gülün olmamag olmaz
dikenî.
Âhî (Niğbolulu Benli Hasan)

354 Kime kim hem-dem olsa bir hoş yâr
Ana elbette bulunur ağyâr.
Kara Fazlı

355 Ne âşık kala âlemde ne dildâr
Ne ma'sûk kala dünyada ne ağyâr.
Câmî'î

356 Ağyâr ile yâr olmuş o mahpâre işittim,
Bu bende-i meftununu sultanım
unutmuş!
Zühre

357 Ağyar ile ülfet etmek ister,
Ben ölmeden ihtimali yoktur.
Namık Kemal

358 Müdârâ eylemek lâzım imiş ağyâra
bilmezdim.
Halim Giray

359 Güle sor bülbüle sor halimi hicranımı
dinle
Ağlanm şimdi seviştüğimiz o yerlerde
seninle.
Nahit Hilmi Özeren

360 Nagehân düşde seni ağyâr ile görem
deyu
Gözlerim meyl eylemez bir lahza
uykudan yana.
Balikesirli Zâtî

361 Ağyâr dinler oldu pes-perdeden bizi
Âlemde ehl-i aşka görünmez belâ
budur.
Bâkî

362 Ağyâr ile mey içtiğin itmezse de izhâr
Keyfiyyetin ra'nâ bilürüz rind-i habîrüz.
Sünbülzâde Vehbî

363 Gül-zâr-i cihânda gül-i bî-hâr ele
girmez
Ağyâr ile yâr olmayıcak yâr ele girmez.
Ârif Mehmed Çelebi

364 Yâr kim mâ'il ola ağyâre
Kimden olur ya âşika çâre.
Nev'izâde Âtâyî

365 Keşf-i esrâr eyleme ağyâre Allah
aşkına.
Şeyhülislâm İshak Efendi

366 Ey lebi gonce yanunda komagıl ağyân
Çünkü olmaz gül-i gülzâr-ı cinânun hân.
Niğbolulu Âhî

367 Gül ile halk olunmuş çünkü ey dil hâr
bir yerde
Baîd olmaz olursa yâr ile ağyâr bir
yerde.
Yasakçızâde Bezmi

368 Dest-i dâmen güli gör hâr iledür
Yâr elbet bile ağyar iledür.
Nâci Ahmet Dede

369 Birbirine düştü yine ağyâr u rakibân
İt dışı tonuz derisi darb-ı meselince.
Selam Bey (Mehmed Tahir-)

370 Meclisinden dûr ider ağyân cânân
görmedik
Hârsız bu gülsitanda verd-i handan
görmedik.
Subhizâde Feyzî

371 Ağyâr o kalb-i âheni nerm eylemek diler
Miskîni gör ki yok yire soğuk demir
döğër.
Ruhî-i Bağdâdî

372 Çünkü yâr ağyâr ile dem-sâzdır
Bana günde bin kez ölmek azdır.
Necâtî

372-a Ağyâr dinler oldu pes-perdeden bizi
Âlemde ehl-i aşka görünmez belâ
budur.
Bâkî

372-b N'ola ol kâfir-i hüsne havâle itsem
ağyân
Meseldir dînsizin ey dil gelir hakkından
îmansız.
Neylî

372-c Ağyâra lutf bana sitem öldürür beni
Etme efendim etme amânı bilir misin?
Râsîh

372-d Ne nâme-yê bakar ol şeh ne bir cevâb
yazar
Cevâb-nâme-i ağyâra bir kitâb yazar.
Riyâzî Mehmed

372-e Ağyâr âh edermiş ol gül-izâra karşı
Olur soğuk havalar evvel-bahara karşı.
Hayâlî, Yenice Vardarlı

AH

373 Ah ile gelen, vah ile gider.

Atasözü

374 Mâdâmeki bû âh ile bû gözyaşı vardır
Âşık dimesün râzımı pinhân iderin ben.
Şeyhülislâm Yahya Efendi

375 Nice zâlimler evin, âh-ı sehergâh yıkar.
Âhî (Niğbolulu Benli Hasan)

376 Dün gece bir bezm-i meyde âh edip
anmış beni
Varsın öğrensın nasılmış âh edip yâd
eylemek.
Ahmed Rasim

377 Âh var ya, ah: Âşıkın lisanında Allah
demektir.
M. Rasim Mutlu

378 Rûz ü şeb eylerim âh ile zârî
Âşıkın ahlân deler mermeri.
Çinârî

379 Ne kadar şû'le-fürûz olsa da şem-i
zâlim
Âh-ı mazlûm ile elbette söner çok
sürmez.
Lâ-edrî

380 Âh-ı seherim halk-ı cihân duydu uyandı
Duymaz mı uyanmaz mı aceb baht-ı
siyehkâr.
Mehmet Sadi Bey

381 Pek sakın mazlûmun âhından hele
Şah olursan tahtını virir yele.
Zarîfi (Ahmed Baba)

382 Ayândur yerde kalmaz nâle vü âh
Ziyâde intikam ıssıdur Allâh.
Taşlıcalı Yahya Bey

383 Ölümlü hastanun âhını alma
Ne denli ise noksanına kalma.
Taşlıcalı Yahyâ Bey

384 Yokmuş bir âha ey gül-i ra'nâ tahammülün
Bağın ne yakdın âteş-i hasretle
bûlbûlün.

Şeyh Galib

385 Nâye didim yâre karşı âh u feryâd
eyleme
Bir kulağından girerse bir kulağından
çıkar.
Burdurlu Servî

386 Âh eyledikçe cûşa gelir gözlerim yaşı
Deryâ temewvûç itmeğe elbet hevâ
gerek
Adnî

387 Ben âhımı zann eyler idim gayr-ı
müessir
Tâ küngüre-i Arş-ı Muallâya değermiş.
Ali Emîrî-i Âmidî

388 Gerdun, sitem-i baht-ı siyâh etmeğe
değmez
Billâh bu gamhâne bir âh etmeğe
değmez.
Keçecizâde İzzet Molla

389 Her ne eylersen eyle yâ Allah
Bana çekdürme hicr-i yâr ile âh.
Keçecizâde İzzet Molla

390 Rıza yok intikama mezheb-î uşşâkda
yoksa
Bir âh ile cihânı eylemek berbâd
kaabildir.
Vecdî (Abdülbâkî)

391 Cefâ etme bana mâhim
Sonra tutar seni âhim.
Ahmed Rasim

392 Mübtelâ-yı derd-i 'ışkın âhdır eğlencesi
Bozkiroğlu Ahmet Azizî

393 Dünyâda dertsiz baş olmaz
Derd'olanın âhı dinmez.
Yunus Emre

394 Aklı olan ata âhını almaz,
Serdarî'nin âhi hiç yerde kalmaz.
Serdarî

395 Nâfile âh çekme bînevâ bülbül
Gonca gülün bu gülzârda bulunmaz!
Bundan sonra geçtü gönül harmanı,
Senin fikrin âh u zârda bulunmaz!
Âşık Hâfız Kemal

396 Bir âh etsem arş-ı alâya çıkar
Korkarım ki çerh-i gerdûnu yıkar.
Silleli Sürûrî

397 Zabt-ı âh eylemedir âşika evvel çâre
Ben ise âhsız ârâm edemem âh meded.
Nef'î

398 Hem âh iderüm kaçdığına benden o
mâhun
Hem havf iderüm kim anı Yahyâ tuta
ol âh.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi

399 Yokdur tahammülüm yetişir gayrı ey
felek
Bâr-ı belâ mı çekmeğe geldüm cihâna
âh.
Sünbülzâde Vehbî

400 Kubbe-i çarha alemler çekdi âhum
âteşi
Almadı sûz-ı derûnumdan haber
nâdân henüz.
Usûlî

401 Firâkıyla cihândan rihletim bir âhâ
kalmıştır
Gel ey rûh-ı revân gel kim işim Allah'a
kalmıştır.
Yenişehirli Avnî Bey

402 Düşünce gönlüme o güzel melek
Âhımdan sarsılır kubbe-i felek.
Baba Salim

403 Ne lezzet bula uyhuda padişah
Çü irteye dek yohsul eyleye ah.
Yazıcıoğlu Ali
(Tarih-i Âl-i Selçuk'tan çeviri)

404 Ezizim sabah ağlar,
Meh deyer, sabah ağlar.
Yânından ayrı düşün
Çeker her gün ah, ağlar.
Azerbaycan halk bayatısı

405 Mübtelâ-yı derd-i 'ışkın âhdır eğlencesi.
Azîf
(Kara Çelebizâde Abdülaziz Efendi)

406 Âşıkun hâl-i dil-i zânnı Allah bilür
Her gece tâ-be-seher âh işidür âh
bilür.
Neccârzâde Şeyh Rıza

407 Yâri incitmeme şartıyla gelirsen ne
güzel
Yoksa dil-gîr ederim sînede ey âh seni.
İzzet, Beylikçi

408 Nedendir bendeki sûz-i nihânî ben de
bilmem âh
Aceb âşık mı oldum gizli gizli âh var
dilde.
Said, Hızır Ağazâde

409 Ağlarım âh ederim ol mehe etmez te'sîr
Gelmesin dîdeme eşk uğramasın
yanıma âh.
Enderunlu Vâsîf

410 Gören sanır ki safâdan semâ-ı rah
ederim
Döner döner bakanım kûy-i yâre âh
ederim.
Esrâr Dede

411 Neşve tahsil ettiğin sâgar da senden
gamlıdır
Bir dokun bin âh işit kâse-i fağfûrdan.
Âlî Bey

412 Garîbim, bîkesim, yokdur enîsim
âhdan gayri,
Penahım, dest-gîrim kalmadı Allah'dan
gayri.
Kırımlı Ramiz Paşa (Abdullah)

- 413 Ahımnan
Derya kurır ahımnan
Yandın bir gün seni
Hiç korkmısan ahımnan.
Kerkük'ten hoyrat (mânî)
- 414 Kahr-ı dehri doğmadan benzer ki iz'ân
etmişim
Kim cihâna geldüğüm dem âh ü
efgân etmişim.
Fevrî
- 415 Rahm kıl âşika ey kalbi hâcer
Âteş-i âh sakın taşta geçer.
Muhitî
- 416 Koma tenhâda ve firkatde dil-i gümrâhı
Ermesün çarha dilerse bu garîbün
âhı.
Terzîzâde Ulvî
- 417 Âh ile gözyaşı
Yunus'un haldaşı.
Yunus Emre
- 417a Zalimlere mehel olmasa mâtlûb-ı ilâhî
Bir demde yakar âlemi mazlûmların âhı
Lâ-edrî
- 417-b Kankı canda od vannı ah bilür.
Kadı Burhaneddin
- 417-c Bu nâme o yâr-ı câne gitsin
Bir âhdır asumâne gitsin.
Şeyh Galib
- 417-d Ehl-i zühdün salât ü savmı gibi
Âşika âh âh vacibdir.
Esrar Dede
- 417-e Güller dedim bu bahçede mutlak siyah
açar
Bir rûhun açsa ağzını ancak bir âh
açar.
Yahya Kemal Beyatlı
- 417-f Âşıkam dersen belâ-yı aşkdan ah
eyleme
Âh idüb ağyân esrârından âgâh eyleme.
Fuzûlî

- 417-g Âh etmeğe bir bahânedir yohsa ele
Alır mı idim duhânı ey sâkî ben.
Şeyhülislam Bahâyî

AHBAP

- 418 Üvey evlât olduğu gibi üvey ahabap da
vardır.
Mektupçu Ağâh
- 419 Âb-ı hayat-ı sohbet-i ahabâbdan cudâ
Mahileriz ki lücce-i deryaya hasretiz.
Şeyh Galib
- 420 Tahsil ideyin sanma sakın kesret-i
ahbâb
Az iş miydi eylediği Yusuf'a ihvân.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 421 Özenme ahibbâyı teksire zinhâr
Sayarlar seni sonra dîvanelerden
Fenalık edenler ahibbâdır ekser
Zarar gelmez insana bigânelerden.
Ferit Kam
- 422 Âlernde nedir farkı bana medh ile zemmin
Sağ olsun ahibbâ da ne derlerse
desinler.
Leylâ Hanım
- 423 Gönül ne kahve ister ne kahvehane
Gönül ahabâb ister kahve bahane.
Lâ-edrî
- 424 Ey gül sükûta varmayı emreyle bülbüle
Gülşende mest-i zevk olan ahabab
uyanmasın.
Yahya Kemal Beyatlı
- 425 Harâm olur bana zevkimce olmayan
işret
Şarâbı neyleyim ahabâb meşrebimce
değil.
Yenişehirli Avnî Bey

426 Noksana nazar eyliyen ahhâb değildir.
Haşmet (Sadrazam Abbaszâde-)

427 Bir kerre kişi düşmesin âlemde yerinden
Ol an dağılır meclis-i cem'iyet-i ahhâb.
Enderunlu Vâsîf

AHLÂK

428 Ewelleri "Ahlâk kitaplarda kaldı" derler-
di, şimdi "Eski kitaplarda kaldı" diyece-
ğiz.
İsmail Hakki Bıçakçızâde

429 Ahlâkın temeli, özgürlüktür.
C.F. Meyer

430 Ahlâk: Akıl polisi.
Âlî Bey

431 Ahlâk duygumuz ihtiraslarımızı kontrol
eder.
G. Bernard Shaw

432 Ahlâk, insanın kendi kendini yenmesi-
dir.
Cemil Sena Orgun

433 Ahlâk cemiyetin tabîî bekçisidir.
Raif Necdet Kestelli

434 Ahlâk, insanla beraber ve onun içinde
doğar.
Anatole France

435 Ahlâksız insanlar, içilmez su gibidirler.
Mektupçu Agâh

436 Ahlâk dersi veren erkek, çok kere iki-
yüzlüdür; ahlâk dersi veren kadın ise
her zaman çirkin.
Oscar Wilde

437 Ahlâksızlık, ahlâkın mevcut olmasının
nedenidir.
Anatole France

438 Ahlâksızlık, karanlıkların dostudur.
J.J. Rousseau

439 Ahlâk yolu pek dardır;
Tetik bas önü yarıdır.
Ziya Gökalp

439-a Ahlâkı yükseltmek için talepleri düşür-
mek gerekir.
Stanislaw J. Lec

439-b Oyuncak sanmayın! Ahlâk-ı millî, ruh-ı
millîdir;
Onun iflâsı en korkunç ölümdür;
mevt-i küllidir.
Mehmet Âkif Ersoy

AHMAK, AHMAKLİK

440 Bir ahmak olmayınca bir akıllı
geçinemez.
Atasözü

441 Ahmak olan gider kuru çeşmeye
Anlamaz ki kabı dolmuş dolmamış.
Âşık İsmail

442 Bir ahmak akıllanmaz, fakat bazen
akıllılar ahmaklaşabilir.
Âkil Muhtar Özden

443 Sertlik, bir çeşit ahmaklıktır.
Paul Valéry

444 Ahmakların en belâlisi irfan sahibi
olandır.
La Rochefoucauld

445 Dünyaya gönül bağlayan âdem olur
ahmak.
Âmidî

446 Ahmak, hiç kimsenin beğenmediği
hareketini kusursuz güzel bulur!
Cenap Şehabettin

447 Bilgili bir ahmak, cahil bir ahmaktan
daha çok ahmadır.
Molière

448 Ahmak olan kış maslahatunu soğuk
gelmeyince kayurmaz.
Sinan Paşa

AİLE

449 Beşiğindeki ağlatan aile gülmez.
İbrahim Olcaytu

450 Nehirler tuzlu denizde, yuvaların huzuru
kadın itiraz etmeğe başlayınca, sırlar bir
hainin eline geçince, aileler kötü bir
oğlan doğunca sona erer.
Pançatantra

451 Her ailede melekler de bulunur,
şeytanlar da.
Joseph Roux

452 Bir memleketin yükselmesi ev ve aile
mahabbetine bağlıdır.
Charles Dickens

453 Aile hayatının güzelliği gibi hiçbir şey
yoktur.
Oscar Wilde

454 Bütün mutlu aileler birbirlerine benzer-
ler; her mutsuz ailenin ise kendine öz-
gü bir mutsuzluğu vardır.
Tolstoy

455 Bir aileyi idare etmek, bir devleti idare
etmekten hiç de kolay değildir.
Montaigne

456 Her aile bir tarihtir. Hattâ okumasını
bilene göre bir destandır.
A. de Lamartine

AKIL

457 Akıl toprak değil, herkes başına savura.
Atasözü

458 Akıl, daima gönlün oyuncağıdır.
La Rochefoucauld

459 Kalp söze başlayınca akıl sağır olur.
Cenap Şehabettin

460 Kimin kim akılı ola pişüvası
Anun arşa değer değse lıvası.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

461 Akı bol olan, zamanın kıtlığından zarar
görmez.
İbni Sina

462 İnsanlara akıllan ölçüsünde söz
söyleyiniz.
H. Muhammed

463 Akıl, vücudun efendisidir.
Alfred de Vigny

464 Ham düşünceleri, ancak akıl pişirir.
Firdevsî

465 Değildim ben sana mâil
Sen ettin aklımı zâil.
Lâ-edrî

466 Duygunun yanında akıl daima âdi kalır.
Balzac

467 Kadîmden böyle yazılmış durur nakl
Kişide devlete göre olur akl.
Şeyhoğlu Mustafa

468 Aklına güvenen akıl seviyesini
aşamadığı için ilhamdan mahrum kalır.
M. Rasim Mutlu

469 Bizi nereye götürürse götürsün akla
tâbi olmalıdır.
Platon

- 470 Ne aklını beğenmeyi gördüm, ne talihini beğeneni.
Cenap Şehabettin
- 471 İdrak-i meali bu küçük akla gerekmez
Zira bu terazu o kadar sikleti çekmez.
Ziya Paşa
- 472 İnsanın akli çoğaldıkça, can sıkıntısı artar.
Dostoyevski
- 473 Kadının akli cebinde değil, başında olmalıdır.
Balzac
- 474 İnsanın aklını beğenmemesi için aklıdan ötesini görebilmesi gerekir.
Persius
- 475 Akıl, her şeyi olduğu gibi görmekten başka bir şey değildir.
Voltaire
- 476 Doğanın insanlara en âdilce dağıttığı nimet akıldır derler: Çünkü hiç kimse akıl payından şikâyetçi değildir.
Montaigne
- 477 İnsana akıl, dertlerinden kurtulması için verilmiştir.
Tolstoy
- 478 Akıl ve dirayetin ak saçlıları gibi, ama yüreğin masum çocukluk yüreği olsun.
Schiller
- 479 Zâhida aklına ehl-i hikemin olma hasûd Vermeyince sana Mâ'bûd ne yapsın
Mahmûd.
İbrahim Şinasi
- 480 Akıl noksanlığı iki türlü olur:
Biri delilikten, öbürü cahillikten.
Platon
- 481 Her zaman aklımızın izinden yürümeye takatimiz yetmez.
La Rochefoucauld
- 482 Bir aklın küçüklüğü, tapındığı veya inkâr ettiği şeyin küçüklüğü ile ölçülür.
André Gide
- 483 Bir akıl iyidir ama, iki akıl daha iyidir.
Çehov
- 484 Doğru işlemeyen akıl, keskinmiş neye yarar; saatin iyiliği koşmasında değil, doğru gitmesindedir.
Vauvenargues
- 485 Her zaman aklımızın ardısıra gidelim, halkın takdiri de, canı isterse ardımızdan gelsin.
Montaigne
- 486 Şu dünya hapisanesinde gardiyanımız aklımızdır.
M. Rasim Mutlu
- 487 İnsan, yalnız akla bağlıdır ve hiç kimse- nin uşağı değildir.
Estienne de la Boetie
- 488 Akı-ı beşer denilen mimâr
Hem kadîr-i tahripdir hem kadîr-i îmar.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 489 Mal istersen karşında, akıl istersen başında.
Lâ-edrî
- 490 Bir peri gördüm alayda yine gitti aklım
O gidişdir ki gider gelmedi hâlâ yerine.
İzzet, Beylikçi
- 491 Akli giderse âdemin olmaz nizamı hiç
Bir hâne hâli kalsa demâdem harâb olur.
Keşanlı Zihnî
- 491-a Ben akl'dan isterim delâlet
Aklım bana gösterir dalâlet.
Fuzûlî
- 491-b Yaşlandığın gibi akıllan!
Goethe

491-c Ben kendimi güçlü buluyorum. Çünkü yaşamıma düzen veren aklımdır.
Platon

491-d Akıl, hislerin frenidir.
Hasan-Âli Yücel

491-e Gerçek sanatın kaynağı akıldır.
Novalis

491-f Hayal, düş gücünden yoksun bir us kuruyuverir.
Nurullah Ataç

491-g Kız iken akı yoktu ki gelin olunca gel-sin.
Atasözü

AKILLI, AKILSIZ

492 Akıllı yaşamaz derler, sen bugün de akşamı ettin.
Atasözü

493 Bir akıllının dostluğu tüm delilerin dostluğundan daha iyidir.
Demokritos

494 Aklın bağlamadığı dostluğu, akılsızlık kolayca çözebilir.
Shakespeare

495 Anlayan âlemi, tahsiline zahmet çekmez
Âkil olan kişi âb üstüne sûret çekmez.
Hâmî-i Âmîdî

496 Ey akıllı!.. Sakın aklın başına gelince, pişman olacak bir sarhoşluğa düşme.
Mevlâna

497 Bî-âkılsa dostun andan desti çek
Çün akıllı düşman andan dahi pek.
Zarîfî (Ahmed Baba)

498 Mecnûn'la birlikte oturan akıllı, Leylâ'nın yüzünden başka şey konuşmaz.
Şeyh Sâdî

499 Zeki, başkalarını bilendir; kendini bilen ise akıllıdır.
Lao-tzu

500 Akıllı olan katar katar yer; akılsız olan satar satar yer.
Atasözü

501 Akıllı olan başkasının kusurunu görerek kendisininkini düzeltir.
Publilius Syrus

502 Daima tasdik veya daima inkâr akıllı muhatabı kızdırır.
Mektupçu Agâh

503 Akıllı olmak çekingen olmak demektir.
İbni Sina

504 Düşüncelerini kafa tutarak, buyruklar vererek ortaya koyanlar akıldan yana güçsüz olduklarını belli ederler.
Montaigne

505 Olabilirsen başkalarından daha akıllı ol; fakat onlara daha akıllı olduğunu söyleme.
Chesterfield

506 Akıllı bir kişi, düşmanından da akıl öğrenmeyi ihmal etmez.
Beydeba

507 İnsanlar akıllılar arasında deli, deliler arasında akıllı olmasını bilmeli.
Strindberg

508 Yaradılıştan akıllı değilsen, akıllıyı dinlemen fayda etmez.
Publilius Syrus

509 Köyler şehirlerden az akıllı değildir, fakat köylerde akıl paslanır.
Cenap Şehabettin

- 510 Âkil olan akıyla mağrur değil meşgul olur
İbrahim Olcaytu
- 511 Âkil bir işi işleyecek fikr ider me'âl
Câhil ne fi'l iderse dalâlet virür vebâl.
Lâmi'î Çelebi
- 512 Âkil oldur ki ede düşmânın rıfk ile dost.
Keçecizâde İzzet Molla
- 513 Akıllı, kendi biliminden üstün bir bilim vardır zanneder ve bu fazlalık yüzünden alçakgönüllü olur. Bilgisiz ise, bilimin sona erdiğini zanneder, bu yüzden de insanlar ona düşman olurlar
Kendî, Abu-Yusuf
- 514 Âkil isen eyleme mecnûnu mahrem râzına.
Ahmed Paşa
- 515 Tahammül eylemez âkil olan evzâ'-ı mestâna.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi
- 516 Tarik-i aşkda âkil-i re'is lâzımdur
Hep ittîfâk ile Mecnûn'ı ihtiyâr iderüz.
Sâbit
- 517 Âkil ne dediğimi anlar, deli, ahmak tanlar.
Eşref bin Muhammed
- 517-a Akılsızlık, hiçbir ilkeye dayanmaz.
Gustave Flaubert
- 517-b Akılsız kişi bir meyvesiz ağaç
Meyvesiz ağacı ne yapsın bir aç.
Yusuf Has Hâcib
- 517-c Aptallar nedense kendilerini hep akıllı sanırlar.
Shakespeare
- 517-d Yarın dostunun senden öğrenmesini istemiyorsan, bir akıllıya dost ol...
Mevlâna

- 517-e Okumak daha akıllı yapmıyor insanı.
William Carlos Williams
- 517-f Şimdi âkil odur zamânede kim
Ketm-i irfân edip deli görünür.
Nevres-i Kadîm

AKRABA

- 518 Akraba olsa da düşmen, yabancidan ehven.
Atasözü
- 519 Yâr-ı sâdık akrabâdan pek yakın
Bulur isen zâyî kılmaktan sakın.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 520 Akrabaların sevmediği insanı kimse sevmez.
Plautus
- 521 Ne müşkil derd olur bu derd-i menfûr
Ki âdem akrabâsından düşe dûr.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 522 Akraba düşmanlığı müşkil olur
Çün karabet zehr olur katül olur.
Hamdullah Hamdî
- 523 İktidar ve iktidar mevkiine geçen insanların ne hikmettir ki birden akraba ve dostları çoğalır, binlere varır..
Raif Necdet Kestelli
- 524 Baba, efendidir; amca, gamdır; dayı, vebaldir; çocuk, kaygıdır ve akraba ise akreplerdir.
Kendî, Abu-Yusuf
- 525 Gelir zevk-u safâ dostun bana cevri-ü cefâsından
Muhibb-i sâdık yeğdir kişinin akrabasından.
Erzurumlu İbrahim Hakkı

- 526 Elin attığı taş gider yabana
Akrabadan gelir zarar, demişler.
Şerîf

AKŞAM

- 527 Akşamdan kalan aş, ağız yakmaz.
Atasözü
- 528 Olur mu gün kim anın şâmı olmaz
Cihanda var mı iş encâmı olmaz.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 529 Akşam oldu hüzünlendim ben yine
Hasret kaldım gözlerinin rengine.
Ahmed Cengizoglu
- 530 Akşam, yine akşam, yine akşam.
Ahmet Haşim
- 531 Sular sarardı... yüzün perde perde
solmakta
Kızıl havalan seyret ki akşam olmakta.
Ahmet Haşim
- 532 Sen bezmimize geldiğin akşam seher
olmaz
Sermest ediyorken beni aşkın keder
olmaz
Ölsem de senin uğruna canım heder
olmaz
Sen saçlarını ördüğün akşam sabah
olmaz.
Hasan-Âli Yücel
- 534 Ey şam'ı hicr hiç seherin yok mudur
senin?
Çelebizâde Âsım
- 535 Yalnız bırakıp gitme bu akşam gene
erken
Öksüz sanırım kendimi ben sensiz
içerken.
Ahmet Refik Altınay

- 536 Akşam olmayınca güneş dulunmaz.
Dervîş
- 537 Ne 'aceb tîz geçer zevk u sūrû
eyyâmı
Olmadan nisf-ı nehân erişür ahşâmı.
Terzizâde Ulvî

ALÇAK, ALÇAKLIK, ALÇALMA

- 538 Baş eğmeziz edâniye dünyâ-yı dūn
içün
Allah'adır tevekkülümüz itimâdımız.
Bâkî
- 539 Âzâdeser ol kimseye etme minnet
Minnettir eden şahsı karin-i zillet
Zilletse eğer bahtına hâkim
Git sırtını ver kabrine rahat rahat
Ferit Kam
- 540 Bir nân için eyleme dūnâna tabasbus
Bir zerresi midende eğer varsa hemen
kus.
Ferit Kam
- 541 Her zilletün elbette bir izzet var içinde
Seyr et çeh-i Ken'ânı ne devlet var
içinde.
Şeyh Galib
- 542 Aç kalır zillet kabul etmez aziz-ün-nefs
olan;
Bir kemik gördükçe kuyruk sallıyan
dūnâna yuf!
Tokadizâde Şekib
- 543 Aceb mi meyl eder ise denîlere
dūnyâ.
Âşık Çelebi (Pir Mehmed)

ALÇAKGÖ- NÜLLÜ(LÜK)

- 544 Mütevâzi dediklerimizin çoğu gururlarını ızhardan korkanlardır.
Cenap Şehabettin
- 545 İnsan olmak için tevazu tabîî bir meziyettir. Kibir küçüklük ve aciz alâmetleridir. Başkalarını küçük görmek cehaletten gelir.
Âkil Muhtar Özden
- 546 Kleopatra'nın burnu: eğer daha kısa olsaydı, bugün yeryüzü başka şekil alırdı.
Blaise Pascal
- 547 Şîrler pençe-i zûr-âver ile râm olmaz Sayd-ı insâna tevâzu' gibi bir dâm olmaz.
Mahmut Nedim Paşa
- 548 İyilik ve tevazu tüm düşmanlıkları yener.
Amenomope
- 549 Bunu böyle dimiş kâmil olanlar Tevâzu'da bulur Hakkı bulanlar.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 550 Övülmek isterseniz, alçakgönüllülüğü yem olarak kullanın.
Lord Chesterfield
- 551 Ragıbâ düşmanın aldanma tevâzularına Sel divarın ayağın öperek hedmeyler.
Koca Ragıp Paşa
- 552 İfrata varan bir tevazu, insanı silik yapar.
Rıfat Necdet Evrimer
- 553 Bahr isen de katre-i nâciz göster kendini.
Şeyhülislâm Yahya

- 554 Ehliyetli ve mütevazı olmak güç değildir; güçlük hem ehliyetsiz hem mütevazı olabilmektir.
Cenap Şehabettin
- 555 Su gibi alçağa ak vâsıl-ı ummân olam dersen
Yüzün yerden ayırma mazhar-ı ihsân olam dersen.
Bursalı İsmail Hakkı
- 556 Büyük başarılar kişiyi aptallaştırmadığı takdirde kişi alçakgönüllü olur.
Alain
- 557 Alçakgönüllülük bir nevi ikbâl hırsı (ya da şöret hırsı)dır.
Spinoza
- 558 Dane, toprağa düştüğü için el üstünde gezdirilir, başak baş çektiği için ayaklar altında ezilir.
Ferideddin Attar
- 559 Kendini olduğundan az göstermek tevazu değil, budalalıktır; kendine değerinden az paha biçmek korkaklıktır, pısrıklıktır.
Montaigne
- 560 Tevâzu yaşmağa benzer: Öterek güzelleştirir.
Cenap Şehabettin
- 561 Aşın tevazuun da gurur gibi kendine özgü tehlikeleri vardır.
J.J. Rousseau
- 562 Özür dilemeler, göz yummalar hattâ –ölçülü olmak şartıyla– alçakgönüllülük bile birer ustalıklı gösterişten başka bir şey değildir.
Bacon
- 563 Şaşıyorum alçakgönüllü olmak niçin bu kadar güç.
Katherine Mansfield

564 Sabâ ile harekâtın görüp nihâilerün
Tevâzu ehli birer nev-cevâna
benzetdüm.

Bâkî

ALDANMAK, ALDATMAK

565 Yeni bir uşağın işgüzarlığına, konukların
övmesine, bir kızın gözyaşlarına inana-
rak aldanmamış kimse var mıdır?

Pançatantra

566 Geri vermiyeceğini almak aldatmaktır.

Publilius Syrus

567 Aldatsa da şeytanları âsân
İğfal edemez kendini insân.

Abdülhak Hâmid Tarhan

568 Şiirin, felsefenin yok değeri
Adam aldatma günün tek hünéri.

Mehmet Çınarlı

569 Aldanmamaya çalış fakat aldatma.

İsmail Hakkı Bıçakçızâde

570 Aldanmak: Ric'at-ı ümid.

Âlî Bey

571 Ömrümüzün sonuna kadar hep
aldanacağız.

Emile Zola

572 Bu fenâyâ dil virüb aldanma sen
Bâkî kalmaz sana bu cân ile ten.

Zarîfî (Ahmed Baba)

573 Başkasını aldatanlar iyi insan değildir.

Lao-tzu

574 Erken yatan, erken kalkan, erken
evlenen aldanmaz.

Mektupçu Ağâh

575 Hemen "olmaz" dersin, daha az
aldanırsın.

Publilius Syrus

576 Hiç kimseyi aldatmaksızın kendini alda-
tabildin mi? İşte ahlâk dairesinde sa-
adet budur.

Cenap Şehabettin

577 Aldanmak, yanılmak insana özgüdür.

Theognis

578 Dünyada hiçbir şeyin reng-i zâhirisine
aldanmamalıdır. Bahar o kadar letâfe-
tiyle beraber, zaman olur, bârikalara
mekân olur.

Abdülhak Hâmid Tarhan

579 İnsanlar öylesine saf ve zayıftır ki
aldatmak isteyen, dilediği kadar
ahmağı kolayca bulur.

Machiavelli

580 Düşmanlarını aldatmayanlar, dostlarını
aldatmayanlardan daha çoktur.

Cenap Şehabettin

581 İnsanlar birbirlerini aldatmasalar, uzun
zaman bir arada yaşayamazlardı.

La Rochefoucauld

582 Eğer erkekler kanlarını aldatmanın yolu-
nu bilmeseydiler, dünyada verem ol-
madık kadın kalmazdı.

Hüseyin Rahmi Gürpınar

583 İnsanlar seni istedikleri kadar iyi bilsin-
ler, ama kendi kendini aldatabilir misin?

Tolstoy

584 Âkı geçinen güzide nev'in
Aldanmağa ihtiyacı vardır
İnsanla doğan bu eski derdin
Zannetmeyiniz ilâcı vardır.

Ferit Kam

585 Birini aldatan ötekini de aldatır.

Stefan Zweig

586 Aldattığımız ilk insan en iyi arkadaşımız değilse, aldatacak ikinci bir kişi bula-mayız.

Balzac

587 İnan Halûk, ezeli bir şifadır aldanmak.
Tevfik Fikret

588 Hiçbir şeyin kendinden saklanmadığına inandırılmış bir kadını aldatmaktan daha kolay bir şey yoktur.

Balzac

589 İnsan başkalarını aldatmak idmanını önce kendinde yapar.
Refik Halid Karay

590 İnsan kendi kendini daha iyi aldatmak ve pişmanlık duygularını yenmek için ne sebepler bulur, neler!
Fénelon

591 Aldanmanın en gerçek yolu, kendini başkalarından daha kurnaz sanmaktır.
La Rochefoucauld

592 İnsan, başkasından ziyade kendisini aldatmağa uğraşan bir mahlûktur, herkes önce nefesine karşı yalan söylemekle vaktini geçirir.
Refik Halid Karay

593 Ey, ömrün en güzel türküsü aldanış! Aldan, gelmiş olsa bile ümitsiz kış.
Ahmet Muhip Dıranas

594 Farkına varmadan başkalarını aldatmak ne kadar güçse, farkına varmadan kendini aldatmak o kadar kolaydır.
La Rochefoucauld

595 Sen bu bâziçeye aldanma temâşâsına bak.
Şeyh Galib

596 Va'desinden vefâ umar âşık Aldanır ol perîye insândır.
Esrâr Dede

597 Bir kerre aldatır dostu dostunu Kete yemez her dem papaz demişler.
Şikârî

ALIŞKANLIK

598 Alışkanlık, insanın ikinci huyudur.
Montaigne

599 Alışılan şey içgüdüsel şey gibidir.
Aristoteles

600 İnsanların başına belâ ve sıkıntılar alışmadıkları şeylerden gelir.
Mevlâna

601 Alışkanlığın tahakkümü çok ağırdır.
Publilius Syrus

602 İnsan, alışkanlıklarının çocuğudur.
İbni Haldun

603 Evliliğin, her şeyi kemiren bir canavarla bıkıp usanmadan boğuşması gerekir: alışkanlık.
H. de Balzac

604 Evlilikte aşk varsa alışkanlık onu öldürür, yoksa, yaratabilir.
Alexandre Dumas fils

605 Madem ki alışkanlıklar, hayatımızın en ileri gelen hâkimleridir, öyle ise ne yapıp yapıp iyi birini edinmeye çalışmalıyız.
Bacon

606 Alışkanlıktan daha büyük bir şey yoktur.
Ovidius

607 İlk gördüğümüz zaman korktuğumuz nice şeyler vardır ki zamanla alışır, hiç aldırılmaz oluruz.
Aisopos

608 Hayli müşkildir kişi terkeylemek mu'tâdını.
Hayâlî, Vardar Yenicali

609 Hiç kimse bir alışkanlığa veda etmek cesaretini gösteremez.

Balzac

610 Alışkanlıklara zıt alışkanlıklarla hâkim olunur.

Epiktetos

610-a Alışmak boyun eğmek demektir.

Ferit Edgü

610-b Bir alışkanlıktan kurtulmak istiyorsanız onu pencereden atıp kurtulamazsınız. Onu merdivenden basamak basamak indirmek gerekir.

Mark Twain

610-c Alışılmış şeyler coşku yaratmaz.

Lâtin Atasözü

ALLAH

611 Hak günden ayan değil mi?

H. Muhammed

612 Bir şey mi var cihânda ki mahlûk-ı Hakk değil.

Hayâlî, Vardar Yeniceli

613 Âhirette sanıyorsun her ân Burada yok mu sanırsın Rahmân?

Abdülhak Hâmid Tarhan

614 Ta'rifine gitmemektür evlâ Ta'rif gelir mi hiç Mevlâ.

Muallim Nâci

615 Yaradan cinn ü insânî kadîm ü lâ-yezâl Allâh
Özinden gaynı fânî mukîm ü bî-zevâl Allâh

Güvâhî

616 Hak sillesinin sadası yoktur Bir vurdu mu hiç devâsı yoktur.

Ferit Kam

617 Hâlik'in nâmütenahî adı var, en başı: Hak;
Ne büyük şey kul için hakkın elinden tutmak.

Mehmet Âkif Ersoy

618 Görünmez dideme dünyâ vü ukbâ Bana zâtın müyesser eyle Mevlâ.

Bursalı İsmail Hakkı

619 Doğan Allah'ta doğar, ölen Allah'ta ölür.

M. Rasim Mutlu

620 Bil ki Hallak-ı Cihân rahmândır, Her ne halk etmiş ise ihsândır.

Abdülhak Hâmid Tarhan

621 Firkat gibi mevt ömre sürmez Allah ne verir ki kul götürmez.

Şeyh Galib

622 Olmayınca inâyet-i Mevlâ Tâc ü hırka kerâmet aturmaz.

Bursalı İsmail Hakkı

623 Hak 'atâ kılmak dilese kuluna Kabiliyyet yoğ ise de buluna.

Abdurrahim Karahisarî

624 Nîgerân ol atâsına Gaalib Çekme gam destgirdir Allah.

Şeyh Galib

625 Vâsf-ı imkândan münezzehtür Hüdâ Ne su ne toprak ne oddur ne hevâ.

Hamdullah Hamdî

626 Vâsul olur Hakk'a ol kim masivâyı terk ide.

Manisalı Lûtfî Mehmed

627 Gedâyuz şaha baş eğmez dil-i âgâhımız vardır Fakir isek ne gam ey dil bizüm Allah'ımız vardır.

Şam Müftisi Derviş Fevrî

628 Ölmezden evvel aç gözün Dilden sivâyı meyli kes Allah'a teslim it özün Allah bes bâkî heves.

Bursalı İsmail Hakkı

- 629 Hak şerhleri hayr eyler
Zannetme ki gayr eyler
Ârif anı seyr eyler
Mevlâ görelim neyler
Neylerse güzel eyler.
Erzurumlu İbrahim Hakkı Efendi
- 630 Hudâ kerimdür elbette eylemez
mahrûm
Merâmına irişür her kişi Hudâ diyerek.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi
- 631 Hak-perestim arz-ı ihlâs ettiğim dergâh
bir
Bir nefes tevhidden ayrılmadım Allah
bir.
Muallim Nâci
- 631-a Yücelerden yücesin
Kimse bilmez nicesin.
Dede Korkut
- 631-b Ululukta haddin yok
Senin boyun kaddin yok
Ya cism ile ceddin, yok.
Dede Korkut
- 631-c Allah adın eydelim ewel ibtidâ
Ki andan oldu ibtidâ vü intihâ.
Âşık Paşa
- 631-d Allah adın zikr idelim ewelâ
Vâcib oldur cümle işde her kula.
Süleyman Çelebi
- 631-e Baş eğmeyiz esâfile dünya-yı dür için;
Allah'adır tevekkülümüz, itimadımız.
Bâkî
- 631-f Nazarlar önünde perdesin, Allah
Neden bir görünmez yerdesin Allah?
Bu dem tâ gönülden gelirken sesin,
Söyle, sen nerdesin, nerdesin, Allah?
Necip Fazıl Kısakürek
- 631-g Sokaklar seninle doludur (Allah)
Görmüyorum ama seni
Duyuyorum
İçimdesin.
Melih Ziya Sezer

631-h Âlemde ne dervîşe ne hod şaha niyaz et
Bir kâr ki düşvâr ola Allah'a niyâz et.
Seyyid Vehbi

631-i Hak-Teâlâ azâmet âleminin pâdişehi
Lâ-mekândir olamaz devletinin
taht-gehî.
Şinâsî

ALTIN

- 632 Altın pas tutmaz, deli yas tutmaz.
Atasözü
- 633 Altın: miftah.
Âlî Bey
- 634 Altından zincirler en ağır olan zincir-
lerdir.
Balzac
- 635 Altın ile farzâ ki berâber çekile seng,
Vezn içre bir olmak ile kıymetde bir
olmaz.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 636 Altını görünce her şey baş eğer, demir
kollu terazi de olsa.
Şeyh Sâdî
- 637 Eşekler, samana sahip olmayı altına
sahip olmaktan çok severler.
Herakleitos
- 638 Altın kir tutmaz.
Goldoni
- 639 İnsanların bütün felâketleri, geçimsizlik-
ler, savaşlar, tuzaklar, kan dökmeler
hep altını elde etmek arzusundan do-
ğar.
Lukianos, Samsatlı
- 640 Altın, bütün kilitleri açar.
George Herbert

- 641 Eyü söz eskimez nite ki altun
Olur yevmen-fe-yevma kadri efzûn.
Taşlıcalı Yahyâ Bey
- 642 Eline geçeni harcama bol bol
Beyhude sarfolan altın tunç olur.
Âşık Veysel Şatiroğlu
- 643 Şimdi altınla biterken her iş
Akçe eyler mi duâ-yı derviş.
İbrahim Şinasi
- 644 Altından kendini gözet: Zehiri hiçbir
zaman teneke kupa içinde sunmazlar.
Cenap Şehabettin
- 645 Dehrin ne safâ var acaba sîm ü
zerinde?
İnsan bırakır hepsini hîn-i seferinde.
Ziya Paşa
- 646 Yunan şehirlerini, Philippos değil,
Philippos'un altını fethetti.
Plutarkhos
- 647 Altınla kadın, ancak derd ve kederden
ibarettir.
Şebüsterî
- 648 Altına düşman olan var mıdır?
Mevlâna
- 649 Ne kurt kemirebilir altını ne güve
İnsan yüreğinden çok daha dayanıklı.
Sappho
- 650 Altın: bu bir kraldır! Kendine çok fazla
hizmet ettirir.
Mor Jokai
- 651 Eline zer alub varsan "Efendi, gel,
buyur!" derler
Eğer destin tehî varsan, Efendiyi "uyur"
derler.
Andelibî
- 652 Her parlayan şey altın değildir.
Cervantes
- 653 Her sözi hâlis gümüşden kılasun
Hâlis altun dinlemekdür bilesin.
Abdurrahim Karahisarî
- 654 Altını kör bile tanır.
Mor Jokai
- 655 Gevherin var ise sarrafın bula
Altunun nâdân yanında pul ola.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 656 Üstüne biraz yaldız sürülmüş toz öğülür
de, tozlanmış altın gözden düşer.
Shakespeare
- 657 Altın arayanlar, toprağı çok kanştırır ve
azıcık altın bulurlar.
Herakleitos
- 658 Kötü cevherli olan taş altın kâseyi
kıncıca ne taşın değeri artar, ne de
altının değeri azalır.
Şeyh Sâdî
- 659 Altın paslanırsa demir ne yapsın?
Geoffrey Chaucer
- 660 Sîm ü zerdür her işi şimdi gören
Anunla irer maksûduna iren.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 661 Var bakır, yok altın.
Kaşgarlı Mahmut
- 662 Düşmen ne denlü saht ise de şâd ol
ey Nedîm
Seng üzre gösterir zer-i kâmil iyânını.
Nedim
- 663 Altının önünde demirin de beli bükülür.
Mikszath
- 664 Bilgiç kafa, altını bol serseme boyun
krır.
Shakespeare
- 665 Nice âli olmaya sîm ü zer
Nice dünun rütbesin âli ider.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

666 Uğursuz altın; sen her zaman, erdemin baş belâsı mı olacaksın?

Lessing

667 Şu kim aklı-kemâle yâr ola
Değişir mi aceb altûnı pula.

Çorlulu Zarfî

668 Deryâdan âb istemiş olsam serâb olur,
Ger altuna yapışsam o saat tûrâb olur.

Zâtî

669 İstersen Cemşit ol, istersen Haver,
Köhne dünyâ sim ü zer ile döner.

Âşık Hâfız Kemal

670 Bir parça altın karayı ak, çirkini güzel,
adaletsizi adil, soysuzu soylu, yaşlıyı
genç, alçağı yiğit yapmaya yetecektir.

Shakespeare

671 Kisesi pür-zer olanın hâtın mesrûrdur.

İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

672 Hiç altun dutmayısar jeng ile pas
Niçe üstüne örterlerse pelâs.

Mehmed (İşkıname'nin şairi)

673 Zehebin izzetinden ne olur, harcanma-
yıcak taşla beraber olur.

Sinan Paşa

ANI

674 Anı, kovulamayacağımız tek cennettir.

Jean Paul Richter

675 Öyle anılar vardır ki, anlatırken güzelliği
gider.

George Sand

676 Hâtıralarımız, yaşlandıkça kerâdi kendi-
ne zenginleşen bir sermayedir.

Cenap Şehabettin

677 Zamanın unutturamayacağı anı, ölü-
mün bitiremeyeceği acı yoktur.

Cervantes

678 Anı yoktur; anıların kendisinden kay-
naklanan bir başka kişilikle yaşanmış,
bir başka hayat vardır.

Boris Vian

679 Yaşlı insan, hâtıralarını geniş getirerek,
hâli güçlükle hazmetmeğe çalışan bir
mahlûktur.

Refik Halid Karay

680 Hayat, zaten hâtıratı ibarettir.

Abdülhak Hâmid Tarhan

681 Hayatımızda en yüce, en güçlü ve
yararlı dayanağımız ana baba evinden
kalma anılarımızdır.

Dostoyevski

682 Geçen ömre değil, mahvolan hâtırata
acınm.

Mektupçu Ağâh

683 İnsanları acı anılar kadar hiçbir şey
birbirine bağlamaz.

Louis Verneuil

684 Hâtıra mazinin hakikati, ümit istikbalin
hayalidir.

Raif Necdî Kestelli

685 Kâmindir o insan ki yaşar hâtıralarla
Bir başka kerem beklemez artık
gelecekten.

Yahya Kemal Beyatlı

686 Hâtıralar, kocayan dimağların koltuk
değneğidir.

Cenap Şehabettin

687 İster tatlı, ister acı olsun, hâtıra insana
istirap verir.

Dostoyevski

688 Hâtıralar saadet ve felâketlerin enkazı-
dırlar.

Raif Necdî Kestelli

689 Tatlı hâtıra mes'ud hayatın faizidir.

Cenap Şehabettin

690 Âşıkların en değerli serveti, birbirine
bıraktıkları anılardır.

Jules Renard

691 Hâtırada kalan şey değişmez zamanla
Ne vefalı komşumuzdun sen Fahriye
Abla.

Ahmet Muhip Dıranas

692 Bana hatırlama sanatını değil, unutma
sanatını öğret; çünkü ben hatırlamak
istemediklerimi hatırlıyorum ve unutmak
istediklerimi unutamıyorum.

Themistokles

693 Her şey çürüyor canım kardeşim bu
dünyada;
Hâtıralar bile.

Bedri Rahmi Eyüboğlu

694 Şafak vaktidir
terket beni hatıra.

Arif Damar

695 Ömrün dokunulmaz külüdür hatıralar.

Cemal Yeşil

696 Aşına çehre azaldıkça duraktan durağa
Acı bir hâtıra enkazı çöker ortalığa.

İbrahim Alaattin Gövsa

697 Benden evvel hâtıran varsa senin
ağlarım,
Benim senden sonrası, ömrümce
olmayacak!

Faruk Nafiz Çamlıbel

698 Lâkin kalacak doğduğumuz toprağa
bizden
Şimşek gibi bir hâtıra nal seslerimizden.

Yahya Kemal Beyatlı

699 Unutulmaz adınla dudakta kal sevgilim
Hâtıran yeter bana uzakta kal sevgilim.

Rüştü Şardağ

700 Hatıralar da dal istiyor
Kuşlar gibi konacak.

Oktay Rifat

701 Yüklənıp hâtırât-ı hicrânı,
Severim râiyâne seyrânı,
Serserî-yî melâl olup yer yer.
Hüseyn Siret Özsever

702 Baktım da ne eski aşk mevcut, ne o
yar,
Vaktiyle günah işlediğin kalmış kâr.
Sönmüş bir avuç küdeki korlar gibidir;
Eşsen de ısıtmaz seni artık anılar!
Fuat Bayramoğlu

702-a Zamanla güzelleşir hâtıralar.
Mustafa Necati Karaer

702-b Ne yağmurdan korkmalı
Ne hatıralardan.
Sabahattin Kudret Aksal

702-c Ağlayan bir yetimdir hâtıralar.
Yahya Akengin

702-d Ağaçta bülbülün sesi değişti,
Gölgeler yerleşiyor pencereme;
Çağınız başlıyor ey hatıralar!
Cahit Sıtkı Tarancı

702-e Ölümmler varsa arada, anılar da var.
Behçet Necatigil

702-f Mutluluğun anısı kişiye mutluluk vermez.
Acının anısı ise acıyı yeniden duyurur.
Lord Byron

702-g Gît benden öteye mutsuz anılar.
Apollinaire

ANLAMAK

703 Onlara anladıkları kadar söyleyin.
H. Muhammed

704 Oturduğum şu küçük yerden evreni
anıyorum.
B. Pascal

705 Çabuk anlaşılan şey uzun ömrünü
değildir.
Dostoyevski

708 Sizi sevmeyenler ya kendilerini anlama-
dığınız yahut... çok iyi anladığınız
adamlardır.
Cenap Şehabettin

707 Anlayamadığımız şeyler bizim olamaz.
Goethe

708 Anlaşılanı anlamıyanlardır ki bermutad
anlaşılmıyacakları anlamak
iddiasındadırlar.
Cenap Şehabettin

708-a Ah kimselerin vakti yok
Durup ince şeyleri anlamaya.
Gülten Akın

708-b Anlamak, alışmaktan başka bir şey mi-
dir?
Nurullah Ataç

708-c Anlamadığımız ne çok şey var büyüle-
yici.
William Stafford

708-d Her insan yalnızca anladığı şeyi duyar.
Goethe

708-e Biz dünyaya anlaşılacak için değil, anla-
mak için geldik.
Edward Morgan Forster

708-f Anlamak tasdik etmenin başlangıcıdır.
André Gide

708-g Yaşım ilerledikçe daha iyi görüyorum:
Önemli olan öğrenmek değil,
anlamakmış.
Ferit Edgü

ANNE, ANNELİK

709 Cennet, anaların ayakları altındadır.
Hz. Muhammed

710 Kadının en büyük vazifesi analıktır.
Atatürk

711 Vâlidelik en safâlı gâiledir!
Tevfik Fikret

712 Aç ki ağuşunu firar edeyim
Çocuğun mültecâsı mâderidir.
Muallim Nâci

713 Kadınlar zayıftır. Ama analar güçlüdür.
Victor Hugo

714 Hiçbir süs ve tuvalet, bir kadını analık
sevgisi kadar güzelleştiremez.
Brachvogel

715 Oğlunun mutluluk ve şerefine nerede
olduğunu kalbiyle sezemeyen bir kadı-
nın kalbi yoktur.
Tolstoy

716 Dünyada öğretilen bütün bilgilerin hiç-
biri, bize bir ananın bir bakışının, bir ke-
limesinin verdiği şeyi vermeye gücü
yetmez.
Raabe

717 Annelerin daima hakkı vardır.
Sudermann

718 Anne kalbi, çocuğun okuludur.
Henry Ward Beecher

719 Kaynanalara karşı değilim, ama ana-
dan başka ana yoktur.
Resul Hamzatov

720 Bir kadın aynı zamanda hem sevdalı,
hem anne olamaz.
André Maurois

721 Çocuğunu kaybeden bir anne için her gün, ilk gündür, bu ıstırap ihtiyarlamaz.
Victor Hugo

722 Kızlarını anlayan anneler binde bir çıkar.
Turgenyev

723 Anneler, doğanın gereği taraf tutarlar.
Shakespeare

724 Üvey ana, kadın ruhunda şefkati idam eden bir sehpadır!
Raif Necdet Kestelli

725 Bir anne yüreği, dibinde daima af bulunan bir uçurumdur.
H. de Balzac

726 Ana, hayatın ebediliğidir.
Emile Zola

727 Ana kolları şefkatten yoğurulmuştur, çocuklar orada derin derin uyurlar.
Victor Hugo

728 Anneler her şeyi görmeseler bile kalpleriyle duyarlar.
Ostrovski

729 Anne sevgisi, bencil duyguların en üstünüdür.
Alain

730 Bütün analar, yirmi üç yaşındaki kızlarına "küçük kızım" derler.
H. de Balzac

731 Bütün analar çocuklarını severler, özellikle yanlarında bulunmayanlarını.
Turgenyev

732 Bir kadın anne olana kadar bir çocuktur.
Strindberg

733 Başansızlık ve felâketlere karşın, hayata karşı güvenlerini sonuna kadar saklayabilen iyimser insanlar, daha çok iyi bir anne tarafından büyütülmüş olanlardır.
André Maurois

734 Memleketi kalbi ile değil, midesiyle sevenler üvey analara benzerler.
Raif Necdet Kestelli

735 Kaçar herkesten
Durmaz bir yerde
Anne ölünce çocuk
Çocuk ölünce anne
Sezai Karakoç

736 Seni bağrına basar yir gök ne var mihr itmese
Kim ata gibi degüldür müşfik olur anneler.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

737 Analar yiğidin olur kalkanı.
Salburcuoğlu

737-a Anasız kuzu melemmez.
Atasözü

737-b Anası olmayanın babası olmaz.
Atasözü

737-c Üvey ana ne kadar mihrîban olursa yine Cihanda Kâbe'dir öksüz hayat için anne.
Hüseyin Suat Yalçın

738-d Duhterin tezwiç eden mâder hem ağlar hem güler.
Aynî

APTAL, APTALLIK

738 Dünyadaki aptalların sayısı akıllılarınkinden fazladır.
Geoffrey Chaucer

739 Aptallar talihten korkarlar, akıllılar katlanır.
Publilius Syrus

- 740** Her aptal, kendini beğenen bir aptal bulur.
Boileau
- 741** Aptal görünmeğe cesaret etmek büyük bir akıllılıktır.
André Gide
- 742** Gençler yaşlıların aptal olduklarını sanırlar, ama yaşlılar gençlerin aptal olduklarını bilirler.
George Chapman
- 743** Kendini akıllı sanan, büyük bir aptaldır.
Voltaire
- 744** Talih mahvetmek istediğini aptal eder.
Publilius Syrus
- 745** Aptallar akıllılardan pek az şey öğrenirler, ama akıllılar aptallardan çok şey öğrenirler.
Cato
- 746** İyi kalpli bir insanın aptallığından daha büyük aptallık olur mu?
Dostoyevski
- 747** Aptallık yüzünden namuslu olan pek çok insan vardır.
Dostoyevski
- 748** Komşu evini tutuşturarak öç alayım demek aptallıktır.
Publilius Syrus
- 748-a** İnsanı aptal yerine konmak kadar kızdıran başka bir şey var mıdır?
Erhan Bener
- 748-b** ... aptallaşmakta mı İnsan yaşlandıkça
William Carlos Williams
- 748-c** İnsanların aptallıklarını eşelemek kadar yorucu bir şey yok!
Gustave Flaubert

- 748-d** Yalnız aptalların ciddiye alındığı bir yüzyılda yaşıyoruz, bunu iyice biliyorum. Öyleyse anlaşılamıyorum diye üzölmek niye!
Oscar Wilde
- 748-e** Aptal, aptallığında iyice dirense bilge olurdu.
W. Blake
- 748-f** Sonradan aptal durumuna düşmekten se, şimdi zeki görünmekten vazgeçiyorum.
Umberto Eco

ARAMAK

- 749** Emin olunuz ki aramaktan bıkmıyacaktır.
Edmond Goblot
- 750** Bu felekde her ne dersen heb olur Aradığın kişi elbetde bulur.
Zarifi (Ahmed Baba)
- 751** Ben, kendi kendimi aradım.
Herakleitos
- 752** aynalarda seni aram
bu şehirde seni aram
bu dünyada seni aram
Mariyyaaa.
Asaf Hâlet Çelebi
- 753** Eblehtir ol ki kendüyi koyup biregüyü araya.
Sinan Paşa
- 753-a** Ben aramam, bulurum.
P. Picasso

ARI

- 754 Annin evini yıkan, balın tatlılığıdır.
Genceli Nizâmî
- 755 Kande bir gül açıla yüz hân var
Bir kaşık bala nice bin an var.
Hamdullah Hamdî
- 756 Ağzında bal olan annın kuyruğunda
İğnesi vardır.
John Lyly
- 757 Bal yiyen anısdan gocunmaz.
Mevlâna
- 758 Ben anya an demem,
Annın balı olmalı.
Bedri Rahmi Eyüboğlu
- 759 Balı yapan da andır, insanı sokan da.
Halide Edip Adıvar
- 760 İğnesini kaybeden yabanansı, artık
vızıldamaktan başka bir şey yapamaz.
Lessing
- 761 Gerçi hepsi vızlar ama bumumuzda
durmadan
Aynı balı veremiyor ne çare ki her an.
Fazıl Ahmet Aykaç
- 762 Her annın balı tatlıdır.
George Herbert
- 763 Bey an olmadan petek oğul tutmaz.
Ahmet Kutsi Tecer
- 764 Ben anyım dersin, balın var mıdır?
Pir Sultan Abdal
- 765 Peteksiz annın balı yalandır.
Âşık Veysel
- 766 Annın kahnın' çekmeyen
Ne bilir balın kıymetin.
Türkü

- 767 Zannetme, çocuk, istediğin her şey
olur:
Bin bir annın bir teki –yalnız– bey olur.
Arif Nihat Asya
- 768 Aldırıp mâmeleki inleme zenbûr gibi.
Âtîf (Mustafa)
- 768-a Cahil adam misli yaban anısı
Çeç yapsa bal yapmaz orman içinde.
Everekli Seyrânî

ÂRİF

- 769 Ârif isen ârife bir söz yeter
Sen bununla kıl amel işin biter.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 770 Tekrârlarla şübheleri dâniş anlama
Gel ârif ol ki, ma'rifet olsun tecâhülün.
Şeyh Galib
- 771 Âriflere yapmamışlar mektep medrese;
Anünçün nasîb olmaz isteyen herkese.
Lâ-edrî
- 772 Ârifün kâmil olsa irfânı
Mâle meyl eylemez dil ü cânı.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 773 Ârifüz meşreb-şinâs-ı gamze-i
cânâneyüz
Âşinâya âşinâ bîgâneye bîgâne-yüz.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 774 Aranz şevki bugün meyde, yann
kevserde;
Sormayız ârife: "Mescit nere?
Meyhane nere?"
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 775 Ârif ol bir zerrede yüz bin meh-i tâbânı
gör
Katre-i nâçiz içinde cünbüş-i ummâna
bak.
Usûlî

776 Ârif olana bir sinek vızıltısı koyar.

Sinan Paşa

776-a Ârif olana besdür işâret.

Lâ-edrî

776-b Hikmet-i dünyâ vü mâfihâ bilen ârif değil
Ârif oldur bilmeye dünyâ vü mâfihâ ne-
dür?

Fuzulî

ARKADAŞ

777 Konuşkan arkadaş yolda araba yerini tutar.

Publilius Syrus

778 Yola yürürsen yürime bi-refik
Kim refik evvel gerek andan tarik.

Abdurrahim Karahisarî

779 Her şeyin tazesı, yalnız arkadaşın bayatı makbuldür.

Mektupçu Ağâh

780 Hayat arkadaşlıktan daha büyük bir armağan veremez.

Voltaire

781 Eski arkadaşlarını unutan mevki sahipleri, düştükleri zaman yeni arkadaşları tarafından unutulurlar.

Rıfat Necdet Evrimer

782 İşi eyünün eyü olur eşi
Yatlı ider yoldaşın yatlı kişi.

Abdurrahim Karahisarî

783 Yâr-ı sâdik cihânda nâdir olur
Gerçi var Râmiyâ hezâr refik.

Abdurrahman Râmî Paşa

784 Uğursuz kişiyle arkadaş olma
Kuru yanında yaş yanar demişler.

Geredeli Figanî

ARZU

785 Bir şey arzu etmek, mutlu olmamak demektir.

Paul Graldy

786 İlk arzuyu yenmek, onu izleyen diğerlerini tatmin etmekten daha kolaydır.

Benjamin Franklin

787 En yüksek mutluluğa erenler bile, başka arzular peşinde deli gibi koşarlar.

Goethe

788 Bu dünyada yalnız iki facia vardır: Biri insanın arzu ettiğini elde edememesi, öteki de elde etmesidir.

Oscar Wilde

789 İnsan, arzuları yüzünden kendine gerekli olanı bulamaz.

Montaigne

790 Bir kimsenin rahat ve huzurunun kalkması için çoğu kez bir arzu peşinde koşması yeterlidir.

Alessandro Manzoni

791 İnsanlar sevmeye kendi arzularına, korkmaya ise yönetenlerin arzularına bağılıdır.

Machiavelli

792 Arzu, yasakla artar.

Bertrand Russell

793 Bir arzuyu uyandırmak, onu beslemek, geliştirmek, büyütmek, uyarmak, doyurmak başlı başına bir şiirdir.

Balzac

794 Arzuları ve korkularını ortadan kaldır. Artık senin için hiçbir zalim kalmaz.

Epiktetos

795 Arzudan daha güçlü, daha amansız miknatis olamaz.

François de Curel

- 796 Bu dünya tuzaktır; danesi de arzu.
Mevlâna
- 797 İnsan arzuladığını yapamadı mı,
yapabileceğini arzu etmeli.
Terentius
- 798 Bir şeye karşı arzu duymayan ondan
mahrum kalmış değildir.
Cicero
- 799 İnsanlar, arzulanna son olmadığı için,
bu arzulan tatmin edecek vasıtalara da
son olmamasını isterler.
Aristoteles
- 800 Düşmanlarının hepsini, hepsini tepele-
din, sonra? Alay alay dalkavuk besledin,
sonra? Her arzuladığın oldu, sonra?
Bhartrihari
- 801 Neyin hakkından gelinmez,
Kafa arzuyla birleşir birleşmez.
La Fontaine
- 802 Arzuladıkça kulunum
Arzulandıkça kölen.
Bedri Rahmi Eyuboğlu
- 803 Dünyanın düzeninden çok kendi
arzulanı değiştirmek bilgeliktir.
Descartes
- 804 İlm kesbiyle pâye-i rifat
Arzû-yi muhâl imiş ancak.
Fuzûlî
- 805 Yasak, arzu doğurur.
Cenap Şehabettin
- 806 Mutluluğa erişmedikçe gönlümüzdeki
arzular yaşar.
Gerhart Hauptmann
- 807 Arzular! Hiç mi yorulmayacaksınız?
André Gide
- 808 Arzulamız bizden, asıl istediğimiz şeyi
bile gizlerler.
Goethe
- 809 Arzular, hırslar, sağır engerek yılanlar
gibi aklın sesini duymazlar.
Shakespeare
- 810 İnsan bir şeyi ciddi olarak arzu etmeye-
görsün, hiçbir şey erişilemeyecek ka-
dar yükseklerde değildir.
Hans Christian Andersen
- 811 Arzu öyle bir şeydir ki hiç doymak bil-
mez; bir çok insanların hayatı arzulan
doyurma yollarını aramakla geçer.
Aristoteles
- 812 Herkes içini yoklasa görür ki gizli arzu-
lanımızın bir çoğu başkasının zararına
doğar ve beslenir.
Montaigne
- 813 Bence en ulu şey, hayata arzu duyma-
dan bakmaktır, köpek gibi dilini sarkıta-
rak bakmak değil.
F. Nietzsche
- 814 Erkeklerin tersine, kadınlar sevdikten
sonra arzu etmeğe başlarlar.
Henry de Montherlant
- 815 Arzuyu düşünmek, onu daha da
çoğaltmak demektir.
Alain
- 816 Kadınların en büyük arzusu, erkekleri
kendilerine âşık etmektir.
Molière
- 817 Eyleme dönüşmeyen arzu, ruh bozuk-
luğuna yol açar.
William Blake
- 818 Arzulan kandırmaktan daha büyük bir
suç olamaz.
Lao-tzu
- 819 Aşırı arzulamak insan gibi değil, çocuk
gibi davranmaktır.
Demokritos
- 820 Bir şeyi şiddetle arzulamak ruhunu
başka şeyler için kör etmektir.
Demokritos

820-a Arzulann

sonu yok ki.

William Carlos Williams

820-b Arzu başlanımızdan yıldızlar gibi yüksek.

Kemâlettin Kamu

ASKER, ASKERLİK

821 En iyi asker, çarpışmaktan çok yürümesini bilen askerdir.

Napoléon

822 Askerler için barut kokusu, lavanta kokusundan üstündür.

Cervantes

823 İnsan, ölmeden asker olabildiği gibi, görmeden de âşık olabilir.

Edwin Arnold

824 Asker olmak, sonra asker olmak, yine de asker olmak gerek.

Napoléon

825 İyi askere sahip olunca, insanın her zaman iyi dostları olacağını kim bilmez.

Machiavelli

826 Barıştaki asker, yazdaki ocağa benzer.

William Cecil

827 Savunma halinde olan bir birlik yenilmeğe mahkûmdur; bu askerlik sanatının aksiyomudur.

Napoléon

828 Sabır ve zaman: İşte benim bahadır askerlerim.

Tolstoy

829 Asker, nerede bir bozguna uğrarsa, iki üç kan tabiatlı adamın yüzünden uğrar.

Mevlâna

ASLAN

830 Bu da meşhur, hiçbir vakit oturmaz
Bir post üzre iki aslan demişler.

Refikî

831 Aslanın kral olmak için atanmaya ve törene gereksinimi yoktur, kahramanca hareketleri onu bu mevkiye getirir, doğa onu kral ilan eder.

Pançatantra

832 Aslan da fareye borçlu olabilir.

Thomas Fuller

833 Aslan kükreyince çakallar girecek delik arar.

Yalnız Adam

834 Aslan kocayınca sıçan deliği bekler.

Kaşgarlı Mahmut

835 Aslanı besleyen, ona itaat etmek zorundadır.

Ben Jonson

836 Çakalın enişi aslan olur mu?
Aslanın yavrusu gözünden belli.

Ruhsatî

837 İhtirâz et yıkma âşık gönlün ey çeşm-i gazal;

Bu meseldür herkesün gönlünde bir arslan yatur.

Terzizâde Ulvî

838 Tilki, aslan artığı ile doyar.

Genceli Nizâmî

839 Aslan, mağarada can verse dahi, köpeğin ağzından artanı yemez.

Şeyh Sâdî

840 Köpeklerin artığını aslan yemez.

Mevlâna

ÂŞIK

841 Avladığı avı yemeyip bırakmak aslanla-
nın işidir.

Genceli Nizâmî

842 Aslanın dişi tımağı dökülürse aptal tilki-
lerden sille yer.

Câmî

843 Uyuyan bir aslanı uyandırmaya gelmez.

Sir Philip Sidney

844 Yeni doğan aslan bir kediye bile
yenilir.

Mevlâna

845 Kılâb-ı zulme kaldı gezdiğin nâzende
sahrâlar

Uyan ey yâreli şîr-i jÿân bu hâb-ı
gafletten.

Namık Kemal

846 Ehl-i kâmil meclisine varmamış
Medeniyet mektebine girmemiş
El içinde el yumruğun görmemiş
Pençesini aslan sanır zavallı.

Emsalî

847 Eş olur mu kara kazan helkiye
Zannı az olanlar söyler belki ya
Müsavi olur mu aslan tilkiye
Herkes eşli eşin arar demişler.

Serdarî

848 Hâli mi sanırsın dil-i uşşâkını cânâ
Meşhur meseldir yatar arslan gönülde.

Selâm Bey (Mehmed Tahir)

849 Ak doğan hergiz çekirge avlamaz
Erkek arslan dilkü çakal boylamaz.

Gülşehrî (Hoca Mesud)

(Kelile ve Dimne'den çeviri)

850 Duymadın mı şu haberi birader
Yatağından farkedeler arslanı.

Sâlburcuoğlu

851 Sürdü Mecnûn nevbetin şimdi benem
rûsvâ-yı aşk
Doğru derler her zaman bir âşıkın
devranıdır.

Fuzûlî

852 Milyoner kasasını, hırsız mahzenini,
feylesof kitabını ve âşık kalbini... aynı
heyecan ve korkuyla açarlar.

Cemil Sena Ongun

853 Haysiyetli bir adam deli gibi âşık olabilir
ama, ahmak gibi âşık olması yakışık
almaz.

La Rochefoucauld

854 Eski libâs gibi âşıkın gönlü
Söküldükten sonra dikilmez imiş.

Seyranî

855 Âşık elinde ne yoksa onu ister, elinde
olanı istemez.

Plautus

856 Ölmek âsân âşık bir dem firâk-ı yâr
güç
Böyle müşkil dert esîri hastaya timâr
güç.

Nef'î

857 Âşık dediğin Mecnun misali kör.

Cahit Sıtkı Tarancı

858 Âşık olan öğüde girmez olur,
İki gözü örtülü görmez olur.

Şeyyad Hamza

859 Âşıkları en kanaatkân bile sevdiğinden
ziyade sevmek ister.

Cenap Şehabettin

860 Kadın, ahmak âşık tahammül ede-
mez.

Rıfat Necdet Evrimir

861 Âşıklık, kocalıktan daha kolaydır, çünkü
her gün güzel sözler bulmak, ara sıra
iltifat etmekten çok daha zordur.

Balzac

862 Âşkın gönlünde sabır ve kalburda su
durmaz

Şeyh Sâdî

863 'Işkın yolında hicre tahammül günâh
imiş
Uşşâkın işi anın için her gün âh imiş.

Ahmed Paşa

864 Bir mâha âşık ol ki muadil bulunmaya.

Mirzazâde Ahmed Neylî

865 Yüz kişinin içinde âşık, gökte yıldızlar
arasında parlayan ay gibi belli olur.

Mevlâna

866 Âşık buldukça bunar.

Cenap Şehabettin

867 "Âşıkım!" diyene inanma. Âşık olan
kendinde değildir ki, "âşıkım" desin!

M. Rasim Mutlu

868 Hâceye zer âşık dilber gerek
Zâğa cife tûtiye sükker gerek.

Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

869 Âşıkda gam u belâ gerekdir
Dildâr ise bîvefâ gerekdir.

Şeyh Galib

870 Dostlar âşıklara maşûk ırağ olmak ne
güç

Gülden ayn bülbülün bağrında dağ
olmak ne güç.

Rahmî

871 Çekingen âşık, kıskanç koca olur.

Oliver Goldsmith

872 Âşık, yüz bulmayan adamdır.

Ahmet Haşim

873 Âşıkı olmayan bir güzel dilber
Hastası olmayan tabib gibidir.

Abdülhak Molla

874 Bende Mecnûn'dan füzûn âşıklık
istîdâdı var

Âşık-ı sâdik benem Mecnûn'un ancak
âdı var.

Fuzûlî

875 Alelâde bir kadın nazarında, her erkek
daima erkektir; ama, kalbinde sevgi
olan bir kadın için, âşıkından başka er-
kek yoktur.

J.J. Rousseau

876 Âşık dilrübâ mı eksik olur
Ehl-i derde belâ mı eksik olur.

Halilî (Sarı Halil)

877 Bir demir dağı delûp boynuna almak
gibidir

Her kişi âşık olurdu eğer âsân olsa.

Taşlıcalı Yahya

878 Bir âşık isterse vasl-ı hâbibî
İptida derd-ü gam olur nâsibî.

Âşık Ömer

879 Aşk meyinden içen âşık ayılmaz.
Âşık Veysel Şatiroğlu

Âşık Veysel Şatiroğlu

880 Âşık olamayan âdem benzer yemişsiz
ağaca.

Yunus Emre

881 Âşıkı kûşe-i gamda
Unuturlar unuturlar.

Mahtumî

882 Farkı yoktur âşıklann sağırdan.
Neyzen Tefvik (Kolaylı)

Neyzen Tefvik (Kolaylı)

883 Boşboğazlık yapmayan âşık, âşık
değildir.

Thomas Hardy

884 Hep âh ile zârdır âşkın işi.
Kâtibî

Kâtibî

- 885 Âşıklar, sevgililerinin kusurlarını ancak
etki altında bulundukları sihir çözüldüğü
zaman farkederler.
La Rochefoucauld
- 886 İnsanoğlu sevildiğini sandığı için âşık
olur.
Alain
- 887 Âşık sevdiğine bakar, fakat... görmez.
Cenap Şehabettin
- 888 Âşık olan 'ışık ile ferhunedir,
Pâdişâh olursa 'ışka bendedir.
Abdurrahim Karahisarî
- 889 İstersen ma'sûkı, vir yolında cân
Âşıkam diyen gerekdür pehlûvân.
Abdurrahim Karahisarî
- 890 Şöyle bir âhûyu sev kim olmasun ana
misil.
Recûlî
- 891 Yanar âşık âteş ile dem-be-dem
Yardan özge olmaya derdine merhem.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 892 Âşık olsan aşkını fâş eyleme
Kimseyi hâline hâldeş eyleme.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 893 Kî âşık aynına almaz cihânı
Virür mâ'suk için bâş ile cânı.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 894 Âşıkın gözü kör kulağı sağırdır: Ne
doğru yolu görür, ne doğru lâfı duyar.
Cenap Şehabettin
- 895 Âşıklar arasında hakaret bûse ile
ödenir.
Cenap Şehabettin
- 896 Mümkün değil ki Hamdi kaddünsüz
ola bir dem
Tognısı hoş dimişler âşık belâsız olmaz.
Hamdullah Hamdî
- 897 Derdâ bu derde itmedi hergiz devâ
sefer
Gerçi denildi âşika yâ sabr u yâ sefer.
Hamdullah Hamdî
- 898 Niçe yüz bin dil-rübâ var ammâ âşık
binde bir
Âleme insân-ı kâmil gelmez ammâ
binde bir.
Lârendeli Dâlî Dede
- 899 Sevgi rüzgârdır eser
Gönül seyyahdır gezer
Âşıklar koşma düzer.
Rıfat Necdet Evrimer
- 900 Âşıkânın sözünde kizb olmaz.
Keçecizâde İzzet Molla
- 901 Âşık-ı sabit-kadem oldur ki kûy-i
dosttan
Yönünü döndürmeye bin tiğ inerse
başına.
Aşkî
- 902 Hâl-i ruhsârından anla halimi etme
suâl
Âşıkın baht-î siyâhı ahterinden bellidir.
Vecdî (Abdûlbâkî)
- 903 Âşık ana dirler ki bu vâdî-i fenâda
Âh ile ide cismini berbâd-ı mahabbet.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 904 İy gönül âşık isen âkil ü huşyâr olasun
Bîvefâ yâr ile sen olmaya kim yâr
olasun.
Ahmed-î Dâ'î
- 905 Biz ol âşıkınız kim dağımız merhem
kabûl etmez
O gülzârın kî âteşdir gülü şebnem
kabûl etmez.
Sadrazam Ramî Mehmed Paşa
- 906 Uşşâkın olur mı hiç karân
Elinde değildir ihtiyân.
Subhizâde Feyzî

907 Ki zirâ âşık olmayınca âdem
Ne ağlar yok yere ne hod çeker gam.
Câmiî

908 N'ola irmezse vasla dest-i heves
Âşika derd-i aşk besdür bes.
Kara Fazlı

909 Diridür dâima âşıklar ölmez
Anun kim 'ışkı yokdur nâmı kalmaz.
Câmiî

910 Sakın âşık dime kendüzüne, didinse
sa'y eyle
Sezâ-yı aşk-ı cânân olmak ey dil hayli
san'atdır.
Giritli Aziz Ali Efendi

911 Benden Fuzûlî isteme eş'ân medh ü
zem
Ben âşıkam hermişe sözüm âşıkânedir.
Fuzûlî

912 Seni seven âşıkların
Gözü yaşı dinmez imiş.
Eşrefoğlu Rumî

913 Âşıkların gönlü kuşu
Düşmez dünya tuzağına
Gerçek eren bu dünyâyı
Hiç muhale alır değil.
Eşrefoğlu Rumî

914 Ey divâne ey divâne
Âşık olan kıyar cânê.
Hatayî

915 Âşkın çok belâ gelir başına
Tahammül gerektür adü taşına.
Dertli

916 Eğer âşık isen yâre
Sakin aldanma ağyâre
Düş İbrahim gibi nâre
Bu gülşende yanar olmaz.
Seyyid Nizamoğlu (Seyyid Seyfullah)

917 Doğru yola gitmiş iken
Eğri yola gitme sakın
Âşık isen uyar canın
Nefsin oda atma sakın.
Yunus Emre

918 Yâr çün eylemez vefâdan haz
Âşık oldur ki ide cefâdan haz.
Muhitî

919 Kim iştirdi âşık öğüt aldığın
'İşk-ıla eyler kendü bildüğün.
Yûsufî (Yûsuf-ı Meddah)

920 Çâre yokdur ıška illâ ki ışk
Âşika yokdur ilâç illâ ki ışk.
Yusûfî (Yûsûf-ı Meddah)

921 Âşıkâ eyle metâ-ı gam ile gönlünü şâc
'İşk bâzândur olmaz bu ticâretde
kesâd.
Za'îfî

922 Âşık oldur kim nâzâ-yı yâr ana maksûc
ola
Her ne kim ma'sûk iderse lutfdan
ma'dûd ola.
Tâcizâde Cafer Çelebi

923 Âşıklık dediğin kıldan da ince
Âşığa nâz eder ol gül-i gonca.
Erzurumlu Emrah

924 Âşık-ı bîçâre râh-ı menzil-i cânân ara
Tâlib-i dâr-üş-şifâdur derdine dermâr
arar
Kefevî Haydarzâde Feyzî

925 Âşika maşûktan gelen cefalar
Şerholunmaz şerafettir demişler.
Yozgatlı Nâzî

926 Âşika ta'netmek olmaz mübtelâdır
neylesün
Âdeme mihr ü mahabbet bir belâdır
neylesün.
Nefî

927 Âşık u ma'sûka benzer âsumân ile
zemin
Kim biri ağladuğınca birisi handân
olur.

Ahmed Paşa (Velîüddin)

928 Âşık olmaz muttasıl gavgaa-yı
ağyardan halâs.

Rûhî-i Bağdadî

929 Aşig naçar ağlama,
Gündür keçer ağlama.
Felek bağı gapını
Bir gün açar ağlama.

Azerbaycan halk bayatısı

930 Vannı ma'sûk için terk itmeyen âşık
değil.

Keşanlı Zihnî

931 Şu cihan bir çarh misâli daima durmaz
döner,
Âşık olan ma'sûkuna vasıl olunca yanar.

Gedayî

932 Dildârına vuslat edemezse ki bir âşık,
Çeşminden akan yaşlan umman olur
elbet!

Görelî Osman Avnî

933 Âşık ol derd ehline benzer ki dermân
öldürür.

Sabûhî Dede

934 Dağıldı serimde efkâr,
Kılmaz oldum ah ile zâr.
Beni gösterdi bu ağyar,
Dedi âşk geçinir şu.

Yazıcı

935 Âşık olan aşk oduna alıştır.
Âşık Hakkı

936 Aşkın hizmetinde ancak yaralı askerler
çalışabilir.
Thornton Wilder

937 Âşık öldü deyu salâ virürler
Ölen hayvandırur âşıklar ölmez.
Yunus Emre

938 Sen âşk olamazsın gökte kaç yıldız var
bilmiyorsun.
İlham Behlül Pektaş

939 Acep benim gibi midir her âşık
Dünyada dediğim olmadı gitti.
Mevlût Yıldırım

940 Aşk önemi olmayan bir edimdir, çünkü
sonsuzca tekrar edilebilir.
Alfred Jarry

941 Beni ağyâra nisbet eylersün
Âşık oldumsa kâfir olmadum a!
Âşık Çelebi Prizrenli

942 Âşık olan kûh-veş sabit-kadem olmak
gerek
Ya ayak basma bu yola ya basarsan
berk dur.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

943 Ölmekden özge çare mi var derdi-i
yardan
Âsan ne ola âşıka terk-i diyardan.
Âşık Çelebi (Pir Mehmed)

944 Aşk bir düellodur.
Jack Kerouac

945 Demişler gelenler bizden öndin
Kulak âşık olurmuş gözden öndin.
Hamzavî

946 Gülmez âlemde elbet âşık-ı âzürdedil
Lâ-edrî

946-a Aşk içre azab olduğun andan bilirim ki,
Her kimse ki âşıktır, işi âh u figandır.
Fuzûlî

946-b Ulu bir konuk vardır bir âşığın gönlün-
de. Sever yalnız değildir.
Nurullah Ataç

AŞK

- 947 Güzelliğin on par(a) etmez
Bu bendeki aşk olmasa.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 948 Nâfi' olmaz maraz-ı aşka müdâvâ-yı
hekim.
Nev'î
- 949 Aşk, âşıklara şarabın sarhoşlara yaptığı
etkiyi yapar.
Lesage
- 950 Tüketti sanma hezâran hikâyet-i aşkı
O kissadan dahi söylenmedik neler
kaldı.
Keçecizâde İzzet Molla
- 951 İlk aşkımız biraz sersemlikle bir hayli
meraktan ibarettir.
G. Bernard Shaw
- 952 Aşk ilâhî bir trajedi, izdivaç cehennemi
bir komedidir.
Raif Necdet Kestelli
- 953 Mübtelâ-yı mahabbet-i dildar ider ışk
âdemi
Gâh olur Mansur-veş ber-dâr ider ışk
âdemi.
Karahisarlı Yahya Efendi
- 954 Aşk, büyüktür ama sonsuz değildir.
Balzac
- 955 Aşk, ateş gibidir, gıdasız kalınca söner.
Lermontov
- 956 Aşk, kızıl gibi, geçirilmesi gereken bir
hastalıktır.
Tolstoy
- 957 Aşk, bilhassa akşamları nöbetini arttı-
ran bir hastalıktır.
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 958 Mevcut bir aşkı uzun zaman gizleyecek
ya da bulunmadığı yerde onu var gibi
gösterecek güçte bir peçe yoktur.
La Rochefoucauld
- 959 Aşk, değişmeyince ölür.
Ahmet Haşim
- 960 Acıkmış bir aşk, öğütlerle beslenemez.
J.J. Rousseau
- 961 Aşk oduna yanmayanın
Kalbi sâfî olmaz imiş.
Eşrefoğlu Rumî
- 962 Aşk insanı sürükleyip götüren eş
bulunmaz bir taşıttır.
Balzac
- 963 Koç yığdı pîr eyleyüp kocadan,
Biri fırkat, biri gurbet, biri aşk.
Âşık Gevherî
- 964 Ateş hastalığı, aşk da âşığı besler.
Victor Hugo
- 965 Aşk mutluluğu öldürür, mutluluk aşkı.
Miguel de Unamuno
- 966 Dinle iy da'vâ-yı 'ışk iden kişi
Her kişinin işi degül 'ışk işi.
Abdurrahim Karahisarî
- 967 Aşk bir sihirbazdır; adama cehennemi
cennet sandır.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 968 Aşk bir elma şekeridir çocuğum. Tatlı
tatlı yersin, sonunda, elinde kazığı kalır.
Turgut Özakman
- 969 Aşk akıllının değil, mecnunun işidir.
M. Rasim Mutlu
- 970 Aşk halinden bilmeyen,
Ya delidir ya diri.
Yunus Emre

- 971 Görinmez bir kazadır 'ışk-ı cânân
Halâs olmaz ölince andan insân.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 972 Hayat kısa, aşk uzundur.
Tennyson
- 973 Aşk, açlıktan ölmez, hazımsızlıktan ölür.
Ninon de L'Enclos
- 974 Aşk, bıkmakla ölür, unutmakla gömülür.
La Bruyère
- 975 Aşk kalbimizin saygısız misafiridir. Bize sormadan gelir, bize sormadan gider.
Cenap Şehabettin
- 976 Aşk öğretilmez, kendiliğinden doğar.
Sultan Veled
- 977 Aşk konusunda kadın, ruhu bir yana, gizlerini ancak onu çalmasını iyi beceren kişiye sunan bir lirdir.
H. de Balzac
- 978 Aşkı pervaneden öğren, ey seher kuşu. yandı, can verdi, sesi çıkmadı.
Şeyh Sâdî
- 979 Kalbini saf eyleyen câm-ı safâyı neylesin
Aşk ile dem-sâz olan sâz u nevâyı neylesin.
Nev'î
- 980 Aşk, altın değildir, saklanmaz. Âşıkın bütün sırları meydandadır.
Mevlâna
- 981 Aşkın din ü mezhebi, milliyeti yoktur.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 982 Aşkın siyahla beyaz gibi birbirine zıt bir sürü şekli vardır.
August Strindberg
- 983 Çünkü ışk olan gönülden derd olur
Dert ile dermâna irer merd olur.
Abdurrahim Karahisarî
- 984 Hakiki muhabbet, asıl aşk dilsizdir.
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 985 Aşk, aklın ötesine çıkanın işidir.
M. Rasim Mutlu
- 986 Aşk akılla yenmek mümkün değildir.
Gançarov
- 987 Tatmin edilmiş aşk, alevi sönmüş du-mana benzer.
Raif Necdet Kestelli
- 988 Her şey aşka boyun eğer.
Çehov
- 989 Aşk, boş adamın işi, meşgul adamın işsizliğidir.
George Lyttelton
- 990 Aşk, hiçbir âfetten öğüt almaz.
Mevlâna
- 991 Aşk, dünyadan kaçıp sığınacak bir cennet.
B. Russell
- 992 Bir kaatilin suçu bile kendini, saklanmak isteyen aşk kadar çabuk göstermez.
Shakespeare
- 993 Aşk, iki kişilik bencilliktir.
Antoine de Salle
- 994 Gerçek aşkın niteliği tatlı acılıktır.
Novalis
- 995 Aşk da şöhret gibidir, bir kez giderse bir daha geri gelmez.
Aphra Behn
- 996 İki çeşit aşk vardır: Hükmeden aşk, köleleştiren aşk.
H. de Balzac
- 997 Aşktır gonceyi iden handân
Aşktır bülbülü iden nâlan.
Keçecizâde İzzet Molla

- 998** Fakirlik kapıdan girince, aşk pencere-
den çıkar gider.
Thomas Fuller
- 999** Kişi kim ıskı yok manide hardur
Degüldür âdem ol hardan beterdür.
Güvâhî
- 1000** Bir erkeğin ilk aşkını karşılayacak tek
şey, bir kadının son aşkıdır.
Balzac
- 1001** Belâ vü renc ü mihnetdür adı 'ışk
Cefa vü cevri ü hasretdür adı 'ışk.
Şeyhoğlu Mustafa
- 1002** Çokdur hatan tarik-ı 'ışkun
Her menzili bin belâ yeridür.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 1003** Bıkkınlık, doyma aşkta kaçınılmaz son-
dur.
Tolstoy
- 1004** Aşk hiç izin mi ister birinin yüreğine
yerleşmek için?
Resul Hamzatov
- 1005** Aşk, aynı yöne birlikte bakabilmek...
Saint Exupery
- 1006** Aşk, dostluk. Hepsi dökülür yapraklar.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 1007** Aşk, bir kişinin diğerleriyle arasındaki
farkı abartmaktır.
G. Bernard Shaw
- 1008** Aşk, karşılıklı bir yanlış anlama.
Oscar Wilde
- 1009** Aşkdır girye, aşkdır hande;
Aşkdır şâh, aşkdır bende.
Keçecizâde İzzet Molla
- 1010** Halleyleyemez mes'ele-yi aşkı müderis.
Rûhî-i Bağdâdî
- 1011** Ululardan işitdüm bu sözi ben
Ki 'ışk bir şu'bedür divânelikden.
Şeyhoğlu Mustafa
- 1012** Tedbir ile aşk zevk virmez
Tedbir diyâr-ı aşka girmez.
Fuzûlî
- 1013** Yeni bir aşk, yeni bir dert demektir.
H. de Balzac
- 1014** 'ışk oldı benüm vücûdume cân
Cansuz ola mı vücud-ı insân.
Behiştî
(Kariştiran Süleyman Bey Oğlu)
- 1015** İntikamda olduğu kadar aşkta da
kadın, erkekten daha vahşidir.
Nietzsche
- 1016** Aşk, insanın kendinden kaçma duygu-
sudur.
Baudelaire
- 1017** Aşk u sevdâ koyun değil güdeyim
Turna değil katarlayıp yedeyim.
Seyranî
- 1018** Aşk ve kahramanlık iki kardeşdir.
Ahmet Haşim
- 1019** Aşk, savaş gibi... Başlaması kolay,
bitmesi zor bir şey...
Louis Mencken
- 1020** Aşk ile delilik ekseriya aynı şeydir.
François de Curel
- 1021** Aşk, mucizeye inanma halidir.
John Powys
- 1022** Aşkdan gayri yâre bilmem ben
Aşkdan gayri çâre bilmem ben.
Keçecizâde İzzet Molla
- 1023** İşk elinden gerçe kurtulmağa tedbir
eyledüm
Bulmadı ehl-i hıret ölmekten özge râh
ana.
Aşkî

- 1024 Canını oda atmaktadır adı 'ışk
Cihânı hiçe satmaktadır adı 'ışk.
Şeyhoğlu Mustafa
- 1025 Türlü türlü cefanın
Adını aşk komuşlar.
Yunus Emre
- 1026 Aşk, ancak ondan kaçmakla yenilebilir.
Fénelon
- 1027 Aşk haftada beş lira ile geçinemez.
Somerset Maugham
- 1028 Aşkın iğnesiyle dikilen dikiş
Kıyamete kadar sökölmez imiş.
Seyranî
- 1029 Her derde çâre var güzelim, aşka
çâre yok!
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 1030 Bir dil-rübâya düşdü gönül, mübtelâsı
çok
Aşkın safası yok değil ammâ cefâsı çok.
Şeyhülislâm Yahyâ
- 1031 Aşklar, ovaları kaplamış muazzâm or-
dulara benzer... Daha dün, bütün gör-
kemi ile orada iken, bugün aranz, yerin-
de yeller eser.
Henri de Montherlant
- 1032 Aşk âşıkı şîr eder,
Aslanı zencir eder,
Katı taşı mum eder.
Yunus Emre
- 1033 Her ne denli zâhid olsan bugün ehl-i
salâh
Düşmeyince aşka bulmazsın yine
yanın felâh.
Bursalı İsmail Hakkı
- 1034 Aşk dağ tepelerine benzer.
Tırmanması olmasa nazareti fena
değildir.
Cenap Şehabettin
- 1035 Bir kadının iki aşkı olamaz.
H. de Balzac
- 1036 Temiz ve berrak bir aşk ruhtaki bütün
korkulan filtre eder.
Raif Necdet Kestelli
- 1037 Aşk öyle bir şeydir ki, istediği zaman
gelir ve gene istediği zaman gider ve
biz insanların bu konuda hiçbir sözü ol-
maz.
John Galsworthy
- 1038 Dertsiz aşk, tam aşk değildir.
Ferideddin Attar
- 1039 Aşk herkesi eşit kılar.
Cervantes
- 1040 Aşk hatırlamalarla yaşar, unutmalarla ölür.
Refik Halit Karay
- 1041 Aşk, herkesin konuştuğu ama pek az
insanın görebildiği bir hayalet...
G. Bernard Shaw
- 1042 Aşk, ne yüce bir çocukluktur.
Alexandre Dumas fils
- 1043 Gerçek aşk, tıpkı cinler, periler gibidir:
bahsini herkes eder, ama gözüyle
görmüş olan pek azdır.
La Rochefoucauld
- 1044 Saygı olmayan yerde, aşk da olmaz.
Emile Zola
- 1045 Aşk, zalim bir sultandır.
Lukianos
- 1046 Yâ ilâhî kusuruma bakma
Aşk ile yandım âteşe yakma.
Keçecizâde İzzet Molla
- 1047 Kadınlarda merhamet aşkı doğurur,
erkeklerde aşk merhameti.
Churton Collins

Aşk

- 1048 İşk sözleri kuş dilidür, ana Süleyman
gerek.
Sinan Paşa
- 1049 Aşk nedir? Bir bedende iki ruh.
Dostluk? İki bedende bir ruh.
Joseph Roux
- 1050 Aşk, rûhânî ve cismânî bir ihtiyaçtır.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 1051 Ger uğratsa ziyâde aşk cebre
Sefer kıl tâkatün yoğ ise sabra.
Güvâhî
- 1052 Aşk, insana vakar, ağırbaşlılık, hattâ
güzellik verir.
G. Bernard Shaw
- 1053 'İşk olduğı yerde mahfi olmaz
'İşk içre olan karar bulmaz.
Fuzûlî
- 1054 Aşk âdemi eyler mecnun ü rûsvâ,
Sevdâ ne şâh bilür, ne gedâ bilür.
Âşık Gevherî
- 1055 Aşk, büyük bir hocadır.
Molière
- 1056 Aşkı, aşktan başka bir şey söndüre-
mez.
Mevlâna
- 1057 Aşktan kurtulmak, ona tutulmak kadar
kolay değildir.
Thomas Hardy
- 1058 Aşk ve zaruret her halde en iyi
öğretmenlerdir.
Goethe
- 1059 İlk aşk, ihtilâlden farksızdır; hiç
değişiklik olmadan sürüp giden hayat
bir anda darmadağın oluverir.
İvan Turgenyev
- 1060 Aşk, bütün nimetlerin en büyüğüdür.
Prosper Mérimée
- 1061 Aşk, akıllı aptal demeden bütün
insanlara bulaşan bir hastalıktır.
Albert Camus
- 1062 Kulübede aşk, gençlerin kuru bir
hayalidir.
Somerset Maugham
- 1063 Aşk, iki iken bir olmak demektir.
Victor Hugo
- 1064 Aşkta suçun hafifi yoktur.
H. de Balzac
- 1065 Aşk sihirli bir bardağa benzer, ekseriya
biz onunla zehiri âb-ı hayat gibi içeriz.
Ludwig Tieck
- 1066 Belâ-yı 'ışka düşdünse ümîd-i vasl-ı
yâr itme
Mahabbet bahrine ey Cevrî-i şeyda
kenâr olmaz.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 1067 Aşk, insanı ne kadar iyi yapar.
Alexandre Dumas fils
- 1068 Aşktur sağ eden sayruyu
Aşktur bir eden ayrıyü.
Ümmi Sinan
- 1069 Aşk, insanlarda bulunan hassaların en
yükseğidir.
Refik Halit Karay
- 1070 Bu aşk dedikleri âlem kemandır
Çekilmez Meftûni güç işe benzer.
Meftûnî
- 1071 ve ağlamayan
Her aşk evet ne kadar sahte bir
muhabbettir.
Ali Canib Yöntem
- 1072 Aşk ve öksürük saklanamaz.
George Herbert
- 1073 Aşk, hayatın tuzudur.
John Sheffield

- 1074 Aşk, iyi olmaz bir hastalıktır.
John Dryden
- 1075 Aşkdır ser-levhâ-i mecmu'a-i sırr-ı
Hudâ
Mekteb-i irfanda aşk ile iderler ibtidâ.
Bursalı İsmail Hakkı
- 1076 Aşk, ülkesini kılıcsız idare eden bir
kraldır.
George Herbert
- 1077 Aşk, tatmin edilince, tüm çekiciliğini
kaybeder.
Corneille
- 1078 Aşkın en büyük düşmanı açlıktır,
sürekli yoksulluktur.
Cervantes
- 1079 Nar ortadan ayrılır
Hiç sebepsiz danılır
Aşk gölüne düşenler
Yar eline sarılır.
Mâni
- 1080 İnsanı cin çarpması sar'a, güzelin
çarpması aşktır.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 1081 İçinde yaşadığı kalbe göre aşk altın,
gümüş yahut tenekedir.
Cenap Şehabettin
- 1082 'İşka yâr ol ki var olasin
Hızr-veş zinde pâyidar olasin.
Sultan Divânî
- 1083 Aşk erkeği eritir, kadını diriltir.
Raif Necdet Kestelli
- 1084 Aşk, kıyaslamanın son bulduğu an...
Grasset
- 1085 Veh niçe müşkil belâ imiş Mesihî son
uci
Derd-i işkun gerçi kim âsân göründi
evveli.
Mesihî
- 1086 Çün 'İşkun ola gönül esîri
Abdine esîr ider emirî.
Behiştî
(Kariştiran Süleyman Bey Oğlu)
- 1087 Bir neş'edir ki aşk eğer artmasa eksilir;
Âşk değil, hakikati, maşûk olan bilir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 1088 Nuri der ki aşka düşen yenilmez
Bu derde düşen dil n'ettiğin bilmez.
Tokatlı Nurî
- 1089 Aşkın bir adı belâ-yı dildir
Bir bir çekilen cefâ-yı dildir.
Subhizâde Feyzî
- 1090 Hâkimlik eder mi 'akl ü hikmet,
Bir dilde ki 'aşk eder hükümet?
Muallim Nâci
- 1091 Ben ki aşkım, âteşim, yaklaşma,
tab'ım pek hadid.
Durmayıp çıkmış da olsam girdiğim
dilden eğer,
Yanması geçmez o kalbin günler
etmekle güzer.
Aşk zâil olsa da andan kalır mutlak eser.
Lâ-edrî
- 1092 Mevt yokluksa aşk varlıktır.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 1093 Ders-i aşkın müşkilin Yahyâ nice
halleylesin
Söyleyenler hikmetin bilmez, bilenler
söylemez.
Şeyhülislâm Yahyâ
- 1094 Kurtulamam üç nesnenin elinden,
Biri fîrkat, biri gurbet, biri aşk.
Âşık Gevherî
- 1095 Kadının aşkı dilenilmez, ele geçirilir.
Mor Jokai

- 1096 Gezme ey gönlüm kuşu gaafil fezâ-yı aşkda
Kim bu sahrânın güzer-gâhında çok sayyâdı var.
Fuzûlî
- 1097 Aşk olduktan sonra saadetsiz yaşanabilir.
Dostoyevski
- 1098 Aşk kim kalbe gıdâdır ne yenir, ne yutulur,
Bir demir leblebidir, çiğneyene aşk olsun.
İbrahim Şinasi
- 1099 Aşk öyle bir saltanattır ki zevâlî yoktur.
Mevlâna
- 1100 Neş'e-i 'îşk ile fark itmeyeli rûz u şebi
Oldum âsûde cihânun gam-ı ferdâsından.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 1101 İnsanlarda aşk büyük bir tekâmülün mahsulüdür.
Âkil Muhtar Özden
- 1102 Aşk aleyhine bin şey söylenir, fakat insanlar gene sevmeye devam ederler.
Peyami Safa
- 1103 Aşk kılavuz istemez; tek başına yol alır.
İkbal
- 1104 Erkek barut ve kadın ateşse aşka da körük denilebilir.
Cenap Şehabettin
- 1105 İşkdan ehl-i âr âridir
İşki sanmân ki ihtiyâridir.
Hamdullah Hamdî
- 1106 Aşk çok kere erkeği aptal, kadını zeki yapar.
Raif Necdet Kestelli
- 1107 Şevk bir meydır neşât-efzâ, benim mestânesi
Aşk bir gencinedir gönlüm anın virânesi.
Şeyhülislâm Yahyâ
- 1108 Aşkın aldı benden beni
Bana seni gerek seni.
Yunus Emre
- 1109 Aşkın yürekte yâresi
Bes olmuşum âvâresi
Ya Rab bu derdin çaresi
Bilsem nedendir bilmezem.
Âşık Paşa
- 1110 Aşk dâvaya benzer, cefa çekmek de şahide: Şahidin yoksa davayı kazana-mazsın kil!
Mevlâna
- 1111 Aşk ile başım hoşdürür
Kande varsam yoldaşdürür
Yıl on ik'ay sarhoşdürür
Aşk meyin içti cânımız.
Âşık Paşa
- 1112 Pervâne gibi pervâne gibi
Şem'ine aşkın yandı bu gönlüm.
Hacı Bayram Velî
- 1113 Aşkına düşen canların
Yoluna baş verenlerin
Aşk bülbülü olanların
Kimse dilin bilmez imiş.
Eşrefoğlu Rumî
- 1114 Gerçek aşk çok nadirdir, ama gerçek dostluk derecesinde değil.
La Rochefoucauld
- 1115 Âşkın odu ciğerimi
Yaka geldi yaka gider
Garip başım bu sevdâyı
Çeke geldi çeke gider.
Eşrefoğlu Rumî

- 1116 Şem'e düşen pervâneler
Gelsin bir hoşça yanalım
Aşka düşen divâneler
Gelsin bir hoşça yanalım.
Kul Nesimî
- 1117 Aşk ulusunda çocuk ölümlerinin oranı
yüksektir: onları yetiştirmek için sürekli
bakım ister.
André Maurois
- 1118 Derd-i aşka düşmeyen dermâna
olmaz âşinâ.
Şemsî (Sivaslı Ahmed Şemsettin)
- 1119 Sofiden sorma 'ışk-ı cânânı
Ne bilür har safâ-yı insânı.
Muhitî
- 1120 'İşk-ıla olmak dilersen âşinâ
Râzî ol sen zâr ile gözyaşına.
Yûsufî (Yûsuf-ı Meddah)
- 1121 Aşk rüzgâr gibidir, nereden eseceği
bilinmez.
H. de Balzac
- 1122 Dünyada, aşkın âşıkları şair yapmadığı
hiçbir yer yoktur.
Voltaire
- 1123 Aşk bir pâdişah'tır müşiri sevdâ
Hükmeder vezir-i âlişanlara
Sevdâ ser-askeri, gam mirlivâsı
Fermân olur yüz bin Süleyman'lara.
Erzurumlu Emrah
- 1124 Deli gönül ister isen saâdet
Binip aşk atına etme sefâhat
Eveli melâmet sonu nedâmet
Mukteza-yı aşkı sezdim, usandım.
Âşık Ömer
- 1125 Aşk bulunmadığı yere evlilikten sonra
gelir; bulunduğu yerdense, duman
olup uçar.
E. Szilageti
- 1126 Aşka "pek çok" bile azdır.
Beaumarchais
- 1127 Sevişiniz, sevmeyerek yaşayanlar
ölüdür,
Aşk insanın yüreğini aydınlatan
güneştir;
Aşk âlemde her mihneti sefâ yapan
büyüdür,
Hem yakan, hem de ısıtan bir
mukaddes ateştir.
Celâl Sâhir Erozan
- 1128 Aşkı Şirin eyledî meşhur yoksa
kimseler
Bilmez idi Bîsütun dağında Ferhâd
olduğu.
Nevres-i Cedîd
- 1129 Aşk hâlâtını Ferhat ile Mecnun ne bilir,
Biri dağ âdemidir, diğeri sahra delisi.
Amasyalı Sâdi Çelebi
- 1130 Aşk akıllıyı aptal, aptalı akıllı eder.
Knut Hamsun
- 1131 Aşk, merhametli bir efendidir.
A. Prevost
- 1132 Ko Ferhâd ile Mecnûnu belâ-yı 'aşkı
benden sor
Ta'amun lezzetün bir ağzının dadın
bilenden sor.
Fevrî (Mevlâna Ahmed bin Abdullah)
- 1133 Aşk tezatlarla beslenir.
H. de Balzac
- 1134 Aşk, duyulan cinsi bir rahatsızlıktır.
Paul Bourget
- 1135 Bahtından ağlama terket figânı
Bulunur her derdin emi, dermanı
Aşk ağlatır, dert söyler insanı.
Geredeli Seyyit Ahmet Figânî
- 1136 Aşkın elem-i belâsı müşkil
Bu derd ü gamın devâsı müşkil.
Subhizâde Feyzî

- 1137 Erkekler her zaman bir kadının ilk sevgilisi olmak isterler. Kadınların hoşlarına giden şey ise, bir erkeğin son aşkı olabilmektir.
Oscar Wilde
- 1138 Kadınlarda aşk, ancak engellerle coşan yakıcı bir değişik hevestir.
George Sand
- 1139 Müşkil budur ki, her kime kim halüm ağlasam
İşkun yolında ol dahi benden beter çıkar.
Ahmed Paşa (Veliyüddin)
- 1140 Nasıl kafa sayısı kadar düşünce çeşidi varsa, kalp sayısı kadar da aşk çeşidi vardır.
Tolstoy
- 1141 Hoşgörmek ve affetmek aşkın temelidir.
Victor Hugo
- 1142 Aşk, en büyük ve en kavî mürşiddir.
Enis Behiç Koryürek
- 1143 Aşk, aslında yalnız kendini düşünen bir tutkudur.
H. de Balzac
- 1144 Dostluk emniyet, ketumluk ve incelikle; aşk ise kuvvet, zevk ve korku ile beslenir.
Andre Maurois
- 1145 Sâkiyâ mey sun ki aşk-i yârdan bî tâkatim
Evvelî âsan göründü âhın amma ne güç.
Şeyhülislâm Yahya
- 1146 'İşk evveli gerçekim safâdur
Gayet de velî sonı belâdur.
Behiştî
(Karıştıran Süleyman Bey Oğlu)
- 1147 Büyük aşka, gerçek dostluktan çok rastlanır.
La Bruyère
- 1148 Aşk karşı duruldukça bütün bütün devleşir, her türlü engel, büyümesi için ona bir vesiledir.
H. de Balzac
- 1149 Aşk dostluğu, dostluk aşkı mahveder.
La Bruyère
- 1150 Aşk, bir çeşit savaştır.
Ovidius
- 1151 Ey Hayat! Aşksız sen nesen?
Edward Moore
- 1152 Aşksız hayat yüküdür.
William Congreve
- 1153 Karşılıklı aşk gibi mutluluk yoktur.
George Granville
- 1154 Aşk, attığını vuran büyük bir topçudur.
Richard Crashaw
- 1155 Ey Aşk! Bütün öteki zevkler, senin acıların kadar değerli değil.
Charleval
- 1156 Aşkın gözü kördür.
Propertius
- 1157 'İşk bir dürdür, değme denizde bulunmaz; ışk bir incüdür ki, her kulakta sâlinmaz.
Sinan Paşa
- 1158 İlk sevgilerinde kadınlar, âşıklarını severler, ötekilerde ise sevdikleri aşkıtr.
La Rochefoucauld
- 1159 Aşk bu değil yapma güzel
Sen insanı güldürürsün
Sevişirken güzel güzel
Sen insanı öldürürsün.
Rüştü Şardağ

- 1160 Aşk, özgür ve kendiliğinden olduğu zaman yeşerir ancak, ödev gibi düşünülmeğe başladı mı, öldü gitti demektir.
Bertrand Russell
- 1161 Aşk bir erkeğin, ya da bir kadının bir başkasını her şeyin üstünde görmesidir.
Tolstoy
- 1162 Aşkın gözlükleri öyle pembedir ki, bakın altın, yokluğu varlık, gözdeki çapağı inci gibi gösterir.
Cervantes
- 1163 İşka isti'dâdın olsun dil-rübadan çok ne var.
Âmidli Emîrî Çelebi
- 1164 Tazyik altında yaşayan bir çevrede aşkın rengi solar; onun cevheri özgürlüktür.
André Maurois
- 1165 Cihânda ışk dirler namına bir mülk-i diğer var
Ne Cem zabt itmiş ol mülki ne de İskender almıştır.
Ali Emîrî-i Âmidî
- 1166 Aşk komedyasında ya da trajedyasında iki oyuncu vardır; hemen her zaman biri ezer, biri ezilir.
Gonçarov
- 1167 Gerçek aşk ıstırap çeker ve sessizdir.
Oscar Wilde
- 1168 Aşk güneş gibidir, kör bile hisseder.
K. Kisfaludy
- 1169 Aşkın hançeriyle vurduğu yâre Derindir efendim bulunmaz çare.
Zâkirî (Ahmet Kaynar)
- 1170 Aşk kaydına geçti bunca âşıklar Sümmanî'yi derkenara yazdılar.
Sümmanî
- 1171 Her kime sordumsa aşk kitabını, Ferhâd'ı Mecnun'dan taşkın sanırlar! Meşhur Nil nehrini görmiyen adam, İrmağı o Nil'den coşkun sanırlar!
Âşık Hâfız Kemal
- 1172 Aşkın beni etti misâl-i Mecnun, Leylâ benim olur seni gördükçe.
Kenzi
- 1173 Bir dem dilim tuta idim Aşk komaz beni söyletir Aceblemen söyledigim Aşkın âdeti böyledir.
Eşrefoğlu Rumi
- 1174 Garib vâkı'a gördüm bu ışk hâlini kim Seninleyim dün ü gün yine sana müstakim.
Ahmed Paşa
- 1175 Gözlerin mavi mine Vuruldu perçemine Aşkın beni çevirdi Aslı'nın Kerem'ine.
Yusuf Ziya Ortaç
- 1176 Aşkın uyumadığı her yerde söylenir.
Ülkü Tamer
- 1177 Aşkı bülbül gibi beyân idelüm Hâlümüz gül gibi ayân idelüm.
Bâkî
- 1178 Evet bütün aşk u muhabbet: Bir sîne-i mecrûh ile bir tozdan ibaret...
Mehmed Behçet Yazar
- 1179 Ki zirâ bu cihânın cânıdır aşk Hüdânın hâslı ihsânıdır aşk.
İznikli Bakayî
- 1180 Fânilere bir ömr-i müebbet yaşatan aşk!
Faik Âli Ozansoy
- 1181 Dedim aşka mı düşeyin ya oda Eyitti aşka düşme oda düş var.
Bergamalı Sarıca Kemal

- 1182** Aşkdır pervâneyi şem'a atuben
yandıran.
Kuddusî
- 1182-a** Ey aşk! Güzel ve kısasın.
Schiller
- 1182-b** Geçmişiz tâc ü kabâdan olalı aşka
mürîd
Ger sorarsan bizi Mecnûn'a çıkar
silsilemiz.
İshak Çelebi
- 1182-c** Ben çiçek gibi taşıyorum göğsümde
aşkı
Ben aşkı göğsümde kurşun gibi
taşıyorum.
Sezai Karakoç
- 1182-d** Aşk, insan ruhuna güvenli bir sığınak
bulma özlemidir.
Orhan Pamuk
- 1182-e** Yok ki aşkın sonu
Her aşk bir başka aşka bağlanır,
Sürer, sürdürür kendini.
Murathan Mungan
- 1182-f** Nola artarsa dün ü gün âhum
Ansuzın ışka uğradı râhum.
Emir Buhârî
- 1182-g** Aşkın en hüzünlü yanı, kısa sürmesi
değil, neden olduğu düş kırıklıklarının
çabuk unutulmasıdır.
William Faulkner
- 1182-h** Aşkın tılsımı bize de
Dünyayı gözümüzden silse ya.
Behçet Necatigil
- 1182-i** Sevdiğine kavuşamazsan aşk olur.
(...)
- 1182-j** Aşk hiçbir zaman pişmanım deme-
mektir.
Orhan Pamuk

- 1182-ķ** Söyle ey mutrib-i nâzende edâ,
Ne imiş aşk u mahabbet, sevdâ?
Bâri şerh et, ne olur, sen de bana:
Ne imiş aşk u mahabbet, sevdâ?
Rahmi Bey
- 1182-l** En büyük, en mutlu aşklar bile, araya
uzaklık girince kuşkulara neden olu-
yorlar.
Susanna Tamaro
- 1183-m** İlişkilerdeki kolaylık aşkı ucuzlatır, hafif-
letir.
Susanna Tamaro
- 1183-n** Aşk yaşanır, anlatılmaz.
Bahattin Karakoç
- 1183-o** Cihanda ışk dirler nâmına bir mülk-i
diğer var
Ne Cem zabt itmiş ol mülki ne de
İskender almıştır.
Ali Emîrî-i Âmidî

AT

- 1183** Atın ardında, kadının önünde gitme.
Atasözü
- 1184** Atın dört ayağı vardır ama gene de
tökezler.
Puşkin
- 1185** Ata nal mı dayanır.
Orhan Veli Karık
- 1186** Çakıl taşı bilürsin gevher olmaz
Himân terbiye kılsan aşkar olmaz.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 1187** At, sahibine göre kişner.
Cervantes

- 1188 Eğer at kendi gücünü bilse, boyun-
duruk altına girecek kadar akılsızlık et-
mez.
Strindberg
- 1190 Nice yürük atlar yollarda kalmışken,
topal eşek sağ salım konağa ulaşır.
Şeyh Sâdî
- 1191 Biz de at oynatınız dur hele meydan
olsun.
Diyarbakirli Said Paşa
- 1192 Kuş kanadıyla, adam atıyla.
Kaşgarlı Mahmut
- 1193 Atının huyunu senden daha iyi kimse
bilmez.
Resul Hamzatov
- 1194 Erin ağırını, hafifini at bilir.
Dede Korkut
- 1195 Eşkin at yanına bağlansa güre
Huy alır huyundan ol göre göre.
Levnî
- 1196 Bir çivi yüzünden bir nal, bir nal
yüzünden bir at, bir at yüzünden bir
atlı gidiverir.
Benjamin Franklin
- 1197 Bir sürçmekle at ayağı kesilmez.
Pir Sultan Abdal
- 1198 Atın beli kısa, boynu uzun.
Dadaloğlu
- 1199 Sen efendi, ben efendi, âtı kim tîmâr
eder.
Lâ-edrî
- 1200 Arap atı zayıf da olsa, bu haliyle bir
tavla dolusu eşekten iyidir.
Şeyh Sâdî
- 1201 İli atına binen pek çabuk iner,
Tez eskir iğretü kaftan demişler.
Mir'atî
- 1202 Atın höyük sağn kalkan döşlüsü
Kalın kulaklısı çekiç başlısı.
Dadaloğlu
- 1203 Pişkeş esbin bakılmaz dişine.
Lâ-edrî
- 1204 Atla eşiği ayıran semerdir.
Atasözü
- 1205 Aruğ al almağ istersen eğer at
Semüz atdır alan şâhum olur mat.
Güvâhî
- 1206 Divan atı olur tay gide gide.
Seyranî
- 1207 Atlar her zaman uysal olsalardı, ağız-
larına gem vurmak kimsenin aklına
gelmezdi.
Voltaire
- 1208 Unrlar esbe hüner-ver olsa ger zerrin
raht.
Hâfız Ahmed Paşa
- 1209 Atımı beğenmiyenin eşiği olsa
Bana kel diyenin perçemi olsa.
Atasözü
- 1210 Meselde didi bir pîr-i seher-hîz
Ki ayruk atına binen iner tîz.
Mehmed (İşkname'nin şairi)
- 1211 Atlas çul giydirdsen katır katırdır
Şekil benzese de küheylan olmaz.
Merdümî
- 1212 Üstünde eğlenmez tizcene iner
Emanet bir ata binen demişler.
Refikî
- 1212-a At, o ki insandan sonra fitratın en
özenli eseridir.
İsmail Habib Sevük
- 1212-b Ata binmeyen ata binse koştura koş-
tura öldürür.
Kürk giymeyen kürk giyse silke silke
eskitir.
Atasözü

ATEŞ

- 1213 Ateş ateşi söndürmez.
Atasözü
- 1214 Ama işte, hiç mi hiç karamayacak
dört köz: Övünme, hırs, öfke, bir de
yalan.
Geoffrey Chaucer
- 1215 Ateşten insana serinlik gelir mi hiç?
Firdevsî
- 1216 Ateşsiz duman olmaz.
Plautus
- 1217 Ateş yanar, kazan coşar
Dalgalanıp boydan aşar.
Kul Nesimî
- 1218 Sönmez ateştir ah
Sevip de sevilmemek.
Kanto
- 1219 Cehennem dediğin dal odun yoktur
Herkes ateşini kendi götürür.
Pir Sultan Abdal
- 1220 Verdim âteş dillere sûz-ı dil-i
âvâreden
Eyledim icâd bin yangın bir
âteşpâreden.
Muallim Nâci
- 1221 Ateşin üstüne bir iki damla su
serpersen ateş eskisinden daha
parlak yanar.
Oliver Goldsmith
- 1222 Âteş kenan kış gününün lâlezâridir.
Enderunlu Vâsîf
- 1223 Ateş bir şey yakmadan geniş bir
alandan parlamaz.
Publilius Syrus
- 1224 Metâi âteş olan çârşûya sığmaz imiş.
Nâilî-i Kadîm
- 1225 Az iken ateş dil atmagıl yele
Çok olunca öni alınmaz hele.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1226 Çabucak koca bir ateş yakmak iste-
yenler, cılız samanları tutuşturmakla
işe başlarlar.
Shakespeare
- 1227 Bana duzahtan ey meh dem urur
gülzârlar sensiz
Diraht âteş, nihâl âteş, gül âteş, berg
ü bar âteş.
Şeyh Galib
- 1228 Dervişlik baştadır, tâcda değildir,
Kızdırmak oddadır, sacda değildir.
Yunus Emre
- 1229 Ateşten yigindir sitemin nân.
Teslim Abdal
- 1230 Nâr-ı aşka heb düşenler yandılar
Düşmeyenler onu asân sandılar.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1231 Ocağını dütünsüz koma zinhâr
Dimişler odsuz ev kutsuz ev iy yâr.
Güvâhî
- 1232 Herkes ataşını burdan götürür
O dünyada ataş olmaz, nâr olmaz.
Karacaoğlan
- 1233 Sûz-i dilden bi-haberdir sanmanız
cânâneyi
Şem'i yakmaz mı ol âteş kim yakar
pervâneyi.
Şeyhülislâm Yahya
- 1234 Dildeki nâr-ı gamı söndüre gör
bâde ile
Sönmez imiş yanar âteş ana ab
olmayacak.
Râmî Paşa (Abdurrahman)
- 1235 Ateşi söndürüp koru bırakmak, enge-
reği öldürüp yavrusunu alıkoymak
akıllıların işi değildir.
Şeyh Sadi

1236 Dertli sinesinde yanan bir ateş
Hiç su serpme ile sönebilir mi?
İcazet (Ali Beşiktepe)

1237 Ne kaçarsın benden, ey melek-simâ?
Âteş sakınır mı pervânesinden?
Erzurumlu Emrah

1238 Bir haber gelmedi nazlı yânrından
Söylemem derdimi billâh ânrından
Ateşler yakmışlar benim nânrından.
Zileli Fedâî

1239 Can yandı nâr-ı aşkına yansın beden
dahi
Âteşperest-i aşka gerekmez kefen
dahi.
Ali Ruhi

1240 Ateş olmaz ise kaynamaz çömlek
Od olmadan odun yakmaz demişler.
Şikârî

1240-a Biz, bülbül-i muhrîk dem-i gülzâr-ı firâz
Âteş kesilir geçse sâbâ gülşenimizden.
Selimî (Yavuz Sultan Selim)

1240-b Aşkımın şiddet-i nâna nisbet
Cehennem âteşi hâr değil bana.
Everecli Seyrânî

1240-c Âteş-i aşkımı itfâ edemez Bahr-i Muhit
Mâceramız bizim ey dil dahi çok su
götürür.
Lâ-edrî

1243 Her ferdi, hatta her cemiyeti
hoşlandığı yem ile avlarlar.
Hüseyin Rahmi Gürpınar

1244 Böyle dimiş selefden geçen ricâl
Avcı olan ya kör olur ya topal.
Zarîfî (Ahmed Baba)

1245 Rızk-ı maksûmâ kanaattir meâli
hikmetin,
Gâh hırs-ı nev-şikâr ile şikâr elden
gider.
Ziya Paşa

1246 Bir adam bir kaplanı öldürürse, bunun
adı spordur, bir kaplan bir adamı
öldürürse, bu vahşettir.
G. Bernard Shaw

1247 Avcı nice al bilirse, ayı da onca yol bilir.
Kaşgarlı Mahmut

1248 Kurduğu tuzağa düşmeyen avı
hamakatle ittiham eden avcı bile
gördüm.
Cenap Şehabettin

1249 Avcı çoğu zaman, hayvanların dostu-
dur; ama avcı iyi nişancı ise keklikler
bu sevgiye güvenmemeli.
Alain

1250 Bir köpekle iki tavşan avlanmaz.
Benjamin Franklin

1251 Avcı, avının ne olacağını bilebilir mi?
Tavşan mı, kurt mu, kaz mı, tilki mi?
Resul Hamzatov

1252 Şahin, ölü sülün avlamaz.
İkbal

1253 Çeşm-i âhû nigân kim sevmez
Sayd-ı kabil şikân kim sevmez.
Kabûlî (İbrahim Çelebi)

1254 Tavşanı tazi tutar, çalımı avcı satar.
Atasözü

AV, AVCI

1241 Av kazana yakın gerek.
Atasözü

1242 Bağı neynisen
Geçti çağı neynisen
Avlarsan bilbil avla
Kare zağı neynisen.
Kerkük'ten hoyrat (mânî)

1255 Kolay iş değildir, çoktur zahmeti,
Kırk gün taban eti, bir gün av eti.
Namdar Rahmi Karatay

1256 Seni sayd eyleme mümkün mü
dedim
dil-dâre
Dedi bin nâz ile sim ü zere sor
sorma
bana.
Enderunlu Vâsıf

1256-a Sirke ile sinek, şerbetle aslan avlan-
maz.
Hasan-Âli Yücel

AYNA

1257 Aynan yoksa komşuna bak.
Atasözü

1258 Kim ol gözgüye tuş itse gözüni
Görür elbetde kendü kendüzini.
Şeyhoğlu Mustafa

1259 Aynaya baktığın zaman yüzün kızar-
masın.
G. Gardony

1260 Aynaya değil, aynadan görünene bak!
M. Rasim Mutlu

1261 Ayna, kendilerine güvenmeyen kadın-
lar içindir.
Plautus

1262 Tek ayna icat edilmemiştir ki kadına
"sende iş kalmadı" desin.
Refik Halid Karay

1263 Hiçbir güzel kadın yoktur ki, aynasının
karşısında sıtıp durmasın.
Shakespeare

1264 Güzel yüz aynaya âşıktır.
Mevlâna

1265 Hangi yaşta, ne halde olursa olsun
ayna, kadına teselli veren sözler
söyle; kendisini aynada tamamiyle
çirkin veya geçmiş gören kadın var
mıdır?
Refik Halid Karay

1266 En iyi ayna, eski bir dosttur.
George Herbert

1267 İydehden vâralım dolaba dilber
seyrine,
Bakalım âyine-i devrân ne sûret
gösterir.
Bâkî

1268 İman edenler birbirinin aynasıdır.
H. Muhammed

1269 Aynaya pek sık bakan, kusurlarını
pek az görür.
Cenap Şehabettin

1270 Mümkün midir karşı koya âyine sana
Aks-i rûhun ola meğer âyine sana.
Dervîş Hâletî

1271 Rüzgâr âyinesinde sûret-i ahvâl-i aşk
Evvel âsân görünür âhir belâlar
gösterir.
Bahtî (Sultan Ahmet I)

1272 Kendisini dev aynasında görenlerin
ruhlarında ebedi bir cüce yatar!
Raif Necdî Kestelli

1273 Gencinen olsam virân edersin
Âyinen olsam hayrân edersin.
Şeyh Galib

1274 Aynanın dostluğu elli yaşınıza
kadardır. Ondan sonra hep
aleyhinize çalışır.
Rıfat Necdî Evrimer

1275 Mirât içinde sûreti âdem sanır
gören.
Şeyh Galib

- 1276 Silen âyine-i cândan gubân
Temâşâ eyledi didâr-ı yân.
Taşlıcalı Yahyâ Bey
- 1277 Bir gece yüz sürsem olmaz mı
dedim
ol sîneye
Nâz ile dedi: Bakılmaz gecede
âyineye.
Ruhî-i Bağdâdî
- 1278 Dostum, ister kötü bil, ister iyi..
Doğrudur aynaların söylediği!
Arif Nihat Asya
- 1279 Dost sureti gözgüdürür
Bakan kendi yüzün görür.
Yunus Emre
- 1280 Çıkamam, aynalar, aynalar zindan,
Bakamam, aynalar, aynalar vicdan.
Necip Fazıl Kısakürek
- 1281 Tûti-i mû'cize-gûyem ne desem lâf
değil
Çerh ile söyleşemem âyinesi sâf
değil.
Nefî
- 1282 Olur muydum gehî nâlân gehî giryân
gehî sûzân
Felek âyinesi göstermeyeydi dürlü
sûretler.
Bâkî
- 1283 Saf kıldınsa gönül âyinesin âb gibi
Görünür nûr-ı ezel âbda mehtâb gibi.
Usûlî
- 1284 Ne olsa kişide anı arz eyler âyîne.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 1285 Geh safâ buldu gönül ayînesi gâh
keder
Âlemün hâli budur böyle gelür böyle
gider.
Rahmî (Bursalı Nakkaş Bâlioğlu)

- 1285-a Zinhâr eline âyine virmen o kâfirin
Zirâ görünce sûretini bût-perest olur.
Bâkî
- 1285-b İyi niyetli bir aynada kendini seyretme-
yi kim istemez.
Goethe
- 1285-c Mir'âta bakma bir iki gün eyle tecrübe,
Sabr eylemek firâkına müşkil
değil midir?
Na hîfî
- 1285-d Neden sık sık bakarsın aynalara
Bilir misiniz?
Kendimiz değiliz aradığımız
Bizden daha genç, daha güzel
Daha mutlu birisi...
Birakın aynalar yalan söylesin.
Cavidan Tümerkan
- 1285-e Hûb olmayana neyler âyine-i mücellâ.
Şeyhülislâm Yahya
- 1285-f Ayna büyük bir öğretmendir.
Susanna Tamaro
- 1285-g Niçin sık sık bakarsın böyle mir'ât-i
mücellâyâ
Meğer sen dahi kendi hüsnüne
hayran mısın kâfir.
Nedim

AYRILIK

- 1286 Aramıza firkat saldı zamâne,
Hasret oldum ebrûlan kemâne.
Âşık Coşkun
- 1287 Niçin sen boyuna bir aynlıksın hayat!.
Ruşen Eşref Ünaydın
- 1288 Firkatinde, çektiğim âlâmı çekmez
dağlar.
Şeyhülislâm Yahyâ

- 1289 Aynlık küçük ihtirasları unutturur,
büyükleri güçlendirir.
Napoléon
- 1290 Hicr ü visâl dirler iki nesne var imiş
Gördük anun birisini birisi nedür.
Kabûlî (İbrahim Çelebi)
- 1291 İnsanların birbirlerini tanımaları için en
iyi zaman ayrılımlarına yakın za-
mandır.
Dostoyevski
- 1292 Şâm-ı firâkın ahîrî subh-ı visâldir.
Bâkî
- 1293 Aynlık, sevdanın merhemi olduğu
gibi, öfkeyi de, kini de azaltır.
La Fontaine
- 1294 Bir ölüm ki aynlık yudum yudum
duyulur,
Gurbete çıkan yolcu acı bulur, dert
bulur.
Rıfat Necdet Evrimer
- 1295 Aynılmanın gökteki yıldızlar kadar
çeşidi vardır.
Shakespeare
- 1296 Birkaç gün hicran dağıyla tek kal,
Aynılıktan sonra hoş olur vuslat.
Genceli Nizamî
- 1297 Aynlık hayranlığı artırır.
Diderot
- 1298 Aynılığı ölüm ile tartarlar
Elli dirhem fazla gelir aynılık.
Nevşehirli Yahya
- 1299 Rüzgâr alev için ne ise aynlık da aşk
için odur: Ufak alevi söndürür, büyük
alevi daha parlatır.
La Rochefoucauld
- 1300 Elden gidiyor haste-i hicrânın aman gel
Naz eyleme Allah için ey rûh-ı revân
gel.
Yenişehirli Avnî Bey
- 1301 Her gün birbirini görmenin tadı
başka, ayrılıp kavuşmanın tadı
başkadır.
Montaigne
- 1302 Hicrânı visâl, visâli hicrân bildik.
Azmizâde Hâletî
- 1303 Gide mi haşre kadar hüzn ile firkat
acabâ
Yoksa hâsıl ola mı yâr ile vuslat
acabâ.
Tokatlı Nurî
- 1304 Mürebbî olmasa uşşâka firkat
Kemâle iremez mihr ü mahabbet.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 1305 Aynlık, tatmin edilmeyen aşkı artırır.
Voltaire
- 1306 Firkat meğer ol visâl imiş hayf
Uşşâka safâ muhâl imiş hayf.
Şeyh Galib
- 1307 Yâ Rab nice nice bana bu hecr ü
intizâr
Bu hecr ü intizâra aceb yok midur
kenâr.
Şeyhoğlu Mustafa
- 1308 Değil vuslat muradı, firkatı tecdide
gelmişdir!
Şeyh Galib
- 1309 Vâizin nâr-ı cehennem dediği firkat
imiş.
Usûlî
- 1310 Cihânda ber-karar olsaydı firkat
Ne ma'şûk olur idi ne mahabbet.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 1311 Dünyayı gezdim, dolaştım,
Aynlık gibi dert olmaz.
Âşık

- 1312 Yok lezzeti hecrile hayâtun
Farkı ne firâkile memâtun.
Behiştî
(Karıştıran Süleyman Bey Oğlu)
- 1313 Her ayrılığın sonunda yaşanan ses-
sizliğin karşılığı hangi sözlükten ba-
kılacak.
Murathan Mungan
- 1314 Budur devr-i zamânın ittîfâkı
Ki olur her visâlun bir firâkı.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 1315 Nâr-ı düzah gerçi müşkil nesnedür
vâ'iz veli
Yâre irmiş âşıkı hicrandan Allah
saklasun.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 1316 Gönül melûl olup eyleme âhı,
Âşka ayrılık ola gelmiştir.
Gevherî
- 1317 Su uyur, düşman uyur, haste-i hicrân
uyumaz.
Şeyh Galib
- 1318 Esrâr-ı neyi dil-i zamân söyler imiş
Hengâme-i gamda dâsitân söyler imiş
Aşk ehl-i olub da mihnet-i hicrâne
Ben sabr ederim diyen yalan söyler
emiş.
Azmizâde Haletî
- 1319 İftirak her şiir-i muhabbetin son misra-
dır.
Cenap Şehabettin
- 1320 Hicran biter mi, girye-i hicrân diner
mi hiç?
Tevfik Fikret
- 1321 Visâli öğrennce âşık-ı zâr
Ziyâde müşkil olur fûrkât-i yâr.
Taşlıcalı Yahyâ Bey
- 1322 Geçmeyen dem heman dem-i
hicrân.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 1323 Eğer olmasa hicrân günü peydâ
Şeb-i vaslun bilinmez kadri kat'â.
Taşlıcalı Yahyâ Bey
- 1324 Çeken bilir ayrılığın derdinden.
Karacaoğlan
- 1325 Âşka fûrkât günü tûfan olur
Belki hicrandan ölüm âsân olur.
Yûsufî (Yûsuf-ı Meddah)
- 1326 İftirakınla efendim bende takat
kalmadı
Pare pare oldu dil aşta mahabbet
kalmadı.
Bahtî (Sultan Ahmed I)
- 1327 Mir'âta bakma bir iki gün eyle
tecrûbe
Sabr eylemek firakuna müşkil degül
midür.
Nahîfî
- 1328 Hâtırum cem'iyetin itdi perîşân ayrılık
Aynlık kıldı bana dünyâyı zindân
aynılık.
Usûlî
- 1329 Öksüz oğlan gibi boynum
Büker ayrılık ayrılık.
Elbistanlı Âşık Derdiçok
- 1330 Aynlık: Bir derin, siyah uçurum...
Ona baktıkça, âh, korkuyorum,
Üstü nisyânla örtülü ekser.
Hüseyn Siret Özsever
- 1331 Deryada var balıklar
Bağdad'da hurmalıklar
Ne bu visal olaydı,
Ne de bu ayrılgılar.
Azerbaycan halk bayatısı
- 1332 Budur devr-i zamânın ittîfâkı
K'olur her bir visâlin bir firâkı.
Bağdatlı Ahdî
- 1333 Yânn bahçesinde armut fidanı
Aynlıktır verem eder adamı.
Türkü

- 1334** Yârdan mehcûr iken düştük diyâr-ı
gurbete
Dehr gösterdi bize hicran hicran
üstüne.
Balikesirli Râsîh
- 1335** Firkatde kanlar ağlânz ümmîd-i vasl ile
Yâd eyleriz bu demleri de bir zamân
olur.
Vişnezâde İzzetî
- 1335-a** Sun gayri hayâl eylediğim bâde-i vasl
Firkat şeb-i yeldâ gibidir artık uzatma.
Abdûlbâkî Gölpinarlı
- 1335-b** Mâni oluyor halimi takrire hicâbım
Üzme yetişir üzme firâkınla harâbım.
Leylâ Saz
- 1335-c** El aman, visâli olmyan aynlıktan.
Muhammed İkbâl
- 1335-d** Aynlmak biraz ölmektir.
Alfred de Musset
- 1335-e** Öyle zaif kıl tenimi, firkatinde kim,
Vaslına, mümkün ola, götürmek sabâ
beni.
Fuzûlî
- 1335-f** Bildir bana cevrin derde çâre mi?
Ben senden aynılmam gel gör çâremi.
Gevherî
- 1335-g** Çok sürse aynlık, aradan geçse çok
sene
Biz sende olmazsak bile sen bizdesin
gene,
Yahya Kemal Beyatlı
- 1335-h** Saymakla tükenmez derdim bir değil,
Bu aynlık bende misafir değil.
Orhan Şaik Gökyay
- 1335-i** Vasl-ı yâre erse âşık gerçi ki handân
olur
Aynlık vaktinde dünya başına zindân
olur.
Everekli Seyrânî
- 1335-j** Niçin sen mütemadi bir aynlıksın, ha-
yat?
Ruşen Eşref Ünaydın
- 1335-k** Aynlık sonradan kor yavaş yavaş.
Bekir Sıtkı Erdoğan
- 1335-l** Ölüm aynlığın bütününü, aynlık ölümden
parça.
İsmail Habib Sevük
- 1335-m** Nedendir ey kâşî yayım nedendir
Geceleri benim uyumadığım
Aynlığa çetin derler ölümden
Aynlık derdine doyamadığım.
Everekli Seyrânî
- 1335-n** Aynlıklar benim için her zaman birer
yara olmuştur.
Susanna Tamaro
- 1335-o** Hasta-i hicran olan korkar mı
Azrail'den.
Eşref Paşa

BABA

- 336 Bir baba yüz evlâda bakar da, yüz evlât bir babaya bakamaz.

Gabriele D'Annunzio

- 337 Bir baba, yüz öğretmene bedeldir.

George Herbert

- 338 Babanın erdemleri, çocukların servetidir.

Anatole France

- 339 Babanın gizlediği şey, oğulda açığa çıkar.

Nietzsche

- 340 En kötü babalar kimlerdir bilir misiniz? Gençliklerinde yaptıklarını unutanlar.

Diderot

- 341 İnsan, babasına borçlu olduğu saygıyı ancak baba olduğu zaman duyar.

Goethe

- 342 Evlâtlarını sevmeyen babalar olabilir, ama torununu çıldırısıya sevmeyen dede olamaz.

Victor Hugo

- 343 Âdettir; babanın topladığını oğlu saçar.

Goethe

- 344 Sadece hayat veren değil, hayat verip hak eden, baba adını taşıyabilir.

Dostoyevski

- 345 Baba baca tütününü kor gider, ana güder kuzuyu.

Atasözü

- 346 Babası oğluna her gün der ki yâ veledi
Babası yâve idi oğlu dahi yâveledi.

Namık Kemal

- 1347 Tay büyüse at, oğul büyüse baba dinlenir.

Atasözü

- 1348 Açıldı nefesim, fikrim, canevim
Hayatta ben en çok babamı sevdim.

Can Yücel

- 1349 Kimse sormaz ne kişidir pederin
Asıl, nesil, şöhrat ü şan paradır.

Yusufelili Huzûrî

- 1350 Cihanda her kişi oyun utamaz
Ata yerini her oğul tutamaz.

Ferecikli Hadîdî

- 1351 Yüz koyunlu atam kalmaktan bir yük-
süklü anam kalmak yığdûr.

Atasözü

- 1352 Bab(a) oğluna tutar bir bağ bağışlar
Sonra üzüm vermez oğlan demişler.

Refikî

BÂDE

- 1353 İç bâde, güzel sev, var ise akl ü
şuurun,
Dünya var imiş, ya ki yoğolmuş ne
umurun.

Ziya Paşa

- 1354 Fitneye ekser sebep bezm-i cihânda
bâdedir.

Balıkesirli Zâtî

- 1355 Leziz olmaz bâde, olursa yârsız.

Âşık Gevherî

- 1356 Dokunsun tek hemân la'l-i
nemek-rizûn leb-i câma
Katarsan bâde-i nâba nemek kat kat
halâl olsun.

Edirneli Enis Receb Dede

- 1357 Meyhâneler kapısı bahtım gibi
kapansın
Rindâne bâde içmek sensiz yasağ
olaydı.
**Harputlu Hayri Bey'in muhayyer
bestesi**
- 1358 Bâde sâf olsun da zerrin sâgar olsun
olmasın.
Şeyh Galib
- 1359 Setr için zâhid-i âlûfte-meniş
bâdesini
Perde eyler der-i meyhâneye
seccâdesini.
Sâbit
- 1360 Âhret hakkın helâl etsin bize pîr-i
mugân
Sormasınlar rûz-ı mahşerde hesâb
bâdeden.
Yenişehirli Avnî Bey
- 1361 Dem-i cûş u hurûşdur izzet
Nev-bahâr erdi anda bâde gerek.
İzzet, Beylikçi
- 1362 Sırma saçlı yârimin can bahşederken
işvesi,
Bâdeye revnak verir lebler yakan gül
büsesi.
Ahmet Refik Altınay
- 1363 El sürme sen ol kâseye pür bâde
değildür
Ol bezme ayak basma ki âmâde
değildür.
Rûhî-i Bağdâdî
- 1363-a Biz âşık-ı âzadeyiz amma esîr-i
bâdeyiz.
Neîrî
- 1363-b Dünyada bâde yokmuş kavm-i
Acem'den ewel;
Zindan ne halt edermiş Sahbâ-yı
Cem'den ewel.
Yahya Kemal

BAHT

- 1364 Büyüye de, şeytana da baş vursan
Hiçbir varlığı ayıramazsın bahtından.
La Fontaine
- 1365 Nice defterlerden ismim sildirdin
Gelmedi hiç senden ses kara bahtım
Bahtın gemisinde yelken yok bildin
Durma lodos gibi es kara bahtım.
Seyrânî
- 1366 Küşâde olıcak baht-ı hümayûn
Elün toprağa sunsan olur altın.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 1367 Âdemîden çün ki yüz döndüre baht
Ana ne tac assı ıder ne baht.
Âşık Paşazâde Derviş Ahmed
- 1368 Olıcak bir kişinin bahtı kavi tâlî yâr
Kehlesi dahi mahallinde anın işe
yarar.
Lâ-edrî
- 1369 Bî-baht olanın bâğına bir katresi
düşmez
Baran yerine dürr ü güher yağsa
semâdan.
Ziya Paşa
- 1370 Yar eğer olur ise tâlî'ü bahtı kişinin
Kehlesi dahi revâcına sebeptir işinin.
Lâ-edrî
- 1371 Ağır meclislerde sıkılmaz iken
Mengeneye versen bükülmez iken
Seyrânî aslana yıkılmaz iken
Dedirdin tilkiye bes kara bahtım.
Seyrânî
- 1372 Zülfün görenlerin hep bahtı siyâh
olmuş
Tek zülfünü göreydim, bahtım siyâh
olaydı.
**Harputlu Hayri Bey'in muhayyer
bestesi**

1373 Saltanat tacın giyürse baht mağrur
olma kim
Nice sultan borkün almıştır beğim bu
rüzgâr.
Azmi (Pir Mehmed)
(Ahlak-ı Muhsini'den çeviri)

1374 Âlemde bir candan korkulmaz iken
Pençenden kimseler kurtulmaz iken
Arslana, kaplana yırtılmaz iken
Dedirttin tilkiye pes kara bahtım.
Dertli

BAL

1375 Baya geda hizmet etmekten murat
Bal tutan parmağın yalar demişler.
Levnî

1376 Tatlı bal, en keskin zehiri gizler.
Ovidius

1377 Balın varsa, sineğin bol olur.
Cervantes

1378 Kande bir gül açıla yüz hân var
Bir kaşık bala nice bin an var.
Hamdullah Hamdî

1379 Bal iğnenin yarasına değmez, insan
kendi pekmeziyle kanaat etsin daha
iyi.
Şeyh Sâdî

1380 Bal tutanın parmakları yapışkan olur.
Balzac

1381 Düşmanın tatlı sözlerine bakma; balın
içinde zehir de bulunabilir.
Şeyh Sâdî

1382 Olmamışdır olalı bu mâh u sâl
Nîşsüz nûş u belâsuz tatlı bal.
Hamdullah Hamdî

1382 En tatlı bain bile fazlasının tadı
bıkkınlık verir.
Shakespeare

1383 Bal, her ağızda tatlıdır.
Mevlâna

1384 Surati ekşi olanın balı da acı olur.
Şeyh Sâdî

1385 Bal, eşeğin ağızı için değildir.
Cervantes

1386 Zahmetsiz bal yenmez.
Goethe

1387 Zehir balla, sevgi de düşmanlıkla
beraber gelir.
Firdevsî

1388 Yunus ne hoş demişsin bal u şeker
yemişsin
Ballar balını buldum kovanım yağma
olsun.
Yunus Emre

1389 Dünyaya gelenler bir damla bal için
bir çuval keçi boynuzu çiğnemeye
hazır olsunlar.
Yalnız Adam

1390 Bala şeker dökülmez.
Yalnız Adam

1391 Bu dünyanın muhabbeti
Şu ağulu bal gibidir
Ağusun bilen o bala
Parmağını banar değil.
Eşrefoğlu Rumî

1392 Asel hazzı çü zahm-ı nîşe değmez
Aselden yeğdürür bin kerre bekmez.
Azmî (Pir Mehmed)
(Ahlak-ı Muhsini'den çeviri)

1393 Hâşimî ider sualün cevâbını iden bilür
Bal dimekle bal olmaz lezzetini bilen
bilür.
Hâşimî, Sivaslı Emir Osman

1394 Baldız kelimesinin başındaki "bal"
birçok evlerin ağız tadını kaçırmıştır.
Refik Halid Karay

1395 Bal demekle tatlı olmaz çün dehân
Yürü anı tatmağa sa'y et hemân.
Hüdâyî (Aziz Mahmud)

1395-a Balı aldık, artık kovanı atsak da olur.
Atasözü

1395-b An balı etrafında dolaşır.
Atasözü

BALIK

1396 Balık, balıkçıyı sevebilir mi?
Martialis

1397 Balığa denizden başkası azaptır.
Mevlâna

1398 Alabalık tutmak için, sineği feda
etmelidir.
George Herbert

1399 Acemi avcıların oltasına takılacak
ahmak balıklar çoktur.
Mahmut Yesari

1400 Kuru pantolon ile balık tutulmaz.
Cervantes

1401 Balık, yeme tapar.
George Herbert

1402 Cihan-ârâ cihan içindedir ârayı
bilmezler,
Şu mâhiler ki deryâ içredir deryâyı
bilmezler.
Bahrî Dede

1403 Balıktan başka her şey suya kandı.
Mevlâna

1404 Her gün balığa çıkılabilir; fakat her
seferinde eli dolu dönülmez.
Thomas Mann

1405 İnsanlar da balıklar gibi yaşar:
Büyükleri küçüklerini yer.
Algernon Sidney

1406 Âb-ı hayat-ı sohbet-i ahhâbdan cudâ
Mâhileriz ki lücce-i deryâyâ hasretiz.
Şeyh Galib

1407 Balık baştan kokar, bunu bilmemek
Seyrânî gafilin ahmaklığından.
Seyrânî

1408 Balığı deniz tutmaz.
Arif Nihat Asya

1409 "Yaş", "kuru", "nemli" kelimeleri
balıkların lûgatinde yoktur.
Arif Nihat Asya

1410 — Suda erimiye bir şey söyle!
— Balık.
Arif Nihat Asya

1411 — Usta, ne dersin, denizde balıklar
nasıl yaşıyor?
— Dünyada insanlar nasıl yaşıyorsa
öyle, yani büyükler küçükleri yiyerek.
Shakespeare

1412 Bir de rakı şişesinde balık olsam.
Orhan Veli Kanık

1412-a Küçük balıklar kıyıya yakın durmalıdır.
Franklin

1412-b Bir balık hep düşünür gökyüzünü,
Başka balıklar yutacak er geç onu.
Talât Sait Halman

1412-c Yaslanmış başını bir yosun taşına balık,
Ağlıyordu...
Gözlerimle gördüm:
Gözyaşları maviydi...
Fethi Giray

BARIŞ

- 1413 Dünyada barışı sağlamak isterseniz, politikacıları öldürün elverir, halklar birbirleriyle anlaşır.

G. Bernard Shaw

- 1414 Güçlü ve barış tanımayan komşular arasında barış, tehlikeli bir hayaldir.

Tacitus

- 1415 Bu mesel ile bulur cümle düvel fevz ü felâh,
Hâzır ol cenge eğer ister isen sulh ü salâh.

Abdülhak Molla

- 1416 Ne iyi bir savaş vardır ne de kötü bir barış.

Benjamin Franklin

- 1417 Kötü bir barış, iyi bir savaştan daha iyidir.

Puşkin

- 1418 Barışta oğullar babalarını, savaşta babalar oğullarını gömer.

Krezüs

- 1419 Barış, her şeyi hazmeden mutluluktur.

Victor Hugo

- 1420 Barış bile, büyük ücretlerle satın alınır.

Benjamin Franklin

- 1421 Savaş hırsızlar yaratır, barış da o hırsızları asar.

George Herbert

- 1422 Sulh: İstendiği zaman bir bahane ile kılan şisedir.

İsmail Hakkı Bıçakçızâde

- 1423 Harbi takip eden bir barış çok kere yeni bir savaşın kaynağıdır.

Raif Necdet Kestelli

- 1424 Fazla uzun bir barışın dertlerini çekiyoruz

Lüks, kılıçtan beter eziyor bizi.

Latin özdeyişi

- 1427-a Barış, sessiz, sürekli ve kuvvet halindeki bir zaferdir.

Paul Valéry

BAŞ

- 1425 Çü ten bî-cân ola ne ası ider kürk
Baş esen olcağız tiz bulur börk.

Şeyhî (Yusuf Sinan)

- 1426 Yâseminün çün saba tâcını kapdı gül
didi
Kelle sağ olsun cihânda bir külâh
eksük değil.

Lâmî'î Çelebi

- 1427 Baş gidicek pâydâr olmaz ayak
Başsız elin nesine gerek tayak.

Yûsufî (Yûsuf-ı Meddah)

- 1428 Hiçe say göz ki kan değil yaşı
Dahi sevdası olmayan başı.

İbrahim Bey

- 1429 Başımızdan hiç belâ-yı zülf-i yâr
eksik değil
Mürtefi yerdir anıncün rûzîgâr eksik
değil.

İkbâlî (Sultan Mustafa II)

- 1430 Baş eğmeziz, ererse, göğe başı
câhilin
Ârifleriz, efendi, zarâfet esîriyiz.

Hayretî

- 1431 Başımı halka göster, görmeğe değer.

Danton'un cellada söylediği söz

- 1432 İy Hayretî ayak tozu birkaç gedâlaruz
Biz sanma bu fenâda riyâset esiriyiz.

Hayretî

1433 Dünya kimseye mi kalır
Başa hod yazılan gelir
Ötesini Allah bilir
Hele bir demdir sürelim.
Yenice Vardarlı Usûlî

1434 Dil ucundan gâh olur ki başlar yiter.
Sinan Paşa

1435 Çobansız bir sürü tizcek dağılır
Baş gidince ayak pâyidar olmaz.
Niksarlı Bedrî

BAŞARI

1436 Başarının koşulları: Bilmek, istemek,
cüret etmek ve susmak.
Axel Munthe

1437 Muvaffakiyet en müessir leke sabu-
nudur.
Cenap Şehabettin

1438 Başarı, her şeyi temizleyen altın
yaldızlı bir alevdir.
Emile Zola

1439 Güçlülükler, başarnın değerini artıran
süslerdir.
Molière

1440 Başarısızlıklar, güçlülere daha da güç
verir.
Saint Exupéry

1441 Başarılı olmayanla hiç kimse meşgul
olmaz.
H. de Balzac

1442 Tez elde edilen başarı, insanı kararsız
ve sergüzeştci yapar.
F. Bacon

1443 Ölümlü insanlar mutluluk saydıkları
başarıya doymazlar.
Aiskhylos

1444 Başarı güçlü olana gülümser, başarı-
sızlık zayıflara çullanır.
Oscar Wilde

1445 Nasıl söz sözü açarsa, başarı da
başarıyı doğurur.
Goethe

1446 Ceza görmeden yanılmak hakkı
olduğu sürece insan başarıdan
daima emin olabilir.
E. Renan

1447 Hayatlarında hiçbir başarı gösterme-
yenler, kendilerini başkalarının başarı-
larını küçültmekle teselli ederler.
Cemil Sena Ongun

1448 Dünyada başarı kazanabilmek için
aptal görünmeli, fakat akıllı olmalıdır.
Montesquieu

1449 Dünyada başarı kazanmanın iki yolu
vardır: Ya kendi aklından faydalan-
mak, ya da başkalarının akılsızlıkla-
rından faydalanmak.
La Bruyère

1450 Başarı cüretin çocuğudur.
Benjamin Disraeli

1451 Buldum! Buldum!
Arkhimedes

1452 Olur da bir işi başarıp başaramayaca-
ğınızdan emin olamazsanız, işe baş-
lamaktansa sabırlı olmayı seçin.
Geoffrey Chaucer

1452-a Bir tek başan tanıyorum:
Kişinin yaşamını başarması.
Ferit Edgü

1452-b Başarı bir neticedir, bir amaç değildir.
Gustave Flaubert

BAYRAM

- 1453 Bayram varmış dışarda, seyrân
varmış...
Bilmez mahkûm... Gardiyanlar söyler.
Arif Nihat Asya
- 1454 Bayram, kıyafetlerin riyâ devridir.
Cenap Şehabettin
- 1455 Va'd eyledi öptürmeğe pâyin gelicek
iyd
Yâ Rab sen o mehpâreyi sabit-
kadem eyle.
Ebubekir Kânî
- 1456 Elin kapısında karavaş olan
Burunu sümüklü, gözü yaş olan
Bayramdan bayrama bir tıraş olan
Bербere gelir de dükkân beğenmez.
Kazak Abdal
- 1457 El iyd-i ekber eyledi ben mâtem
eyledim.
Halim Giray
- 1458 Bayram nedir ki dedim kendi kendime
Bayram bir ömürdür ben gibi bir
deliye.
Can Yücel
- 1459 Bayram etiyle it tavlınmaz.
Atasözü
- 1460 Neş'e gibi taşalım, engelleri aşalım
Gel seninle sevgili, biz de
bayramlaşalım.
Vecdi Bingöl
- 1461 Ulu mabetde karıştım vatanın
birliğine,
Çok şükür Tanrı'ya, gördüm, bu
saatlerde yine
Yaşayanlarla berâber bulunan ervâhi.
Doludur gönlüm ışıklarla bu bayram
sabahı.
Yahya Kemal Beyatlı

- 1462 Gel benim kaşı hilâlim bize bir îd
idelim
Nedim
- 1463 Bayram irişdi her kişi beg gibi
şâdmân
Necâtî
- 1464 Sevdiğim cânım yolunda hâke
yek-sân olduğum
İddir çık nâz ile seyrâna kurban
olduğum.
Nedim

BED ASIL

- 1465 Bed asıl ile eyleme bey'-i şirâ
Halk içinde olmayasın mashara.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1466 Bed-asla necabet mi verir hiç
üniforma
Zerdûz palan ursan eşek yine eşektir.
Ziya Paşa
- 1467 Ağ alma, güzel alma,
Payızdan ezel alma.
Çirkin al esil olsun
Bed esil güzel alma.
Azerbaycan halk bayatısı
- 1468 Asıl olandan kimseye gelmez zarar
Bed asıldan sakınub eyle hazar.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

BEKLEMEK

- 1469 Ne hasta bekler sabahı,
Ne kanlı şehidi mezar,
Ne de şeytan bir günâhı
Seni beklediğim kadar.
Necip Fazıl Kısakürek

- 1470 Çalışmayı ve beklemeyi öğrenin.
Longfellow
- 1471 Ya Rabb ne intizârdır bu
Geçmez nice rûzgârdır bu
Hep gussa vü hârârdır bu.
Şeyh Galib
- 1472 Beklemesini bilen her şey ayağına gelir.
H. de Balzac
- 1473 Beklememek beter beklemeden.
Orhan Veli Kanık
- 1474 Bekle ve gör.
H.H. Asquith
- 1475 Değerli insanlar, çok kaldıkları yerde daima düşkünlüğe uğrarlar. Nasıl ki, su havuzda fazla beklerse durgunluktan dolayı kokar.
Dakîkî
- 1476 Eğerçi intizâr âfetdür iy dost
Sonı vasl olıcak rahatdır iy dost.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 1477 Kadın kısmı her zaman bekler, bir yaşa kadar umutla, ondan sonra umutsuzca bekler.
Montherlant
- 1478 Gene de bir iştir beklemek. Bekleyecek bir şeyi olmamaktır korkunç olan.
Cesare Pavese
- 1479 Bekleyen bulur!
D.H. Lawrence
- 1480 Sarsılmayan imânıma mev'ûd olan âtî,
Canlandırır elbette bu enkaaz-ı hayâtı
Rûhum benim oldukça bu îmanla berâber,
Üç yüz sene, dört yüz sene, beş yüz sene bekler!...
Süleyman Nazif

- 1481 Âşıkız vasl-ı yâre muntazinz
Bûlbûlüz nev-bahâra muntazinz.
Fasih Dede
- 1482 Gelse nesîm-i subh ile müjde şeh-i bahârdan
İtse halâs bûlbûli mihnet-i intizârdan.
Şeyhülislâm Mehmed Bahâyî
- 1483 Tamu odundan eşeddür intizann ateşi.
Kuddusî
- 1483-a Neye derlerse katlanır Bâkî
Mihnet-i intizâra katlanmaz.

BELÂ

- 1484 Kadd kıyâmet, gamze âfet, zülf fitne, hat belâ
Ah kim ben hüsnünün bunca belâsın bilmedüm.
Ahmed Paşa
- 1485 Hallâk-ı cihân kulluğa şâyestedir ancak
Kendin gibi bir şahsa tabasbus ne belâdır.
Sünbülzâde Vehbi
- 1486 Ben derd-i aşkı söylemesem başka derd olur
Hicrân belâ vü sabr belâlar belâsıdır.
Fâik Memduh Paşa
- 1487 Belâ derd ehlini sâfi-dil eyler
Gönül alçaklığını hâsil eyler.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 1488 Bâr-ı belâyı her kişiye çekdürür felek
Kim var ki bu cihâna müsellemler gelür gider.
Âdem Dede
- 1489 Kamu sım kişinin fâş olmaz
Cihân içre belâsuz baş olmaz.
Güvâhî

1490 Kazâ gelmez kula Hak yazmayınca
Belâ virmez Çalab kul azmayınca.
Şeyhoğlu Mustafa

1491 Elbette gelen gider cihâne
Bir lâhza hayâta bu belâ ne.
Behiştî
(Karıştıran Süleyman Bey Oğlu)

1492 Cihân-ı bi-bekâ dâr'ül-fenâdur
Gelen bunda belâya mübtelâdur.
Behiştî (Vizeli Ramazan)

1493 "Evet" belâyı uzaklaştırır, "Hayır"
nimetleri yok eder.
Kendî

1494 Doludur belâyıle ucdan uca cihân
Kimdir ki anun belâsuna olmaya
mübtelâ.
Germiyanlı Ahmedî

1495 Fuzûlî ayb kilmâ yüz çevirsem ehl-i
âlemden
Neden kim her kime yüz tuttum
andan yüz belâ gördüm.
Fuzûlî

1496 Ferhâd'a zevk-i sûret, Mecnûn'a
seyr-i sahrâ
Bir rahat içre herkes, ancak benem
belâda!
Fuzûlî

1497 Muktezâ-yı hükm-i kanûn-ı tabiat
böyledir,
Düşmek üzre yıldırım ekser muallâ
tâk arar.
Çok mu nâmerdin felâketten selâmet
bulması,
Herkes gitmez belâ erbâb-ı istihkak
arar.
Namık Kemal

1498 Yâr kim âdetidür gâh vefâ gâh cefâ
Garâzı bana belâdur ne vefâdur ne
cefâ.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi

1499 Ehl-i 'ışka belâ refik olmak
Köhne dünyâda eski âdeddür.
Abdurrahman Râmî Paşa

1500 İl ile gelen belâ olur düğün.
Hâşimî, Sivaslı Emi Osman

1501 Olaydı olduğu hâle nzâsı insânın
Bu rûtbe olmaz idi çok belâsı
insânın.
Ziya Paşa

1502 Kişiye kılan belâ nefis ü heva
Bizden anın şerrini Tanrı sava.
Enverî (Nizamü't Tevarih'ten çeviri)

1503 Âdem isen divi hergiz esleme
Varsa aklın sen belâyı besleme.
Hamzavî

1504 Gam belâ derd belâ aşk belâ yâr
belâ
Ne belâ Fevrî'ye bu çarh-ı sitem-gâr
dahi.
**Fevrî, Mevlâna Ahmed bin
Abdullah**

BENCİL, BENCİLLİK

1505 "Kovama Umman niçin sığmıyor?"
diye üzüleceğine, kovanı Ummana
boca etmeğe bak.
M. Rasim Mutlu

1506 Benden sonra tufan!
Mme. de Pompadour

1507 Bencillik, insanlığın en büyük lânetidir.
W.E. Gladstone

1508 En iyiler bile bencil düşüncelerden
uzak değillerdir.
Victor Hugo

- 1509 Bencil insan, tek başına kalmış,
meyvesiz bir ağaç gibi kurur gider.
Turgenyev
- 1510 Bencil her yerde yalnızdır.
George Sand
- 1511 Bir tek insan yoktur ki, bencil olmasın.
Brachvogel
- 1512 Bencilikle aşk kardeş çocuklardır.
John Keats
- 1513 Mutluluk, insanı bencil yapar.
F. Hérczég
- 1514 Bencilik, dostluğun zehiridir.
H. de Balzac
- 1515 Bencililiğin gözü perdelidir.
Gandhi
- 1516 Bizim en büyük hastalığımız
bencilliğimizdir.
D. Szabo
- 1516-a Kendi selâmetini düşünmek: Bencilik.
André Gide

BÎGÂNE

- 1517 Nâr-ı gam, nûr-î safâ hep bir çerağın
pertevi
Çeşm-i irfân ile baksan arada bîgâne
yok.
Hüseyin Âli
- 1518 Kaçma mecbûrundan ey âhu-yi
vahşî ülfet et
Gayri bu bîgânelikden geç vefâyı
âdet et.
Şefkâtî

- 1519 Bîgâne çıktı hayf benim yâr
sandığım.
Halim Giray
- 1520 Der sana Nedimâ bunu tekrâr be
tekrâr
Bîgâne ile etme sakın azm-i
çemenzâr
Gürkân gibi ağıyâr, kaparlar seni
zinhâr.
Nedîm
- 1521 Âşinâ olmadan olmak ne revâ
bîgâne.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi
- 1522 Bir âşinâlık itmedün bîgâne mi
sandun beni.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi
- 1523 Âşinâdan çektiğim cevr ü cefâyı
söylesem,
Dostlar imânı yok bîgâneler ağılar
bana.
Mehmed Celâl
- 1524 Âşinâyâ âşinâ bigâneye bigâneyiz.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 1525 Cefâ gördük o şûh-ı naz-perverden
vefâ derken
Bizimle âkibet bîgâne çıktı âşinâ
derken.
Nâbî

BİLGE, BİLGELİK

- 1526 Bilge hoş'u değil, iyî'yi seçer.
Upanishad'dan
- 1527 Bilgelik erdemlerin anasıdır.
İbni Sina

1528 Bilge kişi, her şeye şaşan kişidir.
André Gide

1529 Bilge kendi mutluluğunun ustasıdır.
Plautus

1530 Bilge, iyi şeylerde bile bir ölçü gözetir.
Juvenalis

1531 Yalancı bilge, kalp akçe gibidir.
Farâbî

1532 Kalabalklar mutsuzluk içinde bilgeleşirler.
Demokritos

1533 Bilgelik putları yıkmak değil, hiç yaratmamaktır.
Umberto Eco

1534 Bilge olan, Tanrıdan, sağlam bir bedenle sağlam bir ruhtan başka bir şey istemez.
Juvenalis

1535 Yüreği tedirgin eden bilgelik.
Melih Cevdet Anday

1536 Çün kişi âkil ve bilge ola, ulu işlere yapışır.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(*Kelile ve Dimne'den çeviri*)

BİLGİ

1537 Çin'de bile olsa bilgiyi arayın, gidin, elde edin.
Hız. Muhammed

1538 Bilgi, bölüşüldükçe artan hazinedir.
Bhartrihari

1539 Bilgiden başka hiçbir kuvvete heves etme.
Molla Câmi

1540 İnsanın bilgisi arttıkça huzursuzluğu da artar.
Goethe

1541 Herkes dünyada bilgisine göre başarılı olmaz.
Henry Fielding

1541 Bir şey bildiğin zaman, onu bildiğini göstermeğe çalış. Bir şey bilmiyorsan onu bilmediğini kabul et. İşte bu bilgidir.
Konfüçyüs

1542 Bilgili olan güçlü olur.
Firdevsî, Ebul Hasan Mansur

1543 İki tür bilgi vardır: Ya bir şeyi bilirsiniz, ya da onun hakkındaki bilgiyi nerde bulacağınızı bilirsiniz.
Noah Webster

1544 İnsan ne kadar az bilirse o kadar çok bildiğini sanır.
J.J. Rousseau

1545 Sual de bilgidен doğar, cevap da.
Mevlâna

1546 Rızık bilgi ile artsaydı, cahilden daha zor geçinen olmazdı.
Şeyh Sâdî

1547 Tabiat, bize bilginin tohumlarını vermiştir, bilginin kendisini değil.
Seneca

1548 Bilgi, kudrettir.
Thomas Hobbes

1549 Bilgisizlikten kurtulmak isteyenini onu açığa vurması gerekir.
Montaigne

1550 Kendi bildiğinden yalnız kendisi istifade eden insan, yavrusunu yiyen canavar gibidir.
Abdülhak Hâmid Tarhan

Bilgin (Âlim)

- 1551 Bilgisiz kalan rezil olur.
Kendî
- 1552 Bilü ile kişi başarır işi
Bilüsüz kişi yele verir aşî.
Gülşehrî (Hoca Mesut)
- 1553 Faydalanılmayan bilgi, harcanmayan,
hiç kimseye hayrı dokunmayan define
gibidir.
Hz. Muhammed
- 1554 Bilgi hayat, cehalet ölümdür.
Yalnız Adam
- 1555 Her kişi, yaşamında, bir kere tüm bil-
gilerini kuşkuya koymak zorundadır.
Descartes
- 1555-a Bilgili şarap içse bilgisiz olur.
Yusuf Has Hâcib
- 1555-b Bilgi bir denizdir, ucu dibi yok;
Ne kadar su alır, bir serçe bundan.
Yusuf Has Hâcib
- 1555-c Başkalarından aldıklarını geri verse
idim, kendime pek az bilgim kalırdı.
Goethe
- 1560 Âlim cahile borçludur: Cahil âlimden
alacaklı olduğunu bilsin!
M. Rasim Mutlu
- 1561 Dört şey var ki dört şeye doymaz:
Göz bakmaya, yer yağmura, kadın
erkeğe, bilgin de bilgiye.
Hz. Muhammed
- 1562 Meşhurdur ki fık ile olmaz cihân
harâb
Eyler anı müdâhane-i âliman harâb.
Keçecizâde İzzet Molla
- 1563 İnsanların en kötöleri, insanların
arasına katılan kötü bilginlerdir.
Hz. Muhammed
- 1564 Âlim oldır ki ola anda amel.
Âmidî
- 1565 Yasalar bilginler için konmuştur, ama
haksızlık etmesinler diye değil, haksız-
lığa uğramasınlar diye.
Epikuros
- 1566 Günahtan kaçınmayan bilgin, meş'ale
tutan bir kördür. Doğru yolu gösterir,
kendisi görmez.
Şeyh Sâdî

BİLGİN (ÂLİM)

- 1556 Göçtü efsus kibâr-ı ulema
Şimdi echellere kaldı meydan.
Ferit Kam
- 1557 Mevt-i âlim mevt-i âlem gibidir.
Mevlâna Ebussuûd
- 1558 Bilgin'in mürekkebi, şehidin kanından
daha kutsaldır.
Hz. Muhammed
- 1559 Bilginler meclisinde sükût, bilgisizlerin
en güzel süsüdür.
Bhartrihari
- 1567 Nice bilgin vardır ki gerçek bilgiden,
gerçek irfandan nasipleri yoktur. Bu
çeşit bilgin, bilgi hâfızdır, bilgi sevgilisi
değil.
Mevlâna
- 1568 Bî-merâtib yıkılır kevn ü mekân
Âlimün yirini tutmaz nâdân.
Nâbî
- 1569 Ger reâya vü gerek sâhib-i tâc
Lâ-büd olur ulemâyâ muhtac.
Nâcî, Muallim Ömer
- 1570 Gerçek âlim yastığını taştan kıldı;
Anladığı şeyi âleme dedi.
Ahmet Yesevî

1571 Âlimim dersin amma
Âlemden bî-habersin
Bu andan bu nefesten
Bu demden bî-habersin.
Oğlanlar Şeyhi İbrahim

BİLİM (İLİM)

1572 İlim ilim bilmektir ilim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsin ya nice
okumaktır.
Yunus Emre

1573 Dünyada her şey için, medeniyet için,
hayat için, muvaffakiyet için en hakîkî
mürşit ilimdir, fendir.
Atatürk

1574 İlim bir lüce-i bî-sâhıldür
Anda âlim geçinen, câhıldür.
Nâbî

1575 Postu sırtında gezer hayvânın
İlimi sadrında olur insânın.
Sünbülzâde Vehbî

1576 Bilim, ahlâksız bir adamın elinde,
kötülük yapmak için güçlü bir silâhtir.
Fonvizin

1577 İtme âr öğren oku ehlinden
Her şeyin ilmi güzel cehlinden.
Nâbî

1578 Eğer ilim, ümit ile olsaydı, dünyadaki
bütün insanlar âlim olurdu.
Hız. Ali

1579 İlmüdür zulmetde kalmışlara nûr
İlmüdür mahzûn u mağmûma sürûr.
Abdurrahim Karahisarî

1580 Ey beşer çehreli hayvan, heyhât,
İlim ü irfân iledir zevk-i hayât.
Abdülhak Hâmid Tarhan

1581 İlim, mü'minin kaybolmuş malıdır,
nerede bulursa alır.
Hız. Muhammed

1582 Unudup bildiğini ârif isen nâdân ol
Bezm-i vahdetde ne ilim ne âlim
isterler.
Ruhî-i Bağdâdî

1583 Bizi daima hayvanlık halinin üstüne
yükselten şey ilimdir ve ancak ilimdir.
Edmond Goblot

1584 Bilim şimdiye kadar başan kazanmış
birtakım reçetelerin tümüdür.
Paul Valéry

1585 Bilimler sanattan daha çok
tecrübelere dayanır.
Goethe

1586 İlimin dışında ancak cehalet vardır.
Edmond Goblot

1587 İlim kesbiyle rütbe-i rifât
Arzû-yı muhâl imiş ancak
Aşk imiş her ne vâir âlemde
İlim bir kıyl ü kaal imiş ancak.
Fuzûlî

1588 Nefsini bilimlerle yıldızla ve düzeltme-
ye çalış. Bilimlerden başka olan şey-
lerin hepsini bırak. Bilimde her şey
vardır, her şey bilimdedir.
İbni Sina

1589 Erdemlerin en büyüğü bilimdir.
Farâbî

1590 Kâğıt üzerine geçmeyen ilim zayı, iki
dudağı aşan sır şâyidir.
Mektupçu Ağâh

1591 İlim yalnız zekâyı değil hamakati de
artırır.
Cenap Şehabettin

- 1592 Olmasa kişide 'ilm ü a'mâl
Mâl olsa denür adına hammâl.
Behiştî
(*Karıştıran Süleyman Bey Oğlu*)
- 1593 En zor bilim, kendini bilmektir.
Miguel de Unamuno
- 1594 En gerekli ve en büyük bilim, bizi
mutlandıran bilimdir.
Mohammed Hecâzî
- 1595 Şu üç şeyin sonu yoktur: Fezanın,
ilmin ve aşkın.
Yalnız Adam
- 1596 Sa'y kıl ilm-i şerîfe şeb ü rûz
Kalma hayvân-sıfât ol ilm-âmûz.
Nâbî
- 1597 Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz!
Hz. Muhammed
- 1598 İlim Çin'de de olsa gidip alınız.
Hz. Muhammed
- 1599 Şu kim istedi buldı ilmi Çin'de
Bugün oldur muhakkak ilm içinde.
Ahmed-i Dâ'i
- 1600 İlm ile olsa amel bir genc olur
Olmaz ise ilm kuru renc olur.
Sinan Paşa
- 1601 İlm ü edep öğren sen de âlim ol
Çeşm-i ibret ile bak cühelâya.
Tokatlı Gedâyî

BİLMEK

- 1602 Neleri bilmediğini bilen çoktur; güçlük
neleri hiçbir zaman bilemeyeceğini
bilmektir.
Cenap Şehabettin

- 1603 Bilmezler ne dediklerini, çünkü
bilmezler ne olduklarını.
Paul Valéry
- 1604 Bilmek istersen seni
Can içre ara canı
Geç canından bul anı
Sen seni bil sen seni.
Hacı Bayram Velî
- 1605 Bir kişinin bilmeyince her halin
Sunma destin zehr olur yime balın.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1606 Yanlış bildiklerimizi atabilsek dimağ-
mızın yükü o kadar hafifler ki...
Cenap Şehabettin
- 1607 Bir insan kendisinin ne olduğunu
bildikten sonra, kendini bilmeyenlerin
bu insan hakkında söylediklerinin ne
değeri vardır? O bunlara aldırılmaz bile.
İbni Sina
- 1608 Bilürem içimin murdarını ben
Veliykin andamazam anı ben.
Sinan Paşa
- 1609 Bilmediği bir şeye biliyormuş gibi
bakmak bir hastalıktır.
Lao-tzu
- 1610 Bilmedikleri şeylerden bahsedenler,
dikkat ediniz, söz söylerken müstes-
na bir azamet takınırlar.
Cenap Şehabettin
- 1611 Ders-i aşkın müşkilin Yahyâ nice
halleylesün
Söyleyenler hikmetin bilmez, bilenler
söylemez.
Şeyhülislâm Yahya

- 1612 "Bu adam hâlâ öğreniyor, ne zaman
bilecek?"
Eudemonides

1613 Dedim: artık bilgiden yana eksikim yok
Her sımna şu dünyânın ermişim az
çok...
Derken aklım geldi başıma, bir de
baktım:
Ömrüm gelip geçmiş, hiçbir şey
bildiğim yok.
Ömer Hayyam

1614 Hiçbir şey bilmediğimi biliyorum.
Sokrates

1615 Bilen bilir biliri, bilmeyen ne bilir biliri?
Bilmez isen biliri, bulagör bir biliri.
Lâ-edrî

1616 Ezbere bilmek bilmek değildir, belleği-
ne sunulanı özenle korumaktır.
Montaigne

1617 Geldüm o hâle kim bilemem şimdi
ben beni.
Sünbülzâde Vehbi

1618 İnsân değil hayvandır kendi kendin
· bilmeyen.
Hâşimi, Sivaslı Emir Osman

1619 Ne bilsin olmayan derd-i âşinâ sırr-ı
dîl-i zân
Gönül ahvâlini bilmezlere sorma
bilenden sor.
Selâm Bey (Mehmed Tahir)

1620 Burc-ı necm-i dilin her esrârını,
Ne Efâtûn ne bir müneccim bilür,
Abdal arzeyelemz halka vânnı,
Kimse bilmez kimde ne var kim bilir.
Tokatlı Gedâyî

1621 İbrahim'in sözlerin
Kendin bilmez ne bilsin
Kendin bilen ârife
Fedâ olsun cânımız.
Oğlanlar Şeyhi İbrahim

1622 Dinle gözüm nûru eski atalar
Kendin bilmeyene nâdân demişler.
Kalecikli Mir'âtî

1623 Dirniş hakîm bilmediğim nesne
kalmadı
Dünyâyı bildi kendini biçâre bilmedi.
Ruhî-i Bağdâdî

1623-a Çok biliyoruz, az duyuyoruz.
D.H.Lawrence

1623-b Geldim o hâle kim bilemem şimdi ben
beni.
Sünbülzâde Vehbi

1623-c Elâleme şen görünür dört köşem
Bilen bilir yıkık yanım neremdir.
Orhan Şaik Gökyay

1623-d Ne kalbten geçenler bilinir,
Ne evlerde olup bitenler.
Jean Cocteau

1623-e Özünü bil, andan özün özünü
Zira bilmek dahi pâyê pâyedir.
Kadı Burhaneddin

1623-f Henüz çok az şey biliyoruz.
Umberto Eco

BORÇ, BORÇLU

1624 Borcun iyisi vermek,
Derdin iyisi ölmek.
Atasözü

1625 Borçlu güle güle gider, ağlayı ağlayı
gelir.
Atasözü

1626 Borç almak dilenmekten pek de
üstün bir şey değildir.
Lessing

1627 Parasız kalmamak istiyorsan ihsan-
dan değil ikrazdan çekin.
Cenap Şehabettin

Borç, Borçlu

- 1628 Borç asıl adam için acı bir köleliktir.
Publilius Syrus
- 1629 Düşmanına borç verirsen, onu kaza-
nırsın; dostuna borç verirsen onu
kaybedersin.
Benjamin Franklin
- 1630 Borç, ağır bir yüküdür.
H. Muhammed
- 1631 Yime gam çün işün ilerü varur
Ki ölmez borçlu vü benzi sararur.
Güvahî
- 1632 Dünyada en güç istenen ödünç para-
dır.
Refik Halid Karay
- 1633 Dört şey vardır ki, azının azını hor gör-
memek gerektir: Yangın, hastalık,
düşman ve borç.
Beydeba
- 1634 Büyük borçlar insanları değer bilmeğe
değil, kin beslemeye yöneltir.
Nietzsche
- 1635 Ne kimseden borç al, ne kimseye
borç ver; çünkü ödünç para veren,
çoğu kez, hem parasından olur, hem
dostundan.
Shakespeare
- 1636 Paranın değerini öğrenmek isterseniz,
borç almaya çalışın.
Benjamin Franklin
- 1637 Bütün ömrünce başının selâmette
kalmasını isteyen akıllı adam, kıyamet
gününe kadar vadeli de olsa borç pa-
ra almaz.
Rûhânî Semerkandî
- 1638 Borçlar düşüncelerle ödenmez.
H. de Balzac
- 1639 Borcunu ödememek kararıyla alışve-
riş yapan için fiyatın önemi yoktur.
Cervantes
- 1640 Bin kaygı bir borç ödemez.
Karacaoğlan
- 1641 Borç verdiğin adamı dostluktan
silme gerek.
Dostoyevski
- 1642 Bir kez borca alıştın mı sonra dile-
nirsin.
Ernest Hemingway
- 1643 Birinin bana borcu varsa, bunu gayet
iyi hatırlanmı; benim birine borcum
olursa, ne yazık ki, fazlasıyla unutkan
olurum.
Aristophanes
- 1644 Borçlu olan yalancı olur.
George Herbert
- 1645 Borç, köle olmanın başlangıcıdır.
Victor Hugo
- 1646 Ödenmemiş bir borç alçalmadır,
dolandırıcılığın başlangıcıdır.
H. de Balzac
- 1647 Küçük borç, verdiğin adamı senin
borçlun yapar; büyük borç ise düş-
manın.
Seneca
- 1648 Arkadaşına borç para verirken ihtiyatlı
davran, ikisini de yitirebilirsin.
Montava
- 1649 Kıl hazer hem deyne olma mübtelâ
Borç gibi âlemde olmaya belâ.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1650 Öyle bir hale geldik ki, insan borcunu
ödedi mi, büyük bir iyilik etmiş
sayılıyor.
Terentius
- 1651 Âdemi deyn diğer-gün eyler
Ger Felâtun ise mecnûn eyler.
Nâbî

- 1652 Hoşdur esbâb u bisâtin satmak
Deynsiz aç ü bürehe yatmak.
Nâbî
- 1653 Ey oğul eğer sana bir hal vâki' olsa
zaruretle borç etme ve nesne dutuya
koyma.
Mercüme Ahmed
(*Kabusnâme çevirisi*)
- 1654 Kendini bilmeze pek olma yakın
Sonradan görmüşe borç etme sakın.
Kadrî (Çankırlı Ali)
- 1655 Borçlu ölmez amma benzi saz olur.
Tosyalı Mestî
- 1656 Densize borç'olma durur durur da
Düğünde, bayramda ister demişler.
Çankırlı Yesârî

BUDALA, BUDALALIK

- 1657 Budala ile başa çıkmak, kaatille,
hırsızla başa çıkmaktan daha zordur.
Charles Vildrac
- 1658 Budalanın sersemliği her zaman zeki
kimselelere bileytaşı hizmeti görür.
Shakespeare
- 1659 Gerektiği yerde açıklamayan, gerek-
mediği yerde açıklayan kişiye budala
derler.
Alain
- 1660 Dünya budalalarla dolu olduğu süre-
ce simsarlar para yapmaya mahkûm-
durlar.
Somerset Maugham

- 1661 Hepimiz zaafırlarla, yanılmalarla yoğrul-
muşuz; birbirimizin budalalıklarını kar-
şılıklı olarak hoş görelim, doğanın ilk
yasası budur.
Voltaire
- 1662 Maymun insana ne kadar çok benze-
mek isterse o kadar gülünç olur, bu-
dalalar da, akıllı gibi hareket ettikleri
ölçüde tuhaf duruma düşerler.
Heinrich Heine
- 1663 Bir budala, her vakit kendisine hayran
olacak, bir daha budalasını bulabilir.
Boileau
- 1663-a Aşk mı insanı budala yapıyor, yoksa
yalnızca budalalar mı âşık oluyor?
Orhan Pamuk

BULUT

- 1664 Her gördüğün buluttan yağmur
yağmaz.
Atasözü
- 1665 Yağmurun gelişi buluttan bellidir.
Yalnız Adam
- 1666 Bulut altında yaşadıkça yağmur
bekle!..
Rıfat Necdet Evrimer
- 1667 Nereye gidiyorsun ey bulut? Tarlam
bu yanda!
Arif Nihat Asya
- 1668 Masmavi gökyüzünde kanat açmış
bulutlar
Kardeş ellere selâm götürür.
Ziya Osman Saba
- 1669 Âb-ı sehâb-ı rahmete kâfir,
müselmân teşnedür.
Bâkî

1670 Ey rûhum ilticâ et ilâhî tabîate,
Ondan devâ, şifâ ara, ondan sükûn
ara
Göklerde serserî, mütelewin
bulutlara
Tevdî' et ısrâbını, nakl et melâlini...
Faik Âli Ozansoy

1671 Bulutlar kuruyup kıtlık olsa da
Yine yıl harmansız olmaz.
Şikârî

1671-a Bulutun cömertliği güneş sâyesindedir.
Fahrüddin-î Irakî

1671-b Hep yükseklerden geçti özlediğim
bulutlar.
İlhan Geçer

BÜLBÜL

1672 Bülbülden işit nâliş-i hasret neye
derler.
Koca Râgıp Paşa

1673 Gülşeninde âlemin bu sırra ermez hiç
kes:
Zâğlar âzâde vü bülbül giriftâr-ı
kafes.
Firakî

1674 Yokmuş bir âha ey gül-i rânâ
tahammülün
Bağrın ne yakdın âteş-i hasretle
bülbülün.
Şeyh Galib

1675 Gülşen içre derdile bülbül öter
Şem'a pervâne için yanub biter.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

1676 Bülbül ötmesinden gül incinür mü?
Gevherî

1677 Andelib olan bilür gül hâlini.
Sinan Paşa

1678 Feryâdımız ol yâra da, ağyâra da
kalmaz
Âh-ı dil-i bülbül güle de hâra da
kalmaz.
Edirneli Fâiz

1679 Çemende gezmek ile zağ andelib
olmaz.
Necatî

1680 Koyamam kargayı bülbül yerine
Çiçek açmış dikenî gül yerine.
İbrahim Şinasi

1681 Var mı bir gül kim ânun bir bülbül-i
nâlânı yok.
Âhî (Niğbolulu Benli Hasan)

1682 Hâr neyler, bülbül-i biçâreye güldür
eden.
Âşık Ömer

1683 Bin âşk olsa hüsnüne çok görme
dostum
Bir gülîstânda bülbül-i şeydâ hezâr
olur.
Usûlî

1684 Devr elinden Bâkiyâ gam çekme
âlem böyledir
Gül esir-i hâr ü has, bülbül giriftâr-ı
kafes.
Bâkî

1685 Bülbül yetişir bağrımı hûn etti figânın
Zabt eyle dehânın.
Hançer gibi deldi ciğerim tîğ-ı zebânın
Te'sîr-i lisânın..
Keçecizâde İzzet Molla

1686 Çalışsa bin sene bülbül gibi karga
fasih olmaz
Balonla âsümâna çıksa bir âdem
Mesih olmaz.
Eşref, Gelenbeli

- 1687 Bülbül mevsiminde figân eyler.
M. Rasim Mutlu
- 1688 Hârdur tahrik-i bâd ile libâsın çak
eden
Yoktur ey hâce güle hergiz ziyânı
bülbülün.
Zâtî
- 1689 Hemen konma ile gülün dalına
Kara zağ bülbül-i şeydâ olur mu?
Erzurumlu Emrah
- 1690 Şükûfânın kamûsı hep gül olmaz
Öter mürgân serâser bülbül olmaz.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1691 Ehl-i temkînem beni benzetme ey
gül bülbüle
Derde yoh sabnânın her lâhza bin
feryâdi var.
Fuzûlî
- 1692 Bu acebdir bir gül-i sadberg elinde
var iken
Bülbül-i dilden yine sad ah ü zâr
eksik değil.
Bursalı İsmail Hakkı
- 1693 Ben bülbülüm dersin, gülün var mıdır?
Pir Sultan Abdal
- 1694 Âh elinden âhumın kim hasrete saldı
beni
Bülbülü efgânıdır iden giriftâr-ı kafes.
Hamdullah Hamdî
- 1695 Başka bir kuş daha iyi öterse bülbül
utancından ölür.
Robert Burton
- 1696 Var bülbül-i şeydâya sor gül haberin
sen
Gül-goncadan al hem yine bülbül
haber sen.
Bursalı İsmail Hakkı
- 1697 Bülbül, tavuk sergisinde ödül
almamıştır.
Sir Walter Raleigh
- 1698 İrişüb bahâra bülbül, yenilendi
sohbet-i gül
Yine nevbet-i tahammül dil-i bıkarâra
düşdü.
Şeyh Galib
- 1699 Düşüren bülbülleri dâm-ı belâya
çinedür.
Lâmi'î Çelebi
- 1700 Bülbül bu denli nâle eder mi gül
olmasa
Gül nâzı kime eyler idi bülbül
olmasa.
Ferîdî
- 1701 Her gül-i hüsnün olur bir bülbülü,
âdet budur.
Nesîb
- 1702 Bu gülistânda bilür kendi çektiğin
herkes
Cefâ-yı gül ne imiş bülbül olmayan
bilmez.
Keçecizâde İzzet Molla
- 1703 Bu güzânın güli bî-hâr olmaz
Bulunmaz bir hezân zâr olmaz.
Çorlulu Zarîfî
- 1704 Görse bülbül nâleler iyer cemâlini
gülün
Gûş olupdur gül işitmeğe figânın
bülbülün.
Adlî (Sultan Bayezid II)
- 1705 Gül bezmi savuldu nice bir eylesin
efgan
Dinlenmeyicek bülbül-i nâlâna
cefâdır.
Nev'îzâde Atâyî
- 1706 Kafese ger esîr ola bülbül
Eylemez mi figân ile gul gul.
Kara Fazlî

- 1707 Olma mağrur gülün güldüğüne iy
bülbul
Bir gün ola ki yirinde göresin yiller
eser.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 1708 Acep budur ki geçse mevsim-i gül
Tutulur dahı gelmez nutka bülbul.
İbrahim bin Bâli
- 1709 Garib bülbul ötmez oldu bağlarda
Bir gül sunma mürüvvet yok
beylerde.
Kuloğlu Mustafa
- 1710 Bülbul feryad eder gülü görünce.
Âşık Ömer
- 1711 Viran bahçelerde bülbul öter mi
Gönül eğlencesi gül olmayınca.
Pir Sultan Abdal
- 1712 Hâr-ı cevrenden yüzüne karşı
ağlarsam ne ta'n
Var mı bir gül kim anun bir bülbul-i
nâlânı yok.
Âhî (Niğbolulu Benli Hasan)
- 1713 Ötme ey bülbul-i avâre ki hicrân
uyusun!
Faik Âli Ozansoy
- 1714 Ger dilersen bilşesin gül ile
Munis olgil dün ü gün bülbul ile.
Hamzavî
- 1715 Çok uçurma bildiğim kuşdur benim
ey bağban
Bülbulün gülzar-ı âlemde hezarın
görmüşüz.
Tâib (Osmanzâde Ahmed-)
- 1716 Ağyar değil, yâr idiyor derdini efzun
Güldür seni güldürmiyen ey bülbul-i
nâlân.
İbnülemin Mahmud Kemal İnal

BÜYÜK, BÜYÜKLÜK

- 1717 Büyük dağa kar yağmadıkça küçük
dağa sıra gelmez.
Atasözü
- 1718 Büyüğün tesbit ettiği yanlış da olsa,
doğrudur.
Publilius Syrus
- 1719 Bulur hizmetle her âdem ululuk
Ululuk görmez ol kim ola aluk.
Balikesirli Zâtî
- 1720 İnsan gayesi nisbetinde büyüktür.
Yalnız Adam
- 1721 Ulular yanında itme söylemek
Yeğdir anda söylemekden dinlemek.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1722 Geldimse n'ola ben şuarâ bezmine
âhir
Âdet budur en sonra gelir bezme
ekâbir.
Nev'î
- 1723 Ah, böyledir işte bu dünya,
Hep küçükler yanar
Büyükler azıtınca.
La Fontaine
- 1724 Büyüksün lâhî büyüksün büyük
Büyüklik yanında kalır pek küçük.
Haydar Bey, Ali-
- 1725 Büyük olmak için küçükleşen ne
insanlar var!..
Rıfat Necdet Evrimer
- 1726 Büyüklüğün asla geçmez zamanı
vardır.
Abdülhak Hâmid Tarhan

- 1727 Sadelik, iyilik ve doğruluk olmayan yerde büyüklük yoktur.
Tolstoy
- 1728 Başını semaya çarpmaktan bermutad cüceler korkarlar.
Cenap Şehabettin
- 1729 Kendünden ulu ile sohbet kılan Ol kişidir bu felekde kâm alan.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1730 Küçüklerin hayranlığını çekecek kadar büyük olabilene ne mutlu.
Ernest Renan
- 1731 Büyüklere çok sokulmak ihtiyacını ancak küçükler hisseder.
Cenap Şehabettin
- 1732 Bazıları büyük doğar; bazıları büyüklüğü kazanır, bazılarına da büyüklük kendi gelir.
Shakespeare
- 1733 Büyükler, omuzlarımızda taşıdığımız için büyüktürler; fırlatıp atınca yerde sürünmeğe başlarlar.
Duboseq-Montandré
- 1734 Büyük olan her şeyin kutsal bir dehşeti vardır.
Victor Hugo
- 1735 Büyüklük dağ gibidir, etekten görülmez.
Rıfat Necdet Evrim
- 1736 Küçüklerin büyüklük taslaması kadar tehlikeli bir şey yoktur.
Stefan Zweig
- 1737 Bir kimsenin hem büyük ve hem de iyi olması pek enderdir.
Thomas Fuller
- 1738 Ulu olmadığı yerde ey dede Âkil olan turmayub hicret ede.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1739 Başkalarını küçülterek büyüdüğüne inanan insanlar bulunduğu gibi, başkalarını korurken kendilerinin büyüdüğüne inanan insanlar da vardır.
George Sand
- 1740 Yalancı büyüklük, yabani ve yanına varılmazdır: Zayıf yanını bildiği için gizlenir, ya da hiç değilse kendini göstermez, başkalarına kendini zorla benimsetecek ve gerçek niteliğini, yani gerçek bir küçüklüğü ortaya vurmayaacak biçimde davranır hep.
La Bruyère
- 1741 Kendünden uluya rağbet eylegil Hem kelâmın edeble söylegil.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1742 Büyüklük, aşırılığı ne zaman yaratır? Güçle bilinci birbirinden ayırdığı zaman.
Shakespeare
- 1743 Her şeyde, en büyük gördüğümüzü devleştiririz.
Cicero
- 1744 En nihayet kalır ucu elinde Ulularla çekişirsen urganı.
Salburcuoğlu

CAHİL, CAHİLLİK

1745 Olam dersen şu dünyada safâda
Câhile eyleme hâlin ifade.

Kâmilî

1746 Cehalet âdemi mahrûm eder her
saâdetten.

Eşref, Gelenbeli

1747 Cahil sual sormaz.
Benjamin Franklin

1748 Tanış her bir işün âkiller ile
Musahip olmagıl câhiller ile.

Câmi'î

1749 Cahillik, dertlerimiz için etkisiz bir
ilâçtır.

Seneca

1750 Ehl-i kemâl ile cefa çekmesi
Yeğdir câhil ile safa sürmeden.

Seyranî

1751 Aslında, cahilin mutluluğu, gene ilmin
yüzü suyu hürmetinedir: İlme sahip
olduğuna dair vehmi onu mes'ut eder.

M. Rasim Mutlu

1752 Ehl-i dil sohbet-i nâ-cins ile şâdân
olmaz
Bezmi-i cühhâl gibi ârife zindan olmaz.

Leskofçalı Galib

1753 Cehalet ateşinin yakmadığı orman
yoktur.

Rıfat Necdet Evrimer

1754 Âlim olmayan kişi câhildurur
Câhil ile söylemek müşkil durur.

Gülşehrî

1755 Gevherün kadrini sarraf bilür
Yoksa cehl ehli kuru laf bilür
İtme cühhâle sakın arz-ı hüner
Ne tuyar anı ne insâf bilür.

Lâmi'î Çelebi

1756 Ey Hayâtî, cehl derdinden bulam
dirsens necât
Âlim-i âmil olub kâmil olan dânyaya
bak.

Derviş Hayâtî

1757 Cehâlet olsa tynetde cibilli
Ne ta'lim assı eyler ne mürebbi.

Şeyhî (Yusuf Sinan)

1758 Kendinden gayriyi beğenmez câhil
Kendi çalar kendi oynar demişler.

Levnî

1759 Zîb-i elvân ile olmaz mütelewin ârif
Heves-i câh ile câhil mütelâşi
görünür.

Naîf-i Kadîm

1760 Câhilün virüb felek maksudun, ehl-i
dânişin
Nâmurad olmasını daim murad itmek
neden.

Adlî (Sultan Bayezid II)

1761 Cehline cahil olan hodbin olur
Hâli dâyim ta'n u kibr u kin olur.

Hamdullah Hamdî

1762 Câhilin fahri cem'i mâl ile dir
Ârifen izzeti kemâl ile dir.

Âhî, Niğbolulu Benli Hasan

1763 Cahil insan gül ise de koklama.

Âşık Veysel Şatıroğlu

1764 Cahili sırtında taşımak oturup dinle-
mekten daha kolaydır.

Yalnız Adam

1765 Said sen sözünü cahile dime
Ne bilür şekkeri dağdaki hayvan.

Said Emre

- 1766 Başı tâcı olmadansa câhilin
Hâk-i pâyi yeğdir olmak kâmilin.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1767 Cahile söz yetmez, çalıda gül bitmez.
Atasözü
- 1768 Ehl odur kim kendünün cehlin bilür
Ol hüner ehli hüner ehlin bilür.
Hamdullah Hamdî
- 1769 Bulmadı câhil çü âlemde merâm
Lezzeti olmaz yemiş kim ola hâm.
Abdurrahim Karahisarî
- 1770 Bir yerde ki cehl hükümrândır
Ol yerde ziyâ-yı hak nihândır.
Âsaf (Mahmud Celâlettin Paşa)
- 1771 Bed-baht ana derler ki elinden
cühelânın
Kahr olmak için kesb-i kemâl-i hüner
eyler.
İbrahim Şinasi
- 1772 Câhil ile gülistan zindân olur
Ehl ile zindanlar bûstân olur.
Abdurrahim Karahisarî
- 1773 Basma câhilin izine
Gitme şeytanın sözüne.
Ruhsatî
- 1774 Câhiller kâmile sen bilmen deyip
Ânın için kaybettiler irfânı.
Pir Sultan Abdal
- 1775 Cühelâ âlime nisbet hardur
Belki hardan da bile ebterdür.
Nâbî
- 1776 Ne kadar bulsa da izzet şevket
Câhile câh ile gelmez rif'at.
Nâbî
- 1777 Cehle râzı olmadı, vâbeste-i irfân olan
İşlemez hayvan fi'lî ey gönül insân
olan.
Keşanlı Zihnî

- 1778 Cahilin sözü kişiyi tanlada
Cahile kişi nice söz anlata.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Mantiku't-Tayr'dan çeviri)
- 1779 Mârifet olmayacak bir kişide ey Rûhî
Câhilün başı göğe irse yine câhildür.
Rûhî-i Bağdâdî
- 1780 Cehilden hazer et zulmette kalma
Câhilin başına yular demişler.
Konyalı Şem'î
- 1780-a Herkesin cehaleti bilmediği şeyler ka-
dar da bildiğini sandığı şeylerden do-
ğar.
Abdülhak Şinasi Hisar
- 1780-b Zaman, zaman-ı terakki, cihân,
cihân-ı ulûm;
Olur mu cehl ile ka'bil bekâ-yı
cem'iyyet.
Sadullah Paşa

CAN

- 1781 Elliye vardı yaşıımız,
Bir türlü baht olmadı yâr,
Çıkmadık canda ümit var!
Namdar Rahmi Karatay
- 1782 Kime cânım dedimse âlemde
Beni cânımdan eyledi bîzar.
Ferit Kam
- 1783 Canına can virse yime il hakk'ın
Redd it anı ehline gâyet sakın.
Moralî Bahtî
- 1784 Cihânı istemez cânı bulanlar
Niderler canı cânânı bulanlar.
Câmî'î

- 1785 Can verme gam-i aşka ki aşk âfet-i
candır
Aşk âfet-i can olduğu meşhûr-ı
cihândır.
Fuzûlî
- 1786 Bu elem yurdu denri dünyânın
Derdine, mihnetine gaayet yok
Bir çürük diş gibidir bence bu can
Çıkmadan sahibine râhat yok.
Ferit Kam
- 1787 Meri cândan usandırdı cefâdan yâr
usanmaz mı
Felekler yandı âhumdan murâdum
şem'i yanmaz mı.
Fuzûlî
- 1788 Ey yâr beni sen âteş-i hicrâna
bırakma
Yaktın bu kadar bâri yeter cânımı
yakma.
Tokatlı Nurî
- 1789 Biz de gezmek isteriz Londra'da,
Gize'de,
İsterseniz gideriz hattâ Portekiz'e de.
Bizim yerimiz sade Sivas, Erzurum,
Van mı?
Sizinki tatlı can da bizimki patlıcan mı?
Namdar Rahmi Karatay
- 1790 Canlar canını buldum, bu canım
yağma olsun,
Assı, ziyandan geçtim, dükkânım
yağma olsun.
Yunus Emre
- 1791 İşbu söze Hak tanıktır, bu can
gövdeye konuktur
Bir gün ola çıkıka gide kafesten kuş
uçmuş gibi.
Yunus Emre
- 1791-a Âşıkun cânın ayru görme sen
Suretâ gerçi ayrudur beden.
Yûsûfî (Yûsuf-ı Meddah)
- 1792 Usûlî ayrılmaz senden
Hiç cân ayrılır mı tenden.
Yenice Vardarlı Usûlî
- 1793 Can korkusuna değer mi bir ömr,
Bâkî mi olur cihanda insan.
Namık Kemal
- 1794 Uçan kuş tutulur mu
Sevda unutulur mu
Can geldi boğazıma
Aşağı yutulur mu.
Türkü
- 1795 Mahabbet bir taraftan, hasret-i cânân
bir yandan
Aceb mi âşık-ı biçâre itse cândan
feryâd.
Âkif Paşa
- 1796 Gizlesen de, âşikâr etsen de cânımsın
benim.
Şeyh Galib
- 1798 Kaşı karam ne buyursan tutardım
Benim olsan canı cana katardım
Başımı kor incitmeden yatarım.
Elbistanlı Âşık Derdiçok
- 1799 Nakd-i can ile bu âlemden ucuz
kurtuldum.
Beliğ, Yenişehirli
- 1799-a Ne tende can ile sensiz ümîd-i sihhât
olur
Ne cân bedende gam-ı firkatinle râhat
olur.
Nef'î
- 1799-b Geçme ey rûh-i revân, ömr-i
şitâbânım gibi
Sinede bir lâhza ârâm eyle gel cânım
gibi.
Nedim
- 1799-c Gelir dehânıma cânım berây-ı istikbâl
Denilse meclise ol yâr-ı bî-vefâ geliyor.
Fasih Ahmed Dede

1799-d Cânândan mahabbet alıp verdiler bana
Sonra benim de cânımı cânâna
verdiler.
Beylikçi İzzet

1799-e Müjde ey cân kim yine cânân gelir
Şâd ol ey ten ölmüş iken can gelir.
Cem Sultan

1799-f Can dedikleri bir kuştur
Kuş kafesten uçar bir gün.
Pir Sultan Abdal

CÂNÂN

1800 Yunus, ver canını Hak yoluna
Can vermeyince cânân bulunmaz.
Yunus Emre

1801 Hükm eden gönlüme cânân oldur,
Mühr kimdeyse Süleyman oldur.
İbrahim Şinasi

1802 Nedir can kim anı sen nâzenin
cânâne vermezler
Sana âşık olanlar yoluna cânâ ne
vermezler.
Hayalî, Vardar Yeniceli

1803 Bir vakit biz dahi hem-meclis-i cânân
idik.
Nâbî

1804 Cânânsız can hayvanda da var.
M. Rasim Mutlu

1805 Cânı neylerdi dil-i bîçâre cânân
olmasa
Bülbüle âlem kafesdür ger gülsitân
olmasa.
Adnî (Mahmud Paşa)

1806 Sen canından geçmedin cânân arzu
kılursun
Bilden zünnar kesmedin imân arzu
kılursun.
Yunus Emre

1807 Câna safâdır kâse be-kâse
Zehr-i gam içmek cânân elinden.
Namık Kemal

1808 Neyle teskin eyleyim bu dîde-i
giryânımı
Çünkü aldıldım elimden sevgili
cânânımı.
Mehmet Sadi Bey

1809 Bir uykuyu cânânla berâber uyuyanlar,
Ömrün bütün ikbâlini vuslatta duyanlar,
Bir hazzı tükenmez gece sanmakla
zamânı
Görmezler ufuklarda şafak söktüğü
ânı.
Yahya Kemal Beyatlı

1810 Her kimün kim hem-demi gül yüzlü
bir cânân olur
Hânesi cennet gibi, dâ'im bahâristan
olur.
Ahmed Paşa

1811 Şimdi ay, bir serv-i simindir suda
Esme ey bâd, esme cânân uykuda.
Faruk Nafiz Çamlıbel

1812 Ahdetmiş idi vaslını dün âşıka cânân
Kılmadı bugün ahde vefa, yine mi
hicrân.
Ümîdî

1813 Derd oldu şimdi bâşıma dermân
sandığım
Bir âfet oldu cânıma cânân
sandığım.
Halim Giray

1814 Penbelikle imtizâc etmiş tenin
Sîm'e yâ kâfur'a benzer gerdenin
Ben siyah pırlanta zannettim ber'in
Görmedim emsâlini cânâ senin.
Âsaf (Mahmut Celâlettin Paşa)

1815 Zaman olur ki ânın hacle-i visâlinde
Bir inzivâ ve o cânân-ı bî-vefâyı
bulurum.
Faik Âli Ozansoy

Cefâ (Eziyet)

1816 Seherde seyre geldi bâğâ cânân
Neler seyreyledi bîdâr olanlar.

Esrâr Dede

1817 Geh Züleyhâ derim gehî Yusuf
Cümlesinden merâm cânândır.

Esrâr Dede

1818 Cânândan mahabbet alıp verdiler
bana
Sonra benim de cânımı cânâna
verdiler.

Beylikçi İzzet

1819 Cânân ele girdükde şehâ cânâ
bakılmaz
Gün toğduğu demde mehtâbânâ
bakılmaz.

Keşanlı Zihnî

1820 Fursat bulunur dâmen-i cânân ele
girmez
Cânân bulunur gûşe-i imkân ele
girmez.

Haşmet (Sadrazam Abbaszâde)

1821 Kâşkî sevdiğimi sevse bütün halk-ı
cihân
Sözümüz cümle heman kissa-i
cânân olsa.

Taşlıcalı Yahya Bey

1821-a Sana kimisi cânım kimi cânânım deyü
söyler
Nesin sen doğru söyle can mısın
cânân mısın kâfir.

Nedim

1821-b Ne cehâlet bu ki andan umarım dâd
henüz
Eridim ben dil-i cânân ise pulat henüz.

Muallim Naci

1821-c Her gören ayb etdi âb-ı dî-de-i giryânımı
Eyledim tahkik görmüş kimse yok
cânânımı.

Fuzûlî

1821-d Nigâh-ı mestine canlar dayanmaz,
Uyanmaz uykudan cânân uyanmaz.
Bu nâz ü işveden asla usanmaz!
Sabah olduğuna gûya inanmaz,
Uyanmaz uykudan cânân uyanmaz.
Recaizâde Mahmud Ekrem

1821-e Dünyada güzel sayılan her şeyin yeri-
ni bir başka şey, tutabilir, yalnız cânâ-
nın yerini tutacak hiçbir şey yoktur.
Mevlanâ

CEFÂ (EZİYET)

1822 Sende acep uşşaka eziyyet mi
çoğaldı
Yâ bizde cefâ çekmeye tâkat mı
azaldı.

Mehmet Sadi Bey

1823 Cefâlar çekmeye geldik cihâne
Ezelden böyledir devr-i zamâne.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

1824 Cefâ itmek murâd eylerse cânân
Bahane bulmağ olur ana âsân.
Taşlıcalı Yahya Bey

1825 Bir kimse ki çekmeye cefâyı
Bilmez idi lezzet-i safâyı.
Subhizâde Feyzî

1826 Safânun vardır elbet cefâsı
Cefânun nitekim zevk ü safâsı.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

1827 Şikâyet eyleme Dâî anun cefâsından
Cihân içinde güzel var mı kim cefâ
kılmaz.
Ahmed-i Dâî

1828 Vecdi tehammül eyle sipihrin cefasına
Bir gün olur eyledüğinden hicâb eder.
Vecdî (Abdülbâki)

- 1829 Budur halk-ı cihân içinde âdet
Cefâdan gayriye gelmez kanâ'at.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 1830 Tîr-i cefâdur andan iren bana ey rakîb
Çok gördün al anı dahi gözüne sok.
Ahmed Paşa
- 1831 Cefâ-yı hicrinle gönlüm yıkılsın
tar-ü-mâr olsun
Bu dil tâmir olur sanma, bırak âşık
harâb olsun.
Sedat Öztoprak'ın segâh bestesi
- 1832 Bir zaman iden cefâ bir dem dahi
kılır vefâ
Sen cefâyı her zaman itmek dilersin
itmegil.
Germiyanlı Ahmedî
- 1833 Sen de Leylâ'dan mı öğrendin
cefâkâr olmayı
Bir bakışla ey güzel Mecnûn'a
döndürdün beni.
Hilmi Soykut
- 1834 Cefâ etme bana mâhim
Sonra tutar seni âhim.
Ahmet Râsim
- 1835 Ne denlû eylese dilber cefâyâ
memnunuz
Kumâş-ı himmete olmaz Âzizî
endâze.
Âzizî (Kara Çelebizâde Abdülaziz Ef.)
- 1836 Gâh olur ol mehlîkâ mihr ü vefâlar
gösterir
Gâh döner bir lutfuna bin bir cefâlar
gösterir.
Bahtî (Sultan Ahmed I)
- 1837 Cefa taşı gönül sırçasına çün
Dokuna nite olur yine bütün.
Mehmed (Işkname'nin şairi)

- 1838 Efendim sana kim derler ne
yerdensin nedür adun
Cefâyı kimden öğrendün â zâlim
kimdür üstâdun.
Terzizâde Ulvî
- 1838-a Sen de bir kerre tefekkür edip insâf
eyle
Hangi âşık dayanır böyle cefâyâ söyle.
Esrâr Dede
- 1838-b Ben usanmam gözümün nûru
cefâdan amma
Ne kadar olsa cefâdan usanır cândır
bu.
İzzet Molla
- 1838-c Yârin cefâsı cümle vefâdır cefâ değil
Yâri cefâ kılar deyen ehl-i vefâ değil.
Nesimî

CEHENNEM

- 1839 Va'iz bizi korkutma cehennemde od
olmaz
Yanmağa odun her kişi bundan
iledirler.
Dukakinzâde Ahmed Bey
- 1840 Ben şöyle anlarım ki cehennem
dedikleri
Şol bezmdir ki hem güzeli hem
şarabı yok.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi
- 1841 Dünyayı cennet yapamayız ama
cehennem eyleyebiliriz.
M. Rasim Mutlu
- 1842 Beni korkutan öldükten sonra cehen-
neme gitmek değil, hiçbir yere gitme-
mektir.
Cenap Şehabettin

Cennet

- 1843 Hırs-ı vuslat düşürür fırkate uşşakı kamû
Hoş demişler ki tama' olmasa
olmazdı tamû.
Hamdullah Hamdî
- 1844 İnsanları, kendilerini küçük görmeye
zorlayan çabaya ben cehennem adını
veririm.
André Malraux
- 1845 Banâ duzahdan ey meh dem urur
gülzârlar sensiz
Dıraht âteş, nihâl âteş, gül âteş, berg
ü bâr âteş.
Şeyh Galib
- 1846 Cehennem, bilgisizedir.
M. Rasim Mutlu
- 1847 Tân eylemen hocalar
Hatınız hoş olsun
Varuben ol Tamu'da
Biraz yanasım gelir.
Yunus Emre
- 1848 Korkum oldur sana dūzahda da yer
virmezler.
Nâîf-i Kadîm
- 1848-a Cehennem, umudunu yitirmektir.
Archibald Joseph Cronin
- 1848-b Cennet degül mi yâr ile vuslat
didükleri
Dūzah degü mi âteş-i hasret didükleri.
Nev'î
- 1851 Cennet, içimizdeki sevgidir.
M. Rasim Mutlu
- 1852 Gelürsen gelme bezme zâhidâ bir
âfet-i cansız
Bilürsin girmek olmaz bağ-ı hulde
çünkü îmansız.
Şeyh Galib
- 1853 Gam çekme girür Cennet'e erbâb-ı
sagâ'ir
Nev'î
- 1854 Mîhrâba geçmez idi imam ücret almasa
Zâhid imâma uymaz idi cennet
olmasa.
Yenişehirli Avnî
- 1855 Cennet'i almak olmaz akçe ile
Girmek olmaz Behişt'e rişvet ile.
Fuzûlî
- 1856 Geçtik hepimiz dört nala cennet
kapısından;
Gördük ebedî cedleri bir anda
yakından.
Yahya Kemal Beyatlı
- 1857 Cennet cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver anları
Bana seni gerek seni.
Yunus Emre
- 1858 Kimmiş bizi men eyleyecek bâğ-ı
cinândan
Mevrûs-ı pederdir gireriz hâne
bizimdir.
Nâbî

CENNET

- 1849 Mirâs-ı pederdir bizlere cennet
Elbette gireriz hâne bizimdir.
Emrah, Erzurumlu
- 1850 Turamaz yârsız gurbetde âdem
Olur dildârsız cennet cehennem.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 1859 Ben esîr-i handenim, üftâdenim, ey
gül-terim
Gözlerin kur'ân-ı aşkımdır, kucağın
cennetim
Olsa da hattâ cehennem, orda
yanmak isterim
Gözlerin kur'ân-ı aşkımdır, kucağın
cennetim.
İhsan Râif Hanım

- 1860** Korkanm cennette de uşşak râhat görmeye
Öğrenürse şive-i hûbân-ı İstanbul'u hûr.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi
- 1861** Vardık der-i sa'adetine yân görmedik
Girdik behişte hayf ki didân görmedik.
Şeyh Galib
- 1862** Hak bilür dünyâ değül ol hûr peyker olmasa
Bâğ-ı cennet âşık-ı bîçâreye zindân olur.
Usûlî
- 1863** Binlerce küçük saadetin var Tanrım!
Bin türlü yolun, inâyetin var Tanrım!
İdrâki olan nelerle mes'ud olmaz!
Hem gök, hem yerde cennetin var Tanrım!
Fuat Bayramoğlu
- 1863-a** Terk-i mey ü mahbûb ederiz cennet için
Şerh eyle ki cennette ne var ey vâiz.
Fuzûlî
- 1863-b** Bir nefes hasret-i didânna yok tâkatim âh
Neyleyim verse bana cenneti Mevlâ sensiz.
Şeref Hanım
- 1863-c** Yok bî-garez muamele ehl-i zemanede:
Kimse ibâdet etmez idi cennet olmasa.
Nâbî

CESUR, CESARET

- 1864** Cahiller cesur olurlar.
H. Muhammed

- 1865** Felâketlerin önemsiz olması, erkek cesareti sayesinde.
Demokritos
- 1866** Cesaret öğretilmez ki!
Stendhal
- 1867** İnsan azimli ve cesur olmalıdır. Lâkin bilgisiz cesaretin çok defa vahim olduğunu da unutmamalıdır.
Âkil Muhtar Özden
- 1868** Cesaret hayatı hiçe sayar, vicdanı değil.
Schiller
- 1869** Haksız bir dava için döğüşmek gerçek bir cesaret sayılmaz.
Shakespeare
- 1870** Hiçbir meziyet, erkekleri kadınların gözünde cesaret kadar yükseltemez.
Henry Fielding
- 1871** Doğru olan şeyi gördüğü halde yapmamak cesaretsizliktir.
Konfüçyüs
- 1872** Cesaretin modası hiç geçmez.
Thackeray
- 1873** Aşırı cesur olmak, aşırı ölçülü olmaktan daha iyidir.
Machiavelli
- 1874** Ölümden korkmıyan cesurdur. Fakat felâket ve ıstıraptan korkmayan daha çok cesurdur.
Raif Necdet Kestelli
- 1875** Kıyıyı gözden kaybetmeye cesaret edemeyince insan okyanus keşfedemez.
André Gide
- 1876** Erkek cesaretini emretmekle, kadın itaat etmekle gösterir.
Aristoteles

Cevher

- 1877 Cesaret, kuvvetle birleşince
büsbütün artar.
Aristoteles
- 1878 Cesaret ne öğretilir, ne de unutulur.
Goethe
- 1878-a Cesur kişi korkulan kovandır.
Konfüçyüs
- 1878-b Bazı şeyler vardır ki onları yazmamak
cesaretini göstermek lâzım.
R. de Gourmont
- 1878-c En büyük cesaret, kendine hücum
edebilmektir.
Hasan-Âli Yücel

CEVHER

- 1879 Hakîr olduysa millet şanına noksan
gelir sanma
Yere düşmekle cevher sâkit olmaz
kadr ü kıymetten.
Namık Kemal
- 1880 Böyle cevher var elimde neyleyim
dünyâyı ben
Başına çalsın felek âyine-i İskender'i.
Nef'i
- 1881 Gevherin var ise sarrafın bula
Altunun nâdân yanında pul ola.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1882 Çay taşı yakutun bahâsın bulmuş
Şimdi cevâhirlere ummana düşmüş.
Âşık Şem'i
- 1883 Bellidir ziver-i efser olacak gevher-i
sâf.
Keçecizâde İzzet Molla

- 1884 Gönülde cevher-i elmâsa benzer
cevher-i gayret
Ezilmez şiddet-i tazyikten, tesir-i
sıkletten.
Namık Kemal
- 1885 Sarraf anlar dürr nedir cevher nedir
Kötü bilmez şâb nedir sükket nedir.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1886 Her ne denli başı büyük olsa har
Lâyık olmaz gûşuna anun güher.
Hamdullah Hamdî
- 1887 Olıcak oğlan bilinirmiş girince yaşına
Göz göre zergar olan gevher demez
çay taşına.
Âşık Ömer
- 1888 Çakıl taşı bilürsin gevher olmaz
Himân terbiye kılsan aşkar olmaz.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1889 Hakikat sözüne hile katmazam
Her kişiye sırmı beyan etmezem
Bilinmeyen yerde cevher satmazam.
Diyarbakırlı Ahû Baba
- 1890 Yükümüz gevherdür bakır satmazuz
Doğru yolu koyup eğri gitmezüz.
Kararsız Veli
- 1891 Bile mi nâdân cevâhir ne demek
Tutiye lâyk imiş sükket yemek.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 1892 Altına batsa da kötü
Aslı ham demirden cevahir olmaz.
Deli Boran
- 1893 Bir gevher çıkarmak gerek
Hiç sarraflar bilmez ola.
Yunus Emre
- 1894 Cevahir çarşısında boncuk satılmaz.
Atasözü

CEVR

- 1895 Bâzâr-ı aşk içre cevri güzeller
Mezada vermişler kapan kapana.
Âşık Şem'î
- 1896 Hâsılı ehl-i dile cevri felek eksik değil
Kande varsan bir dede bir dünbelek
eksik değil.
Lâ-edrî
- 1897 Sen bizi cevrine şâyeste bil ihsân
olarak!
Şeyh Galib
- 1898 Kimi bir lahza handân etdi bu devr
Ki ağlatmadı bin kerre kılub cevri.
Çorlulu Zârîfî
- 1899 Bihûde yere cevri güzeller çoğ
itmesün
Bâkî cefâ vü mihnete mu'tâd olub
gider.
Bâkî
- 1900 Cevr ile kimseyi bîzâr etme
Sana cevri etse de âzâr etme.
Nâbî
- 1901 Varma şekvâ ile bâb-ı şâha
Sana cevri ideni sal Allah'a.
Nâbî
- 1902 Nedir bu cevri ü tegaafül zamân
zamân güzelim?
Kaçınıdır bu eziyetli imtihan
güzelim?
Recaizâde Mahmut Ekrem
- 1903 Kâşki bin cânım olsaydı benim ey
gonce-leb
Cevrini bin cân ile tâ kim çekeydim
rûz u şeb.
Taşlıcalı Yahya Bey

- 1904 Cevrin yetişir sanma sakın ol ki
sitemkâr
Bir ben kalayım katlanacak şevk
alacak yâr
Arttır ki herman cevri seni, pes
desin ağyâr
Bir ben kalayım katlanacak şevk
alacak yâr.
Behçet Kemal Çağlar
- 1905 Öldürme gel Nahîfî-i şeydâyı cevri ile
Hübân içinde ol dahi bir âdet olmasun.
Nahîfî
- 1906 Olur cevri itmede uşşak-ı zâre
dilberân mahzûz
İdâr dâ'im cefâ olur o şuh-ı dilberân
mahzûz.
Subhizâde Feyzî
- 1907 Ol gözü mestânenin ettiklerin
Ey Necâti cevri sanma nâzıdır.
Necâti

CİMRİ, CİMRİLİK

- 1908 Diyem sâna bahilürü ne idüğün
Sakınur kendüden kendü yidigin.
Yunus Emre
- 1909 Encam-ı hayatı kıl teemmül
Tefrike çalış zararla kân
Sahipservet hasise derler
Vârislerinin hazinedan.
Ferit Kam
- 1910 Cimrinin gümüşü, kendisi gömülünce
topraktan çıkar.
Şeyh Sâdî
- 1911 Gel dese de bakma nâkes aşına,
Bir fırsat arar da kakar başına.
Neyzen Tefrik (Kolaylı)

Cömert, Cömertlik

- 1912 Kadına düşkünlük cimrilik gibidir, kişinin parası arttıkça açgözlülüğü de artar.
Montesquieu
- 1913 Altının ne olduğunu mihenk, cimrinin kim olduğunu dilenci bilir.
Şeyh Sâdî
- 1914 Cimriliği yaratan yoksulluk değil, zenginliktir daha çok.
Montaigne
- 1915 Yoksulun çok şeyi eksiktir, cimrinin her şeyi.
Publilius Syrus
- 1916 Nekeslikten kimse bezirgân olmaz.
Karacaoğlan
- 1917 Cimri, borç para isteyecek olan kişinin geldiğini bir fersah uzaktan görür.
Alain
- 1918 Altın ocaktan madeni kazmakla çıkar, cimrinin elinden, canını koparsan çıkmaz.
Şeyh Sâdî
- 1919 Parasından en az yararlanan cimrinin kendisidir.
La Fontaine
- 1920 Cimrilik, bütün insan deliliklerinin en gülüncüdür.
Montaigne
- 1921 Hasislikle hayırseverlik aynı sonuçları doğurur; hasisin yeryüzünde biriktirdiği serveti, hayırsever gökyüzünde biriktirmez mi?
Balzac
- 1922 Bazısının eli verir gönlü vermez; bazısının da gönlü verir, eli vermez! İkisi de hasisliktir.
Cenap Şehabettin

- 1923 Olsa da âb-ı hayât içmem elinden nâkesin
İntihan eylerim tercih nâmusumla ben.
Eşref, Gelenbeli
- 1924 Servet efzayış bulunca agniya hissetlenir.
Koca Ragıp Paşa
- 1925 Hasisin kesesi hayatına ve hayatı kesesine bağlıdır.
Cenap Şehabettin
- 1926 İnsanlar çıkar sağlayamadıkları için cimriden nefret ederler.
Voltaire
- 1927 Bu gün avcını aç buhûl işleme
Yarin hasret ile elûn dişleme.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferheḡname-i Sa'di'den çeviri)
- 1928 Aç arslan ve kaplan elinden lokma kapmak kerîm kişiye genizrekdir kim vara bir leim ve bahil kişiden nesne dileye.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den çeviri)
- 1929 Cömert cömert derler, maldan ederler;
Yiğit yiğit derler, candan ederler.
Atasözü
- 1930 Cömertliğin âfeti başa kakmadır.
H. Muhammed
- 1931 Tuzağa saçtığın taneler, cömertlik sayılmaz ki.
Mevlâna

CÖMERT, CÖMERTLİK

1932 İnsan bazen, az parası olduğu halde, belki de az parası var diye düşüneceklerinden korkarak, çok parası olduğu zamandakinden daha cömert olur.

Benjamin Franklin

1933 Cömertlik güzeldir, fakat zenginlerde olursa daha güzel olur.

H. Muhammed

1934 Cömertlik, mutluluk anahtardır.

Nâsir-ı Husrev

1935 Sahâvet, zenginlikten evlâdır. Câlîb-i âdavet olmaz bir nev'i servettir.

Abdülhak Hâmid Tarhan

1936 Kral olup, paramı dilenci gibi harcamaktansa, dilenci olup paramı kral gibi harcamayı yeğlerim.

Ingersoll

1937 Cömertliğimiz hiçbir zaman servetimizi aşmamalıdır.

Cicero

1938 Cömertlik, dostluğun özüdür.

Oscar Wilde

1939 Cömertlik kadar kendi kendini ypratana bir meziyet olamaz.

Machiavelli

1940 Cömertlik, adaletin çiçeğidir.

N. Hawthorne

1941 Cömertliğin dibi yoktur.

Cicero

1942 Cûd, sa'âdetün neredübânıdır.

Sinan Paşa

1943 Sana ben cân fidâ etdüm hasedden düşmanum öldü
Meseldir bu ki harcı bir olur nâ-kesle cömerdün.

Fevrî, Mevlâna Ahmed

1944 Cömerdler elinde mal eksik olmaz.
Salburcuoğlu

1945 Cömert acın ölmez darda kalsa da Cimri murat almaz felah bulsa da.

Şikârî

ÇALIŞMAK

1946 Bekayı hak tanıyan, sa'yi bir vazife bilir, Çalış, çalış ki beka sa'y olursa hak edilir.

Mehmet Âkif Ersoy

1947 Ne kadar çok çalışırsan o kadar çok mutlu olursun.

Charles Dickens

1948 Uğraş, didin, düşün, ara, bul, koş, atıl, bağır;
Durmak zamanı değil, çalışmak zamanıdır.

Tevfik Fikret

1949 Çalışmak ve iyilik etmek, Tanrı'nın bize öyle bir ihsanıdır ki, seven ve mutsuz olan kalplerde aşkın yerini tutar.

Goethe

1950 Çalış: meşakkat öldürür; çalışma: derd-i ihtiyaç.

Samih Rifat

1951 Çalışmak bizi şu üç belâdan kurtarır: Can sıkıntısı, kötü alışkanlıklar ve yoksulluk.

Voltaire

1952 Çalışmak, istirahatın hardalıdır.

Cenap Şehabettin

1953 Aşkla yapılmış ölesiye bir çalışma, işte gerçek mutluluk.

Dostoyevski

Çeşitli Konular

1954 Erkekler çalışmalı, kadınlar ağlamalı.
Charles Kingsley

1955 Çalışma uçup gidebilen bir alışkanlıktır, bırakması kolay, yeniden başlama-sı zor bir alışkanlık.
Victor Hugo

1956 Tann'nın insana en güzel armağanı çalışma zorunluluğudur.
Voltaire

1957 Gençliğe üç öğüdüm var: Çalışın, çalışın, çalışın.
Bismarck

1958 Şunu iyi biliniz ki
Akıllı olan çocuklar
İstemekle değil, ancak
Çalışmakla kazanırlar.
Değil anne, baba, hattâ
Bize canı veren Yezdân
İstemekle değil, ancak
Çalışmakla eder ihsân.
Ali Ekrem Bolayır

1959 Mes'ud olamaz mukim-i bister
Hoş dirlik için çalışmak ister.
Muallim Nâci

ÇEŞİTLİ KONULAR

1960 İnsanoğlu dünyayı zapteder ama
ağzını zaptedemez.
Mevlâna

1961 Bir nân için eyleme dînâna tabasbus
Bir zerresi midende eğer varsa
hemen kus.
Ferit Kam

1962 Alnını ne kadar yüksek tutarsan yere
o kadar sağlam basarsın.
Cenap Şehabettin

1963 Ağustosta ekilen dandan,
Kocasından sonra kalkan kandan,
Oğul vermeyen andan
Haram kazanılan paradan,
Hayır gelmez.
Atasözü

1964 Komaz peyk-i ecel dilde safâyı
Ne şâhî kor evinde ne gedâyı.
Taşlıcalı Yahya Bey

1965 Her konuda gerçeğe ve akla uygun
olarak hareket etmeyi ileri süren kişi
için bağımsızlık hayattan daha
değerlidir.
Edmond Goblot

1966 Her taassupta kaatil bir mahiyet
vardır: Tarihin taassubu hakikati
öldürür; felsefenin taassubu fikri
öldürür; dinin taassubu dini öldürür.
Cenap Şehabettin

1967 Olmadık yok, duyulmadık çok.
Atasözü

1968 İleri gitmek ile bir şeye erişememek
aynıdır.
Konfüçyüs

1969 Hancının hanı yanmış, yolcunun
umurunda mı?
Atasözü

1970 Bir fısılcık yedi köyü yıkar.
Atasözü

1971 Ölem desem ecel yok, kalkam
desem mecel yok.
Atasözü

1972 Masumluk, suçlular kadar himaye
görmekten ne kadar uzaktır.
La Rochefoucauld

1973 Azrail vurur pençe, bakmaz ihtiyara
gence.
Atasözü

- 1974 Bakma yâ Rab sevâd-ı defterime
Anı yak âteşe benim yerime.
Lâ-edrî
- 1975 Gemisini kurtaran sandalını aramaz.
Atasözü
- 1976 Kasap dükkânında et kokmaz.
Atasözü
- 1977 Dam dölusu tükenmiş, damlayan tü-
kenmemiş.
Atasözü
- 1978 Asklepios'a bir horoz adadık; onu ye-
rine getir, unutma!
Sokrates'in son sözleri
- 1979 Ölüler de zanneder ki, diriler her gün
helva yer.
Atasözü
- 1980 Nahir elden gitmiş, o hâlâ alaca
danayı sorar.
Atasözü
- 1981 Karganın gördüğü tohum bitmez.
Atasözü
- 1982 Kara ile sandan huri, san ile sandan
peri, iki karadan elinin körü doğar.
Atasözü
- 1983 Haçan gelin olursun ederler seni huri
Sonra mısır ekmeği vermezler sana
kuri.
Atasözü
- 1984 Tazının topallığı tavşan görünceye
kadardır.
Atasözü
- 1985 Meseldir: âdem olur mu kişi olunca
vezir.
Lâ-edrî
- 1986 Darıldığım dağın odununu yakmam;
Boşadığım avradın topuğuna bakmam.
Atasözü
- 1987 Oyun bilmiyen giz demiş: Yerim dara-
şlı.
Atasözü
- 1988 Yangın dediğin, çingıdan olur.
Atasözü
- 1989 Yasâğ olmaz, meseldir nûr-ı dîdem,
seyr-i didâra.
Lâ-edrî
- 1990 Ne kendi eyledi râhat, ne halka verdi
huzûr
Yıkıldı gitti cihandan, dayansın ehl-i
kubûr.
Lâ-edrî
- 1991 Çingeneyi paşa yapmışlar: "Şu ağaç-
lardan ne güzel kasnak olur" demiş.
Atasözü
- 1992 Kazan düşmese kankılmaz.
Atasözü
- 1993 Hazın sakla, Hızır'a lüzum kalmaz.
Atasözü
- 1994 Zâhir olan beldeye reh-nûma hâcet
değil.
Lâ-edrî
- 1995 Kalburcu kızı hatun olmaz, dilenme-
yince kamı doymaz.
Atasözü
- 1996 Pâdişah olsan da derler "Er kişi
niyyetine!"
Lâ-edrî
- 1997 Et görmemiş, ciğere bayılır.
Atasözü
- 1998 Ne gerek sükkeri Şam'ın, ne
siyah-rûy-i Arab.
Lâ-edrî
- 1999 Ne ağılı ol ki atsinlar seni, ne şeker ol
ki yutsunlar seni.
Atasözü

Çeşitli Konular

- 2000** Ehl-i dikkat katreden ummâna eyler
intikâl.
Lâ-edrî
- 2001** Ekmeği suya bandıktan, bağ hanımını
yaktıktan, kıl çul arasına sarılıp yattık-
tan sonra kimseye minnet kalmaz.
Atasözü
- 2002** Başka türlü görünmeye alışacak yer-
de olduğumuz gibi görünmekten ka-
çınmasak daha kârlı çıkardık.
La Rochefoucauld
- 2003** Kara kazanın yanında durana is
bulaşır.
Atasözü
- 2004** Durumların zirvesinde uzun süre
kalınmaz.
Goethe
- 2005** Mangal ağlar, kül ağlar, gelin oturmuş
başını bağlar.
Atasözü
- 2006** Görgüsüzden hamur alacağına, eğil
de yerden çamur al.
Atasözü
- 2007** Elinde bergüzânın var, "Yukarıya
buyur" derler;
Elinde bergüzânın yok, "Ağa yatmış
uyur" derler.
Atasözü
- 2008** Eder mi sâz-ı sînem değme bir
mızrâbdan feryâd.
Lâ-edrî
- 2009** Mescid n'ola gitti ise mihrâb yerinde.
Lâ-edrî
- 2010** Öpmeğe niyeti olmayan, yanağın
nerde sorar.
Atasözü
- 2011** Yenice eleğim, hangi duvara asayım.
Atasözü
- 2012** Bezm-i Cem icrâ eder rindân her
virânedede.
Lâ-edrî
- 2013** Veresiye dediler alasım geldi,
istemeğe geldiler ölesim geldi.
Atasözü
- 2014** Çelik gibi sert, hamur gibi yumuşak
olma.
Atasözü
- 2015** Çok kere hiç aramadığımız şeylerden
bahsederken "Bulamadım" deriz.
Cenap Şehabettin
- 2016** Samıç saklar, çeşme taşırır.
William Blake
- 2017** Artık günlerimiz böyle bahtiyar
geçecek...
Her akşam soframızda daha taze,
mübarek,
Göz nuru karşılığı kazandığım şu
ekmek.
Ziya Osman Saba
- 2018** Meşveret-i ulu kılmasa kişi
Çıkaramaz elbette başa işi.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2019** Bir dâva ne kadar büyükse, ikiyüzlülü-
ğe ve yalana o kadar çok barnak olur.
André Malraux
- 2020** Demir mukaddestir, seyf olursa;
mel'undur, zincir-i istibdat olursa.
Cenap Şehabettin
- 2021** Vur, ama dinle...
Themistokles
- 2022** Ağzunuzda ağrısa dendânunuz
Çıkmayınca rahat olmaz canunuz.
Abdurrahim Karahisarî
- 2023** Vermede nasıl bir üstün olma niteliği
varsa, almada da bir boyun eğme
niteliği vardır.
Montaigne

- 2024 Buldum! Buldum!
Arkhimedes
- 2025 Sâhibi ola idi ger uyanık
Çeşme olmazdı başından bulanık.
Nâbî
- 2026 Hâl müşkildir anda kim bir ola
Sâhib-î hükm ü sâhib-î da'vâ.
Fuzûlî
- 2027 Derûnî-âşnâ ol taşradan bîgâne
sansunlar
Bu bir özge revîşdir âkl ol dîvâne
sansunlar.
Rûznâmecizâde Şinasi Çelebi
- 2028 İster kişiliğiyle olsun, ister bilgisiyle, ba-
na bir şeyler verebilen herkesi severim.
Benim tüm nefretim gevezeleredir.
Christian Morgenstern
- 2029 Sözüümüz güzel de olsa ara sıra sükût
ile çerçevenlenmedikçe sevimli olmaz:
Gevezeler mir-i kelâm da olsalar
sevimsizdirler.
Cenap Şehabettin
- 2030 Sipihre çıkma kolaydır Mesîh olması
güç.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2031 Aktör bir dramı bir elbise gibi alır,
giyinin; sonra buruşturup atarak bir
başkasını alır. Ama bu attığı elbise
ondan daha fazla yaşar.
Alfred de Vigny
- 2032 Alinteriyle islanan toprak kurumaz.
İbrahim Olcaytu
- 2033 Dimdik ve dosdoğru yürü! Hiç olmaz-
sa boyundan kısa görünmezsin.
Cenap Şehabettin
- 2034 Ne kadar büyük değerde olursa ol-
sun, insanların kendiliklerinden boyun
eğmek isteyecekleri bir kimseye bu-
güne dek rastlanmamıştır.
Machiavelli
- 2035 Çü subh olsa ne hâcet dahi encüm.
Tutmacı
- 2036 Evlât kokusu, cennet kokusudur.
H. Muhammed
- 2037 Gerçek dua, hazlı bir imreniştir. Bu
imreniştenden yoksun dua, dua değil, di-
lenciliktir.
M. Rasim Mutlu
- 2038 Gönülden kim fesâd def' eylerse
sâde-dil derler.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2039 Gâh çıkarım gökyüzüne seyrederim
âlemi
Gâh inirim yeryüzüne yâr severim
kime ne.
Kul Nesimî
- 2040 Boş mide haykırır derler. Biz de ilâve
edelim: Dolu ağızların sesi çıkmaz.
Cenap Şehabettin
- 2041 İnsanlara boyun eğdirmek isteyen
kulağı sağırdır.
Albert Camus
- 2042 Bir eliyle ekmek gösterir, ötekiyle taş
tutar.
Plautus
- 2043 Evet, sabah olacaktır, sabah olur
geceler
Tulû-i haşre kadar sürmez; akıbet bu
semâ,
Bu mai gök size bir gün acır; melûl
olma.
Tevfik Fikret
- 2044 Da'va sübut bulmaz olunca **güven**
mest.
Şeyh Galib
- 2045 Berberler nasıl gezeze olmazlar: Sa-
bahtan akşama kadar çenelerimizle
oynuyorlar.
Cenap Şehabettin

Çeşitli Konular

- 2046 Göğe ne kaygu Nemrûdun okından
Aya ne gussa itûn av'avasından.
Şeyhoğlu Mustafa
- 2047 Her ne denlü himmete endaze
olmazsa yine
Müşteri olma metâ-ı devlete himmet
budur.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 2048 İzzeti nefse en ağır gelen şey istihfaftır.
Cenap Şehabettin
- 2049 Ne mutlu aktörlere: Sorumluluk yük-
lenmeden şeref kazanıyorlar.
Alfred de Vigny
- 2050 Taş kabağa deysen de vay kabağın
başına, kabak taş deysen de vay ka-
bağın başına.
Atasözü
- 2051 Bu uzun gölgeyi boyun mu sandın?
Arif Nihat Asya
- 2052 Meşveretsiz kim ki bir iş işleye
Şol nedamet parmağın çok dişleye.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2053 Senedi bâtil olur bâtil olan dâvanın.
Şinasi, İbrahim
- 2054 Hudâ derd ehline olinca hâdi
Kabûl olur münâcât u murâdı.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 2055 Görmemezliğe gelmek isteyen için
gözlük en kıymetli siperdir.
Cenap Şehabettin
- 2056 Haz, mutlu bir yaşamın başı ve
sonudur.
Epikuros
- 2057 Bir gün aranur elde hemân bir hüner
olsun.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2058 Hafıza dimağımızın kumbarasıdır.
Cenap Şehabettin
- 2059 Harmanı olmayanın dermanı da
olmaz.
İbrahim Olcaytu
- 2060 Herhangi bir ülkedeki yargıçların ya da
yöneticilerin suçlulara ve kötülük ya-
panlara aşırı hoşgörü ve davranışları
halinde, bu kişiler zamanla yargıçlar ve
kralları yerlerinden edip efendiliklerini
ellerinden alacak kadar güçlenebilirler.
Geoffrey Chaucer
- 2061 İffet bir siper-i mukavemettir ki, ona ne
hiyanet kılıcı tesir eder, ne zulüm
hançeri!..
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2062 Çok samimi görünen dostlar arasında
bile rıyanın ve egoizmin açtığı derin
uçurumlar vardır.
Raif Necdet Kestelli
- 2063 Anut ile cahili ikna pek güçtür.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 2064 Hiç kimse ne tamamiyle olduğu gibi
görünebilir, ne tamamiyle olmadığı gi-
bi. Rıyakâr ona derir ki benliğinden
sakladığı gösterdiğine galiptir.
Cenap Şehabettin
- 2065 Çarha kılma serfûru ikbâl için gayret
budur.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 2066 Yerinde sayanlar yürüyenlerden
ziyade ayak patırtısı eder.
Cenap Şehabettin
- 2067 Anka ol ister isen eğer zağ-ı lâşe ol
Yeksandır irtikâb ile iffet zemânede.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2068 Erkeğin kuvveti şecaat ise kızın siperi
iffettir.
Abdülhak Hâmid Tarhan

- 2069 İnsan alelekser başkasına sürmek istediği çamura bulanır.
Cenap Şehabettin
- 2070 Hasûd-ı lâ-yesûd eyler ihanet.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 2071 Dili gönline olmayan muvafık İkiyüzlü olur adı münafık.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 2072 En korkunç riya, âlimin riyâsıdır.
Rıfat Necdet Evrimer
- 2073 İnatçı olmak fena şey değil, lâkin iyiye inat etmeli.
Kemal Tahir
- 2074 İnat, iradenin eşekliğidir.
Cenap Şehabettin
- 2075 Arasan kâinâtı Kaf-tâ-Kaf Bulunmaz değme bir âdemde insâf.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 2076 Bir genç kız için iffetinde nakîse tevatür edilmek gibi ar edecek şey yoktur.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2077 İdrâkün eğer var ise makûl ol.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 2078 İnsâfın o yerde nâmi yok mu.
Şeyh Galib
- 2079 İhtiyat: Gençlikte lâzım ammâ insan ihtiyarlıkta mâlik oluyor.
Âli Bey
- 2080 Lütuf çoğalırsa değeri azalır.
Platon
- 2081 Kafalar boş durdukça kalınlaşır.
Cenap Şehabettin
- 2082 İnsanın karakteri, kendi kaderidir.
Herakleitos
- 2083 Karakter güç ve uzun süren bir alışkanlıktan başka bir şey değildir.
Plutarkhos
- 2084 Ola bir yirde gavga vü savaş Turma onda belki ire sana taş.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2085 Kavga bitti mi yumruk sallanılmaz.
Resul Hamzatov
- 2086 Mücadele-i hayatta ihraz-ı galebe için, sağlam kafa lâzımdır; İnsanlar da koçlar gibi kafa kafaya döğüşürler.
Cenap Şehabettin
- 2087 Bizi iyi ile kötüyü bir tutmaya götürecekt kadar insaf bence bir erdem olmaktan çıkar, tehlikeli bir zaaf olur.
Choderlos de Laclos
- 2088 Nedir bu cevri-tegafül zaman zaman güzelim Kağıncıdır bu eziyet, bu imtihan güzelim Tükendi sabr ü tahammül üzöldü can güzelim.
Recâizâde Mahmud Ekrem
- 2089 Gönlümün bir hâli var ki gam değil kasvet değil Neş'e dersin hiç değil, mahzûn-i firkat değil Anlatır belki bu sözler derdimi erbâbına; Mey o mey, canan o cânân, sohbet ol sohbet değil.
Ahmet Rasim
- 2090 Çok riyâkâr var velî görünür İbn Mülcem iken Ali görünür.
Osman Nevres
- 2091 Ehl-i dil birbirini bilmemek insâf değil.
Nef'î
- 2092 Kadrini seng-i musallâda bilüp ey Bâkî Durup el bağlayalar karşuna yârân sâf sâf.
Bâkî

Çeşitli Konular

- 2093 Gayr içün olma dü âlemde rezîl
Ne vâsi ol ne vekil ol ne kefil.
Nâbî
- 2094 Bir kerre dokunsan teline sâz-ı derûnun
Bin türlü nevâzişle düzelmez
bozulunca.
Koca Ragıp Paşa
- 2095 Durmadan aylar geçer, yıllar geçer
gelmez sesin
Hasretin gönlümde; lâkin kim bilir
sen neredesin?
Fazıl Ahmet Aykaç
- 2096 Toplanıp ehl-i hevâ her biri bir sâz
çalar
Çelebî, böyle olur bizde de konser
dediğin.
Muallim Naci
- 2097 Minnet duyanın hıncı, susan bir
canavardır.
Talât Sait Halman
- 2098 Fıkı-i müstakbel ü mâziyi bırak ârif isen
Böyledir hâl-i zaman, bir var imiş, bir
yok imiş.
Koca Ragıp Paşa
- 2099 Bu gece yarısında iki kişi uyanık:
Biri benim, biri de uzayan kaldırımlar.
Necip Fazıl Kısakürek
- 2100 O gül endâm bir al şâla bürünsün
yürüsün
Ucu gönlüm gibi ardında sürünsün
yürüsün.
Enderunlu Vâsîf
- 2101 Eşk-i dîde, dûd-ı dil, hûn-ı ciğer, sûz-ı
derûn
Hep seninçindir sakın incinme
kurbân olduğum.
Nazim
- 2102 Bir giden bir dahi gelmez ne acep
hikmettir
Âlem-i râhata benzer gibi iklim-i
adem.
Koca Ragıp Paşa
- 2103 Ne yalanlarda var, ne hakikatte
Gözümü yumunca gördüğüm nakış.
Boşuna gezmişim, yok tabiatte
İçimdeki kadar iniş ve çıkış.
Necip Fazıl Kısakürek
- 2104 Kimbilir nerde, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak,
Taht misâli o musalla taşında.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 2105 Anlıyorum, birbirinden mukaddes
Alıp verdiğim her nefes.
Ziya Osman Saba
- 2106 Köşe başını tutan leylak kokusu
Yakamı bırak da gideyim.
Oktay Rifat
- 2107 Güneşli sabahların umududur yıl-
dızlar.
Suat Taşer
- 2108 Bütün renkler aynı hızla kirleniyordu,
Birinciliği beyaza verdiler.
Özdemir Asaf
- 2109 Kolay eriyen buza benzer kadının
hıncı.
Ovidius
- 2110 Örümcek ağı da bir tuzaktır ama,
ancak sinekler için.
Cenap Şehabettin
- 2111 İnsan kötülük yapmakla olduğu kadar
iyilik yapmakla da hıncı uyandırır.
Machiavelli

- 2112 Kültür, insanın öğrendiklerinin hepsini unuttuktan sonra geriye kalan şeydir... Bu geriye kalan şey nedir dersiniz? Bence insanın içine sindirdiği insan sevgisi, insan saygısı, hoşgörü, sağduyu, hakseverlik bir de bağışlayıcılık.
Selma Lagerlöf
- 2113 Kesil dünyâ-yı dünün lezzetinden Ki zahmet çekmeyesin fûrkatinden.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 2114 Kültürün az olduğu toplumlarda dev aynalar çok olur.
Raif Necdet Kestelli
- 2115 Yüzsuyu ile leke çıkartılamaz.
İbrahim Olcaytu
- 2116 Hazmı kabil olmayan lokmayı sen Gayra teklif itme ey hulk-ı hasen.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2117 Lütuf çoğalırsa değeri azalır.
Platon
- 2118 Kültür, dosdoğru yollar çizer.
Dostoyevski
- 2119 Terk iden dünya-yı fânî lezzetin Yüklenir mi ehl-i dünya minnetin.
Hamdullah Hamdî
- 2120 Eylemez kimse seninçün keremi Sen sana itmeyicek il ide mi.
Nev'izâde Atayî
- 2121 Bilmem nedir meserret ile gam didikleri Birdir yanımda sûr ile mâtem didikleri.
Âmidli Emirî Çelebi
- 2122 Mektuplar, budalaca şeylerdir; insan onlarda içini dökemez.
Dostoyevski
- 2123 Kadınlar haşmetiû moda hazretlerinin saltanatı etrafında sınıksı toplanmış müttehit bir millettir.
Raif Necdet Kestelli
- 2124 Bu fânide eger hayr u eger şer Nasib olan irişür ey birader.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 2125 İnsan ile hayvan arasındaki fark neza-kettir.
Yalnız Adam
- 2126 Nüfuz, hüsnüniyetle sarfedilmeli ki çok yaşasın.
Cenap Şehabettin
- 2127 Mektepler dolmayınca hapishaneler boşalmaz.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 2128 Sıcaklık balmumu için ne ise, nezaket de insanlar için o demektir.
Schopenhauer
- 2129 Müft sirke, oldu sükkerden lezîz.
Lâ-edrî
- 2130 Kişi zârî vü zûr u zer kıla hiç Yimez nzkından özge ir eğer giç.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 2131 Zehre şekker, hâre gül, çevre vefâ ol daimâ Âlem-i fânide resm-i rindegânî böyledür.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 2132 Terk-i râhat eyle râhat andadır.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2133 'İşk deryâsının olmaz Lâmi'î endâzesi.
Lâmi'î Çelebi
- 2134 Çok para ile aldığı her şeyi kıymettar zannetme: pahalı başka, kıymettar başka.
Cenap Şehabettin
- 2135 Ne ölüyü ne diriye, ne yıldızı sayamazsın.
M. Rasim Mutlu

Çeşitli Konular

- 2136 Siz kendi elinizle teslim etmedikçe, kimse kendinize olan saygınızı elinizden alamaz.
Mahatma Gandhi
- 2137 Mertebe, kıymete göre olaydı, "kaşa" "gözün" üstünde yer verilmezdi.
Mektupçu Ağâh
- 2138 Hürmet çok kere korkunun bir şeklidir.
Cenap Şehabettin
- 2139 Merd-i âkilden adâvet gelmeye
Merd-i gâfilden sadâkat gelmeye.
Abdurrahim Karahisarî
- 2140 Bu dünyadaki en zor şey, kendi kendine sadık kalmaktır.
Dostoyevski
- 2141 Saymak, zekânın basit bir işlemidir. Hiçbir hayvan saymaz.
Edmond Goblot
- 2142 Pek tabîî olmağa gelmez, terbiyesiz derler. Pek samimi olmağa gelmez; saygısız derler.
Cenap Şehabettin
- 2143 Ger cihânın şâhı olsan ey fetâ
Tâc ü tahtın olırsar senden cüdâ.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2144 Niderler kalbi irfân olmayınca
Niderler kasn sultân olmayınca.
Bursalı İsmail Hakkı
- 2145 Bir toplum, kendi başlarına yaşayamayan insanların biraraya gelmesidir.
Paul Valéry
- 2146 El'aman elinden ey suna boylum
Büktün elif kaddim dal ettin gitti
Sildirmedin bir dem didem yaşını
Akar damlaları sel ettin gitti.
Minhâcî
- 2147 Eşref-i sâât alelekser bâde-harab-el Basra çalar.
Cenap Şehabettin
- 2148 Yağmur yağmayınca sel uyanır mı?
Sümmânî
- 2149 Dövüp sinem n'ola âh eylesen
cânânın ardından
Gider tabl u alem âdetidür sultanın ardından.
Burdurlu Servî
- 2150 Bu dünyada tek ucuz şey havadır.
Rıfat Necdet Evrimer
- 2151 Yâr-ı sâdık akrabâdan pek yakın
Bulur isen zâyî kılmakdan sakın.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2152 Bazılarını rütbe ve nişan yükseltir;
bazılan da rütbe ve nişanı alçaltır.
Cenap Şehabettin
- 2153 Sel, vücutlarına kıymet verilmeyen damlalardan hasıl olan dehşetli bir kuvvettir.
İsmail Hakkı Bıçakçioğlu
- 2154 Cihânın pâdisâhı ol kişidir
Kî fârig oldu mâl ü mülketinden.
Hamdullah Hamdî
- 2155 Gözler, kulaklardan daha emin tahniklerdir.
Herakleitos
- 2156 Ârif olmaz tâc ile her ehl-i lâf
Hüdhüd olmaz tâc ile simurg-i Kaf.
Hâmdullah Hamdî
- 2157 Kangı bir kimşe hem-demi sultân ola
Halk-ı âlem heb ana düşmân ola.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2158 Çamur yapmayan tarla, hamur da yapmaz.
İbrahim Olcaytu
- 2159 Tab'ı beşer biraz mezat sergisini hatırlar:
Ne ararsan bulursun.
Cenap Şehabettin

- 2160 Her güzelle salınan kesb-i zarafet
edemez.
Niğbolulu Âhî (Benli Hasan)
- 2161 Medeniyet ne, diyorsun, bilmem;
Medeniyet yaşamaktır, sersem.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2162 Bu fenâda şâh imiş ya hod nefer
Bir kefenle idiser âhır sefer.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2163 Sürüden ayrılanı sürü sevmeyiz.
Cenap Şehabettin
- 2164 Şah olmak isteyen gam ile mübtelâ
gerek
Âlemde saltanat taleb iden gedâ gerek.
Adnî (Mahmud Paşa)
- 2165 İncitme sen ahabbâbını incinmeye
senden
Bu âlem-i fânide zarâfet budur işte.
Leylâ Hanım
- 2166 Sahte zarafet diken gibi batar ve di-
ken gibi metanetsizdir.
Cenap Şehabettin
- 2167 Müjdeleyin, nefret ettirmeyin, kolay-
laştırın, zorlaştırmayın.
Hız. Muhammed
- 2168 Nefret-i ziyet ider kâmil olan
Mâil-i ziyet olur câhil olan.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2169 Uygarlığı tanımlamak için, vahşi bir in-
sanın ne anlam, ne de fayda bulma-
dığı bütün kelimeleri sözlükten çıkar-
mak yeter.
Paul Valéry
- 2170 Herkesi yükselten de alçaltan da hu-
yudur. Soyu değil.
İbrahim Olcaytu
- 2171 Nesnenün ucuzuna bakma sakın
Can ü cismin odlara yakma sakın.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2172 Ter vücudun gözyaşığıdır.
Cenap Şehabettin
- 2173 Âkil olan dergeh-i şâhı nider
Nice kimse yok yire anda gider.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2174 Can iştel.. Cânân hani?
Derd iştel.. Dermân hani?
Gönül sarayı bomboş,
Beklenen sultan hani?
Orhan Seyfi Orhon
- 2175 Sınığı bütün itmek olmaz bütünün
sındurmak olur.
Yazıcıoğlu Ali
(Tarih-i Âl-i Selçuk'tan çeviri)
- 2176 Nev-kise-i zamaneden ihsan uman kişi.
Hayfâ dirig sûret-i gülden gül-âb umar.
Müneccimbaşı Ahmed Dede
- 2177 Zâhid o sıklet ile uçmağa hazırlanma
Çıkar ol cübbe vü destân biraz hiffet
bul.
Bâkî
- 2178 Vâiz bu rütbe sıklet-i tâc u kabâ ile
Uçmak ümîdin itmez idi ebleh
olmasa.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi
- 2179 Misâl-i bahr derûnunda saklayup
güherün
Hüner-nümâlığa meyl itme var ise
hünerin
Seyyid Vehbî
- 2180 Görmedüm rûy-ı safâ âlemde
Bulmadum bûy-i vefâ âdemde.
Antakyalı Münîf
- 2181 Fikr etse hâl-i âlemi âdem garibser.
Şeyh Galib
- 2182 Meydâna geldi na's-i rakib-i nemîme-
sâz
Kıldum huzûr-ı kalb ile ömrümde bir
namaz.
Sâbit

Çeşitli Konular

- 2183 Lisân-ı aşkı bilür tercemân bulunmadı
hiç.
Neccâzâde Şeyh Rıza
- 2184 Lâ'l-hûbân lebine benzeyemez
Mühr çok mühr-i Süleyman bir olur.
Fasîh Dede
- 2185 Dest ü pâyı bağılıdır biçâre kurbân
neylesin.
Yenişehirli Avnî Bey
- 2186 Da'vâya düşdü şimdi bizimle
güvâhımız.
Şeyh Galib
- 2187 Düşmez yere hâşâ, o bizim
bayrağımızdır;
Bir fecr olarak doğmadadır her
dağımızdan.
Ay-yıldız, o, mâzideki bir süstür, emin ol,
Âtide güneşler doğacak
bayrağımızdan.
Mithat Cemal Kuntay
- 2188 Ezirim har lekesi,
Gül üste har lekesi,
Aydan aydın şey yokdur
Onun da var lekesi.
Azerbaycan halk bayatısı
- 2189 Ne dil-rübûde olaydık ne dil-rübâmız
olaydı.
Mirzâzâde Ahmed Neylî
- 2190 Ben senin âb-ı hayât-ı lebinin
teşnesiyim
Tâlib-i çeşme-i hayvân isem insan
değilim.
Yenişehirli Avni Bey
- 2191 Ömrün olsa girsen dokuz yüz yaşa
Altın olsa dokundukça her taş
Âleme hükmetsen ta baştan başa
Padişah-ı cihan olsan ne fayda.
Ali Bâkî

- 2192 İrafta gümüş darak
Varamam yollar uzak
Eveli dizdizeydik
Şimdi yıldızdan ırak.
Mânî
- 2193 İder mi sâz-ı sînem değme bir
mızrâbdan feryâd.
Koca Ragıp Paşa
- 2194 Bu gece bezme gel ey âlem-i
hüsün mâhı
Yoksa yerden göğe dek incinürüz
vallâhî.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 2195 Sana vâcib mi olma âleme cellâd
lâzımsa.
Yenişehirli Avnî Bey
- 2196 "Biraz daha ışık!"
Goethe'nin son sözü
- 2197 Değiştirilmeyen karar kötü bir karardır.
Publilius Syrus
- 2198 Sorsalar mağdurunu gaddar kendin
gösterir.
Koca Ragıp Paşa
- 2199 Hazer kıl eyleme mazlûmu giryân
Gelür yolına seyl olur o bâran.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 2200 Dönmez hâs ü hâşâk ile seylâb
yolından.
Hâmi-i Âmidî
- 2201 Kankı dilde ışk-ı cânân olsa olmaz
nâ-tüvân
Milkini ma'mur ider elbette sultan olân.
Hâfız Ahmed Paşa
- 2202 Mürüvvet-mend olan mazlûma el
çekmez ianetten.
Namık Kemâl

- 2203 Her iki tarafı da dinlemeden karar veren, karar doğru olsa bile, doğru hareket etmiş olmaz.
Seneca
- 2204 "Çemberlerimi bozmayın"
Arkhimedes'in kendisini almaya gelen askere söylediği söz
- 2205 Berây-i hâtır iki kerre kâmet olmuş.
Neccârzâde Şeyh Rıza
- 2206 Gelince vakt-i hâcet geçmedim
hâtırlarımdan hiç
Anın'çün ben de şimdi hâtıra-ı
ahbâbdan geçdim.
Yenişehirli Avnî Bey
- 2207 Gladyator kararını arenada verir.
Seneca
- 2208 Bir şûkûfe yog iken âlemde her kez
güllendir
Bu acepdür gülşen içre zaglar
bûlbûllendir.
Hâfız Ahmed Paşa
- 2209 Rahatını bilen birine sormuşlar: Kaynatayı mı tercih edersin, kaynanayı mı? "Dünyada yetim kız kalmadı mı?" demiş!
Refik Halid Karay
- 2210 İki şey vardır ki insanın başına dünyayı zindan eder: Ayakkabının danı, kaynananın dili! Üç şey vardır ki çekilmez: Kaynananın nazı, baldız hanımın sazi, susuz memleketin yazı!
Refik Halid Karay
- 2211 İbdâ ve ifnâ dünyanın iki değişmez huyu.
Samiha Ayverdi
- 2212 Çıksın dehenimden tütünü dildeki
dâğın
Elbette duhânı çıkar âteşli ocağın.
Selânikli Es'ad
- 2213 Getirüp nokta gibi ortaya attı beni
çarh
Başladı kendi kıyı çizmeğe pergâr
gibi.
Âhî (Niğbolulu Benli Hasan)
- 2214 Dağtın hâb-ı nâz-ı yân ey feryâd
neylersin
Edip fitneyle dünyâyı harâb-abâd
neylersin.
Şeyhülislâm Bahâyî
- 2215 Bunca feryadım işittin, demedin dâd
edeyim,
Sen ki dâd etmiyesin, ben kime
feryâd edeyim.
Celâl Çelebi, Manastırlı
- 2216 Mecnûn ki fenâ deştini seyretti
serâser
Gamhâneme geldi, dedi hâlin ne
birâder.
Bursalı Deli Birader
- 2217 Gel ey âram-ı cânım, nûru çeşmim,
derde dermânım
Beden bimâr u can bizâr u dil
gamhârdır sensiz.
**Hakîm Efendi
(İstanbulu Seyyid Mehmed)**
- 2218 Kendi elimle yâre kesûb verdiğim
kalem
Fetvâ-yı hûn-ı nâ-hakımı yazdı ibtida.
Nevres-i Kadîm
- 2219 Bu yağın yağmur değildir, sanmayın
gök gürüyor
Sille-i dâr-ı şifâdır, âsuman ağlar
bana.
Nevres-i Cedid
- 2220 Eğerçi köhne metalız revacımız
yoktur
Revaca da o kadar ihtiyacımız
yoktur.
Nâbî

Çeşitli Konular

2221 Yüzi güldür, saçı sünbül, boyı serv ü
lebi şekker;
Melek-sîret, hasen sûret, kaşı fettan,
gözü câzû.
Hoca Dehhânî

2222 Uyurluk uyanıklık, turuluk bulanıklık
biri biri ile bulunur.
Enverî (İstanbul Mürekkepçi-)

2223 Konşular dünü gözüne gün gelir
Ayrığün yası sana düğün gelir.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Mantiku't Tayr'dan çeviri)

2224 Kayıtluya sohbet haram demişler.
Hamzavî

2225 Her kabun içinde ne varise dışına ol sı-
zar. Eğer bal kabıysa dışına bal sızar ve
eğer sirke kabıysa dışına sirke sızar.
Mehmed (Müfessir Hacı İvazzâde-)

2226 Bir südcü var idi, südüne su katardı;
bir gün sel geldi koyununu apardı.
Sinan Paşa

2227 Bir bağ ki görmezse terbiye, tımar
Çalı çırpı biter hârîstan olur.
Ali İhrâkî

2227-a Ulaşmaya kalkmam göğe iki kanş
boyła.
Sappho

2227-b At alırsan yazın, deve alırsan güzün,
avrat alırsan gezin ha gezin.
Atasözü

2227-c Zaptettiğini yıkmayan kendi yıkılır.
Machiavelli

2227-d Ermişi çok olanın, azmışı da çok olur.
Atasözü

2227-e Kafan çürük ise girme döğüşe.
Âşık Veysel

2227-f Ne kadar hazin bir çağda yaşıyoruz;
bir önyargıyı ortadan kaldırmak atomu
parçalmaktan daha güç.
Albert Einstein

2227-g Nedir bu kafiye den çektiğimiz?
Verlaine

2227-h Ah, ey
kayığı küçük olanlar!
gün batmadan
dönün kıyılarnıza
Dante

2227-i Önce Birinci Ahmet
Sonra İkinci Ahmet
Sonra Üçüncü Ahmet
Sonra Karacaahmet.
Ümit Yaşar Oğuzcan

2227-i Ulsun, korkma, nasıl böyle bir imanı
boğar
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış
canavar!
Mehmet Âkif Ersoy

2227-j Nâbî ile ol âfetin ahvalini naklet
Efsane-i Mecnun ile Leylâ'dan usandık
Nâbî

2227-k Siyah ebrûlerin duruben çatma
Gamzen oklarını âşıka atma
Sana gönül verdim, beni ağılatma
Benim gözüm nûru, gönlüm sürûru.
Kul Mehmet

2227-l Hisab olmaz benim yoluna canlar
verdiğim amma
Bana bir bûse verse kendi yüz kerre
hisâb eyler.
Bâkî

2227-m Hiçbir şeyin olmadığı
boşluğa bakan birinin
aklına çok şeyler
gelebilir.
Hans Peter Keller

2227-n Başkasının ağzını kapatamazsan,
kendi kulağını kapat.

Atasözü

2227-o Ayağın kökü olmaz.

Atasözü

2227-ö Zaruretlar, memnu olan şeyi mubah
kılar.

Mecelle. Madde: 11

2227-p Mâni, zâil oldukça memnu avdet eder.

Mecelle. Madde: 39

2227-r Her dem yeni doğanz, bizden kim
usanası.

Yunus Emre

2227-s Ne korkak ol ne şehvetli
Tavşan ve âşık gibi.
Ama beynin olsun her zaman
Dişi tavşan gibi doğurgan.

Guillaume Apollinaire

227-ş Benim altı dürüst hizmetkânım var. Bütün
bildiklerimi onlar bana öğretiler.
İşte adları: Ne, Nerede, Ne zaman,
Nasıl, Niçin, Kim?

Rudyard Kipling

2227-t Bu gece yansımda iki kişi uyanık:
Biri benim, biri de uzayan kaldınlılar.

Necip Fazıl Kısakürek

2227-u Nâinin sınıyı neyden dinlenüz
Dinlenüz ney gimii siz de inlenüz.

Ruşenî

2227-ü Dedikodu aczin, cehaletin, ahlâksızlı-
ğın, işsizliğin piçleridir.

Vedat Nedim Tör

2227-v Hâl kâfir, zülf kâfir, çeşm kâfir el'aman
Serbeser iklim-i hüsnün kâfiristan
oldu hep.

Nedim

2227-y Benzer erbâb-ı riyânın hâli ol
kâşâneye
İçyüzü virân dışı mamûr şeklin
gösterir.

Es'ad Muhlis Paşa

2227-z Zehrâb ise de nûş edelim verdiği câmi
Tek düşmeyelim pîr-i mugânın
nazarından.

Nâbî

2227-za On beş dakikadan beri duran bir gök-
kuşağına insan artık bakmaz.

Goethe

2227-zb Banşılssa da arada bir şeyler kalır.

Goethe

2227-zc Değirmende doğmuş olan sıçan gök
gürlemesinden korkmaz.

Atasözü

2227-zd Bana göre, söylenmemesi gereken
şeylerin sayısı, her gün artıyor.

André Gide

2227-ze Yazarlık, tek kişinin birçok kişiye karşı
savaşıdır.

George Sand

2227-zf Yazanın dürüstlüğü kadınlann bekâreti
gibidir, bir kez yitirilince bir daha ele
geçmez.

E. Hemingway

2227-zg Bir kimse kendini kurtaramazsa, onu
başka kimse kurtaramaz.

Cesare Pavese

2227-zh Seçmek, seçmediğini kaybetmeyi
göze almaktır.

André Gide

2227-zi Ün, sevi, mutluluk... Bunların biri bile
gerçekten "var" değil.

Alfred de Vigny

Çiçek

- 2227-zj** İki kez iki
Dört eder de
Bir ben bir o
Neden sonsuz gibiyiz.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 2227-zk** Bir uçurtma gelir uzaktan
Yorulmuş, ince, nazlı,
Gülüşler, haberler, hasretler
Gözyaşları içinde gizli.
Cahit Külebi
- 2227-zi** Dehle çüşten çekinen sürücülük et-
memelidir.
Hasan-Âli Yücel
- 2227-zm** Kaplumbağanın frene ne ihtiyacı var?
Hasan-Âli Yücel
- 2227-zn** Yerinde duran yiter.
Susanna Tamaro
- 2227-zo** Yapmaya degecek tek yolculuk, içi-
mize yapacağımız yolculuktur.
Susanna Tamaro
- 2227-zö** Atlı adam eşeklinin halinden ne bilsin
Hâl-i mecrûhu ne bilsin düşmeyenler
damdan.
Sâbit
- 2227-zp** Bayağılık çabuk yayılır.
Nurullah Ataç
- 2227-zr** Alamam doğrusu dest-i emele
Bir kadeh ki dolaşır elden ele.
İstemem çare de olsa ecele.
Hakkı Süha Gezgin

ÇİÇEK

- 2228** Ovanın çiçeği var
Dağın çiçeği var
Ne mutlu bize
Var yüreğimizin çiçekleri.
Fazıl Hüsnü Dağlarca

- 2229** Bilmez misin rüzgâr estikçe
Çiçeklerin kokusu uçar gider.
Cahit Külebi
- 2230** Kadir Mevlâ'm seni övmüş yaratmış
Çiçekler içinde birdir menevşe
Bittersin güllerin hân içinde
Korkarım yüzüne batar menevşe.
Karacaoğlu
- 2231** Vazoyla saksının farkını sen söyleme...
çiçeklerden sor!
Arif Nihat Asya
- 2232** En güzel çiçek, en tez solandır.
André Gide
- 2233** Aşk bir kez ayaklar altında çiğnendik-
ten sonra bir daha doğrulamayacak
kadar nazık bir çiçektir.
George Sand
- 2234** Ey yolcu düşünme: kim diler, kim
toplar?
Sık sık, kelebeklerle böcekler yoklar.
Kırlarda açan çiçekleriz, bin bir renk...
Sen koklayamazsın bizi, rüzgâr koklar.
Arif Nihat Asya
- 2235** İlk önce çiçek veren yemişler, ilk önce
olgunlaşır.
Shakespeare
- 2236** Solar, düşer gününde koparılmayan
çiçek.
Ovidius
- 2237** Solmuş çiçeğin kokusu kalmaz.
A. Turan Oflazoğlu
- 2238** Kır çiçekleri kokmazlar ve hemence-
cik de solarlar.
Marcel Achard
- 2239** En güzel çiçeklerin arasında yılan bu-
lunur.
Namık Kemal

- 2240 Bir çiçekle çelenk yapılmaz.
George Herbert
- 2241 Çiçekler ne denli çeşitliyse, bu çiçek-
lerden yapılan demet de o den-
li güzel olmaz mı?
Resul Hamzatov
- 2242 Çiçeğin güzel kokması, kadının da
akıllı olması gerek.
Victor Hugo
- 2243 Her güzel çiçeğin etrafında kötü otlar
türer.
Cenap Şehabettin
- 2244 Yetimler sudan mahrum çiçeklere
benzerler!
Raif Necdet Kestelli
- 2245 Alaca dağlarda san çiçek
Açar kimse duymaz sabaha kadar.
Gülten Akın
- 2246 Bahçemde açılmaz seni görmezse
çiçekler
Sahil seni, rüzgâr seni, akşam seni
bekler.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 2247 Körün görmek arzusunu duydu
Bahçenin kenarında bir çiçek
Gösteremedi yapraklarının rengini
Dağıldı gitti!
Celâl Sılay
- 2248 Beni menekşe zannetmiş
Boynumu büküğüm yerler.
Kağızmanlı Hıfzı
- 2249 Şen gözlerine neş'e veren bir çiçek
olsam
Bûsenle sararsam o güzel sinede
solsam
Her koklayışın ruhumu âteşlere yaksa
Bûsenle sararsam o güzel sinede
solsam.
Ahmet Refik Altınay

- 2250 Bir çiçeksin gül dehensin
El sürülmez pembe tensin
Varsa sensin yoksa sensin.
Ahmed Rasim

ÇİRKİN, ÇİRKİNLİK

- 2251 Güzele çul yaraşır, çirkine atlas neyle-
sin.
Atasözü
- 2252 Çirkin kadına güzelsin demek, ona bir
hazine bağışlamaktır.
Rıfat Necdet Evrimer
- 2253 Çirkinlik müntakimdir, mühlikedir! Gü-
zelliği kasteder.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2254 Saklanan çirkinlik iki kat çirkin görünür.
Cenap Şehabettin
- 2255 Çirkin güzel olur mu
Sarı altın takma ile.
Türkü
- 2256 Ben alıştım güzele
Çirkine yâr diyemem.
Türkü
- 2257 Varlı kız çirkin olsa
Gözel deyip alarlar.
Azerbaycan halk bayatısı
- 2258 Güzele ne yakışmaz? Çiçekbozuğu
bile... Halbuki çirkine çiçek bile yaraş-
maz.
Refik Halid Karay
- 2258-a Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar;
Hatta çirkin yaratıldığından bile
O kadar müteessir değildi.
Orhan Veli Kanık

2258-b Çirkinlik, şeytanda kadında olduğundan daha az korkunçtur.
Shakespeare

2258-c Bed-zebânlık yaraşır sûreti çirkin olana
Herkesin uygun olur zâtına elbette sıfat.
Beliğ

ÇOBAN

2259 Herkesin aklı bir olsa, koyuna çoban bulunmaz.
Atasözü

2260 Köpek beslemeyen çoban kurdu besler.
Yalnız Adam

2261 Bülbülün aşkıdır dalda öttüğü
Çobanın sütedir boyun büktüğü.
Seyrânî

2262 Kar beyaz bir sürünün başında
Ne acıdır rastlamak pislik içinde bir çobana.
Geoffrey Chaucer

2263 Kurtlar elinde parçalanmayı göze almayan çobanlardan mahrum sürüler, ergeç korktuklarına uğrarlar.
Cemil Sena Orgun

2264 Kurdun elinden çobanlık gelmez.
Şeyh Sâdî

2265 Kasaptan et alan çoban değildir;
Koyunun sahibi bakan değildir.
Mikszath

2266 Sürü çobansız yayılmaz.
Ahmet Kutsi Tecer

2267 Kendi nzasıyla kurda bir koyun
Veren var mı göster çoban içinde?
Seyrânî

2268 Çoban koyunu arar, koyun çobanı aramaz.
Shakespeare

2269 Çoğu kez çobanın attığı ok, kurt yeri-
ne köpeğe isabet etmiştir.
Genceli Nizâmî

2270 Hiç çoban koyunu güder mi dağda,
Olmasa gözleri süt yoğurt yağda.
Seyrânî

2271 Çobana gen yazı gerek hem yayla,
hem gemeşe
Çobanı mescide imam etmenin
faydası ne.
Kul Nesimî

2272 Çoban uyudu mu kurt emin olur.
Mevlâna

2273 Sıska koyuna sıska çoban.
Mikszath

2274 Koyun çoban için değildir. Belki çoban onun hizmeti içindir.
Şeyh Sâdî

2275 Yarabbi bir sahip bir çoban gönder
Koyun belli değil kurt belli değil.
Kalmadı safası bezm-i cihânın
Devâ belli değil dert belli değil.
Âşık Meslekî

2275-a Ben bir çoban olsam sen de bir kuzu
Beslesem elimde tuz ile seni...
Âşık Veysel

2275-b Bir çoban parçasısın olmasan bile
koyun
Daima egeceksin başkalarına boyun.
Kemâlettin Kamu

2275-c Acemi ağa, acemi çoban tutar.
Atasözü

ÇOCUK, ÇOCUKLUK

- 2276** Çocukla çıkma yola, düşersen güler,
düşerse ağlar.
Atasözü
- 2277** Küçük çocuğu olan, onun hatırı için
çocuklaşsın.
H. Muhammed
- 2278** Ey kimsesiz âvâre çocuklar..
Hele sizler, hele sizler..
Tevfik Fikret
- 2279** Biz kocaman çocuklanz.
Goethe
- 2280** Çocuğa kim demiş küçük şeydir,
Bir çocuk belki en büyük şeydir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2281** Çocuk trajedide güler, ihtiyar komedi-
de ağlar.
Miguel de Unamuno
- 2282** Çocukluğu olmayanın gençliği de ol-
maz.
Nurullah Ataç
- 2283** Çocuk, dünyanın en büyük mutlulu-
ğudur.
Dostoyevski
- 2284** Veled-i pak olur bâis-i i'zâz-ı peder.
Şeyh Galib
- 2285** Çocuk, insanın babasıdır.
Wordsworth
- 2286** Hangi yaşta olursak olalım, kendi çe-
virdiğimiz çenberin arkası sıra koşan
çocuklanz.
Cenap Şehabettin
- 2287** Her şeyin çocukluğumdaki kadar gü-
zel olmasını istiyorum.
Jean Anouilh
- 2288** En olgun, en ciddi ve zeki bir adamın
bile ruhunda bir çocuk uyuklar.
Raif Necdet Kestelli
- 2289** Çocukluğunu tam yapamamış insan,
kolay kolay tam bir insan olamaz.
Hölderlin
- 2290** Çocukların ne geçmişi, ne geleceği
vardır, şimdiki zamanda yaşar onlar.
La Bruyère
- 2291** Çocukları seven hayatı da sever.
Dostoyevski
- 2292** Serseri: Cahil bırakılmış çocuğun bü-
yümüşüdür.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 2293** Çocuk yalnız annesinin memelerini
değil, tabiat ve sanatın güzelliklerini
de emerek büyümelidir.
Raif Necdet Kestelli
- 2294** Küçük çocukların derdini küçük gör-
memeli.
Firdevsî
- 2295** Tay at olunca at dinlenir, çocuk adam
olunca ata dinlenir.
Kaşgarlı Mahmut
- 2296** Tıfl iken dâyesi kucağında
Gül idi kopmadık budağında.
Bâkî
- 2297** Bala balda: ır şirindir,
Balasız ev mezardır.
Azerbaycan halk bayatısı
- 2298** Deliyle devletli bildiğin işler
Sıbyanlar dinlemez ferman demişler.
Kalecikli Mir'âtî

2298-a Bir insanı al, onu çöz çöz çocuk olsun.
Sezai Karakoç

2298-b Her yeni doğan çocuk, Tanrı'nın hâlâ insanlardan umudunu kesmediğini gösterir.
Rabindranath Tagore

2298-c Çocukluk, gene ancak çocukluk
Gerçi o da acı
Ama iyi ki var
Yerine hangi mutlu yaşantı?
Behçet Necatigil

2298-d Bir nazlı kuşa benzer
Çocuk dediğin.
Ev ister, ekmek ister
Öpülmek, okşanmak ister.
Cahit Külebi

2298-e Çocukluk iyi de geçse, kötü de geçse cennettir.
Maksim Gorki

2298-f Ebe çok olunca çocuk ters gelir.
Atasözü

DAĞ

2299 Ah ederim elim erişmez yâre
Aramızda yıkılası dağlar var.
Âşık Kerem

2300 Hakkımızda devlet etmiş fermanı
Ferman padişahın dağlar bizimdir.
Dadaloğlu

2301 Dağlar nice yüksek ise, yol anın üstünden geçer.
Yunus Emre

2302 Bağdaki sevmez iken dağdakini
Dağdaki gelse kovar bağdakini.
İbrahim Şinasi

2303 Dağı kement eğemez.
Kaşgarlı Mahmut

2304 Bilemedim ana baba kıymetin
Arkamızda karlıca bir dağ imiş.
Karacaoğlu

2305 Yaratılmış alçak, yüce dağların
Hep üstünden kervan geçti yol açtı.
Seyranî

2306 Yüce dağlar şöhet bulur kannan.
Âşık Veysel Şatiroğlu

2307 Ne kadar bir dağ ulu olsa, kenar yol olur.
Âşık Ömer

2308 Ev ıssız olur, dağ ıssız olmaz.
Atasözü

2309 Ne dağda bağım var
Ne çakalla davam var.
Atasözü

2310 Gönümle oturdum da hüznümlendim o yerde
Sen nerde, o fecrin ağaran dağlar nerde.
Yahya Kemal Beyatlı

- 2311** Dağlar dost değil
Gelmiş sokulmuş araya.
Suat Taşer
- 2312** Büyük olur büyük dağın dumanı.
Salburcuoğlu
- 2312-a** Gerçeğin dağlarına umutsuzlukla çı-
kılmaz.
F. Nietzsche
- 2312-b** Dağa en kestirme yol tepeden tepe-
yedir. Fakat onun için de uzun bacak
ister.
F. Nietzsche
- 2312-c** Hemen Mevlâ ile sana dayandım
Arkam sensin, kafam sensin dağlar
hey!
Köroğlu
- 2312-d** Sinek tartsa sanur yüklendi tagı.
Nev'î
- 2312-e** Varacaksın dağlara bağıracaksın
dağlardan
Ulaşıp belki kulağına böylece dediğin.
Fazıl Hüsnü Dağlarca

DALGA

- 2313** Aldığını geri vermez dalgalar.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 2314** Dalgaların çokluğu deryayı çoğaltmaz.
Fahrüddin-i Irakî
- 2315** Deniz, dalgalarıyla deniz; hükümdar,
yardımcılarıyla hükümdar olur.
Beydeba
- 2316** Deryada dalganın ta'dadı kabil mi?
Feraizcizâde Mehmet Şakir

- 2317** Damlanın içinde hayat var, fakat dal-
ganın içinde ölüm.
Hebbel
- 2318** Dalgasız sular derin olur.
Ostrovski
- 2319** Kaptanı Nuh olan kişi, denizin dalga-
sından korkar mı?
Şeyh Sadî
- 2320** Dalgalar, en çok yaladığı duvarları yı-
karlar.
Montherlant
- 2321** Bir enginin olur mu ya bir tane
mevcesi.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2321-a** Nâhudâ eylemese Nuh'u bu keştiye
Hudâ
Mevce-i tufâna ne yelken dayanırdı
ne seren.
İzzet Molla
- 2321-b** Eğer denizde yüzüyorsanız her dalga-
ya kulaç atmak zorundasınız.
Müşerref R. Köktürk

DAVET

- 2322** Meclis-i şâhî olursa key sakın
Da'vet olmadan ana olma yakın.
Zarîfî (Ömer Ahmed baba)
- 2323** Kande izzet kande zillet ey ahi
Akrabana varma da'vetsiz dahi.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2324** Varma gayrun evine bî-da'vet
Ola ammâ o da ehl-i hürmet.
Nâbî
- 2325** Bilâ da'vet oturma hânına gayrin
zübâb-âsâ.
Beliğ

- 2326 Varma çağnılmadığın yire köpek gibi
heman.
Kuburîzâde Havâyî

DAVUL

- 2327 Usûlü ma'nâyî bilmeyen echel
Solağına davul çalar demişler.
Levnî
- 2328 Çalanı olmayınca en iyi davulun sesi
bile çıkmaz.
Carl Zuckmayer
- 2329 Davul çalınmasa bile bayramdan ne
eksilir?
Mevlâna
- 2330 Efendi davul sesiyle uyanır. Bekçinin
gecesi nasıl geçti, nerden bilecek?
Şeyh Sadî
- 2331 Kulak asmaz davula dinleyen elbette
kösü.
Neyzen Tefvik (Kolaylı)
- 2332 Davulun sesinden tilkiler korkar, fakat
akıllı kişi onu öyle döver ki deme gitsin.
Mevlâna
- 2333 Edepsiz takımı içinde sözü dinlen-
meyen akıllıya hayret etme. Davulun
gümbürtüsünden kopuzun sesi işitil-
mez.
Şeyh Sâdî
- 2334 Davul kuru olursa sesi başka türlü
çıkır, yaş olursa başka türlü.
Mevlâna
- 2335 Şöhrete aldanma, davulun sesi
Uzaktan yürekler yakar demişler.
Mevcî

DEFİNE

- 2336 Kaçan genc bûlasın yer kazmayınca.
Yunus Emre
- 2337 Define ile yılan, gülle diken, sevinçle
gam bir aradadır.
Şeyh Sadî
- 2338 Definenin bulunduğu yer herkese
açık değildir.
Hâfız-ı Şîrâzî
- 2339 Altın definesini bilinmeyen virânelerde
gizlerler.
Mevlâna
- 2340 Namuslu kadınların çoğu, aranmadığı
için el sürülmemiş kalan defineler
gibidir.
La Rochefoucauld
- 2341 Hiçbir viraneyi definesiz bilme.
Mevlâna
- 2342 Harâbat ehline hor bakma sakın,
Define bulunur virânelerde.
Seyranî
- 2343 Gelir mi âleme insan ya sade râhat
için;
Aranmadan bulunur mu define-i
âmâl.
Tevfik Fikret
- 2344 Hızır sen âb-ı hayatı istegil
meyhânedan
Genc-i Karûn isteyenler buldılar
virânedan.
Ahmed-i Dâ'i
- 2345 Genc açılmaz bu beden kasnını virân
itmeden
Hiç kes cânane irmez cismini cân
itmeden.
Bursa Yenişehirli Şurî-i Meczûb

2346 Gencinen olsam virân edersin
Âyinen olsam hayrân edersin.
Şeyh Galib

2347 Cehd eyle ki bir kimesne bî-renc
Bu dünya turalı bulmadı genc.
Sinan Paşa

DEĞİRMEN

2348 Değirmen suya gitmiş o daha şakşa-
ğını anyor.
Atasözü

2349 Değirmene önce gelen önce öğütür.
Gerhart Hauptman

2350 Gelir, akan bir sudur, zevk u safâ dö-
nen bir değirmen.
Şeyh Sâdî

2351 Dünya böyledir işte, herkes kendi
değirmenine su çekmeğe bakar.
Giovanni Verga

2352 Buğdayı olmaksızın değirmene gide-
nin ancak, saçı sakalı ağarır, başka bir
şey elde edemez.
Mevlâna

2353 Bir değirmendir cihan, her kimse
bekler nevbetin.
Balıkesirli Zâtî

2354 Değirmen ve kadın, durmadan bir şey
ister.
Guazzo

2355 Gönül dediğin değirmen
Ufalanır, irilenir.
Karacaoğlan

2356 Tann'ın değirmeni ağır, ama iyi öğütür.
Thomas Fuller

2357 Öğünme kendimin deyu bu âsiyâ,
ki mevt
Etmey, çü nevbetin gele, asla dakika
fevt.
Cenânî, Bursalı

2358 Âkıl isen can gözün aç, tut kulak bû
sözüm
Bir değirmendir bu dünya öğüdür bir
gün bizi.
Câhidî (Ahmed Efendi)

2359 Ne rüzgârlar yapacağını yapmış ki
bana
Kırk değirmenler gibiyim,
dönemiyorum işte.
Şükran Kurdakul

2360 Taşıma su ile değirmen dönmez
Ona bir başlıca çay olmayınca.
Kalecikli Mir'âtî

DEHA, DÂHİ

2361 Dehanın ne memleketi, ne asrı olur;
her yer onun, her zaman onundur.
Cenap Şehabettin

2362 Ölüm yalnız dehaya ilişmez. Her yanı
emindir onun.
Seneca

2363 Aşk, dehanın besinidir.
Gustave Flaubert

2364 Deha bir sinir hastalığıdır.
Lombroso

2365 Deha ile huzur bir araya gelemeyiz.
Leonid Andreyev

2366 Deha ile kötülük bir araya gelmez.
Puşkin

2367 Dehayı ancak ıstırap doğurur.
André Maurois

- 2368** Deha satılık değildir.
J.J. Rousseau
- 2369** Dâhiler, çağlarını aydınlatmak için
yanmağa mahkûm göktaşlardır.
Napoléon
- 2370** Deha, biraz daha sabırlı olabilmekten
başka birşey değildir.
Buffon
- 2371** Dehanın yüzde biri ilham, yüzde
doksan dokuzu terdir.
Thomas Edison
- 2372** Eğitilmemiş deha, işlenmemiş gümüş-
şe benzer.
Benjamin Franklin
- 2373** Deha, ancak özgürlük havasını tenef-
füs ede ede büyüyebilir.
Stuart Mill
- 2374** Başkaları için zor olan bir şeyi yapmak
yetenekli olmaktır; yetenekliler için ola-
naksız olanı yapmaksa dâhî olmaktır.
Henri-Frédéric Amiel
- 2375** Bayırsız tepeler olamayacağı gibi,
kusursuz dehalar da olamazlar.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2375-a** Dehâ dediğimiz başkalarının örnek
edinecekleri bir şey yaratmaktır.
Baudelaire
- 2375-b** Dâhi, etrafındakilerin değil, gelecek
kuşakların malıdır.
Diderot
- 2375-c** Şair olmak için insanın kendi dehâsı-
na inanması; sanatçı olabilmek için
de dehâdan şüphe etmesi gerekir.
André Gide
- 2375-d** Dehâ, uluorta saçılan tavuk yemi de-
ğildir.
Celâlettin Ezine

DELİ, DELİLİK

- 2376** Her deli üstünü yırtmaz.
Atasözü
- 2377** Biz iptidadan eyledik akl u dili heba
Aşkın cünun derleriken intihâsına.
Zevkî (Celâl Paşa)
- 2378** Nâdânlar eder sohbet-i nâdânla
telezzüz
Divânelerin hemdemi divâne gerektir.
Ziyâ Paşa
- 2379** Delilik gençliğin dostu, akıllılık yaşlılı-
ğın süsü.
Aleksis Kivi
- 2380** İnsanın doğasında akıllılıktan çok de-
lilik vardır.
F. Bacon
- 2381** Deli dedikleri, aklın esaretinden kurtul-
muş olandır.
M. Rasim Mutlu
- 2382** Eğer deli delilikte direnseydi bilge
olurdu.
William Blake
- 2383** Dehânın mim ü zülfün cim ü kaşın nûn
olmuştur
Seni ey zülf-i Leylâ hep gören
Mecnûn olmuştur.
Fevrî, Mevlâna Ahmed
- 2384** Deliler, dinledikleri zaman sağırdırlar.
Herakleitos
- 2385** Âkıl isen deme Ferhâd ile Mecnun'a
deli
Eylesen halka nazar herbiri bir güne
deli.
Câfer Çelebi

- 2386** Leylâ vü Mecnûn vakfıdır geldi
müsel sel muttasıl
Meşrutadır zencir-i aşk divâneden
divâneye.
Abdülhak Molla
- 2387** Kim bilmez ki delilik, özgür bir kafanın
yiğitçe çıkışları, yüce ve görülmedik
bir erdemin ortaya attıklarıyla çok
yakın kapı komşusudur.
Alain
- 2388** Arzû eyler kemend-i kâkül-i cânâneyi
Bağlasan zencirler tutmaz dil-i
divâneyi.
Lârendeli Cünûnî Dede
- 2389** Gel ey nâsih ko pendî, hâl-i dilden
bî-habersin sen
Beni divâne kıldı ol peri bilmem ne
dîrsin sen.
Bursa Yenişehirli Şûrî-i Meczûb
- 2390** Âlem-i iştret ile âlem-i cinnet bir iken,
Deliye herkes acır, sarhoşa aldırılmazlar!
Ref' ederler deliden, hâme-i teklîfâtı,
Sarhoşu düştüğü yerden kaldırılmazlar.
Eşref, Gelenbeli
- 2391** Mâh yüzünü görüp aklım şaşarsa
Bana deli deyi gülme sevdiğim.
Kayıkçı Kul Mustafa
- 2392** Küçük bir deliydi.. büyüdü, büyük bir
deli oldu.
Arif Nihat Asya
- 2393** Zengin sözüne belî diyorlar
Fukara söylerse deli diyorlar
Zamane şeyhine velî diyorlar
Gittikçe çoğalır delimiz bizim.
Serdârî, Şarkışlalı
- 2394** Bulundum ben dahî dâr-üş-şifâ-yî
Bâb-ı Âlî'de
Felâtûn'u beğenmez anda çok
divâneler gördüm.
Ziya Paşa
- 2395** Efendi, ta'h edenin aklı var mı
Mecnun'a
Gürûh-i ehl-i hevâ içre bir mi, bin deli
var.
Koca Ragıp Paşa
- 2396** Sorma dostum hâlimi âvâreyim
Çaldı bir şûh gönlümü dîvâneyim
Fehm ü idrâk etmez oldum âlemi
Var hesabet sanki ben dünyadayım.
Ahmed Râsim
- 2396-a** Mahbûb û meye tövbeliyem dirse
Necâtî
İnanmayasuz sözüne zirâ ki delidür.
Necâtî
- 2396-b** Dünya delilerle doludur. Bunlardan bi-
riyle karşılaşmasını istemeyen, yalnız
evine kapanmakla kalmamalı, tüm ay-
nalarını da kırmalıdır.
Nicoles Boileau
- 2396-c** Ben kendimi etrafımdakilere olduğum
gibi gösterseydim, bana deli derlerdi;
ama onlar da bana kendilerini olduk-
ları gibi göstermiş olsalar, ben de on-
lara deli derim.
Benjamin Constant
- 2396-d** Aslı yok sözleri Mecnûn söyler
Sorma her bir deliden uslu haber.
Sünbülzâde Vehbi
- 2396-e** Âşık ki uyar aklına divâne dirüz biz
Yazmazuz anı deftere divâne dirüz biz.
Kadî Burhaneddin
- 2396-f** Bu dünyayı deliler yaşattı.
Nietzsche
- 2396-g** Hava hoş her taraf gülzar bülbül zâr ü
gönül handan
Bu esbâb-ı cünûnü seyreden divâne
olmaz mı?
Vecdî

2396-h Yeri geldiğinde delirmek gereklidir.
Horatius

2396-i Herkes şu ya da bu noktada bir par-
ça delidir.
Rudyard Kipling

DENİZ

2397 "Afiyet ola" demekle deniz suyu
içilmez.
Atasözü

2398 Deniz dalgasız, kul hatasız olmaz.
Yalnız Adam

2399 Gürüldeyip sular taşsa deniz dolmaz.
Dede Korkut Kitabı

2400 Denizi öv, ama kıyıda dur.
George Herbert

2401 Sel gelmekle deniz taşmaz.
Yalnız Adam

2402 Deniz sakın olduğu zaman dümeni
herkes tutar.
Publilius Syrus

2403 Yüzme bilsen de denizle meşgul
olma; çünkü selâmet sahilindedir.
Harîf

2404 Büyük denizin dalgası da büyük olur.
Yalnız Adam

2405 Su gibi anımdan
Yerlere sürünmeden
Taşlara urunmadan
Umman eline girmez.
Hüdâyî (Aziz Mahmud-)

2406 Deniz sakın olduğu zaman büyük
dalgalar kayalara çarpmaz.
Seneca

2407 Vâsıl-ı sâhil-i kâm eyler edâniyi felek
Hâr-ü hâşâki kenâre çıkarır mevce-i
yemm.

Mehmet Emin Yenişehirli

2408 Deniz ne kadar dalgalı olsa sonunda
durulur.
Goethe

2409 Denize düşenin yağmurdan haberi
olmaz.
Şeyh Sâdî

2410 Köpeklerin dudaklarıyla deniz kirlenmez.
Mevlâna

2411 Gam-ı dünyâdan ey dil kâmil insân
incinmez
Ki zirâ hâr ü hasdan bahr-i bî-pâyân
incinmez.
Bursalı İsmail Hakkı

2412 Deniz kadın gibidir: Hiç güvenmek
olmaz hâl!
Tevfik Fikret

2413 Bahr-i sâkin dâima sâkin duramaz.
Abdülhak Hâmid Tarhan

2414 Denizlere hâkim olan her şeye hâkim
olur.
Themistokles

2415 İrmaklar bulanır deryâ bulanmaz.
Seyranî

2416 Her denizin incisi olmaz.
Mevlâna

2417 Kaptanın ustalığı deniz durgunken
anlaşılır mı hiç?
Lukianos, Samsatlı

2418 Denizde sayısız faydalar var ama
selâmet istersen kıyıda bulursun.
Şeyh Sâdî

2419 Düşse bin teng şeker bahre halâvet
gelmez.
Seyyid Vehbî

- 2420 Dağ yağmur ister ama, deniz yağmu-
ru ne etsin?
Antonio Fogazzaro
- 2421 Deneyimli denizciler denizin tam ses-
sizliklerinin, fırtına habercileri olmasın-
dan şüphe ederler.
Henry Fielding
- 2422 Deniz suyunun bir damlası da deniz,
koca deniz de deniz.
M. Rasim Mutlu
- 2423 Âh eyledikçe cûşa gelir gözlerim yaşı
Deryâ temewwûç etmeğe elbet hevâ
gerek.
Adnî (Mahmud Paşa)
- 2424 Işk olmayınca başda kaçan cûş ider
gönül
Deryâ temewwûç eylemez olmayacak
hevâ.
İbni Kemal (Kemâl Paşazâde)
- 2425 Derin deniz öyle bir cemiyettir ki hiçbir
şey onun huzurunu bozmaz.
Lord Byron
- 2426 Bahr-ı keremin verâsı yokdur
Ol bahrde dürr-i feyz çokdur.
Şeyh Galib
- 2427 Deryâ-yı gama kenâr yokdur.
Şeyh Galib
- 2428 Deryada dalganın ta'dadı kabil mi?
Feraizcizâde Mehmet Şakir
- 2429 Yer yer kanşır kenarların, ortalann;
Rihtımları sarsar, kabanıp taşmalann;
Düşman gibi, ey deniz, kıyarsın
kıyına...
Bir hınç olup ard arda gelir
dalgalann!
Arif Nihat Asya
- 2430 Ne bilür hânedekin hâric-i dâr
Ne bilür lüccedekin ehl-i kenâr.
Nâbî
- 2431 Gittim o son diyara ki serhaddidir
yerin,
Hâlâ dilimdedir tuzu engin denizlerin.
Yahya Kemal Beyatlı
- 2432 Bir çocuk ruhu kadar şimdi
münevver,
lekesiz
Uyuyor mai deniz.
Tevfik Fikret
- 2433 Diyorlar: "Kül olmaz ateş yanmadan
Denizler durulmaz dalgalanmadan!"
Orhan Seyfi Orhon
- 2434 Miyân-ı lücce-i mihnetde çaresüz
kalduk
Biraz müsâ'ade-i rûzgâra muhtâcuz.
Sâbit
- 2435 Elfâza sığışmıyor ma'ânî
Deryâyı alır mı hiç evânî.
Muallim Nâci
- 2436 Katralar giderek bir umman olur.
Ali İhrâkî
- 2437 Deryaya çekilmez duvar demişler.
Mevcî
- 2437-a Denizin dibinde karanlıklarda
kıyı yoktur.
William Carlos Williams
- 2437-b Deniz çekiyor, deniz, kim tutabilir beni?
Gözlerdeki aksi yanan o eski
bahçeler mi?
Mallarmé
- 2437-c Gölge veren ağaçları
Sevmiyoruz biz artık.
Sevgilimiz,
Ey deniz!
Enis Behiç Koryürek
- 2437-d Ne yârdan geçerim, ne serden
Ne denizlerden, ne gökyüzünden.
Orhan Veli Kanık

2437-e Deniz yırtılır kimi zaman
Bilmezsiniz kim diker;
Ben dikerim...
Orhan Veli Kanık

DERMAN

2438 Derde düştün niçin derman ararsın
Âşıklar derd arar derman içinde.
Eşref Hakkı

2439 Gerçi her derde vardır
Bir tabib çaresâz
Lokman mezarından kalksa
Bana derman bulamaz.
Kanto

2440 Derd-i aşkın hem-demi âlemde
dermân istemez.
Bursalı İsmail Hakkı

2441 Gelme zahmet olmasun ben haste
üzre ey tabib
Derd-i aşk vâriken gerekmez banâ
derman eylemek.
Hamdullah Hamdî

2442 Bir gün bulur elbetde arayan derde
dermân.
Keçecizâde İzzet Molla

2443 Nedir derdin soran yoktur
Ne derdimi bilir doktor
Çeker isen cefa çoktur
Acep derman veren var mı.
Konyalı Âşık Mehmet

2444 Derde neyse sebep, oldur yine
dermânı anın
Rind-i mahmûrun olur çâresi
encâmda câm.
Çelebizâde Âsım

2445 Gölüm olalı mihnet-i cânâne âşinâ
Derd-i derunum olmadı dermane
âşinâ.
Subhizâde Feyzî

2446 Derd-i dilber bana dermandan leziz.
Sabuhî Dede

2447 Olmadan esîr-i derd
Dermân eline girmez.
Hüdâyî (Aziz Mahmud-)

2448 Hazreti Eyüp'ten miras kalmıştır
Derde sabredene derman bulunur.
Ürgüplü Mahfî

DERT, DERTLİ, DERTSİZ

2449 Dert vardır gelir geçer, dert vardır
deler geçer.
Atasözü

2450 Dertli deliden çok söyler.
Atasözü

2451 Dertli derdini anlatırken dertsizin
uykusu gelir.
Atasözü

2452 Ne hazineler, ne rütbeler, cübbeler
Atabilir yüreklerden
Yıldızlı direkler altında uçuşan
Acı dertleri, kaygıları.
Horatius

2453 Herkesin kendine göre birtakım
dertleri vardır, ama bu kiminde
gramladır, kiminde kiloyla.
Cervantes

2454 Aradım cihânı dertsiz yoğ imiş.
Karacaoğlan

2455 Dertlerin en iyisi kişinin alıştığı derttir.
Plautus

- 2456 Gereğinden önce dertlenmek, gereğinden fazla dertlenmektir.
Seneca
- 2457 Hikmet ve felsefe, geçmiş ve gelecek dertlerin kolaylıkla hakkindan gelir; ama bugünün dertleri de onun hakkindan gelir.
La Rochefoucauld
- 2458 Güneşin gördüğü bütün insanlar dertlidir.
Solon
- 2459 Benden gayri kimsenin derdi yok.
Kalevala (Fin destanı)
- 2460 Çünkü 'ışk olan gönülde derd olur
Derd ile dermâna irer merd olur.
Abdurrahim Karahisarî
- 2461 Bir kadından gelen derdi gene bir kadın iyileştirebilir.
Alphonse Daudet
- 2462 Kadın gibi derd olmaz insanın başına.
Plautus
- 2463 Dertdim yüreğimde eller ne bilsin.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 2464 Dert daima insana yol gösterir.
Mevlâna
- 2465 Başkalannı kendi dertleri karşısında soğukkanlı gördük mü överiz, ama soğukkanlılığı bizim dertlerimize karşı gösterdiler mi danılır, kızanz.
Montaigne
- 2466 Üzüntüsüz, dertsiz kim var? İnsanın "şu mesele de çok canımı sıkıyor" demediği gün olur mu?
Theodor Fontane
- 2467 Gönülde olup da söylenmeyen dert cana benzer, can gibidir... Görünmezse de asân vücûdun her tarafına yayılır.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2468 Cevr ü cefâyâ mihr ü vefâ, firkate visâl
Her derdin ey gönül bu cihânda devâsı var.
Fitnat Hanım
- 2469 Bir değil, beş değil, dert kucak kucak.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 2470 İnsanı kâmil olmaya iten, derttir.
M. Rasim Mutlu
- 2471 Her derdin olur çâresi, her inleyen ölmez,
Her mihnete bir âhir olur, her gâma pâyân.
Ziya Paşa
- 2472 Herkesin bir derdi, bir da'vâsı var
Birbirine benzemez şekvâsı var.
Abdülaziz Bey
- 2473 Yârab ahvâlimiz diğer-gündür
Derdimiz ömrümüzden efzûndur.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2474 Her derdin devası zaman kazanılarak bulunur.
Molière
- 2475 Duyan bir kalp için ölümden de beter dertler vardır.
Alfred de Musset
- 2476 Dert insanı uyutmaz.
Victor Hugo
- 2477 Hodkâm hepsi derdi olan, derdi olmayan
Derd ehli gayra derd yanar, derd dinlemez.
Yahya Kemal Beyatlı

Dert, Dertli, Dertsiz

- 2478 Herkesin derdi başka.
Orhan Veli Kanık
- 2479 Her derde bir devâ var, anı bulmadır
hüner.
Vak'anüvis Mehmed Es'ad
- 2480 Dallar çiçek açar, Veysel derd açar.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 2481 Hangi dertli, içini dökmeye doymuş,
usanmıştır ki...
Goethe
- 2482 Neye gam çekersin hey koca sersem
Dertsiz baş mı olur âdemiz mâdem.
Mir'atî
- 2483 Dermân arârdım derdime derdim
banâ dermân imiş.
Niyazî-i Mısrî
- 2484 Söyleme nâmerde derdin etme arz-ı
ihtiyaç
Hasta-yi mesmume mar ef'inden
olmaz ilâç.
Didâr
- 2485 Dertler, ölümün elçileridir; onlardan
yüz çevirme.
Mevlâna
- 2486 Hepimizde başkalarının dertlerine
dayanacak kadar güç vardır.
La Rochefoucauld
- 2487 Turfa dükkân-ı hikemdir bu köhne felek
Ne ararsan bulunur derde devâdan
gayri.
Koca Ragıp Paşa
- 2488 Feyz alırsın çekerek derd ü gam-ı
dünyâyı
Tekkeyi bekleyen elbette içer çorbayı.
Şinasi, İbrahim
- 2489 Üç derdim var, birbirinden seçilmez
Bir ayrılık, bir yoksulluk, bir ölüm.
Karacaoğlu
- 2490 Kendi hâline olur her kişinin bir derdi
Tükenir mi feleğin mihnet-i germ ü
serdi.
Enderunlu Vâsıf
- 2491 Dert seni dertsiz âleme kovalar.
M. Rasim Mutlu
- 2492 Dünyada dertsiz baş olmaz,
Derd'olanın âhı dinmez.
Yunus Emre
- 2493 Dost bîpervâ, felek bîrâhm, devrân
bîsükûn
Derd çok, hemderd yok, düşman
kavî, tâlî zebûn.
Fuzûlî
- 2494 Kande varsa âşk-î bîcâre cânanın
arar
Derd ile bîmâr olan elbette dermânın
arar.
Nahîfî
- 2495 Derdin düşmanlarına söyleme, sevine
sevine Lâ havle çekerler.
Şeyh Sâdî
- 2496 Dar günümde dost düşman belloldu
On derdim var ise şimdi ell'oldu.
Pir Sultan Abdal
- 2497 Dertli olan bile dertli hâlini
Dertsiz olan bilmeye ahvâlini.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 2498 Anlatamam derdimi dertsiz insana
Dert çekmeyen dert kıymetin bilmez.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 2499 Geçim derdi olmayanın bir derdi
vardır; dertsizlik.
Rıfat Necdet Evrimer
- 2500 Dertli hâlin yine dertlidir bilen
Derdi olmayandır halka gülen.
Zarîfî (Ahmed Baba)

- 2501 Derd ehl-i bilür hâlini ehl-i derdin.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2502 Ben haste-i hecr, yâr bî-derd
Müşkil bu ki gamgüsâr bî-derd.
Şeyh Galib
- 2503 Herkesin bir derdi vardır yoklasan
vicdanını
Vermemişler kimseye âzâdelik
fermânını
Ferit Kam
- 2504 Dime bî-derde sakın sen hâlini
Lokman olsa bilmeye ahvâlini.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 2505 Her kim olsa cihânda derde esîr
Çâr-nâ-çâr olur o her şeyden sîr.
Bursalı İsmail Hakkı
- 2506 Derd-i aşka düşen iflâh olamaz
Lokman gelse dahi çare bulamaz.
Tokatlı Nurî
- 2507 Derd-i dili açsam eğer âh cânım
efendim
Bir derdim olur bin kadar âh cânım
efendim.
Tokatlı Nurî
- 2508 Her derd ki var, vâr dermânı velî
Bî-derdlerin derdine dermân olmaz.
Fuzûlî
- 2509 Ne derd ola k'anun dermânı yokdur
Meğer def'-i ecel k'imkânı yokdur.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 2510 Dâr-ı cihanda zevk u safânun bekâsı
yok
Derd ü belâ dedüklerünün intihâsı yok.
Gelibolulu Âlî
- 2511 Bî-derde olur mu derd takrîr.
Şeyh Galib
- 2512 Aktır karadır, her koyunun kendi yünü,
Kendin saracak, yükleneceksin
yükünü,
Eş dosta haber var mı düğün
demekten?
Dert ortağı boş söz, çekenindir
bütünü.
Cemal Yeşil
- 2513 Ne hazin tecellidir ki, derdin birisi
giderse öteki gelir.
Yalnız Adam
- 2514 Sevdiğim dert ekerim
Allah her derde kerim
Tarlam gam, çiftim hicran
Sürdükçe dert ekerim.
Mânî
- 2515 Derdimi dökersem derin dereye
Doldurur dereyi düz olur gider.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 2516 Dertli olan bakışından bellidir.
Gevherî
- 2517 Kime derdim söylesem
Bu dert sana az derler
Kendin ettin kendine
Yana yana gez derler.
Mânî
- 2518 Senin derdin benimkinden çoğ imiş
Bugün dertlenmenin yeri değildir.
Serdârî
- 2519 Heman kendini zan etme Âkîfa dilîrîş
Bu kârhâne-i gamda ne derttiler
bulunur.
Âkif Paşa
- 2520 Hançer-i aşkınla ey yâr gönlüm üzre
vurma hiç
Öyle bir derde giriftârım ki halim
sorma hiç.
Halil Soyuer

- 2521** Nâ-murâdım tâlîm âvâredir
Derdime ancak visâlin çâredir
Zahm-ı hicrânınla dil sad-pâredir
Derdime ancak visâlin çâredir.
Sultan Murat V
- 2522** İtmeyeydüm derdümi bî-derde ifşâ
kâşkî.
Bâkî
- 2523** Hâlûmi tâ âşık-ı zâr olmayınca
bilmedün
Derdümi derde giriftâr olmayınca
bilmedün.
Usûlî
- 2524** İçerimde olan derdi
Bilensin nazlîm bilensin.
Elbistanlı Âşık Derdiçok
- 2525** Cevr-i dilber, ta'n-ı düşman, sûz-i
fîrkat, zâ'f-i dil
Türlü türlü derd için halk etmiş
Allah'ım beni.
Avnî (Fatih Sultan Mehmed)
- 2526** Su ahar tillendirir,
Bağcanı güllendirir.
Derdliye söz demeyin
Derd onu dillendirir.
Azerbaycan halk bayatısı
- 2527** Hâcet kişiyi söyledür ve dert âdemi
ağladur.
Sinan Paşa
- 2527-a** Dert bir yana çeker, sevda bir yana.
Âşık Veysel
- 2527-b** Kendi kendimiz kadar kim paylaşır
derdimizi.
Sait Fait Abasıyanık
- 2527-c** Derdim, yeter, sakın ol, dinlen biraz
artık;
Akşam olsun diyordun, işte oldu
akşam.
Baudelaire

- 2527-d** Derd oldu mukîm, çâre gitti.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2527-e** Bir dert ki anlatılmaz,
Çekilir sade.
Mustafa Necati Karaer
- 2527-f** Derdim gizli bir yumurta misâli
Daha çiydir pişmeyince soyamam.
Âşık Veysel
- 2527-g** Hangi dertli derdini tam olarak söyle-
yebilmiştir ki?
Goethe
- 2527-h** Derdimi ummâna döktüm, âsumâna
inledim,
Yâre de ağyâre de hâl-i derûnum
söyledim.
Âşına yok derdime, ben söyledim,
ben dinledim,
Gözlerim yollarda kaldı gelmedin, çok
bekledim.
Süleyman Nazif
- 2527-i** Dertli olmak; insan olmak, yaşamak
demektir.
Müşerref R. Köktürk

DEVA

- 2528** Her derde bir deva bulunur. Lâkin
ahlâksızlık illetini iyi edecek bir ilâç
yoktur.
H. Ali
- 2529** Her derde bir devâ var âni bulmadır
hüner.
Vak'anüvis Mehmed Es'ad
- 2530** İder haste ne denlû nâ-ümid olsa
devâdan haz.
Bâkî

2531 Hasta-i gamdır şifâ ister gönül
Dost elinden bir devâ ister gönül.
Leylâ Saz

2532 Gam-ı aşkın devâsı merkdir
nâ-merdler bilmez
O dermân-suz derdin çâresin
bî-derdler bilmez.
Çelebizâde Âsım

2533 Tecrüben yokdur bana sor sen bu
dâ-i ey ta'bib
Derd-i aşka sabırdan özge olmaz
devâ.
Celâlzâde Sâlih Çelebi

2534 Derdimiz cânânâ söylenmiş devâ
söylenmemiş
Macerâ söylenmiş ammâ müddeâ
söylenmemiş.
Tayyar Mahmud Paşa

2535 Maraz-ı aşk devâsın leb-i cânândan
sor
Yürü ey hasta gönül hikmeti
Lokman'dan sor.
Terzizâde Ulvî

DEVLET-1

2536 Devlet Ben'im.
Louis XIV.

2537 Bir devlet, yaşayan ve kendine karşı
çıkanı ne kadar koruyabilirse o kadar
güçlüdür.
Paul Valéry

2538 Bir devleti kurmak için bin yıl ister,
yıkamak için bir saat yeter.
Byron

2539 Şimdiye kadar bir kimse tanımadım ki
devlet yönetmemiş olsun.
Voltaire

2540 Devletler, insanlar gibidir; büyürler,
olgunlaşırlar, yaşlanırlar ve ölürler.
W.S. Landor

2541 Bütün devletler hazımsızlıktan ölür.
Napoléon

2542 Zayıf devletler, hasta kuşlara benzer-
ler; beynelmilel konserlerde hiç öte-
mezler.
Raif Necdet Kestelli

2543 Gaddar olursa devlet, o millet eder
kıyam
Mağdur olursa millet, o devlet bulur
hitam.
Abdülhak Hâmid Tarhan

2544 En büyük devletler gençler tarafından
yıkıma sürüklenmiş, yaşlılar tarafından
kurtarılmış ve kalkındırılmıştır.
Cicero

2545 Devletin en büyük ihtiyacı cesur bir
başlır.
Goethe

2546 En iyi devleti ben nesinden mi tanım?
Namuslu kadını sen, nesinden
tanıyorsan,
İnan bana, ikisi de dile düşmezler,
dostum!
Schiller

2547 Korkuya yer vermeyen bir devlette,
yasalar hiçbir zaman gerekli saygıyı
görmazler.
Sophokles

2548 Devletler kendilerinden başka hâkim
ve çıkarlarından başka yasa tanı-
mazlar.
Albert Sorel

2549 Nasıl ki her tarafında gözü olan bir vü-
cut ucube sayılırsa, bütün vatandaş-
ları bilgin olan bir devlet de öyle bir
ucube sayılır.
Cardinal de Richelieu

DEVLET-2

- 2550 Halk içinde muteber bir nesne yok
devlet gibi
Olmayâ devlet cihanda bir nefes
sihât gibi.
Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)
- 2551 Devlet anın kim hayâl-i yâr ola
eğlencesi.
Bâkî
- 2552 Bu dünyâ devletine girre olma kim
vefâsuzdur
Ne denlû devlet artarsa son ucu
devletün letdür.
Sehî Bey
- 2553 Başuna konsa devlet olma azgun
Leşüne dem ola kim kona kuzgun.
Güvâhî
- 2554 Saâdet terk-i servet, câ-yı râhat,
genc-i uzlettir
Cihânın devletinden fâriğ olmak
başka devlettir.
Giritli Aziz Ali Efendi
- 2555 Ne saâdet bu ne izzet ne devlet
Ki yüzünden güle ehl-i hâcet.
Nâbî
- 2556 Keşîşdağı arpalık, eğer bizim olursa;
Her evden birer tavuk, eğer komşu
verirse;
Bu devlet iyi devlet, eğer bize gelirse.
Atasözü
- 2557 Gurûr etme libâs-ı âriyetdür câme-i
devlet
Bekâsı yok dilâ bir an imiş hengâme-i
devlet.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi
- 2558 Devletlinin karnı gen gerek.
Atasözü

- 2559 Âriyetdür saltanat, servet, beden
cümle fenâ
Şimdiden geldi Hudâ bilür bu
devletden gınâ.
Bahtî (Sultan Ahmed I)
- 2560 Nice Cem geldi ki, anun câmî üşen-
medi, ve kime devlet virildi ki, müddeti
dükenmedi.
Sinan Paşa
- 2561 Devlet sarhoşunun mutlaka felek
Şarabına ağı katar demişler.
Tokadîzâde Şekib

DEVİRAN

- 2562 Uğratdı belâya cânı devrân
Devrânla başa çıkamaz insân.
Behîştî
(Karıştıran Süleyman Bey Oğlu)
- 2563 Geçer kalmaz bu devrân bî-vefâdur
Sana andan kalan ancak cefâdur.
Câmî'î
- 2564 Bir acayip devrân ancak
Cümle âlem hayrân ancak
Bu da bir hoş seyrân ancak
Hele bir demdir sürelim.
Yenice Vardarlı Usûlî
- 2565 Gedâî aç gözün gafletten uyan
Gör nice fitneler etmekte devran
Vaktdir ey Mehdi sahib-i zaman
Kande kaldın geleceksen gel imdi.
Gedâyî, Tokatlı Ahmet
- 2566 Yüzüne güldüğüne bakma devran
Tutucak ağlaması bilmez oran.
Yeminî (Hafızoğlu Mehmed)
- 2567 Gençlik elde iken sürün devranı
Kocalıkta devran sürülmez imiş.
Minhacî

DİKEN

- 2568 Mecnun da beyâbâna
Bu yollardan gütmişti.
Ben artık eskisi gibi değilim;
Devran değişti.
Behçet Necatigil
- 2569 Gördüm ki güneş doğmuş,
pürhande bütün dağlar
Bülbüller öter şadân, pür neş'e sular
çağlar,
Âlem gene ol âlem, devrân gene ol
devrân.
Recaizâde Mahmut Ekrem
- 2570 Ayağum aldı devrân düştüm elden
Budur devrân işi dünya turaldan.
Ahmed-i Dâ'î
- 2571 Bu dünyâya niçün pek yapışursen?
Sini andan koparur çarh-ı devrân.
Ahmed Fakih
- 2572 Eziziyem gülen az,
Bülbül eyler güle naz.
Devran ele dövrandır,
Ağlayan çoh gülen az.
Azerbaycan halk bayatısı
- 2573 Yine gül devri iriştı bahann iptidasıdır
Ye iç hoş geç ki devrânın dem-i
zevk u safâsıdır.
Keşfî, Amasyalı
- 2574 Yalancının adı dirayetlidir
Utanmazın adı şecaatlidir
Doğrulanın adı kabahatlidir
Şimdi bu tersine devrani gözle.
Kadri, Çankırlı Ali
- 2575 Felek ağu katar bir gün aşına
Devir döner, geçer devran demişler.
Kalecikli Mir'âtî
- 2576 Bağ vuslat gülizarsız olur mu
Gonca hârsız bülbül zârsız olur mu.
Zileli Ceyhunî
- 2577 Böyle âdet olmuş bu yol ezelden
Hâr düşer tomurcuk güle efendim.
Hasan Dede
- 2578 Bu gülşende koparmak isteyen gül
İder hân belâsına tahammül.
Çorlulu Zarîfî
- 2579 Herkes bir şeyden hoşlanmaz ki...
Kimi gider dikenı koparır, kimi gülü.
Seneca
- 2580 Görmedim bir hûb kim yanında
olmaya rakib
Bu cihân bağında hiç gül olmaz imiş
hârsız.
Mihri Hatun
- 2581 Ah çağınrm çağınrm yanıma gelmez
Bülbülden öğrenmiş ah dikene
konmaz.
Kanto
- 2582 Gül gider, diken durur.
Ovidius
- 2583 Beli her gizlü gencün mân vardur
Ne yirde gül biterse hân vardur.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 2584 Dikensiz gül olmaz.
Robert Herrick
- 2585 Yitiş gül devrini fevt itme zinhâr
Geçer gül revnâkı ancak kalur hâr.
Cami'î
- 2586 Gülün annesi dikendir.
Mevlâna

- 2587** Hâr-ı gam batsa dile ağlama toğrı
yolu tut.
Bursalı İsmail Hakkı
- 2588** Gül olmaz bağ-ı âlemde dikensiz.
Neylî
- 2589** Her diken gül vermez.
Mevlâna
- 2590** Âdet budur gönül buna gam çekme
Goncanın yanında bir hâr bulunur.
Âşık Ömer
- 2591** Hârdur tahrik-i bâd ile libâsın çak
eden
Yoktur ey hâce güle hergiz ziyânı
bûlbûlün.
Balikesirli Zâtî
- 2592** Gülün dostu dikendir.
Mevlâna
- 2593** Hamdî zamânenen nice ağlamasun
bu dem
Bir taze gül giderse yerine diken
biter.
Hamdullah Hamdî
- 2594** Görüb yâr ile ağyan Zarîfî münkesir
olma
Bilürsün çün gülün olmaz karîni
hârdan gayrî.
Çortulu Zarîfî
- 2595** Yâr ile mey içen kişi ağyân neylesün
Bûlbûl ki hem-demi oldu güle, hânı
neylesün.
Prizrenli Şem'î Dede
- 2596** Kande bir gül açıla yüz hân var
Bir kaşık bala nice bin an var..
Hamdullah Hamdî
- 2597** Bulmadım dünyada gönüle mekân
Nerde bir gül bitse etrafı diken.
Sümmânî
- 2598** Ağyâr cefâsın çekelüm yâr için ey dil
Çün bağ-ı cihanda gül-i bîhâr ele
girmez.
Adnî (Mahmud Paşa)
- 2599** Yân ağyar ile görüb inen ağlama
gönül
Çü bilürsün ki gülün olmamağ olmaz
dikenî.
Âhî (Niğbolulu Benli Hasan)
- 2600** Kimesne itmemiştir kimseyi zâr
Meğer kim bûlbûl-i biçâreyi hâr.
İznikli Bakâyî
- 2601** Cevr-i hâre katlanır elbetde bağa
gül diken.
Celâlzâde Sâlih Çelebi
- 2602** Şâyân olur mu ragbete hiç
bed nihâd olan
Gördün mü sen bu bağ-ı cihânda
diken diken.
Selâm Bey (Mehmed Tahir-)
- 2603** Gülşende gül olur mı dilâ hârdan
cüdâ.
Subhizâde Feyzî
- 2604** Her kim diken eker ise üzüm götür-
meye.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den çeviri)
- 2605** Biraz eğlenmeğe bâ'is olur deyu safâ
eyler
Der-i Leylâda Mecnûn'un diken
batsa ayağına.
Fevrî, Mevlâna Ahmed
- 2606** Yûf hâna dehrin gül ü gül-zâna
hem yûf
Ağyâna yûf yâr-ı cefâ-kâna hem
yûf.
Ruhî-i Bağdâdî

DİL-1

- 2607 İnsan, dilinin altında gizlidir.
Hz. Muhammed
- 2608 Dilin kemiği yok ama, kemiği kırar.
Atasözü
- 2609 İnsanoğluna konuşmayı öğrenebilmesi için iki yıl, dilini tutmasını öğrenebilmesi için altmış yıl gereklidir.
Resul Hamzatov
- 2610 Dizginsiz dil belâ getirir.
Aiskhylos
- 2611 Söyletirler tatlı dili kesmezler.
Hüseynî (Hüseyn Abdal)
- 2612 Gerek ehl-i fazl u gerek pâdişâ
Dilinden ilin kimse olmaz rehâ.
Lâmiî Çelebi
- 2613 Yalnız dilini hıfza alış: âza-yı saireni
Allah hıfzeder.
Cenap Şehabettin
- 2614 İnsan dilini dışlarının içinde korumalı.
Henry Fielding
- 2615 İnsan, dilinin ve arzulannın hâkimi
değildir.
Spinoza
- 2616 Başların belâsı dillerden gelir.
Genceli Nizâmî
- 2617 Tatlı dili olanların dostları her gün biraz
daha artar.
Hz. Ali
- 2618 Dediklerine bakılırsa, yeryüzünde ara-
mışlar, aramışlar, bir tek dilsiz kadın
bulamamışlar.
Plautus
- 2619 Sözün doğrusu, dilin süsüdür.
Harîrî
- 2620 İnsanı maskara eden, dilidir; içsiz ce-
vizi hafifliği.
Şeyh Sâdî
- 2621 Âlem ile fenn-i müdârâyı bil
Ekmeğin olmazsa gerek tatlı dil.
Âmidli Emirî Çelebi
- 2622 Diline sahip ol.
Hz. Muhammed
- 2623 Dilin müşterisi kulaktır.
Atasözü
- 2624 Âlem çiçek olsa, an ben olsam
Dost dilinden tatlı bal bulamadım.
Pir Sultan Abdal
- 2625 Erkekten ölen en son organ kalptir,
kadından dil.
George Chapman
- 2626 Dimişler bizden öndin yaşayan yaş
Dil epsem olıcak esen olur baş.
İbrahim bin Bâli
- 2627 Dil, vücut dediğimiz geminin dümenidir.
Thomas Fuller
- 2628 Konuşmadan bir köşede oturan sa-
ğırarla dilsizler, dilini tutamayan kimse-
den üstündürler.
Şeyh Sâdî
- 2629 Dil ile düğümlenen, diş ile çözülmez.
Kaşgarlı Mahmut
- 2630 Ah, o kötü diller, bir tabancadan daha
tehlikelidirler.
A.S. Griboyedov
- 2631 Cevr-i mihnetle gözün yaşı yemm
olsa dili tut.
Bursalı İsmail Hakkı
- 2632 Dil sebiyydür koyvırsen yir seni
Belki bir sözden ider kâfir seni.
Abdurrahim Karahisarî

2633 Ağzda dil nedir, a akıl sahibî? Hünarli
kimsenin hazine anahtarı değil mi?
İçerdeki cevahirici midir, çerçî midir,
kapı kapalı iken kim ne bilecek?
Şeyh Sâdî

2634 Ere dilden irişür çoh nedâmet
Dilün tutarisen başun selâmet.
Tutmacı

2635 Sivri bir dil, kullandıkça bilenen keskin
kenarlı tek alettir.
Washington Irving

2636 Hıfz-ı lîsân medâr-ı selâmet değil midir.
Şeyhülislâm Ârif Hikmet

2637 Dilim dilim dilerisen dilimi sultânım
Dilim dilim yine söyler dilimden olma
melûl.
Naci Ahmed Dede

2638 "Şap olur mu şeker?" derler. Olmaz.
Fakat şekerin şap olduğu vakidir: Ba-
layı geçtikten sonra, bazen gelin hanı-
mın dili!
Refik Halid Karay

2639 Dilinden düşer kişi müşkil işe
Eğer dek dura dil ne korku başa.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)

2640 Özünü bilenler gözetir yolun
Sözünü bilenler düzeltir dilin.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)

2641 Dil nice kim dek dura baş sağ olur.
Deprenicek dil yürük bir dağ olur.
Oruç Bey

2641-a Diline dikkat et dişini kırmasın.
Yusuf Has Hâcib

2641-b Her devletin, her yaşayan varlık gibi
kendisine özgü bir dili vardır: demok-
rasi, oligarşi, monarşi, hep başka
başka dillerde konuşurlar.
Platon

2641-c Dil dışın ağnyan yerine değer.
İtalyan Atasözü

DİL-2

2642 Dil sevdi yine cân ile cânân olacağı
Biçâre bilir derdine dermân olacağı.
Necâtî

2643 Olmaya bir baş iki sevdâ ile
İki dilber 'ışkı sığmaz bir dile.
Abdurrahim Karahisarî

2644 İrişüb bahâra bülbül yenilendi
sohbet-i gül
Yine nevbet-i tahammül dil-i bîkarâra
düştü.
Şeyh Galib

2645 Dil-i dâna da feyz-i rabbâni
Sim ü zer fikrini ider fânî.
Cevrî (İbrahim Çelebi)

2646 Geçdi dil râh-ı talebden kâm-ı
dünyâdan bile
Fariğ oldı ârzûlardan temennâdan bile.
Cevrî (İbrahim Çelebi)

2647 Bir dil ki anda aşk ola akıl uğramaz ana.
Kabûlî (İbrahim Çelebi)

2648 Perişan oldu gitti gelmiyor dil kaldı
dilberde.
Adlî (Sultan Mehmed III)

2649 Te'sîr-i muhabbetle yıkılmış güzel
amma
Vîrâne dili bir daha âbâd edecek yok.
Nigâr Hanım

2650 Kendin bileli aşka giriftâr bilür dil
Âzâdeliği kendisine âr bilür dil.
Cevrî (İbrahim Çelebi)

2651 Ey dil bugün ol yârî bul ağyâra ne hâcet
Gülşende nazar kıl güle hâra ne hâcet.
Keşanlı Zihnî

2652 İtdi şikeste seng-i gamı şişe-i dili
Bir dil yıkıla bir dahi ta'mir olur mı hiç.
Subhizâde Feyzî

2653 Her dilün başka başka virdi olur
Her dilün dürlü dürlü derdi olur.
Sinan Paşa

2654 Devreylemedik yer komadık bir nice
yıldır
Uyduk dil-i divâneye dil uydu
hevâyâ.
Ruhî-i Bağdâdî

2654-a Dil var mı kahr-ı dehr ile virân edilmedik
Beyt-ül-hazen mi kaldı perişân
edilmedik.
Yahya Kemal Beyatlı

2654-b Nevres beni düşürdü dile arzû-yi dil
Hep çektiğim cihanda benim dil
belâsıdır.
Nevres-i Kadîm

DİLENCİ

2655 Çölün kumları inci de olsa tasavvur
edilemez ki dilencilerin gözleri doysun.
Şeyh Sâdî

2656 Kapudan kapuya çekmese renci
Ki toldırmazdı torbasın dilenci.
Câmî'î

2657 Dilencilik yapan horluğa uğrar.
Ferideddin Attar

2658 En sefil dilencinin ufacık çıkınında bile
ihtiyacından fazlası bulunur.
Shakespeare

2659 Dilenciye ekmek verme, ona ekmek
yapmasını öğret! Çünkü o, ihtiyacın
maksadını bilmiyor.
M. Rasim Mutlu

2660 Dilencinin gururu olmaz.
Dostoyevski

2661 Sadakayı tercihan kör dilencilere ver:
Lütfü'dîden seni görmezse nankörü-
ğünden emin kalabilirsin.
Cenap Şehabettin

2662 Doyulmaz hân-ı ihsâna kanaat
gelmez insâna
Kerem gördükçe ey Bâkî gedâlardan
recâ artar.
Bâkî

2663 Fazla sadaka dilencileri artırır.
Goethe

2664 Dilenci dilenciye kıskanır, âşık âşığı.
Hesiodos

2665 El kapılarında dilenci değilsin, bunun
şükranesi olarak kapından dilenciye
kovma.
Şeyh Sâdî

2666 Muhtaç ola, İlâhi, dilenci kapısına
Şol kâmrân ki dâdın işitmez gedâların.
Nevres-i Kadîm

2667 Dilencinin yüzü kara, torvası dolu.
Enverî (İstanbul Mürekkeç-i)

DİN

2668 Din nasihattir.
Hz. Muhammed

2669 Dinsizin içinde din artmaz; mühlüzün
(müflisin) içinde mal artmaz.
Atasözü

Doğru, Doğruluk

- 2670 Bize mülhid diyenin kendüde imân
olsa
Dahleden dinimize bâri müselmân
olsa.
Bahâyî, Şeyhülislâm
- 2671 Dini yaşatan bilhassa ölümdür.
Ölüme çare bulunmadıkça din ölmez.
Cenap Şehabettin
- 2672 Din fazilettir. İnsanı kurtaracak olan,
faziletidir.
M. Rasim Mutlu
- 2673 Sofunun riyâsı dindan kandırır, dinsizi
değil.
Cenap Şehabettin
- 2674 Dinsizliğin en mukteditir naşirleri iktidar-
sız ulema-i dindir.
Cenap Şehabettin
- 2675 Feylesof Rızâ'yım, dinsiz anlama:
Dîni ben öğrettim kendi babama.
Rıza Tevfik Bölükbaşı
- 2675-a Benim dinim ne ümittir, ne korku;
Allah'ıma sevdiğimden tapanım!
Ziya Gökalp
- 2675-b İyi huy, dinin kabıdır.
Hız. Muhammed
- 2675-c Kurursa bir gün o menba ne his kalır,
ne hayat;
Bekâ-yı din ile ka'im bekâ-yı cem'iyet.
Mehmet Âkif Ersoy

DOĞRU, DOĞRULUK

- 2676 Acı da olsa doğruyu söyleyiniz.
Hız. Muhammed

- 2677 Cümleler togrudur sen togruyusan
Bulınmaz togruluk sen eyriyisen.
Yunus Emre
- 2678 Doğruluk, her türlü koşullar altında
meyve verir.
Schiller
- 2679 Gidersen toğru yola yok bahâne
Ki yarar toğruluk iki cihâne.
Güvâhî
- 2680 İnsanlar için mutluluk umudu ancak
doğrulukta vardır.
Euripides
- 2681 Doğruyu söylemek değil, anlatmak
güçtür.
Cenap Şehabettin
- 2682 Yanlış sonsuz şekillere girebilir, doğru
ise yalnız bir türlü olabilir.
J.J. Rousseau
- 2683 Bu levhada misâl-i elf müstakim olan
İtmez kaddin edânîye vakt-i selâm-ı
lâm.
Bursalı Derviş Sahib (İsmail)
- 2684 Doğruluğun en güzel meyvesi ruh
sükûnudur.
Epikuros
- 2685 Müstakimin yeri olsaydı eğer dünyada
Servler böyle mekabirde hiram etmez
idi.
İrfan
- 2686 Doğruluk, hayatta, iyi bir namın en
vefalı dostudur.
John Webster
- 2687 Güzel düşün, iyi hisset, yanıлма,
aldanma,
Ne varsa doğrudadır, doğruluk şaşar
sanma.
Tevfik Fikret

- 2688 Bana, doğru gelen hiçbir şey yoktur ki yanlış gibi de gelmesin.
Montaigne
- 2689 Doğrunun dili sivri olur
Bilmez yüze gülücülük.
Orhan Asena
- 2690 Hiçbir miras doğruluk kadar zengin değildir.
Shakespeare
- 2691 İnsana sadakat yaraşır görse de
ikrah,
Yardımcısıdır doğruların Hazret-i Allah
Ziya Paşa
- 2692 Gerçekte hiçbir şey bilmiyoruz, çünkü doğru uçurumun dibindedir.
Demokritos
- 2693 Doğruluk dilde yok, dudaklarda;
Hayr ayaklarda, şer kucaklarda.
Tevfik Fikret
- 2694 Doğru olmak istemek ve buna gücü yetmemek kadar korkunç bir şey yoktur.
Ebner Eschenbach
- 2695 Ewelâ doğruyu bilmek gerektir; doğru bilinirse yanlış da bilinir, ama ewelâ yanlış bilinirse doğru bilinmez.
Farâbî
- 2696 Âlem içre her ne var fenn ü hüner
Toğruluktur cümlesinden mu'teber.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2697 Doğruyu yanlıştan ayırmanın tek çaresi mümkün olduğu kadar şüphe etmektir. Ve doğru da kendisinden şüphe edilmeyen şeydir.
Edmond Goblot
- 2698 Doğruluktan eslem bir tarikat yoktur.
Abdülhak Hâmid Tarhan

- 2699 İstemez doğru giden menzil-i maksûda delil.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2700 Doğruluk çok büyük bir kuvvettir. Doğru, kimseye mağlup olmaz. Saadet doğruların bahçesinde yetişir.
Âkil Muhtar Özden
- 2701 Ulular didiler bu sözi böyle
Ki eğri otur illâ toğru söyle.
Şeyhoğlu Mustafa
- 2702 Doğrunun yardımcısı Allah'dur.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2703 Doğru kendini şiddete dayanmadan ortaya koymalıdır.
Tolstoy
- 2704 Eğrilik idenler itsün sen eğilme toğru dur.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 2704-a Doğruya yanlıştan gidilir.
Alain
- 2704-b Dost kapısı kilididir doğruluk.
Everekli Seyrânî
- 2704-c Doğrunun parlaklığı, süse ihtiyacı yoktur.
Nurullah Ataç

DOST

- 2705 Dost olan "vah" der, düşman olan "oh" der.
Atasözü
- 2706 Dost olur dostun âyinesi
Sırr-ı yâra mahzen olur sinesi.
Abdurrahim Karahisarî
- 2707 Daima iki dosttan biri ötekinin kölesidir.
Lermontov

- 2708** Denendikten sonra dost edindiklerini bağna bas, ama her ilk tanıştığınla, hemen el sıkışıp dost olma.
Shakespeare
- 2709** Dost vefalı olduktan sonra düşman ne yapabilir?
Şeyh Sâdî
- 2710** Bir kadın bir erkekle ancak şu silsile içinde dost olabilir: Önce ahabap, sonra sevgili, sonra dost.
Çehov
- 2711** Kadın, dost kadar nadir değildir.
Boccaccio
- 2712** Üç gerçek dost vardır: Yaşlı bir karı, yaşlı bir köpek ve hazır para.
Benjamin Franklin
- 2713** Dosttur. Çöp değildir, onu kırma.
Mevlâna
- 2714** Dostluk, kanatsız sevgidir.
Lord Byron
- 2715** Dost, hem iyi görünen, hem iyi olan insandır.
Platon
- 2716** Her yüze gülen kişi dost olmaya Yâr-ı sâdık arayanlar bulmaya.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 2717** Yalnız kendi nefsini düşünerek dost arayan, hizmetçi arıyor demektir.
Cenap Şehabettin
- 2718** Her zaman en çok eski dostlara güvenilir, tıpkı eski kılıçlara olduğu gibi.
John Webster
- 2719** Eski şarap, eski kitap, eski dost.
Sainte Beuve
- 2720** Ancak ihtiyacı olmayanın dostu vardır.
Shakespeare
- 2721** Dost, kötü günde belli olur. İyi günde ise yüzbinlercesi bulunur.
Ferideddin Attar
- 2722** Kadınlar da krallar gibidir. Candan dost bulamazlar.
George Lyttelton
- 2723** Bazı dostlar yalnız aleyhimize söylenen sözleri duyarlar, lehimize söylenenleri iştimize kadar garip bir sağırlığa müptelâdır.
André Maurois
- 2724** Dostlarımıza yaşarlarken yakınlık göstermeyi öğrenelim, öldükten sonra değil.
Scott Fitzgerald
- 2725** Bu felekdür devr olub devrân ola Belki dostun bir zamân düşman ola.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2726** Dost dost diye nicesine sandım Benim sâdık yârim kara topraktır.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 2727** Dertlerini dökecek dostları olmayanlar, kendi yüreklerini kemiren yamyamlardır.
F. Bacon
- 2728** Kendi kadrin bilmeyen dostun kıymetin ne bilir Merkebin boynuna cevahir takmanın faydası ne.
Kul Nesimî
- 2729** İnsanlar iyilik etmek, birbirini sevmek için değil, iyilik görmek, sonunda da nefret etmek için dost olurlar.
Ahmet Muhîp Dıranas
- 2730** Dost, rahatlık veren bir merhemdir.
Genceli Nizâmî
- 2731** Dost mu dedin? Kulağa kaçan piredir o.
Cervantes

- 2732 İnsan hiçbir yerde kendisinden iyi dost bulamaz.
Charles Dickens
- 2733 Dost olanlar hep yüzine gülmeye
Her yüze güler kişi dost olmaya.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 2734 Şarap içmek için binlerce dost bulunur, bir dostu da gam ortağı olarak sakla.
Genceli Nizâmî
- 2735 Konarsan güle kon, dikene konma,
Eski düşmanların dost olur sanma.
Kuloğlu
- 2736 Dost yüzü görmemek çetin bir iştir
ama, bu hasret, onu düşmanla birlikte
görmekten daha kolaydır.
Şeyh Sâdî
- 2737 Akıllı bir adam, senin canının düşmanını
bile olsa cahil bir dosttan iyidir.
Firdevsî
- 2738 Dostlara acılarını paylaştığını göstermek
birlikte yas tutmakla değil, onlara
elbirliğiyle yardım etmekle olur.
Epikuros
- 2739 Dosttan bol şey de yok dünyada
Dosttan bulunmaz şey de.
La Fontaine
- 2740 Sen sana yâr ol eğer âkil isen
Dostunu taşra ara câhil isen.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 2741 Seyyah oldum şu âlemi gezerim
Bir dost bulamadım gün akşam oldu.
Kul Himmet
- 2742 Kendine dost olan
Bilin ki herkese de dosttur.
Seneca
- 2743 Olmaya andan ulu canda sürür
Ki dost dost hatunrı göre mesrûr.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 2744 Bugün kazanılan bir dost, yarının düşmanı
olmaya adaydır.
Raif Necdet Kestelli
- 2745 Eğer hiç dostun yoksa, sen bir dost ol.
Dale Carnegie
- 2746 Dostunu hemen ölüverecekmiş gibi
sev; düşmanını hiç ölmeyecekmiş gibi
telakki et.
Cenap Şehabettin
- 2747 Yastık diye başını ateşe dayayan, yatak
diye yılanların üzerine yatan bir
adam, güvendiği bir dostundan düşmanlık
sezen bir adamdan daha rahat uyur.
Beydeba
- 2748 İyiliklerde olduğu gibi, kötü günlerimizi
de bizimle paylaşacak bir dost bulabilmek
ender bulunan bir talihtir.
Euripides
- 2749 Akıllı bir insan için en iyi dost, yine
kendisidir.
Emily Brontë
- 2750 Kişi yüze gülen dostı bula
Dost oldur kim gaibâne dost ola.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2751 Ana-babayı kader tâyin eder, dostlar
ise seçilir.
Delille
- 2752 Dost, kendisiyle samimi olabildiğim
ve yanında yüksek sesle düşünebildiğim
kişidir.
Emerson
- 2753 Gözdenin dostu olmaz.
Thomas Gray
- 2754 Dostun nâmerd dehrin mihenk taşına
Felâket pazarında vurulmuş olsun.
Neyzen Tevfik (Kolaylı)

- 2755** Gerçek dost, onu unutani unutmaya-
yandır.
*Assurbanipal Kütüphanesi
Tableti'nden*
- 2756** Kuşun yuvası, örümceğin ağı, insanın
dostları vardır.
William Blake
- 2757** Arz eyle bu pendî kendi özüne
Dost addetme her güleni yüzüne.
Levnî
- 2758** Çok kişi zenginlikten yoksulluğa
düşen dostlarından yüz çevirir.
Demokritos
- 2759** Kadrini seng-i musallâda bilüp ey
Bâkî
Durup el bağlayalar karşına yârân
saf saf.
Bâkî
- 2760** Hoş gününde her kişi yârân bula
Dost odur kim kem gününde yâr ola.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2761** Senin gerçek dostun, ayıplarını sana
gösterendir.
Ebu Cafer-i Sümânî
- 2762** Bir adû çoktur, fakat bir dost az.
Âsaf (Mahmud Celâleddin Paşa)
- 2763** Hiçbir dost, dostluğunu ispat edene
kadar dost değildir.
Beaumont ve Fletcher
- 2764** Dostlar kavun gibidir; neden mi? Bir
tane iyisini bulmak için yüzlercesini
yoklarsınız da ondan.
Claude Mermet
- 2765** Hayvanlar en anlayışlı dostlardır, ne
soru sorarlar, ne de kusur, kabahat
bulurlar.
George Eliot
- 2766** Hiçbir şey sadık dost kadar ucuza alı-
namaz. (Yani ne kadar pahalıya mal
olsa; gene de ucuzdur).
Publilius Syrus
- 2767** Bu dünyaya kalmayalım, fânidir,
aldanmayalım;
Bir iken ayrılmayalım, gel, dosta
gidelim dosta.
Yunus Emre
- 2768** Dostsuz insan çivisiz tahtadır.
Yalnız Adam
- 2769** Dünyaya gelmemde maksat ne idi
Bir sadık dost bulup dem sürme idi.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 2770** Dosta çok varan ekşi yüz görür.
Atasözü
- 2771** En eski şaraplar gibi, en eski dostlar
en zevkli olmalı.
Cicero
- 2772** Dost kazanırsan tut, düşman kazanır-
san güt.
Atasözü
- 2773** Dost sarki insanın bir ikinci kendisidir.
Cicero
- 2774** Ayıpsız dost arayan dostsuz kalır.
Aristoteles
- 2775** İyi insanlar kara günde en emin dost-
turlar.
Euripides
- 2776** İnsan bir gün düşman olabileceği bir
kimseyle dost olabilir mi?
Cicero
- 2777** Kara günlerinde senden çok üzüle-
cek bir dostun olmasaydı, o günlere
katlanmak güç olurdu.
Cicero

DOSTLUK

- 2778 Ben dost yüzü göremezsem
Bu gözlerim nemdir benim.
Yunus Emre
- 2779 Dostlarımla beraber olunca yalnız de-
ğilim. O dakikadan sonra da iki kişi
değiliz.
Pythagoras
- 2780 Dostlarım, dünyada dost yoktur.
Sokrates
- 2781 Lokman hekim sarabilmez yarımı
Dost eli değmezse çare mi olur.
Âşık Veli
- 2782 Yâr ol dostlarına bâr olma
Sû-i hulk ile dil-âzâr olma.
Nâbî
- 2783 Dostumuz görünen pek çok insan
gerçekte dostumuz değildir; bunun
tersi de geçerlidir.
Demokritos
- 2784 Köle misin? Senden dost olmaz. Zor-
ba mısın? Senin dostların olmaz.
Nietzsche
- 2785 Başıma geldiği için söyledim,
En iyi dostundan sakın sen seni.
Sümmanî
- 2786 Âlemde doğru dost yoktur
Dedikleri gerçek imiş.
Kuloğlu Sâî
- 2786-a Defterde her dostun ismi okunmaz
Gökten yağar yere erir kar gibi.
Evereqli Seyrânî
- 2786-b Bir tek dostum var: Yankı.
Kierkegaard

- 2787 Dostluk görünceye kadar değil, ölün-
ceye kadar olmalı.
Atasözü
- 2788 Dostluğun kolları birbirimizi dünyanın
bir ucundan bir ucuna kucaklayabile-
cek kadar uzundur.
Montaigne
- 2789 İyi dostluklar temiz hesaplarla kurulur.
Balzac
- 2790 Dünyada belki en geçici, en vefasız
şey dostluktur. Bir elbise bile bir dost-
tan fazla dayanıklıdır.
Ahmet Muhip Dıranas
- 2791 Dostluğun da aşkın da başını yiyecek
pek çok şey vardır.
Hermann Hesse
- 2792 Dostluk o kadar kolay kurulur ki..
Ama sürdürmek.
Özdemir Asaf
- 2793 Dostluktan saygıyı kaldıran onun en
büyük süsünü kaldırmış olur.
Cicero
- 2794 Kadınlardan çoğunun dostluktan bir
şey anlamamaları, aşkı tattıktan sonra
dostluğun yavan gelmesindendir.
La Rochefoucauld
- 2795 Levh-i âlemde, lâ'l ile mestûr olan
yazılar silinmez
Düşmanlıklar bilinir, dostluklar bilinmez.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2796 Biri gerçeği duymak istemediği, öteki
yalana hazır olduğu zaman, dostluk
dostluk olamaz.
Cicero

- 2797 Dostluk iyi kimseler arasında çarçabuk temelleşir, güçlükle yıkılır.
Beydeba
- 2798 Eğer dostluk bir karşılık içinse, dünyada dostluktan çirkin şey yoktur.
Molla Câmi
- 2799 Dostların çoğu dostluktan, sofuların çoğu da sofuluktan adamı iğrendirirler.
La Rochefoucauld
- 2800 Eğer herkes dost sandığı kimselerin bir de kendi arkasından söylemiş olduklarını duysaydı, dünyada pek az dostluk kalırdı.
B. Pascal
- 2801 Sen de kalıcı olmayan sevgiliyi dost edinme. Bu zalim dünya dostluğa değmez.
Şeyh Sâdî
- 2802 İnsanlarda dostluk geçici bir şeydir; ihbarsız sona eriverir.
O'Henry
- 2803 Çok dostu olan adam bizce kötü kadın gibi, kocasının üstüne adam seven kadın gibi bir şeydir; dostluk o kadar çok bölünmeye gelmez, gücünü kaybeder.
Lukianos, Samsatlı
- 2804 Düşüncede uyum dostluğu doğurur.
Demokritos
- 2804-a O kadar nazlı, süt yürekli bir şey midir ki dostluk iki gece içinde ekşiyiversin.
Shakespeare
- 2804-b Gerçekten dostluk lâubalilikten kaçınan toplumlarda olur.
Nurullah Ataç

DUVAR

- 2805 Ragıbâ düşmanın aldanma tevâzulanna
Sel divanın ayağın öperek hedmeyler.
Koca Ragıb Paşa
- 2806 Aşılmaz bir duvarın önünde yaşamak köpekçe bir yaşamaktır.
Albert Camus
- 2807 Duvarın temelini kazdıktan sonra dibinde durma.
Şeyh Sâdî
- 2808 Biz ekseriya duvarların emin yaşamamız için değil, gizlice günah işlemek için bizi çevirdiğini sanınız.
Seneca
- 2809 Dehr içinde bir yıkık divar görsen, öyle bil,
Bir Süleyman mülküdür kim çerh virân eylemiş.
Fuzûlî
- 2810 Aşılmasına imkân olmayan hiçbir duvar yoktur.
Çehov
- 2811 Evvelâ temel, sonra duvar gelir.
Şeyh Sâdî
- 2812 Dürüst olmaz kişinin işi bî-yâr
Yalınız taş ola mı hiç divar.
Hüseyn Vâiz
- 2813 Her duvar dostluğa düşmanlıktır.
Talât Sait Halman
- 2814 Ey garip çizgilerle dolu han duvarları,
Ey hanların gönlümü sızlatan duvarları!..
Faruk Nafiz Çamlıbel

DUYGU (HİS)

2815 Metin dediklerimiz alekser hissizlerdir.
Cenap Şehabettin

2816 Bilsen nasıl üşütür,
Kışların en soğuğu
Duyguların kışdır.
Cavidan Tümerkan

2817 "Yalnız duyan yaşar" sözü, derler ki,
doğrudur.
"Yalnız duyan çeker" derim, en doğru
söz budur.
Yahya Kemal Beyatlı

2818 His var mı, bu âlemde nekahet gibi
tatlı?
Yahya Kemal Beyatlı

2819 His, fikrin hemşîre-i kalbîsidir.
Cenap Şehabettin

2820 Hep iyi duygularla yaratılıyor kötü
edebiyat.
André Gide

2821 Necip duygu, ıstırsız uyku gibidir.
Mektupçu Ağâh

2822 Aklını hissine etme tâbi
Hissini aklına eyle münkatî.
Ferit Kam

2823 His ne kadar kolay değişirse fikir de-
ğiştirmek o kadar zordur.
Cenap Şehabettin

2824 Duymadan düşünme, görme
sezmeden,
Kendi duygun olsun, usunu yeden.
Ziya Gökalp

2825 Bir insan duygularını anlatmaktan
korktuğu zaman, gereğinden çok
açıklığın sözü olur mu?
Yüan Hung-dao

2825-a Duygu, düşüncesi olmayanların, dü-
şünemeyenlerin sığınağıdır.
Nurullah Ataç

DÜNYA (ÂLEM, CİHAN, DEHR)

2826 Dünya ile âhiret iki ortak kadındır. Birini
razı ettin mi öbürü kızır.
H. Muhammed

2827 Hep seninçündür benim dünyâ
cefâsın çektiğim
Yoksa ömrüm vâri sensiz neyleyim
dünyâyı ben.
Bâkî

2828 Dünya, bütün ileri hareketleri hu-
zursuz kimselere borçludur.
Nathaniel Hawthorne

2829 Kim halâs olmuş cihandan olmadan
cândan halâs.
Keçecizâde İzzet Molla

2830 Dünya baştanbaşa, aslı olmayan bir
masaldan başka bir şey değildir.
Firdevsî

2831 Anlamam neyçün düşünmez bazı
erbâb-ı yesar
Kahpe dünyaya beşer, üryân gelür
üryân gider.
Lâ-edrî

2832 Dünya, incelikten yoksun hiylekâlar,
alçak yalanolar tarafından kaba bir
biçimde oynanan kötü bir komedidir.
Stendhal

2833 Sen akla uyub gezme, Felâtun dahi
bilmez
Humhâne-i dehrin nice hikmet var
içinde.
Şeyh Galib

Dünya (Âlem, Cihan, Dehr)

- 2834 Bu dünyaya gelen gider.
Harîrî
- 2835 Üç gün imiş şu dünyanın safâsı
Safâsından artık imiş cefâsı.
Hatâyî (Şah İsmail)
- 2836 İnsan dünyada ancak dünyaya boş
verdiği zaman mutlu olur.
Anatole France
- 2837 Gelen bunda gider bir kimse kalmaz
Kefenden mâ'ada bir nesne almaz.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 2838 Dünya cesurlarıdır.
Victor von Scheffel
- 2839 Bu dehr-i denî etti bana âlemi zindan
Aynımda değil zerre kadar sahn-ı
gülistan.
Tokatlı Nurî
- 2840 Dünya dediğin arabalık gibi bir şey,
kimi gelir, kimi gider.
Giovanni Verga
- 2841 İcab-ı kaza hükmünü eyler icra
Tagyirine yok kimsede kudret asla
Meçhul ise şayet bu hakikat sence
Ma'lûm ola ki kimseye kalmaz dünya.
Ferit Kam
- 2842 Dünyada ısraptan, ölümden, sefalet-
ten başka bir şey yoktur.
Virginia Woolf
- 2843 Bir kaaidedir bu câvidâne
Elbette gider gelen cihâne.
Fuzûlî
- 2844 Dünya, manasız bir rüyadan başka bir
şey değilmiş meğer.
Alain
- 2845 Cihân efsânedir aldanma Bâkî
Gam ü şâdî hayâl ü hâba benzer.
Bâkî
- 2846 Ne ettik, ne gördük şu fâni dünyada
Kötülükten gayri?
Orhan Veli Kanık
- 2847 Baş eğmemişim kimseye dünyâ için
asla
Dünyâda, Said, ânın için derd-i serim
yok.
Diyarbakirli Said Paşa
- 2848 Dünya bir yol, gedâ gider, han gider.
Karacaoğlan
- 2849 Dünya terzi dükkânı, ölçüyü veren
gider.
Vachel Lindsay
- 2850 Bu dünyâyı seninle sevmişim ben-
Benim sensiz bu dünyâ nemdir ey
dost.
Kânî
- 2851 Dünyayı, akıllılar yaşasın diye buda-
lalar kurmuştur.
Oscar Wilde
- 2852 Kendi fâni bir ekinliktür cihân
Ne dikersen hâsilun oldur hemân.
Abdurrahim Karahisarî
- 2853 Dünya kehruba gibidir; bütün saman-
ları çeker, ancak özlü buğday, kehru-
banın çekişinden kurtulmuştur.
Mevlâna
- 2854 Yürü fâni dünya, sana gelende
gülmüş var mıdır?
Yunus Emre
- 2855 Dünyada eşini bulamazsan, işini
bilemezsen rahat edemezsin.
Âmiş Efendi
- 2856 Dünya sana oyuncak olarak verilmiş-
ken, oyuncak seni oynuyor!
M. Rasim Mutlu

2857 Şu yalan dünyanın sonu hiç imiş
Akşam gelüb konan sabah göç imiş.
Pir Sultan Abdal

2858 Geç gelür tiz gider deyu safâ çekme
keder
Âlemin hâli budur böyle gelir böyle
gider.
Faizî (Yirmi Sekiz Mehmed Çelebi)

2859 Hastalar için dünya yataklarının baş
ucunda başlar, ayak ucunda biter.
H. de Balzac

2860 Ey dil zen-i dünyânın çün âline
aldandın...
Bilmem sana bu dünyâ bâki mi kalır
sandın
Bu meclis-i fânide sâki mi kalır
sandın.
Abdülehad Nuri

2861 Bütün dünya bir oyun sahnesidir.
Kadın erkek bütün insanlar da
sadece oyuncular. Her birinin giriş ve
çıkış zamanları vardır.
Shakespeare

2862 Harâb-âbâd-ı dehrün şenliği yok
Gamı hadden ziyâde gussası çok.
Taşlıcalı Yahya Bey

2863 Dünya, bir cifedir. Ondan bir şey iste-
yen, köpeklerle dalaşmaya dayanık-
lı olmalı.
H. Ali

2864 Ey dil cihân aynı serâb
Sen andan ümid itme âb.
Bursalı İsmail Hakkı

2865 Bu âlemin gerçekliği, dün gece
gördüğün rüyâ gibidir!
H. Muhammed

2866 Kişi bu alçak dünyaya tenezzül etti
mi, bala kapılmış sineğe döner.
Şeyh Sâdî

2867 Dünyaya esir olan âzâd olmaz.
Harîf

2868 Seni tekfîr eder mutlak desen dünya
yuvarlaktır
Döner dünya, o dönmez, çünkü
sâbittir inâdında
Sorulsa hâce-i dâna: Selânik nerededir
bilmez
Bilir ammâ ki kaç tüy varsa Cibril'in
kanadında.
Eşref, Gelenbeli

2869 Bu dünya kaçan tavşanla ardındaki
tazındır.
Scott Fitzgerald

2870 Bir başka âlemin bekleme odası olan
bu dünyada mutlu kişi yoktur.
Victor Hugo

2871 Dünya ana değmez ki cefasın çeke
âdem.
Rûhî-i Bağdadî

2872 Ömrüm geçti hayfâ ki geç uyandım
Bu dünya bana bâkî kala sandım.
Yunus Emre

2873 Fesâdın fehm iden sevmez cihânı
Gamına değmez anun şâdumânı.
Taşlıcalı Yahya Bey

2874 Dünya seven dost katına
Yüz ağıyle varır değil.
Eşrefoğlu Rûmî

2875 Bu kadar adam gördüm, içlerinden
hiçbiri dünyadan hoşnut değil, hiçbiri
de dünyadan gitmek istemez.
Namık Kemal

2876 Dünyanın güçlükleri dörttür: Yalnız
başına ihtiyarlık; gurbette hastalık;
yokluk içinde borç; yolculukta uzun
yol.
İbn el-Mukaffa'

Dünya (Âlem, Cihan, Dehr)

- 2877 Bu âlem koskoca bir yalandır.
Hz. Muhammed
- 2878 Ey teşne-dil sen âb-ı hayât-ı hakikat iç
Suretde âbdır bu cihân manâda
serâb.
Bursalı İsmail Hakkı
- 2879 Gönül virme hazer kıl gel cihan bir
dâr-ı gurbetdür
Fenâdur menzili âhir dirigâ cây-ı
nhletdür.
Sehî Bey
- 2880 Ama dönüyor!
Galileo
- 2881 Bu dünya, üstünde kıvınlıp yattığımız
kuru bir minderdir.
Harold Pinter
- 2882 Ey dünya! Ne kadar utanmaz ve
kötüsün
Besliyor, yetiştiriyor hem de
öldürüyorsun.
Goethe
- 2883 Hepimiz için bir dünya vardır. İyilikle
kötülük, günahla suçsuzluk bu dün-
yanın içinde elele yürürler.
Oscar Wilde
- 2884 Ârif-i mânâ isen kılma tehâlük âleme
Mülk-i dünya kimseye mal olmamış
olmaz yine.
Leskofçalı Galib
- 2885 Dünya kördür.
Dante
- 2886 Derd ile âh idüpdür ey insân
Bilinüz kim fenâdurur bu cihân.
Lokman Dede
- 2887 Cihan vatandan ibarettir, itikadımca.
Yahya Kemal Beyatlı
- 2888 Bu dünya fânidir, tez gelir geçer.
Kuloğlu, Mustafa
- 2889 Yedi iklim dört köşeyi dolandım
Meğer dünya her tarafta bir imiş.
Dadaloğlu
- 2890 Bu dünyaya istediğimiz gibi gelmedik
Bu dünyadan istediğimiz gibi
gidemeyiz.
Ömer Hayyam
- 2891 Gel beru zevkedelim koma bugünü
yanına
Dünyanın yoktur bekâsı bakma şimdi
varına
Şeyhoğlu
- 2892 Aldanma dilâ bâki sanub fâni cihânı
Senden ilerü bunda gelenler gör
a kanı.
Edirneli Derviş Şehidî
- 2893 Fâni denilen bu dünya bakâ denilen
yerin levazım anbandır.
İbrahim Olcaytu
- 2894 Dünyada sâbit, devamlı ve kalıcı ol-
mayan şeyler şunlardır: Bulutun göl-
gesi; kötünün dostluğu; kadının sev-
gisi; yalancının övgüsü; çok mal; sa-
atî saatine uymayan zalim hükümdar.
İbn el-Mukaffa'
- 2895 Dehr bir bâzârdır herkes metân
arzeder
Ehl-i dünyâ sîm ü zer, ehl-i hüner fazl ü
kemâl.
Fuzûlî
- 2896 Her ki dünyâyâ haris ü zâr ola
Bigümân andan Hüdâ bizâr ola.
Abdurrahim Karahisarî
- 2897 Vefâsı olsa cihânın cihândara olur.
Keçecizâde İzzet Molla
- 2898 Dünyâ nedür serâb yekser
Tâlibleri câhil olur ekser.
Behiştî
(Karşıtiran Süleyman Bey Oğlu)

- 2899 Dünyayı tanıyan bir adama henüz tesadüf etmedim.
Rıfat Necdet Evrim
- 2900 Bu dünyadan öğrenmiş ve ondan kurtulmaya can atan kimse, tuzağa tutulmuş ve harekete gücü kalmamış bir kuş gibidir.
İbni Sina
- 2901 Hubb-ı dünyâ her günâhın başıdır Ko anı Nemrûd ü Fir'avn işidür.
Abdurrahim Karahisarî
- 2902 Bu âlemin sebâtı yoktur Kerimî bir dem Cümle safası bunun bir tatlu hâba benzer.
Kerimî
- 2903 Gelen geldi cihâna ağlayarak Giden gitdi yüreğin dağlayarak.
Şeyhoğlu Mustafa
- 2904 Ey dil dür ü güher diyü bahr-ı gama talma Dünyâyı bütün ger vireler buçuğa alma.
Mesihî
- 2905 Kimi güldürdi bir dem işbu dünyâ Ki ağlatmadı bin gez bülbül âsâ.
Çorlulu Zarîfî
- 2906 Cihân virdüğünü sanma ki kalur Eğer bir habbeyise giru alur.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 2907 Bu cihân bir yen'i yok yakası yok şâl ancak Biri birine satar halk anı dellal ancak.
Gelibolulu Âlî
- 2908 Dünya bir tahterevallidir.
Montaigne
- 2909 Ebedi mesken olur sanma cihân-ı fânî Kimsenün mülki değüldür bu harâb eyvânı.
Râmî Paşa (Abdurrahman)
- 2910 Cihânın hâli dâ'im böyle kalmaz Gidenler bir dahi dünyâyâ gelmez.
İznikli Bakayî
- 2911 Yerler sağır gökler sağır İşin yoksa bar bar bağır Oturacak yer değildir Yola düzül ağır ağır.
Ferit Kam
- 2912 Cihân işi budur ger ir ü ger giç Kimesne bunda bâkî kalmaya hiç.
Şeyhoğlu Mustafa
- 2913 Ne mihirinden safâ kesbet ne mâhından saadet um, Sakın aldanma bu dehre iki yüzlü münâfıktır.
Hayâlî, Vardar Yenice
- 2914 Kismetindir gezdiren yer yer seni Göğe çıksan âkibet yer, yer seni.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 2915 Zen gibi şive-i şehvetle alan dünyayı Vaz'ı haml etme gibi vermede feryâd eyler.
Neş'et
- 2916 Bir köhne köprüdür bu cihan kim gelen geçer.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 2917 Gönül verme cihana bî-vefâdır, Gönül vermek ana küllî hatâdır.
Kul Nesimî
- 2918 Kutlu olsun gelenlere bu uğursuz konuk yeri, İşte geldik gidiyoruz, şen olasin Halep şehri.
Namdar Rahmi Karatay
- 2919 Saf altını boştur aramak yaldızda, Camdan peri köşkü özlemek yıldızda Bir köhne konaktayız, samanlık seyran Üç beş gün için, ölümlü dünyamızda.
Cemal Yeşil

2920 Bu dünya bir gelindir, yeşil-kızıl
donanmış
Kişi yeni geline bakıbanı doyamaz.
Yunus Emre

2921 Gelenler acıyla gitdi cihandan
Kimesne dad almamışdır andan.
Balıkesirli Zâtî

2922 Niçe bu dünya ardına düşersin
İğen katı seğırtme ki düşersin.
İbrahim bin Bâli

2923 Böyledir dünya nizamı, gelen gider,
giden gelmez.
Yalnız Adam

2924 Dünya bir dolap ki durmadan döner.
Âşık Veysel Şatıroğlu

2925 Şol fenâ mülkünün vefâsı yoktur
Konan göçtü nöbet bizim yol bizim.
Gedâ Muslu

2926 Şu dünyânın ötesine
Vardım diyen yalan söyler
Baştan başa safâsını
Sürdüm diyen yalan söyler.
Hatâyî (Şah İsmail)

2927 Bu dünyaya verme gönül
Dünya sana kalır değil.
Eşrefoğlu Rumî

2928 Bu dünyayı derip yığma
Âhir koyup gitsen gerek
Koyup gideceğin sanan
Dünyayı devşirir değil.
Eşrefoğlu Rumî

2929 Ey gönül aldanma bu cihân fânî
Önünü fikreyle sonunu tanı
Kişinin ettiği kalır mı yanı
Herkes ettiğini bulur efendim.
Hasan Dede

2930 Ey yârenler bu dünyadan
Bir gün gele göç ederiz
Kazancımız kala burda
Emeğimiz hiç ederiz.
Abdürrahîm-i Tîrsî

2931 Yüksel ki cihan sefîl ü dundur,
Rağbet ona âdetâ cünundur.
Namık Kemal

2932 Kimseyi memnûn-ı tarz u tavr-ı âlem
görmedik
Kail-i terk-i cihân amma bir âdem
görmedik.
Namık Kemal

2933 Şu dünyaya gelen bir bir gitmede
Hiç eksilmez derdim her gün
artmada.
Pir Sultan Abdal

2934 Dünya bir yağlı kuyruk, yiyebilene
aşkolsun.
Atasözü

2935 Pir Sultan'ım bu n'olacak
Biz de sizlere varacak
Şu dünyada kim kalacak
Hep gideriz dertli dertli.
Pir Sultan Abdal

2936 Ezelden bu dünya fânidir fânî
Bugün vardık yahu ya yarın hani?
Sümmanî

2937 Yürü bre yalan dünya
Sana konan göçer bir gün.
Karacaoğlu

2938 Bu dünyaya birbirimizle lâdesli geldik.
Arif Nihat Asya

2939 Kahbe dünyâ hamamda tas gibidir
Dolaşır hep cenâbet ellerde.
Neyzen Tevfik (Kolaylı)

2940 Gerçekte dünya bir hapishanedir.
Shakespeare

- 2941** Bakakalırım giden geminin ardından:
Atamam kendimi denize, dünya
güzel;
Serde erkeklik var, ağılıyamam.
Orhan Veli Kanık
- 2942** Dünya her mihnete bedel, sen
olduğun için güzel.
Orhan Seyfi Orhon
- 2943** Bize bir zevk-i tahattur kaldı
Bu sönen, gölgelenen dünyada!
Ahmet Haşım
- 2944** Dünya düşman evidir. Düşman busu-
dadır, çukalın eğininden çıkarıma.
Abdülcebbar oğlu Ahmed
- 2945** Bu dünyâ bîvefâdur, bil hakikat
Sini göçürmedin ol sen göç andan.
Ahmed Fakih
- 2946** Bu dünyâ, bil ki sana bâkî kalmaz
Eğer mülkün ola Şam u Horasan.
Ahmed Fakih
- 2947** Ey gönül eyleme gel dünya-yı gaddara
heves
Paklar eylemedi çünkü murdara heves.
Türâbi Dede
- 2948** Deli eder insanı bu dünya;
Bu gece, bu yıldızlar, bu koku,
Bu tepeden tırnağa çiçek açmış
ağaç.
Orhan Veli Kanık
- 2949** Hatırladığım kadıyla
Kalabalık bir yerdi dünya.
Ülkü Tamer
- 2950** Âlemün neyleyeyim bâğ u bahânın
sensüz
Bana sen ruhlan gülzâr ile hoşdur
âlem.
Bâkî
- 2951** Hezârân fülk-i Nûhî gark-ı tûfân-ı belâ
etmiş
Kenâr-ı âfiyet şeklinde bir girdâbdır
dünya.
Yenişehirli Avnî Bey
- 2952** Dertlidir Zuhurî mey doldur sâki
Değildir bu dünya kimseye bâki.
Zuhurî
- 2953** Dünya bir penceredir
Her gelen bahar geder.
Azerbaycan halk bayatısı
- 2954** Fazlıyâ bir ribâtdur âlem
Konanın kân göçmedür her dem.
Kara Fazlı
- 2955** Aceb kimdir cihan bağında bilsem
kayddan âzâd.
Çelebizâde Âsım
- 2956** Cihan bir karanında durmaz geçer
Bu yurda gece konan irtte göçer.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Sûheyl ü Nevbahar'dan çeviri)
- 2957** İşin gücün daim yalan
Çok kişiden arta kalan
Nice kerre boşaluben
Dolan dünya değil misin?
Hüdâyî (Aziz Mahmud-)
- 2958** Dünya bir avrattır yar olmaz hayfa
Düşürür âdemi bir çok sevdaya.
Tokatlı Gedâyî
- 2959** Ays-ü-nûş eyle bugün anma gam-ı
ferdâyı
Sana ismarlamadılar bu yalan dünyâyı.
Terzizâde Ulvî
- 2959-a** Kanı dediğim bey erenler?
Dünya benim diyenler?
Ecel aldı, yir gizledi,
Fânî dünya kime kaldı?
Gelimli gidimli dünya,
Sonucu ölümlü dünya.
Dede Korkut

Düş (Rüya)

- 2959-b** Dünyalar vardır, düşünemezsiniz
Çiçekler gürültüyle açar
Gürültüyle çıkar duman topraktan.
Orhan Veli Kanık
- 2959-c** Bir düş gibidir hak bu ki, ma'nide bu
âlem
Kim, göz yumup açınca zamanı güzer
eyler.
Nef'i
- 2959-d** Bu dünyaya günübirlilik gelmiş gibiyiz.
Melih Cevdet Anday
- 2959-e** Ete kemiğe büründüm
Dünyâya öyle göründüm.
Yunus Emre
- 2959-f** Dünya dünya, koca dünya,
Senden daha büyük benim kalbim.
Carlos Drummond de Andrade
- 2959-g** İki gün kime yâr olsa bu âlem
Üçüncü gün evin gör tolu mâtem.
Emir Buhârî
- 2959-h** Dünya gömlek değiştireceği zamanlar-
da, olaylar sakınılmaz kader hâlini alırlar.
Albert Sorel
- 2959-i** Ben âlemi neyleyim çemenzâr,
Ben âlemi neyleyim çemensiz.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2959-j** Hep senin gündür benim dünya cefâ-
sın çektiğim yoksa ömrüm varî, sen-
siz neyerim dünyâyı ben.
Selimî (Yavuz Sultan Selim)
- 2959-k** Uçmalı bulutlar uçmalı
Eş dost farkına varmadan
Bu canım dünyadan nasıl göçmeli.
Bedri Rahmi Eyüboğlu
- 2959-l** Bayılınm şu düzenli dünyaya
Altta ölümler
Üstte diriler
Gel keyfim gel.
Melih Cevdet Anday

- 2959-m** Bugün üzgünüm
Ama yarın
Yarın bu dünya böyle kalmaz.
Necati Cumalı

DÜŞ (RÜYA)

- 2960** Delimiz akıllımız hep böyleyiz:
Güpegündüz rüyalarda gezeriz.
La Fontaine
- 2961** Gezmişti, atıp günün bütün yüklerini,
Dünyânın dağlarıyla düzlüklerini!..
Lâkin gün doğmadan çalan zil, dedi ki:
"Gerçek zannetme düşte gördüklerini!"
Arif Nihat Asya
- 2962** En mutlu rüyadan daha mutludur
uyanmak.
G. Bernard Shaw
- 2963** Her sûreti hak sanma ki erbâb-ı felâket
Rüyâda nice devlet-i bîdâr görürler.
Şeyh Galib
- 2964** Düşte susuzların gözüne, dünyanın
her yeri pınar görünür.
Şeyh Sâdî
- 2965** Biz uyuyunca düşler uyanırlar.
Grillparzer
- 2966** Rüya, gecenin akvaryumudur.
Victor Hugo
- 2967** Hayat bir rüyadır. İnsanların vazifesi bu
rüyayı kâbus yapmamaktır.
Raif Necdet Kestelli
- 2968** Çok içki ters, az yemek doğru rüyâ
gösterir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2969** Bizler düşlerle aynı hamurdan yapılmı-
şızdır.
Shakespeare

- 2970** Küçük çocuklar da büyük düşler görürler.
Beşik üzeri yazısı
- 2971** Rüyalar aynalara benzerler; bazen içlerinde başımıza gelecek şeyleri görürüz.
Molière
- 2972** İnsanı oy alıyor yolundan,
Her yatakta bir sürü rüya.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 2973** Rüyaların mantıkla alışverişi yoktur.
Şeyh Sâdî
- 2974** Bu rüyâ hâbdan evvel dahi tâbir olunmuştur.
Lâ-edrî
- 2975** Seni düşünde görem derdi Necâtî için
Düş de gözünde uçar şimdi onun hab gibi.
Necâtî
- 2976** En güzel rüyaların bile bir sonu vardır.
Yaşar Nabi Nayır
- 2976-a** Gerçek bir yaşam olmayınca onun yerini düşler alır.
Çehov
- 2976-b** Düşler ikinci yaşamdır.
Nerval
- 2976-c** Büyük düşler kurmuyorum artık, yeni yeni aldanişlara, yanılmalara düşmek için.
Oktay Akbal
- 2976-d** Her şey rüya,
Yalnız ben varım,
Benim bu dünya.
Selâhattin Batu
- 2976-e** Düş yoksa
Yazın da yoktur.
Ferit Edgü

- 2976-f** Kişi hiçbir zaman düşlerindeki kadar sevmeyiz.
C.F.Ramuz
- # DÜŞMAN, DÜŞMANLIK
- 2977** Memleket bitti yine bitmedi hâlâ sen ben
Bize bu hâl ile bizden büyük olmaz düşmen.
Namık Kemal
- 2978** Bir kimsenin düşmanının düşmanı olması onu dost edinmene kâfi sebep değildir.
Arif Nihat Asya
- 2979** Düşmanlarınızın en güçlüsü içinizdedir.
Hz. Muhammed
- 2980** Düşmanlığı dostluktan ziyade saklıyan yürek pek azdır.
Cenap Şehabettin
- 2981** Daima kendi yararnı gözönünde tutmaya çalışan kimse pek çabuk düşman kazanır.
Konfüçyüs
- 2982** Eyleme adû yanında efgân
Olmasun işidüb anı handân.
Behiştî, Vizeli
- 2983** Konarsan güle kon, dikene konma
Eski düşmanların dost olur sanma.
Kuloğlu Sâni
- 2984** Düşmanımı bağışlarsam düşman diye bir şey kalmaz.
Alain
- 2985** İnsan düşmanının her faziletine inanabilir, samimiyetine asla!
Cenap Şehabettin

- 2986** Sakınub düşmanı hor görmeyesin
Bir belâya ansızın irmeyesin.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2987** İnsanın bıraktığı her etki bir düşman yaratır.
Oscar Wilde
- 2988** Kafası çalışan kişi en zayıf düşman-
dan bile korkar.
Seneca
- 2989** Dostun vannı çal, düşmanın kapısını
çalma.
Mektupçu Ağâh
- 2990** Dünyada düşmanı olmayan kim var ki!
Giovanni Verga
- 2991** Merd-i âkilden adâvet gelmeye
Merd-i gâfilden sadâkat gelmeye.
Abdurrahim Karahisarî
- 2992** İyiler asla düşmansız olamazlar.
Alessandro Manzoni
- 2993** Düşmanlıklar bilinir, dostluklar bilinmez.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 2994** Dostu severim ama, düşman da işe
yarar,
Dost gücümü gösterir, düşman da
ödevimi.
Schiller
- 2995** Sadece yaşamak, düşman kazan-
mak için yeter.
Rémy de Gourmont
- 2996** Çoğalsa derd-i dilber gibi adâ
Heman terk-i diyâr itmekdür evlâ.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 2997** Sana senden büyük düşman olamaz!
Colette
- 2998** Eski düşman dost ola sanma sakın
İçtinab it semtine varma yakîn.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 2999** En büyük düşmanın kendinden baş-
kası değildir.
Longfellow
- 3000** İnsanın, düşmanlarını sevindirecek
şekilde yaşamasındansa, şerefiyle öl-
mesi daha hayırlıdır!
Firdevsî
- 3001** Hasım, hısım olamaz ama hısım gü-
nün birinde hasım olabilir.
Rıfat Necdet Evrimer
- 3002** Düşmanın ölümüyle sevinmenin yeri
yok. Çünkü benim dirliğim de ebedi
değil.
Şeyh Sâdî
- 3003** Bir insan, birisine iyilik yapmakla bir
arkadaş elde edeceğinden emin ola-
maz, ama birçok düşmanlar yarata-
cağından emin olabilir.
Henry Fielding
- 3004** Yenilmesi gereken ilk düşmanlar öfke
ile umutsuzluktur.
Alain
- 3005** İki düşman arasında öyle konuş ki,
baştıktan zaman utanmayasın.
Şeyh Sâdî
- 3006** Adûnun aynına görünme zinhâr
Kulağın dinç ola tâ kim sadev-vâr.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3007** Ne kadar ufak tefek, zayıf olursa olsun,
düşmandan sakınmak akıllıca iştir.
Publilius Syrus
- 3008** Senin düşmanlarının en korkuncu,
kendilerine güven beslediğin kimse-
lerdir.
Tuğraî
- 3009** Bir kişinin düşmanlığına karşılık, bin
kişinin dostluğu verilse dahi alma.
Ebu Said Hasan-ı Basrî

DÜŞMEK

- 3010 İnsanlardan kendini çekmen sana
düşman, herkese yakınlık göstermen
ise sana kötü dostlar kazandır.
İbnel-Mukaffa'
- 3011 Dest-i a'dâdan soğuk su içme
kandırmaz seni
Korkma düşmandan ki âteş olsa
yandırmaz seni.
Diyarbakirli Sait Paşa
- 3012 Düşmanın hakkında kötü kötü söyle-
me; düşün.
Publilius Syrus
- 3013 Kimse ile dost olamazsan eğer
Bâri düşmanlık da itme ey püser.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3014 Kimseye buğz u adâvet itme
Terk-i âsâyışı âdet itme.
Nâbî
- 3015 Kepez dağın başında,
Sirr var her bir daşında.
Sen özüne dost gazan
Düşman ocag başında.
Azerbaycan halk bayatısı
- 3016 Çü düşman düzer tatlı sözü i(ey) yâr
İnanma ki ağıyu bala karar.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferahname-i Sa'di'den çeviri)
- 3017 Adûyi dost olur sanmağ olmaz
İlicak sözüne aldanmağ olmaz.
Ferecikli Hadîdî
- 3018 Kan düşman kaçan dost olusardır
Çü fırsat bula kinin alsardır.
Yeminî (Hâfız oğlu Mehmet-)
- 3019 Eski düşman sakın dost olur sanma
Arkasından bıyık buruver gitsin.
Dertli
- 3020 Vermesün adâya fırsat rûzigâr
Âdemi bir sözle eyler tarümar.
İbnülemin Mahmud Kemal İnal

- 3021 Aşağıda olan kimse düşmekten kork-
maz.
Aristoteles
- 3022 Düşecek yaprak dalında durmaz.
Yalnız Adam
- 3023 O kadar yükseklerin hasretini çekme-
yelim ki düşüşümüz çok derin olmasın.
Schiller
- 3024 İnsanlar düşeni kabahatli bulurlar.
Somerset Maugham
- 3025 Koşan elbet varır; düşen kalkar.
Tevfik Fikret
- 3026 Kendi düşen bir adamı, bırak düşsün,
bir başkası tarafından itilmişse onu tut.
Machiavelli
- 3027 Düşmeden yükselme doğar.
Victor Hugo
- 3028 Yükselen her şey düşecektir.
Sallust
- 3029 Bir düştüğün yerde bir daha düşer-
sen, bil ki kabahat senindir.
Publilius Syrus
- 3030 Bize bol bol ziya kucakla getir:
Düşmek etrafı görmemektendir.
Tevfik Fikret
- 3031 İnsan düşeceği yere çıkmamalı.
Alain
- 3032 Her düşüş bir öğüttür.
Mektupçu Agâh
- 3033 Başkası düştü mü, çürük tahtaya
basmasaydı, deriz; kendimiz düşün-
ce bastığımız tahtanın çürük çıkmış
olmasından şikâyet ederiz.
Cenap Şehabettin

3034 Yıkılıp düşene gülme sakın sen
Yiğit düşüp kalkmayınca bell(i)olmaz.
Karacaoğlan

3035 Dorukta düşüş için olgunlaşmış oluruz.
Shakespeare

DÜŞÜNCE, DÜŞÜNMEK

3036 Her zaman insan bir türlü düşünür,
talih bir türlü.
Publius Syrus

3037 Mutlu ya da mutsuz olmanız küçük bir
şeye bağlıdır. Düşünce biçiminize.
Marcus Aurelius Antonius

3038 Öldük, dünyayı şaşkın bırakıp gittik;
Yüzlerce incimiz kaldı delinmedik.
Sersemliği yüzünden bilgisizlerin
Renk renk düşünceler; kaldı
söylenmedik.
Ömer Hayyam

3039 Düşüncelerinin karşısındayım, ama
senin düşüncelerini savunma hakkını
sonuna kadar destekliyeceğim.
Voltaire

3040 Er geç çıkar duvarlardan,
Düşünce içeride kalmaz.
Fazıl Hüsnü Dağlarca

3041 Düşüncelerimizin en iyi aynası, ya-
şamlarımızın akışıdır.
Montaigne

3042 Bir şey bulanık görüldüğü zaman,
daha kolay düşünülür.
Lao-tzu

3043 Dünyayı güvercin ayaklarıyla gelen
düşünceler yönetirler.
F. Nietzsche

3044 Ne yapayım, diye düşünmektense bir
şey yapma, düşün.
Cenap Şehabettin

3045 Okurken aradığımız yeni düşünceler
değil, kendi düşüncelerimizin basılı
sayfada doğrulandığını görmektir.
Cesare Pavese

3046 Rahatlık içinde, düşünce uykuya dalar.
André Gide

3047 Her insanın iradesi dışında binlerce
kötü düşüncesi olabilir.
Oliver Goldsmith

3048 Düşünceler kılıçla bastırılamaz.
Strindberg

3049 Kimseye açamadığımız düşünceler
ve kimseye paylaşamadığımız acılar
vardır.
Henri-Frédéric Amiel

3050 Öyle düşünceler vardır ki, bunlar için
kulaklar mevcut olmamalıdır.
G. Büchner

3051 Kral istemezse düşünemezsiniz.
Voltaire

3052 Asil düşüncelere sahip ol.
Cleobul

3053 Düşünce de gıdadır.
Victor Hugo

3054 Başkalarının düşüncelerini keşfet-
mekten hoşlanınız ama, kendi düşün-
celerimizin tahmin edilmesine kızınız.
La Rochefoucauld

3055 Güzel bir düşünce de ibadet sayılır.
Ahmed İbşîhî

3056 İnsana büyüklük veren şey, düşünce-
dir.
B. Pascal

- 3057** Dünyada hiçbir şey, insanları, yapacakları şey üzerinde düşündürmekten daha zor değildir.
André Malraux
- 3058** Düşünceler keyifleri istediği zaman gelirler; benim keyfim istediği zaman değil.
J.J. Rousseau
- 3059** Tuz nasıl yemeklere tat veriyorsa, eşyaya niteliklerini veren de insanların düşünceleridir.
Anatole France
- 3060** Büyük düşünceler, büyük işler gibidir, onların da davula ihtiyaçları yoktur.
P.J. Bailey
- 3061** Düşünmek büyük bir tasadır.
André Gide
- 3062** Bizce aklı başında adam yalnız bizim gibi düşünenidir.
La Rochefoucauld
- 3063** Her iyi düşünce namuslu insanlarda bulunur.
Euripides
- 3064** Düşünüyorum, öyleyse varım.
Descartes
- 3065** Kimse düşüncelerine hükmedemez.
Ostrovski
- 3066** Düşünme kendini unutmaktır.
Alain
- 3067** İnsanı ezen hayat değil, düşüncedir.
Hugo von Hofmannsthal
- 3068** Düşünce ve duygular, dağlı konuklar gibi çağsız, uysal geliyorlar. Onlardan, tıpkı konuklardan olduğu gibi kaçamaz, gizlenemezsiniz.
Resul Hamzatov
- 3069** İnsanın eninde sonunda alışmayaacağı bir düşünce yoktur.
Albert Camus
- 3070** Durumun aşağılığı, düşünceleri de aşağılık yapar.
Marivaux
- 3071** Düşünmek görmektir.
H. de Balzac
- 3072** Ayıp olan, bir düşünceyi gizlemek değil, o çeşit bir düşünceyi edinmektir.
Alain
- 3073** Düşüncelerini gizleme. Gizlersen, sonra nereye koyduğunu unutursun.
Resul Hamzatov
- 3074** Büyük düşünceler yürekten doğar.
Vauvenargues
- 3075** Düşünceler de hastalıklar gibi sâridirler.
André Maurois
- 3076** Düşünce bir kez uyandı mı, bir daha uyumaz.
Thomas Carlyle
- 3077** İyi olmaz yaralar gibi, iyi olmaz düşünceler de vardır.
H. de Balzac
- 3078** Düşünce gönlün rüzgârlandır: Binbir yönden eser.
M. Rasim Mutlu
- 3079** Düşünmek insana üç üstünlük sağlar: iyi görmek, iyi konuşmak, iyi eylemde bulunmak.
Demokritos
- 3080** İnsan ancak zorda olduğu zaman düşünür.
Afşar Timuçin
- 3080-a** Düşünme, arzu et sade
Bak böcekler de öyle yapıyor.
Orhan Veli Kanık
- 3080-b** Düşünceler, kullanılan giysiler gibidir. Kullanıla kullanıla biçimleri bozulur.
Georges Braque

- 3080-c** Düşünmek, insanların hiçbir şey yapmadıkları zaman yaptıkları şey.
Paul Valéry
- 3080-d** Çok konuşunca, düşünce ölür.
Halil Cibran
- 3080-e** Ne hoş ey güzel Tanrım ne hoş Maviliklerde sefer etmek.
Bir sahilden çözülüp gitmek
Düşünceler gibi başıboş.
Orhan Veli Kanık
- 3080-f** İnsanların bütün düşünceleri birbirine bağlıdır... Düşünceyi doğuran başka bir düşüncedir.
Descartes
- 3080-g** Doğru düşünmek yaratmaktır.
Elbert Hubbard
- 3080-h** Hoş geldin ey gümüş renkli Ay!
Ey gecenin sessiz ve güzel yoldaşı!
Niye kaçyorsun! Eğlen biraz ey düşünce arkadaşı.
Friedrich Klopstock
- 3080-i** Düşüncenin gerçek özgürlüğü belli kalıplar içinde düşünmemektir.
Ferit Edgü
- 3080-j** Bizlerin öz düşüncelerimize göre hareket etmesi bir hayal!
Gustave Flaubert
- 3080-k** Bir yaşlının düşüncelerinde gelecek yoktur, daha çok kederli ya da en azından hüznüldürler.
Susanna Tamaro
- 3080-l** Sadece seni düşündüğüm geceler,
Neden ölümü hiç düşünmedim.
Necati Cumalı
- 3080-m** Kendi kafanla düşünmesini öğrenmelisin.
Umberto Eco

EDEB

- 3081** Edebin ne olduğunu arayıp soranlar bilsinler ki, edep, her edepsizin, edepsizliğine sabretmek ve dayanmaktır.
Mevlâna
- 3082** Edeb: Yaldızlı hab.
Âli Bey
- 3083** Edeb ârâyîsidür insânun
Bî-edeb tâbî'idür şeytânun.
Nâbî
- 3084** Edeb üze olan fâni cihanda
Muzaffer oldı hem bunda hem anda.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 3085** Her subh güneş gelse kapuna aceb olmaz
Ma'zûr tut iy şeh ki gedada edeb olmaz.
Adlî (Sultan Bayezid II)
- 3086** Âkıl edebsizden edeb öğrenir.
Nev'îzâde Atâyî
- 3087** Sükûtu bilmediğinden değil, edebdendir
Eğerçi söylemez ammâ neler bilir âşık.
Said, Hızır Ağazâde
- 3087-a** Lâtîf olsa lâtife hoştur elbet
Velâkin hariç olmaya edebden.
Beyânî

EL

- 3088** Bir müeyyed, bir kerim el yok mu tutsun da
Çıkarsın Şark'ı zulmetten, götürsün fecr-i maksûda?
Mehmet Âkif Ersoy

- 3089** Veren el alan elden yücedir.
H. Muhammed
- 3090** Kimesne dimesün dünyâda kim el
üzre el olmaz.
Bahî (Sultan Ahmet I)
- 3091** Elin yaptığı her şeyi bir başka el
yıkabilir.
Schiller
- 3092** Az iş gören el daha hassas olur.
Shakespeare
- 3093** Kıldı aşkun beni âvâre elimden ne
gelür
Düşdüm ol zülf-i siyâhkâre elimden ne
gelür.
Ahmed Paşa
- 3094** Kadife eldiven içinde demirden el!
Charles V
- 3095** Eline sahip ol.
H. Muhammed
- 3096** Elleri temiz olanın, boştur elleri.
Heiner Müller
- 3097** Hiç el, gönülden gizli bir iş yapabilir mi?
Mevlâna
- 3098** Tanrı dolu ellere değil, temiz ellere
bakar.
Publilius Syrus
- 3099** Sırasında okşayan el kadar, sırasında
döven el de öpülmeye lâyıktır.
Cenap Şehabettin
- 3100** Halk yanında mahçup düşmemek
için elinle koymadığın şeyi yerinden
kaldırma.
Ferideddin Attar
- 3101** Her dest yed-i beyzâ olmaz.
Sinan Paşa
- 3102** Fazla el değmesi bir şeyi kirletebilir.
Shakespeare
- 3103** Koymadığın yire hem sunma elin
Ger dilerse hoş geçe vakt-i hâlin.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3104** Eller, şerefli işler için yaratılmıştır,
yağma ve hırsızlık için değil.
Isaac Watts
- 3105** Bu meseldür kim dimişdür bir ulu
Kesmedüğün eli öp başına ko.
Hamdullah Hamdî
- 3106** El, her iş gibi, alkıştan da yorulur.
Cenap Şehabettin
- 3107** Cihanda var nice ehl-i hüner ki
düşkündür
Efendi arşa çıkınca el elden üstündür.
Şinasi, İbrahim
- 3108** İl eli olmasun dersen yüzünde
Elini dilünü tut kendüzünde.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 3109** Her şeyin güzeli en güzeli,
Bu kadar insan var,
Bu kadar insanın eli,
Birbirine değdikçe.
İlhan Demiraslan
- 3110** Eziziyem yad eli,
Ya divane, ya deli.
Gıyamat o gün gopar
Yâra değse yad eli.
Azerbaycan halk bayatısı
- 3111** Sineme dağ açan ağıyâr değil yâr
elidir
Sorma hâlîm yüreğim yârelidir
yârelidir.
Namık Kemal
- 3112** Ele almazsa gönlümüz ne ola yâr
Kim tutabilir elde yanmış kor.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

3113 Ne denl  m il isen dirmesine
Elini  ğretig r vermesine.
Yemin  (Hafız oğlu Mehmet-)

3113-a İnsan önce elleriyle yaşlanır.
Selim İleri

3113-b Beceri gözle değil, elle olur.
Ziya Mısırlı

3113-c Ayak gitmez ise, el getirmez.
Atasözü

3113-d Uzak günlerden sel m veren
Ellerin görebilir beni,
Gözlerin değil.
Gültekin S manoğlu

3113-e Yememiştir hiç kimse
Elinin emeğinden daha hayırlısını.
Erdem Beyazıt

3113-f Neredeysen uzat ellerini
Başım dönüyor.
Necati Cumalı

3113-g Ellerim, ellerim ne yapsam sizi,
Yuyabilir miyim g nahlanımdan?
Yalvanp yakarmak artık ne mümkün,
 l r m, Tanrı'ya a amam sizi.
Nevzat Yalçın

3113-h Pençe-i ş r olsa pen en  hir eylerler
ş kest
Bu mesel meş  rdest dest ber b l -yı
dest.
Nev' 

3113-i Bir eldir ufuklardan uzanmış,
Zulmet bizi çekmekte vis le.
Ahmet Haşim

ELB SE (Giysi)

3114 Eski elbiseler eski dostlar gibidir.
Victor Hugo

3115 D ny ya   nki her kişi ury n gelür
geçer
Ey h ce şem'  cübbe v  dest n
neylesün.
Prizrenli şem'  Dede

3116 H sn  bir hanıma her kıyafet yakışır.
Abdülhak H mid Tarhan

3117 İnsanlar, elbisenin içinde kimdir, ne
bilecek?
Mektupta olanı yazan bilir.
şeyh S d 

3118 Hoş gelir ehline  l yiş-i  irk-i d ny 
C me- l deliği ziynetidir bakkalın.
S bit

3119  deme cübbe v  dest r ker met mi
ver r.
şeyh lisl m Yahya

3120 İnsan sırtına giydiği üniformanın
adamı olur.
Napol on

3121 Bir güzel kıyafet iyi bir tavsiye mektu-
budur.
Cenap şehabettin

3122 Namus falan ya da fil n giysinin
altında ne kaybolur, ne de kazanılır.
Alfred de Musset

3123 Yaşayan insan mutlaka kendine göre
bir elbise bulacaktır.
Thomas Carlyle

3124 Hizmetçiye elbise giydiren hanım
olmaz.
Dede Korkut Kitabı

3125 Güllü dîbâ giydin amma korkanım âzâr eder
Nâzeninim sâye-i hâr-ı gül-i dîbâ seni.
Nedîm

3126 Boyuna düşmedik kaftan gider sürünü sürünü
Yerine düşmedik gelin gider yerini yerini.
Atasözü

3126-a Elbise diktirmek için kumaşı, kötü terziye ancak bir kez verirler.
Mevlanâ

ELEM

3127 Handân değül ol dil ki derûnunda gamın yok
Lezzet ne bilür cân ki teninde elemin yok.
Adnî (Mahmud Paşa)

3128 Yokdur cihanda yâr-i vefâdâr gam gibi
Erbâb-ı derde hem-dem olur mı elem gibi.
Ârif Mehmed Çelebi

3129 Ne kadar olsa da esbâb-ı saadetle bekâm
Olamaz kimse bu âlemde elemsiz bir an
Elemim yok diyen erbâb-ı tecellût varsa
Ya bu âlemden uzaktır ya değildir insan.
Ferit Kam

3130 Şu kütle kim ona nev-i beşer denilmiştir
Tapar emellere hayfâ ki hepsi nâfiledir.
Adem diyanna doğru belâlı yollardan
Elem yüküyle göçen bir azîm kâfiledir.
Ferit Kam

3131 Elemdür âşkın ayrüksı hâli
Ki var bir şenliginün bin melâli.
Taşlıcalı Yahya Bey

3132 Takrîr edemem çektiğim âlâmı felekten
Zirâ ki anın zikri de bir güne elemdir.
Müverrih Râşid

3133 Elemim bir yüreğin kârı değil, paylaşalım.
Mehmet Âkif Ersoy

3134 Elemin Kays'a kıyâs etme dil-i mahzûnun
Yok idi akli ne derdi var idi Mecnûn'un.
Bâkî

3135 Elem çekip deli gönül gam yeme
Bir gün ağlamanın gülmesi vardır.
Âşık Ömer

3136 Çekmez elem ü minnetini çerh ü cihânın
Pekçe sanlan dâmenine pîr-i mugaanın.
Mehmet Sadî Bey

3137 Künc-i fırkatte rakîbâ beni تنها sanma
Yâr eğer sende yatarsa elemin bende yatur.
Ruhî-i Bağdadî

3138 Dilerim ki fânî dünyada hiç kimse Ömrünü mihnetle telef etmesin.
Fakat kâmil adam olmak isterse Elem çektiğine esef etmesin.
Rıza Tevfik Bölükbaşı

3139 Kadem kadem gece teşrîfi Nailî o mehin
Cihân cihân elem-i intizâra değmez mi.
Nailî-i Kadîm

3140 Râh-ı eleme nihâyet olmaz.
Subhizâde Feyzi

3140-a Elemin an-asıl âlemde emeldir aslı.
Enderunlu Vâsıf

3140-b Şeb geldi yine gamınla kaldım tenhâ
Hicrân elemin hâbı harâm etdi bana.
Esrâr Dede

ERDEM (FAZİLET)

3141 Ben erdemden başka zenginlik tanı-
mıyorum.
İbni Sina

3142 Erdemsiz mutluluk olmaz.
Aristoteles

3143 Câh ile gelmez fazilet câhile.
İbni Kemâl (Kemal Paşazâde)

3144 Erdem uzaklarda, ta uzaklardadır, ona
götüren yol uzundur, diktir, çetindir; kan
ter içinde kalmadan çıkılmaz o yokuş.
Hesiodos

3145 Erdem; iyiyi elde etmek gücüdür.
Platon

3146 Her erdem tecrübe anına kadar leke-
sizdir.
Schiller

3147 Fakirliğe büründü mü fazileti kim arar,
kim sorar.
Ugo Foscolo

3148 Fazilet sahipleri faziletlerinin tahkir
edildiğinden değil, taklit edilmediğin-
den incinirler.
İbrahim Olcaytu

3149 Erdem sâridir.
Charles Dickens

3150 Erdem irsi değildir.
Tom Paine

3151 İnsanlar her zaman, her yerde acık-
mışlardır. Ama her zaman, her yerde
erdemli olamamışlardır.
Sokrates

3152 Kalbimiz, faziletimiz uğrunda kınldığı
vakit, faziletimiz ne kadar büyür.
Schiller

3153 İkbalde gösterilecek fazilet, itidal, id-
barda da sabırdır.
F. Bacon

3154 Rezalet fazilet olamaz.
Abdülhak Hâmid Tarhan

3155 Erdem mutsuzlukla kazanılır.
Chateaubriand

3156 Erdem, kötülüğe karşı sabırlı olmaktır.
Cleobul

3157 Erdem ne kadar sade, ne kadar al-
çakgönüllü, ne kadar gösteriş düş-
manı olursa o kadar saygı görür.
Fénelon

3158 Erdemin tek ödülü gene erdemdir.
Emerson

3159 Erdemsiz mutluluk olamayacağını ha-
tırla.
Voltaire

3160 Erdem ile mutluluk, anne ile kızı gibidir.
Benjamin Franklin

3161 Yeryüzünde yegâne solmayan çiçek
erdemdir.
W. Cowper

3162 Kendilerinden çok bahsedildiği halde,
erdem ve para kadar seyrek görülen
daha iki şey yoktur.
C.C. Colton

3163 Erdemli olmak, keskin bir kılıca otur-
mak kadar güçtür.
Bhartrihari

- 3164** Erdemlerin en büyüğü bilimdir.
Farabî
- 3165** Ne irfandır veren ahlâka yükseklik,
ne vicdandır
Fazilet hissi insanlarda Allah
korkusundandır.
Mehmet Âkif Ersoy
- 3166** Erdem, yaşlanmaz.
George Herbert
- 3167** Erkeğin ziyneti, faziletidir.
Mektupçu Ağâh
- 3168** Erdem, iyilik sözünü dillerine en çok
dolamış olanlar kalplerinde en az er-
dem olan adamlardır.
Oliver Goldsmith
- 3169** Dostluğu hem doğuran, hem sürdü-
ren erdemdir; erdem olmadan dostlu-
ğun hiçbir türüsü olmaz.
Cicero
- 3170** Kişi yoktur ki kendinde temel erdem-
lerden hiç değilse bir tanesini veh-
metmesin.
Scott Fitzgerald
- 3171** Gerçek erdem nedir, bilir misiniz?
Kendini beğenmemek, yaptıklarını ye-
ter bulmamaktır.
Plautus
- 3172** Dünyada işlenen kötülüklerin hepsi
de erdemler adına işlenir.
G. Bernard Shaw
- 3173** Erdem; iyi sandığımız şeyleri işlemek-
te gösterdiğimiz karar ve dirençten
ibarettir.
Descartes
- 3174** Gümüş altından ve altın faziletten da-
ha ucuzdur.
Horatius
- 3175** İnsanlar kendilerinde olan erdemler-
den pek az, fakat kendilerinde bulun-
mayanlardan da o oranda çok bah-
sederler.
Lessing
- 3176** Sadece düşmanını yenen değil, he-
veslerine hâkim olan da erdemi
göstermiş olur.
Demokritos
- 3177** Güzelliği sevdiği kadar, erdemi de se-
ven bir insanı daha görmedim.
Konfüçyüs
- 3178** Yalnız iki fazilet var, ah, bunlar bir
birleşse!
İyiler hep büyük olsa, büyüklük de
hep iyi!
Schiller
- 3179** Çocuklarınıza erdemi öğün, insanı
ancak o mutlu eder. Para değil.
Beethoven
- 3180** İnsanları iyi ve erdemli yapan üç şey
vardır: Doğa, alışkanlık ve akıl.
Descartes
- 3181** Erdemi olmayan insan, hayvanların en
kirlisi, en vahşisi, en muhteris ve en
doymak bilmez olanıdır.
Aristoteles
- 3182** Hayatta göreceğiniz iş ne olursa ol-
sun, erdem olmayınca, elde edeceği-
niz her şeyin, yapacağınız her işin so-
nunda, utanç ve kötülük vardır.
Platon
- 3183** Erdem ezilip berelendikçe kokusu da-
ha güzelleşen şeylere benzer.
F. Bacon
- 3184** Erdem; adaletin, bilgeliğin, cesaretin
buyruklarını yerine getirmektir.
Lukianos, Samsatlı

- 3184-a** Başa belâdır varlık erdem olmayınca yanında.
Sappho
- 3184-b** Erdem de altın ya da elmasa benzer. Değerli oluşu az oluşundadır.
Samuel Johnson
- 3184-c** Erdem, genel yaran kendi çıkan üstünde tutmaktır.
Montesquien
- 3184-d** Erdem çıkarların çarpıştığı yerde meydana çıkar.
Charles Morgan
- 3184-e** Erdemli adam, kaygulan silkip atandır.
Konfüçyüs
- 3184-f** Fazilet, başkalarını en aşağı kendi kadar düşünebilmektir.
Hasan Âli Yücel

ERKEK

- 3185** Erkek olmadığımı memnunum, yoksa bir kadına evlenmek zorunda kalcaktım.
Madame de Staël
- 3186** Dişi daima sakinliğiyle erkeği yener.
Lao-tzu
- 3187** Süse ve ziynete heves eden erkekler, vâkıa erkektir; ama, mert değillerdir.
H.z. Ali
- 3188** Bir kadına en uygun olan erkek en çok sevdiği erkektir.
Sean O'Casey
- 3189** Ürkek olma, erkek ol.
Ferit Kam
- 3190** Erkeğin zaafı, kadına silâh olur.
Rıfat Necdet Evrimir

- 3191** Erkekler üç gün içinde genç bir kızıdan, bir konuktan ve yağmurlu havadan bıkarlar.
Benjamin Franklin
- 3192** Kadinsız bir erkek horozsuz bir tabanca gibidir; erkeği ateşleyen kadındır.
Victor Hugo
- 3193** Erkeği erkek yapan kadındır.
Emile Zola
- 3194** Erkekler kalpleriyle değil fikirleriyle yaşarlar.
Çehov
- 3195** Bir erkek, kansı sık sık gelip dizlerine oturmuyorsa onu tanımakla, mutlu etmekle böbürlenmemelidir.
H. de Balzac
- 3196** Erkekler güzel şeyler söylemeyi bırakınca, onları artık düşünemez de olurlar.
Oscar Wilde
- 3197** Erkek kadını, kadın kendisini yakalayınca kadar kovalar.
Marcel Achard
- 3198** Erkekler daima yattıkları kadınları sevmeyizler, sevdikleri kadınlarla da yalmazlar.
Diderot
- 3199** Bütün erkekler koca bebeklerdir.
D.H. Lawrence

ESER (YAPIT)

- 3200** Her kim ki olursa bu sırta mazhar Dünyaya bırakır ölmez bir eser.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 3201** Yazar yapıtını 10 yılda yazar, 10 yılda kendisine yayıncı arar.
Henry Miller

3202 Eğer maksûd ederse misra-ı berceste
kâfidir.

Koca Ragıp Paşa

3203 Kâmil olan bir eser kor ardına
Ta şifa ola gönüller derdine.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

3204 Herkes eseri kadar yaşar.
İbrahim Olcaytu

3205 Ismarlama üstün eser olmaz.
André Malraux

3205a Bir eserin güzel zamanı yalnız yazıldığı
zamandır.
Alfred de Vigny

3206 Kudemânın görüp âsânını biz zevk ettik
Kudemâ görmedi hayfâ bizim
âsânımızı.
Nâbî

ESİR, ESİRLİK

3207 Ne efsunkâr imişsin âh ey didâr-ı
hürriyet
Esîr-î aşkın olduk gerçi kurtulduk
esâretten.
Namık Kemal

3208 İnsan esirliği,
Memleketlere sığmaz.
Millet esirliği
Yeryüzüne.
Fazıl Hünû Dağlarca

3209 Memuriyet, izzetü veya saadetü bi-
rer esârettir.
Cenap Şehabettin

3210 Kemend-i can-güdâzı ejder-i kahr olsa
cellâdın
Müreccahtır yine bin kerre zencir-î
esâretten.
Namık Kemal

3211 Aşk esirleri fidye ile esaretten kurtula-
mazlar.
Sâbir-i Tirmîzî

3212 Çekmedim ömrümde zencir-î esâret
bânını
Kayd-i dünyâdan müberrâyım bilir
dunyâ beni
İşte meydân-i hamîyyet kaçma ey
cellâd-ı zulm
Yâ seni mahveylesin Mevlâ cihânda
yâ beni.
Namık Kemal

3213 Esir ettin beni ey dil pesendim
Senin zencir-i zülfündür kemendim.
Rahmi Bey, Mehmed

3214 Bir nigâh ile beni ey dil-rübâ
Zülfüne ettin esir-i mübtelâ.
Mehmed Kâmil Çelebi

3215 Kişi dutsaklık içinde sinanmaz
Esirin sözüne kimse inanmaz.
Mehmed (İşkname'nin şairi)

EŞEK

3216 El elin eşeğini yrlaya yrlaya, kendi
eşeğini terleye terleye arar.
Atasözü

3217 Bir halt ettin düşünmeden, durma
uyuz gibi kaşın,
Düşün deli gönül, düşün, adam eşek
mi alır kışın?
Namdar Rahmi Karatay

3218 Cem bilür câm-ı musaffâ kadrini
Her ne bilsün rû-yı zîba kadrini.
Hamdullah Hamdî

3219 Tahsil-i kemâl eylemeyen âdemi Mevlâ
Sûretde dü pâ itse de ma'nada har
eyler.
Ali Emîrî-i Amidî

- 3220** Her ne derlü başı büyük olsa har
Lâyık olmaz guşına anun güher.
Hamdullah Hamdî
- 3221** Etme beyhude felekten şekvâ
Hoşça hazmet yediğin darbeleri
Eskidir, hiç değişmez bu usûl
Eşek oldun mu vururlar semeri.
Ferit Kam
- 3222** Hayatın baştanbaşa bomboş bir
emek oldu,
Ömrünün bilânçosu, sade beklemek
oldu,
(Bu yıl da böyle geçsin bakalım)
demek oldu,
Sabır taşı, bulduğun biricik yemek
oldu,
Bekledin bahtın kızı dizine yatsın
diye,
Ölme eşeğim ölme, yoncalar bitsin
de ye.
Namdar Rahmi Karatay
- 3223** Eşeğe fazla sokulan çifte yemeğe
hazır olsun.
Yalnız Adam
- 3224** Hey ağalar zaman azdı
Düşmüşse el üşer oldu
Küllükte sürünen eşek
Cins atla yarışır oldu.
Gevherî
- 3225** Sa'y idüb kûyın tavaf eylerse düşmen
gam degül
Âdem olmaz varsa yüzbin kerre bir har
Kâbe'ye.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi
- 3226** Ay zamana zamana,
Oku goydum kâmane
Eşşekler arpa yeyir,
At hasrettir samana.
Azerbaycan halk bayatısı
- 3227** Eşeğe giydirden nakışlı bir çul
At olmaz, huyunca zırlar demişler.
Mevcî

- 3228** Yolda doğru gitmez yularsız eşek.
Şerifî
- 3229** Bu âlem böyledir ezelden beri
Kâmil kalur, nâkıs geçer ileri
Kervan yola çıksa, alel-ekseri
Bir eşek katan yeder demişler.
Çankınlı Yesârî
- 3230** Seyretti dönen kubbeyi Hayyâm
gülerek,
Gösterdi nedir âleme yalçın gerçek;
Hâlâ didinip durmada yol bulmak için,
Boynunda saman torbası, bak bunca
eşek.
Fuat Bayramoğlu
- 3230-a** Kara bakışlı bir eşek bir gün
Nikâhlı kocasına dedi süzgün;
"Ben böyle alığım, sen böyle alık
Hadi gidip ölelim, babalık!.."
Christian Morgestren

ETEK

- 3231** Erişir menzil-i maksûduna âheste
giden
Tiz-refât olanın pâyine dâmen dolaşır.
Hâtemî, Edirneli
- 3232** Unf ile halkı kapundan sürme
Kimseye dâmen ü dest öptürme.
Nâbî
- 3233** Rehzeni hâr olanın dâmeni berçîde
gerek.
Nedim
- 3234** Ne kadar câhın olursa âlî
Dâmenin buseden olsun hâlî.
Nâbî
- 3235** Ağyâre yâr meyl eder ağyâr neylesün
Gül çekmeyince dâmenini hâr
neylesün.
Nâbî

3236 Yüz sürmek umar pâyüne üftâdeler
amma
Nevbet mi olur kimseye dâmânun
ucundan.

Bâkî

3237 İzzet-i nefsim hürmetim çoktur
Öpülmek isteyen eteği sevmem.
Tokadîzâde Şekib

EV

3238 Ev, içine kralın bile giremeyeceği bir
kaledir.
Emerson

3239 Erkeği evinden kaçran damın akması,
bacanın tütmesi ve karnın çenesidir.
Chaucer

3240 Boş evden ölü çıkmaz.
Kalevala (Fin destanı)

3241 Ne garib hânedür bu dâr-ı dünyâ
Ki mağrur ola ana merdû nisa.
Behîştî (Vizeli Ramazan)

3242 İçinde kadın sesi yükselen bir eve
şenlik kapılarını kapa.
Şeyh Sâdî

3243 Nehir seviyesinden aşağıda kalan bir
tarladan, fındırdemeye hazır bir zev-
ceden, içinde yılanlar dolaşan bir ev-
den kimse memnun olmaz.
Pançatantra

3244 Evine geri dönene eşik yüksek gelir.
Aleksis Kivi

3245 İl il üzre olur âlemde çokdur
Ev ev üzre velî olduğu yokdur.
Güvâhî

3246 Çocuklu ev, çiçekleri hiç solmayan bir
bahçedir.
Mektupçu Ağâh

3247 Cihânın ni'metinden kendi âb ü
danemiz yeğdir
Elin kâşânesinden kûşe-i virânemiz
yeğdir.

Bâkî

3248 Mutluluklarını hep başkalarının evinde
arayanların kendi evlerinde mutluluk
yoktur.
J.J. Rousseau

3249 Müft mesken sanur cihânı kişi
Nakd-i ömrün verir kirâ yerine.
Abdî (Bursalı Mühürdar)

3250 Ev issi evini pâk bulmayacak yakmaz,
andur.
Sinan Paşa

3251 "Tann misafiriyiz." deyip kondular
Tann'm!
Benim evimi senin evin sandılar,
Tann'm!

Arif Nihat Asya

3252 Ne assı olunca emel evi ma'mûr
Çünkü ola serâ-yı ömr harâb.
Germiyanlı Ahmedî

3253 Evinden çıkarken kendine ne yapaca-
ğını ve geldiğin zaman da ne yaptığını
sor.
Cleobul

3254 Kaçup sahrâlara kurtuldu Mecnûn
hâne kaydından.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi

3255 Gönül kapundan ırag olmaga degül
râzı
Evini mü'mîn olan mescîde yakın ister.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

3256 Bir hâne tehi kalsa harâb olmağa
başlar.
Keşanlı Zihnî

EVİLİK

- 3257** Bir kadın tekrar evlenirse bu ilk koca-sından nefret ettiği içindir. Bir erkek tekrar evlenirse bu da ilk kansına tap-tığı içindir.
Oscar Wilde
- 3258** Namuslu adam erken evlenir, akı-lı adam hiç evlenmez.
Cervantes
- 3259** Evlilik aşkın mezandır.
Stendhal
- 3260** Bir evliliğin geleceği, ilk gecenin sa-bahında belli olur.
H. de Balzac
- 3261** İzdivaç kolay iş değil. Fakat imtizâç ondan daha güçtür.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3262** Sevmeden evlenmek, inanmadan ibadet etmek gibi alçakça bir iştir.
Çehov
- 3263** Evlilik denilen şey, tıpkı fare kapanına benzer, içindekiler dışarı çıkmak için çabalar, dışındakiler de etrafında dört dönerler, içeri girmek için.
Giovanni Verga
- 3264** Aşksız evlilik evliliksiz aşkı doğurur.
Benjamin Franklin
- 3265** Evlenme dâvaya benzer. Mutlaka memnun olmayan bir taraf vardır.
H. de Balzac
- 3266** Evlenme, kadının saadet, bedbahtlık adına oynadığı bir oyundur.
Ahmed Rasim
- 3267** Her evli çiftte, en az biri budaladır.
Fielding
- 3268** Zorla alınan bir kadın kurumuş ekme-ğe ve tuzlu helvaya benzer.
Genceli Nizâmî
- 3269** Evlilik hayatında iyi bir kadın iyi bir ko-cadan fazla takdire lâyıktır.
Tacitus
- 3270** Evlenmenin iyisi olur ama nefisi olmaz.
La Rochefoucauld
- 3271** Evlilik, bekârların özlediği ve dulların kaçtığı bir şeydir.
F.M. Knowles
- 3272** Bütün trajediler ölümle biter, bütün komediler evlilikle.
Byron
- 3273** Evlenme, boşanma işi sırf kadınların elinde olsaydı, bir tek nikâh sağlam kalmazdı.
Dostoyevski
- 3274** Erkekler bıkınlıklarından evlenirler, kadınlar meraklarından; ikisi de hayal kırıklığına uğrar.
Oscar Wilde
- 3275** Evliliğe kutsallık veren, aşktır.
Tolstoy
- 3276** Aşk, genellikle bir evlilik meyvesidir.
Molière
- 3277** Uygunsuz bir evlenmeyi ahenkleştir-mek için altından anahtarla akort yap-mak gerektir.
Beaumarchais
- 3278** İzdivaca mukavemet eden aşk hiçbir zaman yıpranmaz.
Cenap Şehabettin
- 3279** Evlenmeyen insan tatlı bir hayali incit-meden mezara kadar götürür.
Raif Necdet Kestelli

3280 Günde bir kez olsun kocasını evlendi-
ğine evleneceğine pişman etmeyen
kadın azdır.

La Bruyère

3281 Yoksul bir kızı zengine verdin mi hala-
yık ettin demektir.

Terentius

3282 Evlilik, erkeklerin özgürlüklerini, kadın-
ların mutluluklarını ortaya koydukları
bir piyangodur.

Madame de Rieux

3283 Boşanma, kasırgaya tutulmuş izdivaç
gemisinin tahlisiye simididir.

Raif Necdet Kestelli

FAKİR, FAKİRLİK

(YOKSUL, YOKSULLUK)

3284 Fakirlik, bütün elemelerin beşiğidir.
Şûdraka

3285 Yoksulluk, namuslu ahmakların mükâ-
fatıdır.

Colley Cibber

3286 Ah n'eyleyim yeşilim yok alım yok
Size yarar şekerim yok balım yok
Fukarayım mangınım yok pulum yok
Ararsınız paralıca güzeller.

Ruhsatî

3287 Bir öksürük, bir de yoksulluk giz-
li tutulamaz.

Mikszath

3288 Senâlar eyle Allah'a yolunda
Fakiri gözle sağunda solunda.

Behiştî (Vizeli Ramazan)

3289 Suçların anası yoksulluksa, babası da
kafa yoksulluğudur.

La Bruyère

3290 Zenginler para, fakirler çocuk yapar.

Scott Fitzgerald

3291 Fukara kalbine her kim dokuna
Dokuna sinesi Allah okuna.

Şahidî

3292 Fakire yardım eden, Tann'ya borç pa-
ra vermiş gibidir.

Alfred de Vigny

3293 Bu dünyada kanadı kopmuş kuş, ku-
rumuş ağaç, suyu çekilmiş havuz,
dişleri dökülmüş yılan ne ise, fakir in-
san da odur.

Şûdraka

- 3294** Yoksulluğun hüküm sürdüğü yerde
ne utanma kalır, ne suç, ne namus,
ne de ruh.
H. de Balzac
- 3295** Fakirliğin tahrip etmeyeceği erdem
yoktur.
John Florio
- 3296** Fakirin malına göz dikme. Fakir ekme-
ği acıdır, zehir gibi.
Amenemope (Mısır Bilgelik Kitabı)
- 3297** Gedâyuz şaha baş eğmez dil-i
âgâhimuz vardır
Fakir isek ne gam ey dil bizüm
Allah'imuz vardır.
Şam Müftisi Derviş Fevrî
- 3298** İnsanların sözde dostları vardır; yok-
sulluk onları uzaklaştırır.
Victor Hugo
- 3299** Fakir zengini taklide girişti mi, mahvolur.
Publilius Syrus
- 3300** Kim fakire hor bakarsa hor olur
Lutf u ihsân-ı Huda'dan dur olur.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3301** Fakirün mevti olur istirâhat.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 3302** Yoksulun kitabında sevincin ömrü kı-
sadır.
Murathan Mungan
- 3303** Fıkara: "Evine it girdi yetiş" demiş-
ler. "Kapıyı örtün açlıktan gebersin"
demiş.
Atasözü
- 3304** Fakir suya düşse çıkamaz kirden
Zengin arabasını aşırır kırdan.
Huzûrî, Yusufelîlî
- 3305** Hayâl-i simber itmen ana benzer
senin Adlî
Gedâ hâk üzre yaturken gümüşden
tahta-bend ister.
Adlî (Sultan Bayezid II)

- 3306** Eğer dilden gelen elden gele idi
Gedâ kalmaya sultan ola idi.
Ahmed Paşa
- 3307** Gedâ isem ne var ar etme benden
kaçma yanımdan
Nice şeh hâke yeksân oldu sultânım
bu dünyadan.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi
- 3308** O da sen de dokuz aylık
Kul ettirir bu yoksulluk.
Âşık Talibî
- 3309** Ezizim gucag gucag,
Odun ver gucag gucag.
Yohsulun dahmasında
Ne od olur ne ocag.
Azerbaycan halk bayatısı
- 3310** Yohsul olup eli dar olan kişi
Neye sunarsa onat gelmez işi.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den çeviri)
- 3310-a** Fakirlik, en öldürücü ve en inatçı has-
talıktır...
Eugene O'Neill
- 3310-b** Fakirlik, gözü tok, muvazeneli, seviyeli
insanlarda bir nevi asalete benzer.
Muhteris ve zevkine düşkünlerde ise
daima küçültücü olur.
Ahmet Hamdi Tanpınar

FÂNÎ, FENÂ

- 3311** Fânî olan şey, bâkinin kanıtıdır.
Mevlâna
- 3312** İnandım ki yokmuş fenâdan âman!
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3313** Bir yir ki ola evvelî vü âhın fenâ
Bellüdü anda kim ne kadar bûlînâ
bekâ.
Germiyanlı Ahmedî

3314 Fenâdur âkıbet dünyanın emri
Ölür herkes ne denlû olsa ömri.
Orhan Gazi

3315 Tüylerim ürperiyor hatıra geldikçe fenâ
Meselâ olsa bile elde bakânın senedi
Çektiğin yetmedi mi söyle bu dünyada
senin
Şimdi de olmadasın tâlib-i ömr-i
ebedî.
Ferit Kam

3316 Gönül yâd-ı mâzî edersin neden?
Gelir mi sanırsın fenâyâ giden?
Abdülhak Hâmid Tarhan

3317 Bu dünyâ fânidir, tez gelir geçer
Bu bahçenin sonu fenâdır bülbül.
Kuloğlu Sâni

FELÂKET

3318 İyi gününde, sakın aklından çıkarma
sen de,
Bilinmez bir felâketin soluğu ensende.
Geoffrey Chaucer

3319 Felâkete sabreyleyenler insandır.
Mehmet Âkif Ersoy

3320 Felâkete uğramışın gülmesi bile haka-
rettir.
Publilius Syrus

3321 Felâket bir ona gider, bir buna.
Arkhiokhos

3322 Felâket gibi hoca az bulunur.
Abdülhak Hâmid Tarhan

3323 Felâket saatlerinde hepimiz birer ye-
tim gibiyizdir.
André-Paul Antoine

3324 Sa'adet kıymetin bilsün diyü merd
Felâket âleminde çekdürür derd.
Taşlıcalı Yahya Bey

3325 Felâketler insanı yalnız bırakır.
H. de Balzac

3326 İnsanın başına nasıl bir felâket gelirse
gelsin o, ya aynı gün ya da en çok er-
tesi gün kamını tika basa doyuracaktır.
Turgenyev

3327 Felâket, küçük ruhluyu imha eder, bü-
yüğü ihya.
Mektupçu Agâh

3328 Tann herkese felâketi gücüne göre
verir.
H. de Balzac

3329 Metin adama, felâket çarpınca kınılır.
Rıfat Necdet Evrim

3330 Başımıza gelen felâketlerden dolayı da-
ima birini suçlamak ihtiyacını duyanız.
Pirandello

3331 Felâket, zekâyı eğitir.
Victor Hugo

3332 Çok mu nâ-merdin felâketten
selâmet bulması
Herkese gitmez belâ erbâb-ı istihkak
arar.
Namık Kemal

3333 Felâket insanın aklını da alır.
Stendhal

3334 En büyük felâket ölümdür.
Cervantes

3335 İhtiyat felâketlerin paratoneridir.
Raif Necdet Kestelli

3336 En iyi dostlarımızın uğradığı felâketler-
de daima pek de hoşumuza gitmez
olmayan birşeyler buluruz.
La Rochefoucauld

- 3337** Felâket, kabank dost sayısını sıfıra indirir.
Shakespeare
- 3338** Felâkete boyun eğersen, felâket de sana boyun eğer.
Tolstoy
- 3339** Felâketler hep iyi insanların başına gelir.
Voltaire
- 3340** Ateş altını, felâket cesur insanlar dener.
Seneca
- 3341** İnsanların mutluluk kadar felâkete de ihtiyacı vardır.
Dostoyevski
- 3342** Felâket içinde hiçbir dostun yoktur.
Euripides
- 3343** Felâket, bulaşıcı bir hastalıktır.
Dostoyevski
- 3344** Felâket, insanın gerçek mihenk taşıdır.
Beaumont ve Fletcher
- 3345** Felâket çoğu kez güle oynaya gelir.
H. de Balzac
- 3346** Felâketler nadiren tek olarak gelir.
Henry Fielding
- 3347** İyi insanlar bir felâket geçirdikten sonra daha da iyi olurlar.
Henri-Frédéric Amiel
- 3348** Felâketler genellikle zincirleme gelir.
Racine
- 3349** Felâketin iyi bir yanı varsa o da bize, gerçek dostlarımızın kimler olduğunu öğretmesidir.
H. de Balzac
- 3350** Felâket, insanın korku duygularını uyuşturan en iyi ilaçtır.
Thomas Hardy

- 3351** Felâket, ölümlüleri ezmek için kullandığı darbelerini muhtelif şekiller altında gizler.
Euripides
- 3352** Felâket, yüzüne kapı kapansa bir başka kapıdan sokulmasını bilir.
Stefan Zweig
- 3353** Felâket yaradılışımızı desteklemeye yarayan bir tilsimdir.
H. de Balzac
- 3354** Felâketimde bana güç veren ancak masumluluğumdur.
J.J. Rousseau
- 3355** Felâket daima mutluluğu gözler.
Lao-tzu
- 3356** Hemen her zaman, felâketlerimizi kendi elimizle hazırlarız.
André Maurois
- 3357** Felâket gelip çatmadan önce açık ya da kapalı bir biçimde geleceğini mutlaka haber verir.
H. de Balzac
- 3358** Felâket, insanlar en ziyade ümide sarıldıkları zamanlarda zedelemekten haz alır.
Halid Ziya Uşaklıgil
- 3359** Ben hayatta yalnız iki gerçekten felâket tanıyorum: Vicdan azabı ve hastalık. Biricik mutluluk bu iki şerrin yok olmasındadır.
Tolstoy

FELEK

- 3360** Neyiçün bu felek dönmez dilekçe.
Şeyhoğlu Mustafa

- 3361 Sînemi
Bürümüş ter sînemi
Felek çarkın kınılsın
Her işin tersine mi.
Mâni
- 3362 Saydırırken ele, ey dil, zer-i hadd-ü
hesâb
Bize altun yerine posteki saydırdı felek.
Mehmet Sadi Bey
- 3363 Bu felektir devr olup devrân ola
Belki dostun bir zamân düşman ola.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3364 Felekten başka bir yer varsa vardır
anda asâyiş.
Keçecizâde İzzet Molla
- 3365 Takrir edemem çektiğim âlâmi felekten
Zirâ ki anın zikri de bir gûne elemidir.
Müverrih Râşid
- 3366 Sunar bir câm-ı memlû bin tehî
peymaneden sonra
Döner vefk-i merâm üze felek ammâ
neden sonra.
Mezâkî, Bosnevî
- 3367 Âşinâ sanma felek bigânedür
Gerçi ma'mur görünür virânedür.
Zarîfî (Ömer Ahmed Dede)
- 3368 Lûtf-î felek ki ellere âbı serâb eder
Dil-teşne-i mahabbete bahn serâb
eder.
Vecdî (Abdûlbâki)
- 3369 Diriga gül-i dehr hâna değmez
Felek hummî hamri humâna değmez.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 3370 Bu felektir virdügin girü alır
Milk ü mâlin âkibet gayra kalur.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3371 Muradınca dönmez felek kimsenin.
Ferit Kam
- 3372 Felekden kimesne şâd olmamışdur
Gamından lahzâ azâd olmamışdur.
Câmî'î
- 3373 Çekme gam geçmez diyü eyyâm-ı
mihnet ey gönül
Bir iki gün sabr eyle bu felekdür heb
geçer.
Râmî Paşa (Abdurrahman)
- 3374 Felek yaman mürebbidir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3375 Felek benim gibi müflistir etmem
istimdâd
Kim itimâd eder müflisin tekeffülüne.
Seyyid Vehbi
- 3376 Yazına aldanma zirâ kışı var
Bu felektir dürlü dürlü işi var.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3377 Kendi hâlince olur her kişinin bir derdi
Tükenir mi feleğin mihnet-i germ ü
serdi.
Enderunlu Vâsîf
- 3378 Hoş geçen günlerimize "felekten ça-
lınmış bir gün" deriz. Fakat felek, ça-
lınmış her günün bedelini ve intikamı-
nı bizden muztarib ve meftûr düştü-
ğümüz dakikalarda --hem de fâ'izi ve
iz'âfiyla-- alır.
Süleyman Nazif
- 3379 Felek ne merd tanır, ne merdane
Atar kemendini kahramanlara.
Lâ-edrî
- 3380 Sana kan ağladır sonucu felek
Yüzüne güldüğüne güvenme.
Üsküdarlı Aşkî
- 3381 Noldun inlersin felek hercâi cânânın
mi var
Seyr ider her menzili bir mâh-ı tâbânın
mi var.
Balikesirli Zâtî

- 3382** Müddet-i devr-i felek bir demdür
âdem bir nefes.
Bâkî
- 3383** Felek hemân beni mi buldu imtihan
edecek.
Ebûbekir Kânî
- 3384** Taze fidan idin bağlanımızda
Felek mi budadı dalların hani.
Kağızmanlı Hıfzı
- 3385** Çizginüp dün gün felekler devreder
Kimine mihr ü kimine çevreder.
Priştineli Baharî
- 3386** Dürr ü güher diye dünyâya verdiği
feleğin
Ya hişt-ı makberdür akıbet ya seng-i
mezar.
Ziya Paşa
- 3387** Felek ayırdı beni cevri ile cânânımdan
Hazer etmez mi 'aceb nâle vü
efgânımdan.
Fuzûlî
- 3388** Dönmedün bir dem murâd üzre aceb
nıtdüm sana
Çok zamandır ey felek gerçi dönersin
her yânâ.
Celâlzâde Sâlih Çelebi
- 3389** Tersine mi
Çürüttü ter sinemi
Felek nazarı sönsün
Her işin tersine mi?
Mânî
- 3390** Felek oyuncu biz oynayacağı
Cihan külhandürür biz yanacağı.
Mehmed (İşkname'nin şairi)
- 3390-a** Bir iki günde ne gaddarlıkların gördüm
Felek dedikleri napâyıdan benden
sor.
Nedim

- 3390-b** Âh kim ehl-i dile dâyim felek bîdâd ider
Bir nefes şadân iderse nice yıl nâ-şâd
ider.
Gani-zâde Nâdirî
- 3390-c** Felek kime yidürse bir kaşuk bal
Ki tasıla içürür zehr-i kattâl.
Emir Buharî
- 3390-d** Bir dem muradım üstüne devr eylemez
felek
Âb istesem serâb-ı ademden nişân
verir.
Nef'î
- 3390-e** Şîrler pençe-i kahrımdan olurken lertzân
Beni bir gözleri âhûya zebûn etti felek.
Selimî (Yavuz Sultan Selim)
- 3390-f** Pek rengine aldanma felek eski felektir
Zirâ feleğin meşreb-i nâ-sâzı dönektir.
Ziya Paşa
- 3390-g** Felek ile hiç aramız hoş değil
Kaç banştım kaç danıldım kim bilir.
Gufranî
- 3390-h** Gaddar felek bir iki gün etse de imhal,
Aldanma ki ahar edecektir seni pâ mâl.
Muallim Naci

FELSEFE

- 3391** Felsefe, düşüncenin mikroskobudur.
Victor Hugo
- 3392** Felsefe bir sevinçtir.
Afşar Timurçin
- 3393** Felsefe yapmak, ölmeyi öğrenmektir.
Seneca
- 3394** Felsefe yapmak, kendini tartışmak ve
kendine açılmaktır.
Novalis

- 3395 Feylesof ol kişidir kim nerede olsa
hemân
Uyar elbette zamana, ana uymazsa
zamân.
İbrahim Şinasi
- 3396 Felsefenin büyük gayesi, insana öl-
meyi öğretmektir.
Henry Fielding
- 3397 Felsefe, şüphedir.
Montaigne
- 3398 Felsefenin anası boş vakittir.
Thomas Hobbes
- 3399 Hayat, Tann'nın armağanıdır; fakat, iyi
yaşama, felsefenin armağanıdır.
Seneca
- 3400 Felsefe bizi başkaları için değil, kendi-
miz için, güçlü görünmek için değil,
güçlü olmak için yetiştirir.
Montaigne
- 3401 Feylesofun kendisi nâ-kaabil-ı ıslah
iken
Kalkar ıslah etmeğe zu'munca hâl-i
âlemi.
Şeyh Vassî
- 3402 Filozofların tüm yaşamı ölüm üstüne
düşünmedir.
Cicero
- 3403 Şaşma felsefenin temeli, soruşturma
gelişmesi ve bilgisizlik son aşamasıdır.
Montaigne
- 3404 Felsefe zaruri ve elzem vazifelerde cı-
lızlığımızı anlamakla başlar.
Epiktetos
- 3405 Felsefesiz ahlâk, ahlâksız felsefe olmaz.
Novalis
- 3406 Felsefe, sanatların en yükseğidir.
Eflatun

- 3407 Feylesof ismine şayeste olur bir insan
Kim yanında ola idbâr ile devlet
yek-sân.
Şinasi, İbrahim
- 3407-a Felsefenin görevi dünyayı değiştirmek
değil, anlamaktır.
Bertrand Russell
- 3407-b Metinlik, bağlılık, açık yüreklilik... İşte
bence gerçek felsefe budur.
Platon
- 3407-c Gerçek felsefe, aklımızı kullandığımız
takdirde, en kedêrlî hadiseler ile en
dokunaklı acılar arasında bile, daima
memnun olabileceğimizi öğretir.
Descartes

FIRSAT

- 3408 Ârif olan fırsatı fevt eylemez
Lâkin işin ol vakitsiz eylemez.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3409 Bir anda kaybettiğimiz fırsatı hiçbir
sonsuzluk geri getiremez.
Schiller
- 3410 Fırsat, adamın kapısını iki kez çalmaz.
Chamfort
- 3411 Gafil geçürme fırsatı kim bâğ-ı â'lemin
Gül devri gibi devleti nâpâydadır.
Bâkî
- 3412 Fırsat; nazlı, cilveli bir kadın gibidir. Bir
kez kapıyı kapalı bulursa, bir daha
gelmez.
Grillparzer
- 3413 Fırsat kaçıcıdır.
Goethe

- 3414** Büyük adamları yaratan büyük fırsat-
lardır.
J.J. Rousseau
- 3415** İhtiyarın elde iken fırsatı fevt itmegil
İhtiyar elden gidicek ihtiyar olmaz kişi.
Ahmed-i Dâî
- 3416** İnsanın karşısına kötülük etmek fırsatı
günde yüz kez, iyilik etmek fırsatı ise
yılda bir kez çıkar.
Voltaire
- 3417** Fırsat, yaz bulutuna benzer.
Harîf
- 3418** Çok görmüşüz zevâlini gaddar
olanların
Hengâm-ı fırsatta dil-âzâr olanların.
Nâbî
- 3419** Kimse size başka türlü olmak fırsatını
vermezse, namuslu olmak kolay.
G. Bernard Shaw
- 3420** Fırsatı fevt eylemez âkıl meğer nâdân
ola.
Lâ-edrî
- 3421** Dört şey geri gelmez: Söylenen söz,
atılan ok, geçen zaman ve kaçınılan
fırsat.
H. Ömer
- 3422** Divan-ı devletten paye almaya
Tilkiden arslana fırsat mı kaldı?
Âşık Dîzarî
- 3423** Geçürme fırsatı boynun egüp
benefşe bigi,
Ki gül bigi geçer uş tîz ömr devrânî.
Hoca Dehhânî
- 3424** Ki fırsat demi âdemiden kaçır
Bulut gölgesi gibi tizcek geçer.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)
- 3425** Fırsat denen kuyruk bir geçer ele.
Beypazarlı Havâyî

FIRTINA

- 3426** Fırtınalar, insanın denizi sevmesine
engel olamaz.
Andre Maurois
- 3427** Başına dolu yağın, dünyanın dört bu-
cağını fırtına içinde sanır.
Montaigne
- 3428** Sakin havada fırtınayı kestirmek güçtür.
Machiavelli
- 3429** Günün güzeli olur da fırtınalı olmaz
mı?
Aisopos
- 3430** Fırtına, meyvelerin vaktinden ewel ol-
gunlaşanlarından ziyade, kurtlanmış
olanlarını düşürür.
Cemil Sena Ongun
- 3431** Her bulut fırtına doğurmaz.
Shakespeare
- 3432** Fırtına nereye atsa beni, orda bir yer
vardır yaşanacak.
Horatius
- 3433** Hangi denizde fırtına olmaz?
André Chenier
- 3434** Şiddetli fırtınanın ardından sessizlik
gelir.
Cervantes
- 3435** Deneyimli denizciler denizin tam ses-
sizliğinin fırtına habercileri olmasından
kuşkulanırlar.
Henry Fielding
- 3436** Değerin sahtesi de, gerçeği de, kara
bahtın fırtınalarında belli olur.
Shakespeare
- 3437** Fırtınalar içinde beni yalnız bırakma
Benim senden başka sığınacak
limanım yok.
Ümit Yaşar Oğuzcan

FİKİR

3438 Köhne fikirler paslanmış çivilere benzer; söküp atmak çok güçtür.
Cenap Şehabettin

3439 Fikirlerin sustuğu toplumda yumruklar konuşur.
Yalnız Adam

3440 Kabul etmediğimiz fikirlere karşı ne kuvvetli mantığımız vardır.
Cenap Şehabettin

3441 Bir tehlikeyi gören hayvan nasıl birden duraklar, döner ve kaçarsa, kendisini başka yere çağıran bir fikir gören insan da yön değiştirir.
Paul Valéry

3442 Fikirler asil serkeş atlara benzerler. Kolay kolay boyunduruk altına girmezler.
Raif Necdet Kestelli

3443 Adi fikre sarfedilmiş güzel ifadeden ziyade, adi ifade içinde gördüğüm güzel fikre acırım.
Cenap Şehabettin

3444 İnsanlığın söylediği bitip tükenmez nutukta her ünlü adam bir fikirdir.
Alfred de Vigny

3445 Dünkü fikir küflü, yarınki fikir hamdır: Bugünün adamına, bugünkü fikir yarar.
Cenap Şehabettin

3446 Hepimizin aynı fikirde olması iyi bir şey değildir. Çalışmayı yaratan fikir ayrılıklarıdır.
Aldous Huxley

3447 Koyun kurt ile gezerdi
Fikir başka başk(a) olmasa.
Âşık Veysel Şatıroğlu

3448 Fikir, beynimde oluşan imgedir.
Voltaire

3449 Zihî re'y-i bâtlı! Zihî fikr-i fasid.
Bâkî

3450 Kendi fikrine uyanın işi onağan olmaz.
Sinan Paşa

3450-a En büyük servet bile ortaya atılan bir fikrin etkisini silmeye yetmez.
A.S. Puşkin

3450-b Herhangi bir konuda fikir yürütürken her şeyden önce kendimizi aldatmak zorunda kalıyoruz.
Alfred de Vigny

3450-c Bir fikir bin düşüncenin ürünüdür.
Müşerref R. Köktürk

3450-d Düşünen bir kafa, duyan bir yürek
Fikrini, hissini söylemek gerek.
Lâ-edrî

GAFLET

- 3451** Kilâb-ı zulme kaldı gezdiğin nâzende
sahralar
Uyan ey yâreli şîr-î jîyan bu hâb-ı
gafletten.
Namık Kemal
- 3452** Van ferâh yogı terah sandılar
Gaflet id'ub ehl-i dil aldandılar.
Bursalı İsmail Hakkı
- 3453** Gaflet uykusuna yatanlar için sabah
yoktur.
Rıfat Necdet Evrimer
- 3454** Gözü yaşlıların.hâlin ne bitsün
merdüm-i gafil
Kevâkib seyrini şeb tâ seher bidâr
olandan sor.
Fuzûlî
- 3455** Gaflet daha keskin bir düzelme için
hazırlıktır.
M. Rasim Mutlu
- 3456** Bugün kim gaflet ile geçti vakti
Peşiman assı kılmaz ana yarın.
Ahmed-i Dâ'î
- 3457** Farketmezsen eğer şekeri, şapı
Bir gün gelir mutlak yutarsın hapı
Yüzüne kapanır yüzlerce kapı
Gafletin cezası hüsrandır yavrum.
Tokadîzâde Şekib

GAM

- 3458** Ben seni nasıl sevmem ki, ey gam, bir
sen sadıksın bana, bir sen ararsın beni.
Yalnız Adam
- 3459** Sevdiğim benimle olduğu zaman
Defolur da gider gönlümün gamı.
Kuloğlu (Mustafa)

- 3460** Muhabbet çarşısında bir kapanım var
Gam alır satarım kapan kapana.
Âşık Şem'î
- 3461** Eksik olmaz gamımız bunca ki bizden
gam alıp
Her gelen gamlu gider şâd gelüp
yanımıza.
Fuzûlî
- 3462** Buyursun dertliler gam dükkânına
Kangı çeşit isterlerse bende var.
Ruhsatî
- 3463** Niçün ola gönülde gussa müdgam
Kıçer çünküm hemîşe şâdî vü gam.
Tutmacı
- 3464** İnsan olan envâ-i vukûata memerdür
Her dem geçer ammâ gama sabret-
me hünerdir.
Mehmet Sadi Bey
- 3465** Cihânda hiç kişi bîgam degüldür
Meğer kim ol kişi âdem degüldür.
Ahmed-i Dâ'î
- 3466** Hâk-i âdem gamla tahmir olunubtur
gâliba
Bî-gam olan olmaya cins-i beni-âdem
gönül.
Adlî (Sultan Bayezid II)
- 3467** Yaz'dır çıkıp gezin adem-âbâda
doğru git
Ey gam dilimden özge yerin yok
mudur senin.
Muallim Nâci
- 3468** Cihânun dirligin bir dem dimişler
Yaraşmaz bir deme bin gam dimişler.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 3469** Bu bağ içinde bî-gam âdem olmaz
Dikensiz gül elemisiz âlem olmaz.
Çorlulu Zârîf
- 3470** Gam dilün mâye-i sa'âdetidür
Eşk-i çeşm âb-rûy-ı devletidür.
Cevrî (İbrahim Çelebi)

- 3471 Seni sanma cihânda gamlu ancak
Degül bî-gam benî âdem muhakkak.
Güvâhî
- 3472 Yemez âkil olan bu dünyâda gam.
Âmidî
- 3473 Ketm etme yegân yegân söyle
Gam defterinin tamâmı yok mu.
Şeyh Galib
- 3474 Bu âlemde kimesne gamsız olmaz
Eğer olsa beni âdem değildir.
Hamdullah Hamdî
- 3475 Kul olan ışka, olur gamdan âzâd
Gam-ı ışk eyler imiş âdemi şâd.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3476 Derdim, yeter, sakın ol, dinlen biraz
artık;
Akşam olsa diyordun, işte oldu
akşam,
Siyah örtülere sardı şehri karanlık;
Kimine huzur iner gökten, kimine gam.
Baudelaire
- 3477 Gam düşmen-i cân-ı mübtelâdır
Def' eyleyegör ki bir belâdır.
Fuzûlî
- 3478 Cihanda âdem olan bîgam olmaz
Anınçün bigâm olan âdem olmaz.
Necatî
- 3479 Gerçi gam-ı dil beyân olunmaz
Âteş gibidir nihân olunmaz.
Şeyh Galib
- 3480 Bakâsı yok bu cân-ı nâ-tüvânun
Sürûn mücib-i gamdur cihânun.
Taşlıcalı Yahyâ Bey
- 3481 Gamını ben yir idim bu cihanın
Ben ölücek yiyiserler kamu gam.
Bergamalı Sanca Kemal
- 3482 Geçen Neşedir, Gam geçmiyor.
Ruşen Eşref Ünaydın
- 3483 Olsaydı bendeki gam Ferhâd-ı
mübtelâda
Bir âh ile verirdi bin Bîsütûn'u bâdâ.
Fuzûlî
- 3484 Deryâ-yı gama kenâr yoktur.
Şeyh Galib
- 3485 Mürûr-i vâ'de-i yâre inanma sen
Ahmed
Gama inan inanırsan ki eski yârindir.
Ahmed Paşa
- 3486 Kande bir gam yârsız kalsa benimle
yâr olur
Bir belâ kim sahibi bulmaz bana
gam-hâr olur.
Nev'î
- 3487 Âlemde gam kişiye demâdem gelür
gider
Âdem mi var ki âleme hurrem gelür
gider.
Âdem Dede
- 3488 Humân var imiş câm-ı safânun
Sürûn mücib-i gamdur cihânun.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3489 İnsan ki bu âlemde bütün çektiği
gamdır.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3490 Takrîr edemem derd-i derunum
elemim var
Allahı seversen beni söyletme gamım
var.
Lâ-edrî
- 3491 Bir sine ki gamdan ola dirhem
Gönlünde midir harâb-ı âlem.
Şeyh Galib
- 3492 Bâdenin vardır humân, âlem-i aşkın
gamı
Her safânın bir gamı var her gamın bir
âlemi.
Ulvî, Hüseyin

- 3493** Zulmet-i ebr ile şebden seçemezler
rûzu
Böyle eyyam-ı gamın böyle olur
nevrûzu.
Hâletî, Azmizâde
- 3494** Ağyar elemin çekme gönül nâfile
gamdır.
Nef'î
- 3495** Mihneti kendine zevk etmedir âlemde
hüner
Gam-ı şâdî-i felek böyle gelir böyle
gider.
Enderunlu Vâsîf
- 3496** Dil, zülf-i siyâhında gam yimeğe
kaani'dir
Dervîşe hemân besdûr bir lokma ve
bir hırka.
Ahmed Paşa
- 3497** Allah'ı seversen beni söyletme gamımın
var.
Halim Giray
- 3498** Def-i gamda olmayuz muhtâc câma
Cem gibi
Âşkuz biz âşıkâ eğlence olmaz gam
gibi.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi
- 3499** Gam meş'alidir bu sönmek olmaz
Cân vermek olur da dönmek olmaz.
Şeyh Galib
- 3500** Gamla dolu bizim gölde yüzülmez
Yazık olur size gidin turnalar.
Mevlût Yıldırım
- 3501** Feryâd ki feryâdîma imdâd edecek
yok
Efsûs ki gamdan beni âzâd edecek
yok.
Nigâr Hanım
- 3502** Gamdır bizim enîs-i hakîkat nihâdımız
Turmaz gönülde neş'e-i sahbâ gelür
gider.
Âtîf (Mustafa Âtîf Efendi)

- 3503** Eziziyem gemde gül,
Gemde daniş, gemde gül.
Ağ günde gülen könül
Merd igidsen gemde gül.
Azerbaycan halk bayatısı
- 3504** Safâ-yı hâtıra yer yok dil-i nâcize gam
dolmuş.
Lâ-edrî
- 3505** Gönül diyânı ceyş-i gam eyledi virân
Aceb mi gelmese ol şehre kârban-ı
ferah.
Şeyhülislâm Bahâyî
- 3506** Gamla ferah hemîşe olurîar halef selef.
Keşanlı Zihnî
- 3507** Cihânun şâdisi gammına değmez
Kamu zevkî ecel hemmine değmez.
Sinan Paşa
- 3508** Tufan ise dünyâ gamı biz keşti-i
Nûh'uz.
Rûhî-i Bağdâdî

GAZAP

- 3509** Besleme gazab atını
Çekersin zulûmatını.
Muhyiddin Abdal
- 3510** Gazab u hiddet ü kin gösterme
Kimseye çin-i cebîn gösterme.
Nâbî
- 3511** Allah'a sığın şahs-ı halîmin gazabından
Zira yumuşak huylu atın çiftesi pektir!
Ziya Paşa
- 3512** Gazab hazmeylemek âkıl işidir
Gazabda hazmeder ol ki kişidir.
Karamanlı Niyazî

- 3513** Çok belâ başa gazab ile gelür
Her zarar ekseri anun ile olur.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3514** Gazab ta'cille câhilleründür
Teenni hilmile âkileründür.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 3514-a** Lütfeyle desem Ruhî-i zâra gazab eyler.
Ruhî-i Bağdâdî

GECE

- 3515** Cânân gide, rindân dağıla, mey ola
rizân,
Böyle gecenin hayr umulur mu
seherinde.
Ziya Paşa
- 3516** Gece, düşüncelerin anasıdır.
John Florio
- 3517** Gice ola mı kim yokdur sabâhı
Fesâdun lâ-cerem vardır salâhı.
Şeyhoğlu Mustafa
- 3518** Gece, kadınlarla yıldızları güzel gösterir.
Byron
- 3519** Bu ne acaip bilmece!
Ne gündüz biter, ne gece.
Orhan Veli Kanık
- 3520** Geceler sonsuz değildir.
Albert Camus
- 3521** Şeb-i yeldâyı müneccimle muvakkit
ne bilir
Mübtelâ-yı gama sor kim geceler
kaç saat.
Sâbit
- 3522** Gece, öğütlerin anasıdır.
George Herbert

- 3523** Ne geceden günü, ne günden geceyi
çıkarabildim.
Melih Cevdet Anday
- 3524** Âbisten-i safâ vü kederdir leyâl hep
Gün doğmadan meşîme-i şebden
neler doğar.
Rahmî, Kınmlı
- 3525** Gece, sevgilinin endamını olduğundan
daha güzel, düşmanını daha güçlü,
derdini daha büyük, sevincini daha küçük gösterir.
Mikszath
- 3526** Gece, neye gebeyse onu doğurur.
Mevlâna
- 3527** Yaşlılar için huzur, gençler için umut
gizlidir gecenin koynunda.
G. Bernard Shaw
- 3528** O kadar çok ki etrafta karanlık
Herkesin gecesi kendine yeter.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 3529** Gecenin uzunluğunu hastalar bilir.
Şeyh Sâdî
- 3530** Geceler hayırlı öğütler verir.
Prosper Mérimée
- 3531** Gündüz kandilini hazırlamayan, gece
karanlığa razı demektir.
Cenap Şehabettin
- 3532** Göz yumma güneşinden, ne kadar
nûru kararsa
Sönmez ebedî, her gecenin bir
gündüzü vardır.
Tevfik Fikret
- 3533** Dimişler ak gice vü kara gice
Bu da kalmaya böyle gele giçe.
Güvâhî
- 3534** Ve eğer dünyada gece olmasaydı,
sabah hiç mi hiç olmazdı!
Resul Hamzatov

Geçmiş (Mazi)

- 3535** Giceler yüklüdür olmadı agâh
Kimesne kim ne toğisar sehergâh.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 3536** Severim geceyi çaresiz,
Korktuğumdan değil, güzelliğinden.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 3537** Ağacın meyvesi gece oluşur. Tefek-
kür meyveleri de öyle!
M. Rasim Mutlu
- 3538** Gece budalalıklarımızı örtmekten hoş-
lanır.
Haldun Taner
- 3539** Gece hem-râzıdır hayâdîdin.
Tevfik Fikret
- 3540** Geceleri uzaltan ve kısaltan mevsim-
ler değil, keder ve sevinçlerdir.
Mektupçu Agâh
- 3541** Gece yavaş konuş, gündüz etrafına
bak da konuş.
Atasözü
- 3542** Daha uzak, uzak sanırsınız gece,
Bir de bakarsınız gün batmış, ay bedir.
Ahmet Kutsi Tecer
- 3543** Geceler içinden bir gece seçtik
Hep aynı kadehten beraber içtik
Yudumlar bir iksir olup taşarken
Bir başka âleme beraber geçtik.
Bâki Sühâ Ediboğlu
- 3544** Şu kim sıtma tutup çabalar ola
Dün'ün uzunundan haberdar ola.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferhengname-i Sa'dî'den çeviri)
- 3545** Bilir dün uzunun eşikte yatan
Ne bilir döşekler içine batan.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)

- 3546** Gece uzunun aşkı güden bilir
Şeker nidigün ağu yudan bilir.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)
- 3547** Geceler kunnacı olur iyi bil
Gün doğmadan neler doğar demişler.
Geredeli Figanî
- 3548** Giceler uğru ile hem-râzıdır.
Necâtî

GEÇMİŞ (MAZİ)

- 3549** Mâzi tekrar etmez, unutulur.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3550** Hiç kimse geçmişini geri alacak kadar
zengin değildir.
Oscar Wilde
- 3551** Şimdi ben bir hayâl-i mâziyim...
Esef etmem bu hâle râziyim...
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3552** Mâzî... O bir muallim, o bir pir, o bir
peder.
Tevfik Fikret
- 3553** Gönül yâd-ı mâzî edersin neden?
Gelir mi sanırsın fenâyâ giden?
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3554** Mâzî yosunla örtülü bir göl ki yok dibi.
Yahya Kemal Beyatlı
- 3555** İnsan geçmişteki harekâtını ekseriya
sonradan takbih eder.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3556** Gidene irmek olmaz ve maziyi anmak
olmaz.
Sinan Paşa

- 3557 Gel söyleşelim seninle ey yâr,
Geçmişdeki mâcerayı tekrar.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3558 Mâzim ile âşinalığım var.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3558-a Maziyi ballandıra ballandıra nakletmek
ihtiyacı ve zaâfî hepimizde vardır.
Faik Baysal
- 3558-b Geçmiş hiçbir zaman ölmez. Hattâ
hiçbir zaman geçmiş olmaz.
William Faulkner
- 3558-c Geçmişteki mutluluk, mutluluk olmak-
tan çıkar, bir tatlı üzünc olur, o ka-
dar...
Oktay Akbal
- 3558-d İnsan geçmişinin altında kalmamalı.
Müşerref R. Köktürk
- 3558-e Bir kimse, ne kadar genç olursa ol-
sun, bir geçmişi, bir dünü vardır.
Nurullah Ataç
- 3558-f Geçmişi icat ettim geleceğin güzelliği-
ni görmek için.
Aragon
- 3558-g Mazi nedir? Bir mevt-i ebedi!
Namık Kemal

GELECEK (İSTİKBAL)

- 3559 Ne yâr-ı cân imişsin âh ey ümmîd-i
istikbâl
Cihânı sensin âzâd eyleyen bin ye's ü
mihnetten.
Namık Kemal
- 3560 Bir yaştan sonra "istikbâl"ın adı "âhır-ı
ömür" oluyor.
Cenap Şehabettin

- 3561 — En karanlık olan nedir?
— Gelecek.
Pittacus
- 3562 Her şey vedî'adır sana, ey genç,
unutma ki,
Senden de bir hisâb arar âtî-i müşteki.
Tevfik Fikret
- 3563 Rastladıklarının çoğu olup bitenleri ve
geleceği hiç anlamıyor.
Stephan Zweig
- 3564 İhtiyarlarda maziyi görürüz: Halbuki iyi
baksak istikbâlimizi görürdük.
Cenap Şehabettin
- 3565 Âti çıkınca ortaya, mâzî silinmeli!
Tevfik Fikret
- 3566 Artıyor ye'sim bakınca halime,
Ağlanm matemli istikbalime,
Taliim yâr olmuyor âmalime,
Ağlanm matemli istikbalime.
Tokadizâde Şekib
- 3567 Devrân bizi bir gün ya perişân edecek,
Yâhut da tutup dehre Süleymân
edecek
Şuymuş, buymuş, ne var gelip
geçmişte;
Sen bak gelecek ne yolda seyrân
edecek.
Fuat Bayramoğlu
- 3567-a İstikbâl: Bizde misâfir karşılamak
ma'nasında mârûf ve müstameldir.
Âli Bey
- 3567-b Geleceği satın alabilecek tek şey bu-
gündür.
Samuel Johnson
- 3567-c Geleceği göremiyor gözler
Düşündüğünün çoğu aksi
Gelir insanın başına.
Pindaros

3567-d Geleceğe aşanların tacı sonradan
giydirilir.
İsmail Habib Sevük

3567-e Âtiyi karanlık görerek azmi bırakmak,
Alçak bir ölüm varsa, eminim budur
ancak.
Mehmet Âkif Ersoy

GENÇ, GENÇLİK

3568 Daima; "Bilirim" mi diyor, gençtir; her
şeye "Olabilir" mi diyor, ihtiyardır.
Cenap Şehabettin

3569 Gençlik yaza benzer kocalık güze.
Kul Himmet

3570 Gençken yaşar insan yaşarsa
Sonraları düşünür.
Cavidan Tümerkan

3571 Genç olmadığımı bilmeseydim, ken-
dimi daha ne kadar genç bulurdum.
André Gide

3572 Gençlik, çok dayanmayan bir kumaştır.
Shakespeare

3573 Ferdâ senin; senin bu teceddüd, bu
inkılab...
Her şey senin değ i mi zaten? Sen, ey,
şebâb,
Ey çehre-i behic-i ü'mid...
Tevfik Fikret

3574 Gençliğe çok kusur bağışlanabilir,
çünkü nefsinin tashihe vakti vardır.
Cenap Şehabettin

3575 Gençliğimiz geçtikten sonradır ki onu
sevmeğe başlanız.
Hölderlin

3576 Genç; muhitin, hevesin, zevkin per-
vanesidir.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde

3577 Hoş dimiş gözleyenler endâze
Tazenün hem-seri gerek tâze.
Behiştî (Vizeli Ramazan)

3578 Bir kadını erkeğin ufacık bir ilgisinden
daha fazla hiçbir şey gençleştirmez.
Somerset Maugham

3579 Gençliğin şeytancı, onu ihtiyarlığın
göksel tacıyla taçla.
İbni Sina

3580 Hakikaten âşık olduğumuz mahlûkun
ihtiyarladığına inanamayız! Çünkü aşk
daima gençtir.
Cenap Şehabettin

3581 Gençlerin yetişmesine önem veriniz.
Çünkü bu yolda herhangi bir ihmal
memleketin yapısını mahveer.
Aristoteles

3582 Civânlık âlemin yâd itmeyen bir pîr
yoktur, yok.
Hersekli Ârif Hikmet

3583 Gençliğinde genç olabilene ne mutlu.
Turgenyeve

3584 Gençlik şarabını tadan, dünyada ken-
disinden başka kimseyi görmez.
Firdevsî

3585 Gençlik, sahip olunmağa değer tek
şeydir.
Oscar Wilde

3586 Gençlik, aşk iksirlerinin en etkilisidir.
André Mourois

3587 Ah! Gençlik – insan yalnız bir zaman
sahip olur ona, ömrünün gerisinde de
onu çağırıp durur.
André Gide

- 3588** Gençlik olmasa der idim bu hayât
Bizedir mahz-ı belâ mahz-ı azâb.
Recâizâde Mahmud Ekrem
- 3589** İnsanların çoğu yaşlanınca gençlikleri-
ni unuturlar.
Boccaccio
- 3590** Benim evlâdım benim gençliğimdir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3591** Gençler gençlerle, yaz yazla, dökülen
yapraklar dökülen yapraklarla beraber
olmak gerek.
John Galsworthy
- 3592** Gençliğin hoşâ giden bir meziyeti
yoktur ki yaşlanıp da bozulmasın.
André Gide
- 3593** Birâder şebâbet fenâyâb imiş
Uyandım da bildim o bir hâb imiş.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3594** Bir nevcivansın, şûh-i cihansın
Rûh-i revansın, sînemde cansın.
Rahmi Bey, Mehmed
- 3595** Ey güzel gençlik! Kim yeniden sana
dönmek istemez?
Byron
- 3595-a** Şuracıkta oturan sen,
Niçin dinmez yaşın,
Söyle şurda oturan sen,
Gençliğini ne yaptın?
Verlaine
- 3595-b** Yakındır iki bûklüm
Ararsın gençliğini
Elinde fırsat varken
Beğen beğendiğini.
Behçet Necatigil
- 3595-c** Bir düşünsen, yanı geçti ön-rün,
Gençlik böyledir işte, gelir gider.
Cahit Sıtkı Tarancı

- 3595-d** İnsanı uzun süre genç tutan kasların
değil, ruhun gücüdür.
Susanna Tamaro

GERÇEK (HAKİKAT)

- 3596** Hakâyık zâhir olunca hayâlat zâil olur.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3597** İnsanlar kendi kanaatlerine uymayan
görüşlerde de hakikat bulunabileceği-
ni ne zaman öğrenecekler?
Yalnız Adam
- 3598** Gerçeğin ömrü sonsuzdur.
F. Hérczég
- 3599** Hakikat ne gelişir, ne büyür, ne
tekâmül eder.
M. Rasim Mutlu
- 3600** Gerçek, bir taş kadar sert, bir gonca
kadar da yumuşaktır.
Gandhi
- 3601** Gerçeğin yansını söylemek, hiçbir şey
söylememektir.
Dostoyevski
- 3602** İnsanlar gerçeğe değil, gerçek gibi
görünen şeye inanırlar.
Platon
- 3603** Gerçek, Sokrat ve Platon'dan daha iyi
bir dosttur.
Aristoteles
- 3604** Hiç hakikatin feryâdı hayâlin kulağına
girer mi?
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 3605** Gerçeğe, yalnız bir yoldan gidilir, fakat
ondan uzaklaştıran yol binlercedir.
La Bruyère

Gerçek (Hakikat)

- 3606** Gece hırsızın, ışık gerçeğin dostudur.
Euripides
- 3607** Terk-i hakikat eden olmaz mı pest?
Olmayan insan mı hakikat-perest?
Muallim Nâci
- 3608** Zehir kadar acı da olsa hakikat ilâcını
içiniz.
Falih Rıfki Atay
- 3609** Yanım hakikat çok kere muazzam bir
yalandır.
Benjamin Franklin
- 3610** Hakikat güneşini örten bulutların en
kesifi menfaattir.
Cenap Şehabettin
- 3611** Gerçeğin en büyük dostu Zaman, en
büyük düşmanı Kayırmacılık ve en sa-
dık arkadaşı da Alçakgönüllülüktür.
C.C. Colton
- 3612** Hakikat operatörün elindeki neştere
benzer. Actır, fakat iyi eder.
Raif Necdet Kestelli
- 3613** Saklanan bütün gerçekler ağılı olurlar.
F. Nietzsche
- 3614** Gerçek, insanın hayat yolculuğunda
dayandığı bastondur.
Remy de Gourmont
- 3615** Hakikat, hürriyet gibidir, verilmez, alınır.
Raif Necdet Kestelli
- 3616** Gerçek ağırbaşlıdır.
Stendhal
- 3617** Gerçek ayakkabılarnı giymeden, ya-
lan dünyayı üç kez dolaşır.
Mark Twain
- 3618** Hayâtı div-i hakiykatle çarpışan
kazanır.
Tevfik Fikret
- 3619** Gerçekten başka adalet yok.
André Malraux
- 3620** Hakikat belki de hazindir.
E. Renan
- 3621** Gerçek denilen şey çok tuhaf; haya-
letlere benzer bir yanı var; görürsün
de dokunamazsın.
Alfred de Musset
- 3622** Cihanda insanlara en pahalıya mal
olan şey hakikattir.
Raif Necdet Kestelli
- 3623** Gerçek akıldan da güçlüdür.
Sophokles
- 3624** Bir gerçek arandığı vakit müthiş olan
şey, bulunmuş olandır.
R. de Gourmont
- 3625** Hakikati güneşe benzetirler; doğru-
dur: Gözlerimizi yaralar korkusuyla
çoğuna bakamayız.
Cenap Şehabettin
- 3626** Ben şaka yaparken gerçekleri söyle-
rim, çünkü gerçekler dünyanın en gü-
lünç şakalandır.
Beaumarchais
- 3627** Gerçek senden yana konuşuyorsa,
yeter derecede nâtiksin.
Publilius Syrus
- 3628** Garabetin bu da bir nev'idir ki insanlar
Hakikati bulayım der de, başka yolda
yürür.
Tesadüf eylese bir yerde ezkaza bir
gün
Hakikat onlara, onlar hakikate tükürür.
Ferit Kam

- 3629** İnsanların gözüne hakikat zor görünür,
Al pembeyi gösterin, onlara mor
görünür,
Bazen kara bir marsık kıpkızıl kor
görünür,
Ele geçen saadet nолursa hor
görünür,
Ağızdaki bir nimet çürük sakız
görünür,
Komşunun tavuğu kaz, kansı kız
görünür..
Namdar Rahmi Karatay
- 3630** Bir hakikate bin tane rivayet bulunur.
Yalnız Adam
- 3631** Bilmeyene hangi gerçeği anlatabilirsi-
niz?
Kemal Tahir
- 3632** Bilirim çünkü; ey benim rûhum,
Kadın hakikati ketm eylemekle lezzet
alır;
Kınlamayınca hakikat lebinde gizli kalır.
Hüseyin Suad Yalçın
- 3633** Gerçeklere yalan olmaz,
Âb-ı hayât için ölmez.
Hâşimî, Sivaslı Emir Osman
- 3633-d** İnsan hayal gücünü ne kadar zorlarsa
zorlasın gene de gerçeğe ulaşmıyor.
Goethe
- 3633-e** Bir kere nasıl öğretilirse öyle gider
gerçekler.
Cicero
- 3633-f** Gafletlere, zilletlere, zulmetlere lânet
Sen doğ bize, sen doğ bize ey fecr-i
hakikat.
Tevfik Fikret
- 3633-g** Gizlenen gerçekler zehirli olur.
Nietzsche
- 3633-h** Her gerçek her kulağa göre değildir.
Umberto Eco
- 3633-i** Dâd elinden gönlümün, feryâd elinden.
Nev'î
- 3633-j** Hiçbir destan gerçeği gözlerimiz ka-
dar anlatamaz.
Tank Buğra
- 3628-a** Yalan söylemek için hiçbir neden yok
iken bile, gerçeği tam olarak söyle-
mek çok güçtür.
George Eliot
- 3628-b** Bugün masal değil
Masaldan daha güzel, gerçek.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 3628-c** Gerçeğin perdesini kaldırıp
ardına baktınız mı
perdenin ardında hiçbir şeyin
olmadığı görülür.
F. Nietzsche

GÖLGE

- 3634** Gölge, doğuşunu ışığa borçludur.
John Gay
- 3635** İraklara düşer serv-i bülendin sâyesi
ekser.
Nev'î
- 3636** Bir tek kılın dahi gölgesi vardır.
Publilius Syrus
- 3637** Hem-demim sâyem dürür akşam
olıcak âh kim
Okumazsam mum ile ol dahi gelmez
yanıma.
Balıkesirli Zâti
- 3638** Sustuğu yeter protokolun...
Söylemelidir artık:
Önden ben mi gideceğim,
Gölğem mi gidecek?
Arif Nihat Asya

- 3639** Yerde süründüğün yeter;
Artık ayağa kalk gölgem!
Arif Nihat Asya
- 3640** Bir canlı izin varsa şu toprakta,
silinmez;
Ölsen seni sırtında taşır toprağın altı.
Ey gölgeden ümmîd-i vefâ eyleyen
insan!
Kaç gün seni hatırlayacaktır şu karaltı.
Mehmet Âkif Ersoy
- 3641** Gölge etme başka ihsân istemem.
Âlî Bey
- 3642** Kendimden kurtulmak için gölgemi
koridorda astım.
Attilâ İlhan
- 3643** Gölgem, ey şâhid-i hayât-ı hazin!
İbrahim Alâeddin Gövsa
- 3644** Bir dalın gölgesinde bin koyun eğlenir.
Atasözü
- 3644-a** Her kişinin gölgesi kendi peşindedir.
Fahrüddin-î Irakî
- 3644-b** Güneş olmayınca gölge de olmaz.
Fahrüddin-î Irakî

GÖNÜL

- 3645** Katlan dolu almaz, debelen boş
dolmaz,
Netsem, kafa bir türlü, gönül bir türlü.
Cemal Yeşil
- 3646** Ak sakallı pir hoca, bilemez hâli nice,
Emek yemesin hacca, bir gönül yıkar
ise.
Yunus Emre
- 3647** Gönül Çalab'ın tahtı, Çalab gönüle
baktı
İki cihan bed-bahtı, kim gönül yıkar ise.
Yunus Emre

- 3648** Yunus Emre der hoca gerekse var
bin hacca
Hepisinden iyice bir gönüle girmektir.
Yunus Emre
- 3649** Gönül kalesi gülle ile değil, gülle zap-
tedilir.
Yalnız Adam
- 3650** Tası yok
Ne vîran çeşme imiş
Su içecek tası yok
Yıkıldı vîran gönlüm
Yapacak ustası yok.
Mânî
- 3651** Duruş, kazan, ye, yedir, bir gönül ele
getir;
Yüz Kâbe'den yeğrekdir bir gönül
ziyareti.
Yunus Emre
- 3652** Gönül mü yeğ, Kâ'be mi yeğ ayıt
bana aklı eren;
Gönül yeğdürür zirâ kim gönüldedür
dost durağı.
Yunus Emre
- 3653** Gönlünü yüksekte indir
Âr etme alçağa kondur.
Muhyiddin Abdal
- 3654** Güzel gün görmedi âvâre gönlüm
Neler çekti neler bîçâre gönlüm
Mahabbetle serâpâ yâre gönlüm.
Mehmet Sadi Bey
- 3655** Ya şevk içinde harâb ol, ya aşk içinde
gönül!
Ya lâle açmalıdır göğsümüzde yahûd
gül.
Yahya Kemal Beyatlı
- 3656** Her sâhib-i hâl kendi zevkinde yaşar
Dünyânın güft ü gûsu fevkinde yaşar
Bir zirveye konmayan hümdadır ki
gönül
Âzâdeliğin hevâ-yı şevkinde yaşar.
Yahya Kemal Beyatlı

- 3657** Gönümüz bize daima aklımızdan da-
ha yakındır.
Goethe
- 3658** Bir gönüle bin yol bulunur.
Ovidius
- 3659** Neler çeker bu gönül söylesem
şikâyet olur.
Şeyhülislâm Yahya
- 3660** Gönül hüküm vermez. Hüküm veren
mantıktır.
M. Rasim Mutlu
- 3661** Derdin nedir gönül, sana bir hâlet
olmasun!
Sad el hazer ki sevdiğin ol âfet
olmasun.
Nedîm-i Kadîm
- 3662** Gönül yapmak ibâdethane yapmak-
tan sevaptır.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3663** Gönül öyle bir varlıktır ki, ona bu yedi
gök gibi yedi yüz tanesini koysan kay-
bolur gider.
Mevlâna
- 3664** Gönüller silâhla değil, sevgi ve yük-
sek gönüllülükle yenilirler.
Spinoza
- 3665** Gönül ne kahve ister ne kahvehane
Gönül ahabab ister kahve bahane.
Lâ-edrî
- 3666** Ey gönül fâriğ ol âlemden
Ki hâlâs ideler seni gamdan.
Lokman Dede
- 3667** Hürrem o gönül ki geçe âlem
hevesinden
Hoş-dem sürer ol tûti ki uçdı
kafesinden.
Hamdullah Hamdî
- 3668** Gökten düşenin parçası bulunur,
gönülden düşenin parçası bulunmaz.
Âmiş Efendi
- 3669** Fehm ide gör beyt-i Rahmân'dır
gönül
Şol muhîti bahr-ı ummândır gönül.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3670** Gönül kasnını yap terk et cefâyı
Kolaydur oda yakmak bir sarâyı.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3671** Hem seversin hem yanarsın, hem
gene âvâresin
Ah! Benim âşûfte gönlüm, sen neden
biçâresin.
Ahmet Refik Altınay
- 3672** Gönüldür matla'-ı envâr-ı Mevlâ
Gönüldür cilde-gâh-ı Hak-te'âlâ.
Bursalı İsmail Hakkı
- 3673** Her gönül ümit dolu bir yarın bekler.
Rıfat Necdet Evrimer
- 3674** Minnet itme ger virürsen yârun içün
cân gönül
'İşka cânun terk idersen bulasın
cânân gönül.
Şeyhoğlu Mustafa
- 3675** İster misin ki olmayasın dünyede
melûl
Tokınma yâr gönlüne küsdürme sen
sen ol.
Amrî (Abdülkerim Oğulluğu)
- 3676** Olmadı âlem içinde bir nefes hürrem
gönül
Olmadı bir lâhza bî-gam olana
hem-dem gönül.
Adlî (Sultan Bayezid II)
- 3677** Hayâl-i gayrden gönlün safa kıl
Ki sâfi gönüle dost konasıdur.
Eşrefoğlu Rûmî
- 3678** Gönül hevâ vü hevesten acep usana
mısın
Gubar olacağını bâd önünde sana
mısın.
Nihânî

- 3679** Şahinleyn yüksek uçar
Kaplan gibi kanlar saçar
Gökte buluttan nem kapar
Ben gönlümü bilmez miyim.
Köroğlu
- 3680** Yüz bin Kâbe yapmaktır
Bir gönül al çağında.
Hatâyî (Şah İsmail)
- 3681** Gönül kim 'ışkı yok kaldı füsürde
Eğer bin cânı varsa ola mürde.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 3682** Tâkat getürür miydi gönül işve-i yâra
Bîçâreye ger olmasa imdâd-ı
mahabbet.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 3683** Harâb oldu gönül ya Râb evindir âni
tâ'mir et.
Keçecizâde İzzet Molla
- 3684** Gönül engin arzu denizinde yelken
açmış dümensiz bir gemidir.
Raif Necdet Kestelli
- 3685** Olur iki cihân ol demde âbâd
Kişi sevdiğinin gönlü ola şâd.
İbni Kemâl (Kemal Paşazâde)
- 3686** Hakikat neydüğün pervânenen sor
Meyin keyfiyyetin mestânenen sor
Ne hâlet verdüğün keyfiyyet-i aşk
Gönül dedikleri peymânenen sor.
Bursalı İsmail Hakkı
- 3687** Gönlüni virdün cihân sevdâsına
Başını saldın belâ sahrâsına.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3688** Sığışmaz bir gönülde iki sevgi.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3689** Her kime kim gönlünü bağlayasın
Âhır andan ayrılub ağlayasın.
Hamdullah Hamdî
- 3690** Gönül bir binâdır ki mimân
mahabbettir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3691** Gönül ki özge hümâdır kalır mı yerde
Kemâl
Uçup açılmalı son hamle-î cenâha
kadar.
Yahya Kemal Beyatlı
- 3692** Hiçbir boşluk gönül boşluğu kadar
derin değildir.
Raif Necdet Kestelli
- 3693** Mu'tedil gitse hava kar mı olur
El geniş olsa gönül dar mı olur.
Ferit Kam
- 3694** Virâne sanma 'ışkla âbâddır gönül
Vasl olmaz ise hicre de şâddır gönül.
Bozkiroğlu Ahmed Azizi
- 3695** Belâ dildendir ol didâr elinden
dâdimiz yokdur
Gönüldendir şikâyet kimseden
feryâdımız yokdur.
Nev'î
- 3696** Şu dağlar karda kaldı
Bülbüller zarda kaldı
Gönül evi kittendi
Anahtar yarda kaldı.
Mâni
- 3697** Gönlüm ne dertlidir, ne de bahtiyar;
Ne kendisine yâr, ne kimseye yâr.
Necip Fazıl Kısakürek
- 3698** Karar itmez gönül bunda ve anda
Seni ister seni iki cihanda.
Amrî (Abdülkerim Oğulluğu)
- 3699** İster misin ki olmayasın dünyede
melûl
Toknma yâr gönlüne küsdürme sen
sen ol.
Amrî (Abdülkerim Oğulluğu)

- 3700** Güzel çirkin aranmaz
Gönül düştüğü yerde.
Mâni
- 3701** Sorma dostum hâlimi âvâreyim
Çaldı bir şûh gönlümü divâneyim
Fehm ü idrâk etmez oldum âlemi
Var hesâb et sanki ben dünyâdeyim.
Ahmet Rasim
- 3702** Dâd elinden gönlümün feryâd elinden
gönlümün.
Halim Giray
- 3703** Kalmadı bende ne arzû, ne gönül
Kime aldanmadı divâne gönül
Yandı hep boş yere pervâne gönül.
Hüseyin Suad Bey
- 3704** Niçin nâlendestin böyle
Gönül, derdin nedir söyle
Seni ben istemem öyle.
Ziya Paşa
- 3705** Gönül tekâmîl-i fenn-i aşk eden üstâd-ı
kâmildür
Anun yanında kimdir Kûhken,
Mecnûn ne câhildür.
Bâkî
- 3706** Meğer doğru derler gönül yorulmaz
Altmışını geçtin uslanmadın mı.
Posoflu Zülâî
- 3707** Heva vü hevesten usanmaz idin
Çok dolaştın âhir yoruldun gönül.
Yusufelili Huzûrî
- 3708** Hakkıyla bilir zâr gönül hâlet-i aşkı
Mâhirdir o fende anı üstâd edecek
yok.
Nigâr Hanım
- 3709** Çektiğin derd ü gamı bilmez idim ben
ewel
Acıdım şimdi sana vâh gönül vâh
gönül.
Said, Hızır Ağazâde
- 3710** Yakdı yandurdu beni âh bu sevdâ-yı
gönül
Gönül ey vây gönül vay gönül ey vây
gönül.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 3711** Bu meseldür ağlamayınca meme
emmez tıfıl
Ey gönül sen de gice gündüz hemen
feryad kıl.
Hâşimî, Sivaslı Emir Osman
- 3712** Bir gönül kim derd-i aşk-ı yâr ede
te'sir ana
Sûd-mend olmaz Felâton etse de
tedbir ana.
Çelebizâde Âsim
- 3713** Noldu bu gönlüm noldu bu gönlüm
Derd ü gam ile doldu bu gönlüm
Yandı bu gönlüm yandı bu gönlüm
Yanmada derman buldu bu gönlüm.
Hacı Bayram Velî
- 3714** Ey dışı ma'mur içi virân gönül
Nefse kul u âleme sultan gönül.
Sinan Paşa
- 3715** Ey gehi yerde, gehi gökte, gehi Arş'a
ağar
Ey gehi şah ü gehi hâce, gehi bende
gönül.
Kemal Ümmî
- 3716** Yetim kalmış idin emzik tavında
Gamla arkadaş idin gençlik çağında
Bir gül yeşertmedin vuslat bağında
Gönül yarasını beraber götür.
Bayburtlu Celâli Baba
- 3717** Gönül yıkma çünkü değilsin kaadir
Anı eylemeğe tâmir demişler.
Hâkî
- 3718** Halâs olmak ne mümkün bir gönül
ki mübtelâ olsa
Alınmaz aşk elinden iki âlem bir yana
olsa.
Prizrenli Şem'î Dede

3718a Ah elinden gönlümün feryâd elinden
gönlümün.

Edirneli Ubeydî

3719 Hem kadeh hem bâde hem bir şûh
sâkîdir gönül.

Nef'î

3720 Garîbindir anı hoş tut efendim işte
biz gittik

Gönül derler ser-i kûyunda bir
divânemiz kaldı.

Hayâlî, Yenice Vardarlı

3720-a Gönül ile kafa her zaman uyum sağ-
lamaz.

George Sand

3720-b Gönül düştü bir boka, o da gül gibi
koka.

Atasözü

3720-c Gönül gitmeyen yere, gelin gidilmez.

Atasözü

3720-d Gönlüm yücedeydi engine indi.

Karacaoğlan

3720-e Yücelerden döndüreyim
Alçaklara gönül seni

alçaklardan alçaklara
İndireyim gönül seni.

Abdürrahim Tîrsî

3720-f Bunca varlık var iken gitmez gönül
darlığı.

Yunus Emre

3720-g Gül yüzünde görelî zülf-i semensây
gönül,

Kara sevdâya yeler bîser ü bipây gönül.
Demedim mi sana dolaşma ona hây
gönül

Vay gönül, vay bu gönül, ey vay gönül.

Ahmed Paşa

3720-h Gönül sen hâlâ
O eski şarkında mısın?
İhtiyarlamışsın ama
Bilmem farkında mısın?
Muzaffer Tayyip Uslu

3720-i Ey gönül! Bahar mevsiminde kural
budur: Önce kedi miyavlar, sonra bül-
bül öter.

Mevlâna

3720-j Nedir cürmüm demiş hûbâna Neylî
Alan siz gönlümü hem vermeyen siz.

Neylî

3720-k Evler yıkılır, köyler olur hâk ile yeksân;
Virân yeri, birkaç yıla varmaz onarılır.
Yalnız şu gönül mülkü harâb olmaya
görsün;

Tamîre yetişmez onu dünyâda asırlar.

Faruk Nafiz Çamlıbel

3720-l Olacak nesne olur çâr u nâçâr
Gerek sen gönlünü gen tut gerek dar

Kâtibî (Seydî Ali Reis)

GÖZ

3721 Yunus imdi sen Hakk'a er, dün ü gün
gönlün Hakk'a ver;
Gönül gözü görmeyince, hiç baş gözü
görmeyiser.

Yunus Emre

3722 Ne durursun ağlasana gözlerim
Gitti kaşı kara görebilmezsin.

Erzurumlu Emrah

3723 Kimse takdir edemez âlemde,
Kendi mahiyetini reyile.
Münferit vâsita-i rüyet iken
Göremez kendisini dîde bile.

Namık Kemal

3724 Ululardan meseldür uşbu bir söz
Ki hûb yüzün belâsıdır yavuz göz.

Tutmacı

- 3725** Ewel ateş püskürürken ağızından
Şimdi bir pamuğu yakamaz oldum
Tâb ü fer kesildi gözümden
İpliği iğneye takamaz oldum.
Zileli Ceyhunî
- 3726** Görmek bile nisbidir: Kaşınan yeri
parmak, gözden iyi görür.
Kemal Tahir
- 3727** Kadınlar erkeklere söyleyeceklerini
gözleriyle söylerler.
Alphonse Daudet
- 3728** Gözlerin en güzelleri, bazen en yalan-
cılarıdır.
Victor Hugo
- 3729** Göz açıldıkça ruh perdelenir.
Tevfik Fikret
- 3730** Gözler övülünce, geri kalan yerler hiç-
bir şeye yaramıyor demektir.
Lermontov
- 3731** Çeşm olmazsa dil düşmez idi mihnet-i
aşka.
Nâbî
- 3732** Başkaları için ağlayan gözden olur.
Tolstoy
- 3733** İnsana kimse gözü gibi lalalık edemez.
Mevlâna
- 3734** Korunması lâzım gelen dört şey var-
dır: Gözün, dilin, kalbin, heva ve he-
vesin.
Abdullah bin Hubeyk
- 3735** Gözler görmek istediğini görür.
Eugene O'Neill
- 3736** Kapalı gözler ruhu seyretmenin en
güzel şeklidir.
Victor Hugo
- 3737** Göz, bazı dimağların penceresi, bazıla-
rının dürbünü ve bazıların da aynasıdır.
Cenap Şehabettin
- 3738** Çocuklarla kadınların gözlerini kamaş-
tırmak kolaydır.
Victor von Scheffel
- 3739** Kalbin gözleri, vücudun gözlerinden
çok daha iyi görür.
Reşat Nuri Güntekin
- 3740** Gurbette ölenin gözü yumulmaz.
Karacaoğlan
- 3741** İnsanın ancak iki gözü var, fakat gör-
mek için yüz tane lâzım!
Theodor Storm
- 3742** Gözlerin konuştuğu dil her yerde ay-
nıdır.
George Herbert
- 3743** İki mehpârenün bir dilde aşkı dil-nişîn
olmaz
Müsellemdir ki bir gözde iki merdüm
mekîn olmaz.
Hâmî-i Âmidî
- 3744** Göz, kendisinden başka her şeyi görür.
Thomas Fuller
- 3745** Sevgi savaşında en büyük silâh
gözdür.
Raif Necdet Kestelli
- 3746** Aşkın dili, gözlerdedir.
Phineas Fletcher
- 3747** Dumanlı göz ateşli yürekte bulunur.
İbrahim Olcaytu
- 3748** Göz yum cihandan aç gözünü kendi
hâlüne
Sen göz yumub açınca bu âlem gelür
gider.
Âdem Dede
- 3749** Tüm iyilikler, güzellikler, yanımızda,
yöremizde dolaşır,
Biz körüz, biz sağınz, biz ahmağız,
Gözlerimiz bütün bunları görmez!
M. Sunullah Arısoy

- 3750** Gözler, kulaklardan daha emin tanıklardır.
Herakleitos
- 3751** Bîmâr ise de her ne kadar çeşm-i siyâhı
Uşşâkî perîşân edecek kudreti vardır.
Nâbî
- 3752** Göz bir kuyudur ki, gâh olur derunundan bir hüsn-i nazar-ı Yûsufî lemeân eder; gâh olur, etrafında kirpik nâmiyle ok yılanları beslenir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3753** Göz dediğin söyler, dilden iyi.
M. Sunullah Ansoy
- 3754** Nakışta, Nakkaş görmeyen göz, gören göz değildir.
M. Rasim Mutlu
- 3755** Hoş meseldür kim dimişler bu sözi
Umcada olır oduncunun gözi.
Hamdullah Hamdî
- 3756** Çeşmini gördüm unuttum derdi de dermanı da!
Şeyh Galib
- 3757** Dün ol mâl-ı cihâne toymayan göz
Bugün gözinde kaldı bir avuç toz.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 3758** Kıvılcımsız bir göz, iri bir üzüm tanesinden başka nedir ki?
Resul Hamzatov
- 3759** Hayâlün oldu hicrünle dil-i gam-dîdeden mestûr
Gönülden de ba'id olurmuş olan dideden mestûr.
Nailî-i Kadîm
- 3760** Bahârın âhiri irür hazâna
Nazar kıl çeşm-i ibretle cihâna.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 3761** Yok şu gözün lüzumu benim gibi sana da:
Ben bakmadan görürüm, sen görmeden bakarsın!
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 3762** Kî meseldür işit beyüm bu sözi
Katlanur gönli görmeyince gözi.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi
- 3763** İnsan güzelliğinden hiçbir şey bilmeyen bir kişinin gözleri yoktur.
Li Yü
- 3764** Bir kerre bakanlar unuttur derdi günâhı
Görmem gözünün nûruna baktıkça sabâhı.
Ümit Yaşar Oğuzcan
- 3765** Mest oldu gönül, gözlerini gördüğüm akşam
Ömrüm senin aşkınla helâk olsa da yanmam.
Rahmi Duman
- 3766** Siz, kendinize kendi gözünüzle bakın... Niteliğinizi, Ötekî'nin gözünde değil, kendi gözünüzde arayın...
Hilmi Yavuz
- 3767** Âşıka bakmadığı fart-ı mahabbetdendür
Sakinur kendi gözünden dahi dil-dâdesini.
Sâbit
- 3768** Hâtırından çıkmasun lûtfet heman mehcûr olan
Olmasun bâri gönülden dûr gözden dûr olan.
Kavalalı Ârifi
- 3769** Gözünü dört aç: Keçe ile peçe kusur örter!
Refik Halid Karay
- 3770** Göz; beden şehrinin nigezbânıdır, aklın câsusudur, baş kal'asının paspânı, hub suretlerin bezeğidir.
Eşref bin Muhammed

- 3771** Gözün açık iken yaraklan özün
Ki sinde kanıncı yiyiser gözün.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferhengname-i Sa'dî'den çeviri)
- 3772** Gözlerimden olmasun bir kez
hayâlî dûr benim
Çünkü gözden dûr olan dirler gönülden
dûrdur.
Bergamalı Sarıca Kemal
- 3773** Turalum âşık ki râzın sahlaya
Neyleye gözi gibi gâmmâz ile.
Kadı Burhaneddin
- 3774** Süzme çeşmin gelmesün müjgân
müjgân üstüne
Urma zahm-ı sîneme peykân peykân
üstüne.
Balikesirli Râsîh
- 3774-a** Şol göz ki yüzün görmeye göz 'dime
ana.
Kadı Burhaneddin
- 3774-b** Kuş olsan da kurtulamazdın elimden
Eğer görsem idi göz ile seni.
Âşık Veysel
- 3774-c** Aklıma gelmedik bilmece sorar
Beni hulyâlara salan gözlerin!
Rıza Tefvîk Bölükbaşî
- 3774-d** Kadın gözlerini koydu ortaya
Bir mavi, bir gökyüzü aldı çevrelerini.
Cemal Süreya
- 3774-e** Gözleri göz değil, gözistan.
Cemal Süreya
- 3774-f** Şimdi sen kalkıp gidiyorsun. Git.
Gözlerin durur mu onlar da gidiyorlar.
Gitsinler.
Oysa ben senin gözlerinsiz edemem
bilirsin.
Cemal Süreya

- 3774-g** Firâkın ile gözüm döndü ayn-ı
Yakûb'a
Ne dîde kim seni görmeye nûru
olmaz imiş.
Taşlıcalı Yahya
- 3774-h** Kör gözün gördükleri cevap değildir;
güneş hiçbir zaman geceyi görmez.
İkbal
- 3774-i** Göz her şeyi görür, fakat kendini gör-
mez.
Fahrüddin-î İrakî
- 3774-j** Gezerken gözlerini yanına almayı
unutma.
A.B. Alcott
- 3774-k** Dide-i bahtım açılmaz, ne acep
uykuludur.
Fuzulî

GÖZYAŞI

- 3775** Gözyaşları olanlara ne mutlul
Goethe
- 3776** 'Işık-ıla olmak diler isen âşinâ
Râzî ol zâr ile gözyaşına.
Yûsufî (Yûsuf-ı Meddah)
- 3777** Gözyaşı mukaddestir. Ne için dökül-
müş olursa olsun.
Yalnız Adam
- 3778** Ak sâdeler
Giyinir ak sâdeler
Gözlerimin yaşları
Mermere aksa deler.
Mâni
- 3779** Ağla çeşmim ağla durma gitti elden
nazlı yâr
Çağla ey eşk-i terim çağla misâl-i
cûybâr.
Mehmet Sadi Bey

- 3780** Gözyaşları biçmek istemeyen kimse
sevgi ekmelidir.
Schiller
- 3781** Gençlikteki gözyaşlarında acı yoktur,
yaşlılıktaki acılarda gözyaşı.
Joseph Roux
- 3782** Gözyaşları kurur.
Dostoyevski
- 3783** Gözyaşlarında daima biraz yapmacık
vardır.
André Maurois
- 3784** Hepimiz kahkahalarımızı gözyaşları-
mızla ödüyoruz.
Peyami Sefa
- 3785** Gözyaşları ile yıkanan yüzden daha
temiz yüz olamaz.
Shakespeare
- 3788** Onulur mu garibün bağı başı
Dine mi ehl-i derdün gözyaşı.
Câmiî
- 3787** Âşık Yunus eder âhı
Gözyaşı döker günâhı.
Yunus Emre
- 3788** En kıymetli gözyaşları aşka vergidir.
Alfred de Musset
- 3789** Yaraşur âh vâh firkat deminde
Gerekmez gözyaşı vuslat deminde.
İznikli Bakayî
- 3790** Bir kadının gözyaşlarında her şeyden
biraz vardır.
Henry Becque
- 3791** Her katresi güyâ ki bir âteş-pâre
Aşk âteşini gözyaşı etmez itfâ.
Şeyhülislâm Yahya
- 3792** Gözyaşları ile demiri bile eritebilirsiniz.
Ovidius
- 3793** Âşıkta gözyaşı, gönül sırnın sızım sı-
zım akışıdır.
M. Rasim Mutlu
- 3794** Gözyaşı her zaman erkekleri avlayan
biricik şeydir.
Somerset Maugham
- 3795** İlün gözi yaşıdır akça vü mâl
Olur mu âdem olan ana meyyâl.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3796** Gözyaşları çirkin kadınların sığınacağı
bir şeydir, güzelleri yıpratır.
Oscar Wilde
- 3797** İş çok olanın gözyaşı için vakti yoktur.
Byron
- 3798** Herkes gitti yalnız kaldım meyhanede
Gözyaşlarımı içtim son peymanede.
Baki Süha Ediboğlu
- 3799** Gözyaşları, ıstrabın sessiz sözleridir.
Voltaire
- 3800** Öyle gözyaşlarımız vardır ki, başkala-
rını aldıttıktan sonra çok kere bizi de
aldatır.
La Rochefoucauld
- 3801** Genç kızların gözyaşları tıpkı, sabah
çiğine benzer; güneş doğar doğmaz
çiğ damlaları uçar gider.
Puşkin
- 3802** En çabuk kuruyan şey, gözyaşıdır.
Apollonius
- 3803** Güzelin gözyaşı, gülümsemesinden
daha sevimlidir.
Campbell, Thomas
- 3804** Hiçbir şey bir kadının gözyaşından
daha çabuk kurumaz.
Thomas Fuller
- 3804a** Gözlerinizden akabilen yaşların acılığı
hiçtir; asıl insanın ruhunda mahpus
kalan yaşlar zehirdir.
Cenap Şehabettin

- 3804b** kalbin derinlikleri
Damla damla biriken gizli gözyaşlarıdır.
Necmettin Halil Onan
- 3804c** Âh, ağladım... bütün aşkım bu
gözyaşları!
Gözyaşları, ey gönlümün
matemdaşları!..
Enis Behiç Koryürek
- 3804d** Ey dîde-yi Hawvâ'daki gözyaşları
senden
Geçti acı hislerle zehirler bize irsen.
Hüseyin Suad Yalçın
- 3804e** Yemenim yele yele
Ben düştüm gurbet ele
Yedi mendil çürüttüm
Gözyaşım sile sile.
Mâni
- 3804-f** Gözyaşları tiksindir yalan sözlerden.
Talât Sait Halman
- 3804-g** Dudaklarında arama dudaklarını
ne de yabancıyı kapının önünde,
gözyaşını gözde ara.
Paul Celan
- 3804-h** Akmayan gözyaşları kalpte birikirler,
zamanla kabuk tutarlar ve kirecin ça-
maşır makinesini tıkaması gibi kalbi tı-
kayıp felç ederler.
Susanna Tamaro
- 3805** Su gelir deste gider
Aynlır dostu gider
Gurbet yansın yıkılsın
Sağ gelen hasta gider.
Mâni
- 3806** Bir han köşesinde kalmışım hasta
Gözlerim kapıda kulağım seste
Kendim gurbet elde gönlüm heveste.
Âşık Kerem

GURBET

- 3807** Gönül gurbet ile çıkma
Ya gelinir ya gelinmez.
Ercişli Emrah
- 3808** Gurbet zamanı uzadıkça arzû-yı vatan
insanda bir hastalık tesirini kesbeder.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3809** Bir ölüm ki aylık yudum yudum
duyulur,
Gurbete çıkan yolcu acı bulur, dert
bulur.
Rıfat Necdet Evrimer
- 3810** Sunam gurbet ilin kahrını
Ya çekilir ya çekilmez.
Ercişli Emrah
- 3811** Gurbettir gözlerimden kan ağlatan.
Gevherî, Âşık Mustafa
- 3812** Kimseye yâr olmaz diyâr-ı gurbet.
Gedâyî, Tokatlı Ahmed
- 3813** Anun için gurbet elde, ey sa'id,
Fevt olan kimse olur şeksiz şehid.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3814** Turamaz yârsız gurbette âdem
Olur dildârsız cennet cehennem.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3815** Gehî seng-i sitem eksik değil geh
dürrbaş-ı gam
Garîbin bâşınâ gurbet diyârında neler
gelmez.
Mezâkî, Bosnevî
- 3816** Vatan kadrin ne bilsün bilmeyenler
Düşüben gurbete ayrılmayanlar.
Güvâhî
- 3817** Olmasun cana gönül bir lâhza
ışkından cûda
Âşinasız kılmazın kimseyi gurbette
Hüdâ.
Aşkî

- 3818** Ehl-i dil ârâm ider her kande kim
rağbetlenür
Gâh olur gurbet vatan, gâhi vatan
gurbetlenür.
Hâmî-i Âmidî
- 3819** Gurbette şen değılem
Gelmesin bana bayram.
Zülâfî, Hasan
- 3820** Hecrünü görmeyen ne bilür hâlimi
benim
Gurbet çeken bilür ne belâlar çeker
garîb.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 3821** Gurbet nedir bilir mi o menfâya
gitmeyen?
Ey gurbet, ey gurûbu ufuklarda
bitmeyen.
Yahya Kemal Beyatlı
- 3822** Ne arzûm, ne emelim...
Yaralanmış bir elim...
Ben gurbette değılim,
Gurbet benim içimde.
Kemalettin Kâmi Kamu
- 3823** Ölümden de yaman gurbet var iken.
Ruhsatî
- 3824** Gurbet ilde padişahlık sürmeden
Vatanında züğürt olmak yeğ imiş.
Karacaoğlan
- 3825** Yardan, anadan ayrı olanlar ne yapar?
Yıldan yıla bir selâm alanlar, ne yapar?
Yurd özlemi, büktü şimdiden,
boynumuzu..
Gurbette ilel'ebed kalanlar, ne yapar?
Arif Nihat Asya
- 3826** Gurbet eldir koç yiğidin vatani
Aramazlar gurbet ilde yiteni.
Türkü
- 3827** Firâkunda gamından gayrisin
yâdeylemem cânâ
Mukarrerdür eder gurbette herkes
âşnâdan haz.
Gelibolulu Mustafa Âli Efendi
- 3828** Gurbet bıçaktır yarada.
İlhami Bekir Tez
- 3829** Döner bir gün gurbet ellerde kalan.
Cahit Külebi
- 3830** Gam-ı aşkun cihân mülkünde
buldum şâdmân oldum
Kişi gurbet diyânında idermiş
âşinâdan haz.
Bâkî
- 3831** Gurbet ilde asla yüzüm gülmüyor
Kimse gelip hatırmı almıyor
Gözlüyorum bize selâm gelmiyor
Unuttu mu bilmem bizi zaman hey.
Elbistanlı Âşık Derdiçok
- 3832** Yan ölmekmiş, anladım, gurbet,
Hele bilsen bu hâl-i mensiyet,
Ölmeden büsbütün gömülmekmiş.
Hüseyin Siret Özsever
- 3833** Gezmeye gurbet ölke
Ölmeye veten yahşı.
Azerbaycan halk bayatısı
- 3834** Gurbet elde kalan koç yiğide pes,
Kimseler etmesün gurbete heves,
Bülbüle yapsalar altundan kafes,
Gene söyler, eder âh ü vâh vatan.
Tokatlı Gedâyî
- 3835** Gurbet iyi derlerse de inanma
Bağdat'tan şirindir vatan demişler.
Uluborlulu Lûtî
- 3836** Bilirsin gurbette çile çektinse
Görünür sılası Bağdat herkese.
Kalecikli Mir'âtî

GURUR

- 3837** Ârîfin dizinde olur yemeği
Koç yiğit hoş sanır gurbet etmeği
Hep hebaye gider renci, emeği
Dadandırma gurbet ile oğlani.
Salburcuoğlu
- 3837-a** Gurbette vatandaşa raslayış vatani
buluş gibidir
İsmail Habib Sevük
- 3837-b** Bilmez cihan ne olduğunu âlemden
görmeyen
Hengâme-i felâket ü hengâme-i
gurbet.
Hersekli Ârif Hikmet
- 3837-c** Gurbet bize hiç vatan olur mu?
Goethe
- 3837-d** Ben yürürüm ilden ile dost sorarım
dilden dile
Gurbette hâlim kim bile gel gör beni
aşk neyledi.
Yunus Emre
- 3837-e** Kocaman bir gurbettir Anadolu
Kuş kanadıyla selâm gönderilir.
Nüzhet Erman
- 3837-f** Vatan me'lûf olanlar bîsebebe terk-i
diyar etmez
Zaruretsiz cihanda kimse gurbet
ihtiyar etmez.
Ziya Paşa
- 3837-g** Bu yalnızlık bu bir gurbet ki
benzer gurbet-i kabre.
Tevfik Fikret
- 3837-h** Gurbet elde garip kimdir bilmezler
Ağlayınca çeşmi yâşı silmezler.
Âşık Garip

- 3838** Dilersen dehrde âzâde-serlik
Gurûr-ı câhı terk eyle gedâ ol.
Remzi Dede
- 3839** Genellikle, bütün büyük yanlışlıkların
altında gurur yatar.
Ruskin
- 3840** Sönmüş esef etme nûr-ı hüsnün
Kalmış yine bak gurûr-ı hüsnün.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3841** Gururumun kapısını utançla
sürgülemiştim,
Aşkın baltası ne kapı bıraktı, ne sürgü.
Trivalluvar
- 3842** Birçok kimseler, kendilerinde bulun-
duğu halde, başkalarında tefahur ve
gururu sevmezler.
Benjamin Franklin
- 3843** İğne ile dağları kazarak yerinden çıkā-
rıp koparmak, gönüllerden kibir ve
gururu çıkarmaktan kolaydır.
Ebu Hâşim es-Sûfî
- 3844** Her kötülük gururdan doğar.
F. Garcia Lorca
- 3845** Ne mutlu o insana ki, kendi liyakatın-
dan bahsetmeyecek kadar mağrurdur.
Montesquieu
- 3846** Kend-özün beğenenler âsî olur
Âsi kullar Çalab'ın nesi olur.
Yunus Emre
- 3847** Çok tefâhur kılma cem'î mâl ile ey
hâce kim
Sim ü zer cem'iyyetî ehl-i gurur eyler
seni.
Fuzûlî

- 3848** Başkalarının gururuna tahammül edemeyişimiz, kendi gururumuzu incittiği içindir.
La Rochefoucauld
- 3849** Gurur insanın düşüncesindedir; söze dökülen onun pek küçük bir parçasıdır.
Montaigne
- 3850** Gururun en güzelinde bile bir suç kokusu vardır.
Nurullah Ataç
- 3851** Gururdan doğan hülyalar mutsuzluklarımızın yegâne kaynağıdır.
J.J. Rousseau
- 3852** Gurur, aslında bir ipotektir; üzerinde bulunduğu insanın kabiliyetinden tenzi edilmelidir ki, o kabiliyetlerin gerçek değeri meydana çıksın.
Bismarck
- 3853** Gurur, bütün insanlarda eşittir. Fakat, yalnız onu belli etmekteki vasıta ve tarzlardadır.
La Rochefoucauld
- 3854** Seni mağrur itmesün mâl ile câh
Merk iricek bir olur derbân u şâh.
Abdurrahim Karahisarî
- 3855** Mağrura yalnız kendisini beğendirebilirsiniz.
Rıfat Necdet Evrimer
- 3856** Gurur bütün tenasübü, bütün zarafeti mahveder, yapmacık ise güzel yüzlerin çiçek hastalığından beter düşmanıdır.
Richard Steele
- 3857** Bunda şişkinliği ko ey ululuğa güvenen
Leş olıcak çukurunda şişebildiğince şiş.
Edirneli Nazmi

- 3858** Düşmanlarımızın felâketlerine, acı-mamız, iyilikten çok gururun mahsulüdür; onlardan üstün olduğumuzu hissettirmek içindir ki kendilerinden merhametimizi esirgemeyiz.
La Rochefoucauld
- 3859** Râhat yüzünü hâbda görmez şu kimse kim
Meyl-i huzûr-u menzil-i dâr-ül-gurur ede.
Bâkî
- 3860** Gurur: Hiç durmadan sızlayan azmanlaşan ur.
Talât Sait Halman
- 3861** Sakın aldanma cihana olmasın sende gurûr
Ne kadar bulursan kendüzini eyle mûr.
Muhibbî (Kanuni Sultan Süleyman)
- 3862** ve aşkta
Taşınacak silâh değildir gurur.
Cemal Süreya
- 3863** Benzerin kadd-i nigâra deyu ey gül-bün-i ter
Olma mağrur sakın tiz biten tiz yiter.
Fevrî, Mevlâna Ahmed
- 3863-a** Bir liman olsun ki
Orada gurur, geminin pruvasında, durgun suda uyusun.
Henri de Régnier

GÜL

- 3864** Yitiş gül devrini fevt itme zinhâr
Geçer gül revnâki ancak kalur hâr.
Câmi'î
- 3865** Senden, bilirim, yok bana bir fâide ey gül
Gül yağın eller sürünür çatlasa bülbül.
Nevres-i Kadîm

- 3866 Bülbul bu denli nâle eder mi gül
olmasa
Gül nâzi kime eyler idi bülbul
olmasa.
Ferîdî
- 3867 Yâr için ağyâra minnet ettiğim
aybeyleme
Bağbân bir gül için bin harâ
hizmetkâr olur.
Mustafa Şâmî
- 3868 Câm-ı şarâbı içmez elinde tutar
durur
Aşkın meyinden oldu meğer bi
mecâl gül.
Bâkî
- 3869 Güllere ve onların güzel yapraklarına
güvenme.
Selma Lagerlöf
- 3870 Bu gülşende koparmak isteyen gül
İder hân belâsına tahammül.
Çorlulu Zârîfî
- 3871 Ya kırmızı gülden ayrı yaşamalı, ya da
dikenin acılarını hoş görmeli.
Şeyh Sâdî
- 3872 Gülün dibindeki toprak gül kokar.
Mevlâna
- 3873 Kangı gün vardır zevâle ırmeye
Gül ola mı ya hârânı görmeye.
Zârîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3874 Güle kıymet verilmezdi
Âşık ve maşûk olmasa.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 3875 Ne hazz olur o gülşenden ki nâ-gâh
Geçe gül idesiz hânndan ikrâh.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3876 En güzel güller en çabuk solarlar.
André Maurois
- 3877 Bu meseldür ârife bir gül yiter dirler
Sehî
Ehl-i diller bezmidür yitmez mi bu
mikdâr gül.
Sehî Bey
- 3878 Dikensiz gül nerde ki?
Hâfız
- 3879 Değil bülbul gibi fasl-ı bahâra
giryemiz mahsûs
Senin âşıkların ey bî-vefâ gül her
zaman ağlar.
Keçecizâde İzzet Molla
- 3880 Hengâm-ı visâl âkibet ağyare de
kalmaz
Encâma erer mevsim-i gül, hâre de
kalmaz.
Neylî
- 3881 Dil-i uşşâk yâre, yâr ise ağyâre
mâildir
Ne hâlettir bu kim bülbul güle, gül
hâre mâildir.
Rahmî
- 3882 Seher yelinden gül perişan olur,
odun perişan olmaz.
Şeyh Sâdî
- 3883 Meseldir gülşen-i âlemde bir gülle
bahar olmaz.
Keçecizâde İzzet Molla
- 3884 Ey gül, nazirin olmaz idi hânın olmasa!..
Riyazî
- 3885 Yârdan ağyâr hâli olmazsa, olmaz
aceb
Bu meseldür kim olur âlemde her gül
hârile.
Şemsî, Sivaslı
- 3886 Reng ü bûdur güle ziynet, güzele
hüsn ü bahâ
Gül denir her güle ammâ gül-i ra'nâ
başka.
Pertev Paşa

- 3887 Cevrî gül-i ümmîde elün sunma
sakin kim
Zahm-ı elem-i nişter-i hâr çekilmez.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 3888 Her gül-i hüsnün olur bir bülbül,
âdet budur.
Nesib
- 3889 Her sabah başka bahâr olsa da ben
uslandım,
Uğramam bahçelerin semtine gülden
yandım.
Yahya Kemal Beyatlı
- 3890 Bu bağ içinde bîgam bülbül olmaz
İlansuz genc ü dikensüz gül olmaz.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 3891 Bozulmuş bahçada nasıl gül olur.
Karacaoğlan
- 3892 Bönlük edip konma gülün dalına,
Hân var pençeni kanatır bülbül.
Kuloğlu
- 3893 Gülün evrâkı olmaz mı perişân
Anun-çün eylemez mi bülbül efgân.
Behiştî, Vizeli Ramazan
- 3894 Güller güler, figanla geçer ömr-i
andelib,
Bimar ihtizârda, ücret diler tabib.
Ziya Paşa
- 3895 Şu illerin taşı hiç bana değmez
İlle dostun gülü yaralar beni.
Pir Sultan Abdal
- 3896 Kara çalıda gül bitmez.
Karacaoğlan
- 3897 Güle gülşende bülbül eksük olmaz
Ki bülbül olcak gül eksük olmaz.
Câmiî
- 3898 Ârif isen bir gül yeter kokmağa
Câhil isen gir bahçeye yıkağa.
Lâ-edrî
- 3899 Bir gülsitandan nişan vermeğe birkaç
gül yeter.
Ahmed Paşa
- 3900 O edâlar, bu tebessüm bize dektir
biliriz
Gülü ta'rîfe ne hâcet, ne çiçektir biliriz.
Lâ-edrî
- 3901 Ömrünü geçirse de güllerle bahçıvanlar
Bir gülü yeryüzünde gülden güzel
kim anlar.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 3902 Gülün kıymetini koklayan bilir.
Yalnız Adam
- 3903 Gâh giderim öz bağıma gül dererim
yar için
Ben yetirdim o yar için ben toplanm
kime ne.
Kul Nesimî
- 3904 Her güle gül diye hizmet eyleme
Dikende açılan gülde nemiz var.
Kul Himmet
- 3905 Kanar hande ettikçe yânn femi
Gülün âl olur şübhesiz şebnemi.
Nâmîk Kemâl
- 3906 Sana taş attılar, sen gülümsedin;
Dervişin bir çiçek attı, inledin;
"Bağırımı delmeye taş yetmez" dedin,
"Hâlden anlayanın bir gülü yeter!.." **Necip Fazıl Kısakürek**
- 3907 Atarlar gülü
Solunca.
Cavidan Tümerkan
- 3908 Yumulmaya uğraşma ey gül, konca
olamazsın artık.
Arif Nihat Asya
- 3909 Bir gamlı hazanın seherinde
İsrara ne hâcet yine bülbül!
Bil kalbimizin bahçelerinde
Can verdi senin söylediğin gül.
Ahmet Haşim

- 3910** Savrulmada gül şimdi havada
Gün doğmada bir başka ziyada...
Ahmet Haşım
- 3911** Bin gül çıkarırdım sana kalbimdeki
gülден
Bir gün beni ansaydın eğer sen de
gönülden.
Yaşar Nabi Nayır
- 3912** Sen baktığın gülistanın
Gülleri solmaz Allah'ım.
Yunus Emre
- 3913** Gül mevsimi gül-âb hem olsun hem
olmasın.
Şeyh Galib
- 3914** Gülün hiç ahının yokdur bekâsı
Velf vardır bir neçe hâr belâsı.
İznikli Bakayî
- 3915** Güldür ammâ nidelüm yiri diken
arasıdur.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 3916** Gül dikensiz var mıdır kim solmaya
Var mı bir ay karanusu olmaya.
Enverî (Nizamü't Tevarih'ten çeviri)
- 3917** Öğüdüm dut kimseye buşmagıl
Bir gül için bin dikene düşmegil.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Mantıku't-Tayr'dan çeviri)
- 3917-a** Suladığı gülü görmez olmuş insanoğlu.
Jules Superville
- 3917-b** Al yanağı kırmızı gül
Solar mo'ta bencileysin.
Everekli Seyrânî
- 3917-c** Bir peri-peyker mi var yâninca ağlar
olmaya?
Var mıdır bir gül ki çevresi hâr olmaya!
Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)

- 3917-d** Gülşen gibidir cihan süreksiz:
Bir gül koparılmıyor emeksiz.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 3917-e** Yakuttan, zümrütten ve altından süslü
püslü bir gül yapılabilir, ama bu gül gi-
bi kokmaz.
Mevlânâ

GÜLMEK

- 3918** Çok gülenin heybeti azalır.
Hız. Ömer
- 3919** İnsanların bazen neye güldüklerini
anlamak güçtür.
Dostoyevski
- 3920** Yaktı nice canlar o nezâketle
tebessüm
Şîrin dahi kastetmesi câna gülerektir.
Ziya Paşa
- 3921** İki şey zannolunduğu kadar kolay de-
ğildir: Sırasında gülmek ve sırasında
ağlamak... Gülünç olmaksızın gülen
ve ağlayan büyük bir eser-i zekâ gös-
termiş olur.
Cenap Şehabettin
- 3922** Yunus Emrem bu dünyada
Kim güldü ki sen gülesin.
Yunus Emre
- 3923** Subhadek her gice bülbül gibi
feryadumuzu
Müşkil ol kim işidüb ol gül-zâr güler.
Ahmed Paşa
- 3924** Önünden gülmeyen sonra güler mi?
Âşık Veysel Şatiroğlu
- 3925** Değer mi sevincine kederine;
Hatırladıkça güldüğümüz şeyler.
Cahit Sıtkı Tarancı

3926 Gül gülse dâim ağlasa bülbül acem
değil
Zirâ kimine ağla demişler, kimine gül.
Bâkî

3927 Ağlamanın elbet gülmesi vardır.
Kâtibî

3928 Ben demez miydim ki bir gün
ağlıyasıdır gülen.
Fuzûlî

3929 Âkil etmez abes yere hande.
Bâkî

3930 Yahyâ'yı ağladırâ eğer yâr, gam değil
Müşkil budur ki düşmen-i nâdânı
güldürür.
Şeyhülislâm Yahya

3931 Kara gözlüm efkârlanma gül gayrı
İbibikler öter ötmez ordayım.
Bekir Sıtkı Erdoğan

3932 Eğlenelim zevk edelim
Gam kasavet çekmeyelim
Cefalannı cevrine kah kah gülüp
geçelim.
Kanto

3933 Deli gönül melûl olup gam yeme
Elbet ağlamanın gülmesi vardır.
Erzurumlu Emrah

3933-a Gülümsemenin, gülmenin altında bir
saygısızlık vardır.
Nurullah Ataç

3933-b Gel gör Nazîm başımıza geldi âkibet
Divânegân-i aşka gülerdik zaman ile.
Nazîm

3933-c Gülmek insana özgüdür.
Umberto Eco

GÜN

3934 Bitmez çiledir, hayatı gördün dediler,
Şenlik payı her ömre beş on gün
dediler.
Bilsem de şu birkaç günü hoş
geçse dedim,
Sordukça, bugün değil, yarın, dün
dediler.
Cemal Yeşil

3935 Karşiki karlıca dağı gördün mü
Doldurmuş eyyâmın eriyip gider.
Hatayî (Şah İsmail)

3936 Gün olur geçit vermez geçmeğe,
gün olur su bulunmaz içmeğe.
Atasözü

3937 Dönmez bir daha geri, akan, giden
sular,
Geri gelmez geçen günler, yaşantılar,
gelmez.
Ovidius

3938 Yaşım ilerledikçe daha çok anlıyorum
Ne büyük nimet olduğunu ah ey
güzel gün!
Cahit Sıtkı Tarancı

3939 Bugünümüz saadetle geçmedikçe
yarın diye bir şey yoktur.
Sophokles

3940 Bugün, dünün öğrencisidir.
Publilius Syrus

3941 Aka aka bulur sular deresin
Karagün kalmaz sen bunu bilesin.
Mengüşî

3942 Arefe, bayramdan daha mutlu
gündür.
Aleksis Kivi

3943 İyi günler de gelir geçer, kötü günler de.
Firdevsî

- 3944 En çok kaybolan gün, hiç gülmeden geçen gündür.
Chamfort
- 3945 Dün bir ders, yarın bir muâdele, bugün bir öğretmendir.
Cenap Şehabettin
- 3946 Uzun günler, kısa günlerden daha mutlu değildir.
P.J. Bajley
- 3947 İki günü bir olan ziyadadır.
Hz. Muhammed
- 3948 Sevdğin kadın günlerinin ne denli boş, dayanılmaz olduğunu sana söyleyebilir; şaşılacak olan, senin günlerinin nasıl geçtiğine hiç aldırmayıdır.
Cesare Pavese
- 3949 Ger bana uymazsa eyyâm uyanm eyyâma ben.
Nevres-i Cedid
- 3950 Zevkten kanatlan olan günler çabuk geçer.
Rabindranath Tagore
- 3951 Eyi günde yâran, ahbap çok olur Dar günümde dost bulunmaz nedendir.
Karacaoğlan
- 3952 Bütün günler birbirinin aynıdır.
Herakleitos
- 3953 İlçenme, tabiattaki yekpâre kederden, Yas tutma, dağılmış diye kuşlarla çiçekler;
Onlar dönecektir gene gittikleri yerden, Onlarla giden günlerimiz dönmeyecekler.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 3954 Gün, ebediyetin bir minyatürüdür.
Emerson
- 3955 Olur mu gün kim anın şâmı olmaz.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3956 Taze günün, taze fikirle başlasın.
Demokritos
- 3957 Gitti bugünkü gün dün ele girmez.
Kul Nesimî
- 3958 Ehali sözde şekerler yemişler Ak akça kara gün için dimişler.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3959 Kangı gün vardır zevâle irmeye.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 3960 Sen nerdesin ey sevgili, yaz günleri nerde?
Yahya Kemal Beyatlı
- 3961 Şen günler bir kırlangıç Gibi vuruyor kanad. Kederli günler, sanki Kurulmamış bir saat.
Enis Behiç Koryürek
- 3962 Güzel günlerin sokakları bunlar Güzel günlerin insanları bunlar Yoksa ne durulur ne yürünür.
Oktay Rifat
- 3963 Kişi bugünü görmek gerek geçeni komak gerek.
Sinan Paşa
- 3963-a Günler gelip geçmektedir Kuşlar gibi uçmaktadır.
Aziz Mahmud Hüdâyî
- 3963-b Bulutlar gibi eriyen günlerimiz.
Sabahattin Kudret Aksal
- 3963-c Ah! O kadrini bilmediğim günler!
Eserken yelken açmadığım rüzgâr!
Cahit Sıtkı Tarancı

- 3963-f** Ey güzelim günler, zamanın fareleri,
Hayatımı kemirirsiniz azar azar.
Guillaume Apollinaire
- 3963-g** Günleri değil, anları hatırlanz.
Cesare Pavese
- 3963-h** Çal ey saat gel ey gece
Günler gelip geçiyor
Bense olduğum yerde.
Guillaume Apollinaire
- 3963-i** Brak, geçmiş günleri gönlüm hatırlasın.
Ahmet Muhip Dıranas
- 3963-j** Upuzun günleriyle yaz nasıl da kısacık!
Güven Turan
- 3963-k** Geçiyor saatler, günler koşarak
Artık bütün yollar geride kaldı,
Göz mesafesine girdi son durak.
Munis Faik Ozansoy

GÜNAH

- 3964** İlâhi bir zâif ü nâtuvânım
Günâh itmekde ammâ pehlûvânım.
Balıkesirli Zâîf
- 3965** Kimileri günahla yükseliyor, kimileri
yerin dibine batıyor.
Shakespeare
- 3966** Ateş dumansız, delikanlı günahsız
olmaz.
Kaşgarlı Mahmut
- 3967** Günahsız olan korkusuz yaşar.
Henrik Ibsen
- 3968** Eğer hiç günah işlemeseydiniz, Allah
sizin toplumunuzu mahveder ve
yerine günah işleyip af dileyen bir
toplum getirirdi.
Hz. Muhammed

- 3969** İyi taraflarımız da bütün günahlardan
anmış değildir.
Montaigne
- 3970** Güzeller şâhını kıl hayr ile yâd
Günâhı bî-günâha itme isnad.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 3971** Günahı vücut değil, irade işler.
Machiavelli
- 3972** Ben bana ettim günah
Nettim sana ey Padişah?
Yunus Emre
- 3973** Günah düşüncededir, düşüncenin iş
haline gelip gelmemesi, vücudun ona
tâbi olup olmaması, bir tesadüftür.
G. Büchner
- 3974** Günahlanm bana ne getirdiniz?
Topu topu tesbihböceği kadar haz.
Bedri Rahmi Eyüboğlu
- 3975** İnsanın günahları ardını bırakmaz.
D.H. Lawrence
- 3976** Bir kez Allah dise aşk ile lisan
Dökülür cümle günah misli-i hazan.
Süleyman Çelebi
- 3977** Beraberce işlediğiniz günahın ceza-
sını aynı aynı çekeceksiniz.
Rudyard Kipling
- 3978** En ağır günah, insanın kendisini gü-
nahsız bilmek gururudur.
Thomas Carlyle
- 3979** İnsan, bir günahı işlerken de kendisi-
nin sevap işlediğini zannedecek kadar
tersine çevirebilen bir akla sahiptir.
Cemil Sena Ongun
- 3980** En az merhamet gösterenler en bü-
yük günahları işleyenlerdir.
Beaumarchais

3981 Erkeklerin hemen hepsi kendi günah-
larından çok kânsının günahlarından
gelecek ayıptan korkar.
Montaigne

3982 Baştan başa günahlarla dolu olan bir
hayatın kefareti, ancak yoksuluk ve
hakirlik içinde ödenir.
Schiller

3983 Kadınların, çocukların, hizmetçilerin,
zayıfların, yoksulların, cahillerin gü-
nahları, aslında, kocaların, babaların,
efendilerin, güçlülerin, zenginlerin, ay-
dınların günahıdır.
Victor Hugo

3984 Belli ne birdir ne iki;
Günahım başımdan aşkın.
Yarab sen de bilirsin ki
Bir sen varsın bana yakın.
Cahit Sıtkı Tarancı

3985 Kullar senin sen kulların
Günahı çoktur bunların
Uçmağına sal bunları
Binsinler Burak Çalab'ım.
Yunus Emre

3986 Tutilım kul günah etse şehâ
Lûtf-u şehden himâyet olmaz mı.
Niğbolulu Âhî (Benli Hasan)

3987 Günah, duanın ekmeğiyle doymaz.
Talât Sait Halman

3988 Göz gördü, gönül sevdi, seni ey
yüzü mâhim
Kurbânın olam var mı bunda benim
günâhım.
Nahîfî

3989 Seni cândan ziyâde cânânım
Sevdiğimdir, günâhımı bilirim.
Fasîh Dede

3990 Beni öldür günâhı yok dîme kim
Seni sevmek yiter günâh bana.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

3991 Temâşâ-yı cemalî yâre perde dûd-ı
âhimdir
Felekde bana gün göstermeyen
kendi günâhimdir.
Çelebizâde Âsım

3992 Ellerim, ellerim ne yapsam sizi,
Yuyabilir miyim günahlarımdan?
Yalvarıp yakarmak artık ne mümkün,
Ölürüm, Tanrı'ya açamam sizi.
Nevzat Yalçın

3993 Hep bilmedeyiz neyin günâh
olduğunu
Lâkin yine işler dururuz sâde onu...
Fuat Bayramoğlu

3993-a Günahsız olan, korkusuz yaşar.
Henrik Ibsen

3993-b İşlediğim günahlardan çok, işleyeme-
diklerime yanyorum.
François Mauriac

GÜNDÜZ

3994 Göz yumma güneşinden, ne kadar
nûru kararsa
Sönmez ebedî, her gecenin bir
gündüzü vardır.
Tevfik Fikret

3995 Hiçbir şey gündüz kadar güzel, onun
kadar heyecan verici değildir.
Edmond Goblott

3996 Bu ne acaip bilmece!
Ne gündüz biter, ne gece.
Orhan Veli Kanık

3997 Gündüz kandilini hazırlamayan, gece
karanlığa razı demektir.
Cenap Şehabettin

3998 Ki zirâ her kafanın bir yüzü var
İnişün düzi dünün gündüzü var.
Şeyhoğlu Mustafa

GÜNEŞ

- 3999 Bıksan yine yağ iyi, yaksa yine
güneş iyi.
Kaşgarlı Mahmut
- 4000 Güneş, her memlekette sabahları
doğar.
George Herbert
- 4001 Aşkın ebedî durur gönülde
Mihri ezeli zevâli yoktur.
Nâmık Kemâl
- 4002 Sana hûb yüz gerek şâhı nidersin
Güneşin olıcak mâhı nidersin.
Tutmacı
- 4003 Ne yapalım, güneşte bile leke yok mu?
Napoléon
- 4004 Güneş, her gün yenidir.
Herakleitos
- 4005 Güneş bir hüznünün üzerine
doğmuyorsa, güneş değildir.
M. Rasim Mutlu
- 4005 Güneş, bir günde iki kez doğmaz.
Victor von Scheffel
- 4006 Yeryüzünde gün ışığına lâyık
olmayan nice insan var, ama güneş
her gün doğar.
Seneca
- 4007 Mum alevi güneşin karşısında ışık
vermez.
Şeyh Sâdî
- 4008 Ne doğan güne hükümüm geçer,
Ne halden anlayan bulunur.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 4009 Doğan gün yalnız senin olmadığı
gibi, benim de değildir.
Sophokles

- 4010 Görmez nakîse kadri avânla kâmilin
Şemsin küsûf ile hâlel ermez
ziyâsına.
Lâ-edrî
- 4011 Balmumundan kanatlara sahip
olduğunuz sürece güneşten
uzaklaşınız.
Epiktetos
- 4012 Saadet-i ezeli kaabil-i zevâl olmaz
Güneş yer üstüne düşmekle pâymâl
olmaz.
Fuzûlî
- 4013 Gölgesiz güneş yoktur.
Albert Camus
- 4014 Her mihnet.kabulüm, yeter ki
Gün eksilmesin pencereden.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 4015 Güneş kurbında olmaz aya rağbet
Güher katında bulmaz sırça rağbet.
Câmîî
- 4016 Batan gün, her sabah yeniden doğar.
Catullus
- 4017 Güneşin zerre kadar kadrine noksan
gelmez
Eylese nûr-u cihantâbını huffaş inkâr.
Bakî
- 4018 Bilinmez kıymeti rûşen-dilânın vakt-i
feyzinde
Güneş tâ batmadıkça zulmet-i leyl
âşikâr olmaz.
Keçecizâde İzzet Molla
- 4019 Gün kararı gider, gön (yüz) kararı
geçmez.
Atasözü
- 4020 Yüzüm görünce zülfi gamin unıdır
gönül
Kalmaz gece karanusu togdukda
âfitâb.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

4021 Bir aşka vuran güneş kolayca
batmıyor.
Oktay Rifat

4021-a Güneş yalnız dirileri ısıtır
Güneşin kıymetini bil.
Oktay Rifat

4021-b Yeniden doğar batan gün.
Catullus

4021-c Adalet istenmez zulüm olmasa
Çarık ayak sıkamaz güneş olmasa
Everekli Seyrânî

GÜVENMEK

4022 Güvenme dayına, azık al yanına.
Atasözü

4023 Herkese güvenme, denediklerine
güven. Herkese güvenmek tam
anlamında basitliktir; denediklerine
güvenmek bilgeliktir.
Demokritos

4024 İnsanların insanlara güvenmesini
aklım almıyor.
Shakespeare

4025 Herkesin güvenini kaybeden daha
ne kaybetsin?
Publilius Syrus

4026 Emniyet ve itimat geç ve güç
yerleşir, çabuk ve kolay gider.
Raif Necdet Kestelli

4027 Gerdûn-u dûna âkıl isen kılma itimâd.
Bâkî

4028 Hem inanmâ gönlüne, hem gamze-i
cânâneye
İ'timâd etme sakın bir meste bir
divâneye.
Mehmed Şerif Sabri Çelebi

4029 İnsan çığ süt emmiş itimat olmaz
Kapında hizmetkâr kulından sakın.
Karacaoğlu

GÜZEL, GÜZELLİK

4030 Güzele güzel dersin naz eder, çirkine
güzel dersin haz eder.
Atasözü

4031 Yüz güzelliği evden hamama
Huy güzelliği Erzurum'dan Şam'a.
Atasözü

4032 Nâm-ı 'ışka nice olur lâyük
Günde beş kez güzel seven âşık.
Nev'îzâde Atâyî

4033 Güzel sevmek bir sarp kale
Ya alınır ya alınmaz.
Ercişli Emrah

4034 Acap sevdiğimden güzel var mo'la
Şu fânî dünyada kullar içinde.
Kâtibî

4035 Güzel sevme derler nasıl sevmeyim
Kaşlar arasında çifte benler var.
Karacaoğlu

4036 Ben bir divâneyim bir şey bilmem ya
Güzel olmayanı gönül sever mi.
Gevherî

4037 Ben güzele güzel demem
Güzel benim olmayınca.
Karacaoğlu

4038 Bıktım gam-ı hûban-ı zamandan
yeter olsun
Bir dahi güzel sevmeyeyim tövbeler
olsun
İsterse vefa ma'deni bir işveger
olsun
Bir dahi güzel sevmeyeyim tövbeler
olsun.

Mehmet Sadi Bey

4039 Sürûri der hublar tüccar oldum
Bazar-ı aşk içre birisin buldum
Hasıl-ı ömrümü verdim de aldım
Zarar mıdır ziyan mıdır kâr mıdır.
Silleli Sürûrî

4040 "Güzel", "yalan"ın çocuğudur.
Ahmet Haşım

4041 Güzellik, yaz yemişleri gibidir. Çabuk
çürür, çok dayanmaz.
F. Bacon

4042 Ben güzelim diye havadan uçma
İndirirler seni el yaman olur.
Âşık Gevherî

4043 Gök kubbenin altında güzel
olduğunu sanmayan bir dişi yoktur.
Charles Perrault

4044 Dünyada en büyük kuvvet güzelliştir.
Anatole France

4045 Bence bir hüsn-i muayyen yoktur
Gördüğüm her güzelin âşkıyım.
Ferit Kam

4046 Asırlardan beri insanları çeken,
cezbeden iki kuvvetli mıknaatıs vardır:
Güzellik ve zenginlik.
Raif Necdet Kestelli

4047 Güzellik, her yerde hoş karşılanan bir
konuktur.
Goethe

4048 Benim sevdiğim bahçenin gülü
Güzeli seven olmaz mı deli.
Kanto

4049 Hüsnü yârin bir ân idi ammâ
Bilmedi kadrini ol anın da.
Bursalı Abdî

4050 Ruhun güzelliği, bedenin güzelliği
kadar kolaylıkla görülmez.
Aristoteles

4051 Bazı güzeller tanınm, sussunlar diye
mütemadiyen ağızlarından öpmeli.
Refik Halid Karay

4052 Dürüst bir kadının güzelliği ateşe
benzer: Yaklaşmaya hiçbir zarar
dokunmaz.
Cervantes

4053 Güzel olan sevgili değildir, sevgili
olan güzeldir.
Tolstoy

4054 Hüsnâ bir hanıma her kıyafet yakışır.
Abdülhak Hâmid Tarhan

4055 Güzellik, belâlı bir nimettir.
Alfred de Musset

4056 Zaman, o hırsızların en belâlısı,
Çalmış güzelin nesi var, nesi yoksa.
La Fontaine

4057 Kadd kıyamet, gamze âfet, zülf fitne,
hat belâ
Ah kim ben hüsnünün bunca belâsın
bilmedüm.
Ahmed Paşa

4058 Şöyle bir âhûyu sev kim olmasun
ana misil.
Fuzûlî

4059 Saadetle güzellik, devamlı olarak
birleşmezler.
Goethe

4060 Kenârın dilberi nâzik de olsa nâzenin
olmaz.
Nâbî

- 4061 Güzellik ile akıl seyrek olarak bir arada bulunurlar.
Petronius
- 4062 Ne'tmeli güzeli huy olmayınca.
Karacaoğlu
- 4063 Güzellik değerli bir insana nasip olursa, onun erdemini belirtir, kusurunu gizler.
F. Bacon
- 4064 Kişi kimi seviyorsa odur en güzel.
Sappho
- 4065 Nev-civân sevmekte ben pirâni tâ'yib eylemem
Hüsn olur kim seyr ederken ihtiyâr elden gider.
Ziya Paşa
- 4066 Mirası zengin olan bütün kızlar güzeldir.
John Dryden
- 4067 Güzellik, çoğu zaman kusurları gizleyen bir örtüdür.
H. de Balzac
- 4068 Ayândur bu, bahârun var hazânı
Geçer turmaz bu dilberlik zamânı.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 4069 Güzellik, doğal bir üstünlüktür.
Platon
- 4070 Âdeti hûbların cevri ü cefadır ammâ Bana ettiklerini kimselere etmediler.
Necati
- 4071 Güzellik kanatlıdır, çok çabuk uçar.
Edward Moore
- 4072 Güzel hiçbir zaman bol olmamıştır.
Emerson
- 4073 Dostum gül gibi mağrur olma
hüsnün çağına
Çün bilürsün su gibi turmaz geçer ol çağlar.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 4074 İç hayatımızın hazinesini zenginleştiren her şey güzeldir.
Edmond Goblot
- 4075 Güzellik ile budalalık iki eski arkadaştır.
Benjamin Franklin
- 4076 Görmedim bir hûb kim yanında olmaya rakîb
Bu cihân bağında hiç gül olmaz imiş hârsız.
Mihri Hatun
- 4077 Bitkinin güzelliği tohumun iyiliğindir.
Şeyh Sâdî
- 4078 Güzel olan şeyler, ancak kendilerinden anlayan ve hoşlanan kimselere güzel gelir.
Edmond Goblot
- 4079 Güzellik hükümrânlık gibidir: Gâyet tâbende, fakat bî-vefâ!
Abülhak Hâmid Tarhan
- 4080 Asırlardır bu böyledir
Bütün kötülükler geçer
Yaşar iyi ve güzel olan.
Necati Cumalı
- 4081 Dem-i fûrkatde artar hüsn-i cânân
Âzîz olur ölürken cân-ı insan.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 4082 Güzele güzelsin deme. Belki gururun-
dan çirkinleşebilir.
Rıfat Necdî Evrimeri
- 4083 Pîr itdi beni cevri ile ol taze güzeller
Bükdi belimi başlayalı nâzâ güzeller.
Cevri (İbrahim Çelebi)
- 4084 Işıklar söndüğü zaman bütün kadınlar güzeldir.
Plutarkhos

- 4085 Kimesne gönlini virmezdi hûba
Eğer 'ışk ıztırân olmayaydı.
Ahmed-i Dâî
- 4086 Güzelin üç yeri beyazdır: teni, dişleri,
elleri; üç yeri karadır: gözleri, kirpikleri,
kaşları; üç yeri kırmızıdır: dudakları, ya-
nakları, tımakları; üç yeri uzundur: bo-
yu, saçları, elleri; üç yeri küçüktür: ku-
lakları, dişleri, çenesi; üç yeri geniş-
tir: göğsü, gözlerinin arası, alnı; üç yeri na-
rindir: beli, elleri, ayakları; üç yeri ince-
dir: parmakları, ayak bilekleri, burun
delikleri; üç yeri tombuldur: dudakları,
kolları, kalçaları.
Moresco
- 4087 Sayısız güzellik doğar da günde
Birini sevmeye ömür yetmez.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 4088 Niçin sık sık bakarsın böyle mir'ât-ı
mücellâya
Meğer sen dahi kendi hüsnüne
hayran mısın kâfir.
Nedim
- 4089 Güzelsin cennetin en ruhperver
nevnihalinden
Güzelsin mâhin en sevdalı en parlak
cemâlinde.
Ali Ekrem Bolayır
- 4090 Neden herkes güzel olmaz,
Yaşamak bu kadar güzelken.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 4091 Zamâne hûbuna meylini verme
Kışın zemheride yaz eder seni
Hakikatlı sanıp sakın inanma
Ganilik vaktinde hazzeder seni.
Tokatlı Nuri
- 4092 Ne bir dilber bilürem ben güzeller
içre senden yiğ
Ne bir âşk bilürsin sen cihân içinde
benden yiğ.
Ahmed Paşa
- 4093 Her hûbu kim vefâlu diyem bî-vefâ
çıkır
Her nâzenin ki şefkat umam pür-cefâ
çıkır.
Amrî (Abdülkerim Oğulluğu)
- 4094 Güzellerin sonbaharı da güzeldir.
Plutarkhos
- 4095 Güzel sevmekte, zahid, müşkilin var
ise bizden sor
Bizim ol fende çok tahkikimiz itkanımız
vardır.
Nedim
- 4096 Güzelle yararlıyı aynı yerde bir araya
getirmek her zaman olanaklı değildir.
Li Yü
- 4097 Güzelsüz olmazuz oluruz etsüz
etmeksüz.
Necâtî
- 4098 Susayan ırmak arar, olmaz sevende
karar
Güzelleri olmazsa bu dünyâ neye
yarar.
Fuad Hulûsi Demirelli
- 4099 Mânâda güzel, ruhda güzel, tende
güzelsin
Ey sevgili sen elde değil, bende
güzelsin.
Rüştü Şardağ
- 4100 Serâpâ hüsn-ü-ânsın, dil-sitânsın,
naz-perversin
Civân-ü mihribansın, şûhsun,
nâzende dilbersin.
Nedim
- 4101 Hûb olan elbette kendin gösterir.
Bâkî
- 4102 Husûsa kim mesel ellerde budur
Gönül her ne severse görklü odur.
İznikli Bakayî

- 4103** Taşra güzeli her ne kadar olsa da
dilber
Olmaz yine nâzüğ hele şehri
güzeline.
Selâm Bey (Mehmed Tahir-)
- 4104** Belki güzellerin kervanı geçse
Baççıyım beklerim yol kenarında
Karacaoğlan
- 4105** Doğru derviş isen keşkül uzatma
Her güzelin hoşafından pay olmaz.
Bayburtlu Celâli Baba
- 4106** Satılan ve satın alınan güzellikler saf
değildir.
Pitigrilli
- 4106-a** Gönülde hâkim olandır cihânın en
güzeli.
Faik Âli Ozansoy
- 4106-b** Güzel demek seyrine doyulmayan
demektir.
İsmail Habib Sevük
- 4106-c** Ebemkuşakları altında
Bilmem dikkat ettin mi?
Uzakların güzelliği
Yaz yağmurundan sonra
Behçet Necatigil
- 4106-d** Bir insan için güzel olanın, daha bir-
kaç insan için de güzel olması çok
muhtemeldir.
Nurullah Ataç
- 4106-e** Yârim İstanbul'u mesken mi tuttun
Gördün güzelleri beni unuttun.
Türkü
- 4106-f** Güzel ne güzel olmuşsun görülmeyi
görülmeyi.
Karacaoğlan
- 4106-g** Erkek kurbağa için güzel, patlak göz-
lû dışıdır.
Voltaire
- 4106-h** Köroğlu der ki kandım
İhtiyar oldum çürüdüm
At yoruldu ben yoruldum
Güzel bindiri bindiri.
Köroğlu
- 4106-i** Ala gözlerini sevdiğim dilber
Ben güzel görmedim senden ziyâde
Bilmem hûri misin gökten mi indin?
Bugün güzelliğin dünden ziyâde.
Karacaoğlan
- 4106-j** Bazı güzellikler vardır ki, yalnız uzak-
tan hayranlığa yararlar.
Samuel Johnson
- 4106-k** Güzellikleri alır satarım, gelişim bu.
Güzel tellâlıyım ben; alan var mı?
neşem bu.
Güzel'le yüceltirim insanlığı, işim bu,
Çirkini, kabayı ve hamı kayıramam ki.
Ahmet Muhip Dıranas
- 4106-l** Güzel olan bu kubbede esen rüzgâr
Güzel olan cesurların çılgınlıkları
Gönüllerin macerasıdır.
Necati Cumalı
- 4106-m** Sana güzel deyorlar
Sakin olma.
Özdemir Asaf
- 4106-n** Ey güzellik! Ey istekler! Ruhumu nasıl
da oyalamayı bildiniz!
André Gide
- 4106-o** Bahar erse yine seyr-i gülistan
olduğun görsem,
Güzel seyreylemek uşşaka âsân
olduğun görsem.
Nefî
- 4106-ö** Pâyidâr olmaz güzellik ravza-i Cennet
gibi
Sen bilirsün ey yüzi Cennet hele
benden demek.
Necâti

HABER

- 4107 Kara haber, getireni de karalar.
Shakespeare
- 4108 Kötü haber getirenleri hiç kimse sevmez.
Sophokles
- 4109 Üzümlü bağlardan al
Gözyaşın ağlardan al
Yetişmeden ölürsem
Haberim sağlardan al.
Mâni
- 4110 Irak yerin haberini kervan getirir.
Kaşgarlı Mahmut
- 4111 Dirler imiş seni ağıyar sever yâr sever
Kimi yanlış kimi gerçek çoğ olur ilde
haber.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 4112 Kötü haberler kırlangıç kanatlıdır, iyi
haberler koltuk değnekli.
Massinger
- 4113 Kötü haberlerin kanatları vardır, iyi ha-
berlerin ayakları bile yoktur.
Margaret Cavendish
- 4114 En güzel haberciyi bile, felâket haberi
çirkinleştirir.
Goethe
- 4115 İnsan kötü haberleri kolay kolay söy-
leyemez.
Sophokles
- 4116 Bir köpek bir adamı ısırırsa bu haber
değildir, fakat bir adam bir köpeği ısır-
ırsa bu haberdır.
Charles A. Dana
- 4117 Ne kadar saklasa âyineden ol hattını
yâr
Âleme şâyi olur kara haber çok
sürmez.
Âmidli Emirî Çelebi

- 4118 İyi haberler ağır ağır gelir. Çabuk
gelenler yalnız kara haberlerdir.
Alessandro Manzoni
- 4119 Bir haberin gönül inciteceğini biliyor-
san sen sus, başkaları söylesin.
Şeyh Sâdî
- 4120 Tûrâbî cihanda olduk serseri
Fehmeden kalmadı dürr ü gevheri
Kimsenin kimseden yoktur haberi
Böyle bir acayip seyran bulunmaz.
Tûrâbî
- 4121 Adamın canı dostlara
Güzel haberler götürmek ister
Aksi gibi ne dost var meydanda
Ne de güzel haber.
Bedri Rahmi Eyüboğlu
- 4122 Senden yayılmasun bu haber kim
siyâhdur.
Nâilî-i Kadîm
- 4123 Bu sözdür söylenir âlemde ekser
Olmuştur herkesin dilinde ezber
Birden işitilmez bir hayır haber
Kara haber tiz duyulur demişler.
Dervişî

HAK

- 4124 Vazife mukabili olmayan hak mevcut
değildir.
Atatürk
- 4125 Bâtıl hemîşe bâtil u bîhudedir velî
Müşkil odur ki sûret-i hakdan zuhûr
ede.
Bâkî
- 4126 Arayan hakkı en sonunda bulur.
Tevfik Fikret

- 4127 Hâlık'ın nâ-mütenâhî adı var, en başı:
Hak.
Ne büyük şey kul için hakkı tutup
kaldırmak.
Mehmet Âkif Ersoy
- 4128 Herkese hak veren hiç haksız çıkmaz.
Cenap Şehabettin
- 4129 Hakkın verildiği görülmemiştir. Hak,
alınır!..
Rıfat Necdet Evrimer
- 4130 Hak kavînin demek şerîrindir.
Tevfik Fikret
- 4131 Cihân-ı müntakim ger ir ü ger giç
Komaz bir kimse hakkın kimseye hiç.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 4132 Hak, kuvvetler arasındaki aralıktır.
Paul Valéry
- 4133 Adam aldırma da geç git, diyemem,
aldınrm:
Çiğnerim, çiğnenirim, hakkı tutar
kaldınrm.
Mehmet Âkif Ersoy
- 4134 Hak bellediğin bir yola yalnız
gideceksin.
Tevfik Fikret
- 4135 Cânına can virse yime il hakkın
Redd it anı ehline gâyet sakın.
Moralı Bahtî
- 4136 Bir insanın başkasından istediği her
şeyde ya bir "İlâhî Hak" ya da bir
"Şeytanî Haksızlık" vardır.
Thomas Carlyle
- 4137 Hak yiyen insan, kan içen insandan
menhustur.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 4138 Şüphe bir nûra doğru koşmaktır
Hakkı temin ukûl için haktr.
Tevfik Fikret
- 4139 Bir insanın haklı olduğuna inanması,
zannedildiğinden daha güçtür.
Goethe
- 4140 Vakt olur kim hak çıkar vaktiyle bâtil
sandığın.
Tâliî
- 4141 Gerçekte, herkesin tanıyıp hürmet et-
tiği hak yoktur; fakat herkesin kendi
nefsi için ileri sürmeğe daima hazır
bulunduğu haklar vardır.
Albert Sorel
- 4142 Cehl ölmeli, zulm ölmeli, hakk
bulmalı kuvvet;
Hakkın yüzü güldükçe gülümser
beşeriyet.
Tevfik Fikret
- 4143 Bilmez misin kanı kanla yumazlar
Kul hakkını el üstünde komazlar.
Âşık Çelebi (Seyyid Pir Mehmed)
- 4144 Hakkından çoğunu iste ki, daha azını
vermesinler.
Quintilianus
- 4144-a Hak muhterem ve himâyesi vâciptir.
Mecelle. Madde: 59
- 4144-b Avni, nasıl ibrâz-ı kemâl eylesin
âdem;
Bir yerde ki, hak söyleyeni dârâ
çekerler.
Yenişehirli Avni
- 4144-c İnsanlar kendilerini haklı çıkarmada
her zaman eşsiz bir hüner sahibidir.
Erhan Bener
- 4144-d Bâtil isteyu haktan ayrıldım,
Boynuz umdum kulaktan ayrıldım.
Şeyhî (Yusuf Sinan)

HÂKİM (YARGIÇ)

- 4145 Mâsumu ezen hâkim, kendini
mahkûm eder.
Publilius Syrus
- 4146 Hâkim: hakîm, fehîm, mustakim ve
emin, mekîn, metîn olmalıdır.
Mecelle. Madde: 1792
- 4147 Kaadiy ola da'vâcı ve muhızr dahi
şâhid
Ol mahkemenin hükmüne derler mi
adâlet.
Ziya Paşa
- 4148 Mahkeme meclisi icad olduğu
Çeşme-i rüşvetin akmaklığından
Kaza belâ ile âlem dolduğu
Kazların kadıya uçmaklığından.
Seyrânî
- 4149 Hâkim bayrağa söven suçluyu bayrak
direğiyle dövülmeye mahkûm etti.
Arif Nihat Asya
- 4150 Yargıcın görevi, olayın yalnız kanıtlarını
değil, hangi koşullar altında geçtiğini
de gözönünde tutmaktır.
Ovidius
- 4151 Nice kadılar olur ki, bir öksüz üşüyüp
sovuktan buyar, bu anın gönleğini
alup sandığa koyar.
Sinan Paşa
- 4152 Kadı ekmeğin kanınca yimez.
Atasözü

HAKSIZ, HAKSIZLIK

- 4153 Haksızlık etmek iyi adamın elinden
gelmez.
Publilius Syrus

- 4154 Cezaların en korkuncu, insanın
haksız olduğunu anlamasıdır.
Walter Winchell
- 4155 Homeros'u okurken, dünyadaki hak-
sızlığı keşfettim. O gün bugün, başlı-
ca kaygımız haksızlığa karşı zafer ka-
zanmamız olmalıdır diye düşündüm
için için.
György Lukacs
- 4156 Üç buçuk soysuzun ardında zağarlık
yapamam
Hele hak namına haksızlığa ölsem
tapamam.
Mehmet Âkif Ersoy
- 4157 Haksızlık etmemek, övünmeğe de-
mez, onu akıldan bile geçirmemelidir.
Demokritos
- 4158 Bir kişiye haksızlık eden birçok kimse-
leri tehdit eder.
Publilius Syrus
- 4159 Demiş Mansûr Ene-l-Hak-gûy olub
bâlâ-yi dâr üze;
Kişi nâhak yere âlemde ber-dâr
olmasun ya Râb.
Keçecizâde İzzet Molla
- 4160 Güç olan insanın haklı oldukları
zaman değil, haksız oldukları zaman
dostlarıyla birlikte olmasıdır.
André Malraux
- 4161 Eski haksızlığa boyun eğmekle bir ye-
nisini dâvet edersin.
Publilius Syrus
- 4162 Haksızlığın sonu, sürekli bir felâket
korkusudur.
Demokritos
- 4163 Haksızlık eden başları bir gün...
koparırlar.
Tevfik Fikret

HALK

- 4164 Halk-ı âlem ezeli böyle perîşân
ancak
Kimi handan kimi giryan kimi nâlân
ancak.
Bâkî
- 4165 Halk, şımarık, nankör ve zalim bir
efendidir.
George Sand
- 4166 Avam iyi anladığına değil, iyi işittiğine
inanır: Ona bağırmalı.
Cenap Şehabettin
- 4167 Halkın sesi, Hakkın sesidir.
Alcuin
- 4168 Halk, kötü şeye iyi şeyden fazla
inanır.
Boccaccio
- 4169 Usanmaz kendini insan bilenler halka
hizmetten.
Namık Kemal
- 4170 Halk bir çocuk gibidir; içinde ne
olduğunu görmek merakıyla her şeyi
kırmak ister.
G. Büchner
- 4171 En yola gelmez, inatçı üç hayvan:
Baykuş, Yılan ve Halk.
Demosthenes
- 4172 Halk, çok başlı, fakat beyinsiz bir ca-
navardır.
Benjamin Franklin
- 4173 Halkı rencide eden âlemde
Kendi rencide olur son demde.
Şeyhülislâm Yahya
- 4174 Halkı bir tek insan, bir tek insanı
bütün halk gibi gör.
Montaigne
- 4175 Halk, kime secde ederse onun canını
zehirliyor demektir.
Mevlâna
- 4176 Avam yalanla avutani, hakikatle kor-
kutana tercih eder.
Cenap Şehabettin
- 4177 Başiboş bırakılmaz, gemi çok aşın kı-
sılmazsa halk, önderlerinin ardından
güzelce gelir.
Solon
- 4178 Acebdür ehl-i dünyâ ey birâder
Tapar halka koyup Hallâk bâbın
Atâyı bir bölük âcizden ister
Unutmuşlar meger Rezzâk bâbın.
Lâmi'î Çelebi
- 4179 Halkı eğitmek için üç şey gereklidir:
Okul, okul, yine okul.
Tolstoy
- 4180 Halkın karakteri oynaktır, onları bir fik-
re sürüklemek kolay, ama onda tut-
mak zordur.
Machiavelli
- 4181 Avamı ümitli oldukça bir cemiyet öl-
mez: En kötü idare avamı me'yus
edendir.
Cenap Şehabettin
- 4182 Akli mikdârınca kıl halka hitâb
Ârifisen virme mecnûna şarab.
Abdurrahim Karahisarî
- 4183 Cihânun gerçi zehrin yutmak olmaz
Dilini kimse halkun dutmak olmaz.
Lâmi'î Çelebi
- 4184 Eğitim görmüş halkı bir yöne sevk-
etmek kolay, sürüklemek güçtür; idare
etmek kolay, köleleştirmek imkânsızdır.
Lord Brougham
- 4185 İrer âfât-ı belânın okuna
Ol kişi kim halka şerri dokuna.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

- 4186 Halk hâdimdürür sana devlet günü
Kamusu senden kaçır mihnet günü.
Abdurrahim Karahisarî
- 4187 Unf ile halkı kapundan kovma
Kimseye dâmen ü dest öptürme.
Nâbî
- 4188 Bu halk uykudadır uyanır değil
Bu uykudan asla usanır değil.
Yazıcıoğlu Ali
(Tarih-i Âl-i Selçuk'tan çeviri)
- 4189 Gönlüme, ahvâli halkın, râhatı kıldı
haram
Olmasun timârâne âkile ya Rab
makam.
Namık Kemal
- 4190 Halk-ı âlem dâimâ bî-gam olaydı
kâşkî.
Şeyhülislâm Yahya Efendi
- 4191 Ne kadar bilmese de halk
hüner-mendi tanır.
Şeyh Galib
- 4192 Dehr-i fâniye gönül verme sakın kılma
heves
İhtilât etme nâs ile olan ülfeti kes.
Şuhî Mehmed Efendi
- 4193 Etmez tarik-ı Hakta olan halka serfûrû
Eğmez minâre kametini bâd
eserse de.
Arifî Paşa, Ahmed
- 4194 Dünyâ talebiyle kimisî halkın emekde
Kimî oturub zevk ile dünyâyı yemekde.
Rûhî-i Bağdâdî
- 4194-a Halk kötü şeye iyi şeyden fazla inanır.
Giovanni Boccacio

HASED, HASÛD

- 4195 Hasedden kişi ne fâide görür
Neye kim lâıykısan Tanrı virür.
Yunus Emre
- 4196 Hased, ateş nasıl odunu yer yutarsa,
iyilikleri yer yakar ve mahveder.
H. Muhammed
- 4197 Hased, başkasının balını kendi ağzına
zehir etmektir.
Cenap Şehabettin
- 4198 Ne kutludur o kişi ki yoldaşı hasûd
değildir.
Mevlâna
- 4199 Hasûdun râhatı olmaz.
Sinan Paşa
- 4200 Kişinün olsa gün gibi kemâli
Olur her gün hasûdun pâ-y-mâlî.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 4201 İderler seddini derbend-i rûdun
Ne mümkün bağlamak ağzın hasûdun.
Lâmi'î Çelebi
- 4202 Amel kim sahibi ehl-i haseddür
Yimişşüz bağdur, cansuz ceseddür.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 4203 Mukayese olmayan yerde hased
olmaz.
F. Bacon
- 4204 Çömlekçi çömlekçiye gıpta eder,
dülger dülger,
Dilenci dilenciye hasedle bakar, şair
şaire.
Hesiodos

- 4205** Büyük meziyetlerle doğmuş olmanın
en gerçek alâmeti, hasetsiz doğmuş
olmaktır.
La Rochefoucauld
- 4206** Hasetçi için başkasının mutsuzluğun-
dan daha hoş ve başka bir kimsenin
mutluluğundan daha katlanılmaz bir
şey yoktur.
Spinoza
- 4207** En suçlu ihtiraslarla bile öğünenler
bulunur. Fakat haset, asla itirafa ce-
saret edemediğimiz sıkılgan ve utan-
gaç bir ihtirastır.
La Rochefoucauld
- 4208** Hased, güneş gibidir. Yamaçlara ba-
yırlara düzlüklerden daha çok vurur.
F. Bacon
- 4209** Bir hasetçiden başka hiç kimse be-
nim güçsüzlüğümden ve ıstırapımdan
haz duymaz.
Spinoza
- 4210** Hased, bütün duygular içinde en can
sıkıcı ve devamlı olanıdır.
F. Bacon
- 4211** Haset, başkalarının iyiliğine tahammül
edemeyen bir kudurganlıktır.
La Rochefoucauld
- 4212** İnsan ancak, bir başkasına ait olan
erdem için hased duyar.
Spinoza
- 4213** Hased, demokrasinin temelidir.
Bertrand Russell
- 4214** Hassetsiz insan bulmak, menfaat düş-
künü olmayan insan bulmaktan daha
güçtür.
La Rochefoucauld
- 4215** Nîmetine kimsenin etme hased
Kadir isen kıl hased bâbını sed.
Pir Mehmed Azmî
- 4216** Şol hasedden eyle da'im içtinâb
Sen de sa'y it olasın âlicenâb.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 4217** Bî-garaz ol kimseye itme hased
Eyle hased bâbını bi'l-cümle sed.
Moralî Bahtî
- 4218** Hased bir mânevi ta'rizdir eltâf-ı
Mevlâya.
Keçecizâde İzzet Molla
- 4219** Az belâ sanma, efendi, hasedi
Mahv eder hâsidi kendi hasedi.
Muallim Naci
- 4220** Haset, en verimsiz, en iğrenç
hasattır.
Talât Sait Halman
- 4221** Haset, vicdana musallat olmuş bir
yılandır.
Mektupçu Agâh
- 4222** Hasetlerin en zehirlişi midenin
hasedidir.
Cenap Şehabettin
- 4223** Hasedden ol gönül kim ola sayru
Bilün kim ölmeyince olmaz ayrı
Şeyhoğlu Mustafa
- 4224** Haset çok fena bir iletir. Başkasının
muvaffakiyetinden memnun olmağa
nefsimizi alıştırmalıyız.
Âkil Muhtar Özden
- 4225** Bizi yâd eyledün inhyâ itdün
Öldüler gittiler ammâ hussâd.
Bâkî
- 4226** Hüssâd-ı asrun itme nazar güft ü
gûsına
Şîr ittîfât ider mi kilâbun gulûsuna.
Nahîfî
- 4227** Nolaydı hiç hüssad olmayaydı
Fesad ehli cihanda yog olaydı.
İznikli Bakayî

4228 Ulu gün bigidir ki bulut oya
Hasûd oda benzer ki düşer suya.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferhengname-i Sa'dî'den çeviri)

4228-a Ne meşrebimde hased var ne
derd-nâk olurum
Görünce gayride bir dilberi helâk
olurum.
Lâ-edrî

4228-b Hased edenler, hem kendi talihsizlik-
lerinden, hem de başkalarının mutlu-
luklarından ötürü, iki kat mutsuzdurlar.
Elis'li Hippias

HASTA

4229 Su uyur, düşman uyur, haste-i hicran
uyumaz.
Şeyh Galib

4230 Hastalar sağlamlardan daha çok yaşar.
Theodor Fontane

4231 İder haste ne denlü nâ-ümid olsa
devâdan haz.
Bâkî

4232 Âşıkun derdine dermân etseler bîmâr
olur.
Fuzûlî

4233 Her derd ki var devâsı vardır
Her hasta ki var şifâsı vardır.
Şeyh Galib

4234 Bilmedik zevk-i visâlin, çekmeyince
fırkatın
Olmayınca hasta, kadrin bilmez
âdem sıhhatin.
Fitnat Hanım

4235 Bîmâr hâlini bîmâr olan bilir.
Bâkî

4236 Şifâsı olmayan bîmâra sıhhattir helâk
olmak.

Âmîdî İsmail Fâmî

4237 Bîmâra iltifatı tabîbin deva gelir.
Yakînî

4238 O bîmârın ki dermân-ı tabîbe ser
fûrû itmern
Marîz-i ışk olan sıhhat pezir olmaz
müdâvâdan.
Ali Emîrî-i Âmidî

4239 Kendisinin iyi ve sağlıklı olduğuna
inanen bir hastayı tedavi etmek
mümkün değildir.
Amiel, Henri-Frédéric

4240 Biri bütün gece hastanın başında
ağladı. Sabah olunca o öldü, hasta
dirildi.
Şeyh Sâdî

4241 Kim hasta-i aşka sorma derdin
Depretme o bî-kesin neberdin.
Şeyh Galib

4242 Bir hastayı tedavi eden doktordur,
kurtaran hastabakıcı.
Victor Hugo

4243 Kamu bîmârına cânân devâ-yı derd
ider ihsân
Niçün kılmaz bana dermân beni
bîmâr sanmaz mı.
Fuzûlî

4244 Cihânda âdem olan görse ışk
hastesini
İlâcın itmez ise bâri zahmet
eylemeye.
Hamdullah Hamdî

4245 Ölümlü hastanun âhını alma
Ne denlü ise noksanuna kalma.
Taşlıcalı Yahya Bey

4246 Kalmak yalunuz gicede bîmâra ne
müşkil.
Ahmed Paşa

4247 Hasteler hâlini Âî ne bilür sağlamlar.
Gelibolulu Mustafa Âli Efendi

4248 Müstaid-i merk olan bîmara
Lokman neylesin.
Yenişehirli Avnî

4249 Hastanın gözleri güzel ama,
Daha güzel oluyor,
Hastanın alınına
El değdikçe.
İlhan Demiraslan

4250 Dilberiinden rahm eğer olmasa ol
dil-hastaya
Kimseler derdine derman idemez
imkân olub.
Avnî (Fatih Sultan Mehmed)

4251 Yalınız olmağı sevmez gicede bimâr
olan.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

4252 Hastanın emrâzi def' olsa yine sıhhat
bulur.
Keşanlı Zihnî

HASTALIK

4253 Dünyalıktan hâlim sorar bazısı
Bizde sim yerine emraz bulunur
Böyle imiş alımızın yazısı
Elimizde bir kınk saz bulunur.
Sümmanî

4254 Hastalıklar, kötü zevklerin ücretidirler.
Thomas Fuller

4255 Hastalıkla ilgili çok fazla yazı okuyan
insan günün birinde bir mürettip hata-
sından ölebilir.
Jonathan Swift

4256 Çok yemek hastalık mayasıdır.
Ferideddin Attar

4257 Acının ve hastalığın erişmediği ölümlü
yoktur.
Euripides

4258 Hastalık, ruh ile vücut arasındaki den-
genin bozulmasıdır.
M. Rasim Mutlu

4259 Hastalık, ölümün hizmetçisidir.
Francis Rous

4260 Hastalığa tahammül, ihtirasa taham-
mülden daha kolaydır.
Alain

4261 Hastalık hissedilir de, sağlık hissedil-
mez.
Thomas Fuller

4262 Hastalık dediğin şey atla gelir, yaya gi-
der.
Paul Heyse

4263 Hastalığın menbaı mide, şifanın temeli
perhizdir.
Mektupçu Ağâh

4264 Bütün insanlarda ortak olan bilmek
arzusu devasız bir hastalıktır, çünkü
insanın bilimi arttıkça merakı da artar.
Descartes

4265 Hekimlik bedenin hastalıklarını iyileşti-
rir, bilgelik ruhun hastalıklarını iyileştirir.
Demokritos

4266 Sayruluk düşmandır. Sabırsızlık, hırs,
tama', perhiz etmemek, ol düşmanın
silâhidir, çerisidir.
Eşref bin Muhammed

4267 Ezelden ehl-i hikmet söylemiştir
Maraz gizleyen eykmez demiştir.
Ferecikli Hadîdî

HATA

- 4268 Kâmil hatâ eder ki anı câhil eylemez.
Şeyh Galib
- 4269 Herkes hata yapar. Mühim olan onu tekrar etmemektir.
Yalnız Adam
- 4270 Yaptığı hata yüzünden özür dileyenin bu dileğini kabul etmekte geç kalma.
İbni Sina
- 4271 İlk hata saflığın, fakat sonrakiler suçun ürünleridir.
Oliver Goldsmith
- 4272 Hatalar, kemâlin adımlarıdır.
M. Rasim Mutlu
- 4273 Hiç kimsenin hatasını yüzüne vurmayınız. O hatayı işleyene hatasını, başka birini misâl göstererek anlatınız.
Hz. Ali
- 4274 Her hata bir bilgisizliğin ya da bir yanlışmanın sonucudur.
Edmond Goblot
- 4275 Hatalar, ekseriya en iyi öğretmendir.
J.A. Froude
- 4276 Ufak bir hatanın cezasını, kıyamete kadar çekersin.
Tolstoy
- 4277 Hatalar saman çöpleri gibi suyun yüzünde giderler; insan hemen görebilir.
Dryden
- 4278 Tabiat dostluğu erdemin yardımcısı olsun diye vermiştir, hataların yordakçısı olsun diye değil.
Cicero
- 4279 Arzulanna bir sınır koymamak, bütün insanlarda müşterek olan bir hatadır.
Machiavelli

- 4280 Allah tüm insanları mutlu olmaları için yaratmıştır; mutsuz oluyorsa kendi hataları yüzünden oluyordur.
Epiktetos
- 4281 İnsan, ancak kendi hatasını büyüten, başkalarınınkini de küçülten aynada görebilirse, her iki hata hakkında da haklı bir fikir yürütebilir.
Gandhi
- 4282 Sensiz cihanda âşık'a işret revâ mıdır
Sensiz safâ-yı ehl-i mahabbet safâ mıdır
Ölsün mü neylesin olan âşûfte
hüsnüne
Kurbânın olduğum seni sevmek hatâ mıdır.
Nahîfî
- 4283 Edepsize edep gerçi revadır
Cünûn u meste dak dutmak hatadır.
Mehmed (İşknâme'nin şairi)
- 4283-a Hatayı düzeltmek, insanlara özgü bir özelliktir.
Edward Morgan Forster

HAYAL (HÜLYA)

- 4284 Yürü! Hür maviliğin bittiği son hadde kadar!..
İnsan âlemde hayal ettiği müddetçe yaşar.
Yahya Kemal Beyatlı
- 4285 Gözler az gördüğü, kulaklar az duyduğu ölçüde hayal gücü artar.
Stefan Zweig
- 4286 Geçmiş zamân olur ki hayâli cihan değer.
Hayalî

4287 İnsan tek başına hayal eder, tek başına acı çeker, tek başına ölür.
Henry Frédéric Amiel

4288 Ne çâre insan hayalsiz yaşayamaz.
Abdülhak Hâmid Tarhan

4289 Hayaller tatminsizlikten doğar; her şeyi yerinde olan bir adam hayal kurmaz.
Montherlant

4290 Hulyâsı kalmayınca hâyatın ne zevki var?
Bitsin, hayırlısıyla, bu beyhûde sonbahar!
Yahya Kemal Beyatlı

4291 Hiçbir şey ele geçince, kafada olduğu kadar güzel kalmaz.
N. Richard Nash

4292 İnsanlar, ancak boş hayallerle mutlu olabilir.
Stefan Zweig

4293 Hayal, ruhun gizli kapısıdır; kötü fikirler alekser oradan girer.
Cenap Şehabettin

4294 Hayal, ruhun gözüdür.
Joubert

4295 Hayal kurma, o sermayesiz zenginliktir.
Hüseyin Rahmi Gürpınar

4296 Hulya ile yola çıkan menzile elleri boş girer.
Cenap Şehabettin

4297 Zekâtı yok, zarar etmez, tükenmez, eksilmez
Olur mu âdeme hulyâ gibi nisâb-ı ferah.
Şeyh Galib

4298 Hayâl-i devlet idermiş tasavvurunda 'adûn
Zehî tasavvur-ı bâtil zehî hayâl-i muhâl.
Ahmed Paşa

4298-a Ya mektup yolla Çin'den
Ya gel hulyâm içinden.
Yahya Kemal Beyatlı

4298-b Hayal gücü ne ilâhî bir armağandır.
Goethe

4298-c Bizden daha ewel erişenler
Ağlar bugün ewelki hayâle.
Ahmet Haşim

4298-d Uzun gece nasıl geçer başka türlü
Hülyalara haydi dedim fırsat bu fırsat
Hülyalar beni başka âlemlere götürdü.
Behçet Necatigil

4298-e Ebnâ-yı beşer birbirinin kardeşi...
hulyâ!
Olsun, ben o hulyâya da bin canla inandım.
Tevfik Fikret

4298-f Evet, hakikatı hulyâya hep fedâ ederim,
zaman olur ki vücûdumdan ayrılır giderim.
Tevfik Fikret

4298-g Yaşanmamış olan bir koşulun hulyalı kurulamaz.
Susanna Tamaro

HAYAT (YAŞAM)

4299 Hayat, kırk bir testiden sızan su.
Bhartrihari

4300 Yaşamımızın kumaşı iyi ve kötüyle örülmüştür.
Shakespeare

Hayat (Yaşam)

- 4301 İnsanların, yaşam çok kısa dediklerini ve onu kısaltmak için ellerinden geleni yaptıklarını görüyorum.
J.J. Rousseau
- 4302 Gerçekte ben de güneş gibi yaşamı ve tüm derin denizleri severim.
Nietzsche
- 4303 Geçti en temiz en güzel düşünceler, Meğer bir nedametmiş hayatın şekli.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 4304 Geçende gözlerine baktım ey yaşam, o zaman bana dipsiz bir uçuşuma dalmışım gibi geldi.
Nietzsche
- 4305 Hayat denen komedi ne kadar tatlı geçerse geçsin, son perde daima kanlı biter.
B. Pascal
- 4306 Hayatta genellikle ya üzülsün, ya umut besleriz; ancak pek az da tat alınız.
Goldoni
- 4307 Yaşam bana kendisi şu gizi verdi: bak, dedi bana, ben her zaman kendi kendisini aşması gereken şeyim.
Nietzsche
- 4308 Dünyaya baksan da gülümser gibi, Uzuyor hayatın bir keder gibi.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 4309 Hayat bir şaraptır ki, en acısı en iyisidir.
İkbal
- 4310 Bana üç yaşam bile verseler az gelir.
Dostoyevski
- 4311 Nedir hayat uzayan ıstırâbdan başka.
Yahya Kemal Beyatlı
- 4312 Hayat işlerinde kadın kalbi, erkek kafasından daha akıllıdır.
G. Gardony

- 4313 Hayat son derece zor bir sanattır.
Brachvogel
- 4314 Hayat; ümit ve emel tırpanıdır.
Raif Necdet Kestelli
- 4315 Hayâtun kadrin bilmiyen âdem Hakidur gönline gam cânına sem.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 4316 Hayat daima düzde gitmez, arasıra çıkılır, çoğu kez inilir.
Chateaubriand
- 4317 Hayatı sönüklükten kurtaran hayatın küçük güçlükleridir.
Somerset Maugham
- 4318 Elden gittikten sonra geri döndürülmesi imkânsız olan şeyler dörttür: Ansızın ağızdan çıkan bir söz, yaydan fırlayan bir ok, olmuş bir kaza, boşuna harcanan bir hayat.
Ferideddin Attar
- 4319 Mücadelesiz hayat, tabutunun tahtası çürümeden ismi unutulup gidenlerin hayatı olabilir.
Falih Rifkî Atay
- 4320 Her beşik içindekine sorar: "Nereden?" ve her kefen sorar: "Nereye?"
R.G. Ingersoll
- 4321 Hayat öyle garip bir seyahattir ki, bütün yolcular geldikleri yere doğru giderler.
Yalnız Adam
- 4322 Hayatım bir savaştır.
Voltaire
- 4323 Ölüm güç, lâkin hayat daha güç!
İkbal
- 4324 Hayat, mutlular için kısa, mutsuzlar için uzundur.
Apollonius

- 4325 İnsan hayatı da nereye gidiildiği bilin-
meyerek ihtiyar olunan seyahatlere
benzer.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 4326 Hayatta bizden başka türlü olmayan
çok, pek çok kimse vardır.
Theodor Fontane
- 4327 Hayatta en korkunç, en geri dönmez
fırar: yılların, ayların ve saatlerin
kaçışıdır.
Raif Necdet Kestelli
- 4328 Hayat, bir sürgündür.
Ionesco
- 4329 Zâten bu hayat bir nefes, ibtûdâsı yok
Ki intihâsı olsun, bir rûyâ-yı kâzibe.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 4330 Hiçbir şey hayat kadar kıymetli
değildir.
Euripides
- 4331 Sonunda anladım: İnsana hayat
zindan.
Lewis Caroll
- 4332 Hayatın tadı şu dört şeye sahip
olmaktadır: Ev, kadın, güzellik ve
zenginlik.
İbn el Mukaffa'
- 4333 Hayattan korkmayın çocuklar! İyi,
doğru bir şey yaptığınız zaman hayât
öyle güzel ki!
Dostoyevski
- 4334 İnsan hayata bağışlanmış değil,
ödünç verilmiştir.
Publilius Syrus
- 4335 Hayat, zaten hâtıratın ibarettir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 4336 Eski yıkılır, zaman değişir, kalan hara-
belerden yeni hayat doğar.
Schiller
- 4337 Hayat durmadan ölen, durmadan
dirilen çok büyük bir ahtapottur.
H. de Balzac
- 4338 Gel gel berû ki savm ü salâtın kazâsı
var
Sensiz geçen zamân-ı hayâtın kazâsı
yok.
Nesimî
- 4339 Her insanın hayatı, Tanrı'nın yazdığı
bir peri masalıdır.
Hans Christian Andersen
- 4340 Hayattan çok fazla pay alanların
adları kalmaz.
Enid Bagnold
- 4341 Fânî bile olsa, mevte nisbet
Elbette hayât bir se'adet.
Tevfik Fikret
- 4342 Ey Hayat! İşte senin şartın:
"Katlan ve öl!"
Bryan Walter Procter
- 4343 Ömrümüzün tantanalı saatlerine rağ-
men hayâtın, esasında, bir facia oldu-
ğunu biliriz.
Abdülhak Şinasi Hisar
- 4344 Hayat, hayal dokuyan bir tezgâhtır.
Vachel Lindsay
- 4345 Hâke yüz sürmekle kaaimse yer
üstünde hayât
İhtiyar et altını hâkin hayâtın ramına.
Namık Kemal
- 4346 İnsan ölümü değil, hayatı düşünmeli;
gerçek dindarlık budur.
Benjamin Disraeli
- 4347 Tabiat, her birimizin eline bir kemik
verir, ömrümüz oldukça 'iliğini
çıkarcacağız diye uğraşınız: İşte hayat!..
Cenap Şehabettin

Hayat (Yaşam)

- 4348 Hayat, ölümlülere zahmetsiz hiçbir şey vermez.
Horatius
- 4349 O şelâledir ki hayât-ı beşer,
Nihâyetde ummân-ı mahva düşer.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 4350 Hayatın kötü günleri olmalı ki, insan dayanıklılığını, cesaretini gösterebilsin.
Senancour
- 4351 Hayat, çoğalan bir sürü ıstıraptır.
Tolstoy
- 4352 Hayat, bir yaz yağmuru kadar kısa.
Sabri Esat Siyavuşgil
- 4353 Hayat tatlıdır ama onu tanımayanlar için.
Alfred de Musset
- 4354 İnsanın hayatı, insanın hayalidir.
André Gide
- 4355 Hayat, asıl hakir görüldüğü zaman kıymetlidir.
Kleist
- 4356 Hayat için elzem hayatı istihkar.
Mehmet Âkif Ersoy
- 4357 Hayatına, ileride sana acı çektirebilecek hiçbir şey katma.
Emile Zola
- 4358 Erkekler hayatı çok erken, kadınlar çok geç tanırılar.
Oscar Wilde
- 4359 Mecburuz çocuğum, mecburuz sevmeğe
Hayatın upuzun hasta saatlerini.
Edith Södergran
- 4360 Hayat bir kumardır, kazanmak için maharet kadar da iyi zar lâzımdır.
Cenap Şehabettin

- 4361 Hayatın ilk dörtte biri, kullanılması bilinmeden, sonuncu dörtte biri de kullanılmak kudretimiz tükendikten sonra geçiyor.
J.J. Rousseau
- 4362 Gerçek hayat çoğu kez parlaklığını o derece kaybediyor ki, bunu zaman zaman hayalin cilâsiyle tazelemek gerekiyor.
Goethe
- 4363 Şımartılmış küçükler büyüdükları zaman hayattan şamar yer!
Raif Necdet Kestelli
- 4364 Hayat, ölümü unuttuğumuz içindir ki, yürüyüp gider.
Mme. de Staël
- 4365 Hayat nihayet, mutluluktan ibarettir.
Jean Anouilh
- 4366 Hayat tatlı bir yalan,
Aşk, ümit, filân, falan,
Hüsrandır elde kalan.
Rıfat Necdet Evrim
- 4367 Hayat, insanın yalnız ölümü bile hak edemeyeceği kadar kısadır.
Hebbel
- 4368 Hayatta daima tatlı ile acı karışiktır.
Ludwig Tieck
- 4369 Hayatın değeri uzun yaşanmasında değil, iyi yaşanmasındadır.
Montaigne
- 4370 İnsan hayatı; kasvetli, zavallı, iğrenç, kaba ve kısadır.
Thomas Hobbes
- 4371 Me'yûslar için dünyâda ölümden acı bir şey vardır ki adına hayat derler.
Abdülhak Hâmid Tarhan

- 4372** Uzun yaşamak için değil, doğru yaşamak için çalışıp çabalamalıyız.
Seneca
- 4373** Eğer sonu gelmeyecekse tüm hayatın ne değeri olurdu?
C. Brentano
- 4374** İyi insanlar, birisinin kahkahası diğerinin gözyaşına mal olmayan bir hayatı boş yere özlerler.
Thomas Mann
- 4375** Hayat kimine tatlı, kimine acı.
Turgenyev
- 4376** Hayatın ne demek olduğunu, yaşama ümidi azalmış olan hastadan sorun.
Rıfat Necdet Evrim
- 4377** İnsan hayatının dörtte üçünü yapamayacağı şeyleri istemekle geçirir.
Diderot
- 4378** Hayat, sevincin hikmeti için çok kısa, ıstırapın bilgisi için çok uzundur.
Eugene O'Neill
- 4379** Yaşam, ancak elimizden alınacağı korkusuyla güzeldir.
M. Rasim Mutlu
- 4380** Hayat, yaşadığımız süre ile ölçülmez.
George Crabbe
- 4381** Yaşam bir oyuna benzer. Uzunluğu değil, iyi oynanıp oynanmadığı önemlidir.
Seneca
- 4382** Hayat, ölümün sonsuz uykusunda bir rüyadır.
James Thomson
- 4383** Hayât-i fanîde râhat gözetme ey Hamdî
Kişi ne denli huzûr eyliye sefer üzre.
Hamdullah Hamdî
- 4384** Yaşamdan ölüme gitmek, insanın alınyazısıdır.
Yüan Mei
- 4385** Yaşam varsa, ölüm de vardır.
Yüan Mei
- 4386** Yaşam bir bahar düşü gibi -arkasında hiçbir iz bırakmadan- geçer.
Su Dung-Po
- 4387** Her gidenin ardından koşmaya değmez hayat
Gelecekleri bekle gidecek varsın gitsin.
Ümit Yaşar Oğuzcan
- 4388** Ey eski ve dayanılmaz yaşam
Sürüp geldin acının kanadında.
Sabri Altınal
- 4389** Hayat bir tas su içimi.
Talip Apaydın
- 4390** Nerde yaşam o gürül gürül akan ırmak.
Mehmet Başaran
- 4391** Böyledir şekli hayât âlem-i fânide inan;
Koca bir debdebe, en sonra küçük taht-ı revân.
Hüseyin Suad Yalçın
- 4392** Biz, İlâhî ne yapardık, heyhât
Zevki ru'yâ gibi, derdiyse hudutsuz bu hayât
Ebedî olsaydı?
Faik Âli Ozansoy
- 4393** Evet hayat bir taraftan boşalıyor, bir taraftan doluyor.
Mehmet Emin Yurdakul
- 4393-a** Hayat, yaşanarak öğrenilen bir sanattır.
Falih Rıfkı Atay
- 4393-b** Yaşamını gizle.
Epiktetos

- 4393-c** Çınlıçıplak seviyorum yaşamı. Benim için yaşamın çirkinliği bile güzel.
Eugene O'Neill
- 4393-d** Yaşadığımız hayat yüzümüze vurur.
Cemal Süreya
- 4393-e** Hayat... ses ve öfkeden ibaret anlamsız bir şey.
Shakespeare
- 4393-f** Yok mudur herkesin hayatında birkaç yitık sayfa, birkaç zaman parçası.
Murathan Mungan
- 4393-g** Hayat, soğuk bir şakadan başka bir şey değil.
Voltaire
- 4393-h** Hayat ancak alçak ruhlu insanları kirletir, yalnız onları...
Duhamel
- 4393-i** Lânet bize ey hayat, sen masûm ve mübeccelsin.
Tevfik Fikret
- 4393-j** Hayat bize yalnızca başkalarımıza verdiğimiz şeyleri verir.
Ivo Andrić
- 4393-k** En değerli şey, hayat değil, güzel hayattır.
Buffon
- 4393-l** Hayatın renkliliği ancak onunla mücadele eden kişilerde bulunur.
John Steinbeck
- 4393-m** İnan olsun, gerçekten hayatı seven pek az insan var.
André Gide
- 4393-n** Güzel bir hayat, zamanı düşündürmeyen, ondan ne bıktıran, ne de onu aratan yaşama sanatıdır.
Falih Rıfkı Atay

- 4393-o** Hayat kısa, Kuşlar uçuyor.
Cemal Süreya

HAYVAN

- 4394** Hayvanın iyisi otlukta, insanın iyisi kıtlıkta.
Atasözü
- 4395** İnsanların en iyisi, insanları sevmek koşuluyla, hayvanları da sevmeyi bilendir.
Auguste Comte
- 4396** Evcil hayvanların en vahşisi dalkavuklardır.
Pittacus
- 4397** Hayvanın iyisi beden yetkinliğinde kendini gösterir, insanın iyisi kişilik yapısının yüksekliğiyle belli olur.
Demokritos
- 4398** Hayvanlara karşı acımasızlık ne gerçek eğitim, ne de gerçek bilginlik ile bağdaşır.
Alexander von Humboldt
- 4399** Hayvanları koruma, insan oluşa doğru eğilimin aşamalarındandır.
Albert Schweitzer
- 4400** Küçük lokma ile dolmaz avurdu Ne yaman insanı kasti kavurdu Cihanın külünü göğe savurdu Geçti sadarete hayvan olanlar.
Seyranî
- 4401** Hayvanları sevmiyen insandan kendinizi koruyunuz.
Yalnız Adam
- 4402** Söz bilmez sürüler, vahşi hayvanlar Türü bağışmalarla anlatırlar Duyduğu korkuyu, acıyı ya da zevki.
Lucretius

4403 Fark etmeyen insân ne demek
olduğın eyvâh
Hayvân gelecekdir yine hayvân
gidecekdir.
Ebubekir Kânî

4404 Sûretâ insân olan ma'nâda hayvan
ekseri.
Keşanlı Zihnî

4405 Hayvanların alacası taşrasında insa-
nın içinde olur.
Hamzavî

HAZİNE

4406 Beytülmal hazinesi yoksulların lokma-
sıdır... Şeytanların kardeşlerine yemlik
değil.
Şeyh Sâdî

4407 Bilgi bir hazine ise, uygulama da bu
hazineyi açan bir anahtardır.
Thomas Fuller

4408 Dilersen ki olasin gence mâlik
Gerek ewel olasin rence sâlik.
Câmî'î

4409 Gerçekten değerlendirdiğim üç hazi-
nem var: Birincisi, sevgi ve nezaket;
ikincisi, tasarruf; üçüncüsü ise, alçak-
gönüllülüktür.
Lao-tzu

4410 Gönlüm evin harâbe diyu hor dutma
kim
Genc ü güher hazinesi viran
içindedir.
Ahmed-i Dâ'î

4411 Hazine askerden esirgenince o da
kılıç tutmaktan elini esirger.
Şeyh Sâdî

4412 Bigâne ehl-i aşk ile hemrâz olur mı
hiç
Gencine-i mahabbete enbâz olur mı
hiç.
Mehmet Emin Yenişehirli

4413 Bana sual sorma, cevâb müşkildir;
Her sım ben sana açamam hocam.
Hakk'ın hazinesi dan değildir,
Câmi avlusunda saçamam hocam.
Rıza Tefvik Bölükbaşı

4414 Aşk nakdi bir hazinedür ana yokdur
zevâl
Mâlik olan Avniyâ ol gence gencür
istemez.
Avnî (Fatih Sultan Mehmed)

HİRS, HIRSLI

4415 İnsanoğlu kocar da onda iki huy: hırs
ve tûl-i emel gencelir.
Hız. Muhammed

4416 Hırs deyip geçmeyin; bu dünyada
büyük olarak ne yapılırsa onun saye-
sinde yapılır.
Anatole France

4417 .Genc iken hırsı iden mâye-i cân
Kendisi pîr olur hırsı civân.
Sünbülzâde Vehbi

4418 Hırs ile mutluluk, birbirlerini hiç gör-
mezler.
Benjamin Franklin

4419 Gönül geçmek gerek hırs u hevâdan
Erenler el çeküpdür mâsivâdan.
Behiştî (Vizeli Ramazan)

4420 Yenilmez düşman: Ötke.
Şıfası olmayan hastalık: Hırs.
Mahâbhârata'dan

- 4421 Yoksul çok şey ister; haris her şeyi.
Publius Syrus
- 4422 Gözünü hırs bürüyen kişi hırsızlığa ve
diğer kötülüklere sürüklenir.
Geoffrey Cahucer
- 4423 Kişiyi hırs u tama' mahrum ider
Halk içinde adını mezmûm ider.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 4424 Haris olmak ider insânı mahrum
Tehewûr gibi olmaz kâr-ı mezmûm.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 4425 Hırs ve para düşkünlüğü, belki de
tüm öteki ihtiraslardan daha fazla suç
nedenidir.
Aristoteles
- 4426 Hırs u âzin var ise bâri biraz az olsun.
Keçecizâde İzzet Molla
- 4427 İnsanların hırsı ve tamahı, mutlu olma-
malannın tek nedenidir.
Fénelon
- 4428 Hırs ve tamahın başladığı noktada saf
duygular sona erer.
H. de Balzac
- 4429 İ.Ö. 61 yılında Alpleri geçerken bir
köyü işaret ederek: "Roma'da ikinci
olmaktansa burada birinci olmayı
yeğlerim."
Julius Caesar
- 4430 Hırs u tama' gözünü nesne
doldurmaz.
Eşref bin Muhammed
- 4431 Sen hırs edüp irkersin, kim bilir
sandığını kim açısar.
Sinan Paşa

HIRSIZ, HIRSIZLIK

- 4432 Hırsız evden olunca öküzü bacadan
çalar.
Atasözü
- 4433 Nem alır
Yatma a kız yüz üstü
Ak göğüsler nem alır
Ben felek soygunuyum
Hırsız gelse nem alır.
Mâni
- 4434 Milyonla çalan mesned-i izzette
serefraz,
Birkaç kuruşu mürtekibin câyı
kürektir!
Ziya Paşa
- 4435 Kurdu kurdu tanıdığı gibi, hırsız da
hırsızı tanır.
Thomas Fuller
- 4436 Hırsızın da malını çalan bulunur.
Alain
- 4437 Düz-d-i şeb şu'le-i mehtâbdan olmaz
mahzûz.
Bursalı Eşref Paşa
- 4438 Hırsızlığın çirkinliği, çalınan şeye göre
değişmez ki: ha altın çalmışsın, ha bir
iğne.
Montaigne
- 4439 Zaman, o hırsızların en belâlisi,
Çalmış güzelin nesi var, nesi yoksa.
La Fontaine
- 4440 Cebi delik yolcu, hırsızın yüzüne şarkı
söyler.
Juvenalis
- 4441 Sârik olan kimse olmaz baht-mend
Sonu dirler ya kazıkdır ya kemend.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

- 4442 İnsan kesesini kafasının içine
boşalttığı takdirde onu ondan kimse
çalamaz.
Benjamin Franklin
- 4443 Miyân-î güft-ü gûda bed-meniş ihâm
eder kubhün
Şecâat arzederken merd-i kıbtî
sirkatin söyler.
Koca Ragıp Paşa
- 4444 Dünyada en meş'um hırsız başkaları-
nın refah ve saadetini çalan adamdır.
Raif Necdet Kestelli

4444-a Esrânı Mesnevi'den aldım
Çaldımsa da mirî malı çaldım
Fehmetmeye sen de himmet eyle
Ol gevheri bul da sirkat eyle.
Şeyh Galib

4444-b Vükelânın içinde doğrusu yok,
Kimi zâhir kimi nihâni çalar.
En ziyade afif sandığının
Kendisi çalmazsa lisanı çalar.
Üsküdarlı Talât Bey

HİDDET

- 4445 Haddin taşıрма hiddete gelsen de
bahr veş
Cûşîş deminde sahili etmez güzâr
mevc.
Osman Agâh Paşa
- 4446 Kadının sabrı, erkeğin hiddetini
yener.
Rıfat Necdet Evrimeri
- 4447 Hayvana karşı duyulan budalaca
hiddetin ilk merhalesi vurmaktır.
Kemal Tahir
- 4448 Hiddet ekilen yerden pişmanlık biçilir.
Alessandro Manzoni

- 4449 Fart-ı hiddet cinnetin bir nev'idir.
İsmail Safa
- 4450 Hiddet, cinnetin küçük kardeşidir.
Mektupçu Agâh
- 4451 Hiddetini yenenleri kimseler
yenebilirler.
İbrahim Olcaytu
- 4452 Hiddetin devamı kin denilen feci
hastalığı doğurur.
Âkil Muhtar Özden
- 4453 Hiddet azgın bir ata benzer, haline
bırakılırsa kendi ateşleriyle yıpranır.
Shakespeare

HİLE

- 4454 Hile ile onsa fare onar.
Atasözü
- 4455 Şöhredür halk arasında bu mesel
Cân virür mihnet ile ehl-i hiyel.
Nâbî
- 4456 Yoğûken dilki gibi hile-güzâr
Yine postı soyulur âhir-kâr.
Sünbülzâde Vehbi
- 4457 Meseldür kim dimişler erlik ondur
Tokuzı hile vü mekr ü füsûndur.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 4458 Hileyi irtikâb etme kıl hazer
Denilsin nâmına bir er oğlu er.
Levni
- 4459 Diler kim koya pusu gece ile
Meseldir erlik on, dokuzu hiyle.
Ferecikli Hadîdî

HÜKÜMET

4460 En iyi hükümet, halkını mutlu kılmak isteyen ve onları mutlu kılmayı bilen hükümettir.

Macaulay

4461 Ahalinin lokması hükümetin temelidir.

Cenap Şehabettin

4462 Cumhuriyetler lüks, saltanat idareleri ise fakirlik yüzünden yıkılırlar.

Montesquieu

4463 İyi hükümetler arasında demokrasi en kötüsü, fakat kötülerin en iyisidir.

Aristoteles

4464 Hükümetlerin en kötüsü, suçsuzu korkutandır.

Beydeba

4465 Hiç kimsenin tatmin edilmediği, herkesin zorbalıkla yola getirildiği bir hükümetin yaşaması, devam etmesi imkânsızdır.

Cardinal de Richelieu

4466 Her memleketin hak ettiği bir hükümeti vardır.

Joseph de Maistre

4467 İyi bir hükümet yanında olanları mutlu kılar, uzakta olanları kendine çeker.

Konfüçyüs

4468 İnsan özgür olarak doğmuştur; en iyi hükümet bu tabiat vergisini her ölümüye mümkün olduğu kadar sağlayan hükümettir.

Voltaire

4469 Hükümetlerin alın yazısını tâyin edenler daima silâh taşıyanlardır.

Aristoteles

4470 En iyi hükümet, faydasız insanı en az olan hükümettir.

Voltaire

4471 Tebaasının tepesine her hükümet kılıç asar: İyi hükümetler onlardır ki astıkların kılıcı hissettirmezler.

Cenap Şehabettin

4472 Hükümetlerin en az kötü olanı, kendini en az göstereni, en az duyurani ve en ucuza mal olanıdır.

Alfred de Vigny

4473 Ölçülü eşitliğe dayanmayan, herkese kendi hakkını vermeyen hiçbir hükümet sürekli olamaz.

Aristoteles

4474 Gayesine en az masrafla varan, vatandaşlarını insanın doğal eğilimine en mükemmel biçimde yöneten hükümetler en iyileridir.

Montesquieu

4475 Hükümetlerin en iyisi, bize kendimizi yönetmesini öğreten hükümetlerdir.

Goethe

HÜR (ÖZGÜR)

4476 Hiçbir şey insan hayal gücü kadar hür değildir.

David Hume

4477 Hür olmadığı halde kendisini hür sayanlar kadar köle yoktur.

Goethe

4478 Kimseden ümmîd-i feyz etmem, dilenmem perr ü bâl, Kendi cevvim, kendi eflâkimde kendim tâirim.

İnhinâ tavk-î esâretten girandır boynuma;

Fikri hür, irfânı hür, vicdânı hür bir şâirim.

Tevfik Fikret

4479 İnsan hayvandan, âlim cahilden, ak-
lı ile hareket eden kişi ihtiraslıdan, bir
demokrasi vatandaşı bir otokrat hü-
kümdarın tebaasından daha özgürdür.
Edmond Goblot

4480 Değil kayd-ı 'alaikdan cihânda kimse
âzâde
Ya sahbâya ya hüsne ya nükûd-ı
hırsa mâildir.
Ali Emîrî-i Âmidî

4481 Zincirlerin içinde doğsa dahi, hür yarat-
mış Yaradan, her zaman hürdür insan.
Schiller

4482 Yalnız akıl tarafından yönetilebilen
kimse özgürdür.
Spinoza

4483 Hür olmak eğer ister isen olma cihânın
Zevkinda, safâsında, gamında,
kederinde.
Ziya Paşa

4484 Vücutuna hizmet eden hiç kimse
özgür değildir.
Seneca

4485 Gördün mü bu dâm-gehde âzâd
Bir dâmin esîri sayd ü sayyâd.
Muallim Naci

4486 En hür insan bile efendisiz değildir.
Schiller

HÜRRİYET (ÖZGÜRLÜK)

4487 Ba'zan sana ağlanırsa ba'zan
gülünür;
Uğrunda ömürler, ortasından
bölünür...
Dünyâda seninçin yaşanır, Hürriyet
Ve seninçin ölünür!
Arif Nihat Asya

4488 Hürriyet ot değil ki bitsin yerden.
Schiller

4489 Özgürlüğünden geçmek insan olma
niteliğinden, insanlık haklarından,
hatta ödevlerinden geçmektir.
J.J. Rousseau

4490 Ey Hürriyet! Ey Hürriyet! adına ne ci-
nayetler işleniyor.
Madam Roland

4491 Hürriyet, Eşitlik, Kardeşlik!
Fransız İhtilâli sloganlarından

4492 Özgürlükleri üretmek yetmez, paylaş-
mak gerekir.
Elbert Hubbard

4493 Hürriyet, hürriyetin ne olduğunu bilmi-
yenin hakkı değildir.
Cenap Şehabettin

4494 Her terakkinin ve kurtuluşun anası
hürriyettir.
Atatürk

4495 Özgürlük, yasaların müsaade ettiği
her şeyi yapmak hakkıdır.
Montesquieu

4496 Ne mümkün zulm ile bîdâd ile imhâ-yi
hürriyet
Çalış, idrâki kaldır, muktedirsən,
âdemiyyetten.
Namık Kemal

4497 Tanrı, hürriyeti ancak onu sevenlere
ve onu muhafaza ve savunmaya ha-
zır olanlara verir.
Daniel Webster

4498 Hürriyeti bihakkın anlamayan er geç
su-i istimal eder.
Cenap Şehabettin

4499 Hürriyet ateştir. Çok kere ısıtır ve ay-
dınlatır; bazen de yakar ve ykar.
Raif Necdet Kestelli

Hürriyet (Özgürlük)

4500 Mantıksız ve erdemsiz hürriyet nedir?
Kötülüklerin en büyüğü.

Edmund Burke

4501 Hürriyet yalnız hayal âleminde yaşar,
güzellik de şiirde.

Schiller

4502 Özgürlük ve düzen hiçbir zaman, hiç-
bir yerde birlikte var olmadı. Hiçbir za-
man da ikisinden de vazgeçilemedi.

Alfred de Vigny

4503 Yaşar her ferd için, takdis-i hürriyet
ibadettir.

Tevfik Fikret

4504 Hürriyet, Adalet'ten başka bir şey de-
ğildir.

Volney

4505 Kimsenin lûtfuna olma tâlib
Bedeli cevher-i hürriyettir.

Namık Kemal

4506 Bir adamın kendi hürriyetini başkası-
na devretmesine müsaade etmek
hürriyet değildir.

Stuart Mill

4507 Kuş göçer özgürlük için en soğuk ül-
kelere.

Talat S. Halman

4508 Hürriyete öyle düşkünüm ki, koca
Hindistan'ın bir köşesini bana yasak
etseler dünyanın tadı kaçır nerdeyse.

Montaigne

4509 Düşüncesini anlatmak hürriyeti olma-
dı mı insanlarda hürriyet yok demektir.

Voltaire

4510 Kendine yeterliğin en güzel meyvesi
hürriyettir.

Epikuros

4511 Hürriyetin, hakkın masun oldukça
insansın.

Mehmet Âkif Ersoy

4512 Kendi selâmeti için hürriyetten vaz-
geçmek isteyenler, ne selâmeti, ne
de hürriyeti hak etmişlerdir.

Benjamin Franklin

4513 Hürriyet, insanı asil yapar.

J.J. Rousseau

4514 İsteyeni arttıkça özgürlüğün bedeli düşer.

Stanislaw J. Lec

4515 İnsanlar, ancak tutkularına gem vura-
bilecekleri oranda özgürlüğe hak ka-
zanırlar.

Edmund Burke

4516 Söylediklerinizin hiçbirini kabul etmi-
yorum. Fakat düşündüğünüzü söyle-
mek hakkınızı ölünceye kadar savu-
nacağım.

Voltaire

4517 Ne efsunkâr imişsin âh ey didâr-ı
hürriyet
Esiri aşkın olduk gerçi kurtulduk
esareten.

Namık Kemal

4518 İnsan için hürriyetin, istediğini yap-
maktan çok istemediğini yapmaktan
ibaret bulunduğu her zaman inan-
mışımdır.

J.J. Rousseau

4519 İnsan yaşamayı ve yaşamamayı aynı
şey diye kabul ettiği zaman hürriyete
kavuşur.

Dostoyevski

4520 Hürriyet ağacı, yalnız zâlimlerin kanı-
yla sulandığı zaman büyür.

Bertrand Barère

4521 Hürriyet kalkınca kimse hür söz söyle-
meğe cesaret etmez.

Publilius Syrus

4522 İnsanları tam bir hürriyete kavuştur-
mayan ezeli ve ebedî iki müstebit
kuvvet vardır: İhtiyaç ve itiyad.
Raif Necdet Kestelli

4523 İnsanın hürriyeti, komşusunun
hürriyetinin başladığı yerde biter.
Frederic William Karrar

4524 Hürriyet de tıpkı hakikate benzer. Aşa-
ğı yukarı hiç kimse onu, o olduğu için
sevmez.
E. Renan

4525 Damlayan yürek kanı cızz eder korda
Ta eskiler ne demiş orda:
"Yeme tek lokmasını kimsenin
Özgürlüğünü yer yutar o senin."
Fazıl Hüsnü Dağlarca

4526 Kuşların özgürlüğü bir yem boyudur.
Talât Sait Halman

4527 Elleri var özgürlüğün,
Gözleri, ayakları.
Silmek için kanlı teri,
Bakmak için yarınlara,
Eşitliğe doğru giden.
Oktay Rifat

4528 Özgürlük sevgisi bu,
İnsan kapılmayagörsün bir kez;
Bir urba ki eskimez,
Bir düş ki gerçekten daha doğru.
Oktay Rifat

4528-a Bir günlük hürriyet sonsuza kadar sü-
recek bir köleliğe eşittir.
Joseph Addison

4528-b Mesut olmak her vakit elimizdedir
Bütün istediğimiz bundan ibaret
Köylüye toprak, kovboya kement
Her şeyin başında, her şeyden önce
Hürriyet
Necati Cumalı

4528-c İnsanlık yavaş yavaş kendini kurtarı-
yor, özgürlüğe kavuşuyor. Ama o ka-
dar az ki farkında bile olmuyor.
André Gide

4528-d Sorumluluğun olmadığı yerde
Kuşkusuz
Özgürlük de yoktur.
Ferit Edgü

İSTIRAP

4529 Şefik bir kadının sine-i nezihinde
Yatarsa bir gececik hangi ıstırap
uyumaz?

Celâl Sahir Erozan

4530 İstirap çekerek çok şey öğreniyorum.
Goethe

4531 İstiraptan korkmamanın tek ilâcı ıstı-
raptır. Bu ateşi o ateş söndürür.
Peyami Safa

4532 İstirapların en gizlileri dayanılması en
güç olanlarıdır.
H. de Balzac

4533 Büyük insan mustarip olduğu zaman-
da bile başkalarının ıstırabını düşün-
bilendir.
Cemil Sena Ogun

4534 Başkalarının ıstırabını unutmak kolaydır.
Graham Greene

4535 Hayatta en tatlı olan şey bize en fazla
ıstırap verir.
Brachvogel

4536 Bizi pişiren ıstıraptır; gezip görmek
değildir.
Yakup Kadri Karaosmanoğlu

4537 Bir kadın ancak ıstırap içinde bayağı-
lıktan sıynıp kurtulabilir.
Colette

4538 İstirap çekiyorum, ama yalnız ben değil.
Diderot

4539 Büyük bir ıstırap içinde bulunduğu-
muz zaman yok olmayı vahşi bir zevk-
le düşünürüz.
Fouqué

4540 İnsan, kendi hatasının cezasını çeker-
ken, başkalarını ıstırabına ortak yap-
mağa hakkı yoktur.
Rıfat Necdet Evrim

4541 Kendisine ıstırap vermedikleri takdir-
de bir insan, organları olduğunu bilir
mi hiç?
Unamuno

4542 İstirap çekmemiş bir ruh mutluluktan
ne anlar?
George Sand

4543 İlk ıstıraplar, ilk aşk gibi tekrarlanmazlar.
Turgenye

4544 İstirap, hayatı ve seciyeleri yükseltir.
Denys Amiel

4545 Güzel bedenler için zevk, güzel ruhlar
için de ıstırap gerektir.
Oscar Wilde

4546 İstirap, gururun sütannesidir.
Victor Hugo

4547 İstirap, her şeyi yüceltir.
H. de Balzac

4548 İstirap, gerçeğin yoludur.
André Maurois

4549 Dükenmez eğrinün hiç ıztrabı.
Taşlıcalı Yahya Bey

4550 İstirap, insanların alınyazısıdır.
Marlowe

4551 İstirabın biricik dostu bellektir.
Sean O'Casey

4552 Düşünmekten ıstırap doğar.
Stendhal

4553 Ölümlerin değeri, arkada bıraktıklarının
ıstırabı ile ölçülür.
Hebbel

- 4554 İstirabın arkasında daima ıstırap vardır.
Oscar Wilde
- 4555 İstirapların en büyüğü, kendi kendini suçlu görme duygusudur.
Jane Austen
- 4556 Cihanda en zavallı yetim, iştirak edilmeyen ıstıraptır.
Raif Necdet Kestelli
- 4557 Her ıstırabın öğrettiği bir şey vardır.
H. de Balzac
- 4558 İnsan, ıstırap içinde dilsizleşir.
Goethe
- 4559 Nedeni belli ıstıraba dayanmak yine de kolaydır. Nedeni bellisiz ıstırapsa öldürücüdür.
Mohammed Hecâzî
- 4560 İstirabını belli etmeyen, onu yan yana mağlup etmiştir.
Rıfat Necdet Evrimer
- 4561 Herhangi durumda kadınların erkekten fazla ıstırap vesileleri vardır ve ondan çok ıstırap çekerler.
H. de Balzac
- 4562 Sükûn-ı lâyetenâhiye varmamız yeğdir
Nedir hayât uzayan ızırâbdan başka.
Yahya Kemal Beyatlı
- 4563 Gündüz gülen yüzleri bir yana bırakınız,
Geceleyin bir mumun ışığına bakınız:
Karanlıkta kendini gösterir muztaripler.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 4562-a İnsan bir çıraktır, ıstırap ustadır.
Alfred de Musset
- 4562-b İstırap, sen varsın diye çekilir.
Hamit Macit Selekler

- 4569-c Her akşam koynunda uyutur beni,
Her sabah alımdan öper ıstırab.
Ahmet Hamdi Tanpınar
- 4569-d Her varlık, hararetle pişkinleşir. İnsanları olgunlaştıran ateş ıstıraptır.
Hasan-Âli Yücel

İBADET

- 4564 Önce kamını doyur, sonra ibadet et!
Hz. Muhammed
- 4565 Hiçbir insanı ibadeti Cennet'e koyamaz. Allah'ın lütuf ve merhameti sarmadıkça beni bile ibadetlerim Cennet'e götüremez. O halde ibadetlerinizde aşırıktan sakının ve Allah'a yaklaşınız.
Hz. Muhammed
- 4566 Yıldızlı semalardaki haşmet ne güzel şey
Mehtaba dalıp yâr ile sohbet ne güzel şey
Dünyamızın üstünde bütün ruhlar uyurken
Yıldızların altında ibadet ne güzel şey.
Faik Âli Ozansoy
- 4567 İbadet, fiilin çokluğuna göre değil, niyetin halisliğine göre derece alır.
M. Rasim Mutlu

İÇKİ

- 4568 İçki ve ikbâl korkağı cesur, cesuru küstah eder.
Refik Halit Karay
- 4569 Bazı kimseler içkiye dokunmazlar ama içki onlara hemen dokunur.
Tennessee Williams

- 4570 Benden öğüt olsun sana içki
sofrasında:
Ölçüyü kaçırma, bastığın yeri gör,
kendini bil.
Ovidius
- 4571 İçki dolu her kadeh lânetliktir, içindeki
de şeytan.
Shakespeare
- 4572 Bed-maye olan anlaşılır meclis-i meyde
İşret; güher-i âdemi temyize mehektir.
Ziya Paşa
- 4573 İçki, ortadan aklın nöbetçiliğini kaldırır
ve böylece, ayık iken gizleyecek ka-
dar kurnaz olduğumuz alâmetleri gös-
termeğe bizi mecbur eder.
Henry Fielding
- 4574 Çok içki ters, az yemek
Doğru rüyâ gösterir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 4575 İnsanlar başş zamanı mutluluklarını
kutlamak için, savaş zamanı ise ke-
derlerini unutmak için içerler.
Somerset Maugham
- 4576 Geh câm-ı bâde nûş ıderiz gâh hûn-i
dil
Biz ruhsât-î zemâna göre işret eyleriz.
Mehmed Şerif Sabri Çelebi
- 4577 İnsan bazı kadınların meclisine içkisiz
tahammül edemez; bazı kadın ise iç-
kiye hacet bırakmaz; kendisi içki gibi
tesir eder.
Refik Halit Karay
- 4577-a İçki bize gerçeği unutturuyor, yalanla
avutuyor bizi.
Nurullah Ataç
- 4577-b Sevmeye engelli kimseler içki içmesinler.
Cemal Süreya

İDBAR

- 4578 Ahbâbını ister iyi, ister kötü seç
İdbâra düşersen seçilirler er geç.
Birçokları küsmüş gibi bîgâneleşir
Onlar sana küsmeden sen onlardan
geç.
Yahya Kemal Beyatlı
- 4579 İkbâl anında küstah olan kimseler, id-
bar halinde daima zayıf ve korkaktırlar.
Fenelon
- 4580 Dostluğun mehengi idbardır.
Cenap Şehabettin
- 4581 İkbâl kusurları, idbar da değerleri
meydana çıkarır.
F. Bacon
- 4582 İkbâlin öğretmediklerini idbar öğretir.
Rıfat Necdet Evrimir
- 4583 Ruhun miyân idbardır.
Shakespeare
- 4584 İkbâl ü baht câhili ferzâne gösterir
İdbar-ı saht âklı divâne gösterir.
Keçecizâde İzzet Molla
- 4585 İkbâl yarasının en keskin ilâcı, idbar
eczanesinde yapılır.
İbrahim Olcaytu
- 4586 İkbâle geçen hayli taraftan öğülür
İdbâre düşen de her taraftan söğülür
Âhir öğülen ögen sögen birlikte
Hep aynı değirmende kanşmış
döğülür.
Yahya Kemal Beyatlı
- 4586-a Olmaz ikbâlinde dâim, havf eden id-
bârdan.
Namık Kemal

İFTİRA

- 4587 Budur dehre âdet ki her kâmile
İder nâkıs olan hezâr iftira.
Lâmi'î Çelebi
- 4588 İftira olduktan sonra, söylenecek söz
mü bulunmaz; erdem bile iftiranın ek-
meğine yağ sürer.
Lesage
- 4589 Benümçün derler imiş yâri terk itdi,
ne çarem var
Halâs olmaz cihânda kimse halkın
iftirasından.
Adnî (Mahmud Paşa)
- 4590 Erdemin kendisi bile iftiradan kurtul-
muş değildir.
Shakespeare
- 4591 İftira, kılıçtan daha zalim bir silâhtır,
çünkü iftiranın açtığı yaralar hiçbir za-
man kapanmaz.
Henry Fielding
- 4592 Bir iftira başka iftiralar doğurur ve yer-
leştiği yerde sonsuza kadar kalır.
Shakespeare
- 4593 İftira kötü köpek gibidir, kaçanın ardın-
dan ürür, pervasızca yüzüne baktın mı
sesini keser.
G. Csiky
- 4594 İsmetinden donsan, kar gibi lekesiz
olsan, yine de iftiradan kurtulamıya-
caksın.
Shakespeare
- 4594-a İftira: Ne kadar kal' ve tathir edilse yine
zûhûr ettiği yerde eser bırakır muzır ot.
Âli Bey
- 4594-b İftirayı, hırsızlık kadar şiddetle cezalan-
dırmalıdır. Zira, iftira edenler, bizden
en büyük servetimiz olan halkın saygı-
sını çalarlar.
Elis'li Hippas

İHTİLÂL

- 4595 Her ihtilâl, başlangıçta, bir insanın zih-
ninde bir düşünce olarak doğar.
Emerson
- 4596 Bir ihtilâli yanm yapanlar kendilerine
mezar kazmaktan başka bir iş yapmış
olmazlar.
Chateaubriand
- 4597 Baskı, ihtilâlin tohumudur.
Daniel Webster
- 4598 Başkaldırma kafaya yakındır; ayaklan-
ma mideye.
Victor Hugo
- 4599 En kötü isyanları, aç kalan kanınlar do-
ğurur.
F. Bacon
- 4600 İhtilâl Saturn gibidir, kendi çocuklarını
yer.
G. Büchner
- 4601 Deniz fırtınalarında olduğu gibi, ihtilâl-
lerde de, sağlam değerler dibe gider-
ken, dalgalar hafif şeyleri suyun yüzü-
ne çıkarır.
H. de Balzac
- 4602 Başkaldırmalar halkın depremleridir.
Victor Hugo
- 4603 Fakirlik ihtilallerin ve suçların anasıdır.
Aristoteles
- 4604 İhtilâller gülsuyu ile mi yapılır sanıyor-
sunuz?
Chamfort
- 4605 İhtilâller yapılmaz, gelirler.
Wendell Phillips
- 4606 Devrim başkaldırmalara karşı aşıdır.
Victor Hugo

4607 Ayaklanma, deviremediği hükümetleri sağlamlaştıır. Hükümet bir ayaklanmadan sonra, friksiyondan sonraki bir insan gibi kendini daha rahat hisseder.
Victor Hugo

4607-a Hüriyet ihtilâllerin öncüsüdür.
Mehmet Kaplan

4607-b İhtilâllerde iki çeşit insan vardır: İhtilâli yapanlar, ihtilâlden çıkar sağlayanlar.
Napoléon

İHTİYAÇ

4608 Bütün çabam kimseye muhtaç olmadan yaşamak.
Montaigne

4609 Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan insanlara nasıl boyunduruk vurulabilir.
J.J. Rousseau

4610 Aşk, rûhani ve cismâni bir ihtiyaçtır.
Abdülhak Hâmid Tarhan

4611 İhtiyaç her şeyi öğretir, birçok şeylerden de vazgeçirir.
Turgenye

4612 İhtiyacı olana çabucak iyilik eden, iki kez iyilik eder.
Publilius Syrus

4613 İhtiyaçlar, icatların anasıdır.
William Wycherley

4614 Eylemem bir cân için cânâna arz-ı ihtiyâç.
Keçecizâde İzzet Molla

4615 İhtiyacın kanunu olmaz.
Diderot

4616 İhtiyaç kanun tanımaz.
Publilius Syrus

4617 İhtiyaç, zafiyeti her zaman açığa vurur.
Novalis

4618 Halkın kendi kendine yarattığı ihtiyaçların her biri kendi boyunlarına bağladıkları birer zincirdir.
J.J. Rousseau

4619 Zen merde, cüvan pîre, keman tîrine muhtaç
Eczâ-yi cihân cümle birbirine muhtaç.
Basiri

4620 İnanmak kalbin, kuşkulanmak beynin ihtiyacıdır.
Raif Necdet Kestelli

4621 Yâ ilâhî, kimseyi nâmerde muhtac eyleme.
Balikesirli Zâtî

4622 Biz ihtiyaçlardan kurtulmak isteriz. Oysa ihtiyaç, ihtiyacımızdır.
M. Rasim Mutlu

4623 İhtiyaç, insan için kötülük okuludur.
Euripides

4624 İhtiyaçları yüzünden küçülmeyen insan büyüktür.
Rıfat Necdet Evrim

4625 İhtiyaçlarımızın en büyüğü, ihtiyaçlarımızı hissetmektir.
J.J. Rousseau

İKBAL

4626 İkbâline, idbanna dil bağlama dehrin
Bir dairede devredemez çember-i devrân.
Ziya Paşa

4627 İkbâl, değişen bir rüzgârdır.
Harîf

- 4628 Dehrin ikbâlinde idbân yakîn
Âkıl isen ana aldanma sakın.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 4629 İkbâlde iken de insan feleğin sillesi
olacağını hatırdan çıkarmamalı.
Sophokles
- 4630 İki şeyin hazmı çok güçtür. Biri servet,
diğeri ikbâl.
Mektupçu Ağâh
- 4631 Işık nasıl eşyayı belirtirse, ikbâl de iyi
ve kötü yanlanmızı meydana çıkarır.
La Rochefoucauld
- 4632 Her gelişi mucib-i memnuniyet olan
yegâne misafir: İkbâl.
Cenap Şehabettin
- 4633 Çarha kılma ser-fürü ikbâl için gayret
budur
Hem gedâ hem pâdişah-ı âlem ol
devlet budur.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 4634 Felekler neredübânın olsa çıkma evc-i
ikbâle.
Keçecizâde İzzet Molla
- 4635 Fecrin soldurduğu ay, çağı geçen
sevgili, lotüssüz göl, konuşmasını bil-
meyen güzel dudaklar, para canlısı
hükümdar, gün görmeyen iyi, ikbâl
içinde yüzen kötü... kalbime saplanan
yedi zehirli ok.
Bhartrihari
- 4636 Var mı bir ikbâl idbâr olmaya
Bu felekdür kimseye yâr olmaya.
Zârîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 4637 İkbâl, insanın mehektaşdır.
Rıfat Necdî Evrimîr
- 4638 Hâli bir bed-aslın ikbâle tehavvül
etmesün
Çünkü müstakbelde yâ Fir'avun ü ya
Nümrud olur.
Nevres-i Kadîm
- 4639 Bağlama gönül görüben dünyânın
ikbâlini
Bah ol ikbâle irenün devr-i idbâ'nına.
İbrahim Gülşeni
- 4640 Âdem odur ki etmeye tagyir vasfını
ikbâl ü baht kendine yâr olmuş
olmamış.
Seyyid Vehbî
- 4641 İkbâli hazmet ki idbâra tahammül
edebilesin.
Rıfat Necdî Evrimîr
- 4642 Çok da mağrûr olma kim meyhâne-i
ikbâlde
Biz hezâran mest-i mağrûrun humânın
görmüşüz.
Nâbî
- 4642-a Çünkü milletlerin ikbali için evlâdım,
Mâ'rifet bir de fazilet, iki kudret lâzım.
Mehmet Âkîf Ersoy
- 4642-b Ey ikbâl bulan sen, güvenme ona,
Sana gelen ikbal, gider o yana.
Yusuf Has Hâcib
- 4642-c Feleğin mezhebini meşrebini anlayarak
Mey-i ikbâl edenin hâhişine eyvallâh.
Neş'et
- 4642-d Vakt-i ikbâlinde kasîrdi ricalin himmeti
Mürtfî oldukça şemsin sâyesi maksûr
olur.
Diyarbakirli Said Paşa
- 4642-e İkbâle zevâl erse ne var, sende kemâl
var
Mağrur-ı kemâl olma ki ardınca zevâl
var.
Dertli

İLÂÇ

4643 Bimâr-ı derd-i aşk kabûl eylemez ilâc.
Şeyhülislâm Yahya

4644 Murâdım ölmek olıcak ilâcı neyleyim.
İstanbul İşreti

4645 Yorgunluk kadar sağlıklı ve belki de yorgunluk kadar etkili uyku ilâcı hemen hemen yoktur.
Henry Fielding

4646 Kullanmasını bilenlerin elinde zehir de bir ilâçtır.
Abdülhak Hâmid Tarhan

4647 Aşıktan tedavi eden birçok ilâçlar vardır ama iyileştireceği kesin olanı yoktur.
La Rochefoucauld

4648 İnsan ruhunun selâmeti için koruyucu ilâç, bir dostun, gördüğü kusuru sadakatle ihtar etmesidir.
F. Bacon

4649 Eczacı dükkânı: Derûnundaki ilâçların nef'ini alandan ziyâde satan görür imiş.
Âlî Bey

4650 İlâç, âlemdede dertten başka bir şey aramaz.
Mevlâna

4651 Bulunmaz aşkın ilâcı.
Karacaoğlan

4652 Nushan maraz-i aşka ilâc eylemedi hiç
Ey şeyh-i kerâmet-furûş ez de suyun iç.
Sâbit

4653 Derd-i dilüne ister isen ey püser ilâc
Dünyâ denîdür anun ile itme imtîzâc.
Sehî Bey

4654 Söylen tabîbe yok yere arz-ı devâ eder
Bimâr-ı derd-i aşk kabul eylemez ilâc.
Şeyhülislâm Yahya

4655 Açlığa ve yorgunluğa karşı en tatlı ilâç, bir parça arpa ekmeği, bir saman döşektir.
Demokritos

4656 Her derde bir deva bulunur. Lâkin ahlâksızlık illetini iyi edecek bir ilâç yoktur.
H. Ali

4657 Azmetti kişver-i ademe cân-ı mübtelâ
Aşkın ilâcı gördü ki terk-i diyârdır.
Şeyhülislâm Bahâyî

İLTİFAT

4658 İyi kalpli sersemlemler, varını yoğunu iltifat toplamak uğruna harcarlar.
Shakespeare

4659 Aşk ne ile beslenir?
İltifat ile.
Cervantes

4660 En seçkin iltifatlanımızı lâyık olmayanlara vermeye meylimiz vardır.
Henry Fielding

4661 Güzel kadınlar tatlı bir iltifatı öyle kolay kolay unutmazlar.
Heinrich Heine

4662 Erkeklerin iltifatlarının altında daima müphem bir elde etme arzusu gizlidir.
Paul Gerdely

4663 Nigâhı iltifat ile kerem kıl pâyimal etme
Sana üftâdedir bunca zaman Fennî-i üftâde
Fennî Bey

İMÂN (İNANÇ)

- 4664 Bilden zünnar kesmedin imân arzu kılursun.
Yunus Emre
- 4665 İman, talebin coşkudur.
M. Rasim Mutlu
- 4666 Işık olmayan gönülde aceb can olur mu hiç
Her can kim anda ışık yok imân olur mı hiç.
Ahmed-i Dâ'i
- 4667 Bir insanı inancından dolayı diri diri yakmak, bu inanca büyük önem atfetmektir.
Montaigne
- 4668 Yân benden bir nefes ayırsa haz eyler rakîb
Kişinün iymânun almakdan ider şeytan haz.
Celâlzâde Sâlih Çelebi
- 4668-a İmân, haramlardan, hırslardan sıyrılmadır.
H. Muhammed
- 4668-b İnançlarıyla yaşamlarını uzlaştıranlara ne mutlu.
Müşerref R. Köktürk
- 4668-c İmandır o cevher ki ilâhî ne büyüktür
İmansız olan paslı yürek sinede yükür.
Mehmet Âkif Ersoy

- 4670 İnandırma yolunda genellikle söz, altından daha ağırlıklıdır.
Demokritos
- 4671 Kendi kendine inanmayan her zaman yalan söyler.
Nietzsche
- 4672 Bir kudret-i külliye var ulvî ve münezzeh
Kutsi ve muallâ ona vicdanla inandım.
Tevfik Fikret
- 4673 İnanmak istemiyeni hiçbir mantık inandıramaz.
Cenap Şehabettin
- 4674 Kadın duyduğuna inanır, erkek gördüğüne.
Marcel Achard
- 4675 Herkese inanmak lâzım, yoksa yaşamaya imkân yok.
Anton Çehov
- 4676 Bir şeye inanmak, bir tesire mağlûp olmaktır.
Peyami Safa
- 4677 Her karşı çıkana değil, yalnız denenmiş kimselere inanmalıdır. Birinci durum hayvanlara yaraşır.
Demokritos
- 4678 Kadınlar, cümlelerini aşk kelimeleriyle dolduran erkeklere inanırlar.
H. de Balzac
- 4679 İnsan, kulağına değil gözüne inanmalı.
Friedrich Hebbel
- 4680 Kendinize inanmaya kalkışın yalnız. Kendine inanmayan hep yalan söyler.
F. Nietzsche
- 4681 Kimsenin inanmadığı bir şey günaşın isbat olursa yine fayda etmez.
G. Bernard Shaw

İNANMAK

- 4669 Meseldür halk içinde söylenür çok
Kılıca, avrata, ata inan olmaz.
İbrahim bin Bâli

- 4682 İnsan kafası öyledir ki kendisine karanlık gelene daha kolay inanır.
Tacitus
- 4683 Genellikle insanlar, arzu ettikleri şeye kolayca inanırlar.
Julius Caesar
- 4684 İnsan, en az bildiği şeye en çok inanır.
Montaigne

İNCİ

- 4685 Her denizin incisi olmaz.
Mevlâna
- 4686 Dür olan yirde minâyı niderler.
Tutmacı
- 4687 Sâhil-i bahrde olsun mı leâl
Gevheri ister isen ka'rina dal.
Nâbî
- 4688 İnci ele geçtikten sonra denize ne hâcet?
Hâfız Şirâzî
- 4689 Bütün çiy taneleri incisi olsaydı, çarşı katır boncuğu gibi incisi dolardı.
Şeyh Sâdî
- 4690 Söylemez söylemez ammâ dürr-i meknûn söyler.
Hüseyin Çelebi-i Kefevî
- 4691 İnci çamurda erimez.
Victor Hugo
- 4692 Kadr-i dürr ü gevheri âdem bilür
Âdemi ammâ yine âdem bilür.
Şeyh Galib
- 4693 İnci deniz dibinde
Çörçöp çıkmış sahile.
İkbal

- 4694 Her zaman dürrü çıkarmaz gawvâs.
Muallim Naci
- 4695 İncinin binlerce düşmanı olur.
Mevlâna
- 4696 Kapalı avuçtaki incilere kim inanır?
Friedrich Hebbel
- 4697 Delikli inci yerde kalmaz.
Kaşgarlı Mahmud
- 4698 Denizin tüm ürünleri incisi değildir.
Genceli Nizamî
- 4699 Her sedefte inci bulunmaz.
Mevlâna
- 4700 İnci çirkefe düşse, gene nefistir, toz göğe erişse gene bayağıdır.
Şeyh Sâdî
- 4701 Sakın nev-devletân-i asrdan himmet hayâl etme
Abesdir dürr ümîdin eylemek bahr-i tasavvurdan.
Şeyhülislâm Mehmed Es'ad
- 4701-a Denizden almasa inciye kişi,
İster inci olsun, ister kum taşı.
Yusuf Has Hâcib

İNSAN, İNSANLIK

- 4702 İnsan ettiğini bulur, ektiğini alır.
Atasözü
- 4703 İnsan otururken topal mı değil mi anlayamazsın,
İnsan uyurken şaşlı mı değil mi anlayamazsın,
İnsan susarken yalancı mı, doğrucu mu anlayamazsın.
Resul Hamzatov

- 4704 En çok hoşumuza giden insan, kendimize benzettiğimiz insandır.
Montaigne
- 4705 İnsanlar parlayanı karartmaktan, yük-seleni yere serip toza bulamaktan hoşlanırlar.
Schiller
- 4706 İnsan, ortalığa atıvermiş, zavallı bir yaratıktır.
D.H. Lawrence
- 4707 Bir insan söylediği şeylerden çok söylemedikleriyle de insanlaşır.
Albert Camus
- 4708 İnsanlar çoğunlukla kötü olduklarından, iyi yola ancak buna mecbur edildikleri zaman dönerler.
Machiavelli
- 4709 İnsan, âlet kullanan hayvandır.
Thomas Carlyle
- 4710 Sadece orta kıratta bir insan keyiflidir.
Somerset Maugham
- 4711 İnsan kısmının halinden memnun olduğu görülür mü?
Anatole France
- 4712 İnsan değişir ve değişir.
Berthold Brecht
- 4713 İnsan, insanın kurdudur.
Plautus
- 4714 İnsan, insanın efendisi olamaz.
Epiktetos
- 4715 Üstün sanılan insanlara yakından bakınca anladım ki çoğu herkes gibi insandır.
Montaigne
- 4716 Tarçına benzer insan, dövülüp ezildikçe değerlenir.
John Webster
- 4717 Hiçbir insan rastlamadım ki ondan öğrenilecek bir şey olmasın.
Alfred de Vigny
- 4718 Bî-şâibe insan anyan dünyada Matlubuna ancak kavuşur rüyada.
Ferit Kam
- 4719 İnsan hep yalnızdır, dünya da bomboş.
Jean Anouilh
- 4720 Kötü insanlar, yeryüzüne serpilmiş bir avuç iyi insanı sınamaya yararlar.
Voltaire
- 4721 Beşerin böyle dalâletleri var: Putunu kendi yapar, kendi tapar.
Tevfik Fikret
- 4722 Ya iyi insan olmalı ya iyi insanlara öykünmeli.
Demokritos
- 4723 İnsan her bakımdan ve her yönden yamalı, alaca bulacadır.
Montaigne
- 4724 Bazı insanlar, ev köpekleri gibi, yamandıkları kapıdan ayrılmazlar.
Dostoyevski
- 4725 İnsan iyi doğar, tabiaten iyidir; onu kötü yapan cemiyettir.
Unamuno
- 4726 İnsan, iki ayağı üzerine kalkmış bir canavardır.
Neyzen Tevfik Kolaylı
- 4727 Kaybedecek hiçbir şeyi olmayan insan ne korkunçtur.
Goethe
- 4728 İnsanların hepsi maskelidir, yalnız bazarındaki incedir.
Mektupçu Agâh
- 4729 İnsanlar budala ve meraklıdır, da-ima acı işleri kanştırmak âdetleridir.
K. Csatho

- 4730** İnsan değişiyor; gençlikte en çetin
cevizleri kıran dişler bile, yaşlılıkta ek-
mek kabuğu kemiriyorlar.
Ebner von Eschenbach
- 4731** İnsan, noksanlarla doludur.
H. de Balzac
- 4732** Kimlere meydan okumaz insan,
Tek başına düşündüğü zaman.
La Fontaine
- 4733** Su, kabının; insan, muhitinin şeklini alır.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 4734** İnsaniyeti en çok seven, hiç şüphem
yok, yamyamlardır.
Cenap Şehabettin
- 4735** İnsanlara çok defa en yüksek baha,
en zavallı bir durumda oldukları za-
man biçilir.
John Webster
- 4736** Şu dünyada soluk alan, yürüyen
yaratıklar arasında
İnsandan daha acınacak bir yaratık
yok.
Homeros
- 4737** İnsanlar rakamlara benzer: durumları-
na göre değer kazanırlar.
Napoléon
- 4738** Her şey incelikten, yalnız, insanlar ka-
labalıktan kınırlar.
İbrahim Olcaytu
- 4739** İnsan, kendisine bir anlam arayan tek
varlıktır.
Albert Camus
- 4740** Herkes kendisini beşeriyet için elzem
hisseder halbuki beşeriyetin hiçbirimi-
ze ihtiyacı yoktur.
Cenap Şehabettin
- 4741** Bazı insanlar vardır ki: Hayatta okun-
mıyan bir kitap halinde kalırlar.
Mektupçu Ağâh
- 4742** Dünyada en güç şey insanları mem-
nun etmektir.
Rıfat Necdî Evrimîr
- 4743** Mükemmel insanın aksayan tarafları
daha çok belli olur.
Goethe
- 4744** Mükemmel düşünen insan, gören in-
sandır.
Novalis
- 4745** Hiçbir insanın insanları küçük görme-
ye hakkı yoktur.
Alfred de Musset
- 4746** İnsan hakikaten enfes-i mahlûkat,
eğer kalb genç kalsa ve dimağ ya-
lı doğsa.
Cenap Şehabettin
- 4747** İnsan dışı güzellikler mabedi, içi çir-
kinlikler mahşeridir.
Raif Necdî Kestelli
- 4748** İnsan bir harikadır; fakat bir şaheser
değildir.
J. Conrad
- 4749** Her insanda, insanlığın bütün halleri
vardır.
Montaigne
- 4750** İyi insan olmak istersek, evvelâ fena
insan olduğumuza inanmalıyız.
Refik Halit Karay
- 4751** Kötü insan anılmağa değmez, unut-
mak daha iyidir.
Şehabettin Ahmed İbşîhî
- 4752** İnsanlar çoklukla nankör, değişken,
içten pazarlıklı, ürkek ve doymak bil-
mez yaratıklardır.
Machiavelli
- 4753** Tam bîtarafılık insan harcı değildir.
Cenap Şehabettin

- 4754 Hiçbir şey insan kadar yükselemez ve onun kadar alçalamaz.
Hölderlin
- 4755 İnsan denilen yaratık bir muamma, öğrenecek daha çok şeyimiz var onun üstüne.
André Malraux
- 4756 Hiçbir zaman unutmamalıyız ki, çocukta, delikanlıda, köylüde, işçide, ilim adamında, filozofta bile bir insan saklıdır.
Giuseppe Bottai
- 4757 İnsanın iyisi, talihin kötüsünde belli olur.
Shakespeare
- 4758 Başlıca üç çeşit insan vardır: Bilgisever, ünsever ve parasever.
Platon
- 4759 İnsan yeryüzünde olan şeyleri görmezlikten ve bilmezlikten gelme hakkına sahip değildir ve bunun böyle olmasını gerektiren çok üstün ahlâki nedenler vardır.
Dostoyevski
- 4760 İnsan, küçüklük ile büyüklük arasında sallanan bir canavardır.
Raif Necdet Kestelli
- 4761 İnsanlar üç sınıfa ayrılırlar: yalan söylemeye zorunlu olmaksızın gizlenecek bir şeyleri olmamayı yeğ görenler, ikincisi gizlenecek bir şeyleri olmaksızın yalan söylemeyi yeğ görenler, üçüncüsü de hem yalan söylemeyi, hem de gizlenecek bir şeyleri olmasını sevenler.
Albert Camus
- 4762 İnsan, kafasıyla düşünür, kalbiyle duyar ve midesiyle ister.
Unamuno

- 4763 Her şeyin en kutsalı, iyi insandır. En kirlisi de kötü adamdır.
Platon
- 4764 İnsanın en büyüğü, en yüksek mevki-de iken alçakgönüllülük gösteren, kudret sahibi iken bağışlayan ve güçlü olduğu vakit adaletle hareket edendir.
Abdûlmelik İbni Mervan
- 4765 İnsan, tebessümle gözyaşı arasında gidip gelen bir sarkaçtır.
Byron
- 4766 İnsan, kendi kendisinden saklamaya çalıştığı yanını severmez.
Albert Camus
- 4767 İnsanın başında ottan gaynısı biter, bûlbûlden gaynısı öter.
Atasözü
- 4768 İnsanlar bütün ömürlerince kördürler.
Goethe
- 4769 Her şey eşyanın Hâli elinden çıkar-ken iyidir, her şey insanın elinde soysuzlaşır.
J.J. Rousseau
- 4770 İnsan hiçbir zaman, kötü olduğunu en samimi ve içten hissettiği andaki kadar iyi değildir.
Kleist
- 4771 İnsan, pazarlık yapan hayvandır.
Adam Smith
- 4772 İnsanlar, herhangi bir kimseyi kötüleren sözlerle inanmaya gereğinden fazla hazırdırlar.
D.H. Lawrence
- 4773 Bütün kuşlar için çekici yemler olduğu gibi, her insan da özel bir şekilde çekilip çevrilir ve baştan çıkarılır.
Goethe

4774 Hakkında kötü düşünölmeyecek, kötü şeyler söylenmeyecek hiçbir insan yoktur; hakkında iyi düşünölmeyecek, iyi şey söylenmeyecek hiçbir insan da yoktur.

Alain

4775 Bu neden? Söyle ey hâkim-i zaman! Koca dünyâya sığmıyor insan!

Muallim Nâci

4776 İnsanların pek çoğu kötüdür.

Bias

4777 İnsan şişirilmiş tulum gibidir, ağzı açılınca söner.

Kaşgarlı Mahmut

4778 İnsanlar vardır ki, ancak bir süre ağızlarında dolaşan türkülere benzerler.

La Rochefoucauld

4779 Üstünde durduktan sonra bir püf yanı bulunmayacak insan yoktur.

Molière

4780 İnsan, yegâne gülen, hayvandır.

William Whitethread

4781 Ne de olsa insan, saman ve çamurdan yapılmıştır.

Amenemope (Mısır bilgelik kitabı)

4782 En kötü insanlar, çoğu kez, birine muhtaç oldukları zaman dünyanın en iyi insanı olurlar.

Ebner von Eschenbach

4783 İnsan sevdiği şeyle başbaşadır.

Novalis

4784 Basit bir insan, karmaşık bir insandan daha korku vericidir.

Dostoyevski

4785 İnsan ergeç toprak olmak için yaşıyorsa, haz ve eleme ne lüzum var?

Upanishad'lardan

4786 Akla kara diye ayıramazsın insanları, iyilikleri de kötülükleri de karmakaşık.

G. Bernard Shaw

4787 İnsan dediğin derya misali Uçsuz bucaksız olmalı.

Bedri Rahmi Eyüboğlu

4788 Ayn ayn birer ahlâksız yaratık olan insanlar toplu oldukları zaman namuslu kişiler olurlar.

Montesquieu

4789 Eğer dersen olam insân birâder Özini eylegil hâke beraber.

Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

4790 İnsan olmak bir sanattır.

Novalis

4791 İnsan, kızarmağa ihtiyacı olan, ya da kızaran yegâne hayvandır.

Mark Twain

4792 İnsanlar her zaman, göründükleri gibi değildirler. Göründüklerinden daha iyi olanları azdır.

Lessing

4793 İnsan tükenmez.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

4794 Yüksel ki bunun da fevki vardır, İnsanlığın ayn zevki vardır.

Nâmık Kemâl

4795 Ucuz insandan, pahalı lakırdı çıkar.

Atasözü

4796 Dilersen çevrene bak Güç değil ün almak, ünvan almak En zor gelen insana, İnsan olmak!..

Cavidan Tümerkan

- 4797 Dersin: "kişinin tâkati neymiş, gücü ne?"
Bir dev gibi davran işlerin en gücüne!
"İnsan" dediğin, insan olur gerçekten,
Sâhipse eğer kendini aşmak gücüne!
Arif Nihat Asya
- 4798 Biz insanız, bize insanlığın acılanna
gülmek yakışmaz, insanlığın acılanna
üzülmek yakışır.
Demokritos
- 4799 Başkaldıran insan, hayır diyen
insandır.
Albert Camus
- 4800 Her gerçek insanda oynamak isteyen
bir çocuk gizlidir.
Albert Camus
- 4801 İnsan dediğin, beyaz kadınla san altın
karşısında belli olur.
Kemal Tahir
- 4802 İnsan insanın kadrini bilmezmiş
meğer
Anlaşılmadı gitti mısraların
Çünkü; insanlar benim halime güler.
Bense onlar için ağlarım.
Ümit Yaşar Oğuzcan
- 4803 İnsanlığa kimlerse tahakküm
hevesinde,
Yok yerleri artık bu cihan
çerçevesinde.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 4804 Dertsiz insan insan değil, bunu anla;
Aşksız insan hayvan cinsi, bunu
dinle.
Ahmet Yesevî
- 4805 Bari şu trampetler çalmasa
İnsan gürültüye gitmese.
Orhon M. Anburnu
- 4806 İnsan yaşadığı yere benzer
O yerin suyuna, o yerin toprağına
benzer.
Edip Cansever
- 4807 İnsan, çelişkiye düşen hayvandır.
Hilmi Yavuz
- 4808 İnsanlar huylan ve hayattaki rolleri iti-
barile üç kısma ayırıyorum: kendi
oturduğu dalı kesenler; başkasının
bindiği dalı kesmekle uğraşanlar;
başkasının dalını kesiyorum zannile
kendi dalını kesenler.
Refik Halit Karay
- 4809 Bir kimse ki insân ola hayvâna
kaşmaz
Dânâ-yi hakîki dahi nâdâna kaşmaz.
Keşanlı Zihnî
- 4810 Zevk ile, rahât ile geçmedi hiç bir
ânım,
Ölmedim, kurtulayım, ben ne garip
insanım.
Fehmi Bey, Zaimzâde Hasan
- 4810-a İnsan odur ki âyineveş kalbi saf ola.
Bâkî.
- 4810-b Belirsiz bir semte insanlık sürgün.
Necip Fazıl Kısakürek
- 4810-c Kamu bir âdemoğlu iken insan
Kimi bende kimi mevlâ nedendir?
Hayretî
- 4810-d İnsanlığın yükünü taşımıyorsan, ken-
dinden söz etme.
Sabahattin Kudret Aksal
- 4810-e Estetik insanı gizleyemez ki.
Murathan Mungan
- 4810-f İnsanoğlu yürümeye öykünürken, ba-
caklara hiç de benzemeyen tekerleği
buldu.
Apollinaire
- 4810-g Bak, dünya renkler içinde.
Bu güzel dünya içinde
Sevin sevinebilirsen
İnsanlığın haline karşı.
Orhan Veli Kanık

4810-h İnsanın daima kendinden yukandakilere köpek dalkavukluğu, kendinden aşağıdakilere aslan gururu ile muamele etmesi, hemen hemen umumi bir kaide halindedir.

Ahmet Mithat Efendi

4810-i İnsan kısmının halinden memnun olduğu görülmüş mü?

Anatole France

4810-j İnsan büyük olur mu, o insan ki hiç olur?

Abdülhak Hâmid Tarhan

4810-k İnsan her şeyin ölçüsüdür.

Protagoras

4810-l İnsan ruh ve maddenin en bahtlısıdır.

Sokrates

4811-m Beşerin böyle dâlaletleri var
Putunu kendi yapar, kendi tapar.

Tevfik Fikret

4811-n İstemem şurda kırallık, hanlık!
Bana –Tanrı'm– yetişir insanlık!

Ârif Nihat Asya

İRÂDE

4811 İradene hâkim ol, fakat vicdanına esir ol.

Aristoteles

4812 Bir irade, kendisinden daha güçlü bir iradeye karşı koyamaz.

Dante

4813 İnsanı büyük ya da küçük yapan kendi iradesidir.

Schiller

4814 Bedenimiz bizim bahçemizdir, irademiz de onun bahçivani.

Shakespeare

4815 Kuvvetini iradesinden alana düşman yaşanamaz.

Şehabeddin Ahmed İbşihî

4816 Yalnız topla, tüfekte değil, iradenle de cesur olacaksın.

Halide Edip Adıvar

4817 İrade, kötü tâlihi yener.

Aleksis Kivi

4818 İradesiz düşünce, zihne ânz olan bir derttir; düşünceye gem vurmak, zihne gem vurmak demektir, bu ise, rüzgân zaptetmekten de zordur.

Gandhi

İRFAN

4819 Niderler kalbi irfân olmayınca
Niderler kasn sultân olmayınca.

Bursalı İsmail Hakkı

4820 Cahiller kâmile sen bilmen deyip
Anın için kaybettiler irfanı.

Pir Sultan Abdal

4821 Şûriyâ erbâb-ı irfân ile oldunsa karîn
Yime gam dünyâ için, ferdâ için olma hazîn.

Bursa Yenişehirli Şurî-i Meczub

4822 Kim ki yansun dirse kalbi içre irfândan
çerâğ

Ehl-i diller meclisinde dün gün olsun
göz kulağ.

Lâmî'î Çelebi

4823 Dil-i dâniyâ şeref pertev-i irfân iledir.

Bâkî

4824 Çeşm-i insaf gibi kâmile mizân olmaz
Kişi noksanını bilmek gibi irfân olmaz.

Tâlib (Bursalı Mehmed)

- 4825 Bir diyarda almazsa herkes irfan
hakkını
Her çekilen hançerin boş kalacaktır
kını.
Faruk Nafiz çamlıbel
- 4826 Muradın anlarz ol gamzenin iz'anımız
vardır
Belî söz bilmeziz amma biraz irfanımız
vardır.
Nedim
- 4827 İrfâna bulunsun intisâbun
Bil kadrini kabil-i hitâbun.
Şeyhülislâm Abdullah Vassaf Efendi
- 4828 Budur lâıyk olan şahım cihânda ehl-i
irfâna
Ki yaktığı çerâğ üstüne dâim ola
pervâne.
İstanbulu Beyânî
- 4829 Yüz dinle, bin düşün bir tek söz söyle
Sözünden bilinir irfan demişler.
Kalecikli Mir'âtî

İş

- 4830 Kişiye her işi âlâ görünür,
Kuzguna yavrusu anka görünür.
Şinasi, İbrahim
- 4831 Sen işini bitirmezsen
İş seni bitirir.
Cavidan Tümerkan
- 4832 İş, sonu taçlandırır.
Lesage
- 4833 Kötü işler, üstlerini bütün dünya örtse,
yine kendilerini belli eder.
Shakespeare

- 4834 Kötü işlerden korkuyla değil, ödev
duygusuyla uzaklaşmalıdır.
Demokritos
- 4835 Yapılan işlerin en hayırlısı, sonu en iyi
olandır.
Beydeba
- 4836 En emin işler, şöhret hırsına, onura,
gösteriş arzusuna dayananlardır; bu
duygular hiç bir zaman ölmez.
H. de Balzac
- 4837 Kendi işi için efendi olmayı becere-
meyen, başkasına hizmetçi olur.
Şehabettin Ahmed İbşihî
- 4838 Birini sevindiren bir iş ötekini ağlatır,
yaşamak işte böyledir.
Alphonse Daudet
- 4839 Öni işin hoş ola neye yarar
Sonunu fikr'it anda kıl karar.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 4840 Güzel bir iş yapsan, hemen onu çirkin
bulan biri çıkar.
August Strindberg
- 4841 İşini tizrek dut koma gece
Geceyi gündüz et gündüzü gece.
Şebüsteri
- 4842 Yapmakta olduğun işi iyi yap.
Plautus
- 4843 İşler, o işlere ehil olmayanlara verilirse,
kıyamet yaklaşmış demektir.
H. Muhammed
- 4844 Büyük işler başarmak isteyen kimse,
ölüm yokmuş gibi çalışmalıdır.
Vauvenargues
- 4845 En sevimsiz faaliyet başkasının
pisliğini temizlemektir.
Cenap Şahabettin

- 4846** Dünyada zor işler ister istemez kolay-
dan ve büyük işler de mutlaka küçük-
ten başlar.
Lao-tzu
- 4847** En küçük iş, en büyük niyetten daha
iyidir.
L. Eisenbery
- 4848** Her işün irmeyince vakt ü ahdi
Ne assı âdeminün cidd ü cehdi.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 4849** Her işin sonun sayar âkıl olan
İbtidâsın gözedir câhil olan.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 4850** Hiçbir iş görmeyen adam, hiçbir şeyi
sevmez.
Alain
- 4851** Sakın bigânede vü bilişünde
Şerik idinme kimseyi işünde.
Güvâhî
- 4852** Herkesin kendine göre üstesinden
gelebileceği bir iş vardır.
Tennessee Williams
- 4853** İnsanın mevkiine göre yaptığı işlerin
de adı değişir.
Molière
- 4854** Gizli iş itse cihanda bir kişi
Sanmasun kim tuymıya halk ol işi.
Hamdullah Hamdî
- 4855** Büyük işlerde herkese yaranmak zor-
dur.
Solon
- 4856** Dene altunu mihenik taşında.
Dahî insanı bir iş başında.
İbrahim Şinasi
- 4857** Her iş vakti irişmeyince bitmez
Bunu bilen kişi bî-vakt iş itmez.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 4858** Bazı kimseler büyük işler görmek için
dünyaya gelmişlerdir; bazıları da kü-
çük işler görürler.
Dostoyevski
- 4859** İşler iş olarak şerefli ya da şerefsiz di-
ye ayrılmazlar, yapılarındaki maksa-
da göre şerefli ya da şerefsiz olurlar.
Aristoteles
- 4860** Meşakkatdur her işün ibtidâsı
İrişür intihâsında sefâsı.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 4861** Hangi büyük iş vardır ki, ilk başladığı
zaman bir "İfrat" sayılmasın?
Stendhal
- 4862** İş eyünün eyü olur eşi.
Yatlı ider yoldaşın yatlı kişi.
Abdurrahim Karahisarî
- 4863** Herkesin payına düşen bir iş var bu
dünyada.
Jean Anouilh
- 4864** Olur mu gün kim anın şâmı olmaz.
Cihanda var mı iş encâmı olmaz.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 4865** Elde etmek mükâfatını kazanamamam
bile, o işte işe girişmiş olmak şerefine
ererim.
La Fontaine
- 4866** Ne iş vardır ki bulmaz çâre âdem
Meğer ölmek ki âciz kaldı âlem.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 4867** İş işi gösterür çün tutasın yüz
Ziyânı yok çıkarmaz artık iş göz.
Güvâhî
- 4868** — İnan bana, dünyamızda yapılacak
çok iş var.
Dostoyevski
- 4869** Can nedametden dilersen arına
Koyma bugünkü işini yarına.
Germiyanlı Ahmedî

4870 El otuz iki dişine değil, otuz iki işine bakar.

Atasözü

4871 Elde isti'dâd olunca kâr kendin gösterir.

Koca Ragıp Paşa

4872 Himmet-i merdân ile âsân olur her müşkil iş.

Bâkî

4873 Kimin ters giderse bir zaman işi Muhallebi yerken kınır dışı.

Geredeli Figanî

4874 Kişinin miktan bilinir işte.

Tosyalı Mestî

İYİ

4875 Hepimiz boyuna iyi olduğumuzdan dem vururuz. Ama böyle bir kahramanlığı yapmağa yetecek kudret hangimizde var.

Dostoyevski

4876 İyi ile kötü çoğu zaman yanyanadır.

Voltaire

4877 Thebes'in kaç kapısı, Nil'in kaç kolu varsa, heyhat! O kadar da iyi insan vardır.

Juvenalis

4878 Şu dünyada insan biraz fazlaca iyi olmalı ki iyiyim dediğine değsin.

Marivaux

4879 En iyisi ortasıdır.

Hz. Muhammed

4880 Mürüvvet-mend olan mazlûma el çekmez ianetten.

Namık Kemal

4881 Ne dostuna iyi, ne düşmanına kötü de.

Pittacus

4882 İyiyi bilmedikçe kötüyü bilemezsin.

Mevlâna

4883 Eylik bilmedikçe eyliği ta bulasın Sen de sa'y it eyülerden olasın.

Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

4884 Sen eyü eylük eyle dembedem Kötü de bulur cezasını ey dedem.

Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

4885 İnsan iyi kimselere iyilik edince, bundan duyduğu ferahlıkla karşılık görmüş olur.

Plautus

4886 Eyü niyetlüler eylüğe ire Kim yavuz ise yavuzluklar göre

Gülşehrî (Hoca Mesud)

(Mantıku't-Tayr'dan çeviri)

4887 Adamoğlanı hiç dek oturmaya Belâ darta iyiliği götürmeye.

Gülşehrî (Hoca Mesud)

(Mantıku't-Tayr'dan çeviri)

4887-a Görüldüğü sürece güzeldir güzel kişi, Şimdi iyi olan oysa iyidir yarı da.

Sappho

4887-b İyilerin ünle, başarıyla, zenginlikle uğraşacak zamanları yoktur.

William Faulkner

4887-c İyiyi yapabildiği halde yapmayan bir insan, suç işlemiş olur.

Pestalozzi

4887-d Bütünü ile iyi ya da kötü olan yoktur. İki şey müstesna: Hikmet iyidir, cahillik kötü.

Sokrates

4887-e İnsan hiçbir zaman, kötü olduğunu en samimi ve içten hissettiği andaki kadar iyi değildir.

Kleist

İYİLİK

- 4888 Zihî hûş ki meseldür ululardan
Ki eylük eyle vü suya bırak sen.
Tutmacı
- 4889 Suda ol eylüğü bilmesey balık
Koruda zâyî itdürmeye Hâlik.
Tutmacı
- 4890 Bir insanın gerçek zenginliği, onun bu
dünyada yaptığı iyiliklerdir.
Hz. Muhammed
- 4891 İyiliği yapan anlamamalı, gören anla-
malı.
Seneca
- 4892 Kişiyey eylük etmek mu'teberdür.
Ayıblu işleri sanma hünerdür.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 4893 İyilikler iade edilebilme sınırın içinde kal-
dikça hoşay gider; bu sınırın aşınca
şükran yerine nefret kaim olur.
B. Pascal
- 4894 Bilür eyülük ulular eyü âdem
Değül âdem şu kim aklı ola kem.
İbni Kemâl (Kemal Paşazâde)
- 4895 Madem ki iyi de, kötü de ölüp
gidecek, iyilik topunu çelene ne
mutlu.
Şeyh Sâdî
- 4896 Başay kakılan bir iyilik daima hakaret
yerini tutar.
Racine
- 4897 Birâder eylüğü eyle suya sal
İvâz var anda bir eylüge bin al.
Câmî'î
- 4898 Çoğu kez yapılan iyilikler, ceza gör-
meden kötülük yapabilmek içindir.
La Rochefoucauld
- 4899 İyiliği doğay olarak, gelişigüzel, tıpkı çi-
çeklerin koku saçtıkları gibi yapı-
mazsınız iyilikten ne çıkar?
Somerset Maugham
- 4900 Deryaya bıraksan eylik zây olmaz.
Baba Süleyman
- 4901 Yapılan bir iyiliğin hatırlanması oldukça
yüksek bir faizdir.
Publilius Syrus
- 4902 İyiliği yalnız iyiler anlar, fenalığı herkes.
Cenap Şehabettin
- 4903 İyilik ya da kötülüklerini ancak sahibi
bilir.
J.J. Rousseau
- 4904 İyiliklerin en güzeli şunlardır: Öç alma-
ya gücü yeterken bağışlamak ve
muhtacı bulunduğu şeyi cömertlik
gereği verebilmek.
Rislan-ı Dimeşki
- 4905 Yalnız iyilik yapmak yetmez, iyiliği
zarafetle de yapmak gerekir.
Diderot
- 4906 İyiliğe gücün yetmezse kötülük yapma.
Ferideddin Attar
- 4907 Kötülüğe engel olmak da iyilik
yapmak sayılmaz mı?
H. de Balzac
- 4908 İyiliği gizlemek, kötülüğü gizlemekten
daha üstündür.
Ebû Bekr-i Ferrâ
- 4909 İnsanlar bize kendilerine yaptığımız iyi-
liklerden dolayı değil, kendilerinin bize
yaptıkları iyiliklerden dolayı bağlanırlar.
Eugène Labiche
- 4910 İnsan oğlu hilebazdır kimse bilmez
fendini,
Her kime iyilik edersen sakla ondan
kendini.
Lâ-edrî

- 4911 Hayatta her zaman kötülükten çok iyilik vardır.
Descartes
- 4912 Eyülerden Hudâ vü halk hoşnûd Yaramazlar iki âlemde merdûd.
İbni Kemâl (Kemal Paşazâde)
- 4913 Bir dana binlerce inek arasında kendi anasını nasıl seçer ve bulursa, insanın yaptığı iyilik ve kötülükler de, eninde sonunda gelir onu bulur.
Pançatantra (Hint masal kitabı)
- 4914 Lâyık olana iyilik eden kendisine iyilik eder.
Publilius Syrus
- 4915 Gözümün yaşına bak halüme rahm it kerem it
Ki demişler ulular eylüğü eyle suya sal.
Sehî Bey
- 4916 Birinden gördüğümüz iyilik, bize yaptığı kötülükleri hoş görmemizi gerektirir.
La Rochefoucauld
- 4917 İnsanların yaptıkları fenalıklar arkalarından yaşar, iyilikler çoğu zaman kemikleriyle birlikte gömülür.
Shakespeare
- 4918 Bir kimseye edilecek iyiliğin en mükemmeli o kimseyi minnet altında bırakmayandır, onda bir küçüklük duygusu yaratmayandır.
H. de Balzac
- 4919 Şu kîm eylük sevüp eylük ider ol İki âlemde eylüğe irer ol.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 4920 İyiliğinize inanılmasını istiyorsanız, ondan hiç bahsetmeyiniz.
B. Pascal
- 4921 İyilik çabuk unutulur, kötülük asla!.
Rıfat Necdet Evrimer
- 4922 İder yatlığa âkiler uzluk Kılır eylüğe câhiller yavuzluk.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 4923 İnsanlar böyledir işte; ettikleri önemsiz iyilikleri bahalıya satarlar.
Kardinal de Richelieu
- 4924 İyilik, insanlık sanatıdır.
Genceli Nizamî
- 4925 Eğer daha yetkin bir suretle karşılık vermek gerekiyorsa, iyiliği kabul etmelidir.
Demokritos
- 4926 Gördüğü iyiliği unutmamak hakiki bir meziyettir.
Âkil Muhtar Özden
- 4927 Çoğu zaman iyilik etmek isterken daha kötü bir şey yapanz.
George Sand
- 4928 Aşağılık insanlara iyilik etmek, denize su taşımaya benzer.
Cervantes
- 4929 Zayıf olduğundan ötürü iyilik yapanlar, bir başka durumda kötülük de yapabilirler.
Senancour
- 4930 Bize iyilik edenlerdense kendilerine iyiliğimiz dokunan kimseleri görmek daha çok hoşumuza gider.
La Rochefoucauld
- 4931 Her türlü kötülüğü yapmaya gücü yeterken bir şey yapmamak, işte budur iyilik.
André Gide
- 4932 Görünmeksizin yapılan iyiliğe kimse heves etmez.
H. de Balzac
- 4933 İyilik ettiğin kimsenin kötülüğünden sakın.
H. Muhammed

4934 İnsan hayatında, iyiliği kadar mutlu olur.
Şehabeddin Ahmed İbşihî

4935 Yine ben bir öğüt aldım pirîmden
İylik ettiğinden sakın kendünü.
Köroğlu

4936 Kötülük kalır, iyilik unutulur.
Senancour

4937 Hiç umulmadık iyilikler vardır, yıldırım
gibi düşer ve yakarlar.
H. de Balzac

4938 Vahşi hayvan tuzakla, âdemoğlu
iyilikle avlanabilir.
Şeyh Sadî

4939 İyi insanların bile iyilik yapmaktan
usandıkları olur.
Ugo Foscolo

4940 Eğer iyiliğin bir nedeni varsa, artık o
iyilik değildir; eğer sonuçları yani ödül-
lû varsa, yine iyilik değil demektir.
Bundan ötürü iyilik, sebep ve sonuç
zincirinin dışındadır.
Tolstoy

4940-a İyilik de etrafa yayılmasındaki maksa-
da göre büyük, küçülür, solar, bozu-
lur, hattâ şerre dönüşür.
Ahmet Rasim

4940-b Önemli olan insanın, içindeki iyiliği ko-
ruyacak bir hayat yaşayabilmesidir.
Orhan Pamuk

4940-c Birine iyilik etmek mi, brak canım
sen de,
Sanma ki yaranabilirsin kimseye...
Catullus

4940-d Kötülük kestirme bir patika iken, iyilik
aşılması gereken bir yoldur. Yalnız ba-
şına yürüyecek, tatsız güç bir yoldur,
ve bu yolda çoğu kez tökezlenip düş-
mek işten bile değildir.
Susanna Tamaro

KADIN

4941 Adı kadın var, kendi kadın var.
Atasözü

4942 Hem kini tez geçer kadının hem
mahabbeti.
Abdülhak Hâmid Tarhan

4943 Sayınız kadınları! Onlar fâni hayatı cen-
net bahçelerinin gülleriyle süslerler.
Schiller

4944 İnsanda arzu ile birlikte saygı uyandır-
mayan kadın ne zavallıdır.
K. Kisfaludy

4945 Sevilen kadın bütün kadınların daima
en güzeli değil midir?
H. de Balzac

4946 Kadınların ağız işlemezse dili, ağız ve
dili işlemezse gönlü işler.
Cenap Şehabettin

4947 Bütün kadınlar bâkire doğarlar.
Paul Valéry

4948 Kadın melek ile şeytan arasında
tılsımlı bir köprüdür.
Raif Necdet Kestelli

4949 Kadınlar istediler mi "sahiden" hasta
olurlar; hattâ kibirleri uğruna ölürlere bile.
André Maurois

4950 Kadında hayvan niteliği üstündür.
Çünkü kadın, renge ve kokuya düş-
kündür.
Mevlâna

4951 Dünyada bir kadın için, herhangi bir
erkeği etkisi altına aldığı bilmesi ka-
dar zevkli bir şey yoktur.
H. de Balzac

4952 Her parasız kadın, koca peşinde
koşan bir maceraperesttir.
G. Bernard Shaw

- 4953 Öfkeli kadının neler yapabileceği iyi bilinir.
Vergilius
- 4954 Kadının sözüne, bülbülün sesine pek kulak asma.
Kalevala (Fin destanı)
- 4955 Kötü kadınlar bunaltır, iyi kadınlar da sıkar.
Oscar Wilde
- 4956 Kadın acâib-i mahlûkattandır.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 4957 Hiçbir kadın yalnız kaşı gözü sayesinde güzel olamayacağı gibi yalnız konuşmasıyla da ince zekâlı sayılmaz.
Richard Steele
- 4958 Kadınlar nebatata benzer: İnkişâf için bazısı açık hava ister, bazısı limonluk.
Cenap Şehabettin
- 4959 Kadınların en hayırlısı, dünyaya çok evlât getirendir.
H. Ali
- 4960 Erkekleşen kadın, kadınlaşan erkek kadar zevki selimi tırmalar.
Mektupçu Agâh
- 4961 Hırçın kadın, dinmeyen bir fırtınadır.
Rıfat Necdet Evrim
- 4962 Kadınlar, genellikle, ağırbaşlı erkeklere karşı iffetli görünürler, ama çapkınlara karşı değil.
Fonvizin
- 4963 Kadının sevdiği kimse yan-Tann'dır.
Mor Jokai
- 4964 Kadın her gerilemeden sonra tekrar yürüdü mü daha fazla mesafe alır, erkeğe muhakkak eskisinden daha yaklaşmış olur.
Refik Halid Karay
- 4965 Yoksul kadın: Hiçbir şeyi olmayan kadın anlamında alınmıştır. Halbuki kadın denilen varlık bizatihi yüksek bir varlıktır. Onun yoksulluğu olamaz.
Atatürk
- 4966 Kadınla müziğin yaşı olmaz.
Oliver Goldsmith
- 4967 Daha değerli bir şey bulamaz erkek kadının iyisinden.
Beterdir kötü kadın her şeyin kötüsünden.
Hesiodos
- 4968 Kötü huylu güzel kadın, içinde zehir ve akrep bulunan içki kadehindeki güle benzer.
Mohammed Hecâzî
- 4969 Kadınları çok sevmiş olmanın cezası, onları daima sevmektir.
André Maurois
- 4970 Elbet sefil olursa kadın alçalır beşer.
Tevfik Fikrek
- 4971 Güzel ve erdemli kadın, bizim uçsuz bucaksız ahlâk çölümüzü, göller ve iki yanı söğütlü yollarla bezeyen bir nedendir.
E. Renan
- 4972 Kadın öyle bir konudur ki, onu ne kadar incelersen incele her zaman yepyenidir.
Tolstoy
- 4973 Peşine düşülen kadın, bir melek görünür erkeğin gözüne, elde edilmeye görsün, her şey biter.
Shakespeare
- 4974 Kadın: yılanların en tehlikelisi, zehrinin ilacı bulunmaz.
Bhartrihari

- 4975** Bir kadın ya güzel, ya zengin olmaya mecburdur. Güzelliğiyle erkeğin gönlünü kazanır, zenginliğiyle satın alır.
Raif Necdet Kestelli
- 4976** Şımark bir kız, mutsuz bir kadın olur.
André Maurois
- 4977** Pek az kadın vardır ki, değeri güzelliğinden ömürlü olsun.
La Rochefoucauld
- 4978** Sevilen kadın daima haklı çıkar.
Alfred de Musset
- 4979** Bir kadın ya sever, ya da nefret eder; ortası yoktur.
Publilius Syrus
- 4980** Aşk ve kadın; bütün öteki fenalıklar, cinayetler bunlardan dal budak salarlar.
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 4981** Kadın erkeklere zevk vermez, keder verir, dert verir.
Anatole France
- 4982** Kadının kötüsü kadar kötü, iyisi kadar da iyi yaratık yoktur.
Euripides
- 4983** Kadınlar, Cehennemin kapısıdır.
Aziz Hieronymus
- 4984** Seven kadının erkeğe verebileceği en değerli hediyeler kirpiklerinde titreyen incilerdir.
Rifat Necdet Kestelli
- 4985** Her iyi kadın, erkek için mukaddes bir kalkandır.
Halide Edip Adivar
- 4986** Bütün kadınlar sönmektense, yana yana tükenmeyi yeğlerler.
Montherlant

- 4987** Bir kurşunla vurul da, bir kadına vurulma!
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 4988** Kadın, kocasının, delikanlılıkta sevgilisi, olgun çağda arkadaşı, yaşlılıkta da hastabakıcısıdır.
F. Bacon
- 4989** Kadınlar, kendilerini sevenler için değil, onlara hükmedenler için can verirler.
Halide Edip Adivar
- 4990** Kansını sevmiş ve kansından başka kadın tanımamış olan bir adam, kadınları binlerce kadınla ilişki kurmuş bir adamdan çok daha iyi tanır.
Tolstoy
- 4991** Kadın kendi başına ne gül goncasıdır, ne de diken. Koklamasını bilersen gül olur, tutmasını bilmezsen diken.
Refik Halit Karay
- 4992** Kadın kısmı kediye benzer. Sevmek istersen kaçır, yüz vermediğin zaman yaltaklanır.
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 4993** Dünya, kadınlarla doludur, kadınlar ise hile ve desise ile dolu.
Gelett Burgess
- 4994** Akıllı bir kadın, iki kere budaladır.
Erasmus
- 4995** Kadınlar mabetlerde evliya; sokaklarda melek; evlerinde şeytandır.
George Wilkins
- 4996** Kadınlarla görüşmeye mi gidiyorsun? Kamçıyı unutma.
Nietzsche
- 4997** Kadından azgın hayvan, kadından azgın ateş yoktur.
Aristophanes

- 4998 Kadınlar sade bal değil, zehir tesiri de yaparlar.
Halide Edip Adıvar
- 4999 Kalbi mutsuzluk dolu bir kadın, insan içine pek karışmaz.
H. de Balzac
- 5000 Erkekler, bilgiç kadınlardan nefret ederler.
Tennyson
- 5001 Kadın daima erkeğin sükûtiliğinden, erkek de kadının o ebedi çenesinden bizâdır.
Raif Necdet Kestelli
- 5002 Kadını kalkanıran, onu uçurumun dibine kadar yuvarlanmaktan koruyarak hayata yeniden doğmasını sağlayan biricik kuvvet aşktır.
Dostoyevski
- 5003 Havayı geldiği gibi, rüzgân estiği gibi, kadını da olduğu gibi kabul edin.
Alfred de Musset
- 5004 Bir yıldızda iki nedenden ötürü bakarsınız: Parlaktır, anlaşılmazdır. Yanıbaşınızda çok daha yumuşuk bir pırlıtı, çok daha büyük bir bilmece vardır: Kadın.
Victor Hugo
- 5005 Zeki bir adam, başkasının maiyetinde çalışmaya nasıl tahammül edemezse, güzel bir kadın da ihtişamsız hayata tahammül edemez.
André Maurois
- 5006 Kadın, insanın gölgesi gibidir; kovalarsanız kaçır, kaçarsanız kovalar.
Chamfort
- 5007 Kalbi olup da akli olmayan bir kadın, tıpkı akli olup da kalbi olmayan bir kadın kadar mutsuzdur.
Dostoyevski
- 5008 Güzel ve kendini beğenmiş bir kadını yıkabilmenin en kestirme yolu, güzelliğini övüp, kendini beğenmişliğini pohpohlamaktır.
Cervantes
- 5009 Kadın; en kederlisi eğlence düşkünü bir tâife.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 5010 Özgür seçimden yoksun bırakılmış bir kadın, hiçbir zaman hiçbir özveride bulunmaz.
H. de Balzac
- 5011 Kadın olsun da bir sözü yanıtsız bırak-sın, olacak şey, değil meğer ki dilsizini bulun.
Shakespeare
- 5012 Kadınların bizi mutlu etmek için bir tek usulleri vardır; halbuki bizi mutsuz etmenin bin türlü yolunu bilirler.
Heinrich Heine
- 5013 Kadın zayıftır, gariptir; kendini beğenmişlik onu kör eder, boş arzular onu etkisi altında tutar.
George Sand
- 5014 Düşünen bir kadın, boyanan bir erkek kadar iğrençtir.
Lessing
- 5015 Kadın, üzerinde her şeyin döndüğü bir vidadır.
Tolstoy
- 5016 Dünyada hiçbir baykuş, çirkin ve ah-lâksız bir kadın kadar meş'um değildir.
Raif Necdet Kestelli
- 5017 Yanındayken bal, uzaklaşıncı zehir. Kadın öyledir.
Bhartrihari
- 5018 Kadınlar hayata ancak kalp bağlarıyla tutunurlar.
Mme. de Staël

- 5019** Kadınların boğazlarını önce babaları, sonra kocaları, daha sonra damatları doyurur.
Jules Romains
- 5020** Kadın, çok defa en çok hoşlandığı şeye dudak bükür.
Shakespeare
- 5021** en geri,
en âciz, en felek-zede millet, kadınlığı
hemşire-i cehâlet edendir.
Tevfik Fikret
- 5022** Kadınlar sadece insan oldukları için
bile o kadar mutludurlar ki... Onları ille
şeytanlar ya da melekler haline koymaya
ne diye çalışınız sanki.
Arthur Schnitzler
- 5023** Görgüsüz kadın burun tarafı yırtık bir
çorap gibi insanı rahatsız edici bir
şeydir.
Refik Halid Karay
- 5024** Kadınlar kocalarının kendilerini tutumlu
sanmalarından hoşlanırlar, en israfçı
kadınlar bile.
F. Hérczég
- 5025** Hiçbir zaman hem zeki, hem güzel bir
kadına rastlamadım.
Montherlant
- 5026** Hiçbir kadın yoktur ki, "seni seviyorum!"
sözü önünde hissiz ve lâkayt kalabilsin.
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- 5027** Sözden hafif ne var? Şimşek. Şimşekten
hafif? Rüzgâr. Rüzgârdan? Kadın. Kadından?
Hiçbir şey.
Seneca
- 5028** Fil zincirleriyle, at gemiyle, kadın da
gönül nzasıyla tutulur.
Şudraka

- 5029** Kadın, o bir kelebeğdir ki, her önüne
gelen ağaca konar ve sonra uçar.
Süleyman Nesib
- 5030** Kadının nefes aldığı yerde hava bozulur.
K. Kisfaludy
- 5031** Güzel kadın, bence ewelâ zeki olan
kadındır.
Rıfat Necdet Evrimer
- 5032** Krallar gibi kadınlar da kendileri için
yapılan her şeyin esasen bir borç teşkil
ettiğine inanırlar.
H. de Balzac
- 5033** Çiçek koku vermek, ateş ısıtmak, kadın
da mutlu etmek için yaratılmıştır.
G. Gardony
- 5034** Kadın, süslü ve büyümlü bir hiledir.
Raif Necdet Kestelli
- 5035** Kadınların gözleri keskin, zekâları uyanık,
düşünceleri vesveseli olur.
Guy de Maupassant
- 5036** Kadın ilk öpücük sırasında neler kazanacağını
bilmez, fakat son öpücükte neler kaybettiğini bilir.
H. de Balzac
- 5037** Kadınlar, kendilerine âşık olan kimse-
lere asla gülmezler; özellikle bu aşk, onlara
taparcasına bir saygı ile sunulduğu zaman.
K. Csatho
- 5038** Kadın erkekten yüksektir; fakat düşünce
erkekten aşağı düşer.
Cenap Şehabettin
- 5039** Seven kadın, sevdiği erkeğin kusurlarını,
hattâ cinayetlerini bile tanımlar.
Dostoyevski

- 5040 Kadın olsun, kitap olsun, cildine al-
danma, münfericatinı bak.
Cenap Şehabettin
- 5041 Kadın melektir. Onu şeytan eden er-
keklerdir.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 5042 Kadın, erkekten arslan yüreği içinde,
kuzu itaatı ister.
Cenap Şehabettin
- 5043 En tatlı kadın dahi acıdır.
Nietzsche
- 5044 Erkekler bir kadını sevebilmek için
ona hürmet edebilmelidirler.
Halit Ziya Uşaklıgil
- 5045 Kedi, ağzı şapırdayanın, kadın kesesi
şıkırdayanın yüzüne bakar ve dizine
çıkartır.
Refik Halit Karay
- 5046 Dünyada en iyi kadın, anasından
doğmayandır.
Firdevsî
- 5047 Namuslu ve vekarlı bir kadın milyonlar
değer bir hazinedir.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 5048 Kadını yedir, giydir, mücevherlerle ve
başka güzel şeylerle süsle, fakat ona
akıl danışma.
Pançatantra
- 5049 Ne gariptir ki kadınların çoğu sevdik-
leri halde sevmiyor, sevmedikleri hal-
de seviyor görünürler.
Raif Necdet Kestelli
- 5050 Kadınlar, ancak gözlerinden fethedilir.
Rıfat Necdet Evrim
- 5051 Hâtun kişidir düşmeni her hâb ü
huzurun.
Fazıl Ahmet Aykaç
- 5052 Kadın erkek birbirini ikmâl eder, diyor-
lar; halbuki alekser biri diğerini ten-
kis eder.
Cenap Şehabettin
- 5053 Kadın, herşeyi gören gözü bile aldatır.
Dostoyevski
- 5054 Kadınların, süs ve aylıklıklarının bizim
alinterimiz ve emeğimizle beslenmesi
gülünç ve haksız bir şeydir.
Montaigne
- 5055 Kadınlarda feci olan şey, ne onlarla,
ne de onlarsız yaşanabilmesidir.
Byron
- 5056 Bana göre; en çok korkulacak şey
kadınlardır.
Said b. Müseyyeb
- 5057 Aşkını ve menfaatini tehlikede gördüğü
zaman kadının zekâsı deha şeklini alır.
Raif Necdet Kestelli
- 5058 İnsan gerçekten bir kadını severse,
onun gözünde dünyadaki bütün öteki
kadınlar kesin olarak anlamını kaybe-
der.
Oscar Wilde
- 5059 Dünyada en güç şey, kadını memnun
edebilmektir.
Rıfat Necdet Evrim
- 5060 Kadınlarımızın yüzü acılarımızın kitabıdır.
Acılarımız, ayıplarımız ve döktüğümüz
kan
Karasabanlar gibi çizer kadınların
yüzünü.
Nâzım Hikmet
- 5061 Ben akıllı kadınları severim
Düşünen, az konuşan, çok bilen
Her yerde, her zaman nazı çekilen.
Ümit Yaşar Oğuzcan

5062 Çirkin kadın vardır ki kestane gibidir:
Sevda ateşine biraz gösterince ka-
bukları soyulur, içinden hararetlenir,
lezzet kesilir. Güzeli de vardır ki, görü-
nüşüne aldanırsınız: Aşk bıçağına uğ-
rayınca; karpuz gibi kabak, muhabbet
dişine dokununca çürük fındık gibi
kof, sevgi mihengine vurunca bakır
gibi kalp çıkar.
Refik Halid Karay

5062-a Kadınlar delilerin peşinden koşarlar,
akıllılardan ise zehirli bir hayvandan
kaçar gibi kaçarlar.
Desiderius Erasmus

KAFES

5063 Devr elinden Bâkiyâ gam çekme
âlem böyledir
Gül esir-i hâr ü hâs, bülbül giriftâr-ı
kafes.
Bâkî

5064 Hurrem o gönül ki geçe âlem
hevesinden
Hoş-dem sürer ol tûti ki uçdı
kafesinden.
Hamdullah Hamdî

5065 Sanmanız mihnet ü gam bülbüle
gülden geldi.
Kafese girdi belâ başına dilden geldi.
Naimâ, Mustafa

5066 Âh elinden âhumın kim hasrete saldı
beni
Bülbülü efgânıdır iden giriftâr-ı kafes.
Hamdullah Hamdî

5067 Tûtiyi güftândır iden giriftâr-ı kafes.
Ahmed Paşa

5068 Kuş uçtuktan sonra kafesin kapısını
kapamak ne işe yarar.
Theodor Fontane

5069 Ben kafes, sen sarmaşık;
Dolan dolanabildiğin kadar!
Oktay Rifat

5070 Mahzûn oluruz kaçan ki dilşâd olsak
Virân kaluruz eger ki âbâd olsak
Ol mürg-ü cefâ-perest-i aşkız biz kim
Dâme düşeriz kafesden âzâd olsak.
Azmîzâde Hâletî

5071 Bin hanım dedi ki:
—Eskiden erkekler bizi kafese sokar-
dı; şimdi biz onları kafese koyuyoruz.
Refik Halid Kâray

5072 Gülşeninde âlemin bu sırra ermez hiç
kes
Zâglar âzâde vü bülbül giriftâr-ı kafes.
Kütahyalı Firâkî

5073 Bülbülü koysalar altın kafese
Gine özler, ister vatan demişler.
Kalecikli Mir'âtî

5073-a Sen kafesi hazırla, kuş nasıl olsa gelir.
Paul Valéry

KAHRAMAN, KAHRAMANLIK

5074 Ana, oğlunu alnından öpmek istedi;
alnına yetişemedi.. Ve oğlu, artık, eği-
lecek kahramanlardan değildi.
Arif Nihat Asya

5075 En derin korkudan doğar kahraman.
Talât Sait Halman

5076 Sarhoşun ancak üç saatlik bir kahra-
manlığı vardır.
Rifat Necdet Evrimer

5077 Yazık kahramanlara gerek duyan ül-
keye.
Brecht

5078 Kahramanlar, ecelden önce ölür.
Talât Sait Halman

5079 Kahraman için asıl şeref yabancıları
aç koyup sefaletle düşürmek değil,
devleti uğrunda açlığa da, sefaletle de
katlanmaktır. Çevresine ölüm yaymaz,
ölümüne meydan okur.
Vauvenargues

5080 Kahramanların öykülerini yazan yazar
kahraman olmaz. Kahramanlık şiirleri
yazan nice ödlele tanırım.
Resul Hamzatov

5081 İyilik kahramanları olduğu gibi kötülük
kahramanları da vardır.
La Rochefoucauld

5082 Amaçsız savaştan kaçan, kahramandır.
Talât Sait Halman

5083 Kahramanlar savaş alanlarında ölürlere,
asker kaçakları ise zafer taklannın al-
tından geçerler.
J.P. Sartre

5084 Güç olan kahramanca ölmek değil,
kahramanca yaşamaktır.
Cenap Şehabettin

5085 Gör daima önünde esatir-i ewelin
Gökten deha-yı nân çalan kahramanını
Varsın bulunmasın bilecek nam ü
şanını.
Tevfik Fikret

KALP

5086 Kalplerinizi, çok yemek ve çok içmek-
le öldürmeyiniz.
Hz. Muhammed

5087 Kalp söze başlayınca akıl sağır olur.
Cenap Şehabettin

5088 Kuru kalbe, kuru göz.
Victor Hugo

5089 Kalbini saf eyleyen câm-ı safâyı
neylesin
Aşk ile dem-sâz olan sâz u nevâyı
neylesin.
Nev'î

5090 Eğer kalbim, karşılık görmeden seve-
cek kadar bayağılaşırsa, onu dişle-
rimle parçalanım.
Napoléon

5091 Kimse kalbin yıkmadan eyle hazer
Kişiye andan gelür nice zarar.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

5092 Hiçbir kalp zorla elde edilmez.
Molière

5093 Kadınların kalbi her zaman dönektir
Arzu onları kolayca baştan çıkarır.
Sappho

5094 Kalp, tüm erdemleri kendinde topla-
mıştır. Ama tüm kötülükler de oradadır.
H.C. Andersen

5095 Ka'be-i kalbünü tavaf eyle
Ki bu haccun safâsı ömre bedel.
Cevrî (İbrahim Çelebi)

5096 İnsanı tahrip eden en esaslı şey kalbin
sertleşmesidir.
Pestalozzi

5097 Kınlan kalb, kıran kalbdır.
İbrahim Olcaytu

5098 Akıl istediği kadar ilerlesin, kalbi asla
geride bırakamaz.
Konfüçyüs

5099 Kalp dünyanın ve hayatın anahtarıdır.
Novalis

- 5100** İnsan, keder ve sevinç zamanlarında kalbinin tahammülünden fazlasını diğer hassas bir kalp ile taksim etmek ister.
Halit Ziya Uşaklıgil
- 5101** Dünyada kimsenin, kalbine hükmü geçmez.
Alfred de Musset
- 5102** Elinden geldiği sürece kimsenin kalbini tirmalama. Zira bu yolda dikenler vardır.
Şeyh Sâdî
- 5103** Kalp, yalnız ıstırapla bir şey öğrenir.
E. Renan
- 5104** Her şey değişiyor, kalbimiz bile.
Ahmet Muhîp Dıranas
- 5105** İnsan kalbi bütün tapınakların en sağlam ve yıkılmayanıdır.
L. Coelius Lactanius Firmianus
- 5106** Kalp ancak fethedilebilir, istirdad edilemez.
Cenap Şehabettin
- 5107** Kalp için küçük olay diye bir şey yoktur. Kalp her şeyi büyütür.
H. de Balzac
- 5108** Kalpler yaralanmakla yaşar.
Oscar Wilde
- 5109** Niderler kalbi irfân olmayınca.
Bursalı İsmail Hakkı
- 5110** Kalplerin hepsinde insanlara özgü olan zaâflar vardır.
Molière
- 5111** Kalp safâsı, beden hafifliği iste.
Amiş Efendi
- 5112** Küçük bir kalbin arzulan da küçüktür.
George Herbert
- 5113** Erkeğin kalbi yaşlandıkça, kadının kalbi bozuldukça katılaşıır.
Cenap Şehabettin
- 5114** Âşık olmadıktan sonra, kalbimiz ne işe yarar ki?
Goethe
- 5115** kalbin derinlikleri
Damla damla biriken gözyaşlarıdır.
Necmettin Halil Onan
- 5116** Kalpler kınılmak için yaratılmıştır.
Oscar Wilde
- 5117** Her kalbin bir ağrısı vardır.
Thomas Fuller
- 5118** Biz zavallı insanlar, kalplerimizin elinde birer oyuncaktan başka bir şey değiliz.
Halide Edip Adıvar
- 5119** Kalbin hacmini ihata ettiği muhabbetler tâyin eder.
Cenap Şehabettin
- 5120** Kalp ağrıları uzun sürmeyen tâlîhli bahtsızlar vardır.
Mor Jokai
- 5121** İnsanoğlunun kalbi bir değirmen taşıdır, oraya övütülecek birşey koyamazsınız kendi kendini övütür.
Luther
- 5122** Eğer bir müminin kalbin kırarsan Hak'ka eylediğin secde değildir.
Yunus Emre
- 5123** Yaşlılığa kadar kalbini genç tutmak hem güç, hem de gülünç bir şeydir.
Turgenyeve
- 5124** İçinde yaşadığı kalbe göre aşk altın, gümüş yahut tenekedir.
Cenap Şehabettin

KÂMİL

5125 Tann'nın yarattığı şeyler içinde insan kalbi en çok ışık saçanı, ne yazık ki en çok da karanlık olanıdır.

Victor Hugo

5126 Kalp bir ev değildir ki, herkes için ayrı bir odası olsun.

Enid Bagnold

5127 İnsan kalbi hiçbir zaman derinliğine girilmemiş ve girilmeyecek olan bir ıstıraplar uçurumudur.

George Sand

5128 Kalb ne muğfil bir saattir: Kâh bir günü bir ay kadar uzun, kâh bir ayı bir gün kadar kısa gösterir.

Cenap Şehabettin

5129 Bir devlet adamının kalbi kafasının içinde olmalıdır.

Napoléon

5130 Büyük kalbler büyük binalar gibi da-ima kendilerini gösterirler.

Cenap Şehabettin

5131 Kalp neyle doluysa, dudaklardan dö-külür gider,

Goethe

5132 Hicranla ağaran bu saçlar değil, Sevgisiz kalan kalp ihtiyarlanmış.

Faruk Nafiz Çamlıbel

5133 Dünya kalbimizde taşınmaya değer.

Attilâ İlhan

5134 Şarap da ısıtmıyor kalbi, kelimeler de.

Ahmet Oktay

5135 Yâr gitse gam gelür erbâb-ı ışkun kalbine

Keşanlı Zihnî

5136 Kâmil olan bir eser kor ardına Ta şifa ola gönüller derdine.

Zarîfî (Ahmed Baba)

5137 İnsanı kâmil olmaya iten, derdidir.

M. Rasim Mutlu

5138 Kâmil ile yoldaş olan yorulmaz.

Hatâyî (Şah İsmail)

5139 Kâmil hata eder ki anı câhil eylemez.

Şeyh Galib

5140 Kâmil olan kendine görmez revâ Câhil ile ide bahs ü iddia.

Zarîfî (Ahmed Baba)

5141 Gam-ı dünyadan ey dil kâmil insân incinmez

Ki zirâ hâr ü hasdan bahr-i bî-pâyân incinmez.

Bursalı İsmail Hakkı

5142 Güneş balçık ile sıvanmaz ey dil Bî-zeban da olsa bellidir kâmil.

Levnî

5143 Kâmil oldur ser vire sır virmeye Kimse onun sırrına hiç ırmeye.

Zarîfî [Ahmed Baba]

5144 O cürmün özü müşkildir ki kâmilden zuhûr eyler.

Şeyh Galib

5145 Kâ'inâtı keşf idersen sağ u sol Bulamazsın kâmilî gel fâriğ ol.

Zarîfî (Ahmed Baba)

5146 Nice yüz bin dil-rübâ var am mâ âşık binde bir

Âleme insan-ı kâmil gelmez am mâ binde bir.

Lârendeli Dâli, Dede

- 5147 Kâmil ancak yine kâmil bilir
Sanma kim nâdân olan câhil bilir.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5148 Ey Hayâtî cehl derdinden bulam
dersen necât
Âlim-i âmil olub kâmil olan dânyâya bak.
Dervîş Hayâtî
- 5149 Baş tâcı olmadansa cahilin
Hâk-ı pâyi yeğdir olmak kâmilin.
Zarîfî (Ahmed Baba)
- 5150 Dâyima âlem içre resm budur
Kim olur kâmilün kelâmı zârif.
Lâmi'î Çelebi
- 5151 Olgun insanlar, durgun sular gibidir.
Mektupçu Ağâh
- 5152 İnsan-ı kâmil ol kişidir kim unutmaya
Hengâm-ı mansıbında kâdîm âşinalar.
Mehmet Sadi Bey
- 5153 Bin gönülü irşat eder bir kâmil
Gidip eteğine yata göresin.
Cemal Hoca (İsmail Turan)
- 5154 Kâmil ancak kendi noksanını görür.
İbnülemin Mahmud Kemal İnal

KANAAT

- 5155 Kanaatten hiç kimse ölmedi, hırsla da
hiç kimse padişah olmadı.
Mevlâna
- 5156 Erdemi yaratan kanaattir.
E. Renan
- 5157 Elünde vânnan eyle kana'at
Şükür kıl itme devrândan şikâyet.
Câmi'î
- 5158 Bizi yalnız kanaatler mutlu eder.
Erasmus

- 5159 Yeryüzünde bütün ıstıraplar aza
kanaat etmemekten doğar.
Firdevsî
- 5160 Kanaatten nasibi olmayanı dünya malı
nasıl zengin eder.
Ferideddin Attar
- 5161 Kime yeteri kadar az gelirse, ona
hiçbir şey yetmez.
Epikuros
- 5162 Kimyâ gerçi sanâ'atdur melih
Yok kanâat gibi iksir-i sahir.
Abdurrahim Karahisarî
- 5163 Aza kanâat et olma tama'-kâr
Ucuz satan tizcek satar demişler.
Levnî
- 5164 Hem kanâ'atde olan aç olmaya
Kimseye dünyada muhtâç olmaya.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5165 Râh-ı 'ışka kademün basma gönül,
olmazsa
Arkana hırka-i gam, bilde kanâ'at
kemerin.
Adlî (Sultan Bayezid II)
- 5166 Nân-ı huşke it kanâat sabr it her iş
biter.
Âmidî
- 5167 Taâmı bir kişinin kıl kanâat
İder iki kişiye de kifâyet.
Güvâhî
- 5168 Nefs elinden almak istersen gönül
mülkin şehâ
Çek kanâ'at seyfini sen de sipâhiler
gibi.
Abdülkerim Fânî Dede
- 5169 Bu hay u hûyı neylersin kanâ'at
menzilin gözle
Ko dünyâ begligin terk ile bilürsin
şöhret âfetdür.
Sehî Bey

5170 Budur halk-ı cihân içinde âdet
Cefâdan gayrîye gelmez kanâ'at
Taşlıcalı Yahya Bey

5171 Diyâr-ı ârzûda bulmadım âsâyış-i hâtır
Kanâ'at mülkin ancak fitneden âsûde
gördüm ben.
Fitnat Hanım

5172 Bayık bil kanaat bayıdur eri.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferahengname-i Sa'dî'den çeviri)

5173 Kanaat tâcını giyince başa
Ne Sultana minnet, ne Şaha minnet.
Dertli

5174 Yetişir kanaat devlet istersen
Tükenmez âlemde ni'met istersen.
Tokatlı Gedâyî

5175 Kanaattır nefse yular demişler.
Mevcî

KAPI

5176 Gel geri, gel geri, her neysen gel geri,
Kâfırsen, ateşe tapıyorsan, puta
tapıyorsan, gel geri.
Bizim bu kapımız, ümitsizlik kapısı
değil,
Yüz kere tövbe etmiş de bozmuşsan,
tövbemi, gene gel geri.
Mevlâna

5177 Çeleb bir kapu yapsa maslahatdan
Açar yüz kapu dahi menfe'atdan.
Tutmacı

5178 Bir kapı kapanırken öteki açılır.
Cervantes

5179 Bir kapının kapalı olduğunu anlamak
için o kapıyı itmek gerektir.
Montaigne

5180 İlâhî lûtf u rahmet kapusun aç
Bizi gayri kapuya etme muhtac.
Abdülehad Nuri

5181 Sû-i istimâl kapısını aralık etmeğe
gelmez, derhal ardına kadar açılır.
Cenap Şehabettin

5182 Kapiyı kırma, anahtarla kolay açılır.
Bir kapı üzeri yazısı

5183 Sen elin kapısın kakarsan eğer
El de senin kapın kakar demişler.
Levnî

5184 Açık kapiya yüklenme, yoksa burnu-
nu kırarsın.
Stanislaw J. Lec

5185 Varma şol kapiya şöyle yer ola.
Varduğunla varmaduğın bir ola.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

5186 Küçük kapılardan girmeye çalışanlar
eğilmeğe mecbur olurlar.
Cenap Şehabettin

5187 Kimi mihrâba yüz tutmuş kimi ebvâb-ı
mahlûka
Cihânda kısmeti her âdemin bir bâba
düşmüşdür.
Ali Emîrî-i Âmidî

5188 Ölüm bir kapudur, geçmek gerektür
Beraber anda sultan ile çopân.
Ahmed Fakih

5189 Bir kapuyu bend ederse bin kapu eyler
küşâd
Hazret-i Allâh, efendi, fâtih-ül ebvâbdır.
Ahmed Paşa

5190 Bahâyî hâne-i ümmîd kalmaz böyle
derbeste
Nesim-i lutf eser elbette bir gün feth-i
bâb eyler.
Şeyhülislâm Bahâyî

5191 Ne dünürü küstür, ne kıızı küstür
Uysal her kapıyı açar demişler.
Bey pazarlı Havâyî

KAPTAN

- 5192 Şaşkın kaptana düşer, dümeni bozuk
gemi
Tezekten terazinin boktan olur dirhemi.
Namdar Rahmi Karatay
- 5193 Dünya karşılaştığın fırtınalarla değil
gemiye limana getirip getirmedeğinle il-
giler;ir.
William Mc. Fee
- 5194 Mademki kaptanın Nuh'tur, tufandan
gam yeme.
Hâfız Şirazi
- 5195 Gemi limana girdikten sonra herkes
kaptan kesilir.
Rıfat Necdet Evrimer
- 5196 Nâhûda Nûh olursa binilir keştiye.
Keçecizâde İzzet Molla
- 5197 Sakin bir denizde herkes kaptan kesilir.
John Ray
- 5198 Nâhûdadır kurtaran girdâbdan
keşisini,
Râşid (Malatyalı Müverrih)
- 5199 Yürütürüm deyince, kaptan sanma
herkesi,
Yürümüyor ne yapsan, lâfla peynir
gemisi.
Aziz Nesin
- 5200 Kaptan ol gemiyi kurtar demişler.
Mevcî
- 5201 İli için kendini ateşe atma
Gemisin kurtaran kaptan demişler.
Kalecikli Mir'âtî
- 5202 Fırtınalı günde azîm deryada
Gemisin kurtaran kaptan demişler.
Refikî

KARANLIK

- 5203 Gündüz kandilini hazırlamayan karan-
lığa razı demektir.
Cenap Şehabettin
- 5204 Canım karanlık! En utangaç âşığın di-
lini açar.
Choderlos de Laclos
- 5205 Evrenin tüm karanlığı, tek mum ışığını
bile köreltemez.
(...)
- 5206 Karanlık olmasaydı ışığın kadrini kim
bilirdi?
Yalnız Adam
- 5207 Işık yanmadan karanlık zail olmaz.
Yalnız Adam
- 5208 Sinemde bir tutuşmuş yanmış ocak
olaydı
Züfün karanlığında bezme چراغ olaydı.
**Harputlu Hayri Bey'in muhayyer
bestesi**
- 5209 Ben yanmasam
sen yanmasan
biz yanmasak
nasıl
çıkarsan
karan-
lıklar
aydın-
lığa...
Nâzım Hikmet
- 5210 Mevsim-î firakatde sûz-i dil olur elbet
iyân
Zulmet-î şebde ziyâ-yı nâr kendin
gösterir.
Çelebizâde Âsım
- 5211 Geçmiş o devirler, ki erenler varmış;
Mürşid onlar, öğüt veren onlarmış,
Yol yok, kılavuz yok, hani bir kalbe
bakan;
Göz görmüyor, etrâfı karanlık sarmış.
Fuat Bayramoğlu

KARI

- 5212** Balsız an, kocasız kan insana sarar.
Atasözü
- 5213** Erkeği er eden de kandır, eriden de kandır.
Atasözü
- 5214** Kan ile tavuğun ardı güdülmez. Sütüne havaledir.
Kemal Tahir
- 5215** Kötü kızıdan iyi kan olmaz.
Benjamin Franklin
- 5216** Zevç olmalı ehl-i ırz u gayret
Bir zevce için budur saâdet.
Muallim Naci
- 5217** Kan seçerken ve kılıç alırken başkalarına güvenmemeliyiz.
George Herbert
- 5218** Kan yalnız gözle seçilmez. Onu gözünden çok kulağınla seç.
Thomas Fuller
- 5219** İnsanın kansı ile geçirdiği iki zevkli gün vardır: Birincisi, kansı ile evlendiği gün; ikincisi, kansının gömüldüğü gün.
Thomas Ingeland
- 5220** Kanlar dört türlüdür: Birisi solduran soptur. Birisi dolduran toptur. Birisi evin dayığıdır. Birisi ne kadar dersene bayağıdır.
Dede Korkut Kitabı
- 5221** Talihsiz güzel bir kan, eşyasız güzel bir ev gibidir.
Thomas Fuller
- 5222** Daima kavga çıkaran huysuz bir zevce erkek için zevce değil, vakitsiz ölümdür.
Pançatantra

- 5223** Kan, evin anahtandır.
Thomas Fuller
- 5224** Her dilde, şiirin konusu zevce değil sevgilidir. Kahramanı zevce ve konusu evlilik olan hikâyeden daha tatsız ne olabilir?
Ahmed Haşim
- 5225** Her kimin olsa evinde dü zeni Bozulmuş o kişinin düzeni.
Hüseyin Şakir
- 5226** Uykucu herifin kansını başkaları sevin-dirir.
Kalevala (Fin destanı)
- 5227** İyi kanları yapan iyi kocalardır.
Eugène Labiche

KARINCA

- 5228** Süleyman yâd olundukça bile mezkûr mûru.
Bâkî
- 5229** Yaptığın hatadan habersiz sanma Kara karıncayı gece gören var.
Âşık Noksanî
- 5230** Ne karınca zayıf olmakla aç kalır, ne de aslan pençesinin ve kuvvetinin zoruyla karın doyurur.
Şeyh Sâdî
- 5231** Pây-mâl etme bizi mûr görüp ey gaafil Mûr iken mâr oluruz mâr iken ejderhayız.
Hayalî
- 5232** Karınca, güzelim harmanları görmez de bir tanecik buğdayın üstüne titrer.
Mevlâna

- 5233** Kimse karıncalardan iyi vaaz vere-
mez; karıncalar bir şey söylemezler
de ondan.
Benjamin Franklin
- 5234** Ayağının altındaki karıncanın hâlini bil-
miyorsun, unutma ki, filin ayağı altında
da sen öylesin.
Şeyh Sâdî
- 5235** Hakûn dergâhına yüzün urunca
Süleymândan alur hakkın karınca.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 5236** Hırs ile mur u adâvette çü mâr
Ekmediği tarladan dâne umar.
Hamdullah Hamdî
- 5237** Mûr-veş her hârmân-i süfliden olma
dâne-çin.
Bursa Yenişehirli Şuri-i Meczub
- 5238** Karıncanın kanadıdır zevâli
İnine üren itin n'ola hâli.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 5239** Çokluk erliği bozar, karınca kesretle
arslanı öldürür.
Hamzavî
- 5240** On karınca ittifak edicek kağan arsla-
nın derisin yırtarlar.
*Manyaslı Mahmud
(Gülistan'dan çeviri)*
- 5241** Çeşm-i hakaretle kimseye bakma
Eğer olur ise misl-i karınca.
Erzurumlu Emrah
- 5242** Süleyman ol hakim görme bir mûru.
Kalecikli Mir'âtî
- 5243** Sen Süleyman rütbe bir zât-ı mekarim
pîşesin
Sana nisbet Ta'ib-i biçâre bir karıncadır.
Her ne denlû tuhfesi bî-kadr ise eyle
kabul
Tuhfesi karıncanın çün kendi
mikdarıncadır.
Tâib (Osmanzâde Ahmed-)

- 5243-a** Benim bir karıncaya ulu nazarım vardır.
Yunus Emre
- 5243-b** Dinle bakalım işitebilir misin
Türküsünü damların, bacaların
Yahut da karıncaların buğday
taşıdıklarını
Yuvalarına.
Orhan Veli Kanık
- 5243-c** Karınca bassa öldürmez ayağı.
Nev'î

KAZA ve KADER

- 5244** Kazâyâ çok kişi râzî değildir, râziyız
derler.
Keçecizâde İzzet Molla
- 5245** Hiçbir yiğitin kaza ve kader okuna
karşı kalkanı yoktur.
Hâfız Şirâzî
- 5246** Hiç şaşmayan saat gibi işler durur
kader
Bir gün saat çalar Çok uzaktan
gelir haber.
Yahya Kemal Beyatlı
- 5247** Kader, çoğu kez alçakları yükseltir,
yüksekleri alçaltır.
Boccaccio
- 5248** Takdir çü böyledir ne tedbir
Takdiri eder mi kimse tağyir.
Fuzûlî
- 5249** Kaza gökden çü tutar inmeğe yüz.
Sağır olur kulağ u kör olur göz.
Şeyhoğlu Mustafa
- 5250** Kader korkunç bir düşmandır.
Euripides

- 5251** Ne denli cehd edersen bir murâde
Nasib olmaz mukadderden ziyâde.
Lâ-edrî
- 5252** Zar atıldı.
Julius Caesar
- 5253** Ne kadar isen, kaderin oncadır.
M. Rasim Mutlu
- 5254** Kader, bize haberci göndermez.
Oscar Wilde
- 5255** Kişi fehm itse takdîr-i Hudâyı
Ana göre olurdu cümle râyı.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 5256** Alinyazısı zordur okunmaz.
Bedri Rahmi Eyuboğlu
- 5257** Alinyazısı, yiğit insanlara yardımcı olur.
Vergilius Maro
- 5258** Alinyazısından kaçıp kurtulmak
isteyen, ona daha uzun bir iple
bağlanmış demektir.
Jacques Deval
- 5259** Bir türlü halimizi beğenmeyiz
En kötü kader hep bizimkidir.
La Fontaine
- 5260** İnsanlar kendi çılgın ihtiraslarının
neticelerini kadere yüklerler.
Walter Scott
- 5261** İnsanın beşliğini seçmesi elinde mi?
Alfred de Vigny
- 5262** Kader hiçbir zaman irademe karşı
koymadı.
Napoléon
- 5263** Gerçi takdir ne ise başa geliser
Her ne itse kişi anı bulusar.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5264** Che sera sera Ne olacaksa olur.
Marlowe

- 5265** Kader, kendi elinde olmayan şeylere
bağlanan kimselere karşı her zaman
menfidir.
André Maurois
- 5266** Her dertli kaderi kendine düşman bilir.
La Fontaine
- 5267** İnsanların saadetini, felâketini doğu-
ran başlıca nedenler, kaderin sadece
iyi ya da kötü oluşu değildir.
Senancour
- 5268** Biz hepimiz bir çömlekçinin elindeki
çamuru andırınz; hiçbir çömlek de
çömlekçiye: "Beni niye böyle yoğur-
dun?" diyemez.
Daniel Defoe
- 5269** Hiç yazılan yazı karalanır mı?
Karacaoğlu
- 5270** İnsan, kaderle boş yere savaşacağını
anlayınca, ona boyun eğmekle bü-
yüklük gösterir.
Molière
- 5271** Kadere cahil insan pençe gösterir.
Şeyh Sâdî
- 5272** Merhametsiz olan kaderdir, insanlar
değil.
K. Csatho
- 5273** Kaderimizle arzularımız hemen he-
men hiçbir zaman bağdaşmaz.
André Maurois
- 5274** Âsude olam dersen eğer gelme
cihana
Meydana gelen kurtulamaz seng-i
kazadan.
Ziya Paşa
- 5275** Kaza ve kader düşenleri kaldırmak,
eğilenleri doğrultmak için bin bir vası-
taya sahiptir.
Goethe

5276 Fermân-ı aşka cân iledir inkiyâdımız
Hükm-i kazaya zerre kadar yok
inâdımız.

Bâkî

5277 Kader kime şikâyet edeyim seni
bilemem
Alınma yazılmış yazısın derinsin
silemem.

Sedat Ergintuğ

5278 Bir yanda kasavet bir yanda keder
Bir gün göstermedi bize bu kader.
Mevlût Yıldırım

5279 Kader tezgâhını dokuyanın bildiğini
söylemek âdeti değildir.
Samiha Ayverdi

5280 Bilmediler anı kim takdîr ola
Def'olunmaz hile vü tedbîr ile.
Çün mukadderdür, mukarrerdür kazâ
Çâre nedür ana? Teslîm ü rzâ.
Oruç Bey

KEDER

5281 Bin cân ile âşık olalı sen gibi mâha
Gönlümde keder kalmadı ey zülf-i
kemendim.
Hacı Faik Bey

5282 Kederden mi neden bilmem sararmış
reng-i ruhsânın
Senin-çün bak nasıl ağlar yanar bu
âşık-ı zânın
Ağarsa saçların kâfi bana çeşm-i
fûsûnkârın.
Ahmed Refik Altınay

5283 Kedersiz, acısız olan var mı?
Firdevsî

5284 Aşk üstüne keder, kor üstüne kömür
gibi düşer: evvelâ körletir, sonra alev-
lendirir.
Cenab Şehabettin

5285 Keder hastalığı, alinteri ile geçer.
İbrahim Olcaytu

5286 Gittin de bıraktın beni aylarca kederde
Mehtâb oluyordun bana aysız
gecelerde.
Faruk Nafiz Çamlıbel

5287 Güzel gözlerinle gözlerime bak
Uzaklaş bir parça kederlerinden
Saçların rüzgârda uçan bir yaprak
Ne kadar güzelsin yaz günlerinden.
Ahmet Hamdi Tanpınar

5288 İstanbul'da, Boğaziçi'ndeyim;
Bir fakir Orhan Veli;
Velinin oğlu;
Tarifsiz kederler içindeyim.
Orhan Veli Kanık

5289 Hilâf-ı tıynetimdir tâb-ı ahibbaya keder
vermek.
Lâ-edrî

5290 Gehi sûz-ı elem geh tâb-ı gam âzâde
ser var mı?
Cihânın kaydı çok dünyâda merd-i
bîkeder var mı?
Subhizâde Feyzî

5290-a Karanlıkta olursam,
Bilinen şey,
Karanlıkta keder artar.
Behçet Necatigil

5290-b Kederimin artması için sevinmek
isterim.
Abdülhak Hâmid Tarhan

KEDİ

5291 Fareyi tutarken, kedi aslandır;
kaplanla savaştınca fareye döner.
Şeyh Sâdî

5292 Kedi var aslanın yerini tutmuş
Aslan var adına kedi söylenir.
Seyranî

- 5293 Kedimi gaflet ile fâre-i idbâr yedi,
Buna yandı yüreğim, âh kedi, vâh kedi!
Nâmık Kemâl
- 5294 Ciğer bağlasan buduna
Kedi düşmez ardına.
(...)
- 5295 Kediyle oynayan tırmalanmayı göze alır.
Cervantes
- 5296 Kedi, rüyasında yağlı kuyruk görür.
Mevlâna
- 5297 Kedi sevgilisinde muhakkak tırmık izi bırakır.
Mortherlant
- 5298 Kedi gidince, fareler küstahlaşırlar.
Thomas Fuller
- 5299 Eğer miskin kedinin kanadı olsaydı,
dünyadan serçenin tohumunu kaldı-
rırdı.
Şeyh Sâdî
- 5300 Kedi evden dışarı çıkınca, fareler
oynamaya başlarlar.
John Florio
- 5301 Kedi, kimin çenesini okşadığını pek iyi
bilir.
Goethe
- 5302 Eldivenli kedi fare tutamaz.
Benjamin Franklin
- 5303 Kediye sıkı bir siçan bile sevindirir.
Victor Hugo
- 5304 Kedi evine dönünce, siçan deliğine
kaçar.
Prosper Mérimée
- 5305 Hangi kabadayı fare, kedinin boynuna
çingirak takabilir?
Tolstoy

- 5306 Çetük kim ura pençesin aslana
Eğer diri kalur ise uslana.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)
- 5307 Kedi ölse alır siçan meydanı.
Salburcuoğlu

KELİME

- 5308 Kelimeler, kelimeler, kelimeler...
Shakespeare
- 5309 Kelimelerin en iyi kullanılış biçimlerin-
den birisi de, düşüncelerimizi sakla-
maktır.
Voltaire
- 5310 Kelimeler, insanların kullandığı en
güçlü haplardır.
Rudyard Kipling
- 5311 Bir kelimenin insanın hayatını değiştir-
diği çok görülmüştür.
H. de Balzac
- 5312 İnsanları şaşırtan ve dehşete düşüren
kelimeler, aradan belli bir süre geçin-
ce kimseyi şaşırtmaz olur.
D.H. Lawrence
- 5313 Mutluluğu ifade edecek kelime yoktur.
Gogol
- 5314 Dilde söylenmesi ve yerinde kullanıl-
ması en güç olan kelime, "ben" keli-
mesidir.
Alfred de Vigny
- 5315 Kelimeler ağacın yapraklarına benzer,
onların bol olduğu yerde anlam mey-
veleri azdır.
Alexander Pope

5316 Kadınların, fazla güçlü kelimeler kullanmadan tüm duygularını anlatmakta eşsiz bir yeteneği vardır.
H. de Balzac

5317 Mümkün olduğu kadar sus ya da zorunlu, gerekli olan sözleri söyle ve az kelimeyle söyle.
Epiktetos

5318 En sevdiğim kelimeler gibisin
ömeğin öfke gibi...
ömeğin umut gibi...
ömeğin aşk gibi...
ömeğin kavgâ gibi...
Ahmet Oktay

5318-a Kelime en güçlü silâhtir.
Sezai Karakoç

5318-b Kelimeler yerinde kullanılırsa, X ışınları gibi her engeli geçerler.
Aldous Huxley

5318-c İnsanların benden iyi kelime kullanmalarını kıskanırım, fikirlerini değil.
Müşerref R. Köktürk

5318-d Biz insanları kelimeler ile yönetiriz.
Benjamin Disraeli

KEMÂL

5319 Tahsil-i kemâl eylemeyen âdemi Mevlâ Suretde dü pâ itse de ma'nada har eyler.
Ali Emîrî-i Âmidî

5320 Cevr ü cefâ seni o kemâle yaka yaka getirir.
M. Rasim Mutlu

5321 Her işde âmil ol ilm ile zinhâr
Kemâl ehlini eyle özüne yâr
Câmi'î

5322 Âdem ana dirler ki bu bâzar-ı cihanda
Tahsil-i kemal itmeğe hasr-ı nazar eyler.
Ali Emîrî-i Âmidî

5323 Kemâl kendini bilmektir.
M. Rasim Mutlu

5324 Olgunlaşmak istiyorsun. Ama ıstırap çekmek istemiyorsun. Ben de olgunluğa götüren başka bir yol bilmiyorum ki sana söyleyeyim.
Yalnız Adam

5325 Dilersen ger dükenmez mâl ü ni'met
Kemâl'e talib ol iy ehl-i devlet.
Balikesirli Zâtî

5326 Kemâl u ilme olmaz hiç kıymet
Kemâlî olana irmez mezellet.
Balikesirli Zâtî

5327 Varma ol sadra ki senden âlâ
Seni aşağı sürer bî-pervâ
Budur erbâb-ı kemâle elyak
Kadri âli ola gönülû alçak.
Erzurumlu İbrahim Hakkı

5328 Yapacağın işte nefsinle meşveret etmek ve ne derse aksini yapmak kemâldir.
Mevlânâ

5329 Ne bilür kadrini erbâb-ı kemâlîn cehele.
Şeyhülislâm Bahâyî

5330 Erbâb-ı kemâle feleğün cevri görse
Geçmezdi sâbiler dahi küttâb yolından.
Hâmi-i Âmidî

5331 Hep kemâl ile bulur bulan cihânda 'izz ü baht.
Hâfız Ahmed Paşa

5332 Bedre değil nigâhı cihânın hilâledir
Noksânadır nazarları sanmâ kemâledir.
Bosnalı Nergisî

5333 Ne kat'ı-ı rütbe-i ulyâ ne cem'-i mâl
iledir
Felekde ehl-i dilin rıf'atı kemâl ileidir.
Bursalı Seyyid Mustafa Âsım

5334 Rağbet yoktur şimdi ehl-i kemâlê.
Konyalı Şem'î

5334-a Ne sâl ileidir ne mâl ileidir
Beyim ululuk kemâl ileidir.
Es'ad Muhlis Paşa

5334-b Kemâlîn son noktasına varan, ondan
sonra eksilmeğe başlar.
Ebü'l-Âlâ Ma'arrî

KILIÇ

5335 Cennet'in de, Cehennem'in de anah-
tan kılıçtır.
Hz. Muhammed

5336 Kılıç ve saban. Bu iki fatihten birincisi,
ikincisine daima mağlûp oldu.
Atatürk

5337 Her Ali "Haydar" değil, her seyfe
denmez "Zülfekar"
Keçecizâde izzet Molla

5338 Kılıca, kınının eski olması bir zarar ver-
memiştir.
Harîrî

5339 Düşmana bir adım daha yaklaşmak
kılıcın kısalığını ortadan kaldırır.
Lessing

5340 Her kılıç giremez feth pazarna.
Sümmânî

5341 Kılıç asildir, satır uğursuz.
Victor Hugo

5342 Kılıç kına kinle girdiyse, kanla çıkar.
Talât Sait Halman

5343 Kılıçla oynayanın ölümü kılıçtan olur.
J. Conrad

5344 Erkek elinde kazma da kılıç kadar asil-
leşebilir.
İbsen

5345 Savaş gününde kınından çıkmayan
kılıç ne işe yarar?
Şeyh Sâdî

5346 Bir kılıcın değeri hakkında kınındaki
pasa bakıp hüküm verilir mi?
Victor Hugo

5347 Kılıç, boynu olanın boynunu keser.
Mevlâna

5348 Kılıç elde ölmek, kılıçla ölmekten da-
ha iyidir.
Samuel Daniel

5349 Çifte kılıç kına girmez.
Kaşgarlı Mahmut

5350 Demir mukaddestir, seyf olursa;
mel'undur, zincir-i istibdat olursa...
Cenap Şehabettin

5351 Kılıca kesmekten usanç gelmez.
Mevlâna

5352 Herkes kendi kısmetine, yığdınki kısa
kılıç.
Aleksis Kivi

5353 Kılıç, iki el ile kullanılmaz.
Namık Kemal

5354 Aradığımız kılıcın değeridir, kının değil.
Kınından çıkınca belki de beş para
vermezsiniz kılıca.
Montaigne

5355 Keskin kılıç, yumuşak ipeği kesmez.
Şeyh Sâdî

- 5356** Kılıcı kınından çekenin kendi de kılıç altında can verir.
Dostoyevski
- 5357** Kılıçların vereceği karar daima kanlı olur.
Kleist

KISKANÇ, KISKANÇLIK

- 5358** Sana eller ne güzelsin demesin
kıskanırım
Ele yâr olma sakın sen güzelim
yalvarım.
Faruk Kayacıklı
- 5359** Kıskanç kişi düşmanına kötülük eder
gibi kendine kötülük eder.
Demokritos
- 5360** Manalı, manasız kıskançlık olmasaydı,
sevmekte hiç ıstırap bulunmazdı.
Kemal Tahir
- 5361** Pek az kişi vardır ki, iyi talihi bir dostun
başarılarını kıskançlık duymadan
kutlayabilsin.
Aiskhylos
- 5362** En sudan şeyler, kıskanç insana,
Tann kelâmı gibi doğru gözüktür.
Shakespeare
- 5363** Ey kıskanç insan, öl de kurtul! Çünkü
bu öyle bir azap ki, ıstırabından,
ölmeksizin kurtulamazsın.
Şeyh Sâdî
- 5364** Kıskançlık, insanı alçaltan ve küçülten
bir duygudur.
Tolstoy

- 5365** Kıskançlık, daima aşkla birlikte doğar,
fakat her zaman onunla birlikte ölmez.
La Rochefoucauld
- 5366** Kıskanılmayan imrenilecek bir erdemi
olmayandır.
Aiskhylos
- 5367** Bütün kötü iptilâların en kirlisi kıskançlıktır.
August Strindberg
- 5368** Başkalarının toplayacağından korkmasak
sokağa atacak çok şeyler vardır.
Oscar Wilde
- 5369** Kıskançlık kendini peydahlayan, kendi kendini
doğuran bir canavardır.
Shakespeare
- 5370** Kıskançlıkla kuruntunun gözleri son
derece keskindir.
Goethe
- 5371** Kıskançlık, gururun budala bir çocuğu,
ya da bir delinin hastalığıdır.
Beaumarchais
- 5372** İnsan açlığa, dış ve mide ağrısına,
sevgilisinden ayrı yaşamağa bile alışır,
ama kıskançlığa bir türlü alışmıyor.
Colette
- 5373** Kıskançlık, bir yılan gibi mevki sahibine
sokulur.
Sophokles
- 5374** Hayattayken ünlü bir adamı kıskanmakta,
öldükten sonra da onu övmekte ustayızdır.
Mimnermus
- 5375** Kıskançlık, ünün arkadaşıdır.
Cornelius Nepos
- 5376** Kıskançlık, aşkla beraber gelir, fakat
aşkla beraber gitmez.
Agâh İzzet Yazgaç

- 5377** Kıskaçlık aczin isyanıdır.
Raif Necdet Kestelli
- 5378** Kadının ilk kıskaçlığı, ihtiyarlığa ilk adımdır.
Peyami Safa
- 5379** Kıskaçlık, bizi kötülerini değil, iyileri kötölemeye yöneltilir.
Chateaubriand
- 5380** Kıskaçlık ruhun hastalığıdır.
John Dryden
- 5381** Kıskaçlık duymayan bir kimse gerçek niteliklerle doğmuş demektir.
La Rochefoucauld
- 5382** Bir yiğit bir dev ateş yakmaya görsün
Bin kova söndürmeğe kalkar onu.
Talât S. Halman
- 5382-a** Anarım ismini dâim, yanarım, sızlanırım;
Dem olur kendi gözünden seni ben kıskanırım.
Görecekler, sevecekler, kapacaklar sanırım.
Dem olur kendi gözünden seni ben kıskanırım.
İsmail Safâ

KISMET

- 5383** Kucağıma düşen kismetini kenara atmayı denizden öğrendim.
Arif Nihat Asya
- 5384** Yalnız nzk değil, aşk da kismetledir.
Yalnız Adam
- 5385** Kimi mihrâba yüz tutmuş kimi ebvâb-ı mahlûka
Cihanda kismetini her âdemin bir bâba düşmüşdür.
Ali Emîrî-i Âmidî

- 5386** Ahmaklarla miskinler "kismet" beklerler. Akıllılarla cerbezeller, başkalarının kismetlerini yoldan çevirirler.
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 5387** Kismet, nasıl etsen kazanılmaz bir oyun.
Cemal Yeşil
- 5388** Âb-ı hayât olmayacak kismet ey gönül
Bin yıl gerekse Hızır ile seyr-i Skender it.
Zeynep Hanım
- 5389** Bu nasıl tecelli, bilmem ne hikmet
Serpilmiş âleme dâne-i kismet
Dertli'yi gurbette koydun âkıbet
Fırakı, hasreti bana mı verdin.
Dertli
- 5390** Kayd-ı âb ü dânededen âzâdeyiz Mevlâ
kerîm
Dâm-ı gayret kurmayız âmâde kismet bekleriz.
Hamâmizâde İhsan

KİBİR

- 5391** Sakingil olmagıl kibirle yoldaş
Kibir handâyısa anunla savaşı.
Yunus Emre
- 5392** Kibri terk eyle dost dime benem
Gönlünün mescidinde koma sanem.
İbrahim Bey
- 5393** Kibirle akıl aynı başta bulunmaz.
Yalnız Adam
- 5394** Tab'-ı âdemde olur kibr ü gurûr
Maraz-ı müzmin ü zahm-ı nâsûr
Düşen ol vâdiye iflâh olmaz
Maraz-ı nikbeti islah olmaz.
Nâbî

- 5395 Kangı kimse kibre olsa mübtelâ
İrişür elbetde afât-ı belâ.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5396 Kibir ile aşk şu cihetten birbirine
benzer ki ikisi de kör eder.
Cenap Şehabettin
- 5397 Sakın sanma kibr kâmil işidir
Özin bilmez deni câhil işidir.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5398 Zenginlik ve şeref yüzünden kibirlenen,
kendine kötülüğü çağırmiş olur.
Lao-tzu
- 5399 Kibr idenler sanma kim meşhûd olur
İki âlemde olar merdûd olur.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5400 Âhir yine hâk olur bu tenler
Bilmem niye kibr ider idenler.
Şeyhülislâm Abdullah Vassaf Efendi
- 5401 Lâzım degül inâyeti ehl-i tekebbürün
Bahş eyledüm atâsını vech-i abûsuna.
Nahîfî
- 5402 Mütekebbirlere kibretme tasadduk
sayılır.
Nâilî-i Cedîd
- 5403 Bunu fehmedene canlar fedadır
Fehmetmeyenlerin ömrü hebâdır
Çünkü eyliyenin hasmı Hudadır
Ey gözüm âlemde kibir demişler.
Hâkî
- 5403-a Kibirlenmek, manen alçalmaktır.
Hasan-Âli Yücel

KİMSESİZ, KİMSESİZLİK

- 5404 Kimseler garip olmasın, hasret oduna
yanmasın
Hocam kimseler olmasın, şöyle garip
bencileyin.
Yunus Emre
- 5405 En hazin kimsesizlik lâkaydlar kalaba-
lığı içinde hissedilendir.
Cenap Şehabettin
- 5406 Gezerim Urum'u, Şam'ı
Yukan illeri kamu.
Çok aradım bulamadım,
Şöyle garib bencileyin.
Yunus Emre
- 5407 Gurbet elde garip kimdir bilmezler
Ağlayınca çeşmi yaşı silmezler
Garip hâlin nedir deyi sormazlar
Bulunmaz yârânı eşi garibin.
Âşık Garip
- 5408 Gökyüzünde olan yıldız
Garip midir bencileyin.
Bursalı Âşık Halil
- 5409 Kefen yetişmezmiş garip ölene
Belki yârın çevresine saralar.
Ercişli Emrah
- 5410 Garibin bağı baştır gözleri yaş
Döşegi toprak olur yastığı taş.
Ahmed-i Dâî
- 5411 Kimsesiz hiç kimse yok, her kimsenin
var kimsesi;
Kimsesiz kaldım, yetiş ey kimsesizler
kimsesi!
Ruşenî

KİN

- 5412 Adımız miskindir bizim
Düşmanımız kindir bizim
Biz kimseye kin tutmayız
Kamu âlem birdir bize.
Yunus Emre
- 5413 Herhangi bir kimseyi kıskanmaktan ya
da kin beslemekten kurtaracak
sihirbaz henüz yeryüzüne gelmiş değil.
Alain
- 5414 Hiçbir şey aşka kin kadar yakın değildir.
Raif Necdet Kestelli
- 5415 Aşk gibi kin de insanı aptallaştırır.
J.J. Rousseau
- 5416 Uzun uzadı tutma kimseye kin
İşitmedün mi kim yâ kin ü yâ dîn.
Güvâhî
- 5417 Kinimiz çok şiddetli olduğu zaman
bizi, kin beslediğimiz kimselerden
ziyâde alçaltır.
La Rochefoucauld
- 5418 Akıllı adam, yatışmış olsa da, kini, kül-
lenen ve eşelenmeyen ateş gibi sayar.
Beydeba
- 5419 Sevgi ile kin kalpte uzun zaman bar-
namaz.
Dostoyevski
- 5420 Kindarlık ve sertlik şeytanı dışa kov-
maz, içe iter.
Aleksis Kivi
- 5421 İnsanlarda kin öylesine inatçı ve de-
vamlıdır ki, hasta kişinin son nefesin-
deki başş isteği, ölümün yaklaştığına
açık bir işaretir.
La Bruyère
- 5422 Kadınlar aşkılarından fazla kinlerinde
sebatkârlardır.
Goldoni

- 5423 Yüzüne her gülênî mahrem-i esrâr
etme.
Var ise düşmanına kînini izhâr etme.
Lâ-edrî
- 5424 Sönmüş dostluklar üzerine aşılarmış
kin ağacı en öldürücü yemişleri verir.
Lessing
- 5425 Sevgi her zaman karşılık görür, kin de.
Alain
- 5426 İnsan sevgilisini ne kadar çok sever-
se, ona kin beslemeye de o kadar
âmâdedir.
La Rochefoucauld
- 5427 Her yangını söndürmek mümkündür;
ateş su ile; zehir panzehir ile, hüznün
sabır ile söner. Fakat kin ateşi asla
sönmez.
Beydeba
- 5428 Deve gibi kinciliği terk eyle
Kindar olan olmaz dindar demişler.
Beypazarlı Havâyî
- 5429 Kıl bu sözlerimi gûşüne perçin
Sakin bir kimseye hiç eyleme kin.
Kadri (Çankınlı Ali-)

KİTAP, KİTAPLIK

- 5430 Kendüne kitâbı eyle herdem
Ta ilmile cânun ola hürrem.
Behiştî (Karşıtiran Süleyman Bey Oğlu)
- 5431 Yaradan'ın karşısına bunca büyük ya-
pıtı okumamış olarak çıkmak düşün-
cesi beni çileden çıkartıyor.
Oliver Wendell Holmes

5432 Kitaplıklar, aklın tedavi yerleridir.
Diodorus Siculus

5433 Kitaplıklar, beynin çocuklarıdır.
J. Swift

5434 Bazı kitaplardan insan zevk alır; bazı-
larını olduğu gibi yutar; bazıları geve-
ler ve hazmeder.
F. Bacon

5435 Kitaplarınızı başkalarına vermeyiniz.
Zira ben kitaplığımı başkalarından al-
dığım kitaplarla yaptım.
Anatole France

5436 Kitap: Efkâr kutusu.
Âli Bey

5437 En eski kitaplar, onları okumamış bir
kimse için, henüz yeni çıkmış demektir.
Samuel Butler

5438 Bugünün gerçek üniversitesi bir kitap
kolleksiyonudur.
Thomas Carlyle

5439 Bu modern kitapların çoğu, bugünün
parıltılı yankılandır, çabuk söner. Siz
eski kitapları okumalısınız, klâsikleri
okumalısınız siz... Eski olan, iç değeri-
ni dışa verir, yaşayacak olanı gösterir.
Franz Kafka

5440 Kitap okumak istediğim zaman, otu-
rur bir tane yazarım.
Benjamin Disraeli

5441 Kitaplar düşüncelerin mezarlarıdır.
Longfellow

5442 Bazı kitaplar bize bir şeyler öğretmek
için değil, yazanın bir şeyler bildiğini
okuyucuya göstermek maksadiyle
yazılmış hissini veriyor.
Goethe

5443 Âlem bir kitaptır ki seyahat onu mütâ-
laa etmek demektir.
Abdülhak Hâmid Tarhan

5444 En kötü kitabın bile iyi bir sayfası var-
dır: Son sayfası.
G. Bernard Shaw

5445 Kötü bir kitaba para veren ahmak ka-
dar, kötü bir kitaptan para kazanan
yazar da vardır.
La Bruyère

5446 Kitap, çocuk ve çiçek – kalbimin üç
isteği.
Robert Southey

5447 Bir kitap bazen bir savaş kadar büyük
olabilir.
Benjamin Disraeli

5448 Dünyayı yöneten, kalem, mürekkep
ve kâğıttır.
James Howell

5449 Kitap bir odanın en seçkin süsüdür.
Smollet

5450 İyi bir kitap, iyi bir arkadaşdır.
Bernardin de Saint-Pierre

5451 Kitaplar yaşadıkça, "Geçmiş" diye bir-
şey olmayacaktır.
Bulwer-Lytton

5452 Kitabı iyi yapan okuyucudur.
Emerson

5453 Kitaplar, gerçek dostlardır. İnsan, ha-
yatının en büyük gerçek ve üzüntüleri
içinde bile olanlara başvurabilir ve on-
larda istediği şeyleri bulabilir.
Alphonse Daudet

5454 En iyi arkadaşlar, en iyi kitaplardır.
Lord Chesterfield

5455 Kitap zekâ çeşmesidir.
Horatius

- 5456 Kitaplar, soğuk ama, güvenilir dostlardır.
Victor Hugo
- 5457 Kitaplar bana gördüğüm düşleri anımsatır.
Wordsworth
- 5458 Kitaplardan daha iyi bir yol arkadaşı bilmiyorum.
J. Fletcher
- 5459 Kitap aklın ilâcıdır.
Ovidius
- 5460 Kendi kitaplarından bahseden bir yazar, kendi çocuklarından bahseden bir anne kadar kötüdür.
Benjamin Disraeli
- 5461 Umutla açılıp kazançla kapanan bir kitap, iyi bir kitaptır.
A. Bronson Alcott
- 5462 Bizi bütün kitapların ötesine bile götüremiyen kitap da nedir ki?
Nietzsche
- 5463 İyi bir kitabı öldürmektense bir adamı öldürmek daha iyidir.
Milton
- 5464 İki kez okunmayan kitap, kitap değildir.
Arnold Bennett
- 5465 Kitap denizinde kaptansız bir gemi gibi dolaşmasını severim.
W. Scott
- 5466 Kitap ruhun gıdasıdır.
Ovidius
- 5467 Ahlâka uygun, ya da ahlâka aykırı kitap diye birşey yoktur. Kitaplar ya iyi yazılmıştır ya da kötü. Hepsi bu kadar!
Oscar Wilde
- 5468 İnsanı şu ya da bu kitaba bağlayan, cezbeden şey, o kitabın dış yapısındaki, yani üslûbundaki uyumdur.
Novalis

- 5469 Kitaplar, atasözleri gibi, devirlerin vurduğu damgayla kıymet bulurlar.
Sir William Temple
- 5470 Yasalar ölür, kitaplar kalır.
Bulwer-Lytton
- 5471 Yararlı bir kitap! Ama hiç kimse okumuyor.
Cicero
- 5472 Kitapların da kendi yazgıları vardır.
Terentius Maurus
- 5473 Kitapları iki gruba ayırmak mümkündür: Günün kitapları ve her zamanın kitapları.
Ruskin
- 5474 Kitapsız eve şeytan girer.
Rıfat Necdet Evrimer
- 5475 Evreni gösterecek tek pencere kitaptır.
Mohammed Hecâzî
- 5476 Kitapların, bana yeten bir dükalkıtır.
Shakespeare
- 5477 Kitaba para vermeye kıyamayan bir millet canına kıyar.
Raif Necdet Kestelli
- 5478 Kitapsız bir ev, ruhsuz bir vücuttur.
Cicero
- 5479 İnsanların aynası kitaplardır.
Aldoux Huxley
- 5480 Elime biraz para geçer geçmez, yeni kitaplar alırım, geriye kalan olursa, onunla da yiyecek ve içecek.
Erasmus
- 5481 Kitabın yeri kalp üstüdür, arka cep değil!...
Rıfat Necdet Evrimer
- 5482 Gençlerini kitapla beslemeyen ulusların sonu acıdır.
Ovidius

- 5483** İnsanların gayri ahlâki dedikleri kitaplar, insanların kusurlarını gösteren kitaplardır.
Oscar Wilde
- 5484** Kadınlar gençlik için; yemek, doymak içindir; dostlar, toplum için; yolculuklar, öğrenmek için; ev, çiçek, taş ve antika şeyler satınalmak içindir. Bunlar sonra insanı fazla ilgilendirmezler. Ama kitaplar, hem gençlik, hem yaşlılık, hem hastalık, hem açlık, hem soğuk, hem rüzgâr, hem yağmur içindir.
Yüan-Mei
- 5485** Kitap bir aynadır. Ona bir maymun bakmışsa, orada elbet bir havari görüntüsü belirmez.
G.C. Lichtenberg
- 5486** Kitaplar, benim için en iyi, yaşlandıkça yıpranmayan tek dostlarımdır.
Maurice Rostand
- 5487** İnsan güzel bir kitabı bitirirken, sevgilisinden ayrılmış gibi, gönlünde derin bir hicran ve heyecan duyar.
Raif Necdet Kestelli
- 5488** Kitapların yakıldığı yerde, insanlar da yakılır.
Heinrich Mann
- 5489** Bu kitabın kaç dakikada okunduğunu bırak... kaç senede yazıldığını düşün.
Arif Nihat Asya
- 5490** Kimseye kitap tavsiye etmem. Eğer tavsiye ettiğim kitaba lâyıkça onu araya kendisi bulur. Lâyık değilse hediye etsem okumaz, hatırım için okusa da anlamaz.
Kemal Tahir
- 5491** 30 yaşındayım. *Donkişot*'u iki defa okudum. Üçüncü defa elli yaşında okuyacağım. İşte kitap budur.
Kemal Tahir
- 5492** Kitaplar, ne kadar yasaklanırlarsa o kadar daha çok satılıyor, o kadar daha fazla okunuyorlar.
Montaigne
- 5492-a** Kitaplardan daha sevimli hiçbir süs olamaz, kapaklarını açıp bir tek sözcük okumasanız bile.
Adam Smith
- 5492-b** Kitap nesnelerin en mükemmelidir.
S. Mallarmé
- 5492-c** Kitabın iyisi her okuyuşta bir başka türlü anlaşılır.
Sabahattin Eyuboğlu
- 5492-d** Her kitabın kapağı ismi kadar manâ ve telkin doludur.
Sabahattin Eyuboğlu
- 5492-e** Bir kitabı en iyi okuyan onu bir başka dile çevirendir.
Sabahattin Eyuboğlu
- 5492-f** Kötü bir kitap, iyi bir kitabın yanında kötülüğünden kurtulamaz. Hattâ kötü kitap, iyi kitabı da gölgeliyebilir.
J. Dutourd.
- 5492-g** Oyuncak, insan yavrusunun ilk kitabıdır; hayat dersi aldığı ilk kitap.
Refik Halid Karay

KOCA

- 5493** Akmayan dam, tütmeyen baca, kaynanasız koca.
Atasözü
- 5494** Koca: Müstecir-i dâimi.
Âlî Bey
- 5495** Hiçbir arzu uyandırmayan koca, yitik bir adamdır.
H. de Balzac

KOMŞU

- 5496 Kocasının hastalığından en çok mü-
tessir görünen bir kadın bile içinden
sevinir. Çünkü kocası daima gözünün
önünde ve avucunun içindedir.
Raif Necdet Kestelli
- 5497 Üç şeyi sıfır saymak gerekir: İçinde su
akmayan ırmak, hükümsüz bir mem-
leket ve kocasız bir kadın.
Beydeba
- 5498 Kocalar da hükümetler gibi hiçbir za-
man yanıldıklarını açığa vurmamalıdır.
H. de Balzac
- 5499 Çekingen âşık, kıskanç koca olur.
Oliver Goldsmith
- 5500 At, at oluncaya kadar sahibi mat olur,
derler. Bazı koca da, kansı kadın
oluncaya kadar iki kat olur.
Refik Halit Karay
- 5501 Bir koca eşinin iyi bir kadın olup olma-
dığını gösteren evlilik belgesini yüzün-
de taşır.
G. Gardony
- 5502 Bir koca, kansından ne daha önce
uyumalı, ne de ondan daha geç
uyanmalıdır.
H. de Balzac
- 5503 Saygılı evlât, iyi koca olur.
Rétif de la Bretonne
- 5504 Kan'nın gözünde imparator koca'dır.
Byron
- 5505 Evindeki şerefsizliği en son koca
öğrenir.
Juvenalis
- 5506 İyi adamdan kötü koca olmaz.
Shakespeare
- 5507 Eyden önce komşu, yoldan önce yol
arkadaşı, yolculuktan önce yol azığı.
H. Muhammed
- 5508 Ölüm karşısında evcilleşmek için
bence onunla komşu olmak gerekir.
Montaigne
- 5509 Amma cehdeyle ki ewel bir salih
konşı bulasın ve andan evi beğenip
alasın.
**Mercûmek Ahmed
(Kabusname'den çeviri)**
- 5510 Komşunu sev, ama aradaki bahçe
duvarını asla kaldırma.
George Herbert
- 5511 Yüce Tanrı görür, örter; komşu gör-
mez, haykırır.
Şeyh Sâdî
- 5512 Sağlam duvarlar sağlam komşu yaratır.
Robert Frost
- 5513 Sakın konşı hakkından olma gâfil
Ki konşı hakkı Tanrı hakkıdır bil.
Güvâhî
- 5514 Senin bardağını kırdıkları vakit de
komşunun bardağı kırıldığı zamanki
kadar sakın olmalısın.
Epiktetos
- 5515 Komşudan, kraldan ve kadınlardan
hiç bahsetmeye gelmez.
A. de Musset
- 5516 Kötü komşusu onu istemedikçe, en
iyi huylu insan dahi huzur içinde
yaşayamaz.
Schiller
- 5517 Konşı hakkı ulu hakdur ey ahi
Hoşnud eyle kâfir olursa dahi.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

- 5518 Hayatta, komşunun haberi olmasın-
dan korkacağın hiçbir şeyi yapma.
Epikuros
- 5519 Kendi seviyende olanı komşu edin.
Nâsır-ı Husrev
- 5520 İyi komşu aileden, kötü komşu gaille-
den sayılır.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 5521 Komşısını kim iderse bî-huzûr
Dü-cihânda Hak ide anı kesür.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5522 Minderi olacak onun Cehennem'de
kızıl kor;
Komşusu açken kendisi tok yatıyor.
Geoffrey Chaucer
- 5523 Ne güzel komşumuzdun sen, Fahriye
abla!
Ahmet Muhip Dıranas

KONUK (MİSAFİR)

- 5524 Misafiri horoz olanın ambarında buğ-
day kalmaz.
Atasözü
- 5525 Ne kötü kavimdir o kavim ki, hiç ko-
nuk gelmez o kavme.
Hz. Muhammed
- 5526 Mihmân-ı Hudâdır gurabâ, hân-ı
cihâna
Keçecizâde İzzet Molla
- 5527 Balıklar ve konuklar üç günde bayat-
larlar.
John Lyly
- 5528 Bir kere misafire çıkmış adın;
İstesen istemesen gideceksin.
Cahit Sıtkı Tarancı

- 5529 Ahmak konuk ev sahibini ağrlar.
Kaşgarlı Mahmut
- 5530 Kişi deyr-i cihânda bir iki günlük
misâfirdir.
Nev'î
- 5531 Kanâ'at eylerim nân-ı cevîne
Bana ne mâl lâzım ne hazîne
Nazar kılmam yerin köhne nevîne
Misafir gelmişim dünyâ evine.
Bursalı İsmail Hakkı
- 5532 Misafir gelmeyen kara evler yıkılsa da-
ha iyi.
Dede Korkut Kitabı
- 5533 Cenâb-ı Hakdan bir konuk gelse sana
Kudretince ide gör ikrâm ana.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5534 Misafirin iyisi gelir geçer kuş gibi
Kötüsüyse oturur dâima baykuş gibi.
Lâ-edrî
- 5535 Olur takdîr olan insâna ta'yîn
Yemez umduğunu mihmân-ı miskîn.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 5536 Konukdan kaçma nice vâfir olsa
Konuğa izzet eyle kâfir olsa.
Güvâhî
- 5537 Dilde gam var, şimdilik lûtf eyle gelme
ey sürûr
Olamaz bir hânede mihmân mihmân
üstüne.
Râsih
- 5538 Dünyada bahtiyar yaşadığını söyleyen
ve geçen zamandan memnun olarak,
hayatı, doymuş bir misafir gibi bırakıp
giden bir adama nadiren rastgelinir.
Horatius
- 5539 Gam değil gelse dile Bâki peyâpey
derd ü gam
Eksik olmaz tekyedir mihmân mihmân
üstüne.
Bâkî

- 5540 Herkes, küçük büyük
Mihmanıdır ribât-ı hayâtın.
Tevfik Fikret
- 5541 İş bu söze Hak tanıktır, bu can
gövdeye konuktur
Bir gün ola çıka gide, kafesten kuş
uçmuş gibi.
Yunus Emre
- 5542 Hükmedenler bu cihan mülküne şark u
garbdan
Ger Süleyman ger Skender cümlesi
mihmandır.
Cem Sultan
- 5543 Hânene her kim olursa mihmân
Eyle mümkün olanı zîver-i hân.
Nâbî
- 5544 Kaçan konuk gelse rızkı bile gelür.
Ahmed-i Dâ'î
(Miftahü'l Cenne'den çeviri)
- 5545 Tâk-ı Çarhun nakşını bâkî sanub
aldanma kim
Köhne mihmân-hânedür halk-ı cihân
mihmândur.
Ahmed Paşa
- 5546 Konuk gerçi ki bulur konmağa yer
Yimez umduğunu bitüdüğü yir.
Mehmed (İşkname'nin şairi)
- 5546-a İşk oldı gü mihmân, kıl ana fidâ cânını,
Bir dahi anun gibi mihmân ele mi girer.
Emir Buharî

KONUŞMA

- 5547 Üç kişiyse, kalabalık çoğalmadıkça
ikiniz gizli konuşmamalısınız, çünkü
bu hareket, üçüncünüzü mahzun
eder.
Hz. Muhammed

- 5548 Konuşmasını öğreninceye kadar sus-
mak güç değildir.
Mikszath
- 5549 İnsanlar susarak da konuşabilirler.
Behzat Ay
- 5550 Çok bilenler konuşmaz, Çok konu-
şanlar bilmez.
Lao-tzu
- 5551 Övünmek fırsatını bulamadığımız za-
manlar az konuşuruz.
La Rochefoucauld
- 5552 Onu hiç kullanamazsan nâdân,
Neye vermiş sana nutku Yezdân?
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 5553 Bilgece konuş, düşman da duyuyor.
Stanislaw J. Lec
- 5554 Birakın söylesin: Dipsiz mubahaseleri
kısa kesmenin en müessir çaresi bu-
dur.
Cenap Şehabettin
- 5555 Konuşan Yahudi, yalan söyleyen ağız
demektir.
Victor Hugo
- 5556 Çok konuşmayınız; herkesin gözün-
den düşersiniz.
Hz. Ali
- 5557 Konuşma yeteneği insana düşünce-
sini gizlemek için verilmiştir.
R.P. Malagrida
- 5558 İnsan, hayvandan konuşmakla üstün-
dür. Ama doğru konuşmazsan hay-
vanlar senden üstün olurlar.
Şeyh Sâdî
- 5559 Konuşma zevki kadınların en yaman
tutkusudur.
Lesage

5560 İnsanların bazen birbirlerine söyleyecek sözü yoktur, ama gene de konuşurlar.

Senancour

5561 Dünyada kekemelerden çok konuşmayı, topallardan çok da yürümeyi seven kimse yoktur.

Diderot

5562 Öğren lisân-ı asr ü rûsûm-î zemâneyi
Bak tab'-ı nâse vakte münâsib
tekellüm et.

Şeyhülislâm Mehmed Es'ad

5563 Kuyuya kova saldım
Araba urganıyla
Yalnız yatan çavuşum
Konuşur yorganıyla.

Mâni

5563-a İçimize kapanıp kendimizle konuşmamız
Bitirir, bunaltır, öldürür bizi.

Werner Aspenstrom

5563-b Çok konuşmak insanın gözden düşmesi için en güvenli yoldur.

La Bruyère

5563-c İnsan dilini tutup konuşmadıkça ayıbı da, hüneri de gizli kalır.

Şeyh Sadi

5563-d Dinlemekten akıl, konuşmaktan pişmanlık doğar.

Konfüçyüs

5563-e Konuşma, insanın aklını kullanma sanatıdır.

Platon

KORKMAK, KORKU

5564 Testi, taştan korkar.
Mevlâna

5565 Korkak insanlar, başaklı buğday sapını bile yılan sanır.
G. Gardony

5565a Çoğu kez korku, yalan söylemesini öğretir.
Alfred de Vigny

5566 Kimseden havf eylemez Allah'dan havf eyleyen.
Keçecizâde İzzet Molla

5567 Kim etrafa korku salarsa, kendisi de korkusuz değildir.
Epiküros

5568 Korku tüm erdemlerin önüne set çeker.
Publilius Syrus

5569 Aşka daima korku arkadaşlık eder.
Racine

5570 Belirgin çizgilerden korkan puslu
havayı
Kurttan korkan
Köpeği sever.
Yüksel Pazarkaya

5571 Korku içinde yaşayan adam, asla özgür değildir.
Horatius

5572 Korku ve umut iki boş varlıktır.
Goethe

5573 Kimseden korkmamak için kimseyi korkutmamalıdır.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde

- 5574** Dünyada yapılacak en büyük iyilik, korku içinde yaşayan bir kimseyi esenliğe kavuşturmaktır.
Beydeba
- 5575** Korku, yalan doğurur.
Dostoyevski
- 5576** Ne kadar az korkarsak o kadar az tehlikedeyiz.
Titus-Livius
- 5577** Hiçbir şeyden korkmayan kimse, herkesin korktuğu adam kadar kudretlidir.
Schiller
- 5578** Vezir, Melik'ten korktuğu kadar Tanrı'dan da korksaydı, melek olurdu.
Şeyh Sâdî
- 5579** Cüret etmekle cesaret, gecikmekle korku artar.
Publilius Syrus
- 5580** Kim korktuğu ya da kendinden korktuğunu sandığı insanı sevebilir.
Cicero
- 5581** Bir insan korkak mı, namuslu adam olamaz.
D. Szabo
- 5582** Korku kimi zaman topuklanımıza kanat takar, kimi zaman da ayaklarımızı yere çiviler.
Montaigne
- 5583** Korkmağa başladığım anda korkuyu yenerim.
Schiller
- 5584** Acının sınırı vardır, ama korku sınır tanımaz.
Plinius
- 5585** İnsan, sevdiğinden korkar, fakat korktuğunu sevmez.
Cenap Şehabettin
- 5586** Aşkla korku, sırça ile taş benzer.
Şeyh Sâdî
- 5587** Herhangi bir şeyden korkan kimse, kudretli olamaz.
Enrique Larreta
- 5588** Korkaklar hiçbir zaman zafer anıtları dikmemişlerdir.
Platon
- 5589** Korku nedir, utanma nedir bilen bir adam için daima bir kurtuluş yolu vardır.
Sophokles
- 5590** Korku, gelecek bir kötülüğü beklemedir.
Platon
- 5591** Korku, köleliktir.
Platon
- 5592** Saygı olan yerde korku olur ama, korku olan yerde her zaman saygı olmaz.
Platon
- 5593** İt taştan, bacı kardaştan korkar.
Atasözü
- 5593-a** Nâr-ı aşka yanmağa öğren dilâ pervânen
Can u başı terkeden âşıklara pervâ neden.
Şeyh Sezâyî
- 5593-b** Zaten hangi insan korkularının sımna varmış ki?
Murathan Mungan
- 5593-c** Katılır bir yerde kalır oyuncak;
Kurgular biter.
Ölüm... O geldi mi ne var korkacak;
Korkular biter.
Necip Fazıl Kısakürek
- 5593-d** Korku bilgisizlikten doğar.
Susanna Tamaro
- 5593-e** Benim ulu korkum heman şundandır
Gaynlara gönül vere yâr deyi.
Kayıkçı Kul Mustafa

KOYUN, KUZU

- 5594 Her koyun kuzusuna meler.
Atasözü
- 5595 Anasından büyük kuzu olmaz.
Atasözü
- 5596 Yüz koyun bir kurda ne yapar?
Yalnız Adam
- 5597 Sürüden ayrılan koyun
Kuzum der de meler gelir.
Ercişli Emrah
- 5598 Dünyanın gidişi acayip oldu
Koyun belli değil kurt belli değil.
Ruhsatî
- 5599 Kuzusuna kıyamıyan kebab yiyemez.
Cehap Şehabettin
- 5600 Koyunun nice çoğ olsa sürisi
Yiter binine kassabın birisi.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 5601 Koyunlar bulur en yeşil dağı.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 5602 Ki boynuzsuz koyunun öcin ol Hak
Alur boynuzludan âhir muhakkak.
Güvâhî
- 5603 Zavallı koyun sürüsü! Çobanı da
besler, çoban köpeğini de, kurdu da...
Cenap Şehabettin
- 5604 Sen bir kuzu ben bir kurdum
Seni benden sakınırım.
Gevherî
- 5605 Mal derdinde kasap
Can derdinde koyun
Ne çirkin oyun
Ne berbat kafiye.
Orhon M. Anburnu

- 5606 Bir kuzu koyundan ayrı ki durdu
Yemez mi dağların kuşuyla kurdu.
Kağızmanlı Hıfzı
- 5607 Kimseyin aybını gözetme ey yâr
Sen hemen gayret et postunu kurtar
Her koyunu bacağından asarlar
Nene lâzım fûlan falan demişler.
Mir'âtî
- 5608 Ne kadar çok olsa sürüde koyun
Cümlesin bir kasap kırar, demişler.
Şerifî

KÖLE, KÖLELİK

- 5609 Ay doğar batar şimdi
Işığı tutar şimdi
Yârimin kölesiyim
Dilerse satar beni.
Mânî
- 5610 Tekbaşına kumanda etmek, bir
köleliktir aslında.
Herman Melville
- 5611 İnsanlar köleyseler bu, onların kendi
hak ve güçlerini bilmemelerindendir.
Estienne de la Boetie
- 5612 Köle, düşüncesini söyleyemeyen
adamdır.
Euripides
- 5613 Sevdi, aldattı beni;
Güldü, ağlattı beni!
Gittim kölesi oldum;
Götürdü sattı beni!
Orhan Seyfi Orhon
- 5614 Köleliğin beteri, kendinin kölesi olmak
değil midir?
La Fontaine

KÖPEK

5615 Başkasının kölesi olmayan ve başkasını kendine köle etmek hırsına kapılmayan bir kimseye ne mutlu!

Fenelon

5616 Köle olmayan var mı bu dünyada?

Herman Melville

5617 Bana bir harf öğreten, beni kendisine köle yapar.

Hz. Ali

5618 Şeytana köle olmak, bir kadına köle olmaktan daha iyidir.

Massinger

5619 Yıpranmış bir kalp yoktur ki köleleşmesin.

A. de Lamartine

5620 Kölelik insanı alçaltır, alçaltır, o kadar ki ona köleliği sevdirebilir.

Vauvenargues

5621 Köle, kanaati nisbetinde hürdür. Hür adam ise tamahı nisbetinde köledir.

Kendî

5622 Ezizim ne hazeldir
Ne güldür, ne hazeldir.
Beyin köleliğinden
İtin damı gözeldir.

Azerbaycan halk bayatısı

5623 Bir bende ki azad ola elbet olur şâd
Amma ki senin benden olan olur şâd

Nâci Ahmed Dede

5624 Başka söz söylemem aşkdan yana ben

Yaralı bir kuşum, battım kana ben,
Ömrümce baş koydum güzelliğine
Azatsız köleyim bil ki sana ben.

Baki Süha Ediboğlu

5625 Köpektir zevk alan sayyâd-ı bî-insâfe
hizmetten.

Namık Kemal

5626 Köpeğe sormuşlar: Kaç taş yersin?
Oropsu çocuğu bilir, demiş.

Atasözü

5627 Arkadan dil uzatan itlere verme
kıymet

Yedikleri herzeyi göm toprağın altına
Her havlıyan köpeğe bir taş atarsan
eğer

Taşın dirhemi çıkar gitgide bin altına.

Ferit Kam

5628 Tilkinin izinin bulunması taziye düşer.

George Eliot

5629 Avcının dönüşünü bekleyenler önce
onun köpeğini görürler.

Resul Hamzatov

5630 Köpeğe gem vurma: Kendisini at sanır.

Cenap Şehabettin

5631 Komşularından av kapmak aslanlara
göre ayıptır, köpeklerle değil.

Mevlâna

5632 Kuvvetleri eşit olan köpekler, birbirlerine
dişlerini gösterirler. Ortada paylaşılacak
bir şey olduğu zaman da birbirlerine
saldırırlar.

Voltaire

5633 Köpekler, tanımadıklarının arkasından
havlalarlar.

Herakleitos

5634 On insan bir sofrada yemek yer de, iki
kişi bir leşin başında uyuşmaz.

Şeyh Sâdî

Köpek

- 5635** Herkesin bir köpeği vardır.
Diderot
- 5636** Meydan boş olunca, geçen bir köpek bile büyük etki yapar.
Paul Valéry
- 5637** Cifedür dünya, şarâbıdur serâb
Cifeye tâlib olanlardur kilâb.
Abdurrahman Karahisarî
- 5638** Köpeklerle yatan, pire ile kalker.
John Florio
- 5639** Köpeğin ölümü de köpekçe olur.
Çehov
- 5640** Köpeğin karnı doyarsa daha çok serkeşleşir.
Mevlâna
- 5641** Köpekler boğuşurken birbirlerini ne kadar çok ısırırsa o kadar kızarlar.
Tolstoy
- 5642** Hiçbir köpek görmedim ki, başka bir köpeğin karşısında baş eğsin!
İkbal
- 5643** İt ağzını kemik tutar demişler.
Havayî, Beypazarlı
- 5644** Uzaktan havlayan köpek ısırılmaz.
Thomas Fuller
- 5645** İtle domuz birbirlerini kokusundan tanır.
Plautus
- 5646** Kudurmuş köpek efendisini de tanımaz.
Enrique Larreta
- 5647** Sürüdürlere köpeği öldürene.
Nâbî
- 5648** Tazılar kendileri için koşar ama, av efendileri için avlarlar.
Shakespeare
- 5649** Bir sürü için yırtıcı bir köpeğin kurtla arkadaş olmasından daha büyük bir belâ düşünülemez.
Molla Câmi
- 5650** İt, sebepsiz ulumaz.
Kalevala (Fin destanı)
- 5651** Fazla beslenirse, köpek kudurur.
Tolstoy
- 5652** Köpek, yarasını yalaya yalaya iyi eder.
Mevlâna
- 5653** Bir kemik parçası bulan bir köpeğin etrafında bir sürü köpek dolaşır.
Beydeba
- 5654** Köpek, mamûr olan yerde bulunur.
Mevlâna
- 5655** Bize Tâhir Efendi kelb demiş
İtifâtı bu sözde zâhirdir
Mâlikî mezhebim benim zîrâ
İtikâdımca kelb tâhirdir.
Nefî
- 5656** Gelse rakib hâtırına zülfüne yapış
Demişler ulular iti an hâzır it asa.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 5657** Çünkü sürdün yâr işigünden rakîbi iy gönül
Çek ne gavgası olursa iti öldüren sürür.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 5658** Ürümmezse kurda sürüde bir it
Ana hoş biberli yal olur mu ya.
Ali Gufranî
- 5659** Ben ululardan işitdim köpeği yol kocadır.
Kuburîzâde Havâyî
- 5660** Yal olmazsa köpek sürüde yelmez.
Kalecikli Mir'atî
- 5661** Bir itin ölümü yakın gelince
Câmi divanna siyer demişler.
Refikî

5662 Dünya şahit iken sadakatine
Kurdu severim de köpeği sevmem.
Tokadizade Şekib

5663 Köpeğe çan takılmaz.
Atasözü

5663-a Bir köpeğin önüne, bir eşek yükü şeker koysan, köpeğin gönlü leşe meyl eder.
Mevlânâ

5663-b Köy köpeksiz olur mu?
Atasözü

5663-c Ne köpekler sığınır bir yığitin gölgesine.
Tâlat Sait Halman

KÖPRÜ

5664 Boğılmak yağ yürüyüp su içince
Muhannes köprisinden er geçince.
Şeyhî (Yusuf Sinan)

5665 Eğer yolcu isen köprüyü dolan
Göz göre çamura batmalı değil.
Hatayî (Şah İsmail)

5666 Sular kim tiz aka köprü yıkar ol
Furun kim tiz ola ekmek yakar ol.
Şeyhî (Yusuf Sinan)

5667 Her ne tohumu eksen anı biçsin
Her ne köprü yaptın andan geçsin.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

5668 Yolun üzre eğer köprü ola ol
Basuban geçme uluyı budur yol.
Güvâhî

5669 Boğulmak suya çok yağdır değil
derd
Muhanet köprisinden geçme iy merd.
Güvâhî

5670 Benim suya zafer tâkı diye düşündü-
ğümü onlar köprü olarak düşündü-
ler... anlaşılmadık.
Arif Nihat Asya

5671 Bir nefes bunda râhat olmak yok.
Köprü üzre ikamet olmak yok.
Nev'izâde Âtâyî

KÖR

5672 Körden gözlü, topaldan ayaklı,
deliden deli doğar.
Atasözü

5673 Şimdi şöyle bir zamandır
Yol gösterir körler bize.
Teslim Abdal

5674 İnsanların çoğu kör olarak doğar... bir
gerçek gözlerine batıncaya kadar da
bunun farkına varmazlar.
Jean Cocteau

5675 Göz yumulmakla kör olunmaz.
Mehmet Âkif Ersoy

5676 Bir resim sergisi, bir köre göre can
sıkıcı bir yerdir.
G. Bernard Shaw

5677 Kör, tehlikeyi görmediği için cesur olur.
Diderot

5678 Hakî kör, kendini büyük görendir.
Raif Necdet Kestelli

5679 Akıl başka yerde olunca gözler kör olur.
Publilius Syrus

5680 Zâtî her ferd bir muammadır,
Bunda çeşm-i basiret a'madır.
Abdülhak Hâmid Tarhan

- 5681** Körler memleketinde şaşılar kral olur.
J.J. Rousseau
- 5682** Bir iş ber karışmadan da olurken onun üzerinde konuşmam yakışık almaz. Ama körün kuyuya gittiğini görür de ses çıkarmazsam, bu, günah olur.
Şeyh Sâdî
- 5683** Görmek istemeyenlerden daha kör kişi olur mu?
Gandhi
- 5684** Bizde eksik olan bizi çeker; ışığı hiç kimse kör kadar sevmeyiz.
Victor Hugo
- 5685** Çeşm-i âmâya göre leyl ü nehâr ikisi bir.
Aynî
- 5686** Zâhid ne bilir aslını imân ile küfrün Akdan karayı fark idemez dîde-i a'mâ.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 5687** Kör odur ki bir düştüğü kuyuya bir dahi düşer.
Hamzavî
- 5688** Müşkilin var ise bir kâmile sor Yol gösteren pek çok olur âmâya.
Tokatlı Gedâyî
- 5688-a** Görmezlerin evrenindeki güzelliğe gölge düşmez.
Ziya Mısırlı
- 5688-b** Bunca körlüğe neylesin dünya güzel liği.
Jules Superville
- 5688-c** Köre renk, sağıra ahenk sorulur mu?
Refik Halid Karay

KÖTÜ, KÖTÜLÜK

- 5689** Kötüye dert mi eksik, güzele yâr mı eksik.
Atasözü
- 5690** Kimileri bin türlü kötülük edip tek bir hesap vermeden yaşıyor, kimileri tek bir yanlışla mahkûm oluyor.
Shakespeare
- 5691** Her kötülük zayıflıktan gelir; çocuk zayıf olduğu için kötüdür, onu güçlü kılin, iyi olacaktır; her şeyi yapabilen kişi hiç kötülük etmeyecektir.
J.J. Rousseau
- 5692** Seni her mecliste hacil düşürür Kötülerle konup göçücü olma.
Karacaoğlan
- 5693** Yavuzların kulağın burup te'dip idip koyuvermek şuna benzer ki kurdu tutup ant verip koyuvereler.
Yazicioğlu Ali (Tarih-i Âl-i Selçuk'tan çeviri)
- 5694** Kötüler, kendilerine tahammül edildikçe, daha çok azarlar.
Şeyh Sâdî
- 5695** Kötülük yapan, kötülüğe uğrayandan daha talihlidir.
Demokritos
- 5696** Kötünün dünyada eseri kalmaz.
Seyranî
- 5697** İnsanların elinden iyilik yapmak için bir şey gelmez. Onlar sadece kötülük yaparlar.
Voltaire
- 5698** Kötü yaradılışlı insana ilim öğretmek, yol kesen haydutların eline kılıç vermeye benzer.
Mevlâna

- 5699** Sevdiklerimizden gelen kötülük, sevmediklerimizden gelen iyilik kadar acıdır.
Cemil Sena Ogun
- 5700** İnsanlar hiçbir şey yapmamakla kötü şeyler yapmayı öğrenirler.
Columella
- 5701** Kendimiz için kötülüğün ne olduğunu hepimiz biliriz.
Tolstoy
- 5702** Tanrı seni, senin kötülüğünden korusun.
Ebûl-Hasan Bûşencî
- 5703** Kötülüğü erdemın zıddı olarak görmek onu şereflendirmekten başka bir şey değildir.
Novalis
- 5704** İnsanı iyilikten çok kötülük örneği çeker.
Chateaubriand
- 5705** İnsanlara kötülük etmek iyilik etmekten daha kolaydır.
Platon
- 5706** Bütün kötülükler, bütün erdemler kalbimizdedir, senin kalbindedir, benim kalbimdedir.
Hans Christian Andersen
- 5707** Kötülük akılda yer etmiş, inatçı ve ancak mucize ile iyileştirilebilen bir ruh hastalığıdır.
Novalis
- 5708** Bereket versin, insana kötülük birbirini ardınca gelir de tükenir.
Ahmed Rasim
- 5709** Başımıza gelecek her kötülük, eğrilik etmekten yeğdir.
Platon
- 5710** Halk olalı kâ'inât olmuş değil Kötüden kimse vefâ görmüş değil.
Zarîf-i (Ömer Ahmed Baba)
- 5711** Önüne kötülük etme fırsatı çıkmamış kişiye, iyiliğinden ötürü teşekkür edilebilir mi?
Cervantes
- 5712** Kötülük yapınca bir korku hissederiz.
Lao-tzu
- 5713** İnsanlar bize ya hınç, ya da korku yüzünden kötülük ederler.
Machiavelli
- 5714** Kötülük etmek isteyen, bahanesini daima bulur.
Publilius Syrus
- 5715** Kendimden başka kimseye kötülük etmeden yaşamak istiyorum.
Tolstoy
- 5716** Şerri terk it başta aklun var ise Hayra meyl it sana devlet yâr ise.
Abdurrahim Karahisarî
- 5717** Ha deniz suyunun tuzluluğunu bir damla balla gidermeye kalkışmışsınız, ha kötülerı tatlı dille yola getirmeye.
Bhartrihari
- 5718** Kötülere iyilik etmek, iyilere kötülük etmekle birdir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 5719** İnsan, yalnız sevdiği zaman kötülük etmez.
Anatole France
- 5720** Her şeyde bir kötülük görmeyi en çok nankörler öğretir.
Publilius Syrus
- 5721** İnsanoğlu hiç de kötü olarak yaratılmamıştır; ama hastalandığı gibi kötüleşir de.
Voltaire
- 5722** Şefkat itme yatlıya zahmet gerek Yarasına anların dâim tuz ek.
Abdurrahim Karahisarî

- 5723** İnsandaki boş tecessüsün doğurduğu kötülükler, yeryüzü kadar eskidir.
J.J. Rousseau
- 5724** Dünyada her kötülük, hemen daima cehaletten gelir.
Albert Camus
- 5725** Âdemoğlu ne kadar mutlu olurdu, kötülüğü tanımamış olsaydı.
André Gide
- 5726** İyilerden kemlik gelmez sevdiğim.
Kâtibi
- 5727** Bir kötülüğün bulunduğu yere ikinci ve üçüncü kötülükler de uzak değildir.
G. Keller
- 5728** İyiliğe gücün yetmezse kötülük yapma.
Ferideddin Attar
- 5729** İnsan kötülükleri kendi icat eder.
J.J. Rousseau
- 5730** Kötülük çoğu zaman saflığın kuzu postuna bürünür.
F. Herczeg
- 5731** Herkes kendisine sakladığı en dürüst mantığıyla kötülüklerinin farkındadır.
Hikmet Erhan Bener
- 5732** Erdem kılığına girmemiş, ondan des-tek almamış kötülük var mı?
La Bruyère
- 5733** Kötülüğü öğrenmenin yaşı yoktur.
Lessing
- 5734** Kötülük edebilmek ellerinde iken bütün ömrünü doğrulukla geçirmek çok güç ve övmeye değer bir şeydir.
Platon
- 5735** İnsanların kötülüğüne son yoktur ve bunun büyük kısmı kıskançlıkla korkudan meydana gelir.
André Maurois

- 5736** Benim başkalarna yapamıyacağım bir kötülüğü başkaları bana yapabilir.
Alfred de Musset
- 5737** Yavuz kişileri diri komak, eyüleri depelemek gibidir.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den çeviri)
- 5737-a** Siz, usun kişiye kötülük öğüttlediğini gördünüz mü?
Vauvenargues
- 5737-b** Seni her mecliste küçük düşürür, Kötülerle konup göçücü olma.
Karacaoğlu
- 5737-c** Kendinden başka kimse sana kötülük edemez.
M. Gandhi
- 5737-d** İnsan kötülük yapmak niyetindeyse, fırsat gelmekte gecikmez.
Sir Walter Scott
- 5737-e** Başkalarını ne denli kötü bilsek gene kendimizden üstün buluruz.
Bergson
- 5737-f** Pişman olmak iyi bir şey, ama kötülük etmemek ondan daha iyi değil mi?
George Sand
- 5737-g** Kötülük kolaydır, sıradandır, direniş de görmez.
Susanna Tamaro

KRAL, KRALLIK

- 5738** Ah, krallık döneminde Cumhuriyet ne güzeldi.
Clemenceau
- 5739** Siz ey insanlar, krallıktan bıkılmaz mı sanırsınız?
Lessing

- 5740 Kraldan fazla kralcı olma.
Kral Louis XVI. döneminden bir slogan
- 5741 Kral öldü, yaşasın kral!
Bir Fransız kralının ölümünün ve tahta ardılının gelişinin ilanında münadi tarafından söylenen söz
- 5742 Bir kral uyuduğu sürece tacından, bir erkek de kansının kalbinden olur.
Schiller
- 5743 Kötü kralların mutluluğu, halkın felâketidir.
Vauvenargues
- 5744 Bir halkın acılan, iniltileri ortasında keyif sürmek krallık değil, zindan bekçiliği etmektir.
Goethe
- 5745 Zayıf ve güçsüz insanların krallarla müşterek bir noktası vardır, onlar hiç-bir zaman mutlu değildirler.
Shelley
- 5746 Değerli kişileri etrafında toplamayan bir kral bence ordusuz bir komutan gibidir.
Goethe
- 5747 Kral, kafalı ve iyi yaradılışlı bir adamsa mutluluğuna krallığın kattığı şey pek azdır.
Montaigne
- 5748 Hükümdarların en mutlusu, tilki postuna en iyi sannanlar olmuştur.
Machiavelli
- 5749 Hükümdarlarla arkadaş olmak, göğsünde bir yılan taşımak gibidir; yılanın ne zaman zehirini akitacağı anlaşılmaz.
Beydeba

- 5750 Hükümdarların, arkadaş oldukları kişilere karşı vefasızlıktan ve kaybettikleri dostlara karşı teessürleri, bir dost kaybettiğçe yenisini karşılayan fahişelerin vefasızlığına ve teessürüne benzer.
Beydeba
- 5751 Bir kral için en büyük erdem uyruklarını tanımasıdır.
Martialis
- ## KUL, KULLUK
- 5752 Bir başıma kalsam şehe, sultana kul olmam
Viran kalasî hânede evlât ü iyâl var.
Dertli
- 5753 Tütalum çerha irişmiş câhun
Yine ednâ kulusun Allah'un.
Nâbî
- 5754 Ruhunda kulluk olan tahta çıksa yine kuldur.
Vauvenarques
- 5755 Hallâk-ı cihân kulluğa şayestedir ancak
Kendin gibi bir tabasbus ne belâdır.
Sünbülzâde Vehbî
- 5756 Ne beyin, ne paşanın, ne hakanın kuluyum
Kendine secde eden bir milletin oğluyum.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 5757 Zülfünün zencîrine bend eyledi şahım beni.
Kulluğundan itmesün âzâd Allahım beni.
Avnî (Fâtih Sultan Mehmed)

5758 Sınarlamagıl kulun gâh gâh
Şayet gün gele ki ola padişâh.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferhengname-i Sa'dî'den çeviri)

5758-a Behey elâ gözlü cânım
Kul olmağa geldim sana.
Gönül tahtında sultanım
Kul olmağa geldim sana.
Kul Mehmet

5758-b Ne Süleymân ne Selim'in kuluyuz
Hazret-i Rabb-i Rahîmin kuluyuz.
Esrar Dede

5758-c İnsan olan vatanının kuludur.
Mehmet Emin Yurdakul

5758-d Has ü âm mutî' âsî
Dost kuludur cümlesi.
Yunus Emre

5758-e Kul hatasız olmaz mademki kuldur.
Gevherî

5763 İnsan, kumar oynayan hayvandır.
Charles Lamb

5764 Kumarbaza şeşüse lâzım, ama seyek
geliyor.
Şeyh Sâdî

5765 İnsan bir şeyini tehlikeye atmazsa ku-
mar oynamış sayılmaz.
Armand Salacrou

5766 Kumardaki tehlikelere karşı bedava
bir sigorta vardır; hiç oynamamak.
Alain

5767 Kuman olanın toman yağmaya gider.
İbrahim Olcaytu

5768 Kumar, kendini beğenmiş kişilerin tut-
kusudur.
Alain

5769 Kumar, kendi parasını hiç uğruna
başkasına vermek ya da başkasının
parasını beleştten kapmaktır.
Mohammed Hecâzî

5770 Kumar, yalanın anasıdır.
John of Salisbury

5771 Kumar; hırs ve tamahın çocuğu, isra-
fın ana babasıdır.
C.C. Colton

5772 Kumar; hırs ve tamahın çocuğu, kö-
tülüğün kardeşi ve zarar ziyanın baba-
sıdır.
George Washington

5773 Ewel yutul da sonra çalış sen de
yutmağa
Bâziçekâr-ı devletin öğren kumarnı.
Âtrîf (Mustafa Âtrîf Efendi)

5774 Kumarla içkiye kim ki pey sürür
İlk tadışta birden başın döndürür
Azın azın ocağını söndürür
Âhir hânümânın yıkar demişler.
Mevcî

KUMAR, KUMARBAZ

5759 Kumarda üten de uyumamış,
ütülen de.
Atasözü

5760 Kumar oynayan servetinin, zamanı-
nın, özgürlüğünün ve sağlığının kay-
bından suçludur.
Nathaniel Cotton

5761 Kaybetmek ihtimali olmasaydı kim
kumar oynardı?
Alain

5762 Kumarbaz zarından, ülema kitabından
uzak düştü mü seyreyle gümbürtüyü.
Shakespeare

KURT

- 5775 Kurda koyun güttürmezler.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 5776 Kurtlarla sofraya oturan, kendisini konuk mu yoksa yemek mi saydıklarını bilemez.
Trevarian
- 5777 Kurdu kurtaran koyunları öldürür.
Victor Hugo
- 5778 İnsanla birlikte büyüse bile, kurdun eniği yine kurt olur.
Şeyh Sâdî
- 5779 Kurtla yaşayan ulumasını öğrenir.
Goldoni
- 5780 Koyunun bulunduğu yerde kurt eksik olmaz.
H. de Balzac
- 5781 Kurt kurdu yemez.
Manzoni
- 5782 Kurt sürüsünde köpek kılavuzluk edemez.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 5783 Kurt komşusunu yemez.
Kaşgarlı Mahmut
- 5784 Biz hem kurtların doymasını, hem de koyunların sağ olmasını istiyoruz.
Tolstoy
- 5785 Aslı kurt yavrusu yine kurt olur.
Dadaloğlu
- 5786 Kurdun yumuşaklığına, at cambazının sözlerine, delikanlı sevgisine, orospu yeminine inanan kimse delidir.
Shakespeare
- 5787 Bir sürünün çobanı kurt olursa, koyunları kim koruyacak.
Şakik-i Belhî
- 5788 Kurtlar birbirlerine düştüğü zaman aralarında koyun rahat eder.
Şeyh Sâdî
- 5789 İki dişi kurt bir inde bannamaz.
Puşkin
- 5790 Kurtların içinde ceylân mâsumiyetiyle ömür sürülmez.
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 5791 Yatan kurttan gezen tilki yeğdir dedikleri gerçektir.
Hamzavî
- 5792 Bir kişi kurt eniğün besledi çün büyüdü issini paraladı.
Manyaslı Mahmud (Gülistan'dan çeviri)
- 5793 Çakala yalvarır kurdun zebunu.
Mehmed (İşkname'nin şairi)
- 5793-a Kurtlar kurttur çünkü, duyuyor musun beni, kuzucuk?
Eleni Vakalo
- 5793-b Ardında yüz köpek havlamayan kurt, kurt değildir.
Atasözü
- 5793-c Aç kurt dağa varmış, çıkamamış, demişler "ne kadar toktur."
Atasözü
- 5793-d Dünyanın gidişi acayip oldu Koyun belli değil kurt belli değil.
Ruhsatî

KUSUR (AYIP)

- 5794** Bizden başka bilen olmadığı zaman
kusurlarımızı pek çabuk unuturuz.
La Rochefoucauld
- 5795** Kendü aybın bilmeyen gafil kişi
Halkın aybın gözlemek olur işi.
Abdurrahim Karahisârî
- 5796** Birçok kusurlarla dolu olmak kuşku-
suz kötü şeydir; fakat onları bilme-
mezlikten gelmek daha kötüdür.
B. Pascal
- 5797** Bir aybın olursa bin hünerde
Oldur görünen heman nazarda.
Lâtîfî
- 5798** Ey mevsimler, ey şatolar!
Deyin kusursuz kim var?
Rimbaud
- 5799** Âlemin aybını kusmakla kirlenen ağız
temizleyecek ilâç yoktur.
İbrahim Olcaytu
- 5800** Aşkın gözleri ne kadar keskin olursa
olsun, kusurları görülebilir mi?
J.J. Rousseau
- 5801** Kendü aybın bilmedür ancak hüner.
Keçecizâde İzzet Molla
- 5802** Kişi kendi kusurlarını söylemekten
hoşlanmaz, bu işi başkaları gereği ka-
dar yapar zaten.
Hans Christian Andersen
- 5803** Nâzır bulunma aybına âlemde
kimsenün
Bed-hâh-ı kesân bile olma kerîm isen.
Naîlî-i Kadîm
- 5804** Kendimizde her kusuru başışlar,
Başkalarında piyeyi deve yaparız.
La Fontaine
- 5805** Kimse aybın gözleme urma lâkap
Kimse sını bilmeğe kılmaz talep.
Abdurrahim Karahisârî
- 5806** Çok garip ama doğrudur; insanlar
genellikle mevcut meziyetleriyle
olduğu kadar, hattâ daha da fazla,
kusurları ile övünürler.
Nathaniel Hawthorne
- 5807** Tanrı bize iki gözlü heybe verdi; kendi
kusurlarımızı taşıyanı arkaya, başkala-
rınkilerle ağırlaştırmış olanları da göğsü-
müze yerleştirdi.
Phaidros
- 5808** Hayat alışverişinde biz meziyetlerimiz-
den ziyade kusurlarımız yüzünden
hoşa gideriz.
La Rochefoucauld
- 5809** Kendi aybın fıkır iden sâhib-kemâl
Kimse aybın girmeğe bulmaz mecâl.
Abdurrahim Karahisârî
- 5810** Ne yazık ki biz gerek sağlık, gerekse
ahlâk alanında, herhangi bir kusuru-
muz, ondan kurtulmadan önce gö-
remiyoruz.
Goethe
- 5811** Manevî kusurlar da yüz kusurları gibi
yaşlandıkça çoğalır.
La Rochefoucauld
- 5812** Dostunun kusurlarına göz yumarsan,
onları kendine mal edersin.
Publilius Syrus
- 5813** Kusurumuz ne kadar çoksa o kadar
çok kusur ararız.
Cenap Şehabettin
- 5814** Hiç kimse kusursuz değildir ve en
iyimiz en az kusuru olandır.
Horatius

- 5815** Yüksek mevkilerden düşüren kusurlarla, yüksek mevkilere çıkaran kusurlar birdir.
La Bruyère
- 5816** Kusuru kendisine söylenmeyen adam, bilmezlikte aybını hüner sanır.
Şeyh Sâdî
- 5817** Kadınlar bizi kusurlarımız için sever.
Oscar Wilde
- 5818** Büyük kusurlara malik olmak ancak büyük adamların harcıdır.
La Rochefoucauld
- 5819** Akıllı adam başkasının kusurunu görerek kendininkini düzeltir.
Publilius Syrus
- 5820** Bizi, ahlâksız ve kötü insanların kusurlarından çok daha fazla, iyi bir insanın kusurları hayrete düşürür, belleğimizde iz bırakır.
Fielding
- 5821** Hiç kusurumuz olmasaydı, başkalarında kusurlar bulmaktan bu kadar zevk almazdık.
La Rochefoucauld
- 5822** Kendisini olduğundan daha mutlu ya da daha mutsuz görmek delikanlılığın kusurlarındandır.
Lessing
- 5823** Uzakta yaşayanlar burnumuzun dibinde oturanlardan daha az kusursuz olurlar.
George Eliot
- 5824** Kamburunun dostuna hoş görünmesini isteyen, dostunun sivilcelerini görmemezlikten gelmelidir.
Horatius
- 5825** Dostlarımızın bize dokunmayan kusurlarını kolayca affederiz.
La Rochefoucauld

- 5826** Biz meziyetlerimizi geliştirirken, bunlarla birlikte kusurlarımızı da geliştirdiğimizi ne kadar geç anlamağa başlarız.
Goethe
- 5827** Kadınların birçok kusurları vardır, ama kusurlarının en büyüğü kendilerini beğenmeleri, başkalarına da beğendirmeye çalışmalarıdır.
Plautus
- 5828** Küçük kusurlarımızı itiraf ettiğimiz büyük kusurlarımız olmadığına herkesi inandırmak içindir.
La Rochefoucauld
- 5829** Eflâtun dir: Kendi aybı olan biregü aybın arağan olur.
Sinan Paşa
- 5829-a** Kusursuz insan olmaz; ancak görmeyiz eksikliğimizi arkasına düştüğü için heybenin o gözü.
Catullus
- 5829-b** Bir kişinin ayıplarının sayılı olması ona şeref olarak yeter.
Mütenebbi
- 5829-c** Zâtinde görür suret-i noksan ü kusurun Âyine-i ahvaline her kim nazar eyler.
Haşmet

KUŞLAR

- 5830** Bir kartalın semada gerek aşîyânesi.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 5831** Kuşlar ki göklerden gelir bize Ağaçlar ki, topraktan. Fakat nasıl âşinalık var, Kuşlar ağaçlara konduğu an.
Fazıl Hüsni Dağlarca
- 5832** Eder her cins hem-cinsiyle pervâz Kebûterle kebûter, bâz ile bâz.
Lâ-edrî

- 5833** Sıra sıra gelen o ulu kuşlar
Sırlı olur yakmaz onu güneşler
Ewel ezel meyve veren ağaçlar
Onlar da kalmayıp çürüyüp gider.
Hatayî (Şah İsmail)
- 5834** Yuvasın' terkedene kuşlar
Yuvam der de döner gelir.
Ercişli Emrah
- 5835** Her kuş zümresiyle uçar
Kargadan bülbül mü olur.
Derviş Mehmed
- 5836** Vaktiyle öterlerdi, konup bir saçağa;
Lâkin çoktan unuttu kuşlar da bizi.
Arif Nihat Asya
- 5837** Gönül zülfine tolaştun figân it
Ki mürg eyler duzağa düşse feryâd.
Amrî (Abdülkerim oğulluğu)
- 5838** Her kuşun bir dalı vardır.
Victor Hugo
- 5839** Alma zâğî kulâğuz sen ey aziz
Ger dilerseñ ola her işin temiz.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5840** Kuş, insafsız ellerin yıkacağından
korksa da yine yuvasını kurar.
K. Mikszath
- 5841** En deli kuşlar içindir ulaşılmaz kıyı.
Talât Sait Halman
- 5842** Kuş, ancak kendi cinsinden olan
kuşlarla uçar.
Mevlâna
- 5843** Uçuşu ne kadar sessiz olursa, yırtıcı
kuş da o kadar tehlikeli olur.
Graham Greene
- 5844** Kuş olmayanın uçurumlar üzerine
yuva kurmaması gerekir.
F. Nietzsche
- 5845** Suçunu öder
Yavaş uçarsa, kartallara, kuş.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 5846** Tûti, kumru ola mı hiç kara zağ
Yıkamakla kara taş ola mı ağ.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5847** Cins kuşlar yakalanınca çırpınmaz.
Montherlant
- 5848** Kartal göksüz olamaz.
Resul Hamzatov
- 5849** Her kuş kapana düşmez, hattâ altın
yaldızlı olsa da.
Harîf
- 5850** Ki yâ Rab gine uçdı mı çeküp baş
Uçar kuşa olamaz kimse yoldaş.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 5851** Tavus kuşuna haddini bildiren ayakla-
ndır.
Montaigne
- 5852** Bir kartalın kırk kanadını onaran, onun
pençesinden sorumludur.
Victor Hugo
- 5853** Bile mi nâdân cevâhir ne demek
Tûtiye lâyıık imiş sükket yemek.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5854** Nerede yem varsa, kuşlar oraya gelirler.
Goldoni
- 5855** Kartallar çoğu zaman yalnız uçarlar.
John Webster
- 5856** Yaşlı kerkesler ile konuşup uçmaktan
ise
Yavru şahinler içinde kana boyanmak
yeğ.
Amrî (Abdülkerim Oğulluğu)
- 5857** Dalda kuş eksik olmaz.
Cahit Sıtkı Tarancı

- 5858 Dünyada hüma yok olsa bile, baykuşun gölgesine kimse sığınmaz.
Şeyh Sâdî
- 5859 Papağan söyleneni anlamaz ama ak-linda tutar.
Lessing
- 5860 En yüksek uçan kuş, en umutsuzca sevendir.
Talât Sait Halman
- 5861 Eldeki serçe, uçan tumadan iyidir.
Cervantes
- 5862 Zağ gibi sofraya yalnız konmagıl
Hem konuksuz sofraya el sunmagıl.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5863 Bağ, süsleyen bûlbûldür, fakat inciri kargalar yer.
Genceli Nizâmî
- 5864 Bir güvercini yemek, bir kartal için şeref değildir.
Boccaccio
- 5865 Kuş kanadıyla, adam atıyla.
Kaşgarlı Mahmud
- 5866 Kaide bu! Kartalı çekiştirmezse eğer, Bukalemunla tırtıl nasıl yârenlik eder.
Edmond Rostand
- 5867 Makarr-ı zağdur şimdi gülîstân
gördüğün yerler.
Halim Giray
- 5868 Kuşlar büyük kentlerin göğünden
Artık hiç geçmiyor.
Gülten Akın
- 5869 Uçtunuz, gittiniz siz ey kuşlar;
Küçücük, ser-sefid baykuşlar
gibi kar
Sizi dallarda, lânelerde arar.
Cenap Şehabettin
- 5870 Eğer tek tursa tûtînin zebânı
Demirden mahbes olmazdı mekânı.
İznikli Bakayî
- 5871 Kutsuz kuşun yuvası doğan yanında olur.
Atasözü
- 5871-a Uça uça yorulursun kuş
Hangi kuş yorulmamış.
Eray Canberk
- 5871-b Kartal bir kez kanatlandı mı
Serçeler havalanmayı göze alamazlar.
A. Turan Oflazoğlu
- 5871-c Her yırtıcı kuş, avını rahatça parçala-yabileceği bir yer arar.
Goethe
- 5871-d Güvercini yemek, kartal için şeref de-gildir.
Giovanni Boccaccio
- 5871-e Kuşun kanadını altınla kaplarsan, o artık göklere yükselemez.
Rasindranath Tagore
- 5871-f Ne dönüp duruyor havada kuşlar
Bu kaçınıcı bahçe gördüm tarumar.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 5871-g İlham derler bir kuş vardır kuşlarda
Gökden yere inmez yuvası nerde.
Everekli Seyrânî
- 5871-h Kuşlar havada ikişer ikişer oynastıkları andakinden daha hızlı uçamazlar.
Eleni Vakalo
- 5871-i Kuş elbet konacaktır, gökte durulmaz
Kanadı al olsun, sanı olsun
Yerin rahatı daha başka...
Fazıl Hüsnü Dağlarca

KUVVET, KUVVETLİ (GÜÇ, GÜÇLÜ)

- 5872** Bütün âlem esîr-i kuvvettir.
Buna râzıy değil 'ukuûl, elbet
Hakkdadır, hakkdir en büyük kuvvet.
Tevfik Fikret
- 5873** Kuvvetli olanın muhakkak haklı olması
gerekmaz.
Aristoteles
- 5874** İnsanoğlu, karşısındakinin rzasını almak
isterse kuvvetin mânası kalır mı?
Alain
- 5875** Aczini duymayan adam hakikaten
kuvvetli değildir.
Cenap Şehabettin
- 5876** Yeryüzünde hüküm süren kuvvet,
hayat kuvveti değil, ölüm kuvvetidir.
G. Bernard Shaw
- 5877** Zayıf kuvveti, yumuşak sertti yener.
Lao-tzu
- 5878** Kafasızlıklardan başka aralarında
hiçbir bağ olmayan insanların temsil
ettikleri birlik büyük bir kuvvet meydana
getiremez.
Kardinal de Richelieu
- 5879** Esarete düşmeksizin mutî ve
istibdada varmaksızın âmir olabiliyor
musun, emin ol ki kuvvetlisin.
Cenap Şehabettin
- 5880** Kuvvet hak yaratmaz, ancak, meşru
olan kuvvete itaat zorunluluğu vardır.
J.J. Rousseau
- 5881** Birleşik olmayan her güç cılızdır.
La Fontaine

- 5882** Çoğunluk kuvveti, kuvvetlerin en
hoyratıdır.
Paul Bourget
- 5883** Kim ki kuvvetine aldanarak zayıflar
hor görürse, onun kuvveti, başına
belâ olur.
Beydeba
- 5884** Zekâsız kuvvet yıkabilir, fakat yapa-
maz!
Cenap Şehabettin
- 5885** İnsanî zayıflıklara kafa tutabilmek için
Tannsal güçler gerektir.
Cervantes
- 5886** Kuvvetin isim ve şöhret sağlaması
kolaydır, lâkin isim ve şöhretin kuvvet
sağladığı görülmemiştir.
Machiavelli
- 5887** Kuvvetin en kötüye kullanılış şekli,
muhakkak ki kişinin, karşısındakini
zorla evet dedirtmesidir.
Alain
- 5888** Kuvvet-i bâazuyla arturmaz âdem
kânını
Germ iden hüsn-i ezeldir Yusûfun
bâzânını.
Bursalı İsmail Hakkı
- 5889** Hepimizin her şeye gücü yetmez. Şe-
rit arşınlamak çerçilere, dilencilik et-
mek keşişlere, dört bir yana pisleme
kuşlara, takır takır çene çalmak da
kadınlara özgüdür.
Anatole France
- 5890** Kuvvet ve zulüm, baş eğdirebilir, fakat
gönülleri fethedemez. Kuvvetin bile
başı, lütuf ve ihsan kılıcıyla koparılır.
Cemil Sena Ongun

KUYU

- 5891 Susadın mı kuyuya inmesine inmeli
Ama nasıl çıkacağını da düşünmeli.
La Fontaine
- 5892 Kuyuda su bulunmalı ki, kervancı
oraya eğilsin!
M. Rasim Mutlu
- 5893 Dehrün aldanma sakın âkil isen
rif'atine
Çâh-ı mevte düşürür hile ile insânı.
Râmî Paşa (Abdurrahman)
- 5894 Kuyu kuruyuncaya kadar suyun kıy-
metini bilmeliyiz.
Thomas Fuller
- 5895 Elbette su vermez ipsiz kuyu.
Behçet
- 5896 Yalnız suyu acı olan kuyularda bol su
bulunur.
Şûdraka
- 5897 Kuyuya düşen taşın konşulukta avazı
işitilmez.
Enverî (İstanbul Mürekkepci-)
- 5898 Halkı düşürmeğe kuyu kazarsan
İden önce düşer kazan demişler.
Uluborlulu Lutfi
- 5899 Çâhı derin kazma kendin dolasin.
Mengûşi
- 5899-a Kuyuya ulaştım ama su almaya ipim
yok.
Mevlânâ
- 5899-b Hiç kurumaz en sesli kuyu.
Tâlat Sait Halman

LAF

- 5900 Âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde.
Ziya Paşa
- 5901 Onlar ki verir lâf ile dünyaya nizâmât
Bin türlü teseyyüp bulunur hanelerinde.
Ziya Paşa
- 5902 Lafını bil de beşikten beri konuş.
Atasözü
- 5903 Öyle büyük boş laflar vardır ki, içinde
tüm bir ulus tutsak edilebilir.
Stanislaw J. Lec

MAHABBET (MUHABBET)

5904 Gönül bir binâdır ki mimân mahabbettir.
Abdülhak Hâmid Tarhan

5905 Sevilen bir yere çok gidip gelme,
Kesilir muhabbet itibar olmaz.
Sümmanî

5906 Benim derd-i derûnum âşık-ı zâr
olmayan bilmez
Mahabbet bir belâdır ki giriftar
olmayan bilmez.
Halimî, Bursalı

5907 Giden muhabbete hiç kimse yetişe-
mez.
Cenap Şehabettin

5908 Mahabbet okının olmaz nişânı
Tokunur zahmî görünmez kemânı.
Taşlıcalı Yahya Bey

5909 Pek çok seven, muhabbetini daima
az bulur.
Cenap Şehabettin

5910 Bir sinede kim nâr-ı mahabbet eseri
yok
Zulmetdedür ol nur-ı Hudâ'dan haberi
yok.
Konevî Yusuf Dede

5911 Mahabbet rahmeti bî-zahmet olmaz.
Taşlıcalı Yahya Bey

5912 Herkes ile eyle muhabbet husûl
Meclis içinde sakın olma fuzûl.
Âmidli Emîrî Çelebi

5913 Mahabbetsüz geceni sayma ömre
Eğer yüz kez görürsen hacc u umre.
Şeyhoğlu Mustafa

5914 Mahabbet zor-ı bâzu ile olmaz.
Taşlıcalı Yahya Bey

5915 Mahabbet gönül humması demektir.
Abdülhak Hâmid Tarhan

5916 Zâhid-i bi-hôd ne bilsün zevkini aşk
ehlinin
Bir aceb meydür mahabbet kim içen
hüşyâr olur.
Fuzûlî

5917 Mahabbet hiddet gibidir, ne kadar şe-
dîd olursa o kadar nedâmetti müntic
olur.
Abdülhak Hâmid Tarhan

5918 Zevk-i mahabbet olmaz imiş herkese
nasib
Zevk-i mahabbet âdeme dâd-ı Hak
imiş.
Râmî Paşa (Abdurrahman)

5919 Karı-koca beynindeki mahabbet
arada sırada birbirlerine hediye
vermekle ziyadeleşir.
Abdülhak Hâmid Tarhan

5920 Ukalâ mahabbet-i divâneden olmaz
mahzûz.
Hersekli Ârif Hikmet

5921 Be Usûlî, bu mahabbet dediğin
mihnet imiş.
Usûlî

5922 Geceler azm etdiğim ol mâha sâyem
havfidır
Bir tarîk ile kabûl etmez mahabbet
şirketi.
Fasîh Dede

5923 Vâsıf sebât râh-ı mahabbette şarttır
Yoktur tarîk-i aşkda rağbet dönemlere.
Enderunlu Vâsıf

5924 Bin pâre eylese dili şemşîr-i firkatin
Her pâresinde yine mukarrer
mahabbetin.
Neşâtî

5925 Çokdur eğerçi derd ü belâsı
mahabbetin
Amma ne çâre elde değil ihtiyânımız.
Rûhî-i Bağdâdî

5925-a Peymâne-i mahabbeti sundun
Nedim'e çün
Lûtfeyle alma câmı bir az kansin ey
gönül.
Nedim

5925-b Muhabbet küpünün olsam şarabı
Yâr beni doldurub içer mi bilmem.
Everekli Seyrânî

5925-c Dilerim her zaman gülümsemeni
Sen üzüldükçe ben helâk olurum
Sıkıyorsam muhabbetimle seni
Giderim gurbet elde hâk olurum.
Faruk Nafiz Çamlıbel

5925-d Mahabbet mülkünü yıkdın Hulâgu
Han mısın kâfir
Aman dünyayı yakdın âteş-i sûzân
mısın kâfir.
Nedim

5925-e Muhabbet bir Koroğludur artık
Kendi yok namı söylenir.
Nûzhet Erman

5925-f Mahabbet neş'esin başından
geçmeyen bilmez.
Nev'î

5925-g Mahabbet teşnesi deryâlar nûş etse
sîr olmaz.
Nevres-i Kadîm

MAKAM (MEVKİ)

5926 Yüksek makamlar yüksek tepeler gi-
bidir, koşarak çıkanlar nefes darlığı
hisseder.
Cenap Şehabettin

5927 Olma mestâne-i câh u pâye
Karşu turma gazab-ı Mevlâ'ya.
Nâbî

5928 Olma câhına dünyenün garra
Ki karar almadın döner dolab.
Germiyanlı Ahmedî

5929 "Bu mevkie neden getirildi?" diye so-
racaklarına "Neden getirilmedi?" diye
sorsunlar.
La Bruyère

5930 Mihrin görür kemâlde her gün zevâlini
Âkıl, felekde, câh ile mağrur olur mu
hiç?
Fitnat Hanım

5931 Toplumlardaki büyük rütbe sahipleri
tıpkı banknotlar gibidirler; hepsi altını
temsil ederler. Fakat yazık ki bunlar-
dan birçoğu sahtedir.
Thomas Carlyle

5932 Mevki, insanın ya iyiliğini, ya da kötü-
lüğünü meydana çıkarır.
F. Bacon

5933 Uyma nefse ten-perest ider seni
Bakma izz ü câha pest ider seni.
Abdurrahim Karahisarî

5934 Mevki kapmak ne denli güç olursa ol-
sun, o mevkie lâıyk olmak daha güç-
tür.
La Bruyère

5935 Büyük bir boyunduruktur büyük bir
mekki.
Seneca

5936 İnsan kendi mevkiini dostlarının gös-
terdikleri nokta ile düşmanlarının gös-
terdikleri nokta arasında aramalıdır.
Cenap Şehabettin

5937 Bilgisizlere, geçtikleri mevkiin yaptığı
kötülüğü, yüzlerce aslan bir araya
gelse yapamaz.
Mevlâna

- 5938** Mevki insana değil, insan mevkie çok şey kazandırabilmelidir.
Rıfat Necdet Evrimer
- 5939** Yüksek mevkiler, her eşyayı büyültten bazı camlar gibidir. Bu gibi mevkilerde tüm kusurlar olduklarından büyük görünürler.
Fénelon
- 5940** Yüksek bir mevkie sahip olmadığından dolayı telâşlanma. Asıl o mevkie lââyık olmayacağından dolayı endişe et.
Konfüçyüs
- 5941** Sen neşve-i idrâkûn sermâye-i izzet bil Câh ile ko câhiller âlemde vakûr olsun.
Nailî-i Kadîm
- 5942** Heves-i câh ile câhil mütelâşî görünür.
Nailî-i Kadîm

MAL

- 5943** Malı olan gözünün teki ile uyur.
Atasözü
- 5944** Ark kazarlar arkın arkın
Felek çevirmede çarkın
Bu dünyada mal ü mülküm
Vardır diyen yalan söyler.
Hatâyî (Şah İsmail)
- 5945** Şular ki çoktur mallan,
Gör nice oldu halleri
Son ucu bir gömlek giymiş
Onun da yoktur yenleri.
Yunus Emre
- 5946** Az malın hesabı daha azdır.
Hz. Muhammed
- 5947** Lâ'net ola ol mâle ki tahsîline anın
Yâ dîn ola, yâ ırz u yâ namus ola âlet!
Ziya Paşa

- 5948** Sabrum alub felek bana yüz bin cefâ verür
Âz olsa bir meta' ana el çoh bahâ verür.
Fuzûlî
- 5949** Metâ'-ı dünyeviye olma mağrur
Komaz dilde sürür didede nûr.
Camî'î
- 5950** Hayatı geçici olarak süsleyen dünya malına bağlanma!
Schiller
- 5951** Hesab ettim cümle dünyâ mâlini
Neticesi bir top beze dayandı.
Seyranî
- 5952** Mâl-ı dünyâdan ne aldı gitti, var,
Karûn'a sor.
Hayalî
- 5953** Namussuzca bir düzenle edinilen mal elde kalmaz.
Sophokles
- 5954** Mâl-i mevcudu idûb mahv ü hebâ
Yakışır mı gıyesin sonra aba.
Sünbülzâde Vehbi
- 5955** Kalb-i kâmilde meyl-i mâl olmaz
Mâ'il-i mâlde kemâl olmaz.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 5956** Bir imâret göster bana kim sonu viran olmaya
Kazan şol malı kim senden dökülüp geri kalmaya.
Yunus Emre
- 5957** Mâl çok yağma hazer eyle âzabından kim
Renci artar ağır oldukça yükü hammâlin.
Fuzûlî
- 5958** Sefîh ol kişidir ki ide mâlin israf.
Âmidî

- 5959 Avretin mâlina olsun la'net
Mâl için avrete olma avret.
Sünbülzâde Vehbi
- 5960 Döker derdini derdi olan abdâl
Meseldür bu ki ıssın söyledir mâl.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 5961 Mülk-i dünya kimseye kalmaz sonu
berbâd olur.
Ey Muhibbî şöyle farzet kim
Süleymân olmuşum.
Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)
- 5962 Arturur malını çün eyleyen tüccar sefer.
Nev'î
- 5963 Elün kendünde tut epsem ko dünyâ
mâline sunma
Ki dünyâ mâlinün her birisi bir mâ-ı
âfetdür.
Sehî Bey
- 5964 Ne mülk ü mâl bana çarh verse
memnunem
Ne mülk ü mâldan âvâre kılsa
mahzunem.
Fuzûlî
- 5965 Gıpta itme ehl-i dünya mâline
Bakma mâle bak me'âl-i hâline.
Hamdullah Hamdî
- 5966 Menâl ü mâl ü emlâkı nidersin
Ne denlü var ise korsin gidersin.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 5967 Beg dahi olsan ger yogise mâlin
Kimse adın anmayub sormaz hâlin.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 5968 Bu halka vakfedilecek milk ü mâlimiz
yoktur
Beş on gazelle şu kalb-i harâbdan
başka.
Yahya Kemal Beyatlı
- 5969 Sefil irençberin yüzü soğuktur
Yıl perhizi tutmuş içi kovuktur
İneği koyunu iki tavuktur
Bundan gayrı yoktur malımız bizim.
Serdârî
- 5970 Çün gidersin ko bu yok a'mâlini
Yi, yidir, aruya koma malini.
Âşık Paşazâde Derviş Ahmed
- 5971 Ey bu dünya malını irkip yağın
Öldüğün günde alısardır doğan.
Abdî (Camasbname'den çeviri)
- 5972 Maksûduna irişmedi her kim ki
cihanda
Dil verdi ise gaflet ile mülk ile mâle.
Dukakinzâde Ahmed Bey
- 5973 Ve lâkin oransız harcedicek, nedenlü
çok mal olursa sonunda hiç nesne
kalmaz.
**Mercûmek Ahmed
(Kabusname'den çeviri)**
- 5974 Hiç gözümde yoktur dünyanın malı
Verseler de yemem şekerî balı.
Elbistanlı Âşık Derdiçok
- 5975 Ne yaparsın dünya malı bîhûde
Yıgmayan da gamlı yağın da gamlı.
Posoğlu Zülâî
- 5976 Nitekim yağıcak kar örter izi
Çü mal irkile örter olur gözü.
**Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)**
- 5977 Senden öndin geçenleri gör, hiç ol
malleri gerek oldu mu?
Sinan Paşa
- 5978 Âkıl malını üleştirmek gerek ken-
dinden sonra ekarib üleşmeden.
Sinan Paşa
- 5979 Cühelâ cem'i mülk-ü-mâl eyler
Âkıl olan eder ana hande.
Galatalı Kâtibî

Menfaat (Çıkar)

5979-a Acı su gibidir, bu dünya malı;
Nice içse kanmaz, ıslanmaz dili.
Yusuf Has Hâcib

5979-b Ben malımı nerede bulursam alınm.
Molière

5979-c Avradın malı, eşeğin nalı.
Atasözü

MENFAAT (ÇIKAR)

5980 İki çuval bir harar, herkes menfaatin
arar.
Atasözü

5981 Menfaat her türlü dili konuşur, her
kılığa girer, hattâ menfaatlere karşı
kayıtsız biri gibi görünmesini de bilir.
La Rochefoucauld

5982 Kendi öz çıkanna çalışmak, umurun
çıkarından çalmak olur.
Schiller

5983 Bir insanın dostluk derecesini tayin
etmek ister misiniz? Menfaatine
hafifçe dokununuz.
Rıfat Necdet Evrimer

5984 Çıkarlarımızı yanlış anladığımız için ar-
zularımızın çoğu da yanlış anlaşılır.
Dostoyevski

5985 Çıkar düşüncesi dostluğu doğurmaz,
dostluğun arkasından gelir.
Cicero

5986 Çoğu zaman, bireylerin çıkarları, top-
lum çıkarlarıyla çatıştığı için yasa de-
nen şey ortaya çıkmıştır.
Mohammed Hecâzî

5987 Birtakım kimseleri kör eden menfaat,
başkalarının gözünü açar.
La Rochefoucauld

5988 Çıkarlar ön plânda geldi mi, öteki ihti-
rasslara susmak düşer.
Ugo Foscolo

5989 Menfaat sandalyeye benzer: Başında
taşırırsan seni küçültür, ayağının altına
alırsan yükseltir.
Cenap Şehabettin

5990 Dünya menfaatleri için iyilik edenlerin iyi-
likleri, avcının kuşlara yem atması gibidir.
Beydeba

5991 İnsanın tüm hareketlerine yalnız kendi
çıkarnın merkez olması bayağılıktır.
F. Bacon

5992 Menfaat gerçek ilimde yoktur.
Menfaat çıkmaz boyunduruktur.
Rıfat Necdet Evrimer

5993 Hakikat güneşini örten bulutların en
kesifi menfaattir.
Cenap Şehabettin

5994 İngilizin dostu ya da düşmanı yok.
menfaati vardır.
Palmerston

5995 Menfaat için değil, mertlik şanı için.
Cicero

5996 İnsanları harekete getirmek için ik
manivelâ vardır: Menfaat ve korku.
Napoléon

5997 Kişi çıkarı, hayvansal yanımızın bir sü-
rüp gitmesidir. İnsanda insanlık karşı-
lık beklememekle başlar.
Henri-Frédéric Amiel

5998 Menfaat, cemiyet-i beşeriyenin ç-
mentosudur.
Cenap Şehabettin

5998-a Yeryüzünün en büyük imparatoru
menfaattir.
Montesquieu

MERHEM

- 5999 Hasbihal eyleyecek hemdem yok
Dertten anlıyacak mahrem yok
Yâreler açtı felek sînemize
Elde hayfâ sürececek merhem yok
Ferit Kam
- 6000 Eğer olsa, derler, kelin merhemi
Sürer kendinin başına ol emi.
Keçecizâde İzzet Molla
- 6001 Çak görüb göğsümi kılma ilâcum
tabîb
Zâyî olur merhemün bende biter yâre
yoh.
Fuzûlî
- 6002 Kendi başına sürer kelin olsa
merhemi,
Tezekten terazinin böyle olur dirhemi!
Aziz Nesin
- 6003 Teselli merhem olmaz yaraya.
Suat Taşer
- 6004 Yar gülüşü melhemdir
Üreyin yarasına.
Azerbaycan halk bayatısı
- 6005 Biz ol âşkınlaz kim dağımız merhem
kabul etmez.
O gülzârın ki âteşdir gülü şebnem
kabul etmez.
Sadrazam Ramî Mehmed Paşa
- 6006 Kerem ki alma sînen sîne-i mecrûh-ı
Ulûiden
Bilürsin ey tabîb-i cân unulmaz yara
merhemsüz.
Terzizâde Ulvî

MERT, MERTLİK

- 6007 Tüfek icat oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kında paslanmalıdır.
Köroğlu
- 6008 Gam yesün gözyaşı içsün bir nefes
aç olsun
Yâ ilâhî tek kişi na-merde muhtâc
olmasun.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi
- 6009 Nice diyem size sizde derd yok
Bu zaman âhir zamandır merd yok
Abdurrahim Karahisarî
- 6010 Milleti teşkil kılan ferddir
Merd ise o, kavmi dahi merddir.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 6011 Ne gam pür-âteş-î hevî olsa da
gavgaa-yi hürriyet
Kaçar mı merd olan bir cân için
meydân-ı gayretten.
Namık Kemal
- 6012 Mertlik bir mazhariyettir ki, ekseriya
ondan nasibi olmayanların ağızlarında
dolaşır.
Agâh İzzet Yazgaç
- 6013 Mert olan acizden almaz intikam.
Ferit Kam
- 6014 Bizümle merdlik da'va idermiş ol
Karamanî
Hüdâ fırsat verir ise kara yere karam
anı.
Avnî (Fatih Sultan Mehmed)

MEVSİMLER

- 6015 Kışın işi, yazın yemişi bol olur.
Atasözü
- 6016 Kışın sıcakta oturmak isteyenler, yazın terlemek zorundadır.
Jacobsen
- 6017 Sonbaharla kış, ihtiyarın düşmanıdır.
Rıfat Necdet Evrimer
- 6018 Kısa yazların baharı erken gelir.
Shakespeare
- 6019 Hemîn gölge kovan irdükde yaza
Kışın ağzını açar poyraza.
Güvâhî
- 6020 Bir karga ile kış gelmez.
Kaşgarlı Mahmut
- 6021 Bahar, ağaçların gelinlik mevsimidir.
Mektupçu Ağâh
- 6022 Gel ganimet gör baharı kim bahar
elden çıkar
Müddet-i ömrü ahır olur rüzgâr elden
çıkart.
Cevrî
- 6023 Bahçenin gülünde beka ve gül mevsiminde vefa yoktur.
Şeyh Sâdî
- 6024 Bilinir kadr-i abâ, mevsim-i bârân olsun.
Enderûnlı Fâzıl
- 6025 Bilür bu bağda âkiler anı
Ki olur her bahârın bir hazânı.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 6026 Feryâd-ı andelîbe sebep nevbahârdır.
Şeyhülislâm Yahya
- 6027 Cefâsın çek ki bulasın vefâsın
Bahar olur bilürsün gidicek dey.
Mesihî

- 6028 Bahar gelse de gitmez hazarı
hayalimden.
Lâ-edrî
- 6029 Bûlbüller öter, güller açar şâd gönül
yok
Hiç böyleliğin görmemişiz fasl-ı
bahârın.
Şeyhülislâm Yahya
- 6030 Nevbahar her yer neş'e serteser
Dert imiş keder imiş tez geçer.
Behçet Kemal Çağlar
- 6031 Ele girmez geçicek hüsnü çağ
Hazarı irse bozar elbette bağ.
İbrahim bin Bâli
- 6032 Bûlbül ne yatarsın yaz bahar oldu
Çağırışıp ötmenin zamanı geldi
Serviler yeşerdi, çiçekler doldu
Cana can katmanın zamanı geldi.
Gevherî
- 6033 Kışım bahar olur seni gördükçe.
Ruhsatî
- 6034 Yazın geldiğini nereden bileyim
Bûlbül dikendedir, güller daldadır.
Karacaoğlu
- 6035 Ateşböceği yazla gelir,
Yaz bin nazla gelir.
Cavidan Tümerkan
- 6036 Bir değil yüzbin bahar indirse hatta
âsûman,
Hiç kılmıdama benim ruhumda kök
salmış hazarı.
Mehmet Âkif Ersoy
- 6037 Baharı neyleriz ol gülizarı gonca-femin
Gülüp açılması bin nevbahara
değmez mi.
Nailî-i Kadim
- 6038 Gam çekme güzel, n'olsa bahârın
sonu yazdır.
Faruk Nafiz Çamlıbel

- 6039 Sevgilim senin de geçer zamanın
Ne şöhretin kalır, ne hüsn-ü ânin,
Böyledir kanunu kahpe dünyanın,
Dört mevsim içinde bir bahar olur!
Kemalettin Kamu
- 6040 Ömrümün neş'esiz geçti bahân
Neyleyim bahân gülsüz olunca.
Rıza Tefik Bölükbaşı
- 6041 Tadı yok sensiz geçen ne bahânın ne
yazın
Kalmadı tesellisi ne şarkının, ne sazın.
Güzide Taranoğlu
- 6042 Erişti nevbahâr eyyâmı açıldı gül-i
gülşen
Çerâğın vakti geldi lâlezârın dîdesi
rüşen.
Nedîm
- 6043 Gülzâre salın mevsimidir geçt-ü
güzânın
Ver hükmünü ey serv-i revân köhne
bahânın.
Nedîm
- 6044 Bir mevsim o yollardan, o yaz
bahçelerinden
Günler vererek el-ele hülyâ gibi geçti
Yapraklar uçarken kuru dallar
üzerinden
Ömrün daha bir mevsimi rüyâ gibi
geçti.
Munis Faik Ozansoy
- 6045 Sen şarkı söylediğin zaman
Mevsimler değişir gibi kımıldardı içim.
İsmet Bozdağ
- 6046 Ayva san nar kırmızı sonbahar!
Cahit Sıtkı Tarancı
- 6047 Nev-bahâr oldı gelün azm-i gülîstân
idelüm
Açalum gonce-i kalbi gül-i handân
idelüm.
Bâkî
- 6048 Efendi! Faslı bahâr oldu lâlezâra buyur
Nigâh-ı lutf ile nergislere nezâre buyur.
Sâbit
- 6049 Bir beyaz lerze, bir dumanlı uçuş,
Eşini gaaip eyleyen bir kuş
gibi kar
Geçen eyyâm-ı nev-bahân arar.
Cenap Şehabettin
- 6050 Bilmez misin ki her gecenin bir sabâhı
var,
Bin bir güzelliğiyle kışın zeylidir bahâr.
Faik Âlî Ozansoy
- 6051 Feryâd-ı andelîbe sebep nevbahârdır.
Şeyhülislâm Bahâyî
- 6052 Kişinin komaz gönülde gamını bahâr
derler.
Sırmî, İbrahim
- 6053 Sâlih bahar vaktine aldanma kim sonı
Bülbül zamanı gibi geçiser âh-u-zâr ile
Celâlîzâde Sâlih Çelebi
- 6054 Mevsim sonu bir rüzgâr eser,
yapraklar
Kuşlar dağılır, bahçeyi bir gölge sarar;
Bir hüzne dalar gönül, tesellisidir.
Mevsim değişir, oysa, gelir başka
bahar.
Fuat Bayramoğlu
- 6054-a Gençler için hangi gün bahar değildir
ki?
Nurullah Ataç
- 6054-b İstanbul'un öyledir baharı,
Bir aşk oluverdi âşinalık!
Aylarca hayal içinde kaldık.
Zannımca Erenköy'ünde artık
Görmez felek öyle bir baharı.
Yahya Kemal Beyatlı
- 6054-c Bahar kokuların senfonisidir.
Hasan-Âli Yücel

Mey

6054-d Hazan erişti bahârın yerinde yeller eser.
Hasan Çelebi, Aşçızâde

6054-e Nice yazlardan sonra kaygılarımızın kış
ş gelir.
Shakespeare

6054-f Mâdem, vedâ eder gibi son
günlerinde yaz,
Son aşkı mevsimin de biz olsak ne
dersiniz?
Munis Faik Ozansoy

6054-g Mesut görmek isterdim hepinizi
Bu bahar gününde dertliyi ümitsizi.
Ziya Osman Saba

6054-h Bahar erdi, yine düştü letâfet gülsitan
üzre
Yine oldu zeminin lûtfu galib âsman
üzre.
Nef'î

6054-i Bahar mevsimidir hemdem-i sabâ
olalım
Gül ile dost kokusuyle âşına olalım.
Şeyhî

6054-j Yaz, geçici aşkların mevsimi.
Murathan Mungan

6054-k Dön geri bak
onca şey kaldı geride
geri alınmaz şeyler kaldı
eskittiğimiz yazlarda
ne kaldı? Kime kaldı?
Murathan Mungan

6054-l Mevsimler duman duman
Mevsimler dört vagonlu bir tren.
Ayhan Kırdar

6054-m Müncer olur umûr-ı cihân bir nihâyete
Sayfın şitâya meyli, bahârın hazânedir.
Ziya Paşa

6054-n Geldi amma neyleyim, sensiz bahârın
şevki yok.
Recâizâde Mahmud Ekrem

6054-o İnsanın baharı, baharların en güzelidir.
Refik Halid Karay

6054-ö Karlar altında nevbaharım ben.
Abdülhak Hâmid Tarhan

MEY

6055 Sâkiyâ mey sun ki bir gün lâleazar
elden gider,
Çün irûr fasl-ı hazan bağ u bahâr
elden gider.
Avnî (Fatih Sultan Mehmet)

6056 Ayağın sakınarak basma aman
sultanım
Dökülen mey, kırlan şişe-i rindân
olsun.
Nedim

6057 Mey-i ışk ehl-i derdi bülbül eyler
Kitâb-ı ışkı okur turmaz ezber.
Taşlıcalı Yahya Bey

6058 Meyin keyfiyyetin mestâneden sor.
Bursalı İsmail Hakkı

6059 Gek safâ virdi mey-i ışk dile gâh keder
Âlemün hâli budur böyle gelür böyle
gider.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

6060 Mey içip mest-i müdâm olmayıcak ey
Bâkî
Ne gönül bağlasın âdem bu
harâb-abâda.
Bâkî

6061 İçip aşkın meyın şöyle mest ol kim
Divâne desinler yâran içinde.
Eşref Hakkı

6062 Ol mest-i mey-i nâz bu esrârı ne
bilsün.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi

6063 Birlikde bir akşam yine mey nûş
edelim gel
Cûlar gibi divâne olup cûş edelim gel
Bir ân gam-ı ferdayı feramuş edelim
gel.

Halil Nihad Boztepe

6064 Bezm-i muhabbette cânım, efendim
Mey esirgenir mi mestânesinden.
Erzurumlu Emrah

6065 Âb-ı hayvan mısın nesin ey mey
Lâl-i cânân mısın nesin ey mey.
Fevrî

6065-a Meyde Bektaşî göründüm, neyde
oldum Mevlevî.
Neyzen Tefvik Kolaylı

6065-b Gül mevsiminde tevbe-i meyden
benim gibi
Zannım budur kim sen de
peşimânsın ey gönül.
Nedim

6065-c Gam derdine câm-ı mey devâdır
Tedbîr-i gam eylemek revâdır.
Fuzûlî.

6065-d Bir dilber-i gülizârdır mey
Bir akl alıcı nigârdır mey.
Riyâzî

MEYHANE

6066 Meyhâne yıkıldı mest ayakta
Cemşid'i de kor bu iş merakta.
Abdülhak Hâmid Tarhan

6067 Her şey ve herkes yerli yerinde gerek.
Mecliste sefihe, meyhanede fakihe
inanma.
Cenap Şehabettin

6068 Muhtesib meyhaneye mühr urdı
ammâ bilmedi.
Âlemin her kûşesi âriflere
meyhânedir.
Hamdullah Hamdî

6069 Sen akla uyub gezme, Felâtun dahi
bilmez
Humhane-i dehrin nice hikmet var
içinde.
Şeyh Galib

6070 Şem'i'yem gûşe-i meyhâneyi virmem
feleğe
Gülşen-i bağ-ı cinândan bana yeğdür
vatanım.
Âgâh-ı Semerkandî

6071 Can atma ol iklimi ki cânânesi çokdır.
Pür fitnedir ol şehri ki meyhânesi çokdır.
Prizrenli Şem'i Dede

6072 Mey anda dilber anda cümle yarân-ı
safâ anda
Geçüb cennetden âdem sâkin-i
meyhâne olmaz mı.
Vecdî (Abdûlbâkî)

6073 Mescidde riyâ-pişeler itsün ko riyâyı
Meyhâneye gel kim ne riyâ var ne
mürâyı.
Şeyhülislâm Yahya

6074 Meyhânede renc-i gam bulunmaz
Ol cây-ı safâ elem bulunmaz.
Subhizâde Feyzî

6075 Gülşen istersen işte meyhâne
Gül-i handan gerekse peymâne.
Bâkî

6076 İçip içip asla bakmaz idim ben
Kimsenin hatırın yıkmaz idim ben
Ewel meyhânededen çıkmaz idim ben
Nedendir bugünler çakamaz oldum.
Ceyhûnî, Zileli

6077 Gâh giderim medreseye ders okurum
Hak için
Gâh giderim meyhaneye dem
çekerim kime ne.
Kul Nesimî

6078 Harâbâtı görenler her biri bir hâletin
söyler;
Safâsın zikreder rindân, zâhid sıkletin
söyler.
Koca Ragıp Paşa

6079 Vermez feleğe kûşe-i meyhâneyi
rindân
Zîrâki o gam def'ine bir özge
mekândır.
Mehmed Sadi Bey

6080 Dün gece ye'sile kendimden geçtim
Teselli aradım meyhânelerde
Baht-ı dün elinden bir dolu içtim
O neş'e kalmamış peymânelerde
Rıza Tevfik Bölükbaşı

6081 Eyyâm-ı Cem'de mey-kede dârü'l-
enâm imiş
Şimdi değil efendi, o da bir zamân
emiş.
Halim Giray

6082 Ziya değmez humân keyfine
meyhâne-yî dehrin
Bu işret-gehte ben çok durmadım
ammâ neler gördüm.
Ziya Paşa

6083 Meyhâne mukassî görünür taşradan
ammâ
Bir başka ferâh başka letâfet var
içinde.
Nedim

6084 Herkes gitti yalnız kaldım meyhânede
Göz yaşlanımı içtim son peymânede.
Bâkî Sûha Ediboğlu

6085 İltica eyle Sabûhî der-i meyhâneye kim
Gamdan âzâd olur ol dergeh-i âlâya
düşen.
Sabûhî Dede

6086 Nice bir dağdağa-i dehr ile berbad
olalım
Yürü meyhaneye zâhid biraz âbad
olalım.
Mehmed Ruhî Baba

6087 Hoş geldi bana mey-kedenin âb u
havâsı
Bî'llâh güzel yerde yapılmış yıkılası.
Bâkî

6087-a Apostol bu ne biçim meyhane
Tabağimde bir bulut
Kadehimde gökyüzü.
Oktay Rifat

6087-b Bilmeyen farkını meyhâne ile hankâhın
Acaba pîr-i mugândan nice işret ister.
Şeyhülislâm Yahyâ

6087-c Ne musâhib bulunur derd-ü gam-ı yâr
gibi
Ne feragat yeri var hâne-i hammâr gibi.
Âhî (Niğbolulu Benli Hasan)

6087-d Şem'iyem gûşe-i meyhâneyi virmem
feleğe
Gülşen-i bağ-ı cinandan bana yeğdür
vatanım.
Prizrenli Şem'î Dede

6087-e Meyhâne böyledir bir içen dâimâ içer
Mahfice başlayan giderek bî-riyâ içer.
Yahya Kemal Beyatlı

MEYVE

6088 Olgun meyvelerde bir hüznün vardır.
Fazıl Hüsnü Dağlarca

6089 Sen bağçen içinde ağaç dikersin,
kim bilir yemişini kim yiyiser.
Sinan Paşa

6090 Olgun meyve ağız burmaz.
Yalnız Adam

MEZAR(CI), MEZARLIK

- 6091 Her ağacın mîvedendür izzeti
Mîvesi olmazsa olmaz rağbeti
Abdurrahim Karahisarî
- 6092 Tükenmeyince kevakib güneş tulu'
etmez
Dökülmeyince şükûfe nihâl ber
vermez.
Fuzûlî
- 6093 Câhilin meyvesi kemâle yetmez
Seyrânî'nin keyfi gibi ham kalır.
Seyrânî
- 6094 Her ağaç dibinde varıp oturma
Meyvesi olmayan dalda nemiz var.
Kul Himmet
- 6095 En olgun meyve en başta düşer.
Shakespeare
- 6096 Savaşçı, çok tatlı meyveleri sevmez.
Nietzsche
- 6097 Erbâb-ı kemâlün yeri vîrâne-i gamdur
Hâk üzre düşer mîve nâ-puhte olunca.
Beliğ (Mehmed Emin)
- 6098 Vir vakti ile bûseni tâ kim safâ vire
Zirâ ki mevsiminde olur her semer leziz.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 6099 Şivesinden duramaz bir dem ayak
üstüne yâr
Taze şâhın yine kendüye olur
meyvesi bâr.
Hatemi İbrahim Bey
- 6100 Mekalî ta'n-ı âdadan ne gam erbâb-ı
irfâna
Atalar taşı elbette dirah-ı meyvadâr
üzre.
Mustafa Makalî

- 6101 Nasibin baş ucunda bir "hüve'l bâkî"li
mermermiş
Senin artık mekânın servilik altında bir
yermiş.
Hüseyin Suat Yalçın
- 6102 Dünyada en uğursuz mezarıcı, haki-
katı gömendir.
Raif Necdet Kestelli
- 6103 Dost olmayanın taziyesi, mezarcının
ağlaması gibidir.
Rıfat Necdet Evrimer
- 6104 Mezarlık – Ölülerin, toprağa karışma-
dan önce adlarını, kimliklerini toprak
üstünde bıraktıkları yer.
Paul Valéry
- 6105 Mezar: Son yatak.
Âli Bey
- 6106 Şöhret, gençlik ve gurur... mezar
hepsini alır.
Victor Hugo
- 6107 Ben ölürsem kûy-ı dilberde beni defn
eyleyin
Gülistanda olsa lâyıkdır mezâr-ı
andelib.
Ali Emîrî-i Âmidî
- 6108 Mezar, sonsuzluğun kapısıdır.
Samipaşazâde Sezai
- 6109 Yeryüzünün mezardan başka beşiği
yok.
Firdevsî
- 6110 Mezarları uzaklara, görünmez yerlere
götürmekle ölümden kaçılmaz. O,
nerede olsa gelir, avını bulur.
Hüseyin Rahmi Gürpınar

- 6111 Hayvan ölür, unutulur, mezarı gaip olur. Ecdadının mezarlarını muhafaza etmeyen millet onları hayvan derecesine indiren millettir.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 6112 Dermansız kalınz orda
Yalınız yatanz sinde
Yata yata kara yerde
Çürüyüp toprak oluruz.
Abdürrahim-i Tîrsî
- 6113 Sana ibret gerek ise
Gel göresin bu sinleri
Ger taş isen eriyessin
Bakıp görücek bunları.
Yunus Emre
- 6114 Kamu âlem, sarayından çıkıp sinleye varacaktır; hiç kişi görmedim ki sinden çıka saraya gire...
Ahmed-i Dâ'i
(Miftahü'l Cenne'den çeviri)
- 6115 Girmesin şehrim diyen mur u mar
Mur u mara oldu sinde tarumar.
Germiyanlı Ahmedî
- 6116 Birleşir anda bak hayât ü memât
Çiçek açmış mezân pek severim.
Namık Kemal
- 6117 Bâkî o enîs-i dilden, eyvâh!
Beyrut'ta bir mezar kaldı.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 6118 Kabrimi kimse ziyaret etmesin Allah için,
Gelmesin, reddeyleyim billâhi öz kardaşımı.
Gözlerim ebnâ-yı âdemden o rütbe yıldırı kim,
İstemem ben fâtiha, tek çalmasımlar taşımlı.
Eşref, Gelenbeli
- 6119 Görünmez bir mezarlıktır zaman
Şairler dolaşır saf saf
tenhalarında şiir söyleyerek.
Attilâ İlhan

- 6120 Sükûtu bir mezânın bir derin feryaddır
müdhiş.
Menemenlizâde Tâhir Bey
- 6121 Bakma kabristânın ancak sâha-i medhûşuna,
Dur da bir müddet kulak ver nâle-i hâmûşuna!
Mehmet Âkif Ersoy
- 6121-a Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın
Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın.
Mehmet Âkif Ersoy

MEZİYET

- 6122 Her meziyetin ve her kusurun gelip geçen bir modası vardır.
Diderot
- 6123 Hepimizin kabahatleri ve meziyetlerimiz vardır.
H. de Balzac
- 6124 Topluluk içinde, kusurlar çoğalır, meziyetler de azalır.
Voltaire
- 6125 Bin bir meziyeti de olsa insanlara kö-tü yanlarından bakarlarsın.
Molière
- 6126 Yaptığımız kötülüklerden ziyade meziyetlerimizdir ki, başkalarının kin ve şerini üstümüze çeker.
La Rochefoucauld
- 6127 Meziyetlerinden her birinde, dünyada en takdir ettiği adamdan daha aşağı olduğunu sanan tek kişi yoktur.
La Rochefoucauld

MİDE

- 6128 Sabr eyle işkilli eyleme bâzâr
Sonradan mideyi bozar demişler
Konyalı Şem'i
- 6129 Yemekle dolu olan midede hikmet
durmaz.
Zu'n-Nûni'l-Mısri
- 6130 İnsan sefaletе düşmeye görsün: Vic-
danla namusun sesi, aç mideden ge-
len feryatlar yanında zayıf kalır.
Diderot
- 6131 Mide ve edep yerinin iffetini korumak
kadar, faziletli ibadet yoktur.
Ebu Cafer Muhammed Bakır
- 6132 Mide, öğüt dinlemez.
Seneca
- 6133 Sığır çayırдан ahıra döneceği zamanı
bilir de, akılsız midesinin ölçüsünü bil-
mez.
Hans Christian Andersen
- 6134 Mide: Haysiyet sarmaşığını kesen
balta.
Bhartrihari
- 6135 İhtiraslanmızdan her birinin, hatta aş-
kın bile, bir midesi vardır, bunu çok
doldurmamalıdır.
Victor Hugo
- 6136 Aç mideye kuru söz vız gelir.
Daniel Defoe
- 6137 Mide kâinatın merkezidir; beyinden
ziyade o düşünüyor ve bizi idare
ediyor.
Peyami Safa
- 6138 Mide derdi olmasaydı hiçbir kuş tuza-
ğa düşmezdi. Belki avcı da tuzak kur-
mazdı.
Şeyh Sâdî

- 6139 Bazen mide kalbi felce uğratar.
Victor Hugo
- 6140 Boş bir mide iyi bir politik danışman
olamaz.
Albert Einstein
- 6141 Tek bir midenin keyfini yapmak için
kaç kişi uğraşır.
Seneca
- 6142 Mide boş olduktan sonra kasketi
yana yıkmanın yaranı ne?
Resul Hamzatov
- 6143 Dolu mide, memnun edilen bir
vicdana benzer.
Victor Hugo
- 6144 Yalnız midesiyle yaşayan insanın kafası
hayvanlaşır.
Raif Necdet Kestelli
- 6145 Mide, itaat etmiyen bir muhteristir.
Rıfat Necdet Evrimer
- 6146 Mide bedeninin mutfağıdır.
Eşref bin Muhammed
- 6147 Kursak kavurgasını ister.
Atasözü

MİHNET

- 6148 Ya ver bana mihnetimde takat
Ya takatım olduğunca mihnet.
Fuzûlî
- 6149 Zevâli yok midur devlet gününün
Sabahı yok midur mihnet dününün.
Şeyhoğlu Mustafa
- 6150 Gerçe hicran Ezherî ben hastayı
öldürmedi
Lik mihnetle kişi dünyada sağ olmak
ne güç.
Ezherî

Millet (Ulus)

6151 Farz edüb ömrünü bir hab-ı girân
âlemde
Geçirir âkıl olan mihneti rüyâda gibi.
Keçecizâde İzzet Molla

6152 Çekilenler kalur Es'ad bu cihan içre
hemân
Vakt-i şâdî de gelür mevsim-i mihnet
de geçer.
Şeyh Galib

6153 Âkıl ana derler ki cihandâ yaşamaktan
Olmaz mütezziz ki bilir mihneti
vardır.
Ali Haydar

6154 İl ile gelen mihnet düğün gibidir şâd ol
Kalmaz bu cihânda bir bî-gussa vü
gam âdem.
Za'îfî

6155 Mihneti kendine zevk etmedir âlemde
hüner
Gam-ı şâdî-i felek böyle gelir böyle
gider.
Enderunlu Vâsîf

6156 Kimse esîr-i keşmekeş-i mihnet
olmasun
Bîhûde gerd-i bâdiye-yi gurbet
olmasun.
Nahîfî

6157 Âşkın günü mihnet ile geçer
Yemişin eyüsin domuzlar yer.
Mîrî Yahya
(Mîhr ü Müşteri'den çeviri)

6159 Çünkü milletlerin ikbâli için, evlâdım,
Ma'rîfet, bir de fazilet... iki kudret
lâzım.
Mehmet Âkif Ersoy

6160 Uluslar öder suçunu ergeç
Alçak yöneticilerinin.
Fazıl Hüsnü Dağlarca

6161 Milleti teşkil kılan ferddir
Merd ise o kavmi dahi merddir.
Abdülhak Hâmid Tarhan

6162 Biz öyle bir milletiz ki ezelden beri
Hak yolunda, yalın kılıç, hep seferberiz.
Enis Behiç Koryürek

6163 Sen! Ben! Desin efrat, aradan vahdeti
kaldır;
Milletler için işte kıyamet o zamandır.
Mehmet Âkif Ersoy

6164 Millet yoludur, hak yoludur
tuttuğumuz yol;
Ey hak, yaşa! Ey sevgili millet, yaşa...
varol!
Tevfik Fikret

6165 Şerefini her şeyden üstün tutmayan
millet zellidir.
Schiller

6166 Yalnız insanlar değil, bazen milletler ve
medeniyetler de intihar ederler.
Raif Necdet Kestelli

6167 Milliyet bir ailedir ki efrâdı hep vatan
denilen bir vâlideden vücuda gelmiş
biraderlerdir.
Abdülhak Hâmid Tarhan

6168 Ulus, kanunu için de, sınırları için ol-
duğu gibi dövüşmelidir.
Herakleitos

6158 Ne beyin, ne paşanın, ne hakanın
kuluyum
Kendine secde eden bir milletin
oğluyum.
Abdülhak Hâmid Tarhan

MİLLET (ULUS)

5769 Felek her türlü esbâb-î cefâsın
toplasın gelsin
Dönersem kahbeyim millet yolunda
bir azîmetten.
Namık Kemal

5770 Bir milletin mîyar-ı medeniyeti erbâb-ı
irfanına derece-i hürmetidir.
Cenap Şehabettin

MİNNET, MİNNETTARLIK

5771 Minnet duyanın hıncı, susan bir cana-
vardır.
Talât Sait Halman

5772 Yime minnetle olursa ni'met.
Kokma gül kim ola bûy-ı minnet.
Nâbî

5773 Minnettarlıktan daha çabuk unutilan
birşey var mıdır?
Schiller

5774 Hak Taâlâ kimseyi bir ferde muhtac
etmesin
Yoksa halkın ettiği ihsana değmez
minneti.
İbrahim Şinasi

5775 Dünyada hiçbir şeye minnet etme;
hürriyetini ancak bu suretle koruyabi-
lirsin.
H. Ali

5776 Minnet ağır bir yükür, kimse taşımak
istemez.
Diderot

5777 Hemen unut idersen kime eylük
Sakin üstüne itme minnetün yük.
Güvâhî

6178 Ahlâksız bir adama karşı minnet yükü
altına girmek dayanılmaz bir belâdır.
La Rochefoucauld

6179 Aç gözlüyü minnettar edemezsin:
doymaz ki...
Cenap Şehabettin

6180 Alçaklara bir arpa kadar bile minnet
etmek, iki yüz batman altına değmez.
Hâfız Şirâzî

6181 Halka minnet yükünden kendi mihnet
yükünüz daha iyidir.
Şeyh Sâdî

6182 Minnet, kurşun yüküdür, her sırt taşı-
yamaz.
Rıfat Necdet Evrimer

6183 Derd ile ölmek hayât-ı câvidânidür
bana
Tek tabîb-i dehr-i dün minnetle
dermân itmesün.
Cevrî (İbrahim Çelebi)

6184 Bi-minnet olmak isteyen ehl-i abâ
gerek.
Hemdemî Dede

6185 Her denî minnetini çekmiyelim nefse
uyub
Dûnlar minnetini nefse denâ'at
bilelim.
Ezherî, Akşehirli Nureddin

6186 Ne gam dil feyz-yâb olmasa dehrin
agniyâsından
Ki yegdir ârfe âzâdelik minnet
belâsından.
Çelebizâde Âsim

6187 Minnet eyledikçe aksine döner
Etmeyelim çarh-ı devrâna minnet
Geceler mahabbet şem'ası yanar
Hâcet değil mâh-ı tâbâna minnet.
Dertli

6187-a Varolduğunuz ve yaşam denen bu
olağanüstü serüvenin bir parçası oldu-
ğunuz için hiç minnet duydunuz mu?
Susanna Tamaro

6187-b Kanlı yaş dökerim gözden
Sele minnet mi çekerim.
Müdamî (Sâbit Yalçın)

6187-c Her kahrına bir tahammül olur amma,
Minnet çekilir şey değil asla
cühelâdan.
Ayetullah Bey (Mehmet)

MUM

6188 Çarşıda mum pahalı, körün neyine.
Atasözü

6189 Eğer sabaha değin mum bigi yanar
isen
İrişe can ü gönül dudağına bal-i seher.
İbrahim Bey.

6190 Gün karamadan mum yakılmaz.
Yalnız Adam

6191 Bir dilde iki sûz-i mahabbet olmaz
Bir fânus içre iki şem' etmez câ.
Semerkândî Agâh

6192 Tâlib-i şem'-i vasl olunca kişi
Oda yanmaktan ana pervâ ne.
Bâkî

6193 Çalap yakduğu şem'i sanma söyner
Kim ana püf dir ise yüzi göyner.
Şeyhoğlu Mustafa

6194 Bu şeb pâyına düşdüm görmedi ol
şem'-i bezm ârâ
Bu meseldir mum dibi olur karanlık ey
dil-i şeydâ.
Himmetzâde Abdî

6195 Ne kadar şu'le fûrûz olsa da şem'-i
zâlim
Âh-ı mazlûm ile elbette söner çok
sürmez.
Lâ-edrî

6196 Gülşen içre derdile bülbül öter.
Şem'a pervâne için yanub tüter.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

6197 Biregü Hak için yandura bir şem'
Nice kişiler olur nûruna cem'
Şeyhoğlu Mustafa

6198 Erbâb-ı bezm eyledi şem'in sefâsını
Amma cefâ vü cevrin pervâne çektî
hep.
Bursalı Ali Râgıp

6199 Şem'i kim Hak yaka nice söginür
Her ki büf dise sakalı göyinür.
Hamdullah Hamdî

6200 Bir şu'lesi var ki şem'-i cânın
Fânûsuna sığmaz âsmânın.
Şeyh Galib

6201 Kimsenin şem'-i şeb-i efrûzını
söndürme sakın
Kudretin var ise etrafına pervânelik it.
Âmidli Emirî Çelebi

6202 Âlemde bir çerağ uyandır ki sönmesin
Şeyhülislâm Yahyâ

6203 Sinemde bir tutuşmuş yanmış ocağ
olaydı
Zülfün karanlığında bezme çerağ
olaydı.
*Harputlu Hayri Bey'in muhayyer
bestesi*

6204 Baş ucunda bî-hûde şem'-i mezâra
yuf.
Şeyh Galib

6205 Ko ayagında ben yüzi karayı
Ki çerâgun dibi karanu olur.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

6206 Görse cemal-i yâri bulur sûz-i dil sükûn
Âdetdürür söyünür olunca seher
çerâğ.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

6207 Gül nice handân olur bûlbûlleri giryân
iken
Sâkin olmaz şem'a bak pervânesi
sûzân iken.
Keşanlı Zihnî

6208 Söyünmüş mum için pervane olma
Kogıl div işini divane olma.
Mehmed (İşkname'nin şairi)

6209 Subh-dem olmaz çerağa ihtiyaç.
Bergamalı Sarıca Kemal

6210 Şem'a, kenârına şûle-bâr olmaz.
Niksarlı Bedrî

6211 Işık vermez hiç bir zaman dîbine
Şem'a iller için yanar demişler.
Mevcî

6211-a Gece pervânelerle bezm-i
germâgerm idi şem'ın
Seher gördüm ne şem'-i meclis-ârâ
var ne pervâne.
Şeyhülislâm Yahya

6211-b Eğer mum gibi aydınlanmak istiyorsan,
kendini pervâne gibi alevin içine at.
Mevlânâ

6214 Gerçek mutluluğun çekingen bir tabi-
atı vardır, debdebeye, gürültüye düş-
mandır.
Joseph Addison

6215 Kaybettik dönüşsüz saadeti
Böyle hep dünyamızın âdeti.
Cahit Külebi

6216 Mutluluk, maddi sevinçlerden oluş-
saydı, çayıra kavuşan öküzleri mutlu
saymamız gerekirdi.
Herakleitos

6217 Mutluluğu ara, sakın ondan vazgeçme.
George Sand

6218 Hiçbir kitap bahtlı olmayı öğretmez.
Ah, mutluluk bir bilgi olsaydı! O za-
man mesele kalmazdı.
Lermontov

6219 Mutluluğa asla inanmadım.
Napoléon

6220 Olmaz anlayan, gören me'sûd!
Tevfik Fikret

6221 Mutluluk kimsenin bilmediği fakat her-
kesin arzuladığı, erişilmesi güç bir ha-
yal gibidir.
Maksim Gorki

6222 Mutluluğu insan arayamaz; erdem
tam ise o kendiliğinden gelir.
Lui Ci

6223 Mutluluk, varacağımız bir istasyon de-
ğil, bir yolculuk şeklidir.
Montesquieu

6224 Bütün mutluluklar, çalışmaya ve ce-
sarete bağlıdır.
H. de Balzac

6225 Mutluluk nedir, bilen var mı?
Unamuno

6212 Dünyamızda olup bitenleri gören bir
insan nasıl dili varır da "Ben mutlu-
yum" der?
Jules Romains

6213 Son gününü görmeden, hiç kimse
mutluluğa ermiş demeyin.
Sophokles

MUTLU, MUTLULUK

- 6226 Mutlu olmaktan çok mutlu görünmek için çabalar dururuz.
La Rochefoucauld
- 6227 Feleğin mutlu ol dediği kimse ne senin, ne de benim.
Genceli Nizâmî
- 6228 Mutluluk makineye benzer: ne kadar basit olursa o kadar az bozulur.
Agâh İzzet Yazgaç
- 6229 Devam eden mutluluğun varlığından kuşkuluyum.
J.J. Rousseau
- 6230 Doğmak ne mutluluk? Sanan var mı? Varsa ona, o erkeğe veya kadına, hemen haber vereyim:
Ölmek de doğmak gibi mutluluktur.
Walt Whitman
- 6231 Her saadette eksik bir şey vardır.
Peyami Sefa
- 6232 Mutluluk bizim dileğimizle, Tanrı'nın bizim için dilediği şeyin bir araya gelmesinden doğar.
Giraudoux
- 6233 Yatağım her gece böyle soğuk
Saadet bu ömrün neresinde?
Cahit Sıtkı Tarancı
- 6234 İstemem dünyâda bir şey bahtiyâr olsun da yâr
Bahtiyârım ben dahî oldukça cânân bahtiyâr.
Muallim Nâci
- 6235 Kötülerin mutluluğu sel gibi akar, biter.
Racine
- 6236 Ne yazık ki mutluluk, ona giden yolda bulunmuyor.
Stanislaw J. Lec

- 6237 Bütün saadetler tembeldirler; onları harekete ve dinamik hale getirmek insanların vazifesidir.
Raif Necdet Kestelli
- 6238 Mutluluk ile arzu birlikte olamazlar.
Epiktetos
- 6239 Mutluluk arada bir görünür, tıpkı güzellik, iyilik gibi.
Oktay Rifat
- 6240 Geç gelen mutluluk acı ve gücendirici bir şeydir.
Turgenev
- 6241 Hayatta hiçbir büyük mutluluk felâket-siz gelmez.
Sophokles
- 6242 Erkek mutluluğa erdim diye, kadın ise mutluluğa erdirdim diye sevinir.
Choderlos de Laclos
- 6243 En büyük mutluluğun bile peşinde ve izinde bir gölge, hoşla gitmeyen bir "amma ya?" dolaşır.
Mikszath
- 6244 Asla kimsenin mutluluğuna imrenme; çok kişiler var ki, senin yaşadığın hayatı arzu ediyorlar.
Rudegî
- 6245 Mutluluk bile haddini aşarsa azap olur.
Seneca
- 6246 Herkesi kör, âlemi sersem sanmak da bir saadettir.
Cenap Şehabettin
- 6247 Bir kimsenin mutluluğu daima bir başkasının elindedir.
Cenap Şehabettin
- 6248 Dünyada, saadet sazını, telini kırma-dan çalan var mıdır acaba.
Mektupçu Agâh

- 6249 Mutluluğun her zaman dostları vardır.
Euripides
- 6250 Her mutluluk ıstırapla satın alınır.
Manzoni
- 6251 Sizin küçük saadetinizi kıskanmadan benimseyen hangi dostunuz var?
Falih Rifki Atay
- 6252 Mesut olup olmadığını düşünmemek saadettir.
Peyami Safa
- 6253 Kendi kendinin mutluluğuna engel olmak yolunda insan, fevkalâde beceriklidir.
André Gide
- 6254 Erkeğin mutluluğu: "İstiyorum" Kadının mutluluğu: "İstiyor"
Nietzsche
- 6255 Saadetini kederde ara.
Dostoyevski
- 6256 Mutluluğa ancak aranmadığı zaman ulaşılır.
Montherlant
- 6257 Mutluluk bir tekerlek gibi döner, kimini yukan çıkarır, kimini aşağıya düşürür.
Tolstoy
- 6258 Mutluluğu tatmanın yegâne çaresi, onu paylaşmaktır; çünkü mutluluk ikiz olarak doğar.
Byron
- 6259 Nerede olduğunu bilmeyince, saadeti aramamalı.
J.J. Rousseau
- 6260 Mutluluk aşkı arttırır.
Stendhal
- 6261 İnsan bahtiyar olmak için kendi vicdanını memnun etmeğe çalışmalıdır.
Âkil Muhtar Özden
- 6262 İnsanın son gününü beklemeli her zaman
Mutlu dememeli ona ölmeden
Cenazesi kaldırılmadan.
Ovidius
- 6263 Mutlu olmak mı istiyorsun? Yapman değil, yapmaman gereken öyle çok şey var ki!
La Bruyère
- 6264 Gerçekten mutlu olanlar iyi insanlardır.
Henri-Frédéric Amiel
- 6265 Hiçbir kötü insan mutlu değildir.
Juventus
- 6266 Sevilen sevenden daha mutludur.
Rıfat Necdet Evrimer
- 6267 Kim erdemli ve doğru ise o mutludur.
Platon
- 6268 Bir insanın tek başına mutlu olması utanılacak bir şeydir.
A. Camus
- 6269 Beyaz fil görmek, mutlu birini görmekten daha kolay.
Çehov
- 6270 İnsan, mutlu olmadan önce mutludur.
J.J. Rousseau
- 6271 İnsanlar, mesut olmak istedikleri veya başkalarını mesut zannettikleri için ıstırap çekerler.
Cemil Sena Ongun
- 6272 Dünyada saadet de, felâket de sürekli değildir.
Silvio Pellico
- 6273 Sizin mutluluğunuzun başkaları için felâket olmaması nadirdir.
Schiller

- 6274** Çoğu insan, mutluluğu, mutluluğun vasıtalarıyla kanstır.
H. De Balzac
- 6275** İnsan hiçbir zaman sandığı kadar mutlu ya da mutsuz değildir.
La Rochefoucauld
- 6276** Eksiksiz bir mutluluk, ya hiç gelmemiş, ya da elden kaçıp gitmiştir.
Mohammed Hecâzî
- 6277** Saadet dağlar gibidir: Ses verir amma kımıldamaz, bekler ki sen ona gidesin.
Cenap Şehabettin
- 6278** Mutluluk çok yakınımıza gelse bile onu göremeyiz, daima onunla insan arasında bir sis tabakası bulunur.
Hermann Sudermann
- 6279** Mutluluğum belki de şundan ileri geliyor: Bende olanlara seviniyor, olmayanlar üzerine de düşmüyorum.
Tolstoy
- 6280** Mutluluğu kendine dert edindim.
F. Garcia Lorca
- 6281** Bu ölümlü dünyada mutlak bir mutluluk yoktur. Her mutluluk kendi içinde bir zehir taşır, ya da, dışardan gelen bir zehirle zehirlenir.
Çehov
- 6282** Saadet, bütün insanların yüzünü bir kere görmek için ömürleri müddetince arkasından koştukları bir kuştur.
Mektupçu Agâh
- 6283** Biraz düşünelim: Çoğumuzun mutluluğunda, biraz, mutsuzların hakkını yememizin payı yok mu?
Mohammed Hecâzî
- 6284** Kimse ölümünden önce mutlu sayılmaz.
Solon

- 6285** Miden iyi, ciğerlerin ayakların sağlam-sa, kralların hazineleri seni daha fazla mutlu edemez.
Horatius
- 6286** Bütün dünyayı ararsak, başka hiçbir isteği olmayacak kadar mutlu tek kişi bulamayız.
Oliver Goldsmith
- 6287** Mutluluğa tahammül etmesini bilen bir adama karşılık felâkete tahammül edecek yüz adam vardır.
Thomas Carlyle
- 6288** Hayatta sürekli mutluluk, ancak başkaları için yaşamakla elde edilebilir.
Somerset Maugham
- 6289** Bütün saadetler kıskanılmıştır.
Sait Faik Abasıyanık
- 6290** Bilge ve iyi olmadıkça kimse mutlu olamaz.
Platon
- 6291** İnsan en azla yetindiği zaman mutludur.
Mor Jokai
- 6292** Ne kadar fazla mutluysan, seni çöker-tip mahvetmek de o kadar kolaydır.
Hölderlin
- 6293** Saadet, başkasında olana tahammül etmek iktidandır.
Cemil Sena Ongun
- 6294** Mutluluk daima yakınımızdadır, yakalamak için çoğu zaman elimizi uzatmak yeter.
George Sand
- 6295** Dünyada herkese yetecek kadar mutluluk yoktur.
Somerset Maugham
- 6296** Mutluluğu ihtiraslarda değil, kendi yüreğinizde arayın. Mutluluğun kaynağı dışımızda değil içimizdedir.
Tolstoy

- 6297 İnsan, gövdesini unutabildiği ölçüde mutludur.
D.H. Lawrence
- 6298 Herkes mutlu oluşunu kendinden bilir. Kendi hatamızla işler bozuldu mu Bütün suç, bütün günah kör tâlihindir.
La Fontaine
- 6299 İnsan, kendi mutluluğunun mimandır.
Thoreau
- 6300 Hafif zevklere hafif acılar yapışır; uzsuz bucaksız mutluluklara da görülmemiş ıstıraplar.
H. de Balzac
- 6301 İnsana yalnız keder, acı batar da mutluluğumuzu farkedemeyiz.
Dostoyevski
- 6302 En büyük saadete herhangi bir yerde tesadüf edilebilir.
Goethe
- 6303 Kuru mutluluk yavan ekmeğe benzer, insan doyar ama yemek yemiş olmaz.
Victor Hugo
- 6304 Mutluluk saman alevi gibidir.
Geoffrey Chaucer
- 6305 Mutluluk demek belki de pişmanlık duymamak demektir.
Nurullah Ataç
- 6306 Kiminin içtendir mutluluğu, kiminin dıştan.
Seneca
- 6307 Mutlu olmak istiyorsanız, her ferde ve herkese kendine yapılmasını istediğin şeyleri yap.
P. Aleksandroviç Kropotkin
- 6308 Akıllı, dürüst ve insafı olmadan mutlu yaşanamyacağı gibi, mutlu olmadan da akıllı, dürüst ve insafı olunamaz.
Epikuros
- 6309 Mutlu olduğumuz zaman daima iyi oluruz; fakat iyi olduğumuz zaman daima mutlu değildir.
Oscar Wilde
- 6310 Her mutluluk ölüme mahkûmdur.
Paul G  raldy
- 6311 Yeryüzünde insanın kavuşabileceği en büyük mutluluk kendi kendinden memnun olmaktır.
Thomas Mann
- 6312 İnsanın beklemekte olduğu mutluluk, tatmakta olduğu mutluluktan daha güzeldir.
Andr   Maurois
- 6313 Dünyada sonsuz bir mutluluk yoktur. Ne   nl   bir soy, ne güzellik, ne g    kuvvet, ne zenginlik, hiç bir Ő ey bizi fel  ketten kurtaramaz.
Puşkin
- 6314 Sa'adet kıymetin bilsün diyü merd Fel  ket   leminde   ekd  nr derd.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 6315 Mutlu olmak için     Ő ey gereklidir: Bir Ő ey yapmak, bir Ő ey sevmek, her zaman bir Ő ey   mit etmek.
Joseph Addison
- 6316 Saadet, sabaha karşı göklerde Doğan bir yıldızn ömrü kadardır.
Necmeddin Halil Onan
- 6317 Aramaz uzaklarda İnsan bilse Mutluluk hiçbir yerde değildir Bizde değilse.
Cavidan Tümerkan
- 6318 Saadet var gibi amma, nedense geçmez ele. Döner ko  ulduğun dolap, döner g  cirt   ile.
Mehmet   ınarlı

- 6319** Saadet bizzor boş bir serâba,
Düşüyor her seven gönül azâba.
Orhan Seyfi Orhon
- 6320** Mutluluğu insan arayamaz; erdem
tam ise mutluluk kendiliğinden gelir.
Lui Ci
- 6321** Ne yoksul ahı, ne dul hıçkırığı, ne
hasta iniltisi,
Mesut olmuş görmek isterdim
hepinizi!..
Ziya Osman Saba
- 6322** Saadetin ıstırap çekmek olduğunu
ben keşfettim.
Attilâ İlhan
- 6323** Sa'âdet subhı ırmez mi şeb-i gam
zâ'il olmaz mı.
Şeyhülislâm Yahyâ
- 6324** Neymiş ki, bu dünyâda sâadet
denilen!
Kim söyleyecek bu sını, hiç var mı
bilen?
Binlerce kuşaktan beri, insanlık için,
Aş, ekmek, hüriyet... bütün istenilen!
Fuat Bayramoğlu
- 6324-a** Niçin saadete benzer ne varsa
hiç birinin
Vefâsı yok ve sükûn bilmiyen
tahassürü var.
Faik Âli Ozansoy
- 6324-b** Saadet bütün güzel meziyetlerin ana-
sıdır.
Goethe
- 6324-c** Ben mesutken de rahat değilim.
Sait Faik Abasıyanık
- 6324-d** Şuna iyice inanacağım geliyor: Ben
nerede değilsem, mutluluk orada.
Stendhal

- 6324-e** İnsanlar, mutlulukları daraltan yaratık-
lardır.
E. Hemingway
- 6324-f** Bütün saadetler mümkündür.
Ziya Osman Saba
- 6324-g** Mutluluk vermek, verebilmek bir hu-
zur, bir rahatlık duymaktır.
Oktay Akbal
- 6324-h** Mutluluk kaygısızdır, arkasına bakma-
dan gider.
İvo Andrić
- 6324-i** Mutluluk ulaşılabilen bir meyve gibi
başımızın üstünde durur. Fakat onu
almak için ayağımızın altına sehpa
koymak aklımıza gelmez.
Nietzsche
- 6324-j** Biliyorum saadet
Bana dünyada gelmez,
Ölümü bekliyorum.
Behçet Necatigil
- 6324-k** Mutluluk tam bir ruh memnunuğu ile
iç hoşnutluğundan ibarettir.
Descartes
- 6324-l** Mutluluk nasıl dayanıksız!
Cemal Süreya
- 6324-m** En derin mutluluk, en korkunç mut-
suzluk gibi beraberinde zıt bir arzuyu
getirebilir.
Susanna Tamaro

MUTSUZ, MUTSUZLUK

- 6325** İnsanların en mutsuzu, öteki insanların
sefil etmek suretiyle mutlu olduğunu
sanandır.
Fénelon

- 6326** Bütün mutsuzluklar yokluktan değil, çokluktan ileri gelir.
Tolstoy
- 6327** İnsan hiçbir zaman tamamiyle mutsuz olmaz.
Albert Camus
- 6328** Mutsuz insan, başkasının ıstırahiyle rahat eden kimsedir.
Şeyh Sâdî
- 6329** Mutsuzluğun ulaşı olmak da ayrıca mutsuzluk.
Aiskhylos
- 6330** Mutsuzlar; bencil, garezci, haksız, acımasız olurlar.
Çehov
- 6331** Bütün mutsuzlar kardeştir; aynı dili konuşurlar.
H. de Balzac
- 6332** Mutsuzluk kuşkusuz büyük bir öğretmendir; lâkin bu öğretmen dersini pek pahalya satar ve faydası da parasına değmez.
J.J. Rousseau
- 6333** Mutlu olduğumuz zaman, yabancılar bile akrabamız olurlar; ama mutsuz olanın hiçbir dostu yoktur.
Şûdraka
- 6334** İnsanlar mutsuz olmadıkça başkalarının mutsuzluğunu anlayamaz.
Dostoyevski
- 6335** Anlığimde ne kadar çok bilgi, yüreğimde ne kadar çok duyarlık olursa o kadar mutsuz olacağımı anladım.
Voltaire
- 6336** Dört şey mutsuzluk belirtisidir: Cahillik, tembellik, kimsesizlik, bayağılık.
Ferideddin Attar
- 6337** Peşinen verilmiş olan hükümlerin denini ve ispatlarını arayan kimse mutsuzdur.
Edmond Goblot
- 6338** Bizi bahtsız eden çoğu kez kendi mantığımızın hatasıdır.
Mahmut Yesari
- 6339** Güzelin mutsuzluğunu görmeyen, güzelin en cazip halini görmemiş demektir.
Henry Fielding
- 6340** Kadın yemeye
Erkek içmeye başlar
Mutsuz olunca.
Cavidan Tümerkan
- 6341** Mutsuzlukta doğru düşünmek güzel bir şeydir.
Demokritos
- 6342** Mutlulukta bir dost bulmak kolaydır, mutsuzlukta bir dost bulmak çok güçtür.
Demokritos
- 6342-a** Bedbahtlar ölümü düşünmeğe vakit bulanlardır.
Falih Rıfkı Atay
- 6342-b** Mutluluğun sonu mutsuzluktur. Ama mutsuzluğun sonu muhakkak mutluluk değildir.
Oktay Akbal
- 6342-c** Bir iş görmedik mi mutsuzluk üretiriz.
Alain.
- 6342-d** Genellikle mutsuzluk hayatın yanlış yorumundan doğar.
Henri de Montherlant

MÜZİK

6343 Korku ve azap hariç, her his müzikte teselli bulabilir.
George Eliot

6344 Musikî: Sedâ-yı mahbûb, sükût-ı ağyar.
Âlî Bey

6345 Müzik; kalbin dili, aşkın dili, Tanrı'nın dilidir.
Brachvogel

6346 Saz çalmayan tel kadrini ne bilir.
Karacaoğlan

6347 Müzik insanların evrensel dilidir.
Longfellow

6348 Müzik de din gibidir... Çok iyi şeydir ama, işi cezbeyle vardırırmamak şartıyla.
André Maurois

6349 Müzik, aşkı besler.
Shakespeare

6350 Aşkın duygusal anlatımı müziktir.
Unamuno

6351 Kadınların çoğu başlarından savdıkları erkeklerin ağlayışlarından daha tatlı bir müzik bilmezler.
André Maurois

6352 Güzel hareketler gözlerin müziğidir.
Anatole France

6353 Müziğin amacı heyecandır. Hiçbir sanat insan kalbinde bu kadar yüce bir insanlık duygusu uyandıramaz.
George Sand

6354 Sâhilde dinle hür denizin mûsikîsini
Bir mûsikî ki hep değişir, dâimâ yeni.
Faik Âli Ozansoy

6355 Musiki zevkin verir bir bed-sada etse sükût.

Keşanlı Zihnî

6355-a Aynılık acısıdır her müzik.
Cemal Süreya

6355-b Müzik ruhun gıdasıdır
Musikiye bayılıyorum.
Orhan Veli Kanık

6355-c Musikî hikmete dâir fendir
Bilene bilmeyen rûşendir.
Nâbî.

6355-d Müzik: Mutlak dil.
Alain

6355-e Müzik, bir öyküdür gökyüzünün içten konuştuğu!
Osman Türkay

6355-f Musiki savrulmuş bir güldür bence,
Her nâme havada bir gül tüveyci.
Ahmet Kutsi Tecer

NÂDÂN

6356 Nâdân komaz ki merdüm-i dâna
huzur ede.

Bâkî

6357 Muhtefî oldular âlemde erler
Kıymetsiz olmuştur ilm ü hünerler
Her kime sorarsan arifiz derler
Baktım benden özge nâdân
bulunmaz.

Türâbî

6358 Nâdâna söz atıp dile getirme
Câhile uyup da kendin yitirme.

Kul Himmet

6359 Minnetle içmem âb-ı hayâtı
Dil teşne olsam nâdân elinden.

Nâmık Kemâl

6360 Ehl-i irfan meclisinde hiç bulunmaz
hazele
Nâdân ile sohbet etme gir, kapıyı
rezele.

Lâ-edrî

6361 Sükût etmek gibi âlemde nâdâna
cevap olmaz.

Şefîî Mevlevî

6362 İlm ise maksad eğer ârif-i nefis ol Galib
Kendini bilmeyen âdem gibi nâdân
olmaz.

Leskofçalı Galib

6363 Hakikat ilmîni cânâ, sakın öğretme
nâdâna
Ki sarraf olmayan vermez bahâyı
dürr-ü mercâna

Kul Nesimî

6364 Nâdân ile sohbet etmek güçtür bilene
Çünkü nâdân ne gelirse söyler diline.

Lâ-edrî

6365 Meclis-i nâdânda ârâm eyleme
Kâmilândan gayri hâlin söyleme.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

6366 Erbâb-ı dile sıklet-i nâdân ne belâdur
Cevrî (İbrahim Çelebi)

6367 Söz güherdir ne bilir kadrini nâdân
güherin.

Bâkî

6368 Olsam da fezâ-yı gamda leb-teşne
helâk
Minnetkeş-i âb-ı çâh-ı nâdan olmam..
Emin Yümnî

6369 Her ne mihnet çekdürürse râzıyım
Cevrî felek
Tek hemâm mihnetkeş-i nâdân
itmesün.
Cevrî (İbrahim Çelebi)

6370 Nâdânlar eder sohbet-i nâdânla
telezzüz
Divânelerin hemdemi divâne gerekdir.
Ziya Paşa

6371 Seçer mi âdemi hayvân olanlar
Ne bilsün gevheri nâdân olanlar.
Usûlî

6372 Dil-î câhilde olmaz nûr-i irfân
Ki nâdânın olur kalbi de nâdân.
Okçuzâde Şâhî

6373 Diyelim sofi-i nâdâna irakdan yâhû
Tıflî (Mehmed Emin)

6374 Yâr idinme sakın ki nâdânı
Mahrem itme sana katı anı
Sinan Paşa

NAMUS, NAMUSLU, NAMUSSUZ

- 6375 En kalın zırh namustur.
Yalnız Adam
- 6376 İmân ile din, akçadır erbab-ı gınâda,
Namus ü hamîyyet sözü kaldı
fukarada!
Ziya Paşa
- 6377 Beşeri hüner ve maharetlerin en gücü
ve en büyüğü namuslu olabilmektir.
Raif Necdet Kestelli
- 6378 Namussuz kişilerin ortasında tam anla-
miyle namuslu olmak isteyen bir adam,
er geç, mahvolmaktan kurtulamaz.
Machiavelli
- 6379 Kadının bekçisi namusudur.
Ovidius
- 6380 Evlât, babasından yalnız para mirası
beklemez, en mühim intikal namustur.
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 6381 Takdir edilmeyi beklemeden namuslu
olamıyanların namusuna inanmam.
Gogol
- 6382 İnsanların namusunu zaman tâyin
eder.
Rıfat Necdet Evrimir
- 6383 Sahte bir namus sahte bir şerefle göl-
gesiymiş gibi birlikte bulunur.
Henry Fielding
- 6384 Namus, yalnız Allah adına yemin et-
meye yarayan bir kelimedir.
Samuel Butler
- 6385 Namusun düşmanı namussuzdur.
İsmail Hakkı Bıçakçı
- 6386 Namuslu kişiler, ne aydınlıktan ne de
karanlıktan korkarlar.
Thomas Fuller
- 6387 İnsan, kendisinin namuslu bir adam
olduğuna vicdanen kani bulunduğu
sürece, başına gelen her kötülüğe
hovardaca bir zevkle dayanabilir.
Hermann Sudermann
- 6388 Namus ve ahlâk, hiç umulmadık za-
manda ödülünü verir.
Charles Perrault
- 6389 Namus görünmez bir cevherdir; çoğu
kez ona sahip olmayanlar sahipmiş
gibi görünürler.
Shakespeare
- 6390 Dürüstlikle namus, beraber bulun-
dukları tüm hisleri süslerler.
J.J. Rousseau
- 6391 Kadınların namusluluğu, çoğu kez
ünlerine ve rahatlarına düşkün olma-
ları yüzündendir.
La Rochefoucauld
- 6392 Namus, seciyein insanlara verdiği
manevî bir nişandır.
Mektupçu Ağâh
- 6393 Namuslu olmayan kimsenin kendisi-
ne saygısı olmaz; bir insanın kendisi-
ne saygısı, dinden sonra, bütün kötü
huyların en başta gelen dizginidir.
F. Bacon
- 6394 Başkasının namusunu çalan kendi
namusunu kaybeder.
Publilius Syrus
- 6395 Tanrı'nın en yüce eseri, namuslu in-
sandır.
Sean O'Casey
- 6396 Ömrünün dörtte üçünü okumakla ge-
çiren muhakkak namuslu olur.
Diderot

6397 Ben melâmet hırkasını kendim giydim
eğnime
Ar ü namus şişesini taş a çaldım kime
ne.
Kul Nesimî

6398 Çalışmayan adam milyoner de olsa,
oturup namusunu yer.
Kemal Tahir

6399 Namusun dokusu kalın olmalı.
Fernandez Gonçalvo

6399-a Bu kadar namus sözü edilen bir za-
manda namus olur mu?
Marquis de Sade.

NANKÖR, NANKÖRLÜK

6400 Kötü insanlar aynı zamanda nankör-
dür de.
Cervantes

6401 Nankörlük, kusurların en büyüğüdür
ve eğer insanlar unutkan olmasalardı,
hiçbir nankör olmazdı.
Goethe

6402 Nankör ve kibirli olma.
Cleobul

6403 İyilik edecek durum ve yerde oldu-
muz sürece nankörlüklerle karşılaş-
mayız.
La Rochefoucauld

6404 Her şeyde bir kötülük görmeyi en çok
nankörler öğretir.
Publilius Syrus

6405 – Sen de mi, Brutus? Öyleyse yıkıl
Sezar.
Julius Caesar

6406 İnsanlara kendilerini nankörlüğe mec-
bur edecek kadar büyük hizmetlerde
bulunmayınız.
H. de Balzac

6407 Hiçbir nankörlük kalbimizi, yardım et-
mek için cürümler işlediğimiz insanla-
rın nankörlüğü kadar yaralamaz.
Henry Fielding

6408 Bir nankörün bütün zavallılara zarar
dokunur.
Publilius Syrus

6409 Nankörlükle karşılansak bile, zaval-
lı kişilere el uzatmaktan kaçınmayalım.
La Bruyère

6410 Nankörlük zayıf insanların işidir. Güçlü
insanların içinde nankör olana asla
rastlamadım.
Goethe

6411 Toprak, nankör bir adamdan daha
kötü birşey yetiştirmez.
Ausonius

NEFRET

6412 Boş kalınca kise ile sanduğun
Nefret eyler cümle hep dost sandığın.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

6413 Bazı kimseler birbirinden nefret etme-
den başkasını sevmeyizler.
Victor Hugo

6414 Tek yüzün görmiyelim, var Mısır'a
sultan ol!
Necatî

6415 İnsanlar, ya korktukları, ya da gıpta ve
haset ettikleri şeylerden nefret eder-
ler.
Machiavelli

- 6416 Nefret kişiye ayağını denk almayı unutturur.
Erich Maria Remarque
- 6417 Nefretler, fikirlerin değil, mizaçların çarpışmasından meydana gelir.
H. de Balzac
- 6418 İnsanları akıllı yapan tek şey, nefrettir.
Albert Camus
- 6419 İnsan, doğası gereği, kime zarar vermişse ondan nefret eder.
Tacitus
- 6420 Eğer aşkın gözleri körse, nefretinki onunkinden daha kördür.
Brachvogel
- 6421 Aşkla nefret, bizim elimizde değildir.
Çehov
- 6422 Açıkça gösterilen nefret, öç alma fırsatını yokeder.
Seneca
- 6423 Nefret de, gerçek aşk gibi günden güne artar.
H. de Balzac
- 6424 Kadınlar nefret etmedikçe kimseye karşı tam anlamıyla haşin davranmazlar.
La Rochefoucauld
- 6425 Açıkça nefret etmek, asıl düşüncesini gizlemekten daha asil bir harekettir.
Cicero
- 6426 İnsan, alacaklısından nefret eder.
Arthur Miller
- 6427 Kıskançlık yüzünden, kıskanç insanların, sevdiklerini öldürmeleri mümkündür; fakat sevdiklerinden nefret etmeleri mümkün değildir.
Henry Fielding
- 6427-a Onların nefret edebilmeleri için sizin bir büyüklüğünüz olmalı.
Goethe

NEFS

- 6428 Tepele nefsin itini
Zarar gelmesin bedene.
Muhyiddin Abdal
- 6429 Nefs kim düşmenlerin ulusudur
Anı basmak pehlüvanlar husidir.
Abdurrahim Karahisarî
- 6430 Günücülük, şakraklık, iki yüzlülük, dinücülük, kov kovlamak nefsin çerileridir.
Abdülcebbar oğlu Ahmed
- 6431 Havâyâ uyma, geç nefs arzusundan,
Bu nefs atının ağzına ur oyan.
Ahmed Fakih
- 6432 İnsan nefsinin feda etmekle insan olur.
Somerset Maugham
- 6433 Hiçbir nefis günahı yoktur ki, dış yüzünde erdem iddialı belirti bulunmasın.
Shakespeare
- 6434 Nefsine köle olan, ben hür bir adamım diyebilir mi?
Burhan Toprak
- 6435 Başkalanna karşı zafer kazanan kuvvetlidir, kendi nefsinin karşı zafer kazanan ise kudretlidir.
Lao-tzu
- 6436 Nefsini yenen, bütün âlemi hükmü altına alır.
Nizamî
- 6437 Akı olan korkmak gerek
Nefs elinden, hırs elinden.
Yunus Emre
- 6438 İnsan sadece nefsinin alıştırmakla, ne kadar erdem varsa tümünü kendine aşılabilir.
Ludwig Tieck

6439 Uyma nefse ten-perest ider seni
Bakma izz ü câha pest ider seni.
Abdurrahim Karahisarî

6440 İhtiraslarından biri öbürünü yutmuş,
sen de nefsini körlettiğini sanıyorsun.
Voltaire

6441 Nefse uyan Hak'ka uymuş değildir.
Pir Sultan Abdal

6442 Gıdâ-yi nefis için sultâna âşıklar çanak tutmaz.
Dertli

6443 Nefstir seni yolda koyan,
Yolda kalır nefse uyan.
Yunus Emre

6444 Yapacağın işte nefsinle meşveret etmek ve ne derse aksini yapmak kemâldir.
Mevlâna

6445 Şiddetli ağnlar içinde kaskatı kesilen
nefsin ıstırabını akılla kaldır, uzaklaştır.
Demokritos

6446 Gel benlik eyleme nefsini öldür
Hak yoluna canın armağan getir.
Kâtibî

6447 Nefs ejderini zebûn ider er
Olsa ne aceb zebûnı ejder.
Behiştî (Kanştıran Süleyman Bey Oğlu)

6448 Nefsine malik olan pek büyük bir ülkeye malik olmuş olur.
Kendî

6449 Taşa tokunmayınca şişe sınmaz
Erenler nefsinin atına binmez.
Taşlıcalı Yahya Bey

6450 Ger sana nefsün olursa pâdişah
Yüzemezsin bahr ider seni tebâh.
Abdurrahim Karahisarî

6451 Düşmen-i nefis ile sulh olma sakın.
Keçecizâde İzzet Molla

6452 Nefs, üç köşeli bir dikendir, ne biçimde koyarsan koy, yine sana batar, ondan kurtulmanın imkânı var mı?
Mevlânâ

6453 Vücudun mülkini yağma iden nefsün çerisidür
Er isen nefsinı bas kim anun hep işi gâretdür.
Sehî Bey

6454 Nefs elinden almak istersen gönül mülkin şehâ
Çek kanâ'at seyfini sen de sipâhiler gibi.
Abdülkerim Fânî Dede

6455 Dime kim er basaram erlik oldur
Er isen nefsi bas serverlik oldur.
Azmî (Pîr Mehmed-)
(Ahlak-ı Muhsini'den çeviri)

6456 Nefsi bassan pehlevansın sen katı
Bulusersin Hak katında izzeti.
Enverî (Nizamü't Tevarih'ten çeviri)

6457 Ne kadar çok virür isen nefse hiç toydum dimez.
Kemal Ümmî

6458 Nefsine hâkim olan kimseye mahkûm olmaz.
İbnülemin Mahmud Kemal İnal

NEŞE

6459 Neş'e vaktinde ayân kişinin belli olur
Aceb insâna mehek taşı mıdır câm-ı şerâb.
İbrahim Şinasi

6460 Acının fazlası güldürür; neşenin fazlası ağlatır.
William Blake

- 6461 Bu dünyada hiçbir şey sürekli değil. Bunun için neşe de ikinci dakikada birincikinden farklıdır; üçüncüde bir derece daha zayıflar, nihayet bütün bütün yok olur, eski halimize döneriz; suda genişleyen halkların nihayet suyun sathıyla bir olup kaybolması gibi.
Gogol
- 6462 Neşe, hayatın en büyük amacıdır.
John Milton
- 6463 Neşesiz adam eksik adamdır.
Salâh Bırsel
- 6464 Neşe ve çalışma, birbirini davet eden iki temiz şeydir.
E. Renan
- 6465 Gözlerinden içdi gönlüm neş'eyi Senden öğrendim gönülden sevmeyi.
Hasan-Âli Yücel
- 6466 Neşe, çoğu zaman derin acıları saklamak üzere bir çabadır.
George Sand
- 6467 Neş'e yenenlerin silâhıdır.
Wilhelm Stekel
- 6468 İnsanlığın gerçek serveti neşedir.
Alain
- 6469 Her zaman neşenin öbür ucu ıstıraptır.
G. Chaucer
- 6470 Neşe, kılık değiştiren kederden başka birşey değildir.
Selma Lagerlöf
- 6471 İnsan neşeyi elden bırakmazsa, her felâketin üstesinden gelir.
Giovanni Verga
- 6472 Şen adam güneşe benzer, girdiği yer aydınlanır.
Cenap Şehabettin
- 6473 Hiç kimse duyduğu neşenin başkala-rını rahatsız edebileceğini düşünmez.
Alain
- 6474 Bâdeler döndükçe artar bezm-i ıyşın neş'esi Çınlatırken bağlan mahûrdan nazik sesi.
Ahmet Refik Altınay
- 6475 Sen de aklun var ise bir neş'e tahsîl it yürü Âlemün ta'n itme tiryâkîsine ayyâşına.
Seyyid Vehbî
- 6476 Bîgânesin meded seni ey neş'e görmesün Turma gönülde kande ise şimdi gam gelür.
Âtîf (Mustafa - Efendi)
- 6477 Neş'e-i aşk ile fark itmeyeli rûz u şebi Oldum âsûde cihânın gam-ı ferdâsından.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 6477-a Zekânın en çok görülen işaret ve belirtisi neşedir.
Montaigne
- 6477-b Yâr, vasııyla seni şâd edecekler dediler Haber-i hayr verir neş'e yalan olsa dahi.
Reis Vâsîf
- 6477-c Ruhumuzun en memnun olduğu an en neşeli olduğumuz zaman değildir, tersine büyük neşeler genel olarak donuk ve ciddidir, kahkahalı neşelerse, ufak ve geçicidir.
Descartes
- 6477-d Neşe, sözcüklerden değil bakışlardan oluşan bir dildir, neşe ikna etmez, bu-laşır.
Susanna Tamaro
- 6477-e Mutluluk neşenin yanında güneşin yanında bir elektrik lâmbası gibidir.
Susanna Tamaro

NİMET

6478 Nimete erişen herkes hasede uğrar.
Hz. Muhammed

6479 Gördük: biliriz ki ni'metin bol, Tanrı'm;
Bitmez bu adımlarla -fakat- yol,
Tanrı'm...
--Çağlar boyu- kuşlar uçar; insan
sürünür...
Kuşlarda kanad, bizde neden kol,
Tanrı'm.
Arif Nihat Asya

6480 Hûbdur bî-kese bezl-i ni'met
İtmeden ehl-i ğinâyı da'vet.
Nâbî

6481 Basit insanlar sahip oldukları nimetin
değerini, elden çıkarmadıkça bilmezler.
Sophokles

6482 Çerh ni'met mi verir gavgasız
Hiç Firav'n ola mı Musa'sız.
Nâbî

6483 Bizim olması gereken nimetler, ancak
yaşlanıp onlardan zevk alamıyacağımız
bir hale gelince elimize geçer.
Shakespeare

6484 Sağlık, hiç kimsenin kesin olarak
güvenemeyeceği tek nimettir.
Bertrand Russell

6485 İnsan iki nimet hakkında yanılgıdadır:
Sağlık ve boş vakit.
Hz. Muhammed

6486 Kimse aç kalmaz cihandâ bilse ni'met
kadrini.
Keçecizâde İzzet Molla

6487 Cihânın ni'metinden kendi âb ü
dânemiz yeğdir
Elin kâşanesinden kûşe-i virânemiz
yeğdir.
Ganizâde Nâdirî Çelebi

6488 Gerçek bir dost, nimetlerin en büyüğü
ve elde etmeğe en az çalıştığımızıdır.
La Rochefoucauld

6489 Solsan da sararsan da, gene
gül pembe dehensin
Rabbin bana bir nimeti varsa o da
sensin.
Ahmet Refik Altınay

6490 Hayatın nimetlerinin değerini bize
öğreten ancak hayatın zahmetleridir.
Goethe

6491 Bil ki şu yeryüzünün sonsuz nimetleri-
ni, tam, katıksız olarak bu dünyada
tadan yok!
Schiller

6492 Bedelsiz alınan nimetlerin ücreti çok
defa hürriyet, vicdan ve şeref gibi
baha biçilmeyen kıymetlerle ödenir.
Agâh İzzet Yazgaç

6493 Gerçek nimetler, ancak faziletlerdir.
Tacitus

6494 Şükr-i ni'met, o da bir ni'mettir.
Keçecizâde İzzet Molla

6495 Nasıl dili pas tutmuş bir adam Yunan
şarabının tadından bir şey anlamazsa,
nasıl bir at, üzerindeki zengin koşum-
ların farkında olmazsa, vurdum duy-
maz, zevksiz bir ahmak da içinde
yaşadığı nimetlerin tadına varamaz.
Montaigne

6496 Her nimetin bir gamı vardır.
Mevlâna

6497 Dünya nimetleri insanı ruha ait
zenginliklerden uzaklaştırır.
Mikszath

6498 Şükr kıl nimetine Mevlâ'nın
Ta ziyâde ola âb ü nânın.
Nâbî

6499 Biz çoğu kez elimizdeki nimetin değerini bilmeliyiz, ama kaybedince, sahip olduğumuz zaman takdir edemediğimiz, değerini hemen anlarız.
Shakespeare

6500 Allah kimisine keş verir dış vermez, kimisine dış verir keş vermez.
Atasözü

6501 Yahşı dostdan yad olmaz,
Yad üveyi şad olmaz.
Düşmen yüz ne'met verse
Heç birinde dad olmaz.
Azerbaycan halk bayatısı

6502 Tende kudret nerden olsun ni'met-i
cân şükrüne
Bin dilim olsa yetişmez bir dilim nân
şükrüne.
Sürûfî

6503 Şükür dolabı deveran etmeyince
ni'met ekinleri suvanlıp onmaz.
Sinan Paşa

6504 Ey Fuzûlî âlemin gördüm kamû
ni'metlerin
Hiç ni'met görmedim didâr-ı dilber-tek
lezîz.
Fuzûlî

OK

6505 Mahabbet okunun olmaz nişânı
Tokunur zahmî görünmez kemânı.
Taşlıcalı Yahya Bey

6506 Bedenin herhangi bir yerine saplanan
oku çekip çıkarabilirsin, ama ya
yüreğine saplanan ok?
Resul Hamzatov

6507 Mahabbet zor-ı bazı ile olmaz
Güc ile zahm-ı tîr-i yâr onulmaz.
Taşlıcalı Yahya Bey

6508 Ekser güzel netice verir sa'yi
müşterek
Öksüz kalır demek eğer oksüz kalırsa
yay.
Abdülhak Hâmid Tarhan

6509 Zuhura gelmeyince emr-i takdir
İrişmez menzîl-i maksûdına tîr.
Taşlıcalı Yahya Bey

6510 Yârun okına çünkü ciğerden siper
gerek
Meydân-ı 'ışka girmeğe ewel yürek
gerek.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

6511 Ah alursun güzelüm âşika cevri
eyleme çok
Girü dönmez sakın ey kâşî kerman
atılan ok.
Kabûlî (İbrahim Çelebi)

6512 Ok gibi hûblar beni yaydan yabana
attılar
Bilmediler kadrime ucuz pahâyâ
sattılar.
Dertli

6513 Yâr okı sinede eğlenmeyüben geçdi
ise
Sen ana kalma gönül ol dahi kalmaz
geçer.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

5514 Ecel odun söyündürmek olur mu
Atılan oku döndürmek olur mu.

Mehmed (İşkname'nin şairi)

5515 Anı bil kim bu derde derman yok
Döne mi ardına atılmış ok.

Mîrî Yahya

(Mîhr ü Müşteri'den çeviri)

5516 Sim ile zeri kendine kat kat siper itsen
Merk okunu geçmez mi sanırsın
siperinden.

Rûhî-i Bağdâdî

OKUMAK

6517 Okumaktan mâna ne, kişi Hakk'ı
bilmektir
Çün okudun bilmedin, ha bir kuru
emektir.

Yunus Emre

6518 Elbet uyşuklar, uyuyanlar bulunur;
Lâkin, yine söyle sen... duyanlar
bulunur!
Yazmakta tereddüt etme hak bildiğini:
Okuyanlar bulunur!

Arif Nihat Asya

6519 İnsan yalnız hayran kalacağı şeyleri
okumalı.

Eckermann

6520 Okumanın bir devâ olduğunu, insan
ihtiyarladığında daha iyi anlar.

Rıfat Necdî Evrimîr

6521 Okumak geçen yüzyılların en namus-
lu adamlarıyla yapılan bir sohbetir.
Descartes.

6522 Okuma sanatı —çoğunlukla— hayatı ki-
taplarda tekrar bulmak, kitaplar saye-
sinde hayatı daha iyi anlamak sanatıdır.
Andre Maurois

6523 Okumayı öğrenmek sanatların en
gücüdür; hayatımın seksen yılını bu
işe verdim. Yine de kendimden
memnun olduğumu söyleyemem.

Goethe

OLMAK

6524 Sevgide güneş gibi ol
Dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol
Hataları örtmede gece gibi ol
Tevazuda toprak gibi ol
Öfkede ölü gibi ol
Her ne olursan ol
Ya olduğun gibi görün
Ya görüldüğün gibi ol.

Mevlâna

6525 Elsen, suratında şakla şerrin... tokat ol!
Atsan git, Çamlıbel'de şahlan...

Kirat ol!

Dağsan, yüksel sınırdaki bir Ağrı gibi;
Suysan, dere olma... Dicle yahut

Fırat ol!

Arif Nihat Asya

OT

6526 Ağıldaki oğlak doğunca, derede otu bi-
ter.

Kaşgarlı Mahmut

6527 Çiy, otların üstüne gecenin en sessiz
saatinde düşer.

F. Nietzsche

6528 Yuvarlanan taşın üzerinde ot bitmez.
Şeyh Sâdî

6529 Aşkınla senin can virenin
makberesinden
Otlar ki biter her biri bir derde devâdır.
Fuzûlî

Öç Alma (İntikam)

- 6530 Ne kötü ot vardır, ne de kötü adam;
yalnız kötü çiftçi vardır.
Victor Hugo
- 6531 Buğday tarlasında da acı ot biter.
Aleksis Kivi
- 6532 Hayırsız ot tez büyür.
Goldoni
- 6533 Alelâde otlar, iki ay içinde yetişir. Fakat
kırmızı gül, ancak bir yılda yetişir, gül
verir.
Mevlâna
- 6534 Yakılması gereken otlar bakımsız tar-
lalarda çıkar.
Horatius
- 6535 Keçiye yardan uçuran bir tutam ottur.
Atasözü
- 6536 Yaş ot yanmaz.
Kaşgarlı Mahmut
- 6537 Bir demet güzel kokulu gül bir harman
ottan daha iyidir.
Genceli Nizamî
- 6538 Biz dahi biliriz bir tutam ottur
Deveyi uçuran yardan demişler.
Refikî
- 6539 Akıllan, zekâlan kıt olan kimseler, gü-
zelim topraklardan hoşlanan muzır ot-
lara benzerler.
H. de Balzac
- 6540 Kişi bildüğü otı yiyicek karn ağnmaz.
Atasözü
- 6541 Dünya, dünya olalı beri güneş, âciz
otun ayağına gelmiş, ot güneşe yük-
selmemiştir.
Samiha Ayverdi

ÖÇ ALMA (İNTİKAM)

- 6542 Cihan içinde muradım ne ise verdi
kazâ
Hemen bir almadığım intikam kalmıştır.
Nâbî
- 6543 Her önemsiz şey, çok küçümsenirse,
öcünü alır.
Lessing
- 6544 Muzaffer vakt-i fursatta adudan inti-
kam almaz
Mürüvvetmend olan na kâmi-i
düşmenle kâm almaz.
Koca Ragıp Paşa
- 6545 Hayr ile kalır felekte namı
Budur fuzalanın intikamı.
Ziya Paşa
- 6546 Bir insanın içinde intikam almak arzu-
su varsa, onu iş başına getirmek, bir
delinin eline bir kılıç vermekten fark-
sızdır.
Kardinal de Richelieu
- 6547 Hep öç almayı kuran bir kimsenin ya-
rası, kapanacağına işler.
F. Bacon
- 6548 Atalar kırk yılda almış intikam
Yine dimiş ta'cil etdim ey hûmam.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 6549 En kıbar intikam istihfaftır.
Raif Necdet Kestelli
- 6550 Öc alma tatlıdır, bilhassa kadınlar için.
Byron
- 6551 İntikamın sermayesi ömürdür.
Aîi Yürük
- 6552 Yiğitlik intikam almakta değil, taham-
mül göstermektedir.
Shakespeare

- 6553 Unutunuz! En iyi intikam bu değil mi?
Byron
- 6554 Bu felekde ger gire fırsat ele
Sen harîs-i intikam olma hele.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 6555 Birinin gönlünü bir kez kırdın mı, sonra
yüz türlü iyilik etsen de, o bir tek
kırgınlığın öcünden sakın.
Şeyh Sâdî
- 6556 Felekten intikaam-î ma'nevîdir
etmemek şekvâ.
Lâ-edrî
- 6557 Hak, kulundan intikamın yine abd ile
alır.
Bahrî Dede
- 6558 İnsanlar iyilik ve hayır yapmaktan çok
öc almaya daha yatkındırlar.
Spinoza
- 6559 Bu bağ içinde bir ağaç yücelmez
Ki son ucu ecel yili öç almaz.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 6560 Öç alma, vahşice bir adalettir.
F. Bacon
- 6561 Zemâne içre mücerrebdür intikaam-ı
zemân
Hemîşe yahşiye yahşi verir, yamâna
yaman.
Fuzûlî
- 6562 İntikam meyve vermez. O kendini
besleyen korkunç bir gıdadır.
Schiller
- 6563 Cihândan kişi kâm almak gerekdir.
Zamândan intikam almak gerekdir.
İznik'li Bakayî

- 6564 Çerhten aldım, Ziyâ, tîğ-î zebanla
intikam
Rahmet olsun fenn-î nazmın pîrine,
üstâdına.
Ziya Paşa
- 6565 Düşmana intikam kalır mı sandın
Herkezin ettiğin bulması vardır.
Erzurumlu Emrah
- ## ÖFKE
- 6566 Öfkenin ateşi önce sahibini yakar;
sonra, kıvılcımı düşmana ya varır ya
varmaz.
Şeyh Sâdî
- 6567 Öfke ile beraber akıl da uçup gider.
Lessing
- 6568 Öfke, kötü bir öğütçüdür.
G. Bernard Shaw
- 6569 Öfke, tıpkı aşk ve servet gibi kördür.
Charles Dickens
- 6570 Öfkeyle değil, gülmeyle öldürür kişi.
Nietzsche
- 6571 Doğada taşkın bir öfke kadar insanı
insanlıktan çıkaran, hayvanlaştıran bir-
şey yoktur.
John Webster
- 6572 Bir babanın oğluna karşı öfkesi, evlâ-
dın babasına olan en sıcak sevgisin-
den daha tatlıdır.
Montherlant
- 6573 Kadınların hepsi öfkelerini gizleme sa-
natını bilirler, hele iyice öfkelenmişlerse.
J.J. Rousseau
- 6574 Öfke, kısa bir deliliktir.
Horatius

Öğüt (Nasihat)

- 6575 Gerçek adam odur ki, öfkelense dahi saçma söylemez.
Şeyh Sâdî
- 6576 Öfkeni dostuna söyle, geçsin; düşmanına söyle, artsın.
William Blake
- 6577 Öfkeli kişinin ağzından yalnızca azarlayıcı, suçlayıcı sözler çıkar.
Seneca
- 6578 Dürüst insanın öfkesi çok ağırdır.
Publilius Syrus
- 6579 Sevgililer arasındaki öfke, onların aşk-larını yeniler.
Terentius Afer
- 6580 İyi insan incitilirse daha çok öfkelenir.
Publilius Syrus
- 6581 Öfke, savunma için silâh sağlar.
Vergilius
- 6582 Öfke şahlandı mı vicdan uyuşur.
Orhan Asena
- 6583 Öfkeliyken konuş. Göreceksin ki pişman olacağın en güzel konuşmayı yapacaksın.
Ambrose Bierce
- 6584 Namertler, samimi olarak öfkelenmezler. Bunlar, gösterecekleri öfkenin şiddetini karşısındakilerin acizlerinden alırlar.
Agâh İzzet Yazgaç
- 6585 En kuvvetli insan şehveti öldürüp öfkeyi hor görendir.
Kendî
- 6586 Öfke, çöken bir yapıya benzer, nereye düşse orayı da yıkar.
Seneca

- 6587 Oturur yerine zararlar elbet. Âhir, öfke ile kalkan demişler.
Kalecikli Mir'âtî
- 6587-a ...Öfke dolunca kişinin göğsü tutmalı geveze dili.
Sappho
- 6587-b Öfke, kin kişinin yargılama gücünü bozar.
Nurullah Ataç
- 6587-c Öfkede akıl olmaz.
Atasözü

ÖĞÜT (NASİHAT)

- 6588 Ulular öğüdün tutmıyan uluyu kalur.
Atasözü
- 6589 Öğüt acı gelür er yatlusuna. Eyüler uyar, irer tatlusuna.
Şeyhoğlu Mustafa
- 6590 En kötü insan, bazan en iyi öğüdü verebilir.
P.J. Bailey
- 6591 Kötü öğüt vermekte kadınlar erkeklerden üstündür.
Publilius Syrus
- 6592 Kötü öğüdün en çok öğüt verenedir zaran.
Hesiodos
- 6593 Gelür ewel nasihat gerçi acı. Velî sonra olur derdin ilâcı.
Güvâhî
- 6594 En cömertçe bağışlanan şey öğüttür.
La Rochefoucauld
- 6595 Nush ile yola gelmiyeni etmeli tekdir. Tekdir ile uslanmıyanın hakkı kötektir.
Ziya Paşa

- 6596 Kişisel işlerinde kimseden öğüt isteme.
Thornton Wilder
- 6597 Bu âlemde kaldırılması güç olan yüklerden biri ve hattâ en büyüğü, bir başkasının öğüdüdür.
Cemil Sena Ongun
- 6598 Öğüt, dünyanın en pahalı hazineleri kadar kıymetli olduğu halde, genellikle pek ucuza satılır.
Hz. Ali
- 6599 Verdiği öğüdü bizzat tutan, bunu başkalarına da dinletebilir.
Ferideddin Attar
- 6600 Öğüt ilkin kulakdan zahmet eyler Velîkin sonra cânî râhat eyler.
Şeyhoğlu Mustafa
- 6601 İnsan yaşlandıkça öğüt verme hastalığına tutulur.
E. Renan
- 6602 İnsan, öğüdü kendi kendine vermeli. Derdinizi sizden iyi kim anlar?
La Fontaine
- 6603 Düşdüm belâ-yı 'ışka hiredmend-i asr iken
İl şimdi benden aldığı pendî bana verür
Fuzûlî
- 6604 Yaşlıların öğütleri kış güneşinin ışınlarına benzer; aydınlatır, fakat ısıtmaz.
Vauvenargues
- 6605 Öğüdün iyisi gece gelir.
Lessing
- 6606 Öğütler, başkasının hesabına başkasının vicdanına zorla nüfuz etmekten başka birşey değildir.
Dostoyevski
- 6607 Öğüt vericiler, öğütlerinin niçin başkalarına ulaşmadığına şaşarlar. Ama asıl şaşılacak olan, dünyayı kaplayan bu öğütlerin, söyleyenin ağzından çıktuktan sonra kendi kulağına bile erişmemesidir.
Mohammed Hecâzî
- 6608 Öğüt: geçer akçelerin en küçüğü.
Ambrose Bierce
- 6609 Buğday hububâtı ateşe konmuş demir saçın üzerinde nasıl kavrulursa, pend ü nasihat, mahrûk-i aşk olan bir gönülde öyle mahv olur.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 6610 Dostlarının yerinde öğütlerine kulak asmayanlar düşmanlarını memnun ederler.
Pançatantra
- 6611 Dinlemeyeceklerini bilsen dahi, öğüt olarak ne biliyorsan söyle.
Şeyh Sâdî
- 6612 Ne öğüt verirsen ver, yalnız kısa olsun.
Horatius
- 6613 İlk nefsinî öğütle, eğer nefsine senin öğüdün koyarsa ayruklara dahi öğüt ver.
Abdülcebbâr oğlu Ahmed
- 6614 Her kim öğüt vere işitmek gerek Uluların öğüdün gütmek gerek.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den çeviri)
- 6615 Âşık öğüt vermeği ne biliser Âşıka öğüt ne assı kılsar.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Mantiku't Tâyr'dan çeviri)
- 6616 Nasihat ol dutar kim ola ussu Deliye pend kılmaklık ne assı.
Mehmed (İşkname'nin şairi)

6617 Câhil pendî nitsin versen de pula
Yolda bile bulsa almaz demişler.
Şikârî

6618 Söz almaza öğüt veren bir insan
Çorak yere tohum eker demişler.
Çankınlı Yesârî

ÖKSÜRÜK

6619 Öksürük ile su, hatibin iki baş yardım-
cıdır.
Rıfat Necdet Evrim

6620 Aşk ve öksürük saklanamaz.
Ovidius Naso

6621 Öksürükle yoksulluk gizli tutulamaz.
Mikszath

6622 Öksürükte üç kavâit vardürür
Biri ahha, biri ihhi, birisi öhhödürür.
Molla Ragıp Bey

6623 Sevgilim dinle, işte bâd-ı hazân
Müteverrim misâli öksürüyor,
Hem de bir öksürük ki çok sürüyor.
Cenap Şehabettin

ÖLMEK, ÖLÜM

6624 Bu dünyada bir nesneye yanar içim
göynür özüm:
Yiğit iken ölenlere, gök ekini biçmiş
gibi.
Yunus Emre

6625 Âdemoğlu mevt'den firar ve feryâd
eder; halbuki mevt anı fitnelerden
âzad eder.
Erzurumlu İbrahim Hakkı

6626 Her doğum müjdesi bir vefat haberi-
nin öncüsüdür.
Yalnız Adam

6627 – Ölü olan yerde neden yavaş konu-
şuruz?
– Hepimiz ölüm karşısında kendimizi
suçlu hissederiz de ondan...
Kemal Tahir

6628 Dünyaya geldiğimiz gün bir yandan ya-
şamaya, bir yandan ölmeye başlarız.
Montaigne

6629 İnsan ancak nedensiz kaygılar içinde
arzular ölümü. En küçük somut bir acı
karşısında kaçır ölümden.
E.M. Cioran

6630 Ölüm! O sonsuz kurtuluş!
M. Sunullah Ansoy

6631 Ölüm hiçbir vakit iyi karşılanan bir ko-
nuk değildir.
Goethe

6632 Ölüm âşıkların sermâyesidir
Başından geçmek ewel pâyesidir.
Taşlıcalı Yahya Bey

6633 İnsan sevdiklerinden kaçını kaybeder-
se, o kadar defa ölür.
Publilius Syrus

6634 Daha doğar doğmaz, ölmeye başlarız.
Pirandello

6635 Her şeyde ölümdür fakat encâm.
Abdülhak Hâmid Tarhan

6636 Ölüm insanın gafletten büyük kurtulu-
şudur.
Schopenhauer

6637 Yerin altında devâm etmesidir bence
ölüm,
Yerin üstünde görüp geçtiğimiz
rû'yânın.
Faruk Nafiz Çamlıbel

- 6638 Ölüm tüm mutsuzlukları iyileştiren en acı bir ilâhtır.
Mohammed Hecâzî
- 6639 Hep en iyi şeyler ölümün açgözlü eleriyle koparılıp götürülür.
Ovidius
- 6640 Ölüme karşı herkesten açık göğüs beklenmez.
Falih Rifkî Atay
- 6641 Bir sen değil, olsa hasmı âlem Merdâne ölürlür ölürlerse âdem.
Muallim Nâci
- 6642 Ölüm, bazen bir ceza, bazen bir armağan, çoğu zaman da bir lütuftur.
Seneca
- 6643 Ölmez o kimse ki serencâmı Hayr olup dilde yâd ola nâmı.
Kara Fazlı
- 6644 Gençler ölebilir; fakat yaşlılar ölmelidir.
Lonfellow
- 6645 Ölüm, kocaman bir maceradır.
James M. Barrie
- 6646 Ölümler başka, ölüm hep birdir.
Talât Sait Hâlman
- 6647 Ekser bulur devâsını çok kimse derdinin Her inleyen ölseydi kalırdı cihan tehi.
Nihad Bey
- 6648 Ölüm, insanı kızdıracak derecede müsavattır.
E. Renan
- 6649 Arkada bıraktıklarımızın kalplerinde yaşamak ölmektir.
Thomas Campbell
- 6650 Hiç durmadan hayât ögütür devreden bu çark...
Ölmek sırayıdır, sıralanmakta varsa fark!
Yahya Kemal Beyatlı
- 6651 Ağa olsa, paşa olsa, beğ olsa Yakasız gömleğe sarılır bir gün.
Karacaoğlu
- 6652 Ne denli diri olursan yakında ölürsün.
Şeyh İsa Oğlu Şeyh Kasım
- 6653 Ölüm bu; ne hükümdar tanır, ne soytan; herkesi aynı iştahla yutar.
Victor Hugo
- 6654 Ölüm yoktur! Yıldızlar, başka bir kıyıda doğmak için batıyorlar.
John Luckey Mc Creery
- 6655 Pâdişah olsan da derler "Er kişi niyyetine!"
Lâ-edrî
- 6656 Şerefli bir ölüm şerefsiz bir ömürden daha iyidir.
Tacitus
- 6657 Yâ sabr ü ya sefer diyü ne Rum ü ne Acem kaldı Tolandum rub'i meskûni hemen mülk-i adem kaldı.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 6658 Ölmek değildir ömrümüzün en fecî işi Müşkil budur ki ölmeden evvel ölürlüğü.
Yahya Kemal Beyatlı
- 6659 Ölüm korkusu ölümden daha korkunçtur.
Schiller
- 6660 Ölüm, herkesi eşit kılar.
Seneca
- 6661 Der Kuloğlu çeken derd ile kahrın. Yalan dünya bu ölümdür âhın.
Kuloğlu

- 6662 Ölüm insanları bir işe yaramamaktan kurtarır.
Memduh Şevket Esenal
- 6663 Ölüm eski bir şeydir ama, her insana yeni görünür.
Turgenyev
- 6664 Neylersin ölüm herkesin başında
Uyudun uyanamadın olacak,
Kimbilir nerde, nasıl kaç yaşında?
Cahit Sıtkı Tarancı
- 6665 Ölümün amansız kadit elleri
En mağrur başlara kül toprak döker.
Mehmet Emin Yurdakul
- 6666 İnsan ölümü düşündükçe hayattan daha az tat duyar, ama daha sakin yaşar.
Tolstoy
- 6667 Ölümü ancak
Ölmeye değer bir şeyi
Olmayan büyüttür.
Yüksel Pazarkaya
- 6668 Ecel gelmeden öndin kimse ölmez
Ecel geldükde hergiz çare olmaz.
Şeyhoğlu Mustafa
- 6669 Ölüm, gidenlerin geri gelmediği o keşfedilmemiş ülke.
Shakespeare
- 6670 Ölüm, âsûde bahar ülkesidir bir rinde.
Yahya Kemal Beyatlı
- 6671 Ölümün pençesine düşmeden pek az insan ölümü düşünür.
Henry Fielding
- 6672 Öleceği gün meçhul olmalı insanların!
O gün uzak olsa da, değil mi günü belli
Yoktur günü bilinen ölümlere teselli.
Faruk Nafiz Çamlıbel

- 6673 Ölüm Allah'a giden yolun tek kapısıdır.
Antonio Perez
- 6674 Ölümün ne olduğunu bilmediğimiz için ondan korkuyoruz.
Samuel Butler
- 6675 İnsan, ne idrâksiz mahluktur! Herkes kimsenin sağ kalmadığını bilir de, kendinin öleceğine inanmak istemez.
Namık Kemal
- 6676 Ölümün eşiğini herkes yalnız aşar.
Selma Lagerlöf
- 6677 Ölüm bütün gemilerin sığınabileceği bir limandır ki geçmiş fırtınalar unutturur.
Fletcher
- 6678 Ölmek, ölümü düşünmekten çok daha kolaydır.
Peyami Safa
- 6679 İnsanın bazısı yaşayıp bazısı ölseydi, ölüm dayanılmaz bir acı olurdu.
La Bruyère
- 6680 Ey hayat! Ölümüne şükret... Seni onun sayesinde seviyorum.
Seneca
- 6681 Ölüm kılar bizi ikaz hâb-ı gafletten
Ayırmayan da o lâkin zalâm-ı hayretten.
Abdûlhak Hâmid Tarhan
- 6682 Mevtin acılığını sevdiklerimizin ölümünde tadanz.
Cenap Şehabettin
- 6683 Sevilen bir kimsenin ölümünde, en çok korkulacak şey, onun ölümü değil, bizim çabuk teselli buluşumuzdur.
Montherlant
- 6684 Artık güneş görünmez olur, gök bulutludur,
Rahatça dal, ölüm sonu gelmez bir uykudur.
Yahya Kemal Beyatlı

- 6685 Kâinatta yalnız bir sosyalist tanım:
Ecel.
Cenap Şehabettin
- 6686 Düşünsek biz ölümden korkmamak
lâzımgelir, zirâ
Yerin altında, üstünden ziyâde
akrâbamız var!
Eşref
- 6687 Açmamak olmaz ölüm kapıyı çalınca.
La Fontaine
- 6688 İnsan bin yıl sonra da gene aynı şekil-
de içini çekerek: "Ah yaşamak ne
zor!" deyip duracak, bununla beraber
gene, tıpkı şimdiki gibi ölümden kor-
kacak, onu istemeyecek.
Çehov
- 6689 Kaç yüzyıl yaşarsanız yaşayın, ölüm
yine ebedî olacaktır.
Lucretius
- 6690 Hüner oldur ki fevt oldukça insan
İli gıryan ide kendüyi handan.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 6691 Her ölen gassal elinden geçer, fakat
temizlenmez.
Cenap Şehabettin
- 6692 Ölmek kaderde var yaşayıp
köhnemek hazin,
Bir çâre yok mudur buna yâ
Rabbel-Âlemin.
Yahya Kemal Beyatlı
- 6693 Ne ölümden kork, ne de ölümlü iste.
Martialis
- 6694 Yıllarca hasta, aç sürünen kimsesizlere
Tek kurtuluş ölümse de ölmek kolay
değil.
Mehmet Çınarlı
- 6695 Ölümün bizi nerede beklediği bel-
li değil, iyisi mi biz onu her yerde bek-
leyelim.
Montaigne
- 6696 Ölüm san bir düttündür bir bulur yol
Kamu halkun bacasından çıkar ol.
Şeyhoğlu Mustafa
- 6697 Ölümün çevresinde kopanlar yayga-
ra, ölümün kendisinden daha kor-
kunçtur.
Seneca
- 6698 Ey ölüm ölüm ölüm
Neden güçsüz görünüyorsun ben
gençken?
Ali Püsküllüoğlu
- 6699 Bütün günler ölüme gider; son gün
varır.
Montaigne
- 6700 Kim teslim olmaz ölüme: Hiç kimse!
Kim teslim olur ölüme: Hiç kimse.
M. Rasim Mutlu
- 6701 Ölüm serin bir gece
Hayat güneşli bir gün.
H. Heine
- 6702 Ölümden korkmayan ölmez, zira
ölüm, kendisine doğru pervasızca ko-
şanı vurmaz.
Gabriele D'Annunzio
- 6703 Bir ölüm şanlı olursa en büyük ödülü-
nü kazanmış demektir.
Herakleitos
- 6704 Ölüm bir kez gelir ve hayatın tüm an-
larında kendini hissettirir. Ölüm korku-
su ölümden beterdır.
La Bruyère
- 6705 Dostunu hemen ölüverecekmiş gibi
sev; düşmanını hiç ölmeyecekmiş gi-
bi telâkki et.
Cenap Şehabettin
- 6706 İyi bir şekilde ölmesini bilmeyen, kötü
yaşamış demektir.
Seneca

Ölmek, Ölüm

- 6707** Ölüm, yoksulların kulübesi ve kralların
kulelerine aynı ayakla gelir.
Horatius
- 6708** Halâs olmaz ecelden bende vü şâh
Ölüme çare yok el-hükmü lillâh.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 6709** Ölümün ilk işareti doğumdur.
Stanislaw J. Lec
- 6710** Dünyada bir insan yoktur ki ölümünde
başına gelen bu akıbetten sevinecek
bir kimse bulunmasın.
Marcus Aurelius
- 6711** Ölen için kimesne ölmemişdür.
Bu derde kimse dermân
bulmamışdur.
Şeyhoğlu Mustafa
- 6712** Dolanı dolanı gelir
Ölüm yavaşça yavaşça
Meslekî
- 6713** Ölüm, ardıma düşüp yorulma
Var git ölüm bir zamanda gene gel.
Karacaoğlu
- 6714** Gecebaş geldi nerde kışladı,
Ufacık evlere neler işledi
Taze gelin, büyük kızdan başladı,
Ölüm de güzeli severe benzer.
Dadaloğlu
- 6715** İnsan var, öfkesiyle hincından ölür;
İnsan var, yılların basıncından ölür...
Bir gün, bakamaz kızarmadan
çevresine:
Ey gökyüzü, insan var... utancından
ölür.
Arif Nihat Asya
- 6716** Tann'ya taparak, dostlanımı severek,
düşmanlarımdan nefret etmeyerek,
boşınançtan tiksinererek ölüyorum.
Voltaire

- 6717** Dadaloğlu yarın kavga kurulur,
Öter tüfek davlumbazlar vurulur,
Nice koçyiğitler yere serilir,
Ölen ölür, kalan sağlar bizimdir.
Dadaloğlu
- 6718** Ölümün sımnı dünyaca düşündük,
durduk
Ne gelenlerde haber var, ne
gidenlerde bir iz.
İbrahim Alâattin Gövsa
- 6719** Dünya benim mülküm diyen sultanlara,
Âlem malını sayısız yığıp alanlara,
Yeme içme ile meşgul olanlara
Ölüm gelse, biri vefa kılmaz imiş.
Ahmet Yesevî
- 6720** Ölmemek için kaçan, bacaklarını bey-
hude yormuş olur.
Kemal Tahir
- 6721** Bir çok gidenin her biri memnun ki
yerinden,
Bir çok seneler geçti, dönen yok
seferinden.
Yahya Kemal Beyatlı
- 6722** Evinde ölene, ölüm dizezler
Ölüm gurbet ilde galana dirler
Halebi, Antebi, Şamı dolaşıp
Gelip Angara'da ölene dirler.
Türkü
- 6723** Herkes herkesin hayatını alabilir, ama
ölümü
Alınmaz kimseden: Binlerce kapısı
var ölümün
Seneca
- 6724** Ölmeyi yalnız yiğit ya da mutsuz kişi
değil, bıkkın kişi de ister.
Seneca
- 6725** Ölümünden sonra kişi sevgiyle anıla-
caktır.
Horatius

- 6726 Memleket mi, daha uzak,
Gençliğim mi, yıldızlar mı?
Bayramoğlu Bayramoğlu
Ölümden öte köy var mı?
Nâzım Hikmet
- 6727 Bir vedâlık hükmü var hayatın,
Ölümün vakti saati sorulmaz.
Suat Taşer
- 6728 Öyle habersizce geliyor ki ölüm,
Rüyalar tamamlanamıyor.
Şükrü Enis Regü
- 6729 Kaçar herkesten
Durmaz bir yerde
Anne ölünce çocuk
Çocuk ölünce anne.
Sezai Karakoç
- 6730 gün akşamlıdır devletlim
elbet biz de ölünüz.
Hilmi Yavuz
- 6731 Bu dağlar olmayaydı
Sarılab solmayaydı
Bir aynlığı, bir ölüm
Heç biri olmayaydı.
Azerbaycan halk bayatısı
- 6732 Ölüm bir savulmaz uykudur.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den çeviri)
- 6733 Kimesne ölümüne güvenme sen
Ki devran seni hem komaya esen.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferhengname-i Sa'dî'den çeviri)
- 6734 Ölümden kişi kaçmağıla kurtulamaz.
Kande olsanız ölüm size yetişir.
Mehmed (Müfessir Hacı İvazzâde-)
- 6735 Emrahî bu dünyâ bir hayâl-i hâm
Az yaşa, çok yaşa ölümdür encâm.
Erzurumlu Emrah
- 6735-a Ölüm rapten serbest bırakıyoruz bir
yaşam boyu.
Eray Canberk
- 6735-b Ölümün mevsimi yoktur.
Murathan Mungan
- 6735-c Gün batımı ya da uzun süren güneş
tutulmasına benzer ölüm.
William Staffard
- 6735-d Ölüm aldı
Yer gizledi
Gelimli gidimli dünya
Son ucu ölümlü dünya.
Dede Korkut
- 6735-e Ölümden ne korkarsın, korkma ebedî
varsın!
Yunus Emre
- 6735-f Ve ölüm, kapımda kişner, sabırsız
Bir at oldu nihayet.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 6735-g Ölüm mutlaka varılacak bir uçtur.
Ölümden değil, iz bırakmadan oluş-
den korkmalıyız.
Hasan-Âli Yücel
- 6735-h Bir çocuk cenazesi gören yaşlıların ve
bir yaşlı cenazesi gören çocukların
acınmasında ne sinsi bir avuntu var-
dır. İnsanı asıl yaşlılarının ölümü dü-
şündürür.
Falih Rıfkı Atay
- 6735-i Ölüm alışmak için onu haz düşkünü
bir düşünceyle birleştirmekten daha
iyi bir yol yoktur.
Marquis de Sade
- 6735-j Ölüm akla gelmez insan sevince,
Sonunu düşünmez inceden ince.
Orhan Şaik Gökyay
- 5635-k Ölüm, sen beni aldatamazsın,
Akımda!
Behçet Necatigil

6735-l Ölüm nasıl olsa ayağıma geleceğine
göre neden onun ayağına gideyim.
Müşerref R. Köktürk

6735-m Ben burda yâr orda böyle kalıcak
İster ölüm olsun, ister aynlık.
Karacaoğlu

ÖMÜR

6736 Çaydaki kurbağanın vakvak ile,
Leyleğin ömrü geçer lâklâk ile.
Namdar Rahmi Karatay

6737 Ömür gecdi dirîga giç uyandum
Banâ bû dünya bâki kala sandum.
Yunus Emre

6738 Geldi geçti ömrüm benim şol yel esip
geçmiş gibi
Hele bana şöyle gelir şol göz açıp
yitmiş gibi.
Yunus Emre

6739 Bahâr-ı ömr irür âhir hazâna
Oluruz gelmedük gibi cihâna.
Balikesirli Zâtî

6740 İnanma ömre kim yokdur bekâsı
Tayanma süstdür anun binâsı.
Balikesirli Zâtî

6741 Ömrün var gecesı hem gündüzleri
Tükenir mi inış yokuş düzleri.
Seyrânî

6742 Nazenin bu ömrümüz bir göz yumup
açmış gibi
Geldi geçti duymadık bir kuş konup
uçmuş gibi.
Âşık Paşa

6743 Bu ömür sermayesin olmaz yere
harceyledin
Şöyle kim bir key deli nakdin suya
saçmış gibi.
Âşık Paşa

6744 Ne yazılabilir üstüne buzun
Ömürler kısa, acılar uzun.
Cavdan Tümerkan

6745 Bir zaman gülerək nasıl yaşardık,
Bugünse hayatım ne boş emektir!
Hasretle uzayan bir ömrü artık
Bu sürmek değil, sürüklemektir.
Necmettin Halil Onan

6746 Başiboş dalgaların sürdüğü serhoş
gemiyiz;
Ömrümüz geçti atılmakla fenerden
fenere!
Faruk Nafiz Çamlıbel

6747 Fânî ömür biter, bir uzun sonbahar olur.
Yaprak, çiçek ve kuş dağılır, târumar
olur.
Yahya Kemal Beyatlı

6748 Hakikat farkı yok ömrün meselden
Hayal ü hâb imiş geşt ü güzânım.
Abdülhak Hâmid Tarhan

6749 Ömrün lezzetini yigîtlık çağında alagör
ki pîrlikde bu lezzeti bulamazsın.
Mercümek Ahmed
(Kabusname'den çeviri)

6750 Ömr yıl üzredür ana ne bakâ
Bak su üzredür ana ne sebat.
Germiyanlı Ahmedî

6751 Bilge insan, gıda konusunda, gıdanın
bol olmasına değil, lezzetli olmasına
önem verdiği gibi, ömrün de en uzun
olanı değil, en zevkli olanına el atar.
Epiküros

6752 Ömür, azlığından dolayı değerlidir.
Genceli Nizamî

6753 Kimi insan derbeder
Ömrünü heba edip gider.
Cahit Sıtkı Tarancı

- 6754 Ömür, temmuz güneşi karşısında
kardır.
Şeyh Sâdî
- 6755 İşbu mânâ-yı bedîhî, görünen gün
gibidir
Ömr bin yıl dahi olsa yine bir gün
gibidir.
Mütercim Ârif
- 6756 Fenâdur âkıbet dünyanın emri
Ölür herkes ne denli olsa ömri.
Orhan Gazi
- 6757 İçtik bu nâdir içkiyi yıllarca kanmadık
Bir böyle zevke tek bir ömür yetmiyor,
yazık!
Yahya Kemal Beyatlı
- 6758 Ömür senin gıdandır.
M. Rasim Mutlu
- 6759 Ömür, kıymeti bilinmeyen aziz bir
misafirdir.
Mektupçu Ağâh
- 6760 Ömür mâceramız bitmeseydi ya-
şamak külfet olurdu.
Rıfat Necdî Evrim
- 6761 Ömr akar su gibidür fi'l-mesel
Cismün o su üzre yürür bir habâb.
Burdurlu Fedâyî Dede
- 6762 Ne vardır ömr bigi hoş atıyye
Ne sohbet bigi âlemde hediye.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 6763 Geçer devran, geçer günler, geçer
ömür elbet.
Murathan Mungan
- 6764 Bu dehr-i bîbekâde tut ki oldun pîr-i
sadsâle
Verirsin nakd-ı ömrü âkıbet keffân ü
gassâle.
Ferit Kam
- 6765 Üç sözden artık değil.
Bütün ömrüm şu üç söz:
Hamdım, piştim, yandım.
Mevlâna
- 6766 Bin yıl da olsa kişinin ömrü ne kârı var
Nuh'un da bir müsâade-i rûzgârı var.
Tal'atî
- 6767 Hayâl içinde akıp geçti ömr-ü
derbederim
Bakıp bakıp da o mâziye şimdi âh
ederim.
Nâhit Hilmi Özeren
- 6768 Bilmem ki safâ neş'e bu ömrün
neresinde
Şad olsa gönül bâri biraz son
nefesinde.
Ahmed Rasim
- 6769 Alinyazısı hepsi... Kısmet...
Ha yazı ha kış geceyle gündüzün,
Kim bilir kaç günü kaldı
Ömrümüzün?
Ziya Osman Saba
- 6770 Versem kendimi bütün bütün
Bir yelkenli olup engine.
Kansam bir an güzelliğine
Kuşlar gibi serseri ömrün.
Orhan Veli Kanık
- 6771 Böyledir neticesi ömrün
Hâtıralar ve keder.
Nevzat Üstün
- 6772 Biz hâb-ı gaflet içre hayâl-i muhâlde
Geçdi nesîm-i subh gibi ömr-i
nâzenin
Bâkî
- 6773 Çeşmim görürdü âlemi bir gülsitan
o dem
Ömrün bahâr mevsimi ahd-i
şebâbdır.
Şeyhülislâm Ârif Hikmet Bey

Ömür

6774 Sensiz geçen ömrün farkı yok selden.
Şemsî (Hüseyin Şemsi Ergüneş)

6775 Deniz gibidir ömrümüz
Geçer mi hiç gürültüsüz?
İbrahim Alâeddin Gövsa

6776 Ömrümü demle geçirdim, gamla
meşgul olmadım.
Eşref, Gelenbeli

6777 Ömür nice geçtiği duyulmaz.
Enverî (İstanbul Mürekkepci-)

6778 Ömür eser yeldir yahud akar su
Sakin yele suya dayanmayı ko.
Hüdâyî (Aziz Mahmud-)

6779 Geçirme bu heveslerde ömür sen
Yeter döğme ahir soğuk demür sen.
Mehmed (İşkname'nin şairi)

6780 Vücut canbazı niceye dek ömür
organına binip oynasa gerek, bir gün
ip üzülür.
Sinan Paşa

6780-a Ömrümün yansı giti talana.
Karacaoğlan

6780-b Geçti gider ömrümüz, geri dönülmez.
Pir Sultan Abdal

6780-c Yok yere geçirdim günü ah nideyim
ömrüm seni
Geldin geçtin bilemedim ah nideyim
ömrüm seni.
Yunus Emre

6780-d Ömrümüz tesadüflerin verdiği malze-
melerle yapılır.
Abdülhak Şinasi Hisar

6780-e Bir göz kırpışta geçer ömür içinde es-
nemeğe, gerinmeğe, can sıkıntısına
ne çok vakit buluyoruz.
Falih Rıfkı Atay

6780-f Bil kadr-i ömrünü kişi dünyaya bir gelir.
Sabri-f Şakir

6780-g Geçme, ömrüm geçmeden, ey nev-
bahar!
Muallim Naci

6780-h Bir yanı var ömrümüzün kırk
Farlar büyültür geceleri.
Behçet Neçatigil

6780-i Çanlı
Çingiraklı bir çalar saat ömür denilen
Ki nurdan bir el kurmuş.
Ayhan Kırda

6780-j Ömrün dörtte üçü mutluluğu hazırla-
makla geçer, ama buna bakarak geri
kalan dörtte birinin tadını çıkarmakla
geçtiği sanılmamalıdır.
André Gide

6780-k Yaz geçer, ömürde
geçmeyen nedir...
Murathan Mungan

6780-l Birkaç bahar, bir o kadar kış
Ömürdür uzun, kısa.
Ne ise göreceğiz
Kismet ne kadarsa.
Ziya Osman Saba

6780-m Ömrüm ki yandı âteş-i aşka bu ânâ
dek
Sevda yolunda isterim olsun bütün ?
Recâizâde Mahmud Ekrem

6780-n Ömrümüz çözülen bir yumak,
Ki sanılmayacak bir daha.
Lâ-edrî.

ÖVGÜ, ÖVMEK

- 6781 Sizi övenlerin suratlarına toprak saçın.
H. Muhammed
- 6782 Kimsenün medhına mağrur olma
Kesr-i nefis eylemeden dûr olma.
Nâbî
- 6783 Yaptığını öven, yaptığını yılar.
Shakespeare
- 6784 Kimileri yalnız taklit edebilir sandıklarını
överler.
Horatius
- 6785 Olur âlûde-i çirk-âb-ı riyâ
Yüzüne karşı olan medh u senâ.
Nâbî
- 6786 En kötü düşman övenlerdir.
Tacitus
- 6787 Övmeyeceksin.
Göklere çıkarmak
Övdüğünden kopmak
Aynılmak demektir.
Eugene Guillevic
- 6788 Birisi mutluluğuyla ya da erdemıyla
övünüyor, böbürleniyorsa, onda bu-
nun ikisi de yok demektir.
Hermann Hesse
- 6789 Ceddin ile eyleme fahr el-hazer
Sa'y eyle it nâmını şöhre var.
Âmidli Emirî Çelebi
- 6790 Övme, onun zevkini tadanları ifsat et-
mekten başka işe yaramaz.
J.J. Rousseau
- 6791 Hakkımızda yapılan övgüler, hiç de-
ğilse erdem yolunda devam etmemizi
sağlar.
La Rochefoucauld
- 6792 Babayiğitlik dedeleriyle övünmek değil,
oğul ve torunlarını öğündürmektedir.
İbrahim Olcaytu
- 6793 İnsan ya cesaretinden, ya cömertliğin-
den kendisine övünme payı çıkarır.
Diderot
- 6794 Kalbimiz ve aklımızla övdüğümüz en-
derdir.
Goethe
- 6795 Ne kadar yerinde olursa olsun, bü-
yüklere hitabeden her övgü şarlatan-
lıktır.
Schiller
- 6796 Gaynının zemmin iden şahs-ı denî
Bil ki medh eylemez elbette seni.
Sünbülzâde Vehbî
- 6797 İnsanın çocuklarıyla övünmesi kendi-
siyle övünmesi demektir.
Somerset Maugham
- 6798 Övünmek fırsatını bulamadığımız za-
man az konuşuruz.
La Rochefoucauld
- 6799 Renkle, kokuyla, mevkiyle övünmek,
ancak çocukları sevindirir, aldatır.
Mevlâna
- 6800 Kimseyi hemen suçlamamalı, kimseyi
hemen övmemelisin.
Publilius Syrus
- 6801 Övülen bir kimseden gelen övgü
muhteşemdir.
Cicero
- 6802 İnsan genellikle övülme için över.
La Rochefoucauld
- 6803 Seni övdükleri sürece kendi yolunda
gittiğini sanma sakın. Başkasının yo-
lunda gidiyorsun.
Nietzsche

Övgü, Övmek

- 6804 Övme, asıl fikirlerini gizleyenlerin söyledikleri bir yalandır.
Platon
- 6805 Övülme, tahta kaplamaların hem parlamasını sağlayan, hem de ömrünü uzatan cilâya benzer.
Bacon
- 6806 Olgun devlet adamını sevindirmek isterseniz eleştiriniz. Basit bir hükümet adamını sevindirmek isterseniz övünüz.
Benjamin Disraeli
- 6807 Kendimiz övünmesek başkalarının medihleri bize zarar veremezdi.
La Rochefoucauld
- 6808 Övmenin en iyisi, iyi insanların ağzından çıkmaktır.
Beydeba
- 6809 Övgü gıdıklar, kazanır her yüreği: Avlayan onunla avlar güzelleri.
La Fontaine
- 6810 Bir adamı övmek, onu boğazlamaktır.
Hız. Ömer
- 6811 Sinsi övmelere faydalı yermeleri yeğleyecek kadar akıllı başında adam azdır.
La Rochefoucauld
- 6812 Bir kimsenin beni yüzüme karşı övmeye hakkı olursa, yüzüme karşı beni ayıplamaya da hakkı olması gerekir.
Bismarck
- 6813 Övülmeye ve sevgiye ancak korkaklar, ben herkesin bildiğinden daha iyiyim, diyebilmek için düşkünderler.
Ebner von Eschenbach
- 6814 Bana göre insanların öveni de, kötüleyen de aynı.
İmam-ı Buhârî

- 6815 Bizi ne kadar överlerse övsünler, kendimiz hakkında bize yeni bir şey öğretmiş olmazlar.
La Rochefoucauld
- 6816 Bütün sözlerin en hoşu övgüdür.
Ksenophon
- 6817 Çirkin ve zerafetten yoksun bazı kadınlar, gerektiği gibi övmesini bildiklerinden, ömür boyunca sevilmişlerdir.
Andre Maurois
- 6818 Hakkımızda söylenen takdirleri kabul etmek istemeyişimiz, iki kere övülmek arzusundan başka birşey değildir.
La Rochefoucauld
- 1818-a Kendini öveni başkası övmez.
Yalnız Adam
- 1818-b Meth ü senâ kaplarını vermiş Fazıl kalaya
Ondan dua bekleyenler avucunu yalaya!..
Fazıl Ahmet Aykaç

PARA

- 6819 Parayı domuzun boğazına takmışlar da, "Domuz ağa" diye çağırmışlar.
Atasözü
- 6820 Nider kalp akçayı gözü görenler.
İbrahim Bey
- 6821 Bu bir eski sözdür söylenir ezel
Dilber para ister dinlemez gazel.
Âşık Ömer
- 6822 Son ağaç yıkılıp, son nehir kirlenilip,
son balık da tutulduktan sonra, para-
nın yenmediğini anlayacaksınız.
Greenpeace'in sloganı
(Kızılderili atasözü)
- 6823 Silik parayla yazı-tura atılmaz.
Arif Nihat Asya
- 6824 İnsanoğlunun hiçbir icadı para kadar
fesat verici değildir.
Sophokles
- 6825 Şimdi para rezildedir
Çengi elindeki zildedir.
Lâ-edrî
- 6826 Para, gübre gibi etrafa yayılmazsa işe
yaramaz.
F. Bacon
- 6827 Para bozmak, para bozdurmaktan
iyidir.
Mektupçu Agâh
- 6828 Para, çok kimseye kötü yollar öğretir.
Plautus
- 6829 Her para kazanan, para yığınına hu-
dutsuz çoğaltmak ister.
Aristoteles
- 6830 İlün gözi yaşıdur akça vü mâl.
Olur mu âdem olan ana meyyâl.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 6831 Para, adamı pek çabuk rezil eder.
Ferideddin Attar
- 6832 Kullanamayacak olduktan sonra para
nene gerek?
Publilius Syrus
- 6833 Para önden gidip, insana bütün yollar
açar.
Shakespeare
- 6834 Paran çoksa bakır al, daha çoksa
katır al, daha çoksa yatır al.
Mektupçu Agâh
- 6835 Para kader işidir; gelir, gider.
Şûdraka
- 6836 Para ile muhabbet olmaz, parasız
muhabbet de sürmez.
Cenap Şehabettin
- 6837 Eldeki para hüriyetin âletidir. Fakat
peşi kovalanan para, tam tersine
kölelik âletidir.
J.J. Rousseau
- 6838 Parası olanın yarası olmaz.
İbrahim Olcaytu
- 6839 Mevkilerini para ile satın alan kişiler,
masraflarını geri almak yoluna
düşerler.
Aristoteles
- 6840 Akçe: Milyon tohumu.
Âli Bey
- 6841 Para vererek ölümden, ağır hastalık-
lardan, yaklaşan ağırlı yaşlılıktan kur-
tulunamaz.
Solon
- 6842 Dünyada hem yokluğu, hem çokluğu
kötü yalnız bir şey vardır: Para.
Raif Necdet Kestelli
- 6843 Bütün kapıları açan anahtar, paradır.
Molière

- 6844 Kalmadı artık nakdin nazarımda kadri,
Kirli ellerde görünce paradan iğrendim.
Neyzen Tefvik Kolaylı
- 6845 Lekeli bir paranın insana sürekli bir
faydası olamaz.
Somerset Maugham
- 6846 Parasız kalmamak istiyorsan ihsan-
dan değil, ikrazdan çekin.
Cenap Şehabettin
- 6847 Para idaresini bilmeyen bir adamı
mahvetmenin en emin yolu, ona biraz
para vermektir.
G. Bernard Shaw
- 6848 Birikmiş para ya bizi idare eder, ya bi-
ze itaat eder.
Horatius
- 6849 Para insanı mutlu etmez; ama mutlu
olmasını çok kolaylaştırır.
Choderlos de Laclos
- 6850 Mali ve parayı hor gören çoktur ama,
veren az.
La Rochefoucauld
- 6851 Para sevdasında olmayan kişi her ne-
rede olursa olsun selâmettedir.
Ferideddin Attar
- 6852 Paranın neler yapacağını düşünmek
ne kadar tatlıdır.
Samuel Pepys
- 6853 Her parasız kadın, koca peşinde ko-
şan bir maceraperesttir.
G. Bernard Shaw
- 6854 Para olmadan onu harcamaya
başlama.
Thomas Jefferson
- 6855 Para en iyi dost ve tehlikeli düşmandır.
John Simon
- 6856 Aşk çok şeyler yapar, para daha çok.
Thomas Brown
- 6857 Saçarak akçeni nâ-hakk yerde
Olma muhtâc sakın nâ-merde.
Sünbülzâde Vehbî
- 6858 Para aşkı – kızlar alfabeyi öğrenme-
den evvel bunu öğrenirler.
Juvenalis
- 6859 Uzun ve ağır bir emekle, alinteriyle ka-
zanılmış parayla, kaldırımda rastgele
bulunmuş paranın değeri aynı mıdır?
Resul Hamzatov
- 6860 En dar zamanlarda bile münasebetsiz
işlere harcanacak devlet parası vardır.
Alessandro Manzoni
- 6861 Fazla para insanı insafsız yapar.
Horatius
- 6862 Birkaç şeyde devam ve sebat yoktur:
Yaz bulutunun gölgesi, kötü kimsele-
rin dostluğu, kadın sevgisi, yalan ha-
ber, temelsiz bina, bol para.
Beydeba
- 6863 Bir insanın sevdiği kişiyi tüm istekleri-
ne ulaştıracak, onu mutlu kılacak pa-
raya sahip olmaması acıdır.
La Bruyère
- 6864 Para denen şey, kimseyi tanımaz; ku-
lakları, kalbi yoktur ki paranın.
H. de Balzac
- 6865 Sadece paranın hükmettiği yerde ya-
salar ne yapsın.
Petronius
- 6866 Para, bir hiçliği bile birinci yere getiren
biricik yoldur.
Dostoyevski
- 6867 Budala ile parası, uzun zaman bir ara-
da duramaz.
G. Bernard Shaw

- 6868 İnsanı insan yapan paradır.
Pindaros
- 6869 Parasız, düşünür; paralı da iki misli düşünür.
Tolstoy
- 6870 Para, büyük bir iğfal vasıtasıdır.
Dostoyevski
- 6871 Arkadaşlarınızı muhafaza etmek istiyorsanız: Ne para verin, ne para alın.
Paul de Kock
- 6872 Alçak ruhlu olanlar para arar, yüksek ruhlu olanlar ise saadet arar.
Dostoyevski
- 6873 Her şey paraya bağlıdır.
Goethe
- 6874 Parasız kalmanın dehşetini duymamış adamlar, harp ateşini tatmamış askerlere benzerler.
Refik Halit Karay
- 6875 Nerede para varsa, orada Yahudi vardır.
Montesquieu
- 6876 Dünyada en sağlam temel paradır.
Cervantes
- 6877 Eldeki sağlam bir metelik, Daha iyidir beş metelik umudundan.
La Fontaine
- 6878 Para, naz, nimet çok devam etmez.
Şeyh Sâdî
- 6879 Her şeyin para ile ölçüldüğü bir yerde toplumsal adalet ve rahatlık hiçbir zaman gerçekleşemez.
Sir Thomas More
- 6880 Kendi elinle vereceğin bir akça, senden sonra verilecek yüz akçadan daha değerlidir.
Ferideddin Attar
- 6881 Para, iyi bir uşak, kötü bir efendidir.
F. Bacon
- 6882 Parasız adam oksuz yay gibidir.
Thomas Fuller
- 6883 Paranın, insana işletemeyeceği suç yoktur.
Sir Thomas More
- 6884 Akçenin değerini ancak üstündeki pas belli eder.
Goethe
- 6885 Bir insan için, dostlarından çok parasına bağlıdır diye bilinmekten daha utandırıcı şey, acı olur mu?
Platon
- 6886 Para, bir istibdat kudretidir.
Dostoyevski
- 6887 Kadını parası için alacak adam avucunu açarken gözünü kapamak lâzım geldiğini bilmelidir.
Refik Halit Karay
- 6888 Parasızlık bütün kötülüklerin tuzağıdır.
G. Keller
- 6889 Parası olmayanın keseye ihtiyacı yoktur.
Thomas Draxe
- 6890 Para, koz asıdır.
Thomas Fuller
- 6891 Bir budala para kazanabilir, ama onu sarfetmek için akıllı adam gereklidir.
C.H. Spurgeon
- 6892 Paranın saklanması kazanılmasından daha zahmetli bir iştir.
Montaigne
- 6893 Para, parayı doğurur.
John Ray

6894 Para, insan avlamak için en iyi yemdir.
Thomas Fuller

6895 Para ya bizim başımızın belâsı, ya da
bizim hizmetkânımızdır.
Horatius

6896 Bu paradır işte, kokla bunu
Her işin başı budur,
Seni katil etti bu,
Beni memur.
İlhan Demiraslan

6897 Kâmrân ol kimsedir kim mâlik-i
dînârdur.
Bâkî

6898 Parasız kalanlar kış günü terler.
Yusufelili Huzûrî

6899 Biçâre Emrah söylenir ezel
Dilber akça ister dinlemez gazel.
Erzurumlu Emrah

6900 Bu âlemde bak ki ar olmaz kârdan
İt sürû de para kazan demişler.
Refikî

6900-a Gaye olması en tehlikeli vasıta, para-
dır.
Hasan-Âli Yücel

6900-b Çok para istemiyorum, parayı unuta-
cak kadar para istiyorum.
Müşerref R. Köktürk

6900-c Hiç kimse paranın bol olduğu ve sı-
kıntısız olan zamanlarını hatırlıyabiliyor
mu?
R. W. Emerson

6900-d Dünyanın en yoksul insanı paradan
başka hiçbir şeyi olmayandır.
Schopenhauer

6900-e Para arttıkça, para sevgisi de artar.
Juvenalis

6900-f Paranın değerini aklın anlasın, kalbin
değil.
Jonathan Swift

6900-g Ak akçe ile ak baldıra güven olmaz.
Atasözü

PERİŞAN

6901 Eğer bir gonca bir gün olsa handân
İrişmez yanna olur perîşân.
Taşlıcalı Yahya Bey

6902 Seher yelinden gül perişan olur, odun
perişan olmaz.
Şeyh Sâdî

6903 Ben perişanlıkta buldum rağbeti kâkül
gibi.
Tiflî (Mehmed Emin)

6904 Sor dil-i miskînümün derdini perîşân
zülfüne
Hâlini bilmez perîşânın perîşan
olmayan.
Ahmed Paşa

6905 Hâb-gâh-ı yâre girdim arz için
ahvâlimi
Bir perîşân hâlini gördüm unuttum
hâlimi.
Sâkır

6906 Perîşân eyledün zâlim beni sen de
perîşân ol.
Sünbülzâde Vehbî

6907 Seherde uğradım dostun bağına
Goncalan solmuş güller perîşan.
Ali Bâkî

6908 Görüp hâl-i perîşânım benim bîhûde
ta'n etme
Bu emri bir de gel mülk-i dile sultân
olandan sor.
Şeyh Nazif Dede

6909 Herkes ettiğini bulur âlemde
Perişan etmiyen perişân olmaz.
Merdümî

6909-a Perişân olduğum halkı perişân
ettiğimdendir.
Fuzûlî

PERVÂNE

6910 Pervânenin işi odlara yanmak.
Kul Mustafa

6911 Taksim olunanda âşka ma'sûk
Şem'inin şem'ine pervâne düşmüş.
Âşık Şem'î

6912 Yaklaşan bu aleve sanma akıllanacak
Gördüğün her pervâne ille kendi
yanacak.
Cavidan Tümerkan

6913 Dekin yirde kişi divâne olmaz
Oda yanmaz şu kim pervâne olmaz.
Ahmed-i Dâ'î

6914 Âteşe yanmayınca pervâne
İrişür mi visâl-i cânâne.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi

6915 Bir şu'leye can vermede
pervâne-mizâç ol!
Yenişehirli Avnî

6916 Gönül pervânesine vuslat âteş, intizar
âteş.
Şeyh Galib

6917 Gülşen içre derdile bülbül öter
Şem'a pervâne içün yanup tüter.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

6918 Derd-i aşkın hem-demi âlemde
dermân istemez
Âşık-ı bî-pâk olan pervâneler cân
istemez.
Bursalı İsmail Hakkı

6919 Kimsenin şem-i şeb-i efrûzını
söndürme sakın
Kudretin var ise etrafına pervânelik it.
Âmidli Emirî Çelebi

6920 Ben yanam pervâne veş şem'i fıraka
her gece
Yâr-ı bezm-i gayriye her şeb çırağ
olmak ne güç
Ezherî

6921 Şem'e sorman kim size vermez haber
pervânedен
Sorum ol pervâneye kim ana bu pervâ
neden.
Zeynî

6922 Pervâne gibi yanmayacak nâr-ı aşka
ten
Ol şem'i hüsne vasıl olamazsın
cihanda sen.
Şeyhülislâm Yahya

6923 Ayaguna düşdüğün âşukların 'ayb
itme kim
Dökülür şem' ayağına yanıcak
pervâneler.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

6924 Yanmasa nâr-i aşka pervâne
Şem' olmazdı dilde efsâne.
Kara Fazlî

6925 Yansa hüsnün şem'ine mihr-i cihân-
ârâ ne tân
Oda yanmakdur serapâ san'ati
pervânenün.
Lâmi'î Çelebi

6926 İmtizac etseydi bülbül hâr ile
Pervâneler oynasardı nâr ile.
Tokatlı Nurî

6927 Hümâ-yı evc-i izzet gibi gayretsizden
ey Bakî
Mahabbet şem'ine şehper yakan
pervânemiz yeğdir.
Bâkî

- 6928** Erbâb-ı bezm eyledi şem'in safâsını
Amma cefâ vü cevri ni pervâne çekti
hep.
Bursalı Ali Ragib
- 6929** Aşk bir şem'-i ilâhîdir, benim pervânesi.
Hayâlî
- 6930** Genç; muhitin, hevesin, zevkin per-
vânesidir.
İsmail Hakkı Bıçakçızade
- 6931** Pervâneye sorma hâhişinden
Sevdâsını anla sûzişinden.
Şeyh Galib
- 6932** Âhir gülün gurûru helâk ide bûlbülü
Pervâneyi oda yaka şem'in tegafülü.
Şeyhülislâm Yahya
- 6933** Gözlerinin ışığında yanan pervâneyim
Seni gördüğüm günden beri
divâneyim.
Baki Sûha Ediboğlu
- 6934** Sûz-i dağ-i sineden yandım kül
oldum ey Celâl!
Bir ilâhî âşıkım, pervâneler ağlar
bana.
Mehmed Celâl
- 6935** Pervâne sıfat olma sakın âşık-ı gûstah
Peymâneden öğren revîş-î bûs-i
kenârı.
Tıflî (Mehmed Emin)
- 6936** Nûr-i hüsnün seyr idüb yâr ile itdim
ittifak
Şem'i görse eylemez pervâne kat'a
iftirak.
Keşanlı Zihnî
- 6937** Nâimâ sırr-ı sûziş-i pervânedan gör
kim
Ne hicr-i yârdan ağlar, ne sûz-i
nârdan söyler.
Nâimâ

- 6938** Şem'-i ikbalini târ eylesün derse
felek
Kişi yaktığı çerâğ üstüne pervâne
gerek.
Veysî (Alaşehirli Üveys)
- 6939** Cân ile isteyen vasl-ı cânânı
Meydân-ı aşk içre terk eder cânı
Bir visâle verir dem-i devrânı
Bakmaz mısın yanan pervânelere.
Erzurumlu Emrah
- 6940** Ne kaçarsın benden melek sevdiğim
Ateş sakınır mı pervânesinden.
Erzurumlu Emrah
- 6940-a** Her pervaneyeye ayrı bir alev gerek!
Ruşen Eşref Ünaydın
- 6940-b** Aşk odu ewel düşer ma'suka andan
âşık
Şem'i gör kim yanmayınca yakmadı
pervâneyi.
Fuzûlî
- 6940-c** Nedir hâl-i pervâneyi anla sen
Ki mahrûm ola şem'-i rahşendeden.
Nâdirî Çelebi
- 6940-d** O şâhun meclisinde bu dil-i divâne
sığmaz mı
Ne denlû yir ala bir bezme bir
pervâne sığmaz mı.
Riyâzî Mehmed
- 6940-e** Öldi gitti komadı dâmen-i şem'i elden
Gör a yanında yatan sûhte
pervâneleri.
Riyâzî Mehmed
- 6940-f** Ötede mum yanıyor bir şeyler dönüyor
Pervâneler art arda ne çabuk ölüyor.
Behçet Necatigil
- 6940-g** Nâima sırr-ı aşkı sûziş-i pervânedan
gör kim
Ne hicr-i yârdan ağlar ne sûz-i nârdan
söyler.
Nâima

- 6940-h Pervâne daima mumun etrafında dö-
ner dolaşır.
Mevlâna
- 6940-i Bezm-i ezelde birbirine yakışmasa
Etmezdi sûz-i şem'le pervâne imtizaç.
Karamanlı Kâmi

PIŞMAN, PIŞMANLIK

- 6941 Çok geç pişman olanın vay başına.
Shakespeare
- 6942 Demişler bu sözü kim yerde kalmaz
Peşimanlık sonunda assı kılmaz.
İbrahim bin Bâli
- 6943 Pişmanlık ıslahat habercisidir.
Yalnız Adam
- 6944 İnsan, güvenirse şâyet, insanlığına
Pişman olmaz, kolay kolay,
yaptığına...
Bir ninni duyup gömer yorulmuş başını,
Akşamla, huzûrun yumuşak yastığına.
Arif Nihat Asya
- 6945 Utanılasi eylemlerinden pişmanlık
duymak yaşamını kurtarmaktır.
Demokritos
- 6946 Her musibette bir elem, her sevinçte
bir pişmanlık vardır.
Kendî
- 6947 Çabucak hüküm veren pişmanlık yo-
lunda koşar.
Publilius Syrus
- 6948 Meşveretsiz kim ki bir iş işleye
Şol nedamet parmağın çok dişleye.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

- 6949 Kötülük etmeden pişman olmanın en
iyi şekli, iyilik etmektir.
Rétif de la Bretonne
- 6950 Bin yıl çekerse ışk gamından garâmeti
Yoh gönlümün bu mihnete bir dem
nedâmeti.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 6951 Sonradan pişman olacağın bir işe gi-
rişmiyesin!
Publilius Syrus
- 6952 Yaptıkları iyilikten bile pişman olan iğ-
renç insanlar!
Cicero
- 6953 Ne söyleyim? diye düşünmek, niçin
söyledim? diye pişman olmaktan ha-
yırlıdır.
Büzürçmihr
- 6954 Meseldür son peşîmân assı itmez
Yürekden acısı ölince gitmez.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 6955 Pişman olmadım insan olduğuma.
Coşkun Ertepinar
- 6956 Pişmanlık, düşmüşlerin mâsumiyeti
demektir.
Kleist
- 6957 Her nimetin sonu pişmanlıktır.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 6958 Budur dâd ü sitâd-ı dehrden sûd ü
ziyân ancak
Hezâran ârzu'dan bir peşîman
olduğum kaldı.
Şeyh Galib
- 6959 Utanç verici bir iş yapan ve aradan
birkaç yıl geçtikten sonra pişman ol-
maya başlayan kişi, borcunu dola-
şımdan kalkmış geçmez parayla öde-
mek isteyen adama benzer.
Resul Hamzatov

- 6960** İnsan istedi mi, pişman olmaya daima zaman bulur.
Machiavelli
- 6961** Gönlünün arzusuna göre iş yapma ki, sırtına pişmanlık yükü yüklenmeyesin.
Ferideddin Attar
- 6962** Mahabbet hiddet gibidir, ne kadar şedîd olursa o kadar nedâmeti muntic olur.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 6963** Felekten intikaam almak demektir ehli idrâke
Edip tezyîd-i gayret müstefid olmak nedâmetten.
Namık Kemal
- 6964** Ah o kadrini bilmediğim günler
Koklamadan attığım gül demeti.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 6965** Aşkın ile gündüz gece giryânım efendim
Bülbül gibi gül rûyine hayrânım efendim
Beyhude imiş eylediğim mihr ü vefâlar
Ettiklerime şimdi peşimânım efendim.
Nevres Bey
- 6966** İden nâ-cinsle bir lâhza sohbet
Nece yıllar çeker bâr-ı nedâmet.
İznikli Bakayî
- 6967** Kışın iyi gününe, düşmanın iyi sözüne
Her kim aldansa peşimanlığı kendi özüne.
Hüdâyî (Aziz Mahmud-)
- 6968** Her ki sinamamışa büyük iş ismarlaya
akıbet'ül emr peşiman ola.
Manyaslı Mahmud (Gülistan'dan çeviri)

- 6968-a** Gerdeninden sinesinden bûseler etmişti va'd
Cümlesinden neyleyim kâfir peşîman oldu hep.
Nedim
- 6968-b** Ol peri teşrif için gamhâneme va'd eylese
Yarı yolda tâlim eyler peşîman döndürür.
Beliğ

POLİTİKA

- 6969** Siyâsiyat ile
İştigal edenlerin hissiyat ile
Alâkaları kalmaz.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 6970** Lafla peynir gemisi yürümez amma lâfla yürüyen gemiler yok değildir: ez-cümle politika gemisi.
Cenap Şehabettin
- 6971** Siyasette kalbimi kaybettim. Bundan şikâyetçi değilim; kalbim kafama engel oluyordu. Bundan böyle kafam, içim titremeden karar verecek. Ne yazık.
Alfred de Vigny
- 6972** En çirkin kahpelikler siyâsî olanlardır.
Raif Necdet Kestelli
- 6973** Politikanın girdiği yere iki yüzlülük de girer.
Rıfat Necdet Evrimer
- 6974** İnsanın kendi vatani için yalan söylemesi bir vatanseverlik sanatıdır. Buna diplomasi denir.
Ambrose Bierce
- 6975** Siyasî makamların çoğu bir tarafı pişmiş omletler gibi ancak alt üst ettikten sonra yutulabilir.
Cenap Şehabettin

RAKİP

6975-a Politikanın tiryakisi oldun mu çekilmek
onur kinci gelir insana.

Kemal Tahir

6975-b Altınla gümüş politikayı yumuşatır.

Peter O.Chotjewitz

6975-c Hiçbir şey bilmez, ama her şeyi bildi-
ğini sanır... Niçin politikacı olmasın!

G.B.Shaw

6975-d Politikada, önce bir şey seçmek,
sonra da seçtiğine sıkı sıkı tutunmak
gerek.

Alain

6975-e Siyaset "hayır!"ı "evet!" edasiyle söy-
lemekmiş.

Arif Nihat Asya

6975-f Politikacıyı anlaşmazlıklar, fikir ayrılıkla-
rı ve menfaatlar besler.

Tank Buğra

6975-g Dürüstlük ile politika çoğu kez yan ya-
na buluşmazlar.

Stefan Zweig

6976 Görmedim bir hûb kim yanında
olmaya rakib
Bu cihan bağında hiç gül olmaz imiş
hârsız.

Mihri Hatun

6977 Künc-i fırkatte rakîba beni تنها
sanma
Yâr eğer sende yatarsa elemi bende
yatur.

Ruhî-i Bağdadî

6978 Eğer rakip olmazsa, aşk ateşi yanmaz
ve ışık vermez.

Mohammed Hecâzî

6979 Rakip itmez bizümle merhabâyı
Bilürsün it yapışmaz âşinayı.

Mesihî

6980 Rakîbin biri öldi biri kaldı
Hayıf ki öleceği geri kaldı.

Âşık Ömer

6981 Cemâlün safhasın açma rakibe
Önünde kâfirin Kur'an yaraşmaz.

Ahmed Paşa

6982 Sarardı benzi hasedden benümle
yârî görüp
Rakib-i rû-siyehe bir garîb reng oldu.

Bâkî

6983 Âşinâ olmasun ağyâr ile dirdüm oldun
Çekdiğüm derd ü belâlar hep o
gayretler idi.

Bâkî

6984 Rakîbîn ölmesine çâre yoktur
Vezîr ola meğer Sultan Selim'e

Lâ-edrî

6985 Kuyunda safâ sürse rakîbün ne 'aceb
kim

Hak eyledi kâfirlere dünyâsını cennet.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

6986 Ay deme
Yıldız deme ay deme
Rakib halin soranda
Gül üzine ay deme.
Kerkük'ten hoyrat (mâni)

6986-a Yârin ser-i kûyunda rakîbi tepelerdim
Ama nideyim Kâbe'de kan eylemek
olmaz.
Lâ-edrî

6986-b Tîr-i cefâdur andan iren bana ey rakîb
Çok gördün al anı dahi gözüne sok.
Ahmed Paşa

ROL

6987 İnsanın en rahat görüldüğü zaman,
belki de rol yaptığı andır.
Oscar Wilde

6988 Rol yapmayı öğrenmek için hiçbir be-
lirli kural yoktur.
Hildegard Knef

6989 Her birimizin yaptığı, rolünü oynamak-
tır sade. Hepimiz aktörüz... maskeli-
yiz... ve komiğiz.
Unamuno

6990 Hatırla ki uzun ya da kısa bir piyeste
yazanın sana verdiği rolü oynayacak
bir aktörsün... verilen rolü iyi oynamak
sana düşer. Lâkin bu rolü seçmek
başkasına aittir.
Epiktetos

6991 Tutkular bir tiyatronun rejisörleri gibi in-
sanların fikrini sormadan, yetenekleri-
ni göz önüne almadan, onları bazı rol-
ler oynamaya zorlar.
Henry Fielding

6992 Bir aktörün hoş gitmesi için oyunun
bitmesine gerek yoktur, oynadığı per-
dede beğenilmesi yeter.
Cicero

6993 Bir tiyatrodan insanın kendisine düşen
rolü anlaması gerek; kader, kişiliğimi-
ze iğrenç ve düşük bir rol oynamaya
kalkışsa ona karşı koymasını bilmeli.
Alfred de Vigny

6994 Hepimiz aktörüz, mesele rolünü iyi
oynamakta.
Brachvogel

RUH

6995 Ruhunuzu, yüreğinizi alabildiğine dol-
durun.
Goethe

6996 İncitilen bir iyi ruhun öfkesi daha ağırdır.
Publilius Syrus

6997 Ruhü öldürmek, cismi öldürmekten
daha büyük bir cinayettir.
Gerhart Hauptmann

6998 İfâ ile rûh korkutulmaz
Tûfan ile Nuh korkutulmaz.
Muallim Naci

6999 Büyük ruhları, aşk büsbütün büyütür.
Schiller

7000 Gören ruhtur, göz değil!
M. Rasim Mutlu

7001 İnsan, ruhunda açılan yaradan da ölür.
H. de Balzac

7002 Ruhun da vücut gibi ihtiyaçları vardır.
J.J. Rousseau

7003 Hasis ruhu hiçbir kazanç doyurmaz.
Publilius Syrus

7004 Ruhü lekeleyen daima vücuttur.
Victor Hugo

- 7005** Asil bir ruh için başını boyunduruğa uzatmakla balta önünde eğmek arasında fark olmamalıdır.
Goethe
- 7006** Ruhların alçalması, bedenın yüzündendir. Bedenlerin yücelmesi, ruhlardandır.
Mevlâna
- 7007** Acı duymakta olan ruha inan olmaz.
Publilius Syrus
- 7008** Fevkalâde ruhlarda fazilet gibi kusur da müstesna bir azamet alır.
Cenap Şehabettin
- 7009** İnsan ruhu büyük emeller peşinde belirli yüksekliklere eriştikten sonra, başdönmesine tutulursa artık eski yerine yavaş yavaş inmez, ancak yuvarlanır.
George Sand
- 7010** Ruh, düşüncedir.
M. Rasim Mutlu
- 7011** Ruh, yaşlı doğar fakat gençleşir; hayatın komedisi bu. Vücut da genç doğar gitgide yaşlanır. Bu da hayatın trajedisi.
Oscar Wilde
- 7012** Ruhun büyüklüğü büyük yerlerde değil, gösterişsiz yerlerde çıkar ortaya.
Montaigne
- 7013** Büyük ruhtar, ıstıraplarına sessizce katlanırlar.
Schiller
- 7014** Acıda arkadaş, ıstıapta ortak bulunca ruhun çilesi hafifler.
Shakespeare
- 7015** Bir baba çocuğuna burnunu gözlerini hattâ aklını miras bırakabilir, ama ruhunu veremez; ruh her insanda yenidir.
Hermann Hesse
- 7016** Vekarlı ruhlara âhının merhameti de hasedi kadar ağır gelir.
Cenap Şehabettin
- 7017** Ruhunu geniş tutmasını erken öğrenbilmiş kişi, sonraları dünyayı içine sığdırabilir.
Stefan Zweig
- 7018** Kılıcın kını kemirdiği gibi, ruh da göğsü yıpratır.
Lord Byron
- 7019** Antılmış olan ruh, mutlu olan için bir süstür. Mutsuz olan için ise bir sığnaktır.
Demokritos
- 7020** Dünyada işlemesi güç üç şey vardır: Elmas, çelik ve insan ruhu.
Benjamin Franklin
- 7021** Okuma, ruhu yükseltir! Bilgili bir arkadaş ise onu avutur.
Voltaire
- 7022** Hiçbir besin ruh için, gerçek bilgisinden daha tatlı değildir.
L. Coelius Lactanius Firmianus
- 7023** Başkalarının ruhu karanlık bir ormana benzer.
Turgenyeu
- 7024** Sarmış beni Mecnun diye zincir gibi dağlar,
Bir türbe ki ruhum gelen ağlar, geçen ağlar...
Faruk Nafiz çamlıbel
- 7025** Olmazsa vücûd ile beraber,
Ben neyleyeyim beka-yi rûhu?..
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 7025-a** Ruh uyanmadıktan sonra üniversiteler, yollar, trenler, hastaneler neye yarar?
Gandhi

7025-b İnsanın ruhu olmalı ki zevki de olsun.
Vauvenargues

7025-c Ruh! Hangi hekim bu sözcüğü ağzına
almaya cesaret edebilir ki?
Susanna Tamaro

7025-d Ruh, gem vurulmuş akıldan başka bir
şey değildir.
Novalis

RÜZGÂR

7026 Süleymân dâhi olsan rüzgâra itimâd
etme.
Keçecizâde İzzet Molla

7027 Dört divar içinde olsa mekânım
Taşrasından esen yel bana neyler
Teslim Abdal

7028 Bir saçı okşamaz, bir alını serinletmez,
bir yelkeni şişirmez, bir eteği havalandır-
dırmazsın. Neyleyim senin gibi rüzgân.
Arif Nihat Asya

7029 Güven olmaz ılgıt ılgıt esen yellere
Bakarsın bıçak gibi keser.
Dağlar gibi yürek ister oğul!
Pulat gibi ciğer.
Macit Coşkun

7030 Yaprak-yemiş farkı gözetmez rüzgâr.
Cahit Sıtkı Tarancı

7031 Rüzgâra karşı uçmayı sever kuşlar.
Resul Hamzatov

7032 Büyüklerle küçükler arasındaki ilişki,
rüzgârla otlar arasındaki ilişkiye ben-
zer. Rüzgâr esince otlar eğilir.
Konfüçyüs

7033 Serhad olur mu rüzgâra, mahpus olur
mu nur?
Abdülhak Hâmid Tarhan

7034 Gideceği limanı bilmeyene hiçbir rüz-
gârdan hayır gelmez.
Montaigne

7035 Taze tomurcukları sert rüzgârlar
örseler.
Shakespeare

7036 Bağ-ı dehrin hem hazânın hem
bahânın görmüşüz
Biz neşâtın da gamın da rüzigârın
görmüşüz.
Nâbî

7037 İnsanların en çok korktukları rüzgârlar,
saklı yerlerini açan rüzgârlardır.
Aristoteles

7038 Rüzgârın önüne düşmeyen âdem
yorulur.
Fasîh Dede

7039 Ateş vapurunu icadedenler
Yelken açıp yelin kadrin ne bilsin.
Seyrani

7040 Yâ Rabb ne intizârdır bu
Geçmez nice rüzgârdır bu.
Hep gussa vü hârhârdır bu.
Şeyh Galib

7041 Yelken rüzgârda yelken olur;
Bahar gelse gelse rüzgârla gelir.
Cahit Sıtkı Tarancı

7042 En güçlü rüzgâr, otların za'fına kıymet
vermez. Fakat hurmaların en uzununu
ve ağaçların en güçlüsünü devirir.
Beydeba

7043 Saltanat tâcin giyen âlemde mağrur
olmasun,
Nice sultan borkün almıştır beyim
bâd-ı hazân.
Bâkî

7044 Ey mâh o rüzgâr geçdi
Gül geçdi ve nevbahar geçti.
Şeyh Galib

- 7045 Bilmem ki ne rüzgâr esdi
Gül soldu hezâr savtı kesdi.
Şeyh Galib
- 7046 Havada yaprağa döndürdü rüzgâr
beni.
Muallim Nâci
- 7047 Rüzgâr söylüyor şimdi o yerlerde
bizim eski şarkımızı
Vazgeç söyleme artık hatırlatma
mâzideki aşkımızı
Şekip Ayhan Özışık
- 7048 Rüzgâr, toprağın vekilharcıdır. Tepele-
ri, çukurları meydana getirir. Birinden
alır, birine verir.
Genceli Nizamî
- 7049 Rüzgâr hep gemiye göre esmez ki.
Şeyh Sâdî
- 7050 Atâni incidüp mahzun düşürme
Sefâhetdür yele karşı tükürme.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 7051 Dost nesimi her dem eser amma bur-
nun kohu tuymaz.
Sinan Paşa
- 7051-a Sabâ! kûyında dildârun nedür
üftâdeler hâlî?
Bizüm yirden gelürsen, bir haber ver
âşinalardan.
Fuzûlî
- 7051-b Elbette berg ü bânnı berbâd ider bir
gün gelür
Cem'iyetine goncenin itmez
tahammül rüzgâr.
Riyâzî Mehmed
- 7051-c Rüzgâr gibi geçti.
Moréas
- 7051-d Sağlam rüzgâr bekler yelken
Çile denizlerinde dolaşırken.
Eray Canberk
- 7051-e Zülfüne kalsa perişân eylemezdi dilleri
Ânı da tahrik eden bâd-ı sabâdır
neylesin.
Nef'î
- 7051-f Rüzgârdan başka hatırmı soran yok.
Abdülhak Şinasi Hisar
- 7051-g Dil-rubâ naz itmede âşık niyâz itmekde
Nâgehan bâd-ı hazan ol cem'i eyler
târümêr.
Gani-zâde Nadirî
- 7051-h Beni ferdâya salup şimdi kiminle
salınur,
Haberin var mı, sabâ, serv-i
hırâmânımdan.
Nazîm
- 7051-i Yel estikçe hışır hışır
Olan yaprak titireşir.
Âşık Veysel
- 7051-j Dağları dolduna kır çiçeği
Hangi rüzârlar seni koklayacak.
Cahit Külebi
- 7051-k Saçları kesip rüzgâra atacağım!
Ta ki haber götürsün bir gün sana!
Cahit Külebi
- 7051-l Nev'î yabâne attı bizi gerçi rüzgâr,
Düştük hevâ-yı aşk ile bu özge âleme.
Nev'î
- 7051-m Aldanma câh ü bahtına, kalmaz bu
rüzgâr
Bağ-ı bahâra neyledi bâd-ı hazânı
gör.
Bâkî
- 7051-n Ne dilsen rüzgârım, beyle mi geçsün
güzel hanum
Gözüm cânım efendim sevdüğüm
devletli sultânım.
Fuzûlî

7051-o Artık ne gelen, ne beklenen var.
Tenhâ yolun ortasında rüzgâr
Teşrin yapraklariyle oynar.
Yahya Kemal Beyatlı

7051-ö Her rüzgârla sallanma.
Nâsır-ı Hüsrev

7051-p Eser bahr-i emelde bir muvafık rüzgâr
elbet.
Fitnat Hanım

SABIR

7052 Ne sarp iş olsa sabr ânı bitürür
Kamu yerden saâdetler yetürür.
Yunus Emre

7053 Sabır acıdır, amma, meyvesi tatlıdır!
J.J. Rousseau

7054 Bizdeki nakil vasıtalarının en büyük
faydası, sabrı öğretmesidir.
Rıfat Necdet Evrimer

7055 Nice uryanlar gördüm mülebbes
Olur dut yaprağı sabr ile atlas.
Güvâhî

67056 Ben derd-i aşkı söylemesem başka
derd olur
Hicrân belâ ve sabr belâlar belâsıdır.
Fâik Memduh Paşa

7057 Kişi kim hâlis ide niyyetini
Tuyar sabr acısının lezzetini.
Taşlıcalı Yahya Bey

7058 Sabr ile irer murâda âdem
Bu hâliledür umûr-ı âlem.
Behiştî (Kanşiran Süleyman Bey Oğlu)

7059 Derler ki âşık olana yâ sabr ya sefer
Sabrum dükendi lâzım olubdur bana
sefer.
Âhî (Niğbolulu Benli Hasan)

7060 Sabır, ruhun yüceliğini ortaya çıkarır.
M. Rasim Mutlu

7061 Sabır, umut etmek sanattır.
Vauvenargues

7062 Sabır, biraz da zaman
Güçten, öfkeden daha yaman.
La Fontaine

7063 Sabır saâdeti ebedî kalır
Sabır kimde ise o nâsib alır.
Yunus Emre

- 7064 Sabır bir zırr, öfke düşmanların en azılısı...
Bhartrihari
- 7065 Sabr eyle sen biraz etme figan
Neyler bakalım Hûda-yı zişan.
Şeyh Galib
- 7066 Sabır, erdemnin cesaretidir.
Bernardin de Saint-Pierre
- 7067 Sabır ile aşk, asla bir araya gelmez.
Genceli Nizamî
- 7068 Sabırla sükûn daima birlikte gelmez.
Halide Edib Adıvar
- 7069 Bu söz mezkûr sözdür her zamanda
Bile ki sabr iden kalmaz yabanda.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 7070 İlk erdem: Sabır.
André Gide
- 7071 Sabır, kurtuluşun anahtarıdır.
Mevlâna
- 7072 Sabır acıdır, ama tatlı bir meyvesi vardır.
Şeyh Sâdî
- 7073 Sabrı olmayanlar ne kadar fakirdirler.
Shakespeare
- 7074 Sabır issi bilür ol neyidüğün
Saâdetlü tutar sabrın dedüğün.
Yunus Emre
- 7075 Sabır ve zamandan güçlü bir şey yok:
Her şeyi bunlar yapar.
Tolstoy
- 7076 Sabr ile ewel çekenler zahmetli
Âkibet sonunda bula devleti
Zarîfî (Ömer Ahmet Baba)
- 7077 Sabır, her bahçede yetişmeyen bir çiçektir.
James Howell
- 7076 Sabır, genişliğe ulaşmanın anahtarıdır.
Mevlâna
- 7079 Kişi sabırla bulur kemâli
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 7080 Hâcet-i maksûdını cümle gören
Sabr ile erdi murâdına eren.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7081 Aradım kitapta buldum yerini
Sabır gibi devlet bulunmaz imiş.
Minhacî
- 7082 Belâya merd olanlar sabreder,
nâmerd sabretmez
Tamam olsa iyân etmez altuna ziyân âteş.
Hayâlî
- 7083 Sabr olur gerçi belâ def'ine çâre ammâ
Nice bir sabredelim sabırla bu cân çıktı.
Tokatlı Nurî
- 7084 Sabırla bulur kişi murâdı
Var her gamun âhırında şâdi.
Behiştî (Kanşiran Süleyman Bey Oğlu)
- 7085 Sabır, er kişilerin ahlâkıdır.
Ebûl-Hasan Hayr en-Nessac
- 7086 Şükür ile sabır, birer binek hayvanı olsalardı, hangisine önce bineceğimi kestiremezdim.
H. Ömer
- 7087 Sabrın meyvesini, acı da olsa tat.
Rıfat Necdî Evrim
- 7088 Sabr ile dost olur düşmanlar
Sabr ile rehber olur reh-zenler.
Nâbî
- 7089 Asyab-ı kadehin kaide-i devri budur
Sen de sabr eyle biraz da sana nevbet gelsin.
Nâbî

7090 Kulak virin ya hu Gufrânî ne dir
Denildi ki ilmin başı sabır
Velâkin sabrın arkası kabir.
Gufrânî

7091 Nice kim sabredeğördü veliykin
Oransız derde sabr olmaya mümkün.
Ahmed-i Dâî

7092 Sebr ele, sana sebrî
Merd gerek gana sebrî,
Her bir sebrî tükense
Tükenmez ana sebrî.
Azerbaycan halk bayatısı

7093 Meşhur-ı mesel idi bu ammâ
Sabr ile koruk olurdu helvâ.
Subhizâde Feyzî

7093-a Sabretmeye alıştıysan, inan bana,
çok şey yapmışsın.
Goethe

7093-b Aceb bu derdimin dermânı yok mu
Ya bu sabr etmeğin oranı yok mu.
Dehhânî

7093-c Sabır, acelenin panzehiridir.
Susanna Tamaro

SAÇ

7094 Ak saçlar aklın işareti değildir.
Menander

7095 Uslandı gönül her saç zencîre
vurulmaz.
Mehmed Şerif Sabrî Çelebi

7096 Kelle kesildikten sonra, saçların ardın-
dan ağlanır mı?
Dostoyevski

7097 Kır saçlara coşkun bir delikanlı kafası
taşımaktan daha bayağı bir şey ola-
maz.
Lessing

7098 İnsan akılla pir olur; saç sakalı ağar-
makla değil.
Mevlâna

7099 Bir kere ağaran saç bir daha karmaz.
Firdevsi

7100 Saçlar ağarmaya başladı mı, ak saç-
lar yüzlerce defa yolmaya kalkış...
azalmaz kıl
Hâfız

7101 Güzellik, tek bir saçla bile bizi arkasın-
dan sürükler.
Alexandre Pope

7102 Sırma saçlı yârimin can bahşederken
işvesi
Bâdeye revnâk verir lebler yakar gül
bûsesi.
Ahmet Refik Altınay

7103 Kim ki saçıdır kara
Sabr var anı ara.
Kim ki saç sandır
Kibr ü gazab kândır
Kim ki saçı nerm olur
Ebleh ü bî-şerm olur.
Erzurumlu İbrahim Hakkı Efendi

7104 Saçlarına bağlanalı ey perî
Oldu dil envâ-i cünün meşheri.
Rahmi Bey

7105 Zülf-i siyehinden kesilir mi dil-i şeydâ
Bir râbitadur cân ile cânân arasında.
Şeyhülislâm Yahyâ

7106 Âşık olmuşken melekler ey perî-şân
zülfüne
Düşmesin mi söyle insanlar perîşân
zülfüne.
Mehmed Cemal

7107 Reng ü bûda zülf-i cânâna müşabih
olmasa
Kim bakar gülzâr-ı dehrin sünbül ü
şebbûsuna.
Fitnat Hanım

7108 Tut ki saçın kara olmuş ne faide ki
belün gürüzdür.
Manyaslı Mahmud
(Gülistan'dan çeviri)

7108-a Üftâdeler ayağına düşmüş dizin dizin
Düşmüş yüzüne zülf-i perişân bölük
bölük.
Azmi

7108-b Zülfü bir aşüftedir kim rüzgâra naz
eder.
Nef'î

7108-c Saçların ağardıkça, insanlar anlattık-
larınma daha çok inanıyorlar.
Bertrand Russell

7108-d Gülşen-i kûyuna kimler vanyor,
Kim ayağın öperek yalvanyor,
Bağnımı şâne gibi kim vanyor,
Sevdiğim, zülfünü kimler tanyor?
Muallim Feyzi

7108-e Ey saç, kendi tarağından uzak düşe-
rek dağılma, perişan olma.
Mevlâna

7108-f Eyledin zülfün gibi âhir perişan hâlimi.
Ruhî-i Bağdâdî

SAFÂ

7109 Safânın vardır elbet cefâsı
Cefânın nitekim zevk ü safâsı
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

7110 Firkat meğher ol visâl imiş hayf.
Uşşâka safâ muhâl imiş hayf.
Şeyh Galib

7111 Gönülde gam şu kadar çok ki hiç
nihâyeti yok
Safâ dediklerinün adı var alâmeti yok.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi

7112 Bilmem ki safâ, neş'e bu ömrün
neresinde?
Şâd olsa gönül bâri biraz son
nefesinde.
Ahmed Rasim

7113 Hemân bir lahzadur dünyâ sefâsı
Velî bin yılcadur cefâsı.
Câmî'î

7114 Cefâya meyl ider ol meh vefâ
mahallinde
Gönülde zâhir olur gam safâ
mahallinde.
Subhizâde Feyzî

SAĞ, SAĞLIK

7115 Olmaya devlet cihânda bir nefes
sihât gibi.
Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)

7116 Sağık, hiç kimsenin kesin olarak
güvenemeyeceği tek nimettir.
Bertrand Russell

7117 Kişi sağ olub olmakdansa mahrûm
Olub yeğdür anılmak bâri merhûm.
Mesihî

7118 Kadr-î safha-yı sihhati rencûr olan bilir.
Âkif Paşa

7119 İki şeyin elden gitmeden değerini
takdir etmek zordur: Sağık ve gençlik.
H. Ali

7120 Derd-i aşka düşmeyen dil hasta-i
hicrân olur
Zâhida var aşka düş sihhat nasîb
olsun sana.
Bursalı İsmail Hakkı

7121 Âhirette dirilmek ümidi olmasa, sanı-
yorum ki, hıfzıssihaya riayet çoğalırdı.
Cenap Şehabettin

- 7122** Kaplıcalar, sıhhat fabrikalandır.
Raif Necdet Evrim
- 7123** İnsan iki nimet hakkında yanılgıdadır:
Sağlık ve boş vakit.
H. Muhammed
- 7124** Yine durmaz akar gözümün yaşı
Derler ki sağlıktır her işin başı.
Âşık Sangözoğlu
- 7125** Sıhhat sonu derd olmasa vuslat sonu
hicrân
Nûş âhiri nîş olmasa sûr âhiri mâtem.
Rûhî-i Bağdâdî
- 7126** Maraz-ı aşk Ubeydî ne 'aceb mihnet
olur
Kankı âşık ki ana uğraya sıhhat
bulmaz.
Edirneli Ubeydî

SÂKİ

- 7127** Ki kalmaz kimseye bu ayş bâki
Dükenür bâde vü gider çü sâki.
İbrahim bin Bâli
- 7128** Sâki-i devrânın peymânesinden
Ne bir gün ne bâde ne de câm kalır
Seyrânî
- 7129** Himmet eyile bize sâki-i devrân
Bir sen iç ey sâki bir bana doldur.
Âdemî
- 7130** Sâkî zamân-ı ayş u mey-i hoş
güvardır
Birkaç piyâle nuş edelim nev
bahârdır.
Bâkî
- 7131** Esti nesîm-i nev-bahar açıldı güller
subh-dem
Açsın bizim de gönlümüz sâkî meded
sun câm-ı Cem.
Nefî

- 7132** Sâkî meded mey sun bize câm-ı
Cem ü Key sun bize
Rıt-ı pey-â-pey sun bize gitsin
gönüllerden elem.
Nefî
- 7133** Sâkî getir ol şarâb-ı nâbı
Kim yetti nisâba gam hisâbı.
Fuzûlî
- 7134** Öyle sermestem ki idrak etmezem
dünyâ nedir
Men kimem sâkî olan kimdir mey ü
sabhâ nedir.
Fuzûlî
- 7135** Öğme şarâbı zemm edip afyonu
sâkîyâ
Açtırma ehl-i keyfe kutunun kapağını.
Fennî
- 7136** Nolaydı ah nolaydı sâkî bade sunaydı
Sundukça camı mahbup rakibe dağ
olaydı.
Hayri Bey'in muhayyer bestesi
- 7137** Sâkiyâ câmindâ nedir bu esrar
Kıldı bir katresi mestâne beni
Şarab-ı lâlinde ne keyfiyet var
Söyletir efsâne efsâne beni.
Dertli
- 7138** Camlar şikest olmuş meyler dökülmüş
Sâkîler meclisten çekmiş ayağı.
Bayburtlu Zihnî
- 7139** Meclis-i işret kuruldu dün gece
meyhânede
Ehl-i diller zevke daldı sûret-i
rindânede
Mey sunar dide süzerken hâlet-i
mestânede
Gözlerim sâkîde kaldı ellerim
peymânede.
Mehmet Sadi Bey

- 7140 Sâkî başın için bir çâre yetir
Ateş aldı yüreğimde yangın var
Yanaktan dudaktan bir katre getir
Ateş aldı yüreğimde yangın var.
Meslekî
- 7141 Sâkî zaman-ı hüsnün için bir piyale
sun
Bir vakt ola ki diyesin ol bir zamân
imiş.
Ahmed Paşa
- 7142 Gizli bir buğu yükselirken son kırk
peymânedan
Geçmiş âhu gözlü sâkiler bu mâtem-
hânedan.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 7143 Meclis-i meyde sâkîyâ, bana ne gül,
ne lâle ver
Derd-i gama devâ için, nîmce bir
piyâle ver.
Çelebizâde İsmail Âsım Efendi
- 7144 Ver sâkî tâzelendi derdim bu gece
Bir tek daha ver, sorma gelen kim bu
gece.
Cemal Yeşil
- 7145 Gel ey sâkî şarâbı tazelendir
Hevâ-yı zülfünü yelpâzelendir.
Rahmi Bey
- 7146 Aman sâkî, canım sâkî
Doldur doldur da ver
Neş'emde var bir terakkî
Doldur doldur da ver.
Ahmed Râsim
- 7147 Öyle mest et bizi ey sâkî-i rûh-efzâ kim
Hûşyâr olmayalım subh-ı kıyâmette
bile.
Yenişehirli Avnî Bey
- 7148 Sâkiya mey sun ki bir gün lâlezar
elden gider
Çün irer fasl-ı hazân bağ u bahar elden
gider.
Avnî (Fatih Sultan Mehmed)
- 7149 Oldum mu aşkınla harâb ey sâkî
Ser-tâ-be-kadem gark-ı şarâb ey sâkî
Mey ver gam-ı ferdâyı lisâna alma
Aynımda değil rûz-ı hisâb ey sâkî.
Esrâr Dede
- 7150 Yok elimde ayağ tutmağa tâb
Sâkiyâ sen içir şarab bana.
İzzet, Beylikçi
- 7151 Sâkiya bâde müheyya amma
Meclisin revnâkı didâr iledür.
Naci Ahmed Dede
- 7152 Sâkî nighin tamâm kâr etti bana
Hayretle cihân yüzünü târ etti bana
Sahbâya bahâne bulma va'llâh bi'llah
Nettiyse o çeşm-i pür-humâr etti bana.
Nedîm
- 7153 Sun sâgan sâkî bana mestâne
desünler
Uslanmadı gitdi gör o dîvâne
desünler.
Şeyhülislâm Yahya
- 7154 Sâkiyâ meclise gel cismime gelsün
cânım
Ahdler tevbeler ol sâgara kurbân olsun
Ayağın sakınarak basma amân
sultânım
Dökülen mey kırlan şîşe-i rindân olsun.
Nedîm
- 7155 Eriştir sakiyâ peymâneyi rindâne
düşükçe
Ayaklandır harâbât ehlini mestâne
düşükçe.
Bezmî (İstanbul Halil)
- 7155-a Bir şeker handeyle bezm-i şevke câm
ettin beni
Nîm sun peymâneyi sâkî tamâm ettin
beni.
Nedîm
- 7155-b Sâkiya! Boş koma permânemizi,
Neş'elendir dil-i mestânemizi,
Açıver sohbet-i cânânemizi.
Muallim Feyzi

SANAT, SANATÇI

- 7156** Anladım işi: Sanat, Allah'ı aramakmış.
Marifet bu, gerisi yalnız
çelik-çomakmış.
Necip Fazıl Kısakürek
- 7157** Sanat, mevzuundan büyüktür.
Arif Nihat Asya
- 7158** Ne büyük bir sanatçı ölüyor.
Neron'un ölürken söylediği söz
- 7159** Büyük sanatçıların vatani yoktur.
Alfred de Musset
- 7160** En güzel sanat, yaşama sanattır.
John Macy
- 7161** Ismarlama, sanatı öldürür.
Dostoyevski
- 7162** Hiçbir şey istemeyen, hiçbir şey um-
mayan ve hiçbir şeyden korkmayan
sanatçı olamaz.
Çehov
- 7163** Sanatçı, benliğini aşmayı bana öğre-
ten, kendisinin yardımı olmadıkça ba-
na yabancı kalacak olan şeyi duyma-
ya, anlamaya ve istemeye bende he-
ves uyandırân, kendi ruhsal hayatını
benimkine eklemek suretiyle beni da-
ha olgun şekilde yaşatan kimsedir.
Edmond Goblot
- 7164** Sanat görüneni yinelemek değil, gö-
rünebilirlik sağlamaktır.
Paul Klee
- 7165** Sanat, özgürlüğün çocuğudur.
Schiller
- 7166** Sanatın ödevi doğayı kopye etmek
değil, doğayı ifade etmektir.
H. de Balzac
- 7167** Sanat uzun, hayat kısadır.
Goethe
- 7168** Dünya aydınlık olsaydı, sanat olmazdı.
Albert Camus
- 7169** Elde altın bileziktir san'at
Ki verir ehline feyz ü rif'at.
İbrahim Şinasi
- 7170** Her sanat, insanın kaderine karşı bir
isyandır.
André Malraux
- 7171** Sanatta en rahatsız edici şey özgür-
lüktür.
Paul Valéry
- 7172** Sanatı kendine hayat edinenler için
hayat büyük bir sanattır.
Brachvogel
- 7173** Sanat, insan tarafından meydana ge-
tirilmiş Doğa'dır.
Owen Meredith
- 7174** Sanat, sanat içindir.
Victor Cousin
- 7175** Ey insan! Sanat yalnız senindir.
Schiller
- 7176** Sanat, kuvvettir.
Longfellow
- 7177** Sanat, doğaya ilâve edilmiş insan, da-
ha iyisi insana ilâve edilmiş insandır.
Edmond Goblot
- 7178** San'at ve edebiyat içtimaî ve ahlâkî
sarsıntılan haber veren yanılmaz bir
sismografıdır!
Raif Necdet Kestelli
- 7179** Bir güzel söz söyleme sanatı varsa,
bir de güzel anlama ve dinleme sana-
tı vardır.
Epiktetos

SARHOŞ, SARHOŞLUK

- 7180** Sanat çoğu kez yenilik getiricidir ve çoğu kez devrimcidir.
Edmond Goblot
- 7180-a** Sanat uzun süreli, hayat kısadır.
Hippocrates
- 7180-b** Sanatçı, olmaz'ı ortadan kaldıran insandır.
Adnan Binyazar
- 7180-c** Ölüme karşı tek yanıt sanattır.
Malraux
- 7180-d** İnsan,... sanatın varlığından ne kadar erken haberdar olursa, o kadar mutlu olur.
Goethe
- 7180-e** Sanatçı anlatış, iç dünyanın bir dışı, bir nesnelleşmesidir. Bu, görünmez evreni görünür kılmaktır.
Franz Kafka
- 7180-f** Önceleri devrimci gibi görünen her sanat akımı daha sonra bıkkınlık getirir, bayatlar.
Arthur Koestler
- 7180-g** Sanat, sessizlik içinde hatırladığımız heyecanlarımızdır.
Katherine Mansfield
- 7180-h** Sanatı doğaya kabul ettirilmiş bir düzen saymak mümkündür.
François Mauriaë
- 7180-i** Sanat, doğanın bir beğeni merceğinden yansıtılmasıdır.
Emile Zola
- 7180-j** Sanat tabiat bütünleyicisidir.
Novalis

- 7181** Bir sarhoş, mezeden şarap kadehinden başka ne ister.
Mevlâna
- 7182** Sarhoşluk kusur yaratmaz; kusurları göz önüne çıkarır.
Seneca
- 7183** Çabuk içen çabuk sarhoş olur.
Genceli Nizâmî
- 7184** Para sarhoşluğu, sarhoşlukların en kötüsüdür.
Rıfat Necdet Evrimer
- 7185** Kadeh olmadan şarab içilmez, amma
bıl ki
İnsanı sarhoş eden şaraptır, kadeh değil.
İkbâl
- 7186** Öyle sermestem ki idrâk itmezem
dünyâ nedir
Men kimem sâkî olan kimdir mey ü
sahbâ nedir?
Fuzûlî
- 7187** İkbâl sarhoşu en çabuk ayılan bir sarhoştur; masa başındaki koltuğunu altından çeker çekmez süt dökmüş ke-diye, sanğı alınmış hocaya, karaya vurmuş balığa, gerdeğe girmiş aliğe, veya zıfak odasından çıkan hadıma döner, sünepeleşir.
Refik Halit Karay
- 7188** Sarhoşluk, gönüllü çılgınlıktır.
Seneca
- 7189** Kimden istifsar idem keyfiyyet-i aşkı
aceb,
Ârif-i âgâh serhoş, vâkıf-ı esrâr mest!
Lâ-edrî

- 7190** İlk sarhoşluk, ilk şarap zordur.
Genceli Nizamî
- 7191** Ey olan bade-i ikbâl ile sermest-i
gurur
Korkanm bir gün olur sen de olursun
mahmûr.
İbrahim Şinasi
- 7192** İ'tibar itmezler ol söze ki sarhûşdan
çıkar.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 7193** Da'vâ sübût bulmaz olursa güvâh
mest.
Seyyid Vehbî
- 7194** Çok da mağrur olma kim meyhâne-i
ikbâlde
Biz hezâran mest-i mağrûrun humânın
görmüşüz.
Nâbî
- 7195** Gehi meyhâne yolunda gehi mescid
dedür Âhî
Harâb-ı mest-i aşk olmuş yürür geh
doğru gâh eğri.
Âhî (Niğbolulu Benli Hasan)
- 7196** Çü mestün sözleri mestâne olur
Pes anı dinleyen divâne olur.
Şeyhoğlu Mustafa
- 7197** Gider hâb-ı tegafül dîdelerden dûr
olur bir gün,
Bu meclis böyle kalmaz mestler
mahmûr olur bir gün.
Veysî
- 7198** Bezm-i ikbâlde sermest olanın hali
budur
Gâh peymâne çeker, gâh humar-ı
âlâm.
Nâbî
- 7199** Dünyada en şiddetli ve tehlikeli sar-
hoşluk; otoritenin, servet ve ikbâlin
verdiği sarhoşluktur.
Raif Necdet Kestelli

- 7200** Sun da içsin yâr elinden âşkın
peymâneyi
Bir kadehle mest-i bitâb et dil-i
virâneyi.
Ahmet Refik Altınay
- 7201** Varıp meyhaneye anlamaz fiat
Nûşedip kadehi eyler âfiyet
İki defa sarhoş olur âkibet
Veresiye şarap içen demişler.
Refikî
- 7201-a** Sarhoşluk arzulanan şeyin maddeten
satın alınmasına lüzumlu para elde ol-
mayınca, o şeyin hayalinin satın alın-
masıdır.
André Gide
- 7201-b** Derler ki, işret, insanın ne olduğunu
meydana çıkarır. Para, mevki, hattâ fı-
karalığın bile sarhoşluk verdiğini unut-
mamalı.
Hasan-Âli Yücel

SAVAŞ

- 7202** Savaş, hiledir; hileden ibarettir.
Hz. Muhammed
- 7203** Hayatı millet tehlikeye maruz kalma-
yınca harp bir cinayettir.
Atatürk
- 7204** Nefsinle yapacağın savaş en büyük
savaştır.
Ferideddin Attar
- 7205** Savaşta, düşüşenlerden çok kaçan-
lar ölür.
Selma Lagerlöf
- 7206** Hayat, felâket, yalnızlık, yüzüstü bira-
kılmışlık, yoksulluk kendine göre kah-
ramanları olan savaş alanlarıdır.
Victor Hugo

- 7207 Savaşı, sabırsız yenme olur mu hiç?
Mevlâna
- 7208 Savaş bir para israfıdır... Hayatın kazançlarını silip süpürür.
Eugene O'Neill
- 7209 Savaş bir kötülüktür.
Çehov
- 7210 Cümle nev'i beşer birâder iken Böyle yekdiğeriyle cenk neden.
Muallim Naci
- 7211 Savaş olunca ilk ölen gerçektir.
Rudyard Kipling
- 7212 Savaşa neden, insan ilişkileri değil, eşya ilişkileridir.
J.J. Rousseau
- 7213 Savaş, ordunun hayatıdır.
Alfred de Vigny
- 7214 Savaş, benim elimle anarşinin panzehiri olmuştur.
Napoléon
- 7215 Savaşın çeşitli cilveleri arasında en şaşılacak olan şudur: Başanyı herkes kendinden bildiği halde, yenilmenin suçu yalnız komutanın sırtına yükletilir.
Tacitus
- 7216 Harpte yegâne korkulacak şey, korkudur.
Halide Edip Adıvar
- 7217 Savaşın kalmayınca savaş da biter.
Corneille
- 7218 Erkek, savaş için yaratılmıştır; kadın ise savaşçının dinlenmesi için.
André Maurois
- 7219 İlk vuruş, savaşı yanyanya kazanmak demektir.
Oliver Goldsmith

- 7219-a Savaş, toprağın insan eti yemesini sağlamaktır.
Mencius
- 7219-b Savaşın amacı barış sağlamaktır.
Aristoteles
- 7219-c Amaçsız savaştan kaçan kahramandır.
Talât Sait Halman
- 7219-d Savaşın ne olduğunu, barış içinde yaşayanlar anlayamaz.
Schiller
- 7219-e İnsanın hayvanlığına en sağlam belge, savaştır.
Mohammed Hecâzî
- 7219-f Altın ve kuvvet, işte savaşın başlıca iki nedeni.
Tacitus

SELÂM

- 7220 Halka vir vîk u tevâzu'la selâm Zor ile eyleme teklif-i kıyam
Nâbî
- 7221 Bî-sûd ola mı ümîd-i cânân Yârin bize bir selâmı yok mu.
Şeyh Galib
- 7222 Yüce dağdan esen rüzgâr, sevgiliye selâm götür Yollarımı kesen rüzgâr, sevgiliye selâm götür.
Fakih Fakılar
- 7223 Selâm verdim rüşvet değildir deyü almadılar.
Fuzûlî
- 7224 Bir selâmın alan selâmet olur.
Bâkî

- 7225** Zamânede gazeli kimse almıyor Sâbit
Güzellere verilen tuhfe-i selâm gibi.
Sâbit
- 7226** Hiçbir dosta açma zaruret hali,
Selâmı sabahı keser demişler.
Şerifi
- 7227** Vermez selâm o serv-i hirâman gelir
geçer
Yollarda ömr-i âşik-ı nâlân gelir geçer.
Nazim

SERVET

- 7228** Büyük servetler bazen insanları yal-
nızlaştırır.
Tennessee Williams
- 7229** Servetim olmasını isterim, haksızlıkla
zengin olmayı asla.
Solon
- 7230** Ordu için ağırlığı ne ise, erdem için de
servet odur. Atılmaz, geride bırakılmaz.
F. Bacon
- 7231** Allah'ın adına gelen servet yavaş ya-
vaş gelir.
John Webster
- 7232** Büyük servet çok güzel rüyalar gör-
dürür.
Mor Jokai
- 7233** Servetin kaybı değerli kimselerin sa-
dece izzetinefsini artırmaya yarar.
Oliver Goldsmith
- 7234** Servetin batırdığı insan sayısı kurtardı-
ğından elbette fazladır.
F. Bacon
- 7235** İyi insanın serveti, faziletidir.
Şüdraka

- 7236** Servet nimet verir, fakat kıymet
vermez.
Mektupçu Agâh
- 7237** Eğer, miden, göğsün ve bacakların
sağlam ise şahane servetler bu hale
birşey daha ilâve edemez.
Horatius
- 7238** Şimdi her yerde ancak servete itibar
Olunuyor... Hüner-mendân-ı bî âb ü
dâne
De hakîr.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 7239** Servet değişmelerine cesaretle da-
yanmayı öğren.
Cleobul
- 7240** Ki iç, yi, bağışla, soyun yun, ann
Ne gizlersin ayrıklar için vann.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferhengname-i Sa'di'den çeviri)

SEVDA

- 7241** Hoş geçen her dem-i sevda
ebediyyet sayılır!..
Tevfik Fikret
- 7242** Sevdâ dedikleri sel misâlidir
Fikredip ummâna dalmalı değil.
Kul Hüseyin
- 7243** Sevda illetinden açma söz bana
O illet bana bir nâr idi gitti.
Erzurumlu Emrah
- 7244** Senin sevdan yüreğimde yağ komaz
Eritir ha nazlı dilber eritir.
Dadaloğlu
- 7245** Yazı gelmez yaman kıştır bu sevda.
Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)

- 7246** Her kimde vardır aşk ibtilâsı
Eksilmez artar derd ü belâsı
Kaanun-ı aşkın bu muktezâsı
Gamla kurulmuş sevdâ binası.
Mehmet Sadi Bey
- 7247** Deniz üstünde dalga
Çalka kayığı çalka
Sevda uşak gibidir
Büyüyor düşe kalka.
Türkü
- 7248** Sevdâ dedikleri çakır diken
Mahveder vücudu çürütür teni.
Tokatlı Nuri
- 7249** Hey ağalar size tarif edeyim
Kaldıramam ağır taşır bu sevda
Gece gündüz yaş döktürür ağılatır
El sanır ki kolay iştir bu sevda.
Yusufelili Keşfi
- 7250** Ne şair yaş döker, ne âşk ağlar
Tarihe kanştı eski sevdâlar.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 7251** Bu sevdâ-yi aşka eğlence derdim
Derd imiş başıma geldi de gördüm.
Âşık Ömer
- 7252** Mecnûn koşar Leylâ diye efsâneden
efsâneye
Bir ses gelir; sevdâ diye divâneden
divâneye.
Hüseyin Mayadağı
- 7253** Sevda ile kara sevda arasında hafif bir
renk farkı vardır.
Cenap Şehabettin
- 7254** Uyku uyanmak için,
Rüya inanmak için,
Sevda aldanmak için.
Rifat Necdî Evrimeri
- 7255** Sevdâ 'alâmi sebebin âşk anlıya
Allâme-i cihân ne bilür ol âlâmeti.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 7256** Sevda gönlün, şehvet etin sarhoş
olmasıdır.
Raif Necdî Kestelli
- 7257** Her zaman derler ki bana
Sevmek için pek küçüğüm.
Gülerim ben onlara.
Bilmezler ki küçük güğüm,
Çabuk kaynar. Hem ne fayda
Küçük, büyük demez sevda.
E. Szigligeti
- 7258** Kızların sevdası sepete konmuş su
gibidir, akar gider.
Enrique Larreta
- 7259** Öyle sevdalar vardır, biter biter başlar.
Oktay Rifat
- 7260** Belâyı baht-ı siyeh mi hevâyı kâkül mü
Nedir başımdaki sevdâ bilinmedi gitti.
Said, Hızır Ağazâde
- 7261** Sevda dedikleri zehir diken
Cismi harap eder götürür teni.
Ürgüplü Mahfî
- 7261-a** Başında sofinin kara imâme
Benim başımda bu sevdâ nedendir?
Hayretî
- 7261-b** Sevda... bu ne hâlettir, ilâhî ne
safâdır.
Tevfik Fikret
- 7261-c** Bütün kitapları yakmalı
Sevda üstüne ne söylemişlerse
yalandır.
Bedri Rahmi Eyuboğlu
- 7262** Bir sevgiye bizde, her zaman, yer
vardır,
Lâkin ne o kumral, ne o esmer vardır.
Arif Nihat Asya

SEVGİ

- 7263** Ey sevgi anladım bu uzaktan gelen
sedâ ile,
Ömrün yegâne lezzetidir hâtıran bile.
Yahya Kemal Beyatlı
- 7264** İkinci bir sevgi bulamazsak, birinci-
sine uzun süre bağlı kalınız.
La Rochefoucauld
- 7265** İstirabın bağladığı sevgi güçlüdür.
Selma Lagerlöf
- 7266** Ölçülebilen sevgi zavallı bir sevgidir.
Shakespeare
- 7267** Ben bu dünyaya kin değil,
Sevgi paylaşmaya geldim.
Sophokles
- 7268** Bir an bile, sevgilerimizi değiştirebilir.
Senancour
- 7269** Sevgi ile nefret arasındaki fark şaşıl-
cak kadar azdır.
G. Bernard Shaw
- 7270** Paylaşılan sevgi zayıftır.
Voltaire
- 7271** Sevgi ne kadar büyükse kederi de o
kadar büyük olacaktır.
Spinoza
- 7272** Uzun yaşamaz kolay ele geçen sevgi.
Ovidius
- 7273** Nasıl kafa sayısı kadar düşünce çeşi-
di varsa, kalb sayısı kadar da sevgi
çeşidi vardır.
Tolstoy
- 7274** Takasa, yalnız sevgi tahammül ede-
mez.
Rıfat Necdet Evrimer
- 7275** Sevginin bulunmadığı yerde akli da
arama.
Dostoyevski

- 7276** Sevgi, hayatın pusulasıdır.
Mektupçu Agâh
- 7277** Sevgi ve acıma, insanlık vasfıdır; hid-
det ve şehvetse, hayvanlık vasfı.
Mevlâna
- 7278** Bazen sevgiyi nefretten ayırmak güç-
tür.
Graham Greene
- 7279** Endişe ve sevgi, kadın kısmında birbi-
rine denk gider; ya çoktur, ya hiç yok-
tur.
Shakespeare
- 7280** Sevgi, meleklerin hayatıdır.
H. de Balzac
- 7281** İnsanlarda sevgi ve saygıyı uyandıran
iki şey vardır: Bir şeyin sizin olması, o
şeyi sevmek.
Aristoteles
- 7282** Karşılıksız sevgi ile, paylaşılan sevgi,
bir hata ile bir gerçek kadar birbirin-
den ayndır.
George Sand
- 7283** Her şey ancak sevgi ile satın alınabil-
melidir.
André Gide
- 7284** Başkalarının sevgisi bize daima anla-
şılmaz görünür. Tüm kadınlar, öteki
tüm kadınlar için: "O adamda seville-
cek ne buluyor bilmem ki!" derler.
André Maurois
- 7285** Sevgiyle bakılan her şey güzeldir as-
lında. Kim dünyayı daha çok severse,
o daha güzel bulacaktır.
Christian Morgenstern
- 7286** Sevilen nesneye sahip olmayı özleyen
sevgiden de büyüğü vardır: Sevilen
ruhu kurtarmak isteyen sevgidir bu.
Christian Morgenstern

7287 Visal, sevgiyi öldürür.
İkbal

7288 Gerçek sevgi, iyilik gördüğünde artmayan ve kötülük gördüğünde eksimeyendir.
Yahya bin Muâz er-Râzî

SEVGİLİ

7289 Kişi mahubunu gözden günüller
Dilinde adını sözden günüller.
İbrahim bin Bâli

7290 Sevdığı göğsünde olanla kapıya göz
dikip bekleyen kimse arasında fark vardır.
Şeyh Sâdî

7291 Kimin dünyası sevgilisi tarafından
zehir edilmişse, o yaşamıştır.
M. Rasim Mutlu

7292 Sevgiliiden gelen her şey sevgilidir.
Mektupçu Agâh

7293 Mevlevîdir sevdiğim her dem külâh
eyler bana.
Lâ-edrî

7294 Kelp rakip böyle diyormuş, güzel
sevmek pek günah
Ben severim sevdiğimi, günah benim
kime ne.
Kul Nesimî

7295 Bir kişinin sevdiğini el alsa
Ele bir gün ona her gün ölümdür.
Hasan Dede

SEVİNÇ

7296 Sevinç ne tuhaftır, daha doğmadan
ölüverir.
Shakespeare

7297 En büyük sevinçler en güzel yapıtların
gözlenmesinden doğar.
Demokritos

7298 Dünyayı felek hayli zamândır tolaşırsın
Devrinde aceb hurrem u handân kimi
gördün.
Âmidli Emirî Çelebi

7299 Herkes için sevinçlerle elemeler gider
gelir.
Sophokles

7300 Vakt-i şâdî de gelir, mevsim-i mihnet
de geçer.
Şeyh Galib

7301 Acı çabuk unutulur, sevinç ise
ebedidir.
Schiller

7302 Baban diyor ki: "Meserret çocukların,
yalnız
Çocukların payıdır! Ey güzel çocuk,
dinle."
Tevfik Fikret

7303 Bir insanın sevinci ötekine dert olur.
D.H. Lawrence

7304 Sevinç duymak başka, mutlu olmak
da gene başka...
Senancour

7305 İnsanın "küçük sevinçler" elde edebil-
mesi ne kadar kolaydır.
Mor Jokai

7306 Sevinçler unutulur, elemeler asla!..
Lermontov

- 7307** Fazla sevinç insanı yorar.
Grilparzer
- 7308** İnsanın sevinci fethetmesi, kendisini
hüzne kaptırmasından daha yeğdir.
André Gide
- 7309** Hadden aşkın sevince dayanmak, en
ağır eleme dayanmaktan zordur.
H. de Balzac
- 7310** Sevinç dediğin nedir
Azabın tuzu yanında?
Par Lagerkvist
- 7311** Yarım kalan her sevinç, sırtımıza
saplanan bir bıçak gibidir.
Henri-Frédéric Amiel
- 7312** İnsan sevincini büyülterek anlatmalı,
üzüntüsünü kısaltarak.
Montaigne
- 7313** Her sevincin bir acısı, her acının da bir
sevinci olur.
Goethe
- 7314** İstirap sonsuzdur, sevincin hudutları
vardır.
H. de Balzac
- 7315** Ana babanın sevinci, üzüntü ve
korkulan gibi gizli kalır.
F. Bacon
- 7316** Bir sevinç ardınca gelir bin mâtem
Sabah gülen kuşluk ağlar demişler.
Beypazarlı Havâyî
- 7316-a** Ne kadar uzak, uzak
Yollardan gelir bize
Ve çok yabancı bir şey gibi
sevinçlerimiz.
Ahmet Hamdi Tanpınar
- 7316-b** Güldürmeye yetmeyen sevinçler.
Cemal Süreya

- 7316-c** Saadet var gibi amma, sesi uzaktan
gelir.
Sevinçler yasla, kederle boğularaktan
gelir.
Mehmet Çınarlı
- 7316-d** Dünyada bölünen her şey küçülür, fa-
kat sevinç, paylaşıldıkça büyür.
Ali Yürük

SEVMEK

- 7317** Ki seni seveni sevgil perîse
Seri sevmiyeni sevme hûrise
Tutmacı
- 7318** Kimseyi sevmemek, bana göre,
kimse tarafından sevilmemektir.
Demokritos
- 7319** İnsanın başka işi yoksa sevmekten
de bıkar.
Kemal Tahir
- 7320** Çiçekler içinde gülü, çiğdemi,
Yemişler içinde nanı, bademi,
Güzellerle geçen her günü her demi,
Sohbeti, meclisi, sazı sevdim ben.
Ahmet Kutsi Tecer
- 7321** Böyle tedirgin mi, mahzun mu olur
Bilemiyorum ah, insan sevince?..
Feyzi Halıcı
- 7322** Kim ne derse desin ol şûh-i cihânı
severim
Her kimi gönlüm dilerse ben anı
severim.
Muradî (Sultan Murad III)
- 7323** Kişi her ne kimi sevse ol olur fikri vü
zikri
Nitekim dilde Mecnun'un dün ü gün
zikri Leylâ'dır.
Hüseyinî (Hüseyin Abdal)

- 7324** İnsan sevilmeince bayağılaşverir.
Victor Hugo
- 7325** Gönülümün aşk u vefadur şeref ü
ünvânı
Sevenin ben kuluyum sevmeyenin
sultânı.
İbrahim Şinasi
- 7326** Kendini sevenin rakibi olmaz.
Benjamin Franklin
- 7327** İnsanoğlu böyledir işte, hep sevmek
ister.
Andre Malraux
- 7328** Şüphesiz ki sevmekten ziyade sev-
mek iyidir, çünkü sevmekte intihab
serbestliği vardır.
Raif Necdet Kestelli
- 7329** Bir istiyor insan onu, bir istemiyor âhl!
Sevmek dahi doğmak gibi, ölmek gibi
bir şey!
Cenap Şehabettin
- 7330** Benlik dururken aheri sevmek kolay
değil.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 7331** İnsanları toptan sevmek ahlâksızlıktır.
Dostoyevski
- 7332** Seviyorum, o halde varım.
Unamuno
- 7333** Hiçbir zaman, hiç kimse çok fazla
sevildiği için şikâyet etmemiştir.
Tolstoy
- 7334** İnsan, katlandığı fedakârlıklar, çektiği
ıstıraplar nispetinde sever.
E. Renan
- 7335** İnsan sevince ekseriya kederli olur.
Maurice Maeterlinck
- 7336** Sevmek, bir başkasının hayatını yaşa-
maktır.
H. de Balzac
- 7337** Sevilmeden sevmekten daha feci bir-
şey yoktur.
Turgeniev
- 7338** Sevmemek elimizde olmadığı gibi,
ölünceye dek sevmek de elimizde
değil.
La Bruyère
- 7339** Dünyâda sevilmiş ve seven nafile
bekler;
Bilmez ki giden sevgililer
dönmeyecekler.
Yahya Kemal Beyatlı
- 7340** Sevmekten sonra en büyük mutluluk
sevgisini itiraf etmektir.
André Gide
- 7341** Sevmek, insanın kendi kendini aşma-
sıdır.
Oscar Wilde
- 7342** İnsan hayatta iki kez sevemiyor.
Turgeniev
- 7343** Sen de sevdinse birader bil ki
encâmın yamân
Gönülünü zapt et karışmam sonra
bulmazsın aman.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 7344** Sevmek, devam eden en güzel
huyum
İnsan bir kere sever hayatında.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 7345** Baktıkça güzel gözlerine coşmadayım
vâh
Sevmek de, sevmek de felâket imiş
eyvâh.
Hüseyin Rifat Bey

7346 Gördüm, seni sevdim güzelim
gonce-yi tersin;
Sevmek mi güzel, yoksa sevilme mi
ne dersin?

Hüseyin Siret Özsever

7347 Gözlerinden içti gönlüm neş'eyi
Senden öğrendim ben gönülden
sevmeyi.

Hasan-Âli Yücel

7348 Fâriğ olmam eylesen yüz bin cefâ
sevdim seni
Böyle yazmış alınma kıl-k-i kaza
sevdim seni.

Şeyh Galib

7349 Sevmek yaşamak kadar önemli.
Nevzat Üstün

7350 Mu'ayyen kıssadur sevmek sevilme
mâ-takaddemden.

Bâkî

7351 Sevmek, ey lâfz-ı câzib ü sehâr!
Ey muazzez ve muhterem masdar!
Celâl Sâhir Erozan

7352 Her kimi sevdimse nâz etti bana.
Said, Hızır Ağazâde

7352-a Sevsem öldürürler, sevmesem öldüm.
Karacaoğlan

7352-b Ümitsiz sevmek de bir saadettir.
H. de Bahzac

7352-c Sevdî ve kendini buldu... Oysa bazı
kişiler kendilerini kaybetmek için se-
verler.
Hermann Hesse

7352-d Aynlık ve zamanın sevene etkisi yoktur.
Alfred de Musset

7352-e Ben bütün bir evreni sevmişim;
alın terim
Var evrende; öz, üvey diye
ayıraram ki.
Ahmet Muhip Dıranas

7352-f Sevdığımı demez isem sevmek deri
beni boğar.
Yunus Emre

7352-g Sevilme, bir kimsenin gözünde eşsiz
olmaktır.
Nurullah Ataç

7352-h Sevmesini bilenler, ancak büyük
adamlardır.
H. de Banzac

7352-i Sevmek kadar sevmemek de elde
olan bir şey değildir.
La Bruyère

7352-j İki kez sağızdır
Biri
Bizi
Severken.
Fazıl Hüsnü Dağlarca.

7352-k Seni, geceyi ve bulutları seviyorum.
Cahit Külebi

7352-l Sevmek yetmez! Korumak gerek!..
Müşerref R.Köktürk

SIKINTI

7353 Sıkıntınızın sım sizin elinizde değil,
başkalarının elindedir.
H. de Balzac

7354 Oysa ki gencim atılganım
Yirmi yaşın kudreti bileklerimde.
Öyleyse neden bu mahzunluk
Neden bu sıkıntı yüreğimde.
Teoman Karahun

7355 Bütün sıkıntılar bitip, acılar dinse bile,
Bir susmayan çağın var ki
karatopraktan gelir.
Mehmet Çınarlı

7356 Sıkıntı, hayatın esasıdır ve biz oyunun, eğlencelerin, romanların ve aşkın keşfedilmesini yalnız sıkıntıya borçluyuz.
Unamuno

7357 Her şey gizlenir de can sıkıntısı gizlenmez.
Turgenyeve

7358 Dünyada tek korkulacak şey can sıkıntısıdır.
Oscar Wilde

7359 Kişinin umduğu değil, asıl beklemediği sıkıntılar çabuk gelir başına.
Plautus

7360 Senin sıkıntın, aynı filmi defalarca seyretmekten dolaydır.
M. Rasim Mutlu

7361 Sıkıntı yoktur, icat edilir.
Rıfat Necdet Evrim

7361-a İnsanların yapacak ya da yıkacak bir şeyleri yoksa canları sıkılır.
Alain

7361-b Mutluluğu bir nimet gibi arayıp gözetlemek yok mu, işte bu, her şeyin üstüne can sıkıntısını bir tül gibi örter.
Alain

7361-c Çekilen sıkıntılar da giderek bir zevk olmuyor mu kişi için?
Nurullah Ataç

SILA

7361-d Bakanım bakanım silam görünmez
Ara yerde yıkılası dağlar var.
Karacaoğlu

7361-e Bir hoş olur gönül, sila dendi mi.
Orhan Şaik Gökyay

7361-f Bana derler neyin kaldı silada
Hiç demezler ciğerimi dağlar var.
Âşık Kerem.

SIR

7362 Birisi bir söz söyledi de sonra önüne-
ardına, sağına-soluna baktı mı o söz
sırdır.
H. Muhammed

7363 Keşf-i râz eyleme bî-gânelere
Virme yol meclise dîvânelere.
Nâbî

7364 Üç kişi bir sırrı saklayabilir, eğer ikisi
ölmüşse.
Benjamin Franklin

7365 Zamanın açığa vurmadiğı sır yoktur.
Racine

7366 Herkesi mahrem-i esrâr itme
Sırrını ziver-i bâzâr itme.
Nâbî

7367 Dâna-dil isen sırrını nâdâna duyurma.
Bâkî

7368 Can çıkar da âşıklardan sır çıkmaz.
Tokatlı Nuri

7369 En ummadığın keşfeder esrar-ı
derunun,
Sen herkesi kör, âlemi sersem mi
sanırsın.
Ziya Paşa

7370 En budala kadının bile sırlarını gizleye-
bilecek kadar akli vardır.
F. Hérczég

7371 Cahile verme sırrını sır elden gider.
Kul Nesimî

- 7372** Delüden al haberi râz duymak için.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 7373** Her çeşit sır, kadın kalbi için daima ısı-
tırap vericidir.
Puşkin
- 7374** Gölgeden eyle ihtiraz
Bir ferde etme keşf-i râz.
Ferit Kam
- 7375** İki kişiyi aşan, bir başkasına da söyle-
nen her sır, yayılır.
Mevlâna
- 7376** Dime kimseye sımnı ir ü giç
Ki sen saklamadun o saklar mı hiç.
Za'îfî
- 7377** Sırn olmayan bir şeyin çekiciliği de
yoktur.
Anatole France
- 7378** Yiğit olan kimse saklar sımnı
Kötü kalbindekini dile getirir.
Karacaoğlan
- 7379** İnsanlara dürüst bir yaradılış ya da iyi
bir terbiye sır saklama yeteneğini ka-
zandır.
La Bruyère
- 7380** Sımnı söyleme nâ-ehl âdeme
Kim ziyânı yetüşür bir âleme.
Abdurrahim Karahisarî
- 7381** Kendi sımnı senden daha iyi kim sak-
layabilir?
Nâsır-ı Husrev
- 7382** Sır saklanmaz.
Theodor Fontane
- 7383** Sır çözer. Çözülmez. Çözülürse sır
değildir.
M. Rasim Mutlu
- 7384** Hiç kimse senin sımnı senden fazla
şefkat göstermez.
Şeyh Sâdî
- 7385** Sırlarını açıklayan kimselerden uzak
dur.
Ferideddin Attar
- 7386** Hiçbir sır yoktur ki herkes duymuş ol-
masın.
Dostoyevski
- 7387** Sımnı saklarsan o sana esir olur, ya-
yarsan sen ona esir olursun.
İbni Sina
- 7388** Bir erkek, kendisinden çok arkadaşla-
rının sımnı saklar. Kadın tersinedir:
Kendi sımnı iyi saklar.
La Bruyère
- 7389** Her olur olmaza sımnı diyen
Boz bulanık çaya akmış gib(i) olur.
Karacaoğlan
- 7390** En ağır yük sırdır, aşkolsun taşıyana.
La Fontaine
- 7391** Bir derdin varsa açabilirsin ağaçlara;
Ağaç yaprak verir sır vermez rûzgâra.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 7392** Her insan sırdaş olamaz. Her testi su
tutmaz.
Nâsır-ı Husrev
- 7393** Kimselere sımnı ifşâ etme hiç
Lokma ise yut anı su ise iç.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7394** Bir sır sürekli olarak saklamak insanın
ruhunu en çok olgunlaştıran şeydir.
H. de Balzac
- 7395** Râz-ı pinhanı ihvânına da eyleme fâş.
Sûnûlzâde Vehbî
- 7396** En sıkı ve en sağlam bağlar, bir sımn
vücuda getirdikleridir.
Schiller

- 7397** Ewelâ dinle sözimi ey püser.
Sakla sımnı bilmeye cinn ü beşer
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7398** Bana güvenilen bir sımnı kutsal bir emane-
net gibi saklanmı; ama sırları elimden
geldiği kadar bilmemeğe çalışırım.
Montaigne
- 7399** Sımnı ketmeden, umuruna hâkim olur.
Mektupçu Ağâh
- 7400** Sakınıp ilden açan sır delüye
Kaçup yağmurdan uğrar toluya.
Güvâhî
- 7401** İnsan, sırlarını kendinden yüksek
olanlardan çok kendinden aşağı olan-
lara açar.
H. de Balzac
- 7402** Gönül râzun evidür bî-gümân bil
Tudak anın kilididir dili dil.
Şeyhoğlu Mustafa
- 7403** Er odur kim sımnı ide nihân
Halk-ı âlem görmeye andan nişan
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7404** Sırlarınızı kendi yüreğinizde saklamak,
kalbinizi açtığınız kimselere dillerini
tutmaları için yalvar yakar olmaktan
yeğdir.
Geoffrey Chaucer
- 7405** Sımnı verme sırdaşına, danılır bir gün
kakar başına.
Atasözü
- 7406** Sen daha kendi sımnı saklayamıyor-
san bir başkasından senin sımnı sak-
lamasını nasıl istersin?
Seneca
- 7407** Kâğıt üzerine geçmeyen ilim zâyî, iki
dudağı aşan sır şâyidir.
Mektupçu Ağâh
- 7408** Çıtladur sımnı halka ahbâb
Dökülür şişe-i işkesteden âb.
Sünbülzâde Vehbi
- 7409** Gonca-veş râzını sakla meknûn
Gül gibi itme sakın keşf-i derûn.
Sünbülzâde Vehbi
- 7410** Çıkmaya sır dirisin ağzın tuta gör
Lokma-i sımnı kendin yuta gör.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7411** Aybdur âdeme keşf-i esrâr
İtikâb itmez anı sâhib-i âr.
Sünbülzâde Vehbi
- 7412** Bir insan, ya sarhoş ya da âşık olunca
sır saklayamaz.
Antiphanes
- 7413** Sır saklayan, söyleyenden daha bü-
yüktür.
Amenemope
- 7414** Bir sımnı ucunu veren, tamamını elde
tutamaz.
Jean Paul Richter
- 7415** Sımnı âşık olana şöyle nihân etsin kim
Duymasın ağladığın dide-i giryânı bile.
Riyazî
- 7416** Hıfz-ı râz-ı mehâfil it zîrâ
Keşf-i râz eylemek cinâyetdûr.
Antakyalı Münîf
- 7417** Deme esrânımı ne yâr ne bigâne bilir
Orayı ey dil-i şeydâ iki peymâne bilir.
Faîh Dede
- 7418** Sır ki ağızdan çıka âlemlere meşhûrdur.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 7419** Her râz kim üçüncü kişi anı bilmeye,
lâcerem bilinmekten ve çav olmaktan
saklanır olur.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den çeviri)

- 7420** Ve her vakit kim râz üçüncü kişi ku-
lağına değe hiç seksiz il ağzına düşer.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den çeviri)
- 7421** Dedi bir pîr bana pişman olursun
Râzın açma Hak'tan gayri bir yerde.
Erzurumlu Emrah
- 7422** Gizleyem dir idi âşık râzını
Göz yaşı yüz sârusi gammâz imiş.
Kadı Burhaneddin
- 7423** Kadın kısmının yalnız kendisinin bildiği
sır, dünya yüzünde yoktur.
Sait Faik Abasıyanık
- 7423-a** İnsan sımını dostuna verir, âşığına da
ağzından kaçırır.
La Bruyère
- 7423-b** Sırların eleverilmesinde bütün suç
onu emanet edendedir.
La Bruyère.
- 7423-c** O rütbe ketm-i esrâr eyle kim ser ver
de sır verme.
Ali Haydar
- 7423-d** Kadınları birbirine bağlayan, sempati
duymalannndan çok, birbirlerine karşı-
lıklı olarak verdikleri sırlardır.
Adrien Dupuy
- 7423-e** Sır: Tebahhur edici bir ruh. Ne kadar
Muhkem kapansa yine birazı uçar.
M. Âli Bey
- 7423-f** Velevki kendi sır olsun, bir sır açılın
da... Kadın razıdır.
Refik Halid Karay

SİNEK

- 7424** Akıllı sinek yoğurda konar, şere
gelir; akılsız sinek ciğere konar. **Köye**
Atasözü
- 7425** Kokmuş ete sinek çok konar.
Atasözü
- 7426** Hâlden hâlî değildir ey şeker-leb
leblerin
Kanda kand olsa anın birkaç zübab
üstündedir.
Balıkesirli Zâti
- 7427** Bir günlük sinek için akşam ölüm,
uzun bir ömürdür.
Yüan Hung-dao
- 7428** Bilâ dâ'vet oturma hânına gayrin
zübâb-âsâ.
Beliğ
- 7429** Bir kadehte boğulan sineği kurtarmak
isteriz, ama soframıza, duvara
yüzlerce sinek üşüştü mü, elimizdeki
havluyu vururuz üzerlerine.
Enrique Larreta
- 7430** Acelecî sinek süte düşer.
Kaşgarlı Mahmut
- 7431** Her kervanın çingırağı, her şekerin
sineği vardır.
Genceli Nizâmî
- 7432** Örümceğin sofrasındaki kebab,
ancak sinek olur.
Mevlâna
- 7433** Sineklerle derviş her çanağın ve her işin
içine düşer.
Geoffrey Chaucer
- 7434** Dız dız eden her sineğin bal(i) olmaz.
Âşık Veysel Şatiroğlu

- 7435** Sinek, rüzgârla beraber yaşayamaz.
Ferideddin Attar
- 7436** Bir alabalık tutmak için, bir sineği
kaybetmeyi göze almalısınız.
George Herbert
- 7437** Hanımlarla dolu bir çay davetinde
kadınsever sineğin biri kulağıma şunu
vızladı:
– Tuvalet kremi yalamaktan midem
bulandı!
Refik Halid Karay
- 7438** Bilir pekmezciyi görünce sinek.
Şerîfî

SİTEM

- 7439** Hasmin sitemin anlamamak hasma
sitemdir.
Nef'î
- 7440** Sitem hep âşinalardan gelir
bîganeden gelmez.
Nâbî
- 7441** Ateşten yigindir sitemin nân.
Teslim Abdal
- 7442** Dünyâda nasîbin sitem ü cevri ise ey dil
Ahbâbın eder âni da, a'dâya ne
hâcet.
Şeyhülislâm Yahya
- 7443** Sitemle hâtıra senden ferâğ gelmez
hiç
Cefâların bize ey bî-vefâ safâ gelir.
Fasîh Dede
- 7444** Ne mîr ü ne paşa ne şehinşaha
sığındım
Dehrin siteminden hele Allah'a
sığındım.
Selânikli Es'ad

- 7445** Sitemdir çektiğin çarh içre heyhat
Hiç assı eylemez bin eyle feryat.
Bergamalı Sarıca Kemal
- 7446** Eyvah! deme dostum, güneş alçaldı
diye;
Ömrüm yansıdan daha az kaldı diye.
Son faslı kaparken seni kiskansınlar,
Aşkın siteminden bile kâm aldı diye!
Fuat Bayramoğlu
- 7447** Sitemin taşı ile başı sınık bedeni
şikeste Fuzûlî'yem
Bu alâmet ile bulur meni soran olsa
nâm u nişânımı
Fuzûlî

SOFRA

- 7448** Sofrada elini, mecliste dilini tut.
Atösözü
- 7449** Bir uzun sefere çıktı diyorlar
Gemiye gören var mı hani deniz?
Sen gittin soframız oldu tarumar,
Doğan günü yadırgıyor halimiz.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 7450** Servet, ihtişamla bezenmiş bir sofraya,
kanaat ise, yeter bir sofraya çıkarır.
Demokritos
- 7451** Zağ gibi sofraya yalnız konmagıl
Hem konuksuz sofraya el sunmagıl.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7452** Bir mükemmel iftar sofrasında rama-
zanı beğenmeyen kimseyi görmedim.
Cenap Şehabettin
- 7453** Kimsenün sofrasına dikme gözünü.
Bab-ı Hakdan gayra bağlama özünü.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

7454 Yiğin efendiler, yiğin; bu hân-ı iştihâ
sizin;
Doyunca, tıksıncaya kadar yiğin!
Tevfik Fikret

7455 Kişinin kendi sofrası uvağı dahi
lezizdir, gayri kişinin kınalı kuzu
biryanından.
Manyaslı Mahmud
(Gülistan'dan çeviri)

SORU (SUAL)

7456 Cahil soru sormaz.
Benjamin Disraeli

7457 Sorabilmek için önce öğrenmek lâzım.
Goethe

7458 Belâ-yı ıška gel ey andelip söyleşelim
Ki müşkilât suâl ü cevap ile açılır.
Edirneli Kâmî

7459 Kendi kendini sorguya çeken kişi
daima kötü yanıt alır.
Alain

7460 Bilmediğin şeyi sor; sorma zilleti, bilme
şerefine giden yolda kılavuzundur.
Şeyh Sadî

7461 İnsan bilmediği şeyi sormak için bile,
birçok şeyler öğrenmiş olmalıdır.
J.J. Rousseau

7462 Sormak, cevap vermekten daha ko-
laydır.
Platon

7463 Bana soru sorma ki, sana yalan
söylemiyeyim.
O. Goldsmith

7464 Soru sormak zannedildiği kadar kolay
bir hüner değildir.
J.J. Rousseau

7464-a Benden sor sımnı uzun yolların,
Benden sor ve benden dinle akşamı.
Ahmed Hamdi Tanpınar

7464-b İnsan sorduğu sorularda kendinden
bir şeyler bulur.
Malraux

SOY, SOYLU, SOYLULUK

7465 Soydur çeker, topaldır seker.
Atasözü

7466 Derler: İnsanda derin bir yaradır
köksüzlük;
Budur âlemde hudutsuz ve hâzin
öksüzlük.
Yahya Kemal Beyatlı

7467 Onlar asil doğmuşlar, çocuğum;
Bize de asil ölmek kalmış.
Arif Nihad Asya

7468 İnsanın gerçek soyluluğu erdemden
gelir, doğuştan değil.
Epiktetos

7469 Kötü tohum, kötü mahsul.
Assurbanipal Kütüphanesi Tabletî

7470 Soyluluğun, yetenek noksanını telâfi
edebileceğine hiçbir zaman inanma-
dım.
Otto von Bismarck

7471 Bed-asla necabet mi verir hiç
üniforma
Zerdüz palan ursan eşek yine eşektir.
Ziya Paşa

7472 Babadan gelen soyluluk insanın
gayretini kırar.
F. Bacon

7473 Bir kişinin ibtida aslın sora
Sonra dost ol olmayasın mashara.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

7474 Cevherin suyu, insanın soyu.
Ferit Kam

7475 Haseb ve neseblerini iftihar vesile
addedenler, işe yarar kısmı yer altında
kalan şalgamlara benzerler.
Agâh İzzet Yazgaç

7476 Soysuza ne yapsan yine kötüdür
Dinlemem boş sözü doğrusu budur
Yedisinde neyse yetmişinde odur
Kırk senelik Kâni asla Yan' olmaz.
Merdümî

SÖZ

7477 Az söz erin yüküdür, çok söz hayvan
yüküdür
Bilire bir söz yeter, sende hüner
vansa.
Yunus Emre

7478 Sühani ibret-i dürr ü güher it
Mümkün olduğu kadar muhtasar it.
Nâbî

7479 Sen bir ceylân olsan, ben de bir avcı
Avlasam çöllerde saz ile seni;
Bulunmaz dermanı, yoktur ilâcı,
Vursam, yaralasam söz ile seni.
Aşık Veysel Şatıroğlu

7480 Kokusuz lâleye benzer o sühan
Ki ola lafzı tehî ma'hâdan.
Nâbî

7481 Sözü pişirip diyenin işini sağ ede bir
söz
Kelecı bilen kişinin yüzünü ağ ede bir
söz.
Yunus Emre

7482 Söz çok amma söylenmiyor
n'eyleyim...
Söylense de dinlenmiyor n'eyleyim.
Teslim Abdal

7483 Söz ola kese savaşı, söz ola kestire
başı
Söz ola ağulu aşı bal ile yağ ede bir
söz.
Yunus Emre

7484 En büyük kancıklık, kendimize verdi-
ğimiz sözü tutmamaktır.
Kemal Tahir

7485 İncinme dostunun doğru sözüne
Doğru söz insana batar demişler.
Levnî

7486 Yararlı bir söz, ekseriya kötü bir
ağızdan çıkar.
Schiller

7487 Tamamiyle doğru olsa da sert söz
insanı yaralar.
Sophokles

7488 İnsan yalnız sözle insandır ve sözle
bağlanız birbirimize.
Montaigne

7489 Birçok sözleri ilk anda –çok şükür ya-
hut maatteesüf– yanlış anlanız. bu
yanlış anlamakladır ki bize bazen, ne
soğukkanlı, kendine hâkim adam, ba-
zen de ne ahmak herif! derler.
Kemal Tahir

7490 Esrâr sözün halka beyân eylemek ol-
maz.
Ahmed Sarban

7491 Sözün âfeti yalandır.
Hz. Muhammed

7492 Söz vermek borçlanmaktır.
Geoffrey Chaucer

- 7493** Her kelâmın bir mahalli bir yeri
Vardır anda söylenür ey söz eri.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7494** Güzel söz en müessir bir sinir ilâcıdır.
Raif Necdet Kestelli
- 7495** Eskiler, daha sonradan gelecek olan-
lara, söylenmedik bir söz bırakmadılar.
Beydeba
- 7496** Eğer hor eğer hürmet
Kişiye sözden gelir.
Yunus Emre
- 7497** İnsanlara akılları ölçüsünde söz
söyleyiniz.
Hız. Muhammed
- 7498** Doğru sözü kimse sevmeyiz.
Çehov
- 7499** Doğru söz tatlı olmaz.
Sinan Paşa
- 7500** Kangı kimse kim büyük sözlü ola
Elbet âfât-ı belâ anı bula.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7501** Söz söylemeyi öğrenmek, kılıç
kullanmayı öğretmekten zordur.
Ahmed İbşihî
- 7502** Kimler vefa gördü kahbe dehirden
Baykuş viraneyi bekler kahrından
Dostun sözü acı gelir zehirden.
Feryâdî
- 7503** Küçük adamların ağzından çıkan
bütün sözler saçmadır, eğer bunları
söyleyen büyük bir adam olsaydı
nefis sözler olurdu.
Molière
- 7504** Söylemediğin sözü söyleyebilirsin,
fakat söylediğini gizleyemezsin.
Ferideddin Attar
- 7505** Dünyada söylenmemiş hiçbir şey
yoktur.
Alfred de Musset
- 7506** Tatlı söz söyleyen, hiç kimseden kötü
söz işitmez.
Firdevsî
- 7507** Kişi ne aş bulursa yimek olmaz
Dile ne söz gelirse dimek olmaz.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 7508** Söz, eylemin gölgesidir.
Demokritos
- 7509** Kendünden uluya rağbet eylegil
Hem kelâmın edeble söylegil.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7510** Kalmaz kişide illâ kalur yâdigâr söz
Sen de cihânda sözlerini yâdigâr kıl.
Ahmed-i Dâ'i
- 7511** Zannetme ki şöyle böyle bir söz,
Gel sen dahi söyle böyle bir söz.
Şeyh Galib
- 7512** Kimi ebrûya keman der kimi zülfe
pür-pîç
Baştan ayağa kadar doğru sühan
yokdur hiç.
Himmetzâde Abdî
- 7513** Ya söyle sözü güher nisâr et
Ya samt ü sükûtu ihtiyâr et.
Lâ-edrî
- 7514** Namuslu bir adamın verdiği söz
yemin yerine geçer.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 7515** Söz odur kim ola gül gibi hoş-bû
Selâsetde dahi güya akar su.
Behişî (Vizeli Ramazan)
- 7516** Kalmış mı meğer denilmedik söz.
Yunus Emre

- 7517 Kokmuş ete tuz neylesin
Anlamayana söz neylesin.
Lâ-edrî
- 7518 Dinle ne didiler ashab-ı kemâl
Her sözün kışın bırak mağzını al.
Abdurrahim Karahisarî
- 7519 Söz, davranışın yakın akrabasıdır.
Platon
- 7520 Güherdür söz gerektür derc kılmak
Sayup zer biği andan harc kılmak.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 7521 Ki sühan mânnun ayağı var
Bu meseldür yirün kulağı var.
Behiştî (Vizeli Ramazan)
- 7522 Şehd bigi tatlu durur tatlu söz
Zehr bigi acı durur yatlu söz.
Ruşenî
- 7523 Said sen sözünü câhile dime
Ne bilir şekkeri dağdaki hayvan.
Said Emre
- 7524 Güzel söz güherdir, güher az olur.
Bâkî
- 7525 Toğru sözlü kimseden gelmez zarar
Eğri sözlü kimselerden kıl hazar.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7526 Söyleme ol sözü kim eylesin sonra
hicâb.
Lâ-edrî
- 7527 Sühân-ı bihûdeden hoş gelir avâz-ı
horoz
Bâri mânasını bilmesede hengâmı
bilir.
Nâbî
- 7528 Kuru kaşık ağza, kuru söz kulağa ya-
raşmaz.
Kaşgarlı Mahmut
- 7529 Sözün ifade etmek iddiasında bulun-
duğu şeyi ifade ettiği nadir, hem pek
nadirdir.
Paul Valéry
- 7530 Altın akçe gibi doğru sözün de
milliyeti yoktur.
Agâh İzzet Yazgaç
- 7531 Uzun söz uzun ökçe gibi kadınlara
yakışır.
Cenap Şehabettin
- 7532 Eyü söz eskimez niteki altun
Olur yevmen-fe-yevmâ kadri efzûn.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 7533 Ara kendi izini
Bakma eller kızını
Kırk yılda bir demişler
Dinle avrat sözünü.
Destan
- 7534 Ses vardır ki kulağıma tükürüyor sanı-
nım ve söz vardır ki sağır olmadığımı
beni nâdim eder.
Cenap Şehabettin
- 7535 Dinle pendim ey püser gel özine
Bakma avret ile oğlan sözüne.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7536 Her işde ihtiyât itmek revâdur
Yanılma toğru söz derde devâdur.
Şeyhoğlu Mustafa
- 7537 Eylemez ehl olmayan sözden safâ
Virmedi nâdâna bu zevkî Hudâ.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 7538 Söylenmediği sürece söze sen hâ-
kimsin. Bir kere söylendi mi, o sana
hâkim olur.
Şeyh Sâdî
- 7539 Her sözi hâlis gümüşden kılasun
Hâlis altun dinlemektür bilesün.
Abdurrahim Karahisarî

7540 Güler yüzler ider dil-hasteyi şâd
Ferah sözden olur cân gamdan âzâd.
Lâmi'î Çelebi

7541 Söz gibi cevher cihanda olmaya
Kıymetin nâdân olanlar bilmeye.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

7542 Sözü'm güç olsa da ma'zur tut
perişânım
Ki güç gelür sühan-ı râst ehl-i sevdâya.
Vecdî (Abdülbâki)

7543 Gelür kem sözle başa çok belâlar
Savar makûl söz nice kazâlar:
Güvâhî

7544 İmdi ey oğul sözü her yerde onat söy-
le, ağduk söyleme ki onat söz hem
söyliyene ve hem işidenin canına can
bağışlar ve ağduk söz, söyliyene dahi
ziyan eder.
**Mercûmek Ahmed
(Kabusnâme'den çeviri)**

7545 Her söz ki, üç bilge ana ittifak ederler,
ol sözü her yerde demek olur.
**Yazıcıoğlu Ali
(Tarih-i Âl-i Selçuk'tan çeviri)**

7546 Söz söyle alana, kulağında kalana.
Atasözü

7547 Hâyîde sühan merd-i sühandâna
yakışmaz.
Neccârzâde Şeyh Rıza

7548 Kelâm-ı na-sezâyâ Bezmî-i şeyda
kulak tutmaz.
Bezmî (Tekirdağlı Mehmed)

7549 İli sözle yılan ininden çıkar
İri sözle kişi dininden çıkar.
**Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)**

7550 Onat söz bir olur ya iki ey yâr
Ki çok sözü kılurlar hâşa har-vâr.
Mehmed (İşkname'nin şairi)

7551 Şol göz ki yüzün görmiyse göz dime
ana
Şol yüz ki tozun silmeye yüz dime ana
Şol söz ki içinde sanemâ vasfın yok
Sen bâd-ı hevâ tut anı söz dime ana.
Kadı Burhaneddin

7552 Acepdür gâh söz tâşâ geçer insâna
geçmez.
Ziya Paşa

7553 Söz dediğin benzer hem yaş deriye
Çeksen her tarafa süner demişler.
Refikî

7554 Söz odur kim az ola hem öz ola.
Hem sefâ bahş ola dilsuz ola.
Tâib (Osmanzâde Ahmed-)

7554-a Öfkeli sözlerde hak azdır.
İsmail Habib Sevük

7554-b Kişi bile söz demini
Demeye sözün kemini.
Yunus Emre

7554-c Hep büyük sözler söyleyeceğim diye-
nin, doğru sözü az olur.
Vauvenargues

7554-d Söz uzadıkça, değeri düşer.
Yalnız Adam

7554-e Kelâmın kibân, kibânın kelâmıdır.
Lâ-edrî

7554-f Sözde dârb-ı mesel irâdına söz yok
ammâ.
Söz odur âleme senden kala bir
dârb-ı mesel.
Nâbî

7554-g Deve burnu gibi yularlıdır söz,
Nereye çekersen yuvarlanır söz.
Yusuf Has Hâcib

- 7554-h** Söyler söylemesine, yalnız yele bir de
akıp giden suya yazılmalı kadın sözü.
Catullus
- 7554-i** Sözü ayağa düşürmekten ise, başta
saklamak daha iyi olur.
Ahmet Rasim

SU

- 7555** Temiz su akar, kirli su kokar.
Atasözü
- 7556** Ne bilür âb-ı vasl lezzetini
Çekmeyen firkatin harâretini.
Nev'izâde Atâyî
- 7557** Aşk ile gelen erenler içre ağuyu nûş
eder,
Topuğa çıkmayan sular, deniz ile
savaş eder.
Yunus Emre
- 7558** Nur ile zulmet kaşmadı bile
Od ile hem su banşmadı bile.
İbrahim Bey
- 7559** Su yolunu bilir.
Yalnız Adam
- 7560** Akan sulardan sen ibret aldın mı
Yüzünü yerlere sürüyüp gider.
Hatayî (Şah İsmail)
- 7561** Çü subh ola ne hâcet dahi encüm.
Su olan yirde kim eyler teyemmüm.
Tutmacı
- 7562** Hâlâ o penceredeyim, lâkin sular
ölgün;
Sen yoksun ki, vefasız sularda ay
görünsün.
Cahit Sıtkı Tarancı

- 7563** Severim, nerde olsa, sularla
dertleşmeyi:
Pınara dert anlatır, söyletirim çeşmeyi.
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 7564** Durgun sular derin olur!.
Gerhart Hauptmann
- 7565** Damla damla verilen su susuzluğu
büsbütün arttırır.
George Sand
- 7566** Her su olan yerde kurbağa yoktur,
ama kurbağa olan yerde su vardır.
Goethe
- 7567** Suyun ummana aşkı, ona kavuşmak
için manialar aşırır.
M. Rasim Mutlu
- 7568** Taşmasa âb bahri bulumaz imiş
Su bulanmayıcak turulmaz imiş.
Nev'izâde Atâyî
- 7569** Her sûrete aksi gibi bakma
Her gördüğüne su gibi akma.
Fuzûlî
- 7570** Su kadrini Fûrât kenarında kim bilür
Ben bilürem ki teşne-dilem kıymet-i
zülâl.
Germiyanlı Ahmedî
- 7571** Su yumuşak aksa bakma hôr zinhâr
Kı yolında ne der kor ne divâr.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 7572** Az miktardaki su çok miktardaki su-
dan daha çabuk bozulur.
Aristoteles
- 7573** Su gibi alçağa ak vâsl-ı ummân olam
dirsın.
Bursalı İsmail Hakkı
- 7574** Durgun sulardan zehir bekle yalnız.
William Blake

- 7575** Akar su ne güzel ders-i hayattır: Kü-
çük mânilerin üzerinde köpürür, bü-
yük mânilerin yanından sessizce ge-
çiverir.
Cenap Şehabettin
- 7576** Su, kabinin; insan, muhitinin şeklini alır.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 7577** Var iken âb-ı hayat
İçme katran suyunu.
Destan
- 7578** Susuzluktan tutağı olmayan çâk
Sunun kadrini hergiz itmez idrâk.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 7579** Tatlı suyu tatmayan insana acı su gö-
zünün nuru gibi gelir.
Mevlâna
- 7580** Kimse görmez ki Hicaz yolunun su-
suzlan acı su kenarında toplansınlar...
İnsanlar, kuşlar, kanncalar, nerede tatlı
pınar varsa orada birikirler.
Şeyh Sâdî
- 7581** Su, hiçbir vakit ateşten korkmaz.
Mevlâna
- 7582** Birbirine girdiler âblarla dolâblar
Âblar galip gelince döndü dolâblar.
Şeyhülislâm Yahya
- 7583** Âb-ı pâke ne zarar vakvaka-i
kurbağadan.
Kabûlî
- 7584** Yarâşur eşk-i âşık olsa câri
Pınarın su iledir itibârı.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 7585** Susuz kalmış bir kumluk hiç suya ka-
nar mı?
Molla Câmi
- 7586** Testisi ister altından olsun ister top-
raktan, temiz su değişir mi?
Şeyh Sâdî
- 7587** Testiyi ister kuyuya sallandır, ister de-
nize: alacağı su aynı.
Bhartrihari
- 7588** İbrik ü leğen mâden-i vahidden iken
Birinde su pâk birisinde nâpak.
Nâbî
- 7589** Kalbura emniyet edilen su zâyî olur.
Harîf
- 7590** Peykân-ı dost dilde karar eylemez
geçer
Amrî şikeste şişede eğlenür mi âb.
Amrî (Abdülkerim Oğulluğu)
- 7591** Sîrâb olur mu teşne-i kevser
serâbdan.
Bâkî
- 7592** Eylesün bizden takaddüm yâr
ışığınde rakıb
Suya ne noksan gelür üstüne gelse
hâr ü has.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 7593** Karkı yere su değe bula hayat
Su ile biter delim dürlü nebat.
Boyacıoğlu
- 7594** Suyu kıl iken gömmeğe bağla bel
Ne assı çü taşup revan ola seyl.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferhengname-i Sa'di'den çeviri)
- 7595** Bulan Nil'i bilmez susaklık n olur
Berîyye yürüyen su kadrin bilir.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Ferhengname-i Sa'di'den çeviri)
- 7595-a** Boğazından lıkr lıkr geçen
Şu suyun kıymetini bil.
Oktay Rifat
- 7595-b** Akmayan sudan kork.
Atasözü

7595-c Samıç su tutar
Kaynak su atar.
W. Blake

7595-d Temiz kalmak isteyen, kirli su ile de yıkanmasını bilmelidir.
Nietzsche

7595-e Orda bir kavak vardır
Nerde su varsa.
Fazıl Hüsnü Dağlarca

7595-f Su yutmadan yüzme öğrenilmez.
Atasözü

SUÇ, SUÇLU

7596 Suçlunun beraet ettirildiği yerde, hâkim hüküm giyer.
Publilius Syrus

7597 Suçu denli kına suçu olanı
Garazla kınama bir müslümanı.
İbrahim bin Bâli

7598 Suçların hesabını sormamak daha büyük suçtur.
Yalnız Adam

7599 Bir mahkeme huzurunda beraat eden bir suçlu ile, kendi kalbinde ve diğerlerinin nazarında beraat eden bir suçlu arasında çok büyük bir fark vardır.
Henry Fielding

7600 Ceza ile suç aynı anda birlikte doğarlar. (Cezasını bekleyenler onu çekiyor demektir.)
Hesiodos

7601 İlk ceza odur ki, hiçbir suçlu Kendi yargıçlığından kurtulamaz.
Juvenalis

7602 Suçunu gizlemek, onu işlemekten daha beter bir suçtur.
Molla Câmi

7603 Dost suçu zihinlere işler ama gönüllere işlemez.
Senancour

7604 Elâlemin suçlu olduğuna hükmetmezden önce insanın kendisini uzun uzun yoklaması gerektir.
Molière

7605 Kulağın suça sağır olsun.
Publilius Syrus

7606 O cürmün özü müşkindir ki kâminden zuhûr eyler.
Şeyh Galib

7607 Bütün suçlar ve kötülükler acizden doğar; onun için hepsi ancak merhamete lâyıktır.
Alfred de Vigny

7608 Ülkeler öder suçunu
Budala yöneticilerin.
Fazıl Hüsnü Dağlarca

7609 Kişiler dâ'imâ suç işler olur
Ulular afv idüp bağışlar olur.
Şeyhoğlu Mustafa

7610 Bizler suçlarımız için de suçsuzluklarımız için de istediğimiz gibi yanlış yorumlar yapar, onları istediğimiz gibi güzel kılıklara büründürürüz.
Lessing

7611 Suç işleyenin affı, çoğu kez adaletle karşı gelmek demektir.
Victor Hugo

7612 En büyük suçlar zaruri olanı değil de, fazla olanı elde etmek için işlenir.
Aristoteles

7613 Cürm olmasa hiç sevâb olur mı
Subh olmasa âfitâb olur mı.
Subhizâde Feyzî

7614 Nola mücrim isek yarı şefâat-
hâhumuz vardır
Dayansun zühdüne zâhid bizüm
Allâhumuz vardır.
Galatalı Kâtibî

SUSMAK

7615 Susmak, huyları efendisidir.
Hz. Muhammed

7616 Olur insânda zebân bir iki gûş
Sen dahi söyle bir ol iki hamûş.
Nâbî

7617 Ve susmada bile
Sözler, yalvarmalar vardır.
Tasso

7618 Senden soruluncaya kadar susmak,
susturuluncaya kadar söylemekten
hayırlıdır.
Hz. Ali

7619 Susmak, kadınlar için bir süstür.
Sophokles

7620 Bin dinle de bir söyle demişler lâkin
Bu asırda hiç söylememek evlâdır.
Âsaf (Mahmud Celâleddin Paşa)

7621 Susan kurtulmuştur.
Hz. Muhammed

7622 Maraz-ı hâcette sükût ikrardır.
Mecelle

7623 Aşk saadetini kim elde eder?
Susan kimse.
Cervantes

7624 Susmak, tahammül etmek, herkese
dert yanmaktan daha iyidir.
Ahmed İbşîhî

7625 Terk-i da'va ile davâmızı isbat ederiz
Leb-i hamûş ile biz hasmımızı iskât
ederiz.
Münif-i Kadîm

7626 İnsanlar arasında yaşamak güçtür,
susmak çok güçtür de ondan.
Nietzsche

7627 Ve susmak altın olmadı hiçbir zaman
Sözün
Bir anlamı oldukça.
Yüksel Pazarkaya

7628 İyi söz söylemenin en güç olduğu za-
man, susmaktan utandığımız zaman-
dır.
La Rochefoucauld

7629 Susma, dayanılması çok güç bir hazır
cevaptır.
F.K. Chesterton

7630 Bazen susmak söylenen bir sürü söz-
den çok daha fazlasını ifade eder.
Montesquieu

7631 Susmanın erdemi hakkında saatlerce
konuşabilirim.
G. Bernard Shaw

7632 Kadınları susmak kadar rahatsız eden
şey yoktur.
J.J. Rousseau

7633 Selâmette kalmak isteyen ağzına mü-
hür vurmalıdır.
Ferideddin Attar

7634 Birbirini tanıyanlar ve anlayanlar ara-
sında sükût sözden daha çok derin-
lere ve daha çok uzaklara gider.
Cenap Şehabettin

- 7635** Âkil isen bu rumuzı gûşunda tut
Ulular yanında evlâdır sükût.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7636** Mutluluğun ya da bahtsızlığın en yük-
sek ifadesi, çoğu zaman, susmaktır.
Çehov
- 7637** İki şey insanı çileden çıkarır: Söylene-
cek yerde ağız açmamak, susacak
yerde lâkırdı etmek.
Şeyh Sâdî
- 7638** Sükûtun da bir sesi vardır. Onu duya-
cak kulak lâzım...
Rıfat Necdet Evrimer
- 7639** Söylemek oldu gümüş, altın sükût.
Âmidî
- 7640** Zebân olsa ser-i kûyunda her mûyûn
mecâl olmaz
Sükût itmek gibi âlemde nâdâna
cevâb olmaz.
Derviş Şefî'î
- 7641** Sükût edenler olur daima selâmette
Belâya uğramak çok söylemekten
olur.
Nihad Bey
- 7642** Rahat olmak isteyen erbâb-ı dil
İltizam eyler sükûtu muttasıl.
Tâib (Osman zâde Ahmed -)
- 7642-a** Kelimelerin söyleyemediği şeyi, bırak
susmakla söyleyim.
Goethe
- 7642-b** Ey Nedim, ey bülbülü şeydâ, neden
hamûşsun?
Sende evvel çok nevâlar güftügûlar
var idi.
Nedim.
- 7642-c** Ya sus ya da susmaktan daha değerli
şeyler söyle.
Pythagore
- 7642-d** Susunuz. Söz yaratıcı özelliği öldürür.
Ernest Hemingway
- 7642-e** Susmak, söylemekten daha güzeldir
derler. Güzel mi bilmem, fakat çok
kereler daha manalıdır.
Hasan-Âli Yücel
- 7642-f** İnsan bütün bir yıl sustu mu gevezeli-
ği unuttur ama, konuşmayı öğrenir.
Nietzsche
- 7642-g** Belîğ kopçasını düşür ağzının zirâ
Cihanda şimdi geçer musikî yerine
sükût.
Beliğ

ŞAİR

- 7643** Şairim
Zifiri karanlıkta gelse şiirin hası
Ayak seslerinden tanırım.
Ne zaman bir köy türküsü duysam
Şairliğimden utanırım.
Bedri Rahmi Eyuboğlu
- 7644** Az çok, karışır şi're kerâmetle sihir...
Lâzımsa da bilgi, işçilik, duygu, fikir.
Benden sana son nasihat: İlhama
inan...
İlhâma inanmayanlar olmaz şâir!
Arif Nihat Asya
- 7645** Hüsne sarf eyle sözi şâir isen
Halkı teshire çalış kâdir isen.
Nâbî
- 7646** Bırak beni haykırayım, susarsam sen
matem et.
Unutma ki şairleri haykırmayan bir
millet
Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk
gibidir.
Mehmet Emin Yurdakul
- 7647** Ben güzel günlerin şairiyim
Saadetten alıyorum ilhamı
Kızlara çeyizlerinden bahsediyorum
Mahpuslara affı umumiden.
Melih Cevdet Anday
- 7648** Her Gülistân okuyan sanma ki hep
şâ'ir olur.
Niğbolulu Âhî (Benli Hasan)
- 7649** Düzme koşma, söz uğrusu çok olur
Şair oldur ki sözde mucid ola.
Lâtîfî
- 7650** Şâ'ir deme ehl-i dil demektir
Hoş-meşreb ü mu'tedil demektir.
Şeyh Galib
- 7651** Şair, biraz da ıstırabın çocuğudur.
Rıfat Necdet Evrimer
- 7652** Meyl-i zerdür şâ'ire her sūfleyi medh
itdüren
Düşüren bülbülleri dâm-ı belâya
çinedür.
Lâmi'î Çelebi
- 7653** Her parçası bir güzel çiçektir
Şâ'irde çiçek etek etektir.
Muallim Nâci
- 7654** Habs ile, nefy ile, işkence ile ömrü
geçer
İşte Türkiye'de şâir olanın hâli budur!
Eşref, Gelenbeli
- 7655** Şâir, tabiat gibidir. Kendisinde gizlen-
miş güzellik hazinesini ancak onu
keşfetmesini bilenlere verir.
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- 7656** Saymazsa hisaba nola ahbab bizi
Biz zümre-i şairânda müstesnâyız.
Nedim
- 7657** Erbâb-ı teşâür çoğalıp şâir azaldı
Yok öyle değil, şâirin ancak adı kaldı.
Muallim Naci
- 7658** Zamânede benim ol şâir oğlu şâir kim
Baş eğdi nazmıma dünyânın ehl-i
irfânı.
Nev'îzade Atayî
- 7658-a** Her zaman şâir ol, düzyazıda bile.
Baudelaire
- 7658-b** Genç şâirler, şiirin kendileriyle başla-
dığını sanırlar; yaşlı şairlerse kendile-
riyle bittiğini...
Hilmi Yavuz
- 7658-c** Şâir, acıklı ve kaygılı adamdır.
Hasan-Âli Yücel
- 7658-d** Ben gençliğimde oldukça güzel şiirler
yazardım, kolayca; gerçekten bir şâir
olmadığımı, bundan, kolayca yazışım-
dan anladım
Alain

- 7658-e** Hangi büyük şâir tezatla çalkalanıp te-
zadı çalkalamadı?
İsmail Habib Sevük
- 7658-f** Şâir sözü bizde hep yalandır
Bu beyit ise ona bir nişândır.
Namık Kemal
- 7658-g** Nedim nâmına bir şâir-i cihân var imiş.
Nedim
- 7658-h** Şâir, milletin göğsünde kalbi gibidir;
şâiri olmayan bir millet, bir yığın top-
raktır.
İkbal
- 7658-i** Homeros'tan önce de şâirler vardı.
Cicero
- 7658-j** Şâir dilin simyageridir.
Melih Cevdet Anday
- 7658-k** Şuarânın aransa güftân,
Yüze çıkmaz güzide eş'an.
Gelibolulu Âli Efendi

ŞARAP

- 7659** Şarap, kötülüklerin anasıdır.
Hız. Muhammed
- 7660** Sofular haram demişler, bu aşkın
şarabına
Ben doldurur ben içerim, günah
benim kime ne.
Kul Nesimî
- 7661** Ey şarap, güzel şarap, tatlı şarap,
Ne kadar iyisin tasın içinde, ne kadar
iyi.
Ama bir bağsın aklın ayağında, bir
düğüm,
Koyvermezsin adamı ne mal
olduğunu anlamadan.
Ömer Hayyam

- 7662** Rıdvan'dürür kapı açan
İdris'dürür hulle biçen
Kevser şarabını içen
Kanat Allah deyu deyu.
Yunus Emre
- 7663** Şarap icadetmez, sadece boşboğaz-
lık eder.
Schiller
- 7664** Şarap mideye bir kere inince, artık lâ-
fı o söyler.
Alessandro Manzoni
- 7665** Öğme şarabı zemm edip afyonu
sâkiyâ
Açtırma ehl-i keyfe kutunun kapağını.
Fennî Bey
- 7666** Câm-ı şarabı içmez elinde tutar durur
Aşkın meyinden oldu meğer bî-mecâl
gül
Bâkî
- 7667** Şarap arzu eden, olgun üzümle sık-
malıdır.
Goethe
- 7668** İyi şarap tellâl istemez.
Shakespeare
- 7669** Şarap, zaten edepsiz olanı edepsiz
eder.
Mevlâna
- 7670** Neler görür ser-i gûre şerâb oluncaya
dek.
Şeyh Galib
- 7671** Şarap geldikten sonra kadeh eksik
olmaz.
Mevlâna
- 7672** Çıkınca nâmı mey-âşâmîlıkla bir rindin
Elinde âb görülse şarabdır derler.
Raşid, Müverrih Mehmed
- 7673** Şarabın boğduğu insan, denizin boğ-
duğundan daha fazladır.
Thomas Fuller

- 7674** Meseldir borç ile içenler şarap
İki kerre sarhoş olur demişler.
Dervişî
- 7675** Aklı mikdânınca kıl halka hitâb
Ârifsen virme mecnûna şarâb.
Abdurrahim Karahisarî
- 7676** Şaraba tutkun olan, şarabı kink testi-
den bile mestanelikle içer.
M. Rasim Mutlu
- 7677** La'net olsun bûzeye vü benge
Aferinler şarâb-ı gül renge.
Melihi
- 7678** Ne denlû serd ise mahbûb-ı zâlim
Şarâb-ı nâb ile olur mülâyim.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 7679** Sâfî şarâb kendini sâgarda gösterir.
Şeyh Avnî Dede
- 7680** Zirâ şarâba tâbi' olan bî-hicâb olur.
Nev'î
- 7681** Ne yirde hamr içilse çok eğer az
Açılur cümle sözler fâş olur râz.
Şeyhoğlu Mustafa
- 7682** Sahbâ halâlzâdedir ammâ haramdır.
Keçecizâde İzzet Molla
- 7683** Ben üzümün suyun severim sofi
dânesin
Zirâ kimi kızını sever kimî ânesin.
Necatî
- 7684** N'ola engûru görüp bâdeye olsam
meyyâl
Halkda eski meseldir anasın gör kızın
al.
Veysî
- 7685** Şarap mahzende yılanır, aşkın
kalbimde yılanıyor
İkisini birden içtim, inan içim yanıyor.
Behçet Kemal Çağlar
- 7686** Adem diyânna çokdan giderdüm ey
Bâkî
Şarab-ı aşk ile reftâra iktidârım yok.
Bâkî
- 7687** Derde şifa şarabım ben
Yıkılmış bir harabım ben
Ayaklarda tûrabım ben
Eğilip de gören var mı.
Konyalı Âşık Mehmet
- 7688** Şarabı men' etme, o değil hüner;
Âşıkım, bâdesiz pek başım döner;
Gönlümde muhabbet ateşi söner,
Özrüm var, sade su içemem hocam.
Rıza Tefvik Bölükbaşı
- 7689** Gerçek şaraptadır.
Plinius (Genç)
- 7690** Şarap yapabilen sirke yapmamalı.
Goethe
- 7691** Lebleründen alsam üç buse olur
kanum helâl
Kim müselles olıcak dirler haram
olmaz şarab.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)
- 7692** Ey Gubârî, ele girmezse şarâb işte
gubâr
Su bulunmazsa zarûretde teyemmüm
câiz.
Gubârî, Abdurrahman
- 7693** Şarab-ı aşkı içtim kâse kâse
Ne ben kandım, ne ol şerbet tükendi.
*Hatemî, Caferpaşazâde
Mustafa Paşa*
- 7694** Eski şaraptan içenlerdür ki esriyicek
geç aylurlar.
Enverî (İstanbul Mürekkepçi-)
- 7695** Dostluğu sinanmamış âdemile şarap
içmek akla delil değildir.
Eşref bin Muhammed

ŞEREF

- 7696 Şeref ve erdem ruhun süsüdür; bunlar olmasa, beden asla güzel gözükmez.
Cervantes
- 7697 Dünyâda şereftir yaşatan milleti, ferdi.
Tevfik Fikret
- 7698 Önce şeref, sonra hayat.
Schiller
- 7699 Şöhret, kazanmak zorunda olduğumuz bir şeydir; şeref, kaybetmemek zorunda olduğumuz bir şey.
Schopenhauer
- 7700 Şerefini kaybedenin, kaybedecek başka şeyi yoktur.
Publilius Syrus
- 7701 Şeref, kumsalı olmayan anızalı bir adadır; bir bırakırsak bir daha geri dönmeyiz.
Boileau
- 7702 Şerefsizlikten daha sert yatak, daha keskin soğuk, daha acı sefalet olur mu?
Eichendorff
- 7703 Her şeref yapma, her se'âdet piç: Her şeyin iptidâsı, âhır hiç.
Tevfik Fikret
- 7704 Şerefim zedeleneyeceğine binlerce defa ölürüm, daha iyi.
Addison
- 7705 Değerli adam için şeref, hayattan çok daha ağır basar.
Shakespeare
- 7706 Şerefe hak kazanmak, ona sahip olmaktan daha değerlidir.
Thomas Fuller

- 7707 Zenginlik ve şeref, herkesin istediği şeylerdir. Eğer bunlar doğru bir yolda kazanılmazsa çabuk kaybedilir.
Konfüçyüs
- 7708 Şan ve şeref ateş böcekleri gibidir, uzaktan pırl pırl yanar – fakat yakından bakılınca, ne sıcaklığı vardır, ne de ışığı.
John Webster
- 7709 Şerefini kaybettikten sonra yaşamaktan daha feci ölüm olur mu?
J.J. Rousseau
- 7710 Ölüm hiçbir şeydir; asıl yenik ve şerefsiz yaşamak her gün ölmektir.
Napoléon
- 7711 Zâtı eşref olana rütbe şerâfet vermez Karşısında güneşin çünkü dayanmaz jale.
Eşref, Gelenbeli
- 7712 Şerefle bitirilmesi gereken en ağır görev hayattır.
Tocqueville
- 7713 Şeref ister isen kendin şerîf ol Mezar taşı ile iftihar olmaz.
Niksarlı Bedri

- 7713-a İnsanın yalnız ekmeğe değil, şerefe de ihtiyacı vardır.
La Cordaire

ŞEYTAN

- 7714 Şeytanın iki adı vardır: Biri Şeytan, öbürü Yalan.
Victor Hugo
- 7715 Yanaşma şeytana aldatır seni Şeytanın konuştuğu daldan irak ol.
Seyranî

- 7716 Şeytan, bir şeyi gizlemesini değil,
yapmasını öğretir.
Paul Heyse
- 7717 Meskenettir yaraşan insâna
Çünkü benlik yakışır şeytâna.
İbrahim Şinasi
- 7718 Şeytan, hoş görünecek bir şekle girecek
iktidardadır.
Shakespeare
- 7719 Şeytan'ın işbirliği olmadan sanat eseri
yaratılamaz.
Andre Gide
- 7720 Çü tenhâ kala bir avret bir oğlan
Üçüncüsü olur elbette şeytan.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 7721 Boş karın şeytanın zindanıdır. Çünkü
ekmek derdi, onun hilesine, düzenine
mânidir.
Mevlâna
- 7722 İnsanın melek olması mümkün değil;
ama şeytan olması da gerekmez ya!
Fonvizin
- 7723 Şeytanın geçtiği yerden kadın da geçebilir.
Prosper Mérimée
- 7724 Şeytanlar en büyük günahları işletecekleri
zaman, bu günahları ilâhî bir şekilde göstermekle işe başlarlar.
Shakespeare
- 7725 Baştan çıkancı şeytanın dili ne tatlıdır!
Mikszath
- 7726 Şeytan bize neler etti
Sözüne uymayan var mı.
Konyalı Âşık Mehmet

Şiir

- 7727 Bir gün anlaşılır şiir...
Çoğu gitti, azı kaldı.
Ekmek gibi azizleşir;
Çoğu gitti, azı kaldı...
Necip Fazıl Kısakürek
- 7728 Güzel de olsa, şiir yazmakla tencere
kaynamaz.
Martial Piéchaud
- 7729 En güzel testiler
Bildiğimiz, basit kilden yapılır
Tıpkı, güzel şiirlerin
Basit sözcüklerden yaratılması gibi.
Bir testi üzeri yazısı
- 7730 Şiir, tıpkı bir armağan gibi beklenmediği
bir sırada, ansızın çıkagelir.
Resul Hamzatov
- 7731 Şiir, düşüncüyü duygu haline getirinceye
kadar yoğurmaktır.
Yahya Kemal Beyatlı
- 7732 Şiir, ilâhların dilidir.
Turgenyev
- 7733 Şiir demek, ıstırap demektir.
H. de Balzac
- 7734 Büyük şiir düşüncelerimizi doyurmaz,
allak bullak eder.
Montaigne
- 7735 Ey Nâ'ilî hamûşî mahz-ı hikmetdir
ammâ
Eş'ân böyle söyler üstâd söyleyince.
Nailî-i Kadîm
- 7736 Şiir, bir akıl hastalığıdır.
Alfred de Musset
- 7737 Şiir, avlularımızdaki otlar gibi bitmez.
H. de Balzac

7738 Güzel şiir, gerçek olmayanı terennüm eder, ama bu terennüm ettiği şey hem gerçekten daha güzeldir, hem de gerçekten daha gerçektir.
Turgenyev

7739 Şiir, yalnızlığın dostudur.
Cervantes

7740 İnsan tükenir, şiir tükenmez: Gökteki bazı yıldızlar gibi yerde henüz nuru insanlara vâsıl olmamış şiirler vardır.
Cenap Şehabettin

7741 Şiir yoksul kılmaz, ancak yoksul olan iyi şiir yazar.
Du-Yang Hiu

7742 Nef'î vâdi-i kasâidde sühan-perdâzdır Olamaz amma gazelde Bâkî vü Yah-yâ gibi.
Nedîm

7743 Şairlik egerçi mu'teberdir Şi'ri tanımak da bir hünerdir.
Ziya Paşa

7744 Şiir getirenlerin çok olsun çocuğum.
Can Yücel

7745 Şiir, yazıdan önce de vardı.
Hilmi Yavuz

7745-a Rakıya su kattık (amennâ)
Şiire su katmadık (hâşâ)
Eray Canberk

7745-b Şiir demek ruhu coşturma sanatı demektir.
Novalis

7745-c Şiir, bir bekâret dünyasıdır.
Ahmet Hamdi Tanpınar

7745-d Şiirler ölümsüzdür.
Ovidius.

7745-e Bekler bazı şiirler bazı yaşlan.
Behçet Necatigil

7745-f Aç mısın kardeşim, gel olanı bölüşelim, Ama şiirlerimle seni doyuramam ki.
Ahmet Muhip Dıranas

7745-g Her ruh her şiiri tatmağa müsait değildir.
Sabahattin Eyuboğlu

7745-h Şiir, insanın yaşamasını anlamasıdır.
Oktay Rifat

7745- – Safahat'imda eğer şiir anyorsan, arama; yalnız bir yeri vardır hazindir.
– Göster.
– Küfe.
– Yok.
– Hasta.
– Değil.
– Hangisi ya?
– Üç buçuk nazma gömülmüş koca bir ömrü heder!..
Mehmet Âkif Ersoy

7745-j Şiir, aşkın ilk hecesi; şâir onun keke-mesidir.
Hasan-Âli Yücel

7745-k Şiir, felsefenin kahramanıdır.
Novalis

ŞİKÂYET

7746 Şikâyetir cevâbı her kime dersin nedir hâlin.
Malatyalı Raşid

7747 Yoklanm kendimi bir kem sözüm yok Yâra şekvâ etmiş rûzigâr beni.
Sümmânî

7748 Eşeği mektep müdürü yapan, ders-hanelerin ahıra döndüğünden şikâyet etmemelidir.
Cenap Şehabettin

- 7749** Yârdan şikâyet eyleme kim aybolur
kati
Âşık değil misin kanı sabrun
hamiyyetin.
Ahmed-i Dâ'i
- 7750** Büyük insanlar şikâyetsiz tüm acılara
katlanırlar.
Schiller
- 7751** Cihânda âşık-ı mehur sanma râhat
olur
Neler çeker bu gönül söylesem
şikâyet olur.
Şeyhülislam Yahya Efendi
- 7752** Bâkî, çemende hayli perişan imiş
varak
Benzer ki bir şikâyeti var rûzgârdan.
Bâkî
- 7753** Tennûr-i gamda sûzân oldun ise
ağlama Hakkı
Bilürsin düşmez uşşâka belâ-yı
aşkdan şekvâ.
Bursalı İsmail Hakkı
- 7754** Ne gamdan ne gam-î yâr-i pür
cefâdandır
Bizim şikâyetimüz baht-ı bi-vefâdandır.
Nailî-i Kadîm
- 7755** Figân baht-ı siyâhumdan! Şikâyet
rûzgârumdan!
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi
- 7756** Kâse kâse zehr-i gam nûş eyledüm
aşkunla ben
Dest-i cevruinden neler çekdüm
şikâyet olmasun.
Nahîf
- 7757** Birbirinden müşteki mağdurlar,
gaddârlar.
Yenişehirli Avni Bey

- 7758** Gelenler bizden evvel niçe yüz yıl
Niçe ehl-i ma'arif niçe kâmil
Cefâlar çekdiler devr-i zamândan
Şikâyetlerle gtdiler cihândan.
İznikli Bakayî
- 7759** Serapâ ehl-i aşkın şekvesi
ağyardandır heb
Benim feryâdım ancak dest-i cevri
yardandır heb.
Çelebizâde Âsım
- 7759-a** Ümid-i arz-ı recâ nedir bilmem
Hazîn isem de yine iştikâ nedir
bilmem.
Hersekli Ârif Hikmet
- 7760** Şöhret, ancak küçücük dozlarla alın-
dığında faydalı bir zehirdir.
H. de Balzac
- 7761** Riyâ vü zühd ile şöhret bulunca bir
âdem
Elinde bâde-i nâb olsa âbdır derler.
Ârifzâde Âsım
- 7762** İnsanın şöhreti, mutluluğunun yanın-
da nedir ki?
Walpole
- 7763** Avâzeyi bu âleme Dâvûd gibi sal
Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sadâ
imiş.
Bâkî
- 7764** Şan ve Şöhret, bu ihtiraslar ihtiyarlık
bilmezler.
Plutarkhos
- 7765** Bu fenâda mâil olma ziynete
Düşme zinhâr ihtisâm-ı şöhrete.
Zarîf (Ömer Ahmed Baba)

ŞÖHRET

- 7766 Hayat ve şöret, tozlar ve bulutlar gibi dağılıp gider.
T. Storm
- 7767 Şöhret hazin ve tatlı bir dumandır.
Alfred de Musset
- 7768 Şöhretin peşinden koşmaya tenezzül etmeyenleri, şöret kendisi takip eder.
Shelley
- 7769 Bewal-i Çeh-i zemzemi, lânetle anar halk,
Sen Kâbe gibi kendini hürmetle benâm et.
Ziya Paşa
- 7770 Kolayca kazanılan şöretler, kanadı çürük uçaklara benzerler: Yükseldikçe sukut tehlikesini arttırmış olurlar.
Agâh İzzet Yazgaç
- 7771 Şöhretimi yalnız kendime borçluyum.
Corneille
- 7772 Büyük adamların şöreti, daima, bunu elde etmek için kullanmış oldukları vasıtalarla ölçülmelidir.
La Rochefoucauld
- 7773 İnsanın iyi şöret bırakıp gitmesi altın yaldızlı saray bırakmasından daha hayırlıdır.
Şeyh Sâdî
- 7774 Bu hay u hûy neylersin kana'at menzilin gözle
Ko dünyâ begliğin terk it bilürsin şöret âfetdür.
Sehî Bey
- 7775 Şöhret güneş gibi uzaktan parlak ve ısıtıcı, yaklaştınız mı bir dağ tepesi gibi soğuktur.
H. de Balzac

- 7776 Şöhreti hor görmek üstüne kitap yazanlar, baş sayfaya kendi adlarını korlar.
Cicero
- 7777 Çoğu kez iyi insanlar bile kendilerini şöret merakından kurtaramazlar.
Tacitus
- 7778 Niceler söhret ile medyun olur
Nice âkıl kimseler mecnun olur.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 7779 Şöhret, bir büyüteçtir.
Thomas Fuller
- 7780 Sessiz, ünsüz yaşa... şöreti sevme. Şöhreti sevmediğini de nefesine duyurma... Sonra onu yükseltmiş olursun...
Abdullah B. Mübarek
- 7781 Şöhretin bir iyiliği varsa o da insanın kendine güvenmesine ve düşüncesi ni olduğu gibi ortaya atmasına imkân vermesidir.
Alfred de Vigny

ŞÜPHE (KUŞKU)

- 7782 Şüphel.. En zaalim, en kavî düşmen.
Tevfik Fikret
- 7783 Şüphe, mutluluğun olduğu kadar, erdemin de düşmanıdır.
Samuel Johnson
- 7784 Şüphe, çilelerimizin en büyüğüdür.
Ahmet Muhip Dıranas
- 7785 Dostlardan kuşkulananmak, başa gelenlere özgü bir hastalıktır.
Aiskhylos
- 7786 Kuşkular, mutluluğu bize haram etmeye yeter.
André Gide

- 7787** Düşüncelerimiz arasında kuşkular, kuşlardan yarasaya benzer; yarasalar gibi hep alacakaranlıkta uçuşurlar.
F. Bacon
- 7788** Bir dosttan haksız yere kuşkulanmak ona sizden kuşkulanmayı öğretir, onu sizi aldatmak için harekete geçirir.
John Webster
- 7789** Güvenin gözü kördür, şüphe ise hiç yorulmadan haddinden fazla görür.
Franz Grillparzer
- 7790** Şüphe, kemiren fakat öldürmeyen bir zehirdir.
Raif Necdet Kestelli
- 7791** Şüphe, hummalı hastaya benzer, uyumaz, uyuyamaz, uyursa da korkulu rüya görür.
Cenap Şehabettin
- 7792** Şüphecilikten geri geri çekilmek değil onu delip geçerek çıkmak gerektir.
Edmond Goblot
- 7793** Şüphe, genellikle yararsız bir ıstıraptır.
Samuel Johnson
- 7794** Şüphe, duyguların değil, zekânın bir kusurudur.
F. Bacon
- 7795** Kuşkular, en kötü gerçeklerden daha zalimdir.
Molière

TABIAT (DOĞA)

- 7796** Doğanın isteklerini anlamamazlıktan gelen cezasını görür.
H. de Balzac
- 7797** Doğa sustuğu zaman insan konuşur.
J.J. Rousseau
- 7798** Yaşam sonu doğanın armağanlarından biridir.
Juvenalis
- 7799** Doğa acımaz.
Victor Hugo
- 7800** Tabiatın büyük haksızlığı: Hayatı anlayanlar kadar.
Cenap Şehabettin
- 7801** Doğa, saklanmayı sever.
Herakleitos
- 7802** Tabiat ile tâlih hesabı denk getiriyorlar: insana bir iyilik etmiyorlar ki arkasından bir kötülük çıkmasın.
Machiavelli
- 7803** Doğa gençlere kuvvet, yaşlılara hikmet vermiştir.
Aristoteles
- 7804** Tabiata birşey ilâve ederseniz elbette ondan büyük olursunuz.
Victor Hugo
- 7805** Tabiat, çok defa pislikleri bir güzellik duvan ile çevirir.
Shakespeare
- 7806** Doğaya karşı işlenen bir suçun öcü, insan adaletinden daha zorlu olur.
Dostoyevski
- 7807** Tabiattan ayrılma, mutluluktan ayrılmadır.
Samuel Johnson

7808 Seyredenin gönlünde aşk olmadı mı,
bütün tabiat pek zavallı bir manzara
gösterir; o zaman güneş sadece bil-
mem ne kadar fersah kutrunda bir yıl-
dızdır. Ağaçlar yakıp ısınmaya yarar,
çiçekler bilmem hangi unsurlarına gö-
re tasnif edilirler, su da akıcı, ısıtıcı bir
nesnedir.

Heinrich Heine

7809 Tabiat bir aynadır, hem de aynaların
en parlağı!

Dostoyevski

TABİB (HEKİM)

7810 Kangı mahsûre ki yok anda hekim
Yok cevâz olmağa ol yerde mukîm.
Nâbî

7811 Derd-i dilberdir bizim dermânımız
Zahmet olur gelme lutfeyle tabib.
Hamdullah Hamdî

7812 Hekim, hakîm olursa, hekimdir.
Rıfat Necdet Evrimeri

7813 Tabîb-i hâzıkı bul da ilâç kolaydır.
Keçecizâde İzzet Molla

7814 Yüz çevirse Aşkî'-i dilhasteden ta'n mı
nigâr
Yüzine bakmaz ölümlü hastanın
her gün tabib.
Aşkî

7815 Tabîbe mübtelâ-yı derd-i 'ışkun
minneti yokdur
Cevrî (İbrahim Çelebi)

7816 Gelme zahmet olmasun ben haste
üzre ey tabib
Derd-i 'ışk vâriken gerekmez banâ
dermân eylemek.
Hamdullah Hamdî

7817 Eğer görmek dilersem vech-i dermân
Tabîbe derdini eyleme pinhân.
Şeyhî (Yusuf Sinan)

7818 Düşmez tabîb-i müşfika bîmârdan giriz.
Nailî-i Kadîm

7819 Âsitanında yatardum üstüme geldi
habib
Hasta sağalmalı olsa kapıya gelir
tabib.
Revânî, Edirneli

7820 Merhem urma haste gönlüm yâresine
ey tabib
Derdidür matlûb olan yoksa devâ
eksük değül.
Adnî (Mahmud Paşa)

7821 Çâresi vâs-ı habîb imiş dilün
'ışk derdine tabib itmez ilâç.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

7822 Derdine himye ile etse ilâç
Kimse olmazdı tabibe muhtaç.
Ferit Kam

7823 El çek tabip el çek yaram üstünden
Sen benim derdime devâ bilmezsin
Sen nasıl tabipsin yoktur ilâcın
Yaram yürekterdir sarabilmezsin.
Erzurumlu Emrah

7824 İnsan iyileşmezlerin hekimi olmak iste-
memelidir.
Nietzsche

7825 Ecel sayrılığı çün kime erişse
Timâr etmez ana yüz bin tabibân.
Ahmet Fatih

7826 Dün tabîbe derd-i dilden bir devâ
sordum didi
Gam yimeden özge bu derdün
devâsın bilmedüm.
Ahmed Paşa

7827 Derd ile çünkü helâk oldu Usûlî-i nizâr
Şimdiden sonra tabîbün dahi
dermânına yûf.

Usûlî

7828 Sıhhat gibi bîmâr-ı gama geç
geliyorlar
Öldürdü bizi nâz-ı etibbâ ne belâdur.
Sâbît

7829 Âşıkım ahvâlîme bakmaz habîb
Hastayım derdim suâl etmez tabîb.
Esrar Dede

7830 Edersin gerçi her derde tabîbim bir
devâ amma
Cünûn-i ehl-i aşk olunca mâderzâd
neylersin.
Şeyhülislâm Bahâyî

7831 Her kim... tabibden sayrılığın gizleye
kendözüne hiyanetlik etmiş olur.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(*Kelile ve Dimne'den çeviri*)

7837 Niçe tahta binenler yire düştü
Niçe benim diyene singek üştü.
Yunus Emre

7838 Seyretti hava üzre denir taht-ı
Süleyman,
Ol saltanatın yeller eser şimdi yerinde.
Ziya Paşa

7839 Âşık-ı sâdıkda dil birdir olur mu yâr iki
Hiç bir taht üstünde mümkün müdür
hünkâr iki.
Sultan Selim II

7840 Tatalım kim ola taht-ı Süleyman
İder bâd-ı fenâ son ucu vîrân.
Taşlıcalı Yahya Bey

7841 İstemez taht-ı Süleyman pür-hevâ-yı
aşk olan.
Bursalı İsmail Hakkı

7842 Bakun ewel kimi bindürdi taht'a
Ki âhir kılmadı tahtını tahta.
Şeyhoğlu Mustafa

7843 Düşme hevâ-yı rif'ate bu rüzgârda
Etmez karâr taht-ı Süleyman gelir
geçer.
Sünbülzâde Vehbi

7844 Heves itme gurur-ı tâc ü taht'a
Gerekmez sana illâ iki tahta.
Behiştî (Vizeli Ramazan)

7845 Derûnda bir gerekdir aşk ancak bir
gerek Âsım
Mahabbet taht-gâhı iki şâha mesken
olsun mu.
Çelebizâde Âsım

TAHT

7832 Hangi taht rahattır?
Yakup Kadri Karaosmanoğlu

7833 Tahtın ayakları; saban, kürek, örs ve
dikiş makinesidir.
Emerson

7834 Her çıkan tahta murad aldı mı dersin,
heyhât!
Hüseyin Suad Yalçın

7835 Bana öyle geliyor ki, insan her gün
başka bir tahttan vazgeçiyor.
Paul G r aldy

7836 Milletsiz taht, bir parça kadifeyle  rt l-
m    dört tahta parçasından başka
birşey değildir.
Napol on

TALİH, TALİHLİ

- 7846** Talih yürürse: el getirir, yel getirir, sel getirir.
Atasözü
- 7847** Talihi insan, başkasının başına gelen-
den ibret alandır.
H. Muhammed
- 7848** İnsanın iyisi, talihin kötüsünde bel-
li olur.
Shakespeare
- 7849** Aptallar talihinden korkarlar, akıllılar
katlanır.
Publius Syrus
- 7850** Talih kördür; ama, insanlar kadar değil.
Samuel Smiles
- 7851** İnsan bir başkasının talihini beğendi
mi, kendisinininkine düşman kesilir.
Horatius
- 7852** Hayatınızın sonuna kadar yaşamadık-
ça talihinizden şikâyet etmeyin.
Çehov
- 7853** Talih mahvetmek istediğini aptal eder.
Publius Syrus
- 7854** Talih yiğitlerden korkar, korkakları ezer.
Seneca
- 7855** Talih kadın gibidir, sertliğe ve cesare-
te boyun eğdi.
Machiavelli
- 7856** Talih, kendisine değer vermiyenlerin
önünde eğilir
Mor Jokai
- 7857** Talih, kimine anadır, kimine üveyana.
George Herbert
- 7858** Talih, kapıları, kaçanlar için değil ko-
valayanlar için tâ ardına kadar açar.
Shakespeare
- 7859** Eğer talih mevcut ise, insan onu
mağlup etmek için yaratılmıştır.
Rıfat Necdet Evrimer
- 7860** Talih, kahpenin biridir.
Shakespeare
- 7861** Talih, nasıl atsan cuk oturmaz bir
aşık...
Cemal Yeşil
- 7862** İnsanlar, kendi tedbirsizliklerini kapat-
mak için ortaya talih adında bir put çı-
karmışlardır. Talih, akla pek seyrek
olarak karşı gelir; derin görüşlü bir
adam, hayatta birçok şeyleri kendi di-
leğine göre yönetebilir.
Demokritos
- 7863** – Mutlu talihinden kime minnettarsın?
– Tann'ya!.. ve terzime.
Nietzsche
- 7864** Akli başında insan, değerlerini, hase-
de uğramamak için kader ya da talihe
maleder.
F. Bacon
- 7865** Talih, ancak iyilik etmediği kimselere
hor görünür.
La Rochefoucauld
- 7866** Talih oynaktır: Verdiğini çabucak geri
ister.
Publius Syrus
- 7867** Talihin lütuflarını gurursuz kabul ve ke-
dersiz kaybetmelidir.
Marcus Aurelius
- 7868** Talih kuşu, en az umanın başına konar.
G. Lorca
- 7869** Tâlin aksiyile, hastalığın nüksünden
Tann esirgesin.
Mektupçu Ağâh

7870 Ne aklını beğenmeyi gördüm, ne tâlihini beğeneni.

Cenap Şehabettin

7871 Kör talih, kör atılganlığın ardından gider.

La Fontaine

7872 Orta bir talih, büyük servetlerden daha çok güven verir.

Demokritos

7873 Her zaman insan bir türlü düşünür, talih bir türlü.

Publilius Syrus

7874 Talihin cilvesine bırakılan her tohumun içinde geleceğin büyütüp geliştireceği bir acı başağı vardır.

Henri-Frédéric Amiel

7875 Talih dediğin şey, öyle hafif ve oynak bir kanya benzer ki, ha demezsen avucunu yalarsın.

Lesage

7876 Talih cam gibidir, parıldarken kırılır.

Publilius Syrus

7877 Tâlih, kaybedilinceye kadar bilinmez.

Cervantes

7878 Talih kördür, ama başkalanınca görülür.

F. Bacon

7879 Talih, beceriksizlerin maharete verdikleri isimdir.

Cenap Şehabettin

7880 Her şeyin nedeni talihdir.

Alfred de Musset

7881 İnsan, tâlihinin mahpusudur.

Ahmet Hamdi Tanpınar

7882 Tâli'üm olsun müsâ'id yâr yâr olsun hele.

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi

7883 Kes, varsa alâkan bana ey tâlî'-i dûnum

Sen var iken âlemde beni yâd edecek yok.

Nigâr Hanım

7884 Güvenme tâlihe sakın; Bilir misin, ne var yânın?...

İbrahim Alâeddin Gôvsa

7885 Tâlii yâr olanın yâr sarar yâresini.

Keçecizâde İzzet Molla

7886 Devlet-i dünyâ gibi vaslına yârın ırmeye Sâliha gayri degül bildüm heman tâlî' gerek.

Salih Çelebi, Celalzâde

7887 Çü tâlî' döne iş bulaşır imiş Yürür iken ayak dolaşır imiş. **Gülşehrî (Hoca Mesud)** (Süheyl ü Nevbahar'dan çeviri)

7888 İnsanı talii ba'zan göklere Çıkarır da yere atar demişler.

Tokadizâde Şekib

7888-a Talihi suçlamak... Bu öyle sıradan bir hastalıktır ki, kendini ondan kollamak gerektir.

Gustave Flaubert

7888-b Taliin ilk cilvesi, insanın güzel ve sevimli olabilmesinde görülür.

Hasan-Âli Yücel

7888-c Nedir bu tali' ile derdi Nef'î zânın Ne şûhu sevse mülâyim dedikçe âfât olur.

Nef'î

TALİHSİZ, TALİHSİZLİK

7889 Talihsizlik, talihin ne olduğunu öğretir.
Thomas Fuller

7890 Talihsizlik, zaman zaman insana mu-
sallat olan bir sabırsızlıktır.
Goethe

7891 Bî-baht olanın bağına bir katresi
düşmez
Bârân yerine dürr ü güher yağsa
semâdan.
Ziya Paşa

7892 Talihsizlik, ender olarak yalnız gelir.
J. Dryden

7893 Talihsizlik nişanı dört şeydir: Ahmağa
fikir danışmak, câhile para vermek,
dostların öğütlerini dinlememek, dün-
yadan ibret almamak.
Ferideddin Attar

7894 Talihsizlik zalim bir öğretmendir.
William Makepiece Thackeray

7895 Talihsizlik sırasında bile, talih açık bir
kapı bırakır.
Cervantes

7896 Deryâdan âb istemiş olsam serâb olur
Ger altuna yapıssam o saat türâb olur.
Balıkesirli Zâti

TAMAH, TAMAHKÂR

7897 Tama' Şeyhî çürük dişdür çıkargil
Ki gide cân mizâcından gış u gıl.
Şeyhî (Yusuf Sinan)

7898 Dünyâya tama' etmemek etmekten
yeğ
Çün ewveli hırs âhın hasret imiş.
Fuzûlî

7899 Cihânda görmeyiser gördüğü yok
Tamahkârın kimesne kamını tok.
Güvâhî

7900 Tama' başka bir marazdur nefsunı gör
gözle zabt eyle
Ki varduğınca artar bir onulmaz ulu
zahmetdür.
Sehî Bey

7901 Hırs-ı vuslat düşürür firkate uşşakı
kamû
Hoş demişler kim tama' olmasa
olmazdı tamû.
Hamdullah Hamdî

7902 Bilür akli olanlar bunu kamû
Ki olmazdı tama' olmasa tamû.
Güvâhî

7903 Tama' yiliyle zinhâr olma yaprak
Gözi nesne toyurmaz ille toprak.
Güvâhî

7904 Rızkundan artığın yitmezse olma tâm'î
Hakk'a tevekkül eyle ol virdiğine kânî'
Fenâyî Dede

7905 Tama' ehlini her kim dost sanma
Kazık kakmak gibi olur samana.
Güvâhî

7906 Vanna şükr kıl halkı kınama
Tamâkar olma buldukça bunama.
Güvâhî

7907 Tama', hırs --Neûzü billah-- çün cehille
kişide yoldaş ola, ol vilâyete daha ha-
ramî, yâgi gerekmez, ol yiter kırmağa.
Eşref bin Muhammed

7908 Kamu belâların pîşrevi ve cümle cefa-
ların önürdücüsü tama'dır.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den çeviri)

TANIMAK

- 7909** Kendini tanı.
Delphi tapınağında yazılı idi
- 7910** İnsan kendini ne kadar az tanıyor.
Kenneth Allsop
- 7911** İnsanlar böyledir. Bir şey beklemedikleri kimseleri tanımazlar pek.
Plautus
- 7912** Bu dünyada kendini iyice tanıyan kim vardır?
Alfred de Musset
- 7913** Kimse beni kendimden iyi tanımaz.
Diderot
- 7914** Bir kimseyi tanımak istiyorsan, düşüp kalktığı arkadaşlarına bak.
Mevlâna
- 7915** Hem kendimizi, hem başkalarını, iyiden iyiye tanımayı bize öğreten akıldır.
Platon
- 7916** İnsanları, bize geldiklerinde iyi tanıyamayız. Nasıl olduklarını anlamak için onlara gitmeliyiz.
Goethe
- 7917** İnsanın bir kadını, hele kendi karısını tanıması için yıllar lâzım, tanıyınca da iş işten geçmiş olur.
Jules Renard
- 7918** İnsanların birbirini çok tanıması da, az tanıması gibi, aynı derecede samimi olmalarına engel olur.
Tolstoy
- 7919** İnsan kendisini çok iyi duyar ama iyi tanımaz.
Alain
- 7919-a** Genel olarak kişiöğlunu tanımak, bir kişiyi tanımaktan kolaydır.
La Rochefoucauld

TARİH

- 7920** "Tarih"i "tekerrür" diye ta'rif ediyorlar. Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi.
Mehmet Âkif Ersoy
- 7921** Tarih yinelenemeyen şeylerin bilimidir.
Paul Valéry
- 7922** Büyük adamlar tarihi, tarih de büyük adamların yaptıklarını süslemiştir.
La Bruyère
- 7923** Tarih; geçmişi yargılamaktan başka birşey değildir.
Alain
- 7924** Tarih, başka başka insanlara ve zamanlara rastlayan olayların yinelenmesinden başka birşey değildir.
Chateaubriand
- 7925** Tarih denen şey, cinayetlerin ve felâketlerin bir tablosundan başka birşey değildir.
Voltaire
- 7926** Tarih ile efsanenin amacı birdir: Geçici insanda ebedî insanı anlatmak.
Victor Hugo
- 7927** Tarih, bir tekerrürdür ama her devirde haylice değişerek.
Cenap Şehabettin
- 7928** Her insan, bir tarihçidir.
Thomas Carlyle
- 7929** Mecnâ-yı târîh bir mir'ât-ı hakîkattir. Ki milletlere, hem kendilerini hem de Düşmanlarını gösterir!
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 7930** Dünyanın tarihi, halkın düşüncesiyle iktidarın savaşıdan başka bir şey değildir. İktidar halkın düşüncesine uydukça sağlamdır; ondan ayrılınca yıkılır.
Alfred de Vigny

- 7931** Dünya hakkındaki hükmü tarih verir.
Schiller
- 7932** Suyu her gün artan sonsuz bir kuyu vardır; Tarih!
Raif Necdet Kestelli
- 7932-a** Tarih, geçmişin en kötü yanlandır.
Stefan Zweig
- 7932-b** Bireyin tarihini sanatçı,
Ulusların tarihini tarihçiler yazar.
Ferit Edgü
- 7932-c** – Müverrih-i şer!..
– Mûcib ne hakarete apansız?
Târîhi yazan benim yapan siz!..
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 7932-d** Bir nehre benzeyen tarihte hiçbir an
tekrarlanmaz.
Mehmet Kaplan

TAŞ

- 7933** Uzanan gurbete bu fikri kosun
Yapışmaz yuvarlanan taş a yosun.
Güvâhî
- 7934** Başımızı yaran taş, başkalanna attığı-
mız taşır.
İbrahim Olcaytu
- 7935** Pirincinde siyah taştan korkma... be-
yaz taştan kork.
Arif Nihad Asya
- 7936** Gökyüzünün başka rengi de varmış!
Geç farkettim taşın sert olduğunu.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 7937** Taşdan taş a çalar bizi bu çerh-i
seng-i dil
Kasdi aceb ayânımızı imtihan mıdır.
Âtîf (Mustafa - Efendi)

- 7938** Olur mu zer mihaki her yatan siyah
hacer.
Âşık Çelebi (Pir Mehmed)
- 7939** Denir mi her hacere-i esvede
Yemîn-ullah.
Âşık Çelebi (Pir Mehmed)
- 7940** Acep değildir ki kara taşır gevheri
sındır.
Manyaslı Mahmud
(Gülistan'dan çeviri)
- 7941** Kemlik edip bir kimseye çatarsan
Sana değer kime bir taş atarsan.
Erbâbî (Hüseyn Farkî)
- 7942** Çay taşını cehri ile boyasan
Yine taşır, o taş la'l, mercan olmaz.
Merdümî
- 7942-a** Herkesin kaldırmaya çalıştığı taş hafiftir.
Kazak Atasözü
- 7942-b** Ağır taş köşeye koyarlar.
Atasözü

TAVUK

- 7943** Yumurtayı seven tavukların patirtisine
katlanmalı.
Atasözü
- 7944** Kör tavuk da, kimi zaman, buğday ta-
nesi bulur.
Eichendorff
- 7945** Kara tavuğun da yumurtası ak olur.
Paul Heyse
- 7946** Tavuk, yalnız alıştığı yerde yumurtlar.
D. Szabo
- 7947** Sansar ininin olduğu yerde tavuk yu-
murtlamaz.
Storm

7948 Yağmurlu bir günde tavuk satma.
Oliver Goldsmith

7949 Mânende-i mâkiyân-ı garrâ
Bir beyza hezâr fahr ü da'vâ.
Şeyh Galib

7950 Ni'metin kadrini bil verene şükret
Küfranda bulunma Mevlâ'yı zikret
Bir tavukça tavuk su içse, fikret
Baş kaldır göğze bakar demişler.
Beypazarlı Havâyî

TECRÜBE

7951 Tecrübe, öğretmenlerin en iyisidir;
yalnız okul masrafı ağırdır.
Thomas Carlyle

7952 Bir tercübe dikenini, bir yığın ikazdan
daha değerlidir.
J.R. Lowell

7953 Tecrübe bir gözlüktür, onun sayesinde
daha iyi görürüz.
Henrik Ibsen

7954 Tecrübe, çok pahalıya alınmamışsa
iyidir.
Thomas Fuller

7955 Tecrübe, aklın babası, hafızanın ana-
sıdır.
Thomas Fuller

7956 Tecrübe, budaların hocasıdır.
Titus Livius Livy

7957 Her şeyde en iyi mihenk taşı
tecrübedir.
Platon

7958 Tecrübe, herkesin hatalarına verdiği
addır.
Oscar Wilde

7959 Tecrübe, erkeklerin çalgınlıklarına ver-
diği addır.
Alfred de Musset

7960 İnsan dostlarını edep sınırları içinde
tecrübe etmelidir, yani onları kutsal
yasalara aykırı işlere koşturmalıdır.
Cervantes

7961 Tecrübenin bir değeri varsa, o da bir
acı karşılığında elde edilmiş olmasın-
dandır.
André Maurois

7962 Ustayı tecrübe yapar.
G. Keller

7963 Her şeyin anası, tecrübedir.
John Florio

7964 Tecrübe ehli bunî böyle bilir
Kim ki çok söyleye çok yanılır.
Nev'izâde Atâyî

7964-a Her şeyde en iyi mehenk taşı tecrü-
bedir.
Platon.

7964-b Tecrübe babalara kâr etse bile oğulla-
ra miras kalmaz.
Abdülhak Şinasi Hisar

7964-c Tecrübe sahibi olmak için en acı
dersler hiçbir zaman eksik olmaz.
Abdülhak Şinasi Hisar

TEHLİKE

7965 Hiç yanılmamış olan, büyük bir tehlike
karşısındadır.
Paul Valéry

7966 Şöyle güneşin altında oturup tembel-
lik edelim derken tehlike bizi birden
sırta gibi yakalar.
Shakespeare

- 7967** Herkes parlamak ister ama tutuşma tehlikesi olmasa.
Cenap Şehabettin
- 7968** Emin olduğu zaman dahi etrafını kolayan tehlikeye düşmez.
Publilius Syrus
- 7969** Korku ile tehlike iki ayrılmaz dosttur.
Goethe
- 7970** Tehlike, kudreti imtihan eder.
İkbal
- 7971** Hiçbir zaman tehlikeye düşmemiş olan biri, cesareten bahsedemez.
La Rochefoucauld
- 7972** Dört şeyde tehlike vardır; sultana yakınlık, kötülerle dostluk, dünya sevgisi, kadın düşkünlüğü.
Ferideddin Attar
- 7973** Tehlike, belirince, aklı başında insana deha verir, deyim yerinde ise, insanı kendi üstüne çıkarır.
Stendhal
- 7974** Kötü insanlar vardır ki, hiç iyi tarafları olmasa, daha az tehlikeli olurlardı.
La Rochefoucauld
- 7975** Müşterek tehlike, birbirinin can düşmanı olanları bile birleştirir.
Aristoteles
- 7976** Tehlikenin geri gelmesi korkuyu ebedileştirir.
Paul Heyse
- 7977** Tehlike, asla tehlikesiz yenilemez.
Publilius Syrus
- 7978** Hiçbir tehlikenin başgöstermeyeceğine inanmak çok tehlikelidir.
Abraham Lincoln

- 7979** Herkes, hiç olmazsa bir kişi için tehlikelidir.
Mme. de Sevigné
- 7980** Hor gördün mü, tehlike daha tez gelir.
Publilius Syrus
- 7980-a** Büyük tehlikelerin bir güzelliği vardır. Birbirlerini tanımayan insanlar arasında kardeşlik yaratır.
Victor Hugo

TEMBEL, TEMBELLİK

- 7981** Tembellik, özgür adamı tutsak eder!
Firdevsî
- 7982** İnsanın tembelliği sonsuzdur.
André Gide
- 7983** Gökden iner mi tembel için arza mâide
Öyle kütük gibi yaşamakda ne fâide.
İsmail Safâ
- 7984** Herkeste olan dört şeyden dört şey daha meydana gelir: İnatçılıktan rüsvaylık, öfkeden pişmanlık, kibirden düşmanlık, tembellikten de düşkünlük.
Ferideddin Attar
- 7985** Tembellik, bütün ahlaksızlıkların başlangıcıdır.
Ludwing Tieck
- 7986** Tok bir öküzün rahatlığını isteyenler, muhteşem birer tembeldir!
Rıfat Necdet Evrim
- 7987** Tembellik saadetin düşmanıdır...
Âkil Muhtar Özden

7988 Ahlâksızlıkların anası tembelliktir.
J.J. Rousseau

7988-a Tembeller ve işsizler daha çok yorurlar.
Abdülhak Şinasi Hisar

TERAZİ

7989 Terazide güzel huydan daha ağır gelen hiçbir şey yoktur.
Hz. Muhammed

7990 İzün tozunu tartarsam nola gözümle yollarda
Efendüm cevherün kadrin bilene göz terazudur.
Ahî Niğbolulu (Benli Hasan)

7991 Ayna ile terazi yalan söyler mi?
Mevlâna

7992 İnsanlarla artık daha iyi anlaşıyorum; yalnız onları altın terazisi ile değil, bak-
kal terazisi ile tartmak lâzımdır.
Goethe

7993 Mutedil olmak için cümle umur
Lâzım a'male terazu-yi şuur.
Nâbî

7994 Eğer hayat terazimizin zevk kefesiyle denkleşecek bir akıl ve muhakeme kefesi olmasaydı kanınızdaki azgınlık, tabiatımızdaki kötülük bize en olma-
yacak işler yaptırır.
Shakespeare

7995 Kaderin terazisi durmadan sallanır.
Schiller

7996 Mahşerde neler çeker terazû.
Vâlî-i Âmidî

7997 Olmasun rüsvâyılıkta intifâ kimsenün
Gelmesün eksik terâzûdâ metâi
kimsenün.
Naîf-i Kadîm

7998 Son nefesinde; keşke şöyle yapmasaydım, deme...
Güzeli, çirkini, yalanı, gerçeği tartacak terazi
Yaşarken elindeydi.
Metin Eloğlu

TERBİYE (EĞİTİM)

7999 Soysuz adam terbiye ile insan olmaz, ey bilge.
Şeyh Sâdî

8000 İnsanın eğitimi doğuşuyla başlar, insan konuşmadan, anlamadan önce eğitilir.
J.J. Rousseau

8001 Eğitim, mutlular için bir süs, mutsuzlar için bir sığınaktır.
Demokritos

8002 Tıfı iken görmeyen kişi ta'lim
Pirlikte bulur degül ta'zim.
Behiştî (Vizeli Ramazan)

8003 Ben, terbiyeyi, terbiyesizlerden öğrendim.
Ebu'âlâ Ma'arrî

8004 Erkeğin de, kadının da terbiyesi birbirleriyle tartıştıkları zaman belli olur.
G. Bernard Shaw

8005 Pek tabîî olmaya gelmez; terbiyesiz derler. Pek samimi olmaya gelmez; saygısız derler.
Cenap Şehabettin

- 8006 Terbiyeli bir insan
Ahlâksız da olamaz.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 8006-a Sâd-hezâr terbiyye etsen bî-edeb
olmaz edîb.
Lâ-edrî

TESADÜF

- 8007 Lâkin tesadüf... Ah, kavîlerin
münâdimi,
Âcizlerin, zavallıların hasm-ı dâ'imi.
Tevfik Fikret
- 8008 Yaptığımız işler kendimizden çok tesadüflerin eseridir.
Montaigne
- 8009 Hayat bir tabur vukuattır; kumandanı: tesadüf.
Cenap Şehabettin
- 8010 Her şey tesadüftür demek, hiçbir şey demek değildir artık.
Paul Valéry
- 8011 En doğru kanun, kanûn-ı tesâdüfâtır.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 8012 Hayatta, en büyük olaylar bir sürü iyi düzenlenen küçük tesadüflerden doğar.
Henry Fielding
- 8013 Ömrümüz tesadüflerin verdiği malzemelerle yapılır.
Abdülhak Şinasi Hisar
- 8014 Falanın ya da filanın evladı olarak dünyaya gelmek bir tesadüfün eserinden başka birşey değildir.
G. Bernard Shaw

- 8015 Tesadüfün yükselttiği adamlar hakikaten yüksek adamlardan daha yüksek görünürler.
Cenap Şehabettin
- 8016 Kimse tesadüfle ya da onun vasıtasıyla doğru ve akıllı olmaz.
Aristoteles
- 8017 Sefâ, cefa, zekâ, deha, cehalet, ilm ü fen
Tasadüfen, tesadüfen, tesadüfen.
Mithat Cemal Kuntay
- 8017-a Kendiliğimden yapamıyacağım bir hareketi beni yapmaya zorlaması yüzünden tesadüflere karşı her zaman minnet duyanım.
André Gide

TİCARET

- 8018 Ticaret bazı pınarlar gibidir, yollarını değiştirmeye kalkarsanız kururlar.
Fénelon
- 8019 Müşteriyi didesinden keşf eder tâcir olan.
Lâ-edrî
- 8020 Üç şey sürekli kalmaz: ticaretsiz mal, tartışmasız bilgi, cezasız saltanat.
Şeyh Sâdî
- 8021 Nerede yumuşak huylu insanlar varsa orada ticaret vardır; nerede ticaret varsa orada insanlar yumuşak huylu olurlar.
Montesquieu
- 8022 Ticaret, uçan bir kuşa ne kadar benzer!
Harîf
- 8023 Bir insan ticarete kaldıkça masrafları makul, süsü ölçülü olmalıdır.
H. de Balzac

- 8024 Ticaret, sermayeleri boş ümitler olanlar için değildir.
Pançatantra
- 8025 Ticaret ahlâkının en kuvvetli müeyyidesi, halk terbiyesidir.
Rıfat Necdî Evrimî
- 8026 Mal bezirgenliksüz dölenmez.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(*Kelile ve Dimne'den çeviri*)
- 8027 Atlas-ı dehri satub sôfî fenâ şâlinı al
İstemezsen yine bâzâr muhayyer
olsun.
Fevrî, Mevlâna Ahmed

TOPRAK (YER)

- 8028 Hakkın gizli hazinesi toprakta,
Benim sadık yârim kara topraktır.
Âşık Veysel Şatıroğlu
- 8029 Dünya olur bir gün harab
Ne bülbül kalır ne gurab
Rızka sebep olan türab
Gözlerine dolar bir gün.
Seyrânî
- 8030 Dedem koynunda yattıkça benimsin
ey güzel toprak,
Neler yapmış bu millet en yakın tarihe
sor, bak.
Süleyman Nazif
- 8031 Sehpanın kurulduğu toprak çorak kalır.
Victor Hugo
- 8032 Kismetindir gezdiren yer yer seni
Gaafil olma âkibet yer yer seni.
Lâ-edrî
- 8033 Toprağa ekilen tohumlar içinde en çabuk
mahsul vereni fedailerin döktük-
leri kandır.
H. de Balzac

- 8034 Hiç derede kuru toprak bulunur mu?
Mevlâna
- 8035 İnsanlar, ana babalarının ölümlerini
unuturlarda, topraklarının elden gidişini
unutmazlar.
Machiavelli
- 8036 Toprak da kadınlar gibidir, kendisine
karşı ne sert, ne de çekingen davranılsın ister.
Anatole France
- 8037 Âlem, nimetlerle dolu bir bağ olsa fare
ve yılan, yine toprak yer.
Mevlâna
- 8038 Dolacak havuzu olanın etraftaki toprağa
hayın dokunmaz.
F. Bacon
- 8039 Sen ister boynuna ip tak, diler
cevherli kordon tak,
Bu dünyâdan nasîbin en nihayet bir
avuç toprak.
Eşref, Gelenbeli
- 8040 Hepimizin bir annesi vardır, toprak.
Victor Hugo
- 8041 Hor bakma sen toprağa, toprakta
neler yatur
Kani bunca evliya, yüz bin
peygamber yatur.
Yunus Emre
- 8042 Toprağın Kabil'i kabul ettiği
Şüphesiz yüzünün yumuşaklığından.
Seyranî
- 8043 Kavm-i keşî şâd olur nâgâh görünse
kuru.
Bergamalı Sanca Kemal
- 8043-a Ne sıcak vücutlar gitti
Toprağı ısıtmak için.
Fazıl Hüsnü Dağlarca.

- 8043-b Güler gerçi cihan halku yüzine
Velî toprak saçar âhir gözine.
Emir Buharî
- 8043-c Solacak gününde bütün çiçekler,
Bütün dudaklar gülmeyecekler,
Kim var toprağa düşüp de ölmeyen?
Selâhattin Batu
- 8043-d Hem büyütür, hem çürütür toprak ana.
Talât Sait Halman

TUTKU (İHTİRAS)

- 8044 Tutku, insanın kendine güvenmesin-
den doğar.
George Sand
- 8045 Kendi içine bir göz atarsan orada her
çeşit yıkıcı tutkudan bir depo ve hazi-
ne bulacaksın.
Demokritos
- 8046 İhtirâs-ı beşerle kaaimdir
Dehri ma'mur eden bu azm ü şitâp
İhtiras olmasaydı âlemde
Şüphe yok ki cihân olurdu harap.
Ferit Kam
- 8047 İnsanın çok mutlu olması için, tutku-
suz olması yeter.
Voltaire
- 8048 Herkes bir gayretkeşlik görünüşü al-
tında ihtirasını gizler.
Fénelon
- 8049 Kadın raksederken güzeldir,
Bayrak dalgalandıkça,
Deniz köpürdüğü zaman,
İnsan ihtirasla yaşarken.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 8050 Tutku, dinlenmek bilmez.
Bulwer-Lytton

- 8051 Bir nehre set çekince taşar; bir tutku
da tazyik edilince yolunu saptır.
Rémy de Gourmont
- 8052 Bir ihtiras başka bir ihtirası durdurabilir.
Voltaire
- 8053 Tutku, her iklimde büyür.
William Blake
- 8054 Mutlu insanların tutkuları bile daha
akıllı usludur.
François de Curel
- 8055 Ömrümüzün uzunluğuna olduğu gibi,
ihtiraslarımızın devamına da bizim
hükmümüz geçmez.
La Rochefoucauld
- 8056 İhtiraslarımız suyun üstündeki yaka-
mozlar gibi değişir.
Alain
- 8057 Tutku, doymak bilmez bir canavardır.
Brachvogel
- 8058 İhtiraslar, şiddetlenmiş kusur ya da
meziyetlerdir.
Goethe
- 8059 Büyük tutkular büyük ruhlar içindir.
Oscar Wilde
- 8060 Tutku bir kez adamın yakasına yapıştı-
rı, mantık ağlayarak ve tehlikeyi ha-
ber vererek onu izler.
Alfred de Musset
- 8061 İhtirasları altetmek, silah gücüyle dün-
yayı hüküm altına almaktan daha çe-
tindir.
Gandhi
- 8062 İnsan büyük tutkuları mazur görmeli-
dir, çünkü onlar bizden çok daha
güçlüdürler.
Vittorio Alfieri

Umut (Ümit)

8063 Tutku, aşka meydan okuyan tek kuvvettir.

Colley Cibber

8064 Tutkulara itaat etmekten daha büyük bir yanlıgı olmaz.

Lao-tzu

8065 Tutkuları ve cimriliği alt etmek daima bir zaferdir insanlar için.

Montesquieu

8066 İhtiraslarımız, geminin yelkenlerini şişiren rüzgârlardır: Bazen gemiyi batırdığı olur, ama onsuz gemi yerinden kılmıdayamaz.

Voltaire

8067 Tutkularımıza karşı koyabiliyorsak, bu, irademizin gücünden çok o tutkularımızın zayıflığındandır.

La Rochefoucauld

8067-a İhtiraslar mı? Bugün değilse yarın, heyhat?

Onlar da susar, mantık konuşunca.

Mihail Lermontov

8067-b İhtirası anlamak için, bıkkınlık nedir, bıktırma nedir, bilmek gerek!

George Sand

8067-c Ölümeye yakın, tutkularımız bırakır bizi.

La Bruyère

UMUT (ÜMIT)

8068 Servi gibi ümitler döndü birer içdeye, Geçti Bor'un pazarı, sür eşeği Niğde'ye.

Namdar Rahmi Karatay

8069 Umut, istemiye istemiye giriverdi içime.

Racine

8070 Doğru düşünenlerin umutları gerçekleşebilir umutlardır, kafasızların umutları gerçekleşemez umutlardır.

Demokritos

8071 Gönül umudun yoldaşı
Durmaz gezer dağı taşı
Son nefeste olsa kişi
Gine onda umut yaşar.

Âşık Veysel Şatiroğlu

8072 Uzun umutla kısa ömür neye yarar!

Şeyh Sâdî

8073 Bütün umudum kendimde.

Terentius

8074 Eğitilmiş insanların umutları, bilgisizlerin zenginliğinden daha değerlidir.

Demokritos

8075 Gerek edna ola gerek âlî
Kimse ümitten değil hâlî.

Abdülhak Hâmid Tarhan

8076 Umut etmek, mutlu olmak demektir.

Alain

8077 Bir umut beklemek en gaddar umutsuzluktur.

Talât S. Halman

8078 Hiç ümit etmemiş olan ümitsizliğe düşmez.

G. Bernard Shaw

8079 Erbâb-ı ye's gerçi tehî-kîsedir velî
Ehl-i ümîdden hele râhat değil midir.

Nâbî

8080 Her mahlûkun umutsuz anları için bir savunma silâhı vardır.

Schiller

8081 Dünya hayatını sürdüren doyumsuzluğumuzdur ki, biz ona ümit diyoruz.

M. Rasim Mutlu

- 8082 Umutla sallanırsak, rahat uyuruz.
H. de Balzac
- 8083 En geveze kuş ümittir; kalbimizde hiç
susmaz.
Cenap Şehabettin
- 8084 Günahkâr umutsuzluğa düşmez.
Dostoyevski
- 8085 Her umut, içinden kumru yerine yılan
çıkabilecek bir yumurtadır.
Henri-Frédéric Amiel
- 8086 Ümit, çok defa vâdini yapmıyan, fakat
arkadaşlığından da vazgeçilemiyen
vefasız bir sevgilidir.
Agâh İzzet Yazgaç
- 8087 Umut gidince, yaşamak zevki de gider.
Emile Zola
- 8088 İrmedi ser-menzil-i ümmide Cevrî
tîr-i âh
Geçdi ammâ nüh felekden, arş-ı
a'lâdan bile.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 8089 Umutlanmıza göre vadeder, endişele-
rimize göre vadimizi tutanz.
La Rochefoucauld
- 8090 Umut üzerine yaşayan aç ölür.
Benjamin Franklin
- 8091 Umut âşıkların değneğidir.
Shakespeare
- 8092 Bir ulusun canlılığı umutlarıyla, o
umutların alanı ile belli olur.
Paul Valéry
- 8093 Ümit! Ah, hayatın biricik tatlı merhem!
Goethe
- 8094 Umut olmasaydı, yaşamak da olmaz-
dı.
Hölderlin
- 8095 İnsanoğlunda müthiş, bitmek tüken-
mek bilmez bir umut kuyusu var.
André Malraux
- 8096 Ah ümid, ümid! Sen insanlara ne ka-
dar büyük hizmetler edersin!
Nâbîzâde Nâzım
- 8097 Ümit bize sükûn verir, ıstırapı uyuşturur
bir zaman.
Molière
- 8098 Ümid odur ki dura durduğunca tâk-ı
felek.
Nâbî
- 8099 Umut, cesaretin yansıdır.
H. de Balzac
- 8100 Umut, insanoğlunun bütün acılarının
merhemidir.
Rétif de la Bretonne
- 8101 Bugünle yetinen insan bilmez umudu.
Yüksel Pazarkaya
- 8102 Ümit, en bedbaht insanlardan bile ışığı
esirgemez.
Victor von Scheffel
- 8103 Ümit, fakirin ekmeğidir.
George Herbert
- 8104 Ümit ve arzu, kişinin tabiatının fesat
olmasındandır.
Ebu'l-Hasan Sâyiğ ed-Dîneverî
- 8105 Umut bir çeşit mutluluktur; belki de
mutlulukların en büyüğüdür.
Samuel Johnson
- 8106 Bir kurşundur umut attığın yere gitmez
Cahit Külebi
- 8107 Her insan için hayatı devam ettiği sü-
rece umut da, devam eder.
Thomas Carlyle

Unutmak

- 8108** Ümit hayatın rüyasıdır.
Raif Necdet Kestelli
- 8109** Ümmîd iledir büka-yı etfâl
Sût vermede bî-emel mi mâder?
Herkes bir ümîde hizmet eyler
Ümmîd iledir cihanda her hâl!
Muallim Nâci
- 8110** Nereye bakıyordunuz da insanlar
Umutsuzluktan başka bir şey
göremediniz.
Jaroslav Seifert
- 8111** Serçe kuşu gibidir umut,
Dal yorulur, serçe yorulmaz.
Suat Taşer
- 8111-a** Ye's öyle bataktır ki düşersen
boğulursun
Ümmide sarıl sımsıkı, seyret ne
olursun.
Mehmet Âkif Ersoy
- 8111-b** Umutlar, kişioglunun şu en yavuz
düşmanı olan umutlar...
Nurullah Ataç
- 8111-c** Ümit olmazsa, ümit edilmeyen'i ele
geçirmek mümkün değildir.
Herakleikos.
- 8111-d** Kalmadı ümidin soluk ve cılız
Işığında bereket.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 8111-e** Umud bir kapı
İnsan bir tokmak
Tak
Tak
Tak.
Ayhan Kırdaş
- 8111-f** İnsanın benliğinden umudu çıkarıp
atın, o artık avlanacak bir kuş gibidir.
Ovidius
- 8111-g** Umud, insanı uyandıran bir rüyâdır.
Aristoteles
- 8111-h** Açılmış bir kapı ümit boşluğa.
Ahmet Hamdi Tanpınar.
- 8111-i** Emeli olan insan bedbin olabilir mi?
Hasan-Âli Yücel
- 8111-j** Mîve-î bağı emel gâh olur gâh olmaz.
Hükmi
- 8111-k** Emel alanı geniş olmasaydı, yaşamak
ne kadar daralardı.
Tuğraî
- 8111-l** Ya ümit sizsiniz.
Ya da ümitsizsiniz.
Behçet Necatigil
- 8111-m** Ümit kötülüklerin en korkuncudur.
Çünkü işkenceyi uzatır.
Nietzsche

UNUTMAK

- 8112** Kim anar yoluna can verdiğini ey
Yahyâ
Unuturlar seni, biçâre, hemen
ölmüyegör.
Şeyhülislâm Yahya
- 8113** Ah o beni o beni
Kâkûl örtmüş o beni
Ben yârimi unutmam
Unutsa da o beni.
Mâni
- 8114** Üzülmem diyecek üzülecek,
Unutmam diyecek unutacaksın.
Ve bir gün unutulacaksın sen de
Bunu unutma.
Cavidan Tümerkan
- 8115** Unutmanın ne kadar kat'i ve hâzin ol-
duğunu arada sırada hatırlar da anla-
nız.
Kemal Tahir

- 8116 Doğrusu gücenmedim, unutmuş beni dedim
Olur ya, olmaz mı? Unutulanlar az mı?
Orhan Seyfi Orhon
- 8117 Başkaları için kendinizi unutun, o zaman sizi de hatırlayacaklardır.
Dostoyevski
- 8118 İnsanın en çok unuttukları, söyleye söyleye bıkmış olduğu şeylerdir.
La Rochefoucauld
- 8119 Unutmak, bıkmaktır.
M. Rasim Mutlu
- 8120 Unutmak gerek yaşamak için.
Paul Valéry
- 8121 Ettiği iyiliği ve gördüğü fenalığı unutmayan, gördüğü iyiliği ve ettiği fenalığı çabuk unuttur.
Cenap Şehabettin
- 8122 Unutma, Kadın'ın ilk ve en büyük sanatıdır.
Richard Aldington
- 8123 Ne söylediğini, kime söylediğini ve ne zaman söylediğini unutma.
Hz. Ebubekir
- 8124 Öyle şeyler vardır ki unutulması imkânsızdır... Özellikle acılar.
Lermontov
- 8125 Unutma olmayınca, mutluluk da olmaz.
André Maurois
- 8126 Hiç kimse yoktur ki, hayatta unutulmaması gereken bir şeyi unutmamış olsun.
Brachvogel
- 8127 Hayat boyunca yaptığımız gezintide çirkin ve adi bulduğumuz şeylere verebileceğimiz ceza unutmak ve susmaktır.
E. Renan
- 8128 Hep "evet" dersek, "hayır" demeyi unuturuz.
Rıfat Necdet Evrimer
- 8129 Kalbe dolan o ilk bakış
Unutulmaz, unutulmaz
Sevdâ ile uyanış
Unutulmaz, unutulmaz...
Mehmet Gökaya
- 8130 Derler ki gönül derdine tek çare, unutmak.
Heyhat; unutmak bile cânânı fısıldar.
Bekir Sıtkı Erdoğan
- 8131 Ey unutuş! Kurtar bu gamlardan beni.
Ahmet Muhip Dıranas
- 8132 Unut yavrum, sen de unut! Bu ölümlü dünyâda
Her cefâyı unutmaktır bizler için teselli.
Rıza Tevfik Bölükbaşı
- 8133 Yok tâkati hicrânına lûtf eyle efendim
Dil-haste-i aşkın olan Esrâr'ı unutma.
Esrâr Dede
- 8134 Bir şey diyecektim âh! unuttum.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 8134-a Özlemek unutmanın yansıdır.
Melisa Gürpınar
- 8134-b İnsanların vazgeçilmez huyu vardır, Unuturlar.
Özdemir Asaf
- 8134-c Ne güzel şey çocuklar gibi unutmak.
Zeki Ömer Defne
- 8134-d Hiçbir şey, her şeyi unutabilmenin verdiği huzurdan değerli olamaz.
Orhan Pamuk

UTANMAK, UTANÇ

8135 Utanmak güzeldir, fakat kadınlarda
olursa daha da güzel olur.

H. Muhammed

8136 Ne kişinin kim ud ola yüzünde
Gerekmez kim yalan ola sözünde.

Şeyhoğlu Mustafa

8137 Utanç yoksullarda, pervasızlık zengin-
lerde bulunur.

Hesiodos

8138 Âdemin pâyesi arttıkça hicâbı azalır.

Eşref, Gelenbeli

8139 Çok şey'e hail olmada bir perdedir
hayâl!

Abdülhak Hâmid Tarhan

8140 Hayatta yalnız başına olsan bile, baya-
ğı bir şey söyleme ve yapma; tersine
olarak, başkalarının önünde utanmak-
tansa kendi önünde utanmayı öğren.

Demokritos

8141 Utanma insanın ruhunda asıldır. İnsa-
nı insan olarak koruyan da budur.

Nâsir-ı Husrev

8142 Ger hayâsız olsa erkek ya dişi
Olmaya andan hayır, şerdir işi.

Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

8143 Felekte baht utansın bî-nâsîb erbâb-ı
himmetten

Namık Kemal

8144 Bir çeşit utanç vardır ki, bu, mutsuzluk-
lar karşısında mutlu olmakla duyulur.

La Bruyère

8145 Utanmak 'ışk işin hergiz götürmez
Utanan değme yirde iş bitürmez.

Şeyhoğlu Mustafa

8146 Hayâ hamusun perdesidir. Perde açıl-
ınca o kaçar.

İsmail Hakkı Bıçakçızâde

8147 İnsan ne kadar çok şeyden utanırsa,
o kadar şeref ve onur sahibi olur.

G. Bernard Shaw

8148 En güzel hareketlerimiz bile, eğer on-
lan oluşturan tüm nedenler herkesçe
bilinmiş olsaydı, bize çoğu kez utanç
verirdi.

La Rochefoucauld

8149 Kendinden utanmayı bilseydi kişiöğlü,
gizli kalmış değil, fakat herkesin içinde
açıkça işlenmiş nice suç işlenmemiş
olurdu.

La Bruyère

8150 Subhadek ceng çalar her gice
kapunda rakîb
Neyi olursa ider kimde âr olmayıcak.

İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

8151 Âr ile olmaktan ise dil-harâb
Nâr ile hoşdur kişi olmak kebâb.

Nahîfî

8152 Bir sözüm vardır tutana
Er odur Hak'tan utana.

Kul Himmet

8152-a Ar yüzden, kör gözden belli olur.

Atasözü.

8152-b Utanması olmayanın kendi de yoktur.

Titus Plautus

UYKU

8153 Uyku, ölümün kardeşidir.

H. Muhammed

8154 Kilâb-ı zulme kaldı gezdiğin nâzende
sahrâlar

Uyan ey yârelî şîr-i jîyân bu hâb-ı
gafletten.

Nâmik Kemâl

- 8155 Buz, suyun kış uykusuna yatmasıdır.
Arif Nihat Asya
- 8156 Dağı duman olanın
Hâli yaman olanın
Uyku girmez gözüne
Yâri güzel olanın.
Türkü
- 8157 Kimine nöbet, kimine uyku nasip.
Shakespeare
- 8158 Uykuyu yaratmış olana bin teşekkür.
Cervantes
- 8159 Uykunun alt edemediği hiçbir acı yoktur.
H. de Balzac
- 8160 Devlet-i dünyâ hayâl ü hâba benzer
nesnedir
Baht-ı bîdar isteyenler terk-i hâb
itmek gerek.
Bâkî
- 8161 Öyle kolay bir sanat değildir uyumak:
Onun uğruna bütün gün uyanık durmak gerektir.
Nietzsche
- 8162 Uykusu uyanıklığından hayırlı olan kötü yaşayışlı kimse varsın ölsün.
Şeyh Sâdî
- 8163 En güzel uyku bile uyanılan ânin de-
ğerine ulaşamaz.
André Gide
- 8164 Bir insanı, ancak gerçekten uyuyorsa uyandırmak mümkündür. Ama, eğer uyumuyor da uyku taklidi yapıyorsa, dünyanın gayretlerini sarfetmeniz boşunadır.
Gandhi
- 8165 Uyku, sevilen birisiyle paylaşıldığı zaman en tatlıdır.
D.H. Lawrence
- 8166 Günlük işini doğru yapmışsan, Uyku kendiliğinden gelir.
Theodor Storm
- 8167 En sakin yolculuk uykudur.
Tevfik Fikret
- 8168 Uykuyu hafif ölüm, ölümü de ağır uyku bil.
İkbal
- 8169 Gelmez hayâl-i vuslat ile hâb bir yere.
Fasih Dede
- 8170 Uyku lütuftur: Dünya hamallığından biraz olsun çeker alır.
M. Rasim Mutlu
- 8171 Dîdesi havf-ı rakîb ile olub eşk-feşân
Su uyur, düşman uyur, haste-i hicrân uyumaz.
Şeyh Galib
- 8172 Ne gece belli ne gün belli hâb-ı nazdan
Kapında bunca figan eylerüz uyanmaz mısın.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi
- 8173 İnsan bir yanınca Kerem misâli yanmalı,
Uykudan bile mahşer gününde uyanmalı.
Ahmet Muhip Dıranas
- 8173-a Artık hiç uyumuyorum, uykuyu yendim.
Stephane Mallarmé
- 8173-b Uyku saatları, ölümün hayattan çaldığı saatlardır.
Nurullah Ataç
- 8173-c Yaprak nasıl düşerse akıp kaybolan suya,
Ruh öyle yollarır, uyanılmaz bir uykuya.
Yahya Kemal Beyatlı

Üzüntü

8173-d Bir baksana, gökler uyanık, yer uyanıktır;
Dünya uyanikken uyumak maskaralıktır...
Mehmet Âkif Ersoy

8173-e Dide-i bahtım açılmaz, ne acep uykuludur.
Fuzûlî

8173-f Ne mutlu uykusu olanlara, hemen uyuyacaktır çünkü.
Nietzsche

ÜZÜNTÜ

8174 Üzüntüler yalnızlıkta fazla büyür, bir si-nek bir canavar olur.
J.J. Rousseau

8175 Duymak düşünmekten daha az üzer bizi.
Quintillanus

8176 İki kişiye üzülmek gerekir: Her gün ve-bal yüklenen kimse ile, hiçbir hayır iş-lemeyen kimse.
Beydeba

8177 Üzüntünü başkasına açma, daha çok üzülsün.
Rıfat Necdet Evrimer

8178 Öyle insanlar vardır ki, ancak başka-larını üzdükleri zaman sevinirler.
André Maurois

8179 Üzüntü üzüntüyü doğurur.
Alain

8180 Üzüntü, bir ilâçtır.
William Cowper

8181 Üzüntülü insanlar ekseriya dertlerini büyütürler.
Charles Dickens

8182 İnsan, üzüntülerini anlatarak, başkala-rını memnun etmemeli.
Emile Zola

8183 İnsanlar genellikle kendilerini teşhire sarfettikleri gayretin aynını kendilerini gizlemeye de sarf etseler, birçok üzüntüleri önlemiş olurlardı.
Anatole France

8184 Üzüntü, mutluluk, neş'e, tasa bulaşıcı şeylerdir.
Henri-Frédéric Amiel

VATAN

- 8185 Vatanın bağına düşman dayadı
hançerini,
Yoğış kurtaracak bahtı kara
mâderini.
Nâmîk Kemâl
- 8186 –Cihan vatandan ibarettir, itikadımca–
Yahya Kemal Beyatlı
- 8187 Her taşı bir yakut olan bu vatan
Can verme sımna erenlerindir.
Orhan Şaik Gökyay
- 8188 Vatan ne Türkiye'dir Türklere ne
Türkistan
Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir:
Turan.
Ziya Gökalp
- 8189 Bayrakları bayrak yapan üstündeki
kandır;
Toprak eğer uğrunda ölen varsa
vatandır.
Mithat Cemal Kuntay
- 8190 O kadar dolu ki toprağın şanla,
Bir değil, sanki bin vatan gibisin.
Halit Fahri Ozensoy
- 8191 Yerim sensin, göğüm sensin, cihanım
cennetim hep sen
Nasıl bir zinde millet çıktı gördüm
hasta sinenden.
Süleyman Nazif
- 8192 Neler yapmadık şu vatan için!
Kimimiz öldük;
Kimimiz nutuk söyledik.
Orhan Veli Kanık
- 8193 Vatan ağlıyorken gülmek haramdır.
Abdülhak Hâmid Tarhan

- 8194 Vücûdun kim hamir-î mâyesi hâk-i
vatandandır
Ne gam râh-î vatanda çak olursa
cevr ü mihnetten.
Namık Kemal
- 8195 Gülşen-i bağ-ı cinândan bana yeğdür
vatanım.
Prizrenli Şem'i
- 8196 Vatan bilinir ama anlaşılmaz,
Buğda değil, su değil, ölmek
yaşamak değil,
Vatan en büyük sır.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 8197 Vatan gayur
İnsanların omuzları üstünde yükselir.
Tevfik Fikret
- 8198 Ümîdimiz bu: ölürsek de biz, yaşar
mutlak
Vatan sizinle şu zindan karanlığından
uzak!
Tevfik Fikret
- 8199 N'ola candan istesem çün yeğdürür
Bağ-ı cennetten bana küy-ı vatan.
Cem Sultan
- 8200 Ben bir Türk'üm dînim, cinsim uludur.
Sînem, özüm ateş ile doludur.
İnsan olan vatanının kuludur.
Mehmed Emin Yurdakul
- 8201 Bu dünyada şirin şey
Bir anadır, bir veten,
Azerbaycan halk bayatısı
- 8202 Çıktı evc-i vatanın fevkine feryâd-ı
vatan,
Yok mu evlâd-ı vatandan edecek
dâd-ı vatan.
Âsım, Filibelizâde
- 8202-a Vatanında ölmeyen iki defa ölür.
İsmail Habib Sevük

Vazife (Görev, Ödev)

- 8202-b** Vatan birkaç dosttur.
André Gide
- 8202-c** Bir ülke ki camiinde Türkçe ezan okunur,
Köylü anlar mânâsını namazdaki duânın
Bir ülke ki mektebinde Türkçe Kur'an okunur,
Küçük büyük herkes bilir buyruğunu Hudâ'nın...
Ey Türkoğlu, işte senin orasıdır vatanın!
Ziya Gökalp
- 8202-d** Sahipsiz olan memleketin batması haktr
Sen sahib olursan bu vatan batmayacaktır.
Mehmet Âkif Ersoy
- 8202-e** Vatan bize kılıcımızın ekmeğidir. Daima kendimize mahsus, kendimize münhasır biliriz.
Namık Kemal
- 8202-f** Cümlemizin vâlidemizdir vatan
Herkesin lûtfuyle odur besleyen.
Namık Kemal
- 8202-g** Ölmek kaderde var, bize ürküntü vermiyor;
Lâkin vatandan ayrılışın ısrârı zor.
Yahya Kemal Beyatlı
- 8202-h** Bu vatan, toprağın kara bağrında
Sıra dağlar gibi duranlarındır.
Orhan Şaik Gökyay
- 8202-i** Bir adamı vatanından ayrabilirsiniz, fakat yüreğini ondan koparamazsınız.
John Dos Passos
- 8202-j** Eğer vatan tehlikede ise, her şey vatan aittir.
G.J.Danton
- 8202-k** Kalbine girmemişse hiss-i vatan,
Anı sen kaale alma bâri utan.
Abdülhak Hamid Tarhan

VAZİFE (GÖREV, ÖDEV)

- 8203** Vazife, insanın başkalarından beklediği şeydir, kendi yapacağı şey değil!
Oscar Wilde
- 8204** Görev, içinde bulunduğumuz zamanın bizden istediği şeydir.
Goethe
- 8205** Herkesin herkes karşısında ödevleri vardır. Fakat hiç kimsenin doğrudan doğruya hiçbir hakkı yoktur. Diğer bir deyimle hiç kimsenin ödevini yapmaktan başka hakkı yoktur.
Auguste Comte
- 8206** Sağlam karakteri olan bir insanı, görevinden alıkoyacak hiçbir olay olamaz.
Cicero
- 8207** Vazife ve erdem uğrunda yapılan fedakârlıklar yapılmaya değer; karşılıklı gönülden bırakılan tatlı anılarla ödenir.
J.J. Rousseau
- 8208** Yüklendiğimiz vazife ne kadar zahmetli olursa, ruhumuzu o oranda eğitir ve yüceltir.
André Gide
- 8209** Vazife karşısında aşka susmak düşer.
Prosper Mérimée
- 8210** Hak hırkasının astan vazifedir.
K. Mikszath
- 8211** Sakın "hakkım var" deme, Hak yok, vazife vardır.
Ziya Gökalp
- 8211-a** En büyük işlerin başında, görev gelir.
George sand

VEFA

- 8212** Vefa semaya çekilmiş, cihanda namı gezer.
Mehmet Âkif Ersoy
- 8213** Hercaiden vefa gelmez
Âşık Ömer
- 8214** Neden sonra farkına vanyorsun
Etrafındaki korkunç ıssızlığın.
Yâr olsun, dost olsun, ne anyorsun,
Adresi belli mi vefâsızlığın.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 8215** Hiç bildin mi kişi ölmeyip kalanını,
Bu dünyanın vefasını bilenini.
Ahmet Yesevî
- 8216** Ey cihandan vefâ bulam diyen
Bu ne fikr-i muhâldür heyhât.
Germiyanlı Ahmedî
- 8217** Bir reng-i vefâ var mı nazar kıl şu
sipihrin
Ne leyl ü nehârında, ne şerms ü
kamerinde.
Ziya Paşa
- 8218** Kadın ne kadar az hoşâ giderse o ka-
dar vefalı olur.
Tolstoy
- 8219** Çerh-i gaddârdâ vefâ neyler
Kâse-i ser-nigûnda mâ neyler.
Bâkî
- 8220** Vefasız denmek için sevilmiş olmak
lâzım.
Racine
- 8221** Vefâ her kimseden kim istedim andan
cefâ gördüm
Kimî kim bîvefâ dünyâda gördüm,
bîvefâ gördüm.
Fuzûlî
- 8222** Vefâsı olsa cihânın cihândâra olur.
Keçecizâde İzzet Molla
- 8223** Gelmez cihânda çünkü yalın yüzlüden
vefâ.
Nev'î
- 8224** Ölmiyem haşredeğin yâr bana yâr
olıcak
Âşık ölmez ebedî yâr vefâdar olıcak.
Şemsî, Sivaslı
- 8225** Ümmid-i vefâ eyleme her şahs-ı
dagalde
Çok hâcılann çıktı haçı zîr-i bagalde.
Ziya Paşa
- 8226** Güle gûş ettirmez, boş yere bülbül
inler:
Varak-ı mihr ü vefâyı kim okur, kim
dinler.
Kâmî (Karamanlı Mehmed)
- 8227** Âlemin yokdur vefâsı cümlesi herc ü
mercdür.
Âmidî
- 8228** Vefâsızın meclisinde bâde içilmez.
Ziya Paşa
- 8229** Yıllar yârlardan, yârlar yıllardan vefâsız.
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- 8230** Şu felekde kimde var ise vefâ
Eksik olmaz ana ahab-ı safâ.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 8231** Timağın var ise başın kaşı
Kimseden kimseye vefa yoğ imiş.
Karacaoğlu
- 8232** Halk olalı kâinat olmuş değil
Kötüden kimse vefâ görmüş değil.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 8233** Yârân dediğim de bî-vefâdır.
Muallim Naci

- 8234 Bu dehr-i dñnñ iy şeh yok vefâsı
Meğer kim bir vefâyâ bin cefâsı.
Câmi'î
- 8235 Ol meh cefâyı sanma ki devrândan
öğrenir
Bî-mihr ü bî-vefâlığı devr andan
öğrenir.
Râyî
- 8236 Çñnki bildin bu felekde yok bekâ
Aç gözini kimseden umma vefâ.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 8237 Bu da bir ibtilâ-yı hayret-zâ
Dil cihandan vefa umar hâlâ
Muallim Nâci
- 8238 Bu fena yapusuna aldanma
Cevri çoktur vefa bulam sanma.
İbrahim Bey
- 8239 Mâ'sukadan aceb mi ki âşık vefâ umar
Sultan atâlar itdüđiçñn her gedâ umar.
Ahmed-i Dâ'î
- 8240 Vâlideyne sözñmñz yok ammâ
Arama gayride âsâr-ı vefâ
Sñnbñlzâde Vehbi
- 8241 Bilñrsin bî-vefâdur devr-i eyyâm
Ne gül kalur ne bñlbñl ne serencâm.
Şeyhî (Yusuf Sinan)
- 8242 Ömrñm içinde senden ger bir vefâ
göreydim
Râzî idim gamınla ömrñm tebâh olaydı
Nevres-i Cedîd
- 8243 Eyvâh efendim seni ben yâr sanırdım
Kendim gibi billâh vefâdar sanırdım.
Şeref Hanım
- 8244 Çârşñ-yı gam-ı aşkında o hurşîdveşin
Her ne dîrsen bulunur mihr ü vefâdan
gayrı.
Selânikli Es'ad

- 8245 Ezel kâtipleri tahrîr edince
Benim ikbâlîmi kara yazmışlar
Âşkı ma'sûka taksim edince
Beni bir vefâsız yâre yazmışlar.
Erzurumlu Emrah
- 8246 Dikkatler ile seyr ederiz yârî ser-â-pâ
Görmez mi idlik biz de eğer olsa vefâsı.
Bâkî
- 8246-a Sevdiğim gündən beri çektiklerim
derd ü keder
Bir vefâsız yâre düş de sen de ol
benden beter.
Ahmet Refik Aktınay
- 8246-b Acep Vefa'da mı semti, acep acep
nerede?
Ahmet Rasim
- 8246-c Allah'a sığın kimseye râm olma
cihanda
Âdemde vefa umma sen illâ bu
zamanda.
Ataullah Bey (Mehmet)

VİCDAN

- 8247 Vicdanından korkan kimseden korkmaz.
Yalnız Adam
- 8248 Vicdanımız bizi günah işlememeye,
isteklerimiz azaldığı için değil, aklımın
zın gereklerine uyarak zorlamalıdır.
Montaigne
- 8249 İyi bir vicdan en rahat yastıktır.
C. Brentano
- 8250 Azâb-ı vicdan, teşhis edilmez bir marazdır.
Abdñlhak Hamîd Tarhan
- 8251 İnsan kendi vicdanından bir şey gizleyemez.
Çehov

- 8252 Yasa olmasa dahi vicdan vardır.
Publilius Syrus
- 8253 Vicdanımız yanılmaz bir yargıçtır, biz onu öldürmedikçe.
H. de Balzac
- 8254 Vicdan ahlâkın ibresidir.
Raif Necdet Kestelli
- 8255 İnsanlar tuhaftır! Fena bir şey yapmakta olduklarını hissedecek olurlarsa mutlaka en evvel vicdanlarını susturacak bir sebep bulurlar.
Halid Ziya Uşaklıgil
- 8256 İradene hâkim ol, fakat vicdanına esir ol.
Aristoteles
- 8257 vicdan
O büyük hâkim, o kanun-ı mübîn
Tevfik Fikret
- 8258 İnsanlar kötülüğü, arzulan güçlü olduğundan dolayı değil, vicdanları zayıf olduğundan dolayı yaparlar.
John Stuart Mill
- 8259 Vicdan, onu herkes yüreğinde taşımaz; dilinde, midesinde ve hatta cüzdanında taşıyanlar vardır.
Cenap Şehabettin
- 8260 Ağızdan, kalemden çıkan vicdandan çıkmalıdır.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde
- 8261 Vicdan: İçimizde gizli bir kırbaç taşıyan o cellât. Tanık yokluğunda kendimize karşı tanıklık ettirir bizi.
Juvenalis
- 8262 Vicdan insanda Allah'ı temsil eden bir sefirdir.
Raif Necdet Kestelli
- 8263 Varsa hattâ beşerde bir vicdan, Ya gümüştedir o ya altından.
Tevfik Fikret

- 8264 Vicdan herkesin komşusunu dövmek için aldığı fakat asla kendisine karşı kullanmadığı bastonlara benzer.
H. de Balzac
- 8265 Vicdan yalan söylemez ama sık sık yanıılır ve yanıılır.
Cenap Şehabettin
- 8266 En mükemmel adalet vicdandır.
Victor Hugo
- 8267 Vicdan hürriyeti en büyük servettir.
Âkil Muhtar Özden
- 8267-a Vicdanınız temiz ise özgürsünüz demektir.
Goethe

VUSLAT

- 8268 Vuslat gene mi kaldı fasl-ı bahara.
Lâ-edrî
- 8269 Visâli öğrenince âşık-ı zâr Ziyâde müşkil olur fûrkat-i yâr.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 8270 Vuslat sizin diyârda âdet değil midir?
Nâbî
- 8271 Değil vuslat murâdı, firkatî tecdîde gelmişdir!
Şeyh Galib
- 8272 Hicr ü visal dirlir iki nesne var imiş Gördük anın birisini birisi nedür.
Kabûlî
- 8273 Bir kaç gün hicran dağryla tek kal Aynılıktan sonra hoş olur vuslat.
Genceli Nizâmî
- 8274 Hicrânı visâl, visâli hicrân bildik.
Azmizâde Hâletî

8275 Gide mi haşre kadar hüzn ile firkat
acabâ
Yoksa hâsıl ola mı yâr ile vuslat
acabâ.
Tokatlı Nurî

8276 Vuslatda doğdum, aynlık ömrüm
oldu...
Vade doldu, ölümüm vuslat oldu.
M. Rasim Mutlu

8277 Didi şol mâla benzer vuslat-ı yâr
Çoğaldıkça olur âdem tama'-kâr
Taşlıcalı Yahya Bey

8278 Visâl ummaza hicrândan ne korhu.
Şeyhî (Yusuf Sinan)

8279 Duysam ki ne şivekârdır bu
Vuslat gibi bir merâmı yok mu.
Şeyh Galib

8280 Visal erkekler için aşkın son sahifesi,
kadınlar için mukaddimesidir.
Raif Necdet Kestelli

8281 Çünkü dehrin yân var yârânı var
Vuslatın elbetde bir hicrânı var.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

8282 Yâr ile bana Nurî nasîb olmadı vuslat
Ömrün nideyim bir kuru sevdâda
tükendi.
Tokatlı Nurî

8283 Tâlib-i vuslat olma ey dil-i zâr
Bulmadı kimse 'ışkı içinde murâd.
Râmî Paşa (Abdurrahman)

8284 Eğer olmasa hicrân günü peydâ
Şeb-i vaslun bilinmez kadri kat'â.
Taşlıcalı Yahya Bey

8285 Olmaz idi derd-i 'ışka çâre
Tâ ermeyicek visâl-i yâre.
Subhîzâde Feyzî

8286 Vuslat-ı yâr isteyen yârâna olmam
âşinâ
Âşık-ı bîderd olan nâdânâ olmam
âşinâ.
Ârif Çelebi

8287 İren derdine fûrkat kürbetinün
Safâsın sürdi vuslat şerbetinün
Şeyhî (Yusuf Sinan)

8288 Katlanmalı vuslat dileyen hâr-ı cefâyâ
Her türlü belâyâ.
Mehmet Sadi Bey

8289 Dünyâda ne ikbâl ne servet dileriz
Hattâ ne de ukbâda saadet dileriz
Aşkın gül açan bülbül öten vaktinde
Yâranla tarab yâr ile vuslat dileriz.
Yahya Kemal Beyatlı

8290 Ömrün bütün ikbâlini vuslatla
duyanlar...
Yahya Kemal Beyatlı

8291 Ey vuslat! âşıkların efsûnuna râm et
Ey tatlı ve ulvi gece! Yıllarca devâm et.
Yahya Kemal Beyatlı

8292 Visâl-i yârdur âlemde maksûd
Kalanı gussa vû derd ü mihendir.
Ahmed Paşa

8293 İrmesem zevk-i vasl-ı cânâne
İsinirdim bu nâr-ı hicrâne.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi

8294 Gam yime bir gün irersün vasluma
dîrsün bana
Mev'id-i vaslun sakın rûz-ı kyâmet
olmasun.
Nahîfî

8295 Korkutmağa düşme bî-mahaldir.
Vuslat dediğim benim eceldir.
Şeyh Galib

YALAN

- 8296 Vuslatın kadrini mehcûr olmadıkça
bilmedim
Âfiyet lûtfunu rencûr olmadıkça
bilmedim.
Âtîf (Mustafa - Efendi)
- 8297 Vuslat-ı yâr için ağyâra müdârâ eyler
Zehr içer âşık-ı dil-haste şifâ
niyyetine.
Ragıp Efendi, Bursalı Ahmed
- 8298 Vuslat-ı yâr hoş safâ-y-idi, eğer fûrkati
olmaya-y-idi.
Sinan Paşa
- 8299 Zâhidün zikri cennet olmuşdur.
Âşıkun fikri vuslat olmuşdur.
Edirneli Ubeydî
- 8299-a Vuslat-ı yâre irmeğe Lûtîfî
Sabr-ı Eyyûb ve ömr-i Nuh ister.
Kırımlı Lûtîfî
- 8299-b Visâle kabiliyyet, mihnet-i hicrâna takat.
Nâbî
- 8299-c Gam-ı hecr dir ki artar elem ile aşk
zevki
Galat eylemiş Fuzûlî ki visâle tâlib
olmuş.
Fuzûlî
- 8299-d Vuslatla aklıma gelme firak!..
Ruşen Eşref Ünaydın
- 8299-e Senden irağ ey sanem şâm u seher
yanaram
Vaslını arzularam daha beter
yanaram.
Kadı Burhaneddin
- 8299-f Dün vâdeler etmişti Ümidî'ye visâlin
O mah bugün talihe gör oldu peşîmân.
Ümidî
- 8299-g Âşıkların vuslat gecesinde, gece ve
gündüz ne gezer?
Mevlâna

- 8300 Bu söz kim didiler gerçektür ancak
Ki olur yalanun dibi yakıncak.
Şeyhoğlu Mustafa
- 8301 En zâlim yalanlar, genellikle sessizlik
içinde söylenir.
R.L. Stevenson
- 8302 Yalana borçlu olduğumuz mutluluk,
gerçek mutluluk değildir.
Heinrich Heine
- 8303 Yılandan korkma, yalandan kork.
Ferit Kam
- 8304 Yalan söyleyenlerin güçlü bir belleğe
ihtiyaçları vardır.
Corneille
- 8305 Dünyayı idare eden tek bir kuvvet var-
dır: Yalan.
Raif Necdet Kestelli
- 8306 Sermaye-i şairan tükenmez
Dünya tükenir yalan tükenmez.
Râzî
- 8307 Bulmak istersen saadet söyleme asla
yalan.
Âmidî
- 8308 Yalan söyleyebilen bir kimse insan
sayılmaya, susmayı bilmeyen bir kim-
se de baş olmaya lâyık değildir.
Fenélon
- 8309 Tabibin olsa da kizbi, marizin sıhhatin
söyler.
Koca Ragıp Paşa
- 8310 Yalan kadınların korunma aracıdır; er-
kekler yanlarında silâh taşır, kadınlar
da yalanla dolaşır.
G. Gardonyi

- 8311** İnanılmayacak şeylere inanıyorum demek yalan söylemektir.
Voltaire
- 8312** Hoşumuza giden yalanları avuç dolusu yutarız da, acı gerçekleri yudum yudum içeriz.
Diderot
- 8313** Yalan bir ağaçtır yemişi gerçek Nereye çeker isen var bunu sen çek.
Ferit Kam
- 8314** Yalan kadar insanı alçaltan bir şey yoktur.
Çehov
- 8315** Yalanı söküp atmadan hakikati dikmeğe kalkışma: tutmaz.
Cenap Şehabettin
- 8316** İşe yalan karıştırmak altın ve gümüş paralar için bir halita kullanmaya benzer. Halita madene sağlamlık verir ama değerini de düşürür.
F. Bacon
- 8317** Üç çeşit yalan vardır: Zararsız yalanlar, zararlı yalanlar ve istatistikler.
Disraeli
- 8318** Rahm iderem sana deyu bir gün zaman ile
Gönlümü eyle bâri benüm bir yalan ile.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 8319** Her insan yalan söyler.
La Fontaine
- 8320** Bir kez yalan söyleyenler ikincisini de söyleyebilirler.
Henry Fielding
- 8321** "Hayatımda hiç yalan söylemedim" diyenler o dakikada bir katmerli yalan daha söylemiş demektir.
İbrahim Olcaytu
- 8322** Yalan kadar hiçbir hayvan velûd değildir: Bir yalan en aşağı on yalan doğurur.
Cenap Şehabettin
- 8323** Söylediğin yalanı kaydet ki unutmayasın.
Mektupçu Agâh
- 8324** Hakikat kadehinde yalan, yalan kadehinde hakikat sunulur.
M. Rasim Mutlu
- 8325** Mü'min-i billâh ola gör sen de berk Kizbi terk it, kizbi terk it, kizbi terk.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 8326** Yalanların en müstekrehi, ahlâh namına ihtiyar edilenlerdir.
Cenap Şehabettin
- 8327** Dikkat ediniz, yalan söyleyen, daima saygılı davranır.
Rıfat Necdet Evrimer
- 8328** Bir insan hiçbir durumda yalan söylemek özgürlüğüne sahip değildir.
Thomas Carlyle
- 8329** Yalan pek tatlı bir şey olmalı ki, bu günahı dilimizle işleriz.
Refik Halit Karay
- 8330** Yalanlar da, rüyalar gibi devam hasasından mahrumdurlar.
Falih Rıfkı Atay
- 8331** Az yalan söylenmez; yalan söyleyen her yalanı söyler.
Victor Hugo
- 8332** Merd olan kizbe tenezzül itmez Zillet-i kizbe tahammül itmez.
Nâbî
- 8333** Ah!.. Nice üstün görünümler altında yalan dolan vardır!..
Shakespeare

8334 Çok az şey biliyoruz ve çok kötü öğ-
reniyoruz: o zaman yalan söylememiz
gerekir.
Nietzsche

8335 Eylemem ölsem de kizbi ihtiyâr,
Doğruyu söyler gezer bir şâirim.
Eşref, Gelenbeli

8336 Er kişi sesli zenân
Ekseri söyler yalan.
Erzurumlu İbrahim Hakkı Efendi

8337 Aldanma rengine fâni dünyanın
Önü yalan, sonu yalan demişler.
Kalecikli Mir'âtî

8337-a Dirsün beni sarmağa cânâ ne virürler
Billâhi bunun gibi yalana ne virürler.
Necâtî

8337-b Hiçbir şey söylemeyince yalan söyle-
miş olmam.
Elisabeth Borchers

8337-c Bu güler yüzlü adam ben değilim
Yalandır kaygısız olduğum yalan.
Cahit Sıtkı Tarancı

8337-d Beni öyle bir yalana inandır ki,
Ömrümce sürsün doğruluğu.
Özdemir Asaf

8337-e Hangi kaçık olsa doğruyu söyleyebilir.
Ama yalan söylemesini bilmek, az
çok akli başında olan insan işidir.
Samuel Butler

YALANCI

8338 Yalancı sedire bir defa çıkar (oturur).
Atasözü

8339 Âteşe yansa da beyt-i kezzâb
İnanub kimse getirmez ana âb.
Sünbülzâde Vehbî

8340 Bana bir yalancı göster, sana bir hırsız
göstereyim.
George Herbert

8341 Yalancı hakikate âşıktır.
M. Rasim Mutlu

8342 Yalancıya ne tâlib ol ne râgıb
Siyeh-rûdur misâl-i subh-i kâzib.
Taşlıcalı Yahya Bey

8343 Ehl-i kizbin kelâmı uçan serçe gibidir.
Nişanî Mustafa Çelebi

8344 Yalancılar ve ikiyüzlüler her şeyi sözle
yapan yani hiçbir şey yapmayan
kişilerdir.
Demokritos

8344-a Servi Necâtî kaddüne benzer didi ise
Lûtf it sen ana kalma ki şâir yalancıdır.
Necati

8344-b Yalancının belleğinin çok iyi olması
gerekir.
Quintilianus

YALNIZ, YALNIZLIK

8345 Bazen ikiye bölünecek kadar yalnızdın.
Fazıl Hüsnü Dağlarca

8346 Yalnızlığın azâbı her işkenceden beter.
Yalnız bu kahn insanı tahrib için yeter.
Yahya Kemal Beyatlı

8347 Yalnızlık kötü bir arkadaşta iyidir.
Yalnız Adam

8348 Ey yollardan geçip gidenler, burda
Yıllarca, bir el sıkırmamış eller vardır!
Arif Nihat Asya

8349 Ne yanar kimse bana âteş-i dilden
özge
Ne açar kimse kapum bâd-ı sabâdan
gayri.

Fuzulî

8350 Gerçek dostu olmamak, yalnızlığın en
kötüsüdür.

F. Bacon

8351 Kendimi yalnız bırakmamak için bütün
gece aynanın karşısında oturdum.

Cesare Pavese

8352 Adım ne idi unuttum,
Sorulmayı sorulmayı.

Karacaoğlu

8353 Asıl yalnızken yalnız değilim!

Schiller

8354 Seilmeyen bir insan her yerde ve her
şeyde yalnızdır.

George Sand

8355 Dünyada olduğumuzu ölüm bile unut-
muşa benziyor.

Giovanni Verga

8356 Bazen kalabalıkların ortasında, tek
başına kaldığımız vakitlerdekinden
fazla yalnız değil miyiz?

Peyami Sefa

8357 İnsan kendini hiçbir yerde kanncalar
gibi kaynaşan bir kalabalığı yanp geç-
tiği zaman ki kadar yalnız hissedemez.

Goethe

8358 Uzlet kavilere vatan, zayıflara gurbettir.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

8359 Aklın da perhizi vardır: Yalnızlık.

Vauvenargues

8360 Bir insan daha var, çok şükür, evde;
Nefes var,
Ayak sesi var;
Çok şükür, çok şükür.

Orhan Veli Kanık

8361 En büyük yalnızlık: bazı kişilerle bir
arada bulunmak.

Paul Valéry

8362 Deniz fenerleri vapurlara, mütefekkir-
ler insanlara yol gösterirler. Her ikisi
de yalnızlığı sever.

Raif Necdet Kestelli

8363 Dağarcığımdaki sözcükleri öyle bir
kıymdan geçirdim ki, bu cinayetin so-
nunda ancak bir tek sözcük sağ kala-
bildi: "Yalnızlık." Kendime geldim.

E.M. Cioran

8364 Koskoca Tanrı gökler ardında,
Beyler, paşalar saltanatında,
Birçokları sefalet katında,
Dul kadın, ihtiyar kız bahtında,
Mecnun'u, Leylâ'sı vuslatında,
Kim yalnız değil ki hayatında?
Ve ölümler serviler altında.

Cahit Sıtkı Tarancı

8365 Hayata beraber başladığımız
Dostlarla da yollar ayrıldı bir bir;
Gittikçe artıyor yalnızlığımız.

Cahit Sıtkı Tarancı

8366 Yalnızlıktır denizin tek yasası,
Aşkın altın yasasıdır o.

Melih Cevdet Anday

8367 Yalnızlıktan da kurtulup yalnız kalmak
isterim.

Attilâ İlhan

8368 Dünyada yalnız olmayan ne var
Yer altında ölümler, gökte yıldız
Denizlerde yelkenliler yalnız.

Ümit Yaşar Oğuzcan

8369 Bir ben miyim yalnızlığa yenilen sen,
sen, sen.

Gülten Akın

8370 Çok denedim yoktur bu sözde yalan
Yalnızlık ancak Hâlîk'a şâyan.

Beypazarlı Havâyî

8371 Arz-ı hâl etmeğe hergiz seni tenhâ
bulamam
Seni tenhâ bulıcak kendümi aslâ
bulamam.
Galatalı Kâtibî

8371-a Ben yalnızlığımı gözlerim gibi taşıdım.
Gülten Akın

8371-b Zorlar ve çatlatır
Kabuğunu yalnızlık
İlişme
Yalnız kalsın.
Eray Canberk

8371-c Dağ başlarında telgraf direkleri
Memleket memleket çeker yalnızlığı.
Mustafa Necati Karaer

8371-d Bir gün deniz ölgündü, bir oltayla
balıkta,
Kuşlar gibi yalnız yapayalnızdım açıkta.
Şehrin eleminden bir uzak
merhaledeydim
Fânileri gökten ayıran perdeye değdim.
Yahya Kemal Beyatlı

8371-e Düşüncenin beşiğidir yalnızlık.
Ceyhun Atuf Kansu

8371-f Kişinin yalnızlığı sevebilmesi için arka-
sında, içine güven verecek anıları ol-
ması gerekir.
Nurullah Ataç

8371-g Arz-ı hâl etmeğe cânâ seni tenhâ
bulamam
Seni tenhâ bulıcak kendimi aslâ
bulamam.
Lâ-edrî

8371-h Vazgeçtim bu dünyadan; dünyamdan
geçtim ama
Seni yalnız komak var, o koyuyor
adama.
Shakespeare

8371-i Tenhalaşma ve seyrekleşme, yüksek
yaşlara doğru kendini daha çok his-
settirir. Sonra yalnızlıkların en hazini
gelir.
Falih Rıfki Atay

8371-j Gönül, ölmedinse uyan,
Bu metrukiyete inan!
Yan, istediğin kadar yan,
Ne arayan var, ne soran.
Leylâ Saz

YÂR

8372 Bir yiğide bir yâr yeter
İki seven del(i) olma mı?
Karacaoğlan

8373 Ahmed'ün aybı güzeller sevmek ise
gam değil
Yârsız kalmış cihanda aybsız yâr
isteyen.
Ahmed Paşa

8374 Ey Nesimî sorsalar kim yârin ile hoş
musun
Hoş olayım olmayayım o yar benim
kime ne.
Kul Nesimî

8375 Yârdan ayru gönül mülki durur sultânı
yok
Mülk kim sultânı yok cismi durur kim
cânı yok.
Ali Şîr Nevâî

8376 Gül dikensiz olmaz yâr dahi engelsiz.
İbrahim Şinasi

8377 Kadd-i yâre kimisi ar'âr dedi, kimi elif:
Cümlelerin maksûdu bir amma rivayet
muhtelif.
Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)

8378 Çok olur yâr velî yâr-ı vefâdâr olmaz.
Bâkî

8379 Her yiğidin devlet konmaz başına
Yâr ağlatan doyar m'ola yaşına.
Karacaoğlan

8380 Yâr dediğin demir-kale
Ya alınır ya alınmaz.
Karacaoğlan

8381 Ey Kuds'e vü Hicâz'a gidenler konak
konak
Yâr eşğin koyup ne kaçarsız Irak Irak.
Aydınlı Derviş Giyahi

8382 Bana yâr olsa yârim âlem agyâr olsa
havf etnem.
Keçecizâde İzzet Molla

8383 Goncesiz seyr-i gülîstan olmaz
Yârsız bezm-i âşıkân olmaz.
Keçecizâde İzzet Molla

8384 Yâr cevrin çekmeyince yâre yâr
olmaz kişi
Şâha kulluk kılmayınca şehriyâr olmaz
kişi.
Ahmed-i Dâ'i

8385 Gâh çıkarım gökyüzüne,
Hükmederim Kaf'tan Kafa
Gâh inerim yeryüzüne,
Yâr severim kime ne.
Kul Nesimi

8386 Dağların çektiği karın elinden
Bülbülün çektiği hân elinden
Başımı alıp giderim yârın elinden.
Âşık Veli

8387 Demir çankı giydim o da delindi
Aranm yârımı bulana kadar.
Âşık Veli

8388 Dere derin geçilmez
Suyu acı içilmez
Yân yüzü güneştir
Akla kara seçilmez.
Türkü

8389 Serden geçmek gerek yâri bulmaya
Gavvas gerek bahr-i aşka dalmaya.
Âşık Râmî

8390 Ne müşkildür cüdâ düşmek sevgülü
yârından
Husûsâ kim sefer kıla zarûretle
diyârından.
Ahmed Paşa

8391 Yılan kaydı kamışa
Su neylesin yanmışa
Mevlâm sabırlar versin
Yârinden ayrılmışa.
Türkü

8392 Eyvâh! Ne yer, ne yâr kaldı,
Gönlüm dolu âh u zâr kaldı.
Abdülhak Hâmid Tarhan

8393 Yıldızlı semâlardaki haşmet ne güzel
şey
Mehtâbâ dalıp yâr ile sohbet ne güzel
şey.
Faik Âli Ozansoy

8394 Gök yüzünde tüten olsam
Yer yüzünde biten olsam
Al benekli keten olsam
Yâr boynuna sarsa beni.
Karacaoğlan

8395 Yâr bildi hâlûmi takrîre hâcet kalmadı.
Şeyhülislâm Yahyâ Efendi

8396 Âh kim ol bî-vefâ gitdi vefâdar olmadı
Derd ü gamdan özge bir kimse bana
yâr olmadı.
Usûlî

8397 Yel estikçe neler kokar
Bâdı sabâda yâr kokar.
Kağızmanlı Hıfzı

8398 Rızâsıyla cihânda hangi âşık terk-i yâr
etti?
Enderunlu Vâsıf

- 8399 Yâr ile macerâ mı eksik olur?
Halîf (Sarı Halil)
- 8400 Sığındım sana yân kıl bana
Kaçan mahrum ola sığınan sana.
Hamzavî
- 8401 Bağda dara
Yar zilfin bağda dara
Bir vefalı yarıçın
Şam Musul Bağdad ara.
Kerkük'ten Hoyrat (Mânî)
- 8402 Candan geçer âşk geçmez yârından.
Erzurumlu Emrah
- 8403 Mâhîtaba bakamam yâr gelür hâtınma!
Zekâî, Mustafa
- 8404 Gel tabip nabzım yokla
Bak fitil yarada mı
Böyle mecnun gezdirir
Vefâsız yâr adamı.
Mânî
- 8404-a Diyâr-ı yâri terk etmekde nâcâr
olmasın kimse.
Almed Paşa
- 8404-b Âlem hoş idi ki var idi yâr
Çün yâr yok olmasun ne kim var.
Fuzûlî
- 8404-c Dime kim yârda yok cevri ü cefâdan
gayri
Ne dilerse bulunur mihr ü vefâdan
gayri.
Necâtî
- 8404-d Kâh âlem-i müşahede kâh âlem-i
hayât
Bir lâhza yârsız kalamam âdetimdir.
Sâlik
- 8404-e Sen de kendin gibi bir kâfire ol yâr da
gör
Sana derdim diyemem gel yüreğim
yar da gör.
Hâlet (Mehmed Said.)

- 8404-f Gayri bir yâr ile yok kânım aman hey
kâfir
İ'timâd etmez isen gel yüreğim yar da
gör.
Nedim
- 8404-g Benim yârim **iki** dirhem bir çekirdek
Hoppa mı hoppa...
Rakı içer, kadeh kırar
Benim yârim sırasında benden
hovarda.
Oktay Rifat
- 8404-h Gayet çoktur değil benim yaram az
Bana yârdan gayri cerrah yaramaz.
Gevherî
- 8404-i Bir hayırsız yâr için
Herkese paşam dedim.
Türkü

YARA

- 8405 Ben yazayım doğru bir söz, her
mecliste okunsun,
Niçin seni yolsunlar da eller sorguç
takınsın?
Zülf-ü yâra dokunurmuş, dokunursa
dokunsun,
Al kaşağı, gir ahıra, yarası olan
gocunsun.
Namdar Rahmi Karatay
- 8406 Cemi-i hastanın âhir emi var
Kamu zahmin cihanda merhemi var.
İbrahim bin Bâli
- 8407 Dedemoğlu böyle imiş yazılar
Sinede yarası olan sızılar.
Dedemoğlu
- 8408 Der Dadaloğlu da sözün sırası
Yara biter, bitmez dilin yarası.
Dadaloğlu

- 8409 "İyiyim", diyor. Belli ki yara daha soğumamış.
Arif Nihat Asya
- 8410 Dil yâresini andıracak yâre bulunmaz
Dünyada gönül yâresine çâre bulunmaz
Her derdin olur çâresi meşhur meseldir
Dünyada gönül yâresine çâre bulunmaz.
Hafid Bey
- 8411 Bazı yaralar vardır ki, kapanmış olsalar bile dokununca sızlarlar.
Turgenyev
- 8412 Cemi yara sagalar
Sagalmaz bala dağı.
Azerbaycan halk bayatısı
- 8413 Öyle yaralar vardır ki kolaylıkla sargısı açılmaz.
Alfred de Musset
- 8414 Yaralar değilmeden iyi edilmez.
F. Bacon
- 8415 Cerrah neyler yürekteki yareye.
Karacaoğlan
- 8416 Derdim çoktur hangi birin söyleyim
Yürekde yaralar türlü türlüdür.
Pir Sultan Abdal
- 8417 Dost yarası yaraların en derinidir.
Shakespeare
- 8418 Su serperler yaktığımız çıraya,
İlâç olmaz yürekteki yaraya.
Ruhsatî
- 8419 Toplumun yarası da, insanın yarasına benzer; çabucak unutulur.
Jean Giradoux
- 8420 Acı ve çirkin sözlerin neden olduğu dil yarası asla kapanmaz.
Pançatantra
- 8421 Kadın eliyle açılan gönül yarasını yine bir kadın eli sarar.
Refik Halit Karay
- 8422 Bir yara, hakareten çok daha çabuk unutulur.
Lord Chesterfield
- 8423 Bıçak isteyen yara için akıllı bir hekim sihirli nağmeler söylemez.
Sophokles
- 8424 Lokman gelse dahi çare bulamaz
Kimler deva bulmuş aşk yaresine.
Tokatlı Nurî
- 8425 Öyle yaralar vardır ki,deşmemek lâzımdır.
George Sand
- 8426 Yâr nerm oldukça geldi sîne-i efkârâ haz
Merhem oldukça mülâyim andan eyler yâre haz.
Şeyhülislâm Yahya
- 8427 Aşk yarasını deşen geçirir.
Publilius Syrus
- 8428 Hiçbir yara kurcalamakla iyileşmez.
Ahmet Hamdi Tanpınar
- 8429 Kalbimdeki yaralar
Sensiz geçmiş olur mu?
Mâni
- 8430 Hangi yara birden iyi olmuştur?
Shakespeare
- 8431 Yaralar vardır ki tedavi edilemez.
Georges Duhamel
- 8432 Bir aşkın açtığı yaraya ancak yeni bir aşk merhem olur.
Cenap Şehabettin
- 8433 Kalpte açılan yaraya merhem yoktur.
Hermann Sudermann

- 8434 Nurî sen bu derde düştün ne çare
Âşkın göğsünde eksilmez yâre.
Tokatlı Nurî
- 8435 Olmaz ilâç sîne-i sad-pâreme
Çâre bulunmaz bilirim yâreme
Baksa tabibân-ı cihân çâreme
Çâre bulunmaz bilirim yâreme.
Namık Kemal
- 8436 Zuhurî'yi beyhude yorman sayılmaz
Sayısı yok sinemdeki dağların.
Zuhurî
- 8437 Ezizim il yarası,
Ağırdır il yarası
Hencer kesse sağalar,
Sağamaz dil yarası.
Azerbaycan halk bayatısı
- 8438 Gül için yok yere bülbül öter ardı
arası yok
Yoklasan kuşça vücudunda anın
yarası yok.
Şuhî Mehmed Efendi
- 8439 Yâresi uşşâk-ı nalânın bilinmez
kandedir.
Hüdâyî (Âkizâde Hüseyin Efendi)
- 8440 Göze yaş geldiği yürekte baş
olduğundandır.
Enverî (İstanbul Mürekkepci-)
- 8441 Sözden olan cerahat değme keret
onulmaz.
Sinan Paşa
- 8441-a Ey tabib elden gelirse yâremi gel
emleme
Yâr elinden gelmedir bu yâreyi
merhemleme.
Everekli Seyrânî
- 8441-b Yaram var, havanlar dövmeyiz
merhem.
Necip Fazıl Kısakürek

- 8441-c Savdı mı yâresi görmeyeli yârın der
imiş
Yâreme zehr-i firâk bağladığım
bilmez mi.
Esrar Dede

- 8441-d En çok kanar en gizli yara.
Talât Sait Halman

YASA (KANUN)

- 8442 Çiğnendi yazık gene milletin ümmid-i
bülendi

Kanun diye, kanun diye, kanun
tepelendi.
Tevfik Fikret
- 8443 Olaydı yâr olaydı, yâr bâde dolduraydı
Şu garip gönlüm için kanun icâd
olaydı.
*Harputlu Hayri Bey'in muhayyer
bestesi*
- 8444 Ahlâk yasalarını çiğnemeğe hiç gel-
mez, hemen öcünü alır.
Tolstoy
- 8445 İnsanların çıkardıkları yasalarla doğa
yasaları, birbirlerine ne kadar yakın
olurlarsa yaşama da o kadar zevk-
li olur.
Voltaire
- 8446 Yasaların bittiği yerde zulüm başlar.
William Pitt
- 8447 Silâhların gürültüsü, yasaların sesini
boğar.
Montaigne
- 8448 En doğru kanûn, kanûn-i tesâdüfâtıdır.
Abdülhak Hâmid Tarhan

- 8449** Önemsiz yasalar, önemli yasaları zayıflatır.
Jonathan Swift
- 8450** Bir kişinin öğüdüne itaat etmek de bir yasadır.
Herakleitos
- 8451** Kanun çalacaz diye çıkıp orta yere Kanunu çaldılar yere.
Can Yücel
- 8452** Usa aykırı yasalara, düzeltilinceye kadar karşı çıkacağız; bu arada da söz konusu yasalara körü körüne itaat edeceğiz.
Diderot
- 8453** Yargıç merhamet gösterdi mi, kanundan eser kalmaz.
Publilius Syrus
- 8454** Kanun bir kılıçtır, onu kullanacak el ister.
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 8455** Kanunlar askerlikte sağırlaşırlar.
Cicero
- 8456** Ulus, kanunu için, sınırları için olduğu gibi dövüşmelidir.
Herakleitos
- 8457** Temel ahlâk ilkeleri yoksa boş yasalar ne işe yarar.
Horatius
- 8458** Özel servete dokunan yasalar, zekâ oyunlarını geliştirmekten başka bir işe yaramaz.
H. De Balzac
- 8459** Bize, Âsım, ne şunun yumruğu lâzım, ne bunun;
Birinin pençesi ister yalnız: kanunun.
Mehmet Âkif Ersoy

- 8460** Hiçbir yasa herkes için yeterince iyi değildir.
T. Livius
- 8461** Kendilerine boyun eğmedikçe iyi kanunlar iyi bir hükümet kuramaz.
Aristoteles
- 8462** Yasalar, örümcek ağları gibidir; güçsüzleri, yoksulları yakalar, zenginleri, güçlülere bırakırlar.
Anakharsis
- 8463** Kanunlar doğru oldukları için değil, kanun oldukları için yürürlükte kalırlar.
Montaigne
- 8464** Kusuru, hatası olmayanın kanuna ihtiyacı yoktur.
Menandros
- 8465** İşkencelerin en kötüsü yasalarla işkence etmektir.
F. Bacon
- 8466** Kötü yasalar, zulmün en kötü çeşididirler.
Edmund Burke
- 8467** Aslanla öküz için aynı yasa, eziyettir bu.
William Blake
- 8468** Benim hizmet ettiğim yasalar küçük parmağımı bile köle etmeğe kalksalar, nereye olsa gider başka yasalar arardım.
Montaigne
- 8469** Hiçbir yasa geveze bir kadını konuşmaktan alıkoyamaz.
Rémy de Gourmont
- 8470** İngiliz yasaları kötülüğü cezalandırır. Çin yasaları ise daha fazlasını yapar, erdemi ödüllendirir.
Oliver Goldsmith
- 8470-a** Arzularımıza alet olacak yasalara dört elle sarılmaz mıyız biz?
Goethe

YAŞ

- 8471** Kadınlar için otuzuncu yaş, sanki bir uçurumun üzerine kurulmuş çürük köprüdür: En kabadayları bile oradan geçmek için senelerce düşünürler.
Agâh İzzet Yazgaç
- 8472** Gerçek yaşını söyleyen kadına inanmamalı. İnsana bunu söyleyen kadın her şeyi söyler.
Oscar Wilde
- 8473** Yaş artmakla budalalık eksilmez.
Hebbel
- 8474** Her yaşa ânz marazlar ve onların ilâçları vardır.
Hüseyin Rahmi Gürpınar
- 8475** Yaş da aşk gibidir, saklanmaz.
Thomas Dekker
- 8476** Yaş, kadının en büyük sımdır.
Rıfat Necdet Evrimer
- 8477** On altı yaşında bir kızı, sevdiği bir erkeğin sesine karşı koruyacak kadar uyanık bir nöbetçi yoktur.
Alexandre Dumas fils
- 8478** Her yaşın kendine göre bir zayıf tarafı vardır.
André Roussin
- 8479** Yirmi yaşında istek, otuz yaşında zekâ, kırk yaşında akıl önemlidir.
Benjamin Franklin
- 8480** On beş yaşında kendimi öğrenmeğe verdim; otuz yaşında irademe sahip olabildim; kırk yaşında seziş yoluyla her şeyi kavradım; yetmiş yaşında doğru olan şeylere zarar vermeden kalbimin isteklerini yerine getirebildim.
Konfüçyüs
- 8481** Yaş, yokuşta bellidir.
Rıfat Necdet Evrimer
- 8482** İnsanın yaşı, ruhunun gençliğine ya da yaşlılığına bağlıdır.
Thomas Mann
- 8483** Bir kadın kendi kızından on yaş daha genç görüldüğü sürece gayet memnundur.
Oscar Wilde
- 8484** Her yaşın kendine özgü kuralları, görevlerini, erdemleri vardır.
J.J. Rousseau
- 8485** Akıl yaşta değil baştadır, fakat akıl başa yaş getirir.
Cenap Şehabettin
- 8486** Yaş ağır basınca bedenimiz üstüne Aşınan çarklar zor döner olunca Kafa sendeler, saçmalar, sayıklar.
Lucretius
- 8487** Yaş ilerledikçe duygular yoğunlaşır. İnsan her gün çok önemli bir şeyini yitirir ve onu geri getiremez. İnsan böylece parça parça ölür...
J.J. Rousseau
- 8488** Başımın gönlümü edemem eş Biri yüz yaşında biri yirmi beş.
Celâl Sahir Erozan
- 8489** Yaş otuz beş! Yolun yansı eder.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 8498-a** Her yaş kendi avuntusunu da beraber getirir.
Falih Rıfkı Atay

YAŞAMAK

- 8490 Hemen yaşamaya bakın dinlerseniz
beni
Dem bu dem, devşirin hayatın
çiçeklerini.
Pierre de Ronsard
- 8491 Ve yaşamak sen ne kadar büyüksün.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 8492 Herkes ölmek için yaşar, düşmek için
yükselir.
Marlowe
- 8493 Yaşamak hem vazifedir,
Hem hakkdır Âdem oğluna.
Tevfik Fikret
- 8494 İnsanın hayata karşı ödevi yaşamaktır.
Eugenie O'Neill
- 8495 Gamsız insanlara eğlence gelirmiş
yaşamak;
Yüreğin hisli mi işkencedesin, tâlihe
bak.
Mehmet Âkif Ersoy
- 8496 Bir kadın ya kendi yaşamını sürmek
için yaşar, ya da yaşamadığına yakın-
mak için.
D.H. Lawrence
- 8497 Sevmek, iki kez yaşamaktır.
George Sand
- 8498 Sevmediğiyle yaşamak, sevgilinin
aynılmasından da berbattır.
La Bruyère
- 8499 Öldükten sonra yaşamak isterseniz,
ölmez bir eser bırakın.
Hz. Ali
- 8500 Yaşamak ne kadar güç, ey yorgun
yüreğim!
Henri-Frédéric Amiel

- 8501 İnsan hayat ile yaşarsa gönül ümid ile
yaşar.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 8502 Yaşamak için yemeli, yemek için
yaşamamalı.
Molière
- 8503 Yaşamak
bu âni yaşamaktır.
Asaf Hâlet Çelebi
- 8504 İnsan iyi yaşamalı ve vaktinde
arabasını çekmeli.
Antonio Fogazzaro
- 8505 Hayatını fedâ etmeyi
Göze alamıyan yaşıyamaz.
Schiller
- 8506 Billâh yaşamak yerde sürüklenmeğe
değmez.
Tevfik Fikret
- 8507 İyi yaşamak için kısa bir süre yeterin-
ce uzundur.
Cicero
- 8508 Hayatı kaybetmekten daha acı birşey
vardır: Yaşamının mânasını kay-
betmek.
Burhan Toprak
- 8509 Bu dünyada yalnız yaşamıyoruz.
J.B. Priestley
- 8510 Eğer insanın yalnız yemekle yaşasay-
dı çok yiyecekler daha çok yaşarlardı.
Genceli Nizâmî
- 8511 Çok yaşayıp mihnet ile ölmeden
Az yaşayıp dem sürmesi yeğ imiş.
Dadaloğlu
- 8512 Hepimiz başkalanna göre yaşıyoruz.
Witold Gombrowicz
- 8513 Yaşamak mı, yoksa ölmek mi, mesele
bunda.
Shakespeare

- 8514** Güneşe açılan her gözde yaşamak hazzının pıltısı vardır.
Sabahattin Eyuboğlu
- 8515** Bize yaşamayı, hayat geçtikten sonra öğretiyorlar.
Montaigne
- 8516** Yaşamak bir masal.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 8517** "Yaşayacağım" demek, inan bana, akıllı işi değil; çünkü yarı çok geç olabilir, bugün yaşa.
Martialis
- 8518** Çok yaşamak elimizde değil, fakat namımızı çok yaşatmak elimizdedir.
Cenap Şehabettin
- 8519** Şuna inanıyorum ki dünyada yaşamak bir yorgunluk değil, bir eğlencedir; ama sadelik ve bilgelik içinde yaşamak koşuluyla.
Thoreau
- 8520** Başkasının keyfine göre yaşamak ne büyük sefalettir.
Publilius Syrus
- 8521** Yaşamak, insanı delirtecek kadar tatlı bir şeydir.
Heinrich Heine
- 8522** Yaşamak zevki nedir bilmez ölümden korkan.
Yahya Kemal Beyatlı
- 8523** Yaşamayı güzelleştiren her şeyin esirgenmeye ihtiyacı vardır.
Ludwig Tieck
- 8524** İmtidatı hayatı insanın Mevî eczayı âne bölmektir
Düşünürsen tereddüt etmezsin
Yaşamak her dakika ölmektir.
Ferit Kam
- 8525** İyi yaşamayı öğrenmek ömür boyu sürer.
Seneca
- 8526** Öyle yaşa ki az bile yaşamış olsan yaşamış olasin.
Cenap Şehabettin
- 8527** Yaşamak ne kadar güç olursa, insanoğlu acılara o kadar çok tahammül eder.
Alain
- 8528** En çok yaşayan insan, en çok yıl sayılmış olan değil, fakat hayatı en çok hissetmiş olandır.
J.J. Rousseau
- 8529** Bir başkasına bağlı yaşamak yürekler acısı ve belâlı bir şeydir.
Montaigne
- 8530** Yaşıyor ama, bilmiyor yaşadığını.
Ovidius
- 8531** Bizi yaşatan, bizi rahatsız eden konulardır.
M. Rasim Mutlu
- 8532** Yaşamak için aldanmak lâzımdır.
Mektupçu Ağâh
- 8533** İnsan nasıl ölebilir,
Yaşamak bu kadar güzelken?
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 8534** Aıştığımız bir şeydi yaşamak.
Cahit Sıtkı Tarancı
- 8535** Ağaçlar ki gelecek kuşlardan emin;
Emin olmak isterim, yaşamaktan.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 8536** Tek kollu da kalsam,
Kötürüm, damlalı da olsam,
Sökülse de bütün dişlerim,
Ne mutlu bana yaşıyorsam.
Maecenas

- 8537** Şu dünyada insanca yaşamak da
yoksa
Ne kalıyor geriye, yüzyıllardan?
Behçet Necatigil
- 8538** Yaşamak ummaktır.
Suat Taşer
- 8539** Şişede durduğu gibi durmaz ki kâfir
Tutar insana yaşamayı sevdirebilir.
Metin Eloğlu
- 8539-a** Her şeyden önce yaşıyorum, hariku-
lâde bir şey bu.
André Gide
- 8539-b** Bir çocuk gibi şaşarak yaşamak.
Nazım Hikmet
- 8539-c** Ne var ki şu dünyada yaşamak kadar
güzel.
Mustafa Necati Karaer
- 8539-d** Yanımda olsan da sensiz de
Yaşamak kalb yarısı.
Selâhattin Batu
- 8539-e** Sürgünde yaşamak insanı daha çok
milliyetçi yapıyor.
Oktay Akbal
- 8539-f** Mademki didinmez, edemez,
uğraşamazsın
İksir-i bekâ içsen, emin ol yaşamazsın.
Mehmet Âkif Ersoy
- 8539-g** Sadece kendisi için yaşayan kötü ya-
şıyor demektir.
Alfred de Musset
- 8539-h** A dan Z ye kadarmış yaşamak
Biz A dedik durduk.
Ayhan Kırdaş
- 8539-i** Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
Ve bir orman gibi kardeşçesine.
Nazım Hikmet

8539-j Nedir yaşamak
Yaşamamışsa.
Fazıl Hüsnü Dağlarca

8539-k Yaşamak görmektir.
Orhan Pamuk

YAŞLI, YAŞLILIK

- 8540** Elem, keder, sıkıntı, yaşlılığın yansıdır.
Hız. Muhammed
- 8541** Vücut kocar amma gönül kocamaz
Güzel seven âşk ihtiyar olmaz.
Rahmî
- 8542** Sakin, lekesiz, zevkî bir hayattan
sonra gelen yaşlılık rahat ve tatlı olur.
Cicero
- 8543** Sen de mi hâlâ esîr-i zülf-i yâr
olmaktasın.
Uslan ey dil, uslan artık, ihtiyar
olmaktasın.
Recâizâde Mahmud Ekrem
- 8544** Hiç durmadan, öğrenen öğrenen yaşla-
nıyorum.
Solon
- 8545** Yaşlanmak, olabirirliğin azalmasıdır.
Paul Valéry
- 8546** Yaşlılık, ikinci ve yürekler acısı bir ço-
cukluktur.
Gandhi
- 8547** İhtiyar gibi hareket eden genç bir bu-
dala, genç gibi hareket eden ihtiyar
bir delidir.
Cenap Şehabettin

- 8548 Yaşlılık, kendini belli etmediği için çok tehlikeli bir derttir. İnsan bu derde farkına varmadan düşer.
Montaigne
- 8549 Yaşlılık da bir konuktur, onu ağırlamak gerekir.
Harîf
- 8550 Yaşlılık, iyi olmaz bir hastalıktır.
Seneca
- 8551 Hanımlar arasında çirkin olmadığı gibi, erkekler arasında da yaşlısı yoktur.
Oliver Goldsmith
- 8552 Cevânlık âlemin yâd itmeyen bir pîr yoktur, yok.
Hersekli Ârif Hikmet
- 8553 İnsan gençlik hatalarını, yaşlılığına kadar sürüp götürmemeli, çünkü yaşlılığın da kendi kusurları vardır.
Goethe
- 8554 İhtiyarlara saygı göster ve onları aziz tutmayan gençlere darıl.
İbn-i Sina
- 8555 İnsan gençliğinde özlediği şeylere yaşlılığında bol bol kavuşur.
Goethe
- 8556 İhtiyarlık çocukluğun ikinci tab'dır.
Raif Necdet Kestelli
- 8557 Yaşlıların güneşe olduğu kadar sevgiye de ihtiyaçları vardır.
Victor Hugo
- 8558 Kadınlar yaşlılıktan ölmekten daha çok korkarlar.
Mohammed Hecâzî
- 8559 Bir yaşlının daha öğreneceği varsa, o da ölmeyi öğrenmektir.
J.J. Rousseau
- 8560 Pîrâne nasihat etseler de Ben nerdeyim? İhtiyâr nerde.
Muallim Nâci
- 8561 Kadınların cehennemi yaşlılıktır.
La Rochefoucauld
- 8562 Çenesi düşmedikçe ihtiyarlar az söylerler. Hayat onlara sözün faidesizliğini öğretmiştir.
Cenap Şehabettin
- 8563 Yaşlılığın başkaları gibi bizim de başımıza geleceğine bir türlü inanamayız.
André Maurois
- 8564 Vücut yaşlandıkça kafa da yaşlanır.
Aristoteles
- 8565 Yangın eski binaları, aşk ve ihtiras da yaşlıları çabuk yakar ve yıkar.
Raif Necdet Kestelli
- 8566 İnsan ihtiyar olmaya karar verdiği gün ihtiyardır.
Jean Anouilh
- 8567 Yaşlılığın trajedisiz, insanın yaşlı olması değil, belki genç olmasıdır.
Oscar Wilde
- 8568 Bir orospu için ilk ölüm yaşlılıktır.
Alexandre Dumas fils
- 8569 İhtiyar olup genç gözükmek herhalde genç olup ihtiyar görünmeden hayırlıdır.
Cenap Şehabettin
- 8570 Havanın değiştiğini haber veren genç uzuvlar değildir, bunu önce yaşlı kemikler sezerler.
Friederic Hebbel
- 8571 Yaşlı olmasını bilen pek az insan vardır.
La Rochefoucauld

- 8572** Göricek pîrleri ikrâm it
İhtiyacı var ise in'âm it.
Sünbülzâde Vehbi
- 8573** Yaşlılık, gençlikten daha âdildir.
Aiskhylos
- 8574** Yaşlılık yalnız gelmiyor; türlü dertleri,
türlü acıları da birlikte sürüklüyor.
Plautus
- 8575** Gençlik bir hata, orta yaşlılık bir mü-
cadele ve yaşlılık ise pişmanlıktır.
Benjamin Franklin
- 8576** Her ki işkun yolında kıldı sefer
Nevcûvân gidiyise pîr gelür.
Ahmed-i Dâ'i
- 8577** Gerçekten birbirine bağlı bir çift için,
gençliğin elden gidişi bir felâket de-
ğildir; birlikte yaşlanma tatlılığı, yaşlanma
acısını unutturur.
André Maurois
- 8578** Yaşlanmak, insanları sevmek için ge-
reken gayretten vazgeçmek demektir.
Edmond Jaloux
- 8579** Bence yaşlılıkta en acı şey, o yaşa
gelen insanın başkalarına sıkıntı verdi-
ğini hissetmesidir.
Caecillus
- 8580** Yaşlılık, ölümden çok daha korkunçtur.
Juvenalis
- 8581** İhtiyarlık, gençliği ve yeniliği çekeme-
diğimiz, yeniliklerin zevkine varamadı-
ğımız, kadın için artık enteresan ola-
madığımız ve fedakârlığı göze alama-
dığımız zaman başlar.
Refik Halit Karay
- 8582** Yaşlılık, bütün hastalıkların limanıdır.
Bion

- 8583** Yaşlıların mala, makama böylesine
sanılmaları arzu ve hıstan değil, yaşlı-
lıklarını unutmak içindir.
Mohammed Hecâzî
- 8584** Yaşlılar vardır ki bütün bir neslin sesi-
ni duymamazlıktan gelirler. İnsan sağır
oldu mu, dilsiz de olmalı ki hak yerini
bulsun; çünkü duymadığımız bir şey
üzerinde söz söylemeğe hakkınız
yoktur.
Alfred de Musset
- 8585** Yaşlı kişilerin kendilerini fazla salıver-
meleri ya da süse düşmeleri, onları
daha buruşturur, yaşlanmayı daha da or-
taya koyar.
La Bruyère
- 8586** Çekilmez bir belâdır ihtiyarlık
Eğer üstünde varsa bir de darlık.
Neyzen Tevfik Kolaylı
- 8587** Hiç kış ola mı fasl-ı bahâr ile berâber
Devlet o değildir geliyor pîr iken ekser.
Mehmet Sadi Bey
- 8588** Bu defa farkına vardım ki
ihtiyarlamışım,
Hayatı bir camının ardında gösteren
tılsım
Bozulmuş anlıyorum, çıktığım
seyahatte.
Cihan ve ben değiliz artık eski halette.
Yahya Kemal Beyatlı
- 8589** Geçti sevdâlarla ömrüm, ihtiyâr
oldum bugün,
Ak-pak olmuş saçlarımla bî-karâr
oldum bugün.
Hüseyin Sîret Özsever
- 8590** Etin gevşemesine bir başka ad
bulmak gerek
Zira, ihtiyarlamak demek
Kendinden başka hiç kimseyi
sevmemek demek.
Nâzım Hikmet

İdam mahkûmlardır aslında ihtiyarlar
Ölüme koşullanmış bütün davranışları
Yorgun öksürükleri oturup kalkışları.
Attilâ İlhan

Yaşlanmak bir marifet değildir,
Yaşlılığa katlanmak marifettir.
Goethe

İnsan, yaşlanmak istemezse, yaşlanmaz.
George Sand

YAZMAK

Yazısı ile okuyucularını yükseltmeyen
muhanir ancak bir kâiptir.
Cenap Şehabettin

Kolayca yazılmış hiçbir şey olgun değildir.
Dostoyevski

Her zaman yazabileceğimi hiçbir zaman yazmam.
Paul Valéry

Bir kimse iyi bir yazarsa, iyi sözler söylerse evini ormanlar içinde bile kursa, insanlar onu arar bulurlar.
Emerson

Yazulmaduk yazuya nokta konmaz
Açılmaduk varaktan hat okunmaz.
İbni Kemal (Kemalpaşazâde)

Okuyanım üç kişi de olsa bu, yazma-
ma kâfi sebeptir
Arif Nihat Asya

YEMEK

8598

Yemeklerin en kötüsü, tokların çağırıldığı, açların çağırılmadığı düğün yemeğidir.
Hız. Muhammed

8599

Böyle bahşeylemiş kaza vü kader
Kiminin aşısı zehr ü kimin şeker.
İbrahim Bey

8600

Ey birâder, her taâmın lezzeti tuzdan çıkar,
Tuz-ekmek kadri bilmeyen, âkıbet gözden çıkar.
Atasözü

8601

Az ye, az söyle, az incit.
Genceli Nizâmî

8602

Bir adamın yemeği iki kişiyi aç bırakır.
Atasözü

8603

Etibbânın budur pend ü kelâmı
Sakın ifrât ile yime taâmı.
Firdevsî-i Rûhî

8604

Lezzetli yemek demek, zehirli zevk demektir.
Lesage

8605

Zehr ile pişen aşısı
Yemeğe kim gelir.
Yunus Emre

8606

İyi bir çömlekte kötü yemek de pişer.
Enrique Larreta

8607

Kokutmadan yemez eti ayılar.
Seyranî

8608

Peynir eklemek yesem de, keklük yesem de gene doyanım.
Schiller

8609

Eksik olsun zilletle elde ettiğin yemek!
Tenceren kaynıyor, şeref devrilmiş.
Şeyh Sâdî

Yetenek (Kabiliyet)

8610 Yeni bir yemeğin bulunuşu, insanı,
yeni bir yıldızın bulunuşundan çok da-
ha mutlu kılar.

Brillat-Savarin

8611 Bu âlem rüyâ âlemi! Kâbus görmek
istemiyorsan, az ye: Dünyayı az ye!

M. Rasim Mutlu

8612 Az yemekdir âdeme mahz-ı şifâ
Çok yemekden olur emrâz-ı belâ.

Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)

8613 Çok sakladığımız yemek, bizden ekşi-
mek suretiyle intikam alır.

Cenap Şehabettin

8614 Gamını Hamdî çeker la'lüni gaynlar
emer

Hoş dediler bunu kim kiime yemek
kime emek.

Hamdullah Hamdî

8615 Yimezsen yir bulunır gözün aç.

Âmidî

8616 Yimek ü uyumak hayvân işidür.

Şeyhoğlu Mustafa

8617 Kimi atlası beğenmez giyesi
Kimi arpa etmeği bulmaz yiyesi.

Boyacioğlu

8618 Haramdır yemek ol kişinin aşın
Ki sofra bigi karşı büze kaşın.

Gülşehrî (Hoca Mesud)

(Ferhangname-i Sa'dî'den çeviri)

8619 Ko Ferhâd ile Mecnûnu belâ-yi aşkı
benden sor

Ta'âmun lezzetin bir ağzın dadın
bilenden sor.

Fevrî

8619-a Fakat sakın çekinmeyin, yeyin, yutun,
hapır hapır...

Yeyin efendiler yeyin, bu hân-ı iştiâ
sizin.

Doyunca tiksinnca çatlayıncaya kadar
yiyin!

Tevfik Fikret

8619-b Koyuna gel kuzucağım der idi
Söğüşünden doya doya yer idi.

Lâ-edrî

YETENEK (KABİLİYET)

8620 Hicâb etsin tabiat yerde kalmış
kabiliyetten.

Nâmık Kêmal

8621 Yaptığı tüm kötülükleri bilecek kadar
yetenekli insan yoktur.

La Rochefoucauld

8622 Yeteneği olmayan birini terbiye etmek,
kubbede ceviz durdurmak gibidir.

Şeyh Sâdî

8623 Yeteneği olan için, bu dünya dilsiz de-
ğildir.

Goethe

8624 Kaabiliyetdir husûl-i matlabin
sermayesi

Elde istidâd olunca kâr kendin
gösterir.

Çelebizâde Âsım

8625 Eğer kaabiliyet yok ise sende
Ne faide şeyhin kerametinden.

Erzurumlu Emrah

8626 Yetenek yükselmek içindir, alçalmak
için değil.

J.J. Rousseau

8627 Yeteneklerimizin de yemişler gibi bir mevsimi vardır.

La Rochefoucauld

8628 Yaşadıkça, insanın irade gücüyle duyguları değil, anlayış yeteneği artar.

La Rochefoucauld

8629 Hak atâ kılmak dilese kulına Kabiliyyet yog ise de bulına.

Abdurrahim Karahisarî

8630 Yeteneği meydana getiren doğadır, harekete geçiren ise talih.

La Rochefoucauld

8631 Belâ olur ziyâde kaabiliyyet.

Taşlıcalı Yahya Bey

8632 Toplum, asıl yetenekten çok sözde yetenekleri ödüllendirir.

La Rochefoucauld

8632-a Kabiliyyet dâd-ı Hak'dır her kula olmaz nasîb.

Lâ-edrî.

8632-b Yetenek sükûnet içinde, Karakter hayatın akışında oluşur.

Goethe

YIL

8633 Yıllar, bütün omuzlara aynı ağırlıkta çökmez.

Simone de Beauvoir

8634 Bir şey koparır bizden, yıllar, akıp giderken.

Horatius

8635 Kötü bir yıl olunca ümidinizi kesmeyiniz. Hemen ardından bir değil iki yıl, hem de güzel iki yıl gelebilir.

Paul Bourget

8636 Geri veren yok yılların bizden aldığını.

Ovidius

8637 Yel ayırtlar tahılından samanı Yıl ayırtlar yahşısından yamanı.

Boyacıoğlu

8637-a Yıllar!.. Onlar türlü türlü vukuatı beraber sürükleyerek ne çabuk geçer.

Halid Ziya Uşaklıgil

8637-b Yılların gelecekleri insana ne kadar uzak, geçmişleri ne kadar yakın gelir.

Falih Rıfkı Atay

YILAN

8638 Yılana yumuşak diyi el sunma.

Atasözü

8639 Yuvasını yakmadıkça yılanın kökü kesilmez.

Cenap Şehabettin

8640 Zülfün öldürdü beni la'lünü nuş eyler iken

Gerçi dirlerdi yılan sokmaz içerken kişi su.

Hamdullah Hamdî

8641 Hatarlu işde gey fikr eyle ewel Yılana sunmagıl yumuşak diyü el.

Güvâhî

8642 Nerde kim gül ola hân olur Kande bir genc açılsa mân olur.

Kara Fazlî

8643 Yılan kanyıcak ejdeha olur.

Yazıcıoğlu Ali

(Tarih-i Âl-i Selçuk'tan çeviri)

8644 Yılan ve kuyruğuörüyü kendi evinden alıp konşu evine bırakmak eyü olmaz.

Yazıcıoğlu Ali

(Tarih-i Âl-i Selçuk'tan çeviri)

8645 Zaman verici olma düşmanına
Zamanla yılanlar evren olur.
Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Kelile ve Dimne'den Çeviri)

8646 Gördüğün deliğe parmağın sokma
Ya akrep çıkar ya yılan demişler.
Uluborlulu Lûtfî

8647 Yılanı küçükken ez, büyütme ha
Büyütürsen olur başına belâ.
Tosyalı Mestî

8648 Söylenir âlemde elbet tutulur
İlin eli ile yılan demişler.
Refikî

8648-a Derisini değiştirmeyen yılan ölür.
Nietzsche

YİĞİT, YİĞİTLİK

8649 Ekmeğin iyisi deneden, yiğidin iyisi
anadan olur.
Atasözü

8650 Yiğidin başına gelmedik hâl olmaz
Başına gelene gülmeli değil.
Kul Hüseyin

8651 Bir yiğit düşünce kaldıran olmaz.
Âşık Kerem

8652 Yalnız taştan duvar olmaz yıkılır
Koç yiğide emmi, dayı, ün gerek.
Dadaloğlu

8653 Kır atın san donlusu
Yiğidin gözü kanlısı
Güzelin göğsü benlisi
O da Aydın ilind'olur.
Dadaloğlu

8654 Yiğitlere ardır vermek yurdunu.
Pir Sultan Abdal

8655 Cahille konuşma sözünü bilmez
Kötüyle konuşma meydanı olmaz
Konuş yiğit ile kahpelik gelmez
İden ile gider ünü yiğidin.
Serdârî

8656 Yürü yiğit yürü yolundan kalma
Her yüze güleni dost olur sanma
Ölümden korkup da sen geri kalma
Yiğidin alınına yazılan gelir.
Dadaloğlu

8657 Atı olan ata biner atlanır
Er yiğitler her cefaya katlanır
Yiğit gölgesinde yiğit saklanır
Kötünün gölgesi hem dalı olmaz.
Deli Boran

8658 Yiğidi kılıç kesmez, bir kötü söz öldürür.
Atasözü

8659 Yiğidin eyisini neden bileyim
Yüzü güleç kendi yaman olmalı
Kasavet serine çıktığı zaman
Gönlünün gamını alan olmalı.
Karacaoğlu

8660 Kınında uyuyup duran hançer
paslanır
Evinde uyuyup duran yiğit yağlanır.
Resul Hamzatov

8661 Şecâat gösterip tehlikeye düşmekten
ise tehlikeye düştükten sonra şecâat
göstermelidir.
Abdülhak Hâmid Tarhan

8662 Şecâat arz ederken merd-i Kıbtî
sirkatin söyler.
Koca Râgip Paşa

8663 Kolaydır ölümü küçümsemek başımız
dertteyken,
Daha yiğittir başına gelene katlanan.
Martialis

8664 Yiğitlik hoş zinet idi, eğer pîrlük gelüp bozmayayidi.
Sinan Paşa

8665 Er odur hak yoluna baş oynaya
Döşekte ölen yiğit murdar bolur.
Kadı Burhaneddin

8666 Ben yiğidim deye tafiralar satma
Sırtı yere gelmez pehlivan olmaz.
Merdümî

8666-a Yiğidi sinamadan kötölemek olmaz.
Kemal Tahir

8666-b Kahr çekmeyince yiğit hiç pişmez.
Gevherî

YOL

8667 Hedef-i maksûd, doğru yoldan gidenlere yakındır.
Abdülhak Hâmid Tarhan

8668 Kişi dünyâda sa'y itmek gerekdür
Yolun togrusına gitmek gerekdür.
Behiştî (Vizeli Ramazan)

8669 En kısa yol sarp yollardır.
Ibsen

8670 Aşk yolunun garip yokuşları ve inişleri vardır. Çıkarken baş döner, inerken gönül bulanır.
Cenap Şehabettin

8671 Hiçbir yol yoktur ki sonu olmasın!
Hâfız Şirazî

8672 Dostum beni ısmarlamış gel diye
Gideceğim amma yol bozuk bozuk.
Pir Şultan Abdal

8673 Düz yolda da sürçer insan.
Çehov

8674 Vermez selâm o serv-i hırâman gelip geçer
Yollarda ömr-i âşık-ı nâlân gelip geçer.
Nazim

8675 Hiçbir yol aşılamayacak kadar yüksekte geçmez.
Hans Christian Andersen

8676 Yolcular yanılır, yollar yanılmaz.
Seyranî

8677 Dönemeci olmayan yol uzun görünür.
Sean O'Casey

8678 Hanımefendilere giden yol oda hizmetçilerinden geçer.
Lessing

8679 En iyi yolu bulmak en kötüsünü bulmaktan çok daha kolaydır.
Sir Thomas More

8680 Zâd-ı rahın düşünen yolda meşakkat çekmez.
Keçecizâde İzzet Molla

8681 Visâl ummaza hicrândan ne korhu
Yolu togruya zindandan ne korhu.
Şeyhî (Yusuf Sinan)

8682 Kötü yolda en sağlam araba bile sarsılır, hatta uçuruma düşebilir.
Resul Hamzatov

8683 Yolun doğrusuna giden insanların kimseye ihtiyacı yoktur.
Schiller

8684 Ben doğru yolda kaybolmuş kişi görmedim.
Şeyh Sâdî

8685 Herkesin yolu ayrı.
Dostoyevski

8686 İşkun yolu cevrün gibidür nâmütenâhi
Ne ana nihâyet bulunur ne buna gayet.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

8687 Allah'a giden yol, gökteki yıldızların sayısı kadardır.

Âli Müzeyyin

8688 Yollar yürüdükçe daha uzuyor.

Feyzi Halıcı

8689 Allah'a dayan, sa'ye sanlı,
hikmete ram ol..

Yol varsa budur, bilmiyorum, başka çıkar yol!

Mehmet Âkif Ersoy

8690 Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece.

Âşık Veysel Şatıroğlu

8691 İki tane doğru yol yoktur.

Yalnız Adam

8692 Dostlarla da yollar ayrıldı bir bir
Gittikçe artıyor yalnızlığımız.

Cahit Sıtkı Tarancı

8693 Güzel ile yola gitmek güzeldir.

Âşık Çelebi (Pîr Mehmed)

8694 Bana yolun sonu budur denmedi,
Ben ömrümü harcadım bu yollar
tükenmedi.

Faruk Nafiz Çamlıbel

8695 Doğru gitsem yollar komaz
Büyük yollar boynum gibi.

Dertli

8696 Tarîk-i bâde-perestî harâbezâra çıkar.

Muallim Naci

8697 Yollar bir yumaktır, uzun dolaşık.

Necip Fazıl Kısakürek

8698 Pür-hatardur reh-güzâr-ı aşk bin baş
bir pula.

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi

8699 Ulu yol şahsı ulu şehre yeder
Kiçi yol dağlar arasına gider.

Gülşehrî (Hoca Mesud)
(Mantiku't-Tayr'dan çeviri)

8700 Rehber olmadın gidersen raha sen
Geh düşersin balçığa geh çaha sen.

Sinan Paşa

8701 Her ne kadar yüksek olursa dağlar
Yollar üzerinden aşar demişler.

Şerîfî

8701-a Cehennem olsa gelen karşımda
söndürünüz!

Bu yol ki Hak yoludur, dönme
bilmeyiz yürürüz.

Mehmet Âkif Ersoy

8701-b En kısa yol, sarp yollardır.

Henrik Ibsen

8701-c Yollar bir ip, dağlar düğüm,
Çözüle çözüle bitmez.

Bekir Sıtkı Erdoğan

8701-d Yol yok aşam, iş yok koşam.

Atasözü

8701-e Yalnız sen değilsin hasret çeken,
Her yolun sonunda bekleyenler var.

Şinasi Özdenoğlu

8701-f Dün sizi bekledim o yollarda.

Yahya Kemal Beyatlı

8701-g Yollar
Ki gider kimsesiz, tehî, ebedî.

Ahmet Haşim

8702-h Nicelerin gelmez yola gönderdi;
Bir aylık, bir yoksulluk, bir ölüm.

Karacaoğlu

YÜK

8702 Gariptir, yükü çeken manda ses
çıkarmaz da kağı inler.

Cenap Şehabettin

YÜKSEK, YÜKSELME

- 8703** Bir vücudun en ağır yükü, bastığı yeri bilmeyen başıdır.
Mektupçu Agâh
- 8704** Bende olan derdi, hicran yükünü Ne gergedan taşır ne de fil çeker.
Âşık Şenlik
- 8705** Yük değildir kendüye sırtında ham-mâlin semer.
Kuburîzâde Havâyî
- 8706** İnsana dil yükü en ağır yüküdür.
Salburcuoğlu
- 8707** Derler yük altında bir eşek kalır.
Salburcuoğlu
- 8707-a** Bakmaz yüzüme dilber bana âşıkdur deyu
Deldi bağnım cevri ile bu yüke lâıykdur deyu.
Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)
- 8707-b** Yüküm var, bulamaz pazarlar dirhem.
Necip Fazıl Kısakürek
- 8707-c** Yük ne kadar hafif olsa, zamanla ağır-laşır.
Vedat Nedim Tör
- 8707-d** Hayat ağır bir yük değildir. Yolumuz zaten uzun sürmeyecektir.
Rabindranath Tagore
- 8707-e** Tepen katının yükünün ağır olması yeğdir.
Şeyh Sadi
- 8707-f** Bir yüküm var benden ağır
Bir yüküm var beni taşır.
Adı candır.
Bedri Rahmi Eyuboğlu

- 8708** Meskenette buldular kimde erlik varsa Nerdibandan iterler yüksekten bakansa.
Yunus Emre
- 8709** Yüksel ki yerin bu yer değildir, Dünyaâya geliş hüner değildir.
Nâmîk Kemâl
- 8710** Yükselmeli, dokunmalı alnın semâlara; Doymaz beşer dedikleri kuş, itilâlara...
Tevfik Fikret
- 8711** Yükseklerle çıkmaktan sakın; çünkü insanın düşmeyeceği hiçbir yüksek yer yoktur.
Cervantes
- 8712** En yükseğe erişmek için en aşağıdan başlayın.
Publilius Syrus
- 8713** İnsan yükseğe çıktıkça, pantolonundaki yamanın görünmek ihtimali artar.
Cenap Şehabettin
- 8714** Yüksektekiler aşağıdakilerden daha az emniyettedirler.
Shakespeare
- 8715** Kalbimizden yükselen bir ses der ki her zaman:
İnsan yalnız yükselmek için dünyaya gelir.
Schiller
- 8716** Yükselme, düşme kadar insanın başını döndürür.
Victor Hugo
- 8717** Her insan başkalarının kalbini okuyabilseydi, bulunduğu yerden inmeyi isteyen insanların sayısı yukarı çıkmayı isteyenlerden daha çok olurdu.
J.J. Rousseau

8718 Aczini ayaklar altına alan insan yükselir.
Hölderlin

8719 Her şeyin ta tepesine çıkmak iyi şeydir, ama tepeler ıssızdır, soğuktur, ebedî karlarla kaplıdır.
André Maurois

8720 Alçalmak, yükselmekten çok daha kolaydır.
Albert Camus

8721 Yükselmeyen düşer; ya terakkî, ya inhitât!
Tevfik Fikret

8722 Yükselmenin iki türlüğü vardır: biri kendi değerine dayanmak, öbürü de başkalarının değersizliğine dayanmak.
La Bruyère

8723 Ne yazık ki yükselmiş olmak düşmeyi önleyemez.
Victor Hugo

8724 Biz inmek için yükseklere çıkar, yükselmek imkânını bulabilmek için aşağılara ineriz.
Brachvogel

8725 Yüksek tepelerde hem yılan, hem kuşa tesadüf edebilirsin, fakat biri sürenerek, öteki uçarak yükselmiştir.
Cenap Şehabettin

8726 Yüksek kimsenin yüksekliği alçaldığı, alçağın alçaklığı yükseldiği zaman artar.
İsmail Hakkı Bıçakçızâde

8727 Yüksel, oğlum yüksel! Çıkmak için müracaat ettiğin merdiveni soran bulunmaz.
Cenap Şehabettin

YÜREK

8728 Yârun okna çünkü ciğerden siper gerek
Meydân-ı 'ışka girmeye evvel yürek gerek.
İbni Kemal (Kemal Paşazâde)

8729 Yüreğimize yerleştirdiklerimizi kolayca sıyırıp atmamalıyız.
Anatole France

8730 "Yürek, yürek" derler.
Zavallı yürek..
Kim derdi ki bir gün göğüslerden
İskambil kâğıtlarına düşecek.
Arif Nihat Asya

8731 Nâzenimin gel dilâzâr olma pek
Nâzenin ol göster etvâr-ı melek
Nâzeninler mihrîbân olmak gerek
Böyle nâzik tende neyler taş yürek.
Mehmet Sadi Bey

8732 Her yerde kalpsiz insanlar, onların yanısıra da ıstırap çekmiş şefkatsiz yürekler vardır.
Maurice Rostand

8733 bayram yeri gibi onurlu yüreğin
dostlara pay ettin yıllar boyunca.
Özdemir İnce

8734 Hiçbir şey öldürmez insan yüreğini
Öldürür eğilmek bir ekmek uğruna
Üç kuruşluk adamlar önünde.
Ergin Günçe

8735 Derdim büyük yüreğim dar.
Şemsî (Hüseyn Şemsi Ergüneş)

8736 Karpuz kesmek ile soğumaz yürek
Susallığı kandırmaz kar demişler.
Geredeli Figanî

8737 Sızır aşk ateşiyle yüreğinde kalmasun yağı.
Kuddusî

8737-a Yürek yeryüzü gibidir, yansı güneşten aydınlanmışken, öteki yansı gölgededir... Yürek bence insanoğlunun karmaşık ve iki ayrı görüntü sunduğu bir yer, kötünün çoğunlukla iyiye üstün geldiği bir noktadır.
Susanna Tamaro

YÜZ

8738 Kara yüzlüye ha sabun, ha kara boya.
Mevlâna

8739 Güzel bir yüz, güzel yaşlanır.
André Maurois

8740 Kadın yüzü gökyüzünden daha çok değişiklik gösterir.
G. Gardony

8741 Güzel bir yüz, bir tavsiye mektubudur.
Publilius Syrus

8742 Sille vurulur herkesin simâsına lâyük.
Valî-î Âmidî

8743 Bakırı ağartamıyan kalaycı, kendi yüzünü karartır.
İbrahim Olcaytu

8744 Tann size bir yüz vermiş, siz kendinize bir tane daha yapıyorsunuz.
Shakespeare

8745 Gönül dinlendiren bir güzel yüzün düzgüncüye ihtiyacı yoktur.
Şeyh Sâdî

8746 Güzel yüzün düzgüne, allığa, bene, rastığa ne ihtiyacı var?
Hâfız Şirâzî

8747 Yüzün rengi, kalplerin casusudur.
Mevlâna

8748 Yüzsüzlük örtü istemez.
Abdülhak Hâmid Tarhan

8749 Yüzümüz yok Hüdaya yalvaracak.
Keçecizâde İzzet Molla

8750 Te'sir ideli cevherine kimyâ-yı ışk Simâsı Hamdî'nin zere benzer b'aynihî.
Hamdullah Hamdî

8751 Sevdığım cemâlin çünkü göremem Çıkmasın hayhalin dil-i şeydâdan Bastığın yerlere yüzüm süremem Alayım peyâmın bâd-ı sabâdan.
Nedîm

8752 Şimdi hâtırda mıdır âşık-ı nâlân acaba Kim onun artık o gül rûyine hayrân acaba Yine yâdında mıdır eski perîşân acaba Kim onun artık o gül rûyine hayrân acaba.
Rüştü Şardağ

8753 Gitme erbâb-ı safâ meclisine ey vâiz Ağlamış sûretüne kimse heves-nâk degül.
Bâkî

8754 Misâli Kâbe ey nûr-ı dide-î uşşak Gören cemâlini müştâk, görmiyen müştak.
Hüdâyî Mustafa Efendi

8755 Hâk-i pâyine yüzün sürmek için şems ü kamer Ser-i kûyine gelir şâm ü seher döne döne.
Mihri Hatun, Amasyalı

8756 Sûretin sîretine şahiddir Başka şahid aramak zâiddir.
İbnülemîn Mehmed Kemal İnal

8756-a Güzel bir yüz, çoğu zaman akılsız bir beynin kılıfıdır.
Demokritos

8756-b Korku ve sevinç gibi içimizin her çal-kantısı yüzümüzde sezilir.
İsmail Habib Sevük

ZAFER

- 8757** Zafer "zafer benimdir" diyebilenlerindir.
Atatürk
- 8758** Hiçbir zafere çiçekli yollardan gidilmez.
La Fontaine
- 8759** Gerçek zaferler kan dökmeden kazanılandır.
Pittacus
- 8760** Zaferde kendini yenen iki kere yener.
Publilius Syrus
- 8761** Zafer zafer değildir
Yenilen düşman yenilgiyi kabul
etmedikçe.
Claudianus
- 8762** Geldim, gördüm, yendim.
Julius Caesar
- 8763** Zafer, isteklisi çok olan bir metadır.
Heinrich Heine
- 8764** Hiçbir zafer kazanmamışımdır ki, bana kalbimden akan kanlara mal olma-
mış olsun.
Heinrich Heine
- 8765** İnce hisli ve şefkatli bir insan için mu-
zaffer mevkisinde kalmak elîm bir şey...
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- 8766** Zafer, sulhun en kısa yoludur.
Falih Rıfık Atay
- 8767** Hayatında binlerce defa zafer kazan-
mış olan kimse, ölümünde de muzaf-
fer olmasını bilir!
Kleist
- 8768** Zaferin büyüklüğü, savaşın çetinliği ile
ölçülür.
Grillparzer

- 8769** Hiçbir şey, silâhla kazanılan zafer
kadar geçici değildir.
Chateaubriand
- 8770** – ...Risto bu nedir?
– Zafer veya hiç!..
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 8771** Zafer yolunda yürüyen neşe içinde
yürür.
Wordsworth
- 8772** Mademki ben yaşıyorum. O halde
zafer bitmemiştir.
Napoléon

ZÂLİM

- 8773** Sakın zulm ehlin itme mülke hâkim
Cihanda olasin makbûl tâ kim.
Balikesirli Zâîf
- 8774** O tebessüm, o tavırlar, o levendâne
hîram
Bir nazarda etdi zâlim bana dünyayı
harâm.
Bedri Ziya Aktuna
- 8775** Ey şûh-i cihan dâdile feryâd elinden
Yıkıdın dil-i virânımı, zâlim, temelinden
Gönümde eser kalmadı vuslat
emelinden.
Mehmet Sadi Bey
- 8776** Zâlimleri adlin ne zaman hâk edecek,
Mazlumların çıkmadadır göklere âhi.
Ziya Paşa
- 8777** Zâlimin yeme ta'âmın key sakın
Semtine varma, ana olma yakîn.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 8778** Zâlimler ülkesinde susar en gür sular
bile.
Talât Sait Halman

- 8779 Zâlim olsa ne rütbe bî-pervâ
Yine bünyâd-ı zulmü biz yıkanz
Merkez-i hâke atsalar da bizi
Kürre-i arzı patlatır çıkarız.
Namık Kemal
- 8780 Herkes eyler zalimîne beddua.
İnkisân birinin ire ona.
Zarîfî (Ömer Ahmed Baba)
- 8781 Ne kadar şû'le fûrûz olsa da şem-i
zâlim
Âh-ı mazlûm ile elbette söner çok
sürmez.
Lâ-edrî
- 8782 Muîni zâlimin dünyâda erbâb-ı
denâettir
Köpektir zevk alan sayyâd-ı bî-insafa
hizmetten.
Namık Kemal
- 8783 Âdilîn hiddetinden değil zâlimin
tebessümünden kork!..
Rıfat Necdet Evrimer
- 8784 Âh ey zâlim, dilinde hisse-i şefkât yok
mudur.
Lâ-edrî
- 8785 Bir kendi gibi zâlimi sevmiş yanıyormuş
Duydum ki beni şimdi vefâsız
anıyormuş
Kalbim gibi feryâd ediyor
sızlanıyormuş.
Lem'i Atlı
- 8786 Bir gönlüme bir hâl-i perîşânıma
baktım
Zâlim seni yâd eyleye eyleye çaktım
Sen yoksun, o yok, ben yalnız
çıldıracaktım
Zâlim seni yâd eyleye eyleye çaktım.
Ahmet Rasim
- 8787 Zâlimlere bir gün dedirir kudret-i
Mevlâ
"Tallâhi le-kad âserekallahü aleynâ"
Ziyâ Paşa

- 8788 Şerr-i zâlimden olur dür olan kimse
emin
Etmez ihrak yakın olmayıcak nâr dahi.
Çelebizâde Âsım
- 8789 Zâlime cevr ü ezâ kılma ibâdet gibidir.
Nâîlf-i Cedîd
- 8790 Bir zâlim ki sana zulüm eylese
O da bulur sen inkisar eyleme.
Erbâbî (Hüseyn Farkî)
- 8791 Zâlim yenilince, bil ki, mazlûmum der,
Bir fırsat bulsa zulmü tekrar eyler.
Fuat Bayramoğlu
- 8791-a Zâlimin hasmıyım amma severim
mazlûmu...
Mehmet Âkil Ersoy
- 8791-b Farkında değil gönül,
Sanki hepten divâne;
İçimizden dışımızdan
Geçer vakit
Zâlim zâlimane.
Fazıl Hüsnü Dağlarca
- 8791-c Gelenler göç etmiş hani tantana,
Dünyaya hükmeden zâlim kalmadı.
Seyrânî

ZAMAN

- 8792 Zaman hiç kaybolmaz. Kaybolan
biziz.
Paul Claudel
- 8793 Zaman gerçekleri bulur.
Seneca
- 8794 İnsanlar, babalarından çok zamanları-
na benzerler.
Hz. Muhammed

- 8795 Zaman, ondan yararlanılabilecek kadar uzundur.
Voltaire
- 8796 Bir vakt olur ki derler: o da bir zaman imiş.
Ahmed Paşa
- 8797 İnsan, bir devletin yurttaşı olduğu gibi, zamanının da yurttaşdır.
Schiller
- 8798 Aylar, mevsimler, yıllar
Zaman sanki bir rüzgâr.
Enis Behiç Koryürek
- 8799 Zaman, o hırsızların en belâlısı,
Çalmış güzelin nesi var, nesi yoksa.
La Fontaine
- 8800 Nice diyem size sizde derd yok
Bu zaman âhir zamandır merd yok.
Abdurrahim Karahisarî
- 8801 İnsanın en büyük sanatı zamandır.
Napoléon Bonaparte
- 8802 Benim görevim zamanı, onun görevi
beni öldürmektir.
E.M. Cioran
- 8803 Zamanlarını kötü kullananlardan ço-
ğu, kendilerinin aceleci olduğunu bi-
lenlerdir.
La Bruyère
- 8804 Zamanı ancak kullanarak unutabiliriz.
Baudelaire
- 8805 Hayfâ ki geçti bilmedik ol hoş zaman
idi.
Cem Sultan
- 8806 Zaman, her şeyi iyi eder.
J.J. Rousseau
- 8807 Zamanın özü an'dır. An'ı anlayamadı-
ğımız için o hep tekrarlanır.
M. Rasim Mutlu
- 8808 Zaman, yalnız evlât acısını unuttura-
maz.
Rıfat Necdet Evrimer
- 8809 Alıp götürür ne varsa zaman.
Vergilius
- 8810 Zaman her şeyi alır götürür, geçerken
hiçbir şeyi unutmaz.
Xavier de Maistre
- 8811 Bir şeye mukavemet edemezsiniz:
Zaman'a!..
Rıfat Necdet Evrimer
- 8812 Kanatsız uçan şey nedir, sayın Lady?
Zaman! Zaman!
D.H. Lawrence
- 8813 Zaman kötü şeyleri olduğu kadar, iyi
şeyleri de alır götürür.
Giovanni Verga
- 8814 Zamanın yaraladığı insan, yine
zamana sığınır.
E.M. Cioran
- 8815 Demler o demler idi zaman ol zaman
idi.
Meşamî-i Konevî
- 8816 Zaman her adama göre bir başka
hızla gider. Ben size söylüyeyim,
zaman kiminle rahvan, kiminle trıs,
kiminle dörtnala gider, kiminle de
olduğu yerde durur.
Shakespeare
- 8817 Kudretli zaman her şeyi yok eder.
Sophokles
- 8818 Zaman bir düş gibidir gelir geçer ve
cihan bir uyku gibidir kişi ölicecek duyar.
Sinan Paşa
- 8819 Ne kadar hakîm olursak olalım, insanı
yıpratın kederi zamandan daha çok
hafifletemeyiz.
John Webster

8820 Zaman kendi yasasını birlikte getirir.
Schiller

8821 Zaman, yaraları sarar.
Gabriele D'Annunzio

8822 Zaman, yumuşak eliyle yaranın
üzerine merhem sürer.
Franz Grillparzer

8823 Zaman, dostlukları unutturmasaydı,
düşmanlıklar azalırdı.
Rıfat Necdet Evrim

8824 Zaman yeryüzündeki izleri çabuk siler,
fakat ilk aşkın gelip geçtiği gönüldeki
izleri bir daha silemez.
A. de Lamartine

8825 Sadece zaman, zamanını kaybetmez.
Jules Renard

8826 Zaman, büyük bir hekimdir.
Benjamin Disraeli

8827 Alelade bir insan zamanını nasıl
sarfedeceğini düşünür, akıllı bir insan
nasıl tasarruf edeceğini.
Schopenhauer

8828 Zaman, en kötü günü de sona erdirir.
Shakespeare

8829 Zaman, hangi derde deva olmaz.
Gogol

8830 Her vakte bir bahane bulur bî-namaz
olan.
Yazıcı Raşid

8831 Dostluğu pekiştiren zaman aşkı kemirir.
La Bruyère

8832 İnsan zamanla yaş edemez.
Strindberg

8833 Zaman, bütün acıları dindirir.
Voltaire

8834 Zaman, her şeyi onarır.
Racine

8835 Geçmiş, geçen veya gelecek vakti
duymadan,
Âheste çek kürekleri mehtâb
uyanmadan.
Yahya Kemal Beyatlı

8836 Hatırla ki zaman muhteris bir
kumarbazdır.
Hilesiz kazanır, bu bir kanun, her
koyuşta.
Baudelaire

8837 Zaman, şifa veren bir ilâçtır.
Sophokles

8838 Zamanın, kime dost, kime düşman
olacağı bilinmez.
Shakespeare

8839 Zaman birçok şeyleri değiştirir, ama
eski dostları değiştirmez.
Noel Coward

8840 En güzel zamanımız ya hayalimizde
âtiyi kurduğumuz, ya hafızamızda ma-
ziye konduğumuz zamandır.
Abdülhak Şinasi Hisar

8841 Ah şu zaman perdesinin arkasında
nelerin uyukladığını kim bilebilir ki?
Schiller

8842 Zaman, birçok örtüleri kaldırabilir.
J.J. Rousseau

8843 Zaman akıp giden bir derecik, bir
kaynak;
Mümkün değil, geri döndürmek ya da
durdurmak.
Geoffrey Chaucer

8844 Yeniden kazanılabilir belki kaybedilen
para
Zaman kaybıysa yol açar telafisi
imkânsız zarara.
Geoffrey Chaucer

- 8845** Zamân, her yerde ve
Her şeyin içinde.
Zamân, her yerde ve
Acem'de ve Çin'de.
Necip Fazıl Kısakürek
- 8846** En sinsî bir ezâ gibidir geçmiyen
zaman.
Yahya Kemal Beyatlı
- 8847** En müşkül zamanda çalışmaktan da-
ha aziz bir dost, en müşkül zamanda
manasız manasız düşünmekten daha
hain bir düşman görmedim.
Kemal Tahir
- 8848** Yâr mihr itmez felek dönmez
karanmca dime
Hep olur didiklerin ammâ zemân ister
gönül.
Gelibolulu Mustafa Âlî Efendi
- 8849** Her şeyi yutan zaman.
Ovidius
- 8850** Zaman yaralar, zaman iyileştirir.
Petrarca
- 8851** Ne içindeyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
Yekpare, geniş bir ânın
Parçalanmaz akışında.
Ahmet Hamdi Tanpınar
- 8852** Vaktin hiç kurumaz mürekkebi
hiç durmadan yazar güzel kalemi.
Özdemir İnce
- 8853** Tutilim pedîşâh oldun cihâna
Ana n'itti buna n'ide zemâne.
Sinan Paşa
- 8854** Demler o demler idi zemân ol zemân
idi.
Fevrî
- 8855** Gördün zemâne uymadı uy sen
zemâneye
Galatalı Kâtibî
- 8856** Tab'inca dönmezse bu devr-i felek
Zaman uymayınca sen uy zamana,
Mengûşî
- 8856-a** Yenik düşmeyen tek kumandan za-
mandır.
Talât Sait Halman
- 8856-b** Ben yaşanılmış zamanın, yoğun ya-
şanılmış olmasını önemserim.
Atillâ İlhan
- 8856-c** Zaman, esrarlı rakkas;
Bir "var"da bir "yok"ta,
Başsız sonsuz helezon...
Necip Fazıl Kısakürek
- 8856-d** Bahar geçtise nola, hazanı hoş görelim
Zaman zamana erişmez, biz âni hoş
görelim.
Hevesî
- 8856-e** Zaman harikaların babasıdır.
Harîrî
- 8856-f** Zaman geri gelmeyecek şekilde uçar
gider.
Vergilius
- 8856-g** Zaman, dur artık bahtiyar saatler, siz
Akmaz olunuz artık!
En güzel günümüzün tadalım o
süreksiz
Hazlarını azıcık.
Alphonse de Lamartine
- 8856-h** Su sesi ve kanat şakırtısından
Billûr bir âvîze Bursa'da zaman.
Ahmet Hamdi Tanpınar
- 8856-i** Zaman biberli bir lokma gibi boğazım-
da duran.
Ayhan Kırda
- 8856-j** Yıldız anyorum gökler dolusu
Zaman oraya varmamış olsun.
Orhon M. Anburnu

8856-k Yaşamda, hiçbir zaman gerekli vakte sahip olmaz kişi.

A. de Saint Exupery

8856-l Savm ü salâtı fevt olan ânı kaza kılur
Sensiz geçen zaman ile vaktin kazası yok.

Nesimî

8856-m İnışte yürümek gibi, yıllar da hızlı geçiyor. Çocukluğumuzda zaman daha mı yavaştı?

Falih Rifki Atay

8856-n Zamani ancak kullanarak unutabiliriz.

Baudelaire

8856-o Zaman akılsızları da iyileştirir.

Cicero

8856-ö Nedir zaman nedir
Bir su mu, bir kuş mu
Nedir zaman nedir
İniş mi, yokuş mu?

Necip Fazıl Kısakürek

ZEKÂ, ZEKİ

8857 Zekâ –nar, ayva ve portakal gibi– geçen renk ve koku kazanan bir sonbahar mahsulüdür. En az kırk sene güneşte pişmeden bu asil meyve ballanmıyor.

Ahmet Haşim

8858 Zekâ dünyayı yerinden oynatmaya yarayan manivelâdır.

H. de Balzac

8859 Zekâsını inkâr edenin büyük bir zekâsı var demektir.

Lessing

8860 Zeki, başkalarını bilendir; kendisini bilen ise akıllıdır.

Lao-tzu

8861 Paradan ziyade zekâyâ haset ederler. Çünkü ona kavuşma çaresi yoktur.

Mektupçu Agâh

8862 Çoğu kadınların zekâları akıllarından çok deliliklerini güçlendirmeye yarar.

La Rochefoucauld

8863 Zekâ öğrenmek, kalp hissetmek ister.

Fonvizin

8864 Bir erkeğin aklını almayı kasteden kadın daima işine elverecek kadar zekâ bulur.

Cenap Şehabettin

8865 Biz insanlar, kendimizi kötölemeye gösterdiğimiz zekâyı hiçbir yerde gösteremez.

Montaigne

8866 İnsan zekâsı üç çeşittir: Kendiliğinden anlayanlar; kendilerine açıklanan şeyleri anlayanlar; nihayet ne kendiliklerinden, ne de başkalarının aracılığıyla anlayanlar.

Machiavelli

8867 Zekâsız kuvvet yıkabilir, fakat yapamaz.

Cenap Şehabettin

8868 İlim ile işlenmemiş zekâ, ayan bozuk saat gibidir: Kâh ileri gider, kâh geri kalır.

Agâh İzzet Yazgaç

8868-a Zekâ: Sükût etmeyi bilmek.

Âli Bey

ZENGİN, ZENGINLİK

8869 Zengin, çok mala sahip olana denmez, zengin kalbi olana denir.

Hz. Muhammed

8870 Zengin âşkı bulunca bir güzel Züğürdü ferdâya salması vardır.

Âşık Ömer

8871 Her mecliste buyur derler zengine.

Huzûrî

8872 Ben erdemden başka zenginlik tanı mıyorum.

İbni Sina

8873 İki şeyin hazmı çok güçtür. Biri zenginlik, diğeri ikbâl.

Mektupçu Agâh

8874 Tanrı ne zengin olurdu unutmasak Belâ karşısında adadıklarımızı.

La Fontaine

8875 Akılsızlara, zenginliğin iyiliği yerine kötülüğü dokunur.

Ostrovski

8876 Zenginlik, geçici bulutlar gibidir.

Molla Camî

8877 Mevki ve zenginlik çoğu zaman yüz kızartıcı hareketlere karşı alınan rüşvetlerdir.

John Webster

8878 İlimsiz, hünersiz zenginler de bir nevi fukaradır.

İsmail Hakkı Bıçakçızâde

8879 Zenginlik, kullanılacak bir silahtır; tapılacak bir mabut değil.

Calvin Coolidge

8880 Huzur dolu bir kalple bir parça etmek, vicdan azabı ile beraber olan zenginlikten bin kere bin kere bin daha iyidir.

Amenemope

8881 Ulusların zenginliği, ipek, pamuk, altın değil, insandır.

Richard Hovey

8882 Zenginlik, soysuzları daha çok soysuzlaştırır.

Rıfat Necdet Evrimer

8883 Zenginlik, birçok ahmaklara zekânın maskesini giydirir.

Agâh İzzet Yazgaç

8884 Malik olduğundan fazla bir şey istemeyen insan zengindir.

Cicero

8885 Zenginlik, insanı sarhoş eder, aklını başından alır ve utanmayı gönülden siler.

Mevlâna

8886 Fakir suya düşse çıkamaz kirden Zengin arabasını aşırır kirdan Topal zengin iyi sağlam fakirden

Yusufelili Huzûrî

8887 Kışın güneş banyosu yapılan, yazın kartopu oynanan yerde kim oturabilirse bence zengin odur.

Refik Halid Karay

8888 Nice gani geceleyenler ertesi fakir olurlar.

Sinan Paşa

8889 Garib himmeti var ağniya-yı devrânın Lisan ile doyurur, âb ü nâna yer kalmaz.

Erzurumlu Emrah

8889-a İsterse Karun olsun kimse kendinden zengin olamaz.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

ZEVK

- 8890 Bize bir zevk-i tahattur kaldı
Bu sünen gölgelenen dünyada.
Ahmet Hâşim
- 8891 Gelün zevk idelüm kim ölişerüz
Cihândân şöyle hasret kalırsunuz.
Tutmacı
- 8892 Kaybolan bir şeyi bulmak zevki, bulun-
nan şeyden daha üstündür.
Molla Câmî
- 8893 Her şeyin zevki, bizi itmesi gereken
tehlikeyle artar.
Seneca
- 8894 Zevk başka, saadet başkadır.
Âkil Muhtar Özden
- 8895 Bir dakikalık zevk insana binlerce
dakikanın işkencesini unutturabilir.
Goethe
- 8896 Ey beşer çehreli hayvan, heyhât,
İlim ü irfan iledir zevk-i hayât!
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 8897 Ergeç bir gün gelir, zevk kendini
ödetir.
Shakespeare
- 8898 İnce bir zevk, zekâdan çok muhake-
menin eseridir.
La Rochefoucauld
- 8899 Ben ne Mesîhî, ne Mesîhâdemim
Zevki hakîkatde arar âdemim.
Muallim Nâci
- 8900 Büyük zevkleri hissedebilmek için ufak
tefek ıstırapları hissetmek lâzımdır.
J.J. Rousseau
- 8901 Gez, görüş, eğlen, sıkılma zevke bak
Bir gelir insan cihâna durma çak.
Ahmed Râsîm

- 8902 Yeryüzünde bir şeyler arayan insan
için,
İki çiçek açıyor, yavrulanım, dinleyin:
Birin adı ümit, öbürününki zevktir!
Kim bu iki çiçekten birisini seçerse,
Öteki kardeşinden artık
vazgeçmelidir!
Schiller
- 8903 Hayattan aldığımız her zevki ona
muadil bir ıstırapla öderiz.
Peyami Safa
- 8904 Neden zevk duyduğunu anlamaya
çalışmak, zevki kaçınır.
G. Bernard Shaw
- 8905 İnsanlar yemle yakalanan balıklar gibi,
zevke kapılıp kötülüğe sürüklenirler.
Cicero
- 8906 Zevklerimiz besleyen ırmak, kaynağı-
nı başkalarının gözyaşlarından alır.
Cemil Sena Ongun
- 8907 Art arda gelen iki gecenin verdiği
zevkler arasındaki farkı anlamayan bir
erkek, çok erken evlenmiş demektir.
H. de Balzac
- 8908 Zevk-ı Bâkî bulayın dersin eğer
âhir-kâr
Âlemin zevk u sefâsın gam u âlâma
değiş.
Bâkî
- 8909 Hayat, hayat için, zevk için yaratılmış-
tır; sen de zevklere lâik olmayı bil.
Gogol
- 8910 Zevki kederde mihneti râhatta
görmüşüz
Âyinedir birbirine subh u şâmımız.
Şeyh Galip
- 8911 Çalışmanın verimi, zevklerin en tatlısı-
dır.
Vauvenargues

- 8912** Anhâ minhâ en huzursuz zevk... bir tatlı rüyadır.
Cenap Şehabettin
- 8913** Zevklerin en incesi, başkalanna zevk vermektir.
La Bruyère
- 8914** Zevklerimizden fedakârlık etmek, çıkarlarımızdan fedakârlıkta bulunmaktan güçtür.
La Rochefoucauld
- 8915** Zevkin kaynaklarında öyle bir acılık vardır ki, çiçekler arasında bile boğazımızı yakar.
Lucretius
- 8916** Zevkin kıymeti devam ettiği sürenin uzunluğu ile değil, verdiği sarhoşluğun şiddeti ile ölçülür.
Yalnız Adam
- 8917** Cihanın zevkleri, uyuz bir elin kaşınması gibidir; önce hoş olur amma, son kaşınmada ele ateş düşer.
Genceli Nizamî
- 8918** Her zevkimi senden duyanım ben, Gönlüm mü hayâlîm mi nesin sen?
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 8919** Zevkler sırasıyla beyitten dörtlüğe, dörtlükten soneye, soneden balada, baladdan oda, oddan kantata, kantattan ditiramba doğru yol alır. İşe ditirambila başlayan koca, salağın tekidir.
H. de Balzac
- 8920** Ummak, anmak, oylanmak: İşte menabi-i ezvakımız.
Cenap Şehabettin
- 8921** Çarhun ahvâlin bilen zevk u melâli bir görür
Zevk u gam kaydında olmaz cümle hâli bir görür.
Cevrî (İbrahim Çelebi)
- 8922** Gelenekler, yorgunluk ya da perhizler yüzünden, zevklerden yoksun olanların ilk işi, başkalannı bu zevklerden ötürü suçlamak olur.
La Bruyère
- 8923** Sen dünyada içine biraz da kötülük karışmayan bir iyilik, biraz da acısı olmayan bir zevk gördün mü hiç?
Plautus
- 8924** Tekerrür eden zevk, zevk değildir.
Halide Edib Adıvar
- 8925** Zevk-i selim çirkinliğe acır, zevk-i sakim güzelliğe kızar.
Cenap Şehabettin
- 8926** Zevk ve neşe, en yüksek derecesinde hoş a giden acıdır.
Heinrich Heine
- 8927** Bu dünyada geçirilen zamanda, çektiğimiz kederlerle karşılaştırıldığında, sürdürdüğümüz zevkler birşey değildir.
Plautus
- 8928** Bir kimsenin kaçan bir zevk, ya da yoksuzluk, bir başkasının evine koşup gider.
Sophokles
- 8929** Kişi önüne serilen zevklerden hoşlanmaz; yorularak elde ettiği zevkleri tercih eder.
Alain
- 8930** İnsanın zevki her sabah yeniden doğar.
Enid Bagnold
- 8931** Her zevkimiz ya kendimizin ya da bizi hazırlamış olanların kimbilir ne kadar ıstıbabına malolmuştur.
Abdülhak Şinasi Hisar
- 8932** İnsan hiç övünmeyecek olsaydı, zevki de hiç tatmış olmazdı.
La Rochefoucauld

ZULÜM

- 8933 İhtilâfâtıyla uğraşmakda dehrin zevk
yok
Zevk anın mîrsâd-ı ibretten
temâşasıdır.
Muallim Nâci
- 8934 Elinden gelse her muharrir bütün oku-
yucularına kendi zevkini aşılar. *di.*
Cenap Şehabetten
- 8935 Yılların elimizden çekip aldığı yaşama
zevklerini dişimiz, tırnağımızla savun-
malyız.
Montaigne
- 8936 Bu mevsim geçmeden bu âlem
bitmeden
Eğlenip zevke bak şebâbet gitmeden
Yesârî Âsım Arsoy'un rast bestesi
- 8937 Bu dünyada zevklerimiz hep geçicidir.
J.J. Rousseau
- 8938 Baktım, birinin gözünde ikbâl tüter;
Bir başkası, doymaz mala... ister,
ister...
Tann'm, sana bin şükür, ki dünyada
bize
İnsan yaratılmış olmanın zevki yeter.
Arif Nihat Asya
- 8939 Son zevke eren kim bu yeryüzünde?
Faruk Nafiz Çamlıbel
- 8940 Gece gündüz uyku görmem
Dünyanın zevkini sürmem
Acep başka süren var mı.
Konyalı Âşık Mehmet
- 8941 Kim sürdü acep zevkını bu köhne
cihânın
Kim gördü desin şevk ile bünyâdını
hem-vâr.
Şuhî Mehmed Efendi
- 8942 Bunun keyfiyeti tâbir olunmaz, zevka
dairdir.
Nev'î
- 8943 Zevk, en uçucu şeydir.
Sait Faik Abasıyanık

- 8944 Zulm ideyin dime bir kimseye iy şâh
sakın
Yirde kalmaz ki bir ân âh-ı sehergâh
sakın.
Za'îff
- 8945 Zulmü hep bizler ederken icâd
Hakk'a lâıyk mı edilmek isnâd.
Abdülhak Hâmid Tarhan
- 8946 Zulüm ve adaletsizlik, bizim doğâl ni-
teliğimizdir. Adalet ve yardım duygu-
sunu öğrenmeğe bakalım.
Mohammed Hecâzî
- 8947 Sakın zulm ve cefâya mâıyl olma
İden bulur meseldür gafil olma.
Taşlıcalı Yahya Bey
- 8948 Cihânda her ki zulm eyler yanılır
İki âlemde zulm ile anılır.
Şeyhoğlu Mustafa
- 8949 Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası
varsa
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez
yüzü vardır.
Tevfik Fikret
- 8950 Zulüm, bir şeyi yerinde kullanmamaktır.
M. Rasim Mutlu
- 8951 Zulmü alkışlayamam, zâlimi asla
sevemem
Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp
sövemem.
Mehmet Âkif Ersoy
- 8952 Bütün dünyayı verseler ve buna
karşılık bir kanncanın ağzındaki daneyi
almamı isteseler, bu zulmü yapmam.
Hz. Ali

8953 Bu bezm-i tarab kimseye bâki kalmaz
Meclis dağılır mutrib ü sâki kalmaz
Zulmün ne kadar olsa da bünyâdı
kavî
Bir gün yıkılır tâk u revâkı kalmaz.
Ferit Kam

8954 Kanunun bittiği yerde zulüm başlar.
John Locke

8955 Dağlarda gördüm lala,
Elde dutdum piyala.
Kim görübdü dünyada,
Zülm evi abad gala.
Azerbaycan halk bayatısı

8956 Aman dad
Aman fıryad aman dad
Âdil Mevlâ hükm-etsin
Ne sen zulm-et ne men dad.
Kerkük'ten hoyrat (mânî)

8957 Şu dünyaya güvenilmez
Ölmeyince kan kesilmez
Meslekî'm artar eksilmez
Zulüm yavaşça yavaşça
Meslekî

8957-a Zulmün her türlüşü
Kötü kardeşler
Hiçbiri
İnsana göre değil.
İlhan Berk

SÖZLÜK

A

Âb: Su
Âb-ı hayvan: İçenlere yeryüzünde ebedî hayat veren efsanevi su.
Âb-ı ru(y): Yüz suyu; onur.
Âbâd: Mâmur, bayındır.
Âbd: Kul, köle
Âbisten: Gebe
A'dâ: Düşmanlar.
Adanmak: Ad almak, ad takınmak.
Âdâvet: Düşmanlık.
Adem: Yokluk.
Âdem: İnsan, adam.
Âdemiyyet: İnsanlık.
Adû: Düşman.
Âfât: Âfet'ler.
Âfet: Büyük felâket, belâ.
Âfet-i can: Güzel, dilber.
Âf-tâb (Âfitâb): Güneş ışığı, güneş.
Âgâh: Bilen, bilgisi olan; haberi.
Agniya: Zenginler.
Âgûş: Kucak.
Ağmak: Çıkmak, yükselmek.
Ağyâr: Yabancılar.
Ağzının kopçasını düşürmek: Susmak, konuşmamak.
Âhar: Başka, başkası.
Âhar: Başka zaman.
Ahbâb: Dost.
Ahd: (Burada) Devir.
Âheste: Yavaş.
Ahi: Bir kişinin sevdiği, en yakını; dost.
Ahibbâ: Dostlar.
Âhir: Son.
Âhir-kâr: İşin sonu, sonuç.
Ahsen: Pek güzel.
Ahter: Yıldız.
Âkıbet: Son, nihayet.
Âkıl: Akıllı.
Âl: Hile, düzen; soy.
'Alaik: Alâkadar, ilgiler; sevgiler.
Âlâm: Elemler.
Âlayış: Gösteriş.
Ale-ı ekser: Çoğu zaman.
Alern: Bayrak; minarelerin ucundaki madenden yapılmış hilal.
Alısardur: Alacaktır.

Âlî: Yüksek.
Âlîman: Bilginler.
A'mâl: İşler.
Amel: İş.
Âmûz: Öğreten.
An-asl: Aslından, aslında.
Anda: Orada; oraya.
Anadelib: Bülbül.
Andırmak: Hatırlatmak.
Anka: Kaf Dağ'ında oturan ve yüzü insana benzeyen kuş.
Anun: Onun.
Anut: İnatçı.
Aparmak: Alıp götürmek.
Ar: Utanma.
Aragan: Çok arayıcı.
Arâm: Dinlenme, rahatlık; sabır.
Ar'âr: Servi.
Arayı bilmek: Arayabilmek.
Ârâyış: Süs, süsleme.
Ârî: Çıplak, boş.
Ârif: Bilgi sahibi.
Ârif-i mânâ: Herşeyin içyüzünü bilen.
Âriyet: Ödünç.
Arş: Gök.
Arş-ı Âlâ (Muallâ): Eski inanışa göre göklerin en yükseği olan dokuzuncu gök.
Artuk: Fazla, ziyâde.
Arz: Yeryüzü.
-âsâ: – gibi.
Âsân: Kolay.
Âsâr: Eserler, yapıtlar.
Asâyış: Rahat, huzur, güvenlik.
Ashab: 1. Sahipler, malik ve mutasamf olanlar.
 2. Peygamberimizi görenler ve sohbetlerine erenler.
Âsitân, Âsitâne: Eşik, tekve, dergâh.
Asiyâ: Su değirmeni.
Asklepios: Eski Yunan'da hekimlik tanrısı.
Ass: Yarar, çıkar.
Âsude: Rahat, başı dinç, sakin.
Âsûman: Gök.
Âşikan: Âşıklar.
Âşikâr, Âşikâre: Belli, açık meydanda.
Âşinâ: Tanıdık; bilen.
Aşkar: Doru at.
Âşûfte: Baştan çıkmış, iffetsiz kadın.
Atâ: Bağış.
Atıyye: Hediye, bahşış.
Atlas: Gök.
Avarız: Ânzalar, engeller, engebeler; kazalar, belâlar.

Av'ava: Havlama.
Avret: Kadın, karı.
Ayak, Ayağ: Kadeh.
Ayan: Belli, açık.
Ayâr: Değerlilik derecesi.
Ayırtlamak: Seçmek, ayırıp çıkarmak.
Ayıtmak: Söylemek, demek, anlatmak.
Âyine: Ayna.
Âyine-i İskender: İskenderiye'de yüksek bir yere konulmuş olup, Büyük İskender, bu aynaya bakarak yüz fersah uzakta bulunan düşmanını görmüş.
Âyine-dâr: Ayna tutan.
Ayn: Göz.
Ayruk: Başka, diğer, gayri.
Ayruksu: Başka, farklı.
Ayş ü nuş: Zevk ve sefâ, cümbüş.
Âzâde: Serbest, özgür.
Âzâr: Azarlama, incitme.
Azîm: Büyük.
Azimet: Gitme, gidiş, yolculuk; dua, efsün.
Âzûrde: İncinmiş, kılınmış.

B

Bâb: Kapı.
Bâd: Rüzgâr, yel.
Bâd-ı hazân: Güz rüzgânı.
Bâde: Şarap; içki.
Bâdiye: Çöl, kır.
Bâde-i nâb: Hâlis, saf şarap.
Bağbân: Bahçıvan.
Bahil: Cimri, hasis.
Bahr: Deniz, deryâ.
Bahr-veş: Deniz gibi.
Baîd: Uzak, irak.
Baht-mend: Bahtlı, talihi.
Bâis: Neden olan.
Bakun: Felek.
Bârân: Yağmur.
Barika: Şimşek.
Basar: Göz; görme.
Baş: Yara.
Bâtıl: Boş, beyhude; yalan; çürük.
Bayıtmak: Zengin etmek.
Bâziçe: Oyuncak.
Bed: Kötü.
Bed-asl: Soyu kötü, aslı bozuk.
Bed-hâh: Her işin kötülüğünü isteyen.
Bedihî: Âşıkâr.
Bed-mâye: Mayası bozuk.
Bed-menîş: Kötü huylu.
Bed-nâm: Kötü adlı, adı kötüye çıkmış.

Bed-zebân: Ağzı pis, ağız bozuk; kötü dil.
Behiç: Güzel; şen, güler yüzlü.
Behişt: Cennet.
Bekâ: Bâkîlik, fânî olmayış, önceki hal üzere kalma.
Bekâm: Amacına, isteğine ulaşan.
Beli: Evet
Benâm: Namılı, ünlü.
Beng: Esrar. Uyuşturucu bir bitki.
Beni Âdem: Âdem oğulları, insanlar.
Berây: İçin, maksadıyla.
Berâ-yı hâtır: Hatır için:
Berây-i istikbâl: Karşlamak için.
Ber: Meyve, göğüs.
Ber-dâr: Asılmış (insan).
Berçide: Toplanmış.
Berg: Yaprak.
Bergüzer: Hediye, armağan.
Berk: Şimşek.
Ber-hurdâr: Mutlu, onan.
Ber-karar: kararlı.
Beriyye: Yürüyen.
Bes: Yeter, yetişir, kâfi.
Bevvâl: İşeyen.
Bevvâl-i çeh-i zemzem: Zemzem kuyusuna, sırf şöhret yapmak için işeyen.
Bey'-i şîrâ: Alim satım.
Beyabân: Kır, çöl, ova.
Beyân: Anlatma, açık söyleme.
Beyn: Ara; orta.
Beyt: Ev.
Beyt-ül-hazen: Tasalı ev.
Beyza: Yumurta.
Bezirgan: Tacir.
Bezi: Bol bol verme, ortalığa saçma.
Bezm: Meclis, içkil toplantı.
Bezm-ârâ: Meclisi süsleyen.
Bezm-i cühhal: Cahiller meclisi.
Bezm-i tarab: Alaturka müzikte bir makam.
Bî-: Sözcüklerin başına getirilir. -sız, -maz anlamında.
Bî'aynihi: Tıpkı, olduğu gibi.
Bî-baht: Talihsiz.
Bî-dâd: Adaletsiz, zalim.
Bîdâr: Uyanık, uykusuz.
Bî-derd: Dertsiz.
Bî-gam: Kedersiz, tasasız.
Bîgane: Yabancı.
Bî-güman: Kuşkusuz.
Bî-kes: Kimsesiz.
Bil: Bel.
Bilâ da'vet: Davetsiz.
Bilişmek: Tanışmak.

Bilû: Bilgi, ilim, irfan.
Bimâr: Hasta.
Bî-mihr: Şefkatsiz, sevgisiz.
Bî-pay: Ayaksız.
Bî-pâyân: Sonsuz, tükenmez.
Bî-pervâ: Korkusuz, kayıtsız.
Birader: Erkek kardeş. (Mecazen) Dost.
Bî-rahm: Merhametsiz, acımasız.
Biregü: Bir kimse, başkası.
Bıryan: Kebap.
Bî-ser: Perişan, savruk, düzensiz, intizamsız; başsız.
Bister: Yatak, döşek.
Bî-sûd: Boş, faydasız.
Bî-sûkûn: Durmaz, durmayan.
Bîsûtûn: Ferhad'ın deldiği dağın adı.
Bî-şaibe: Kusursuz, lekesiz.
Bîzâr: Rahatsız, usunmaş.
Bî-zebân: Dilsiz.
Bolur: Olur.
Börk: Başlık.
Bû, Büy: Koku.
Buğz: Kin, nefret, sevmeme.
Buhl: Cimrilik.
Bulısar: Bulur.
Bunda: Burada, buraya.
Buni: Bunu.
Burak: Hz. Muhammed'in miraçta bindiği binek.
Bûstan: Gül ve çiçek bahçesi, bostan.
Buşmak: Öfkelenmek, kızmak.
Buymak: Soğuktan donmak.
Bûze: Boza.
Bükâ: Ağlama.
Bülend: Yüksek, yüce.
Bünyâd: 1. Bina, yapı. 2. Asıl, esas, temel.
Bürehne: Çıplak.

C

Câ: Yer, mevki, mekân.
Câh: Mevki, makam, orun.
Câlib: Kendine çeken, celbeden, çekici.
Câm: Kadeh.
Câm-ı Cem: Şarabın mucidi sayılan Cem'in sihirli kadehi.
Câme âlûdelik: Gömleği kirlilik.
Can-güdaz: Can eritici, acıma uyandıran.
Câvidâne: Sonrasız, daimî kalacak olan, ebedi.
Cây: Yer.
Cazû: Cadı.
Cefâ: Eziyet.
Cefâ-kâr: Cefâ çeken, cefa eden.
Cehd etmek: Çalışmak, uğraşmak.

Cehalet: Cahillik.
Cehl: Bilmezlik.
Cem: Mitolojide şarap ve içkinin mucidi.
Cem: Toplanma, yığma.
Cemâl: Yüz güzelliği.
Cem olmak: Bir araya gelmek.
Cemşid: Bk. Cem.
Cevâhir: Kıymetli taşlar.
Cevher: Kıymetli taş; öz maya.
Cevr: Haksızlık; ezâ, cefâ, eziyet.
Cevv: Boşluk, gök boşluğu
Ceyş: Asker.
Cibilli: -yaradılıştan olan.
Cibril, Cebrail: Peygamberlere vahy'e vasıta ve memur olan dört büyük melekten biri.
Cife: Leş.
Cihân-ârâ: Cihânı süsleyen (Allah).
Cihândâr: Cihânı tutan hükümdar.
Cihantâb: Dünyaya sıcaklık ve ışık veren.
Cilve: Kırıtma; tecelli, görünme.
Cilvegâh: Tecelli yeri.
Cinân: Cennetler.
Cûd: Cömertlik.
Cûşa gelmek: Çoşmak.
Cûşış: Coşkunluk.
Cû (Cûy): İrmak, dere.
Cûy-bar: Büyük ırmak.
Cûda: Ayn, ayn düşmüş.
Cühelâ: Bilgisizler.
Cühhal: Bilgisizler.
Cûnûn: Delirme, çıldırma.
Cûr'a: Yudum.
Cûvan (Civan): Genç.

Ç

Çah (Çeh): Kuyu.
Çak etmek: Yırtmak.
Çalab: Allah, Tanrı.
Çar na çar: İster istemez, çaresiz.
Çarh (Çerh): Felek.
Çârsû: Çarşı, pazar.
Çav olmak: Şayi olmak, dile düşmek.
Çemen: Çimen.
Çemenzâr: Çimenlik.
Çerâğ: Mum, fitil.
Çeşm: Göz.
Çeşme-i hayvan: Bengisuyun çeşmesi.
Çetük: Kedi.
Çingı: Kıvılcım.
Çine: Kuş yemi.
Çin-i cebîn: Alın buruşukluğu.

Çirk: Kir, pas.
Çizginmek: Dönmek, dolaşmak.
Çopan: Çoban.
Çukal: Zırlı örtü, giyecek.
Çü, Çün: Çünkü, gibi, madem ki.

D

Dâd: Şikâyet, yakınma, sızlanma.
Dâd-ı Hakk: Tann vergisi.
Dâd ü sitâd: Alış veriş.
Dağ: Yara.
Dağal: Hile.
Dağ-ı sine: Gönül yarası.
Dahletmek: Karışmak, bumunu sokmak; sataşmak.
Dak dutmak: Kusur bulmak, kinamak.
Dâl: Adalet, doğruluk; ihsan, vergi.
Delâlet: Sapıklık, doğru yoldan ayrılmak.
Dâm: Tuzak.
Dâm-geh: Tuzak kurulan yer.
Dâmen: Etek.
Dânâ: Bilgiç, bilen.
Dânâ-dil: Gönüyle anlayan, bilgili.
Dâne-çin: Tane koplayan, döküntü halinde bulunan ufak tefek şeylerden yararlanan.
Dâr: Ev; yer; yurt; darağacı.
Dar-ül-enâm: Müslümanlar ile banş halinde bulunan bir milletin ülkesi.
Dar-ül-fenâ: Dünya.
Dâr-üş-şifâ: Sağlık yurdu, (mec) tımarhane.
Dartmak: Çekmek.
Dâs-tân (Dasâtân): Hikâye, destan.
Dâvud: İsrailoğullarının bir peygamberi ve hükümdarı. Sesinin güzelliği ile ünlüdür.
Dehân: Ağız.
Dehr: Dünya.
Dek: Dolap, dalavere, hile.
Dekin yir: Issız, sâkin.
Delim dürlü: Çeşit çeşit, türlü türlü, pek çok.
Dem: 1. An, zaman. 2. İçki.
Dem-sâz: Dost, sırdaş.
Dem sürmek: Neşe içinde bir ömür geçirmek.
Dem vurmak: Bir şeyden söz etmek.
Demâdem: Zaman zaman.
Denâet: Alçaklık.
Dendân: Diş.
Denlü: Kadar.
Depelemek: Çiğnemek, ezmek, öldürmek.
Deprenmek: Harekete geçmek, kımıldamak.
Der: Kapı.
Der-bân: Kapıcı, kapıya bakan.

Der-beste: Kapalı kapı.
Derdâ: Yazık, vah vah.
Derd-i derûn: Gönül derdi.
Derd-nâk: Dertli, tasalı.
Dergâh, dergeh: Tekke.
Derûn: 1. İç, içeri, 2. Gönül, kalp.
Dest: El.
Destâr: Sank.
Dest-gir: Elinden tutan, yardımcı.
Deşt: Bozkır, kır, çöl.
Devlet: Tâlih, mutluluk.
Devrân: Felek; zaman, kader; dünya; devir; tâlih.
Deyr: Mâbet.
Diba: Bir çeşit ipek kumaş.
Didâr: Güzел yüz.
Didâr-ı hürriyet: Hürriyetin güzel yüzü.
Dide: Göz.
Diger-gün: Bozuk, değişmiş, başkalaşmış.
Diğ: Gönül, kalp.
Dil-âzâr: Gönül, kınacı.
Dilber: Alımlı, güzel (kadın).
Dilberân: Dilberler, güzeller.
Dil-dâde: Gönül vermiş, âşık.
Dil-dâr: birinin gönülünü almış, sevgili.
Dil-haste: Gönülü hasta.
Dil-nişin: Gönülde yer tutan, hoş, lâtif.
Dil-pesend: Gönüle hoş gelen, gönülün beğendiği.
Dil-rîş: Yüreği yaralı, dertli.
Dil-rübâ: Gönül kapan sevgili.
Dil-rübûde: Gönülü kapılmış, meftun.
Dil-sitkân: Gönülü ele geçirici.
Dil-teşne: Gönülü susamış, pek istekli.
Dinücülük: İki kişinin hafifçe konuştuğu sözlerle kulak verme.
Diraht: Ağaç.
Diriğ: Esirgeyiş; yazık.
Dirmek: Dermek.
Div: Dev; şeytan.
Divâne: Deli.
Dölenmek: Çoğalmak.
Dûd: Duman.
Dûd-ı dil: Gönülün dumanı.
Duhân: Duman, tütün.
Duhter: Kız evlât.
Dûn: Aşağı, alçak.
Dûnân: Alçaklar, soysuzlar.
Dûr: Uzak.
Dur-bâs: asa, değnek; "uzak ol!"
Dutu: Rehin.
Dûzah: Cehennem.
Dû: iki.
Dû-pâ: iki ayaklı.

Dün: Gece.
Dün ü gün: Gece gündüz.
Dürr: İnci.
Dürr-i meknûn: Mahfazası olan parlak inci.
Dürr-i şehvâr: Padişâha lâyık iri inci.
Dürr ü güher: İnci ve elmas.
Dütün: Duman.
Düvel: Devletler.
Düzd-i şeb: Gece hırsızı.

E

Ebnâ: Oğullar.
Ebr: Bulut.
Ebrû: Kaş.
Ebter: Züriyetsiz, hayırsız adam; kuyruksuz.
Ebvab: Kapılar.
Echel: En cahil.
Eczâ: kısımlar, parçalar.
Edâni: En alçak, bayağı kimseler.
Efgan: İnleme; acı ile haykırma.
Ef'i: Engerek yılanı.
Efkâr: Fikirler, düşünceler.
Eflâk: Felekler, gökler.
Efrûz: Aydınlatan, parlatan.
Efser: Tâc.
Efsûnkâr: Büyüleyici.
Efsûs: Yazık; heyhât.
Efzûn: Fazla, çok.
Efzâyiş: Artış, çoğalma.
Eğîn: Sirt, arka.
Eğninden: Sirtından.
Ehl-i dâniş: Bilgi sahipleri.
Ehl-i dil: Gönül adamı, kalender.
Ehl-i fazl: Erdem sahibi.
Ehl-i hevâ: Nefsine düşkünler, hırs sahipleri.
Ehl-i hîred: Akıl, us sahibi.
Ehl-i hikem: Yüksek erdem sahipleri.
Ehl-i hiyel: Hilekâr, düzenbaz.
Ehl-i kemâl: Olgun kimse.
Ehl-i tekebbûr: Kibir gösteren, büyüklük satan.
Ehl-i televvûn: Dönek, kararsız; huzur ve sükûna kavuşmamış.
Ehl-i temkin: Ağırbaşlı, huzur ve sükûna kavuşmuş.
Ekâbir: Rütbece, görgüce büyük olanlar; devlet büyükleri.
Ekarib: Akrabalar.
Ekinlik: Ekilmiş yer; mezraa.
Elfâz: Kelimeler, sözcükler.
El-hazer: Sakın!
Elif: Arap alfabesinin ilk harfi.
Elvân: Renkler.

Eltâf: Lûtuflar.
Elyak: Daha lâyık, çok yakışır, iyakatli.
Em: İlâç, merhem.
Emîr: Bir topluluğun başı, hükümdar.
Emrâz: Hastalklar.
Enbâz: Ortak.
Encam: son, nihayet.
Encüm: Yıldızlar.
Enel Hak: "Ben Allah'ım".
Engûr: Üzüm.
Enis: Dost, arkadaş.
Enis-i dil: Gönül dostu.
Envâ: Çeşitler.
Envâr: Nurlar.
Epsem: Dilsiz.
Erbâb-ı dil: Gönül adamları.
Erbâb-ı ye's: Ümitsizler, kederli kimseler.
Erbâb-ı yesâr: varlıklı kimseler.
Esâfil: Pek aşağı ve bayağı olanlar.
Esb: At.
Eslem: En emin, en güvenilir; en selâmetli.
Esrâr: Sırlar.
Esrâr-ı derûn: İnsanın içindeki sırlar.
Eş'ar: Şiirler.
Eşk: Gözyaşı.
Eşk-feşân: Yaş döken, çok ağlayan.
Eşref: Şerefler.
Eşref-i saat: Uğurlu ve mutlu saat.
Etibbâ: Hekimler, doktorlar.
Etmek: Ekmek
Evânî: kap kacak, kaplar.
Evc: Bir şeyin en yüksek noktası, doruk.
Evlâ: Daha uygun, daha iyi.
Evlâd ü iyal: Çoluk çocuk.
Evrâk: Yapraklar kâğıtlar.
Evren: Büyük yılan, ejderha.
Eyikmek: İyi olmak.
Eyvân: Büyük sofa, salon; büyük kemerli yapı.
Eyyâm: Günler.
Ezelî: Başlangıçsız.
Ez-kazâ: Yanlışlıkla, kazara.

F

Fağfur: Çin işi porselen.
Fahr: Övünme, böbürlenme.
Fânî: Yok olan, ölümlü.
Fânus: Fener.
Fâriğ: Vazgeçmiş, çekilmiş; rahat asûde.
Fart-ı mahabbet: Sevgide aşırılık.
Farzâ: Diyelim ki, farzedelim ki.
Fasih: Güzel, düzgün ve açık.

Fasî-ı hazan: Sonbahar.
Fazl ü kemâl: Erdem ve olgunluk.
Fatîh-ül ebvâb: Kapıların açıcısı; Tann.; Bir ülke zapteden.
Fecr: Tanyeri ağarması.
Fehm: Anlama, anlayış.
Felâh: Kurtuluş.
Felâtun: Aristo'nun hocası olan filozof: Platon.
Felek: Gökyüzü; âlem, dünyâ; talih, baht, kader.
Felek-zede: Felek vurgunu.
Fem: Ağız.
Fenâ: Yok olma; fânîlik.
Fenâyâb: Yok olan, fenâ bulan.
Fend: Hile, dek.
Ferağ: Rahat, huzûr, vazgeçme, ilgi kesme.
Ferâmûş: Umutma.
Ferdâ: Yarın; ertesi, öbür dünya.
Ferhunde: Mutlu, kutlu.
Ferman: Buyruk.
Fenn: Sanat, hüner, ilim.
Ferzâne: Filozof, hakîm, bilgili.
Feth-i bâb: Kapının açılması.
Fetâ: Genç, delikanlı, yiğit; cömert, eliaçık.
Fettân: Fitneci, güzelliği ile ortalığı birbirine katan.
Fetvâ: Müftü tarafından verilen şer'i hüküm ya da karar.
Fevt: Bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, elden çıkarma, kaçırma.
Fevz: Zafer.
Feyz: İlim, irfan; bolluk.
Feyz-yâb: Feyiz bulan.
Fezâ: Uçsuz bucaksız boşluk.
Fisk: Hak yoldan çıkma, günah işleme.
Figân: Feryad, inleme.
Fi'l-mesel: Meselâ, misaldeki gibi.
Firak: Ayrılma, ayrılık.
Fir'avn: Allah'lık iddiasında bulunduğu için, Hz. Musa'nın mücadele ettiği Mısır hükümdarı.
Firkat, Fûrkat: Ayrılık.
Fitne: Fesat, ara bozma.
Fukara: Fakirlen.
Fuzalâ: Erdemli kimseler.
Fuzûl: Değersiz, fazla şey ya da söz.
Fûlk: Gemi, sandal.
-fûrûz: Parlatan, aydınlatan.
Fûsun: Büyü.
Fûzun: Çok, fazla.

G

Gaafil: Gaflette olan, dikkatsiz.
Galat: Yanlış, yanlışlık.

Gam-gûsar: Gam defeden; teselli veren, gam ortağı.
Gamhane: Dünya.
Gam-hâr: Gam yiyen, kederlenen.
Gammaz: Koğucu, fitneci.
Garabet: Gariplik, tuhafılık.
Garâmet: Borç ödeme; vergi, resim.
Gâret: Çapul, yağma; akın.
Garî: Gayet; başlangıç.
Garrâ': Alnında beyaz bir lekesi, akıtması olan ak; ak, parlak, güzel.
Gassâl: Ölü yıkayıcı.
Gavvâs: Dalgıç.
Gayrin: Başkasının.
Gayûr: Gayretli.
Gazab: Öfke.
Gedâ: Dilenci; yoksul.
Geh: Bazi, arasıra.
Gen: Geniş.
Genc: Hazine, define, gömü.
Gencine: Bk. Ganc.
Gencûr: Hazinesedar, hazine bekçisi.
Genizrek: Daha kolay.
Ger: Eğer.
Gerd: Toz, toprak; tasa, gam, keder.
Gerdûn: Dönen, devreden; dünya, felek.
Gerdûn-ı dîn: Alçak felek, sefil dünya.
Germ: Sıcak.
Germagerm-ı 1: Kızışıp ısınmış, pek kızışmış, 2- Sıcağı sıcağına.
Germ ü serd (Sıcak ve soğuk): İyilik kötülük, darlık genişlik, acı tatlı.
Gerneşmek: Esnemek, uyuklamak.
Geşt ü güzâr: Gezme, gezip dolaşma.
Ginâ: Zenginlik, bolluk.
Girre: Gururlu.
Gill ü gışş: Kin ve Hile.
Girân: Ağır.
Giriftar: Tutsak; tutulmuş, yakalanmış.
Giriz: Kaçma.
Giryân: Ağlayan.
Girye: Ağlama; gözyaşı.
Görklü: Güzel, gösterişli, çekici.
Göyünmek (göynemek): Yanmak.
Gözgü: Ayna.
Gubâr: Toz.
Gul gul: Gürültü, şamata; bağırıp çağırma.
Gum: keder, kaygı, tasa.
Gûne: türlü, çeşit.
Gurabâ: Kimsesizler.
Gure: Koruk; eğitilmemiş, vahşi.
Gussa: kaygı, keder.
Gûş: Kulak.

Gûş etmek: İştirmek, dirlemek.
Gûşe: Köşe.
Gûf-ü-gû: Dedikodu.
Güftâr: Söz.
Güher: Elmas.
Güher-nisâr: Elmas saçan.
Gül-âb: gül suyu.
Gülbûn: gül fidanı.
Gülistan: 1. Gül bahçesi, güllük. 2. Şeyh Sâ-dî'nin ünlü yapıtı.
Gülşen: Gül bahçesi.
Gülzâr: Gül bahçesi.
Günülemek: Kiskanmak, çekememek.
Gürk: Kurt.
Gürkân: Mutlu.
Gürüz: Kambur.
Güvâh: Tanık, şahit.
Güzâr: Geçme, geçiş; geçen, geçiren; eden, yapan.
Güzer-gâh: Yol.

H

Hâb: Uyku.
Hâb-ı girân: Ağır uyku.
Habâb: Habbeler, Su üzerindeki kabarcıklar.
Hâb-gah: Uyku yeri, yatak odası.
Habib: Dost, sevgili.
Hacer: Taş.
Hacer-i Esved: Kâbe'nin duvarında bulunan ünlü kara taş.
Hâce: Hoca, efendi, öğretmen.
Hacle: Gelin odası, gerdek.
Hâdi: Doğru yolu gösteren; kılavuz, rehber.
Hâhiş: İstek.
Hâk: Toprak.
Hâk-i pây: Ayak topağı, tozu.
Hakâyık: Gereçler.
Hakim: Hikmet sahibi, bilge.
Hâkim-i zaman: Allah, Tann.
Hâl: ben.
Halâvet: Tatlılık.
Halef selef olmak: Biri ötekinin yerini almak.
Hâlet: Durum, hal.
Hâlî: Boş.
Halim: Yumuşak huylu.
Halîta: Alaşım, birkaç şeyin karışmasından oluşan.
Hallâk: Halk eden, yaratan.
Hallâk-ı cihan: Allah, Tann.
Hâme: Kalem.
Hamir: Hamur.

Hamir-i mâye: Mayanın hamuru.
Hamîyyet: Bir insanın kutsal bildiği şeyleri korumak için gösterdiği çaba.
Hamr: Şarap.
Hâmûş: Susmuş, susan, suskun.
Hân: Sofra.
Handan: Gülen, sevinçli.
Hankâh: Dergâh, tekke.
Hande: Güllüş.
Hane-i hammâr: Şaraphane.
Har: Eşek.
Hâr: Diken.
Hâr ü has: Çörçöp.
Harâb-âbâd: Haraplıkla dolu yer tam harâbe.
Harabât: Meyhaneler; harâbeler.
Hârâr: Yürek sıkıntısı.
Hâristan: Dikenlik.
Har-vâr: Eşek yükü.
Has u haşak: Çalı çırpı, çörçöp.
Hâsid: Haşed eden, hasetçi.
Hasm: Düşman.
Hasr-ı nazar: Bakışı bir noktaya dikme.
Hasûd: Kıskaç, hasetçi.
Haşr: Toplama, cem'etme.; ölüleri diriltip mahşere çıkarma; kıyamet.
Hat: Yüzde yeni çıkan tüyler; yazı; çizgi.
Hatar: tehlike.
Hatun: kadın.
Havf: Korku.
Hay u hûy: Gürültü, patırtı.
Hayâ: Utanma.
Hayâlât: hayaller, hülyalar.
Hayat-ı câvidânî: Daimî hayat.
Haydar: Hz. Ali'nin lâkabı, arslan.
Hayf, hayfa: Yazık, eyvah.
Hayîde sühan: Ağzdan ağza dolaşmış, bayatlamış söz.
Hayret-zâ: Şaşkınlık artıncı, hayret doğuran.
Haz: Hoşlanma.
Hazân: Güz.
Hazele: Alçak kimseler.
Hazer: Çekinme, sakınma.
Hecl: Ayrılma; ayrılık.
Hedm: Yıkma.
Hemdem: Arkadaş, dost.
Hemderd: Dert ortağı.
Hemin: Birlikte.
Hemişe: Sürekli olarak, her zaman.
Hemm: Tasa, keder, gam, kaygı.
Hem-râz: Sırdaş.
Hem-ser: Kafadar.
Hemşire: Kızkardeş.
Hem-vâr: Düz yer, uygun yer; dâimâ.

Sözlük

Hengâm: zaman, çağ.
Hengâme: Kavga, gürültü.
Herc-ü-merc: Karma kanışıklık.
Hergiz: Asla, hiçbir zaman.
Hevâ: Arzu, heves, istek.
Heves-nâk: Hevesli.
Hezâr: Bûlbûl; bin (sayı).
Hezârân: Binlerce; bûlbüller.
Hıfz: Saklama, koruma.
Hırs u âz: Açgözlülük, tamah.
Hışt: Tuğla, kerpiç.
Hızr: Kul sikildiği zaman imdadına yetişmekte ünlenen Peygamber.
Hicab: Utanma.
Hicr: Aynlık.
Hicrân: Aynlık.
Hiç kes: Hiç kimse.
Hıffet: Hafiflik.
Hikem: Hikmetler.
Hikmet-i dünya vü mâfihâ: Dünya ve dünyada bulunanların hikmeti.
Hilm: Yumuşaklık.
Himâr: Eşek.
Himâyet: Koruma, korunma.
Himmet: Gayret.
Himye: Perhiz.
Hin-i sefer: Yolculuk zamanı (ölüm).
Hiram: Salınma.
Hired: Akıl, zihin.
Hissetlenmek: Pintileşmek.
Hod: kendi, miğfer.
Hod-bin: Bencil, kendini beğenmiş.
Hod-kâm: Kendini beğenmiş, bencil.
Hoş-bû: Güzel kokulu, güzel kokan.
Hoş-güvâr: Lezzetli, tatlı.
Hûb: Güzel, hoş, iyi.
Hûban: Güzeller, iyiler.
Huffaş: Yarasa.
Huld: Cennet.
Hulk: Huy, tabiat.
Hulk-i hasen: Güzel huylu.
Humâr: İçkinin etkisi geçtikten sonraki hâl, içki sersemliği.
Hum-hâne: meyhâne; şarap küplerinin konulduğu yer.
Hûn: Kan; öldürme.
Hûr: Huri.
Hurrem: Neşeli, sevinçli.
Hurşid: Güneş.
Hus: Huy, haslet.
Hussâd: Haset edenler, kıskananlar.
Husûl: Olma, meydana gelme.
Hûş-yâr: Aklı kendisine yâr olan, akıllı.

Hükm-i kazâ: kaderin hükmü.
Hümâ: Devlet kuşu. Kanadının gölgesi kimin başına rastlarsa o kimse mutluluğa eremiş.
Hümân: Himmetli, azimli bir işe sınıksız sarılıp o işi başarma.
Hüner-mend: Hünerli, marifetli.
Hüner-nümâ: Hüner gösterme.
Hünkâr: Padişah.
Hüsn: Güzellik.
Hüsnâ: Çok güzel, daha güzel.

I

İlan: Yılan.
İlî söz: Tatlı yumuşak söz.
İs, İssi: Sahip, malik.
'İşk: Aşk.

İ

İânet: Yardım etme.
İbdâ: Yaratma.
İbtida: Başlangıç.
İçre: İçinde.
İddar: Düşkünlük, düşkün olma hali; talihsizlik, bahtsızlık.
İdrâk: Akıl erdime.
İdrâk-ı meâlî: Yüksek, derin fikirler kavramı.
İdügi: Olduğu.
İfnâ: Yok etme.
İftirak: Aynılık.
İhâm etmek: İki anlamlı sözcüklerden en az kullanılan anlamı bilerek kullanma; vehme düşürme.
İhrak et: Yakmak.
İhtilâfat: Aynılıklar, anlaşmazlıklar.
İhtilât: Birbirine kanışma.
İhtirâz: Çekinme.
İhtiyar: Seçme, katlanma.
İhtizâr: Can çekişme.
İhvan: Kardeşler, dostlar.
İkbâl: Baht açıklığı, mutluluk; Yüksek mevki, iktidar.
İklim: Ülke; iklim.
İkrâh: Birine zorla iş yaptıрма; iğrenme, tikslenme.
İkrar: Söyleme; kabul etme.
İlâ: kader.
İmdi: "Buna göre", "şu halde", "şimdi", "artık" sözleri gibi, başına getirildiği tümceyi önceki tümcenin bir sonucu durumuna sokar.
İmhâl: Sonraya bırakma.
İn'am: Nimetlendirme.

İnam: İnanmak.
İnâyet: Yardım.
İnhinâ: Eğilme, yay biçimine girme.
İnhitât: Aşağı inme, düşme.
İnkisar: İlenç, beddua; kınla.
İntihâ: Son.
İntizar: Bekleme.
İr ü giç: Er yada geç.
İrer: Erer.
İrkmek: Biriktirmek.
İrmek: Ermek.
İrte: Ertesi, yarın.
İrür: Erer.
İs, İssi: Sahip, malik.
İşkât: düşürme; bir mevkiden indirme.
İskender: (Aleksandros) Makedonya kralı Philip-pos'un oğlu. Yirmi yaşında kral olmuştur. Hindistan'a ve Mısır'a kadar tüm ülkeleri istilâ etmiş, 33 yaşında ölmüştür.
İsti'dad: Yetenek, kabiliyet.
İstifsar: Sorma.
İstimdad: Medet umma, Yardım isteme.
İstirdad: Geri alma.
İştikâ: Şikâyet etme, yanıp yakılma.
İşret: İçki; içki içme.
İtkan: İnanma, emin olma.
İ'tilâ: Yükselme.
İtme: Etme.
İvaz: Bedel, karşılık.
İvmek: Acele etmek.
İyd: Bayram.
İydeh: Bayram yeri.
İyler: Eyler.
İz'an: Anlayış, kavrayış.
İ'zâz: Ağırılama.
İz'tırar: Çaresizlik, mecburiyet, zaruret.
İz'âf: Zayıflama, gücünü azaltma.
İzz: Şeref, değer, itibar.
İzzet: Şerefli oluş, değerce büyüklük, yücelik.

J

Jiyan: Kızgın, kükremiş.

K

Kaadiy: Kadı, hâkim.
Kaale almamak: Sözünü etmemek, üzerinde durmamak.
Kabâ: Elbise, kaftan.
Kabil: Hz. Âdem'in büyük oğlu. Kardeşî Hâbil'i öldürmüştür.
Kaçan: Ne zaman ki, gerçi.

Kadd: Boy.
Kadem: Ayak, adım.
Kadîm: Eski.
Kadr: Değer.
Kaf: Masallarda, Zümrüd-i anka kuşunun yaşadığı söylenen dağ. Doğu kozmolojisinde yeryüzü'nün etrafını çepeçevre kuşatan dağın adı.
Kaf tâ Kaf: Kaftan Kaf'a kadar (bir uçtan bir uca).
Kağan: Kızmış, kükremiş, çok öfkeli (aslan, kaplan.)
Kail: İnanmış, kanma, razı olma.
Kâm almak: Bir şeyden umduğunu almak.
Kamer: Ay.
Kamet: Boy, boybos.
Kâmil: Olgunlaşmış kimse.
Kâmran: Mutlu.
Kamu: Hep, bütün, her; herkes.
Kand: Şeker.
Kanda: Kande: Nerede.
Kangı, kankı: Hangi.
Kan: Hani.
Kankılmak: Ses vermek.
Kâr: İş.
Karabet: Yakınlık.
Kârban: Kervan.
Kârâne: İş yeri.
Karı: Eski; yaşlı.
Karımak: Yaşlanmak, ihtiyarlamak.
Karîn: yakın; arkadaş.
Karûn: İsrailoğullarından zenginliği ile ünlü bir kişi.
Kasâid: Kasideler.
Kasîr: Kısa. (Burada: Az.)
Kasîr-ül-himme: Himmeti az.
Kasr: Köşk.
Kaşki: Keşke.
Kattâl: Çok katleden, çok öldürücü.
Katı: Çok, pek; sert, katı; şiddetli.
Kavaid: Kurallar, kaideler.
Kavî: Güçlü, kuvvetli.
Kavm: İnsan topluluğu.
Kayd: Bağ.
Kays: *Leyfâ ile Mecnun* hikâyesinin erkek kahramanı olan Mecnun'un asıl adı.
Kazâ: Vaktinde yapılmayan bir ibadeti sonradan yerine getirme.
Kebûter: güvercin.
Keffân: Kefenler.
Kelâm: Söz, lâkırdı; İslam felsefesi.
Kelb: Köpek.
Kelec: Söz, lâf, lakırdı.

Kemâl: Olgunluk.
Kemâlât: Olgunluklar.
Keman: yay.
Ken'an: Hz. yakub'un ülkesi, Filistin.
Kenar: Kıyı, deniz kıyısı.
Kendüzü: Kendisi, şahsı, nefsi, zatı.
Kerâmât:-furuş: kerametler satan.
Keret: Kez, kere, defa.
Kerîm: Cömert.
Kerkes: Akbaba.
Kes: Kimse, kişi.
Kesbetmek: Kazanmak.
Kesif: yoğun.
Kesilmek: Ayrılmak, uzaklaşmak.
Kesir: Çok.
Kesmek: (Burada) koparmak.
Kesr: Kırma, kırılma; bozma.
Kesûr: paralanmış, parça parça olmuş.
Ketm: Bir şeyi saklama.
Keş-i râz: Gizli bir şeyin farkına varma.
Keşti: Gemi.
Kevakib: yıldızlar.
Kevn ü mekân: Varlık, kâinat, evren.
Key: Nice, pek; ne zaman; padişah, hükümdar.
Kezzâb: Yalancı.
Kıssa: Hikâye.
Kışr: Kabuk.
Kıyâm: Ayaklanma, ayaklandırma; ayakta kalma.
Kıyl ü kaal: Dedikodu.
Kibâr: Büyükle; kibar.
Kiçer: geçer.
Kiçi: Keçi; kişi.
Kifâyet: Kâfi olma, yeterlik.
Kilâb: Köpekler.
Kilk: Kalem.
Kimesne, Kimsene: Kimse.
Kisb: Kazanç; elde etme.
Kise: Cepte taşınan para torbası.
Kişver: Ülke.
Kizb: Yalan.
Konş: Komşu.
Kös: Büyük davul.
Kubh: Kabahat.
Kudemâ: Eskiler, eski adamlar.
Kûh-ken: Dağ kazıcı, dağ kazan.
Kunnacı: Doğurgan, doğurucu.
Kurb: Yakınlık.
Kûşe: Köşe.
Kuru: Kara, toprak.
Kûy: Köy, mahalle.
Kuyruğuörü: Akrep.
Kuzgun: Kara karga.

Külhan: Hamam ocağı.
Künc: Köşe.
Küngüre: Kubbenin en yüksek noktası.
Kürbet: Gam, kaygı, tasa.
Küsûf: Güneş tutulması.
Küşâd: Açma.
Küttâb: Yazıcılar, kâtipler.

L

Lâ havle: Bir sıkıntı, bir belâ vukuunda sabrın tü-
kendiğini göstermek için söylenen dua.
Lâ-bûd: Gerekli, gerek.
La-cerem: Kuşkusuz, şüphesiz, elbette.
La'l: Kırmızı; dudak; değerli bir taş.
Lâlezar: Lale bahçesi.
Lâm: Eski alfabenin yirmi altıncı harfi.
Laşe: Leş, hayvan ölüsü.
Lâ-yezâl: Zevâlsiz, bitimsiz.
Leâl: İnciler.
Leb: Dudak.
Lebriz: Ağzına kadar dolmuş; taşıcı, taşkın.
Leb-teşne: Susuzluktan dudakları kurumuş, su-
samiş.
Leim: Alçak kimse.
Lemeân: Parlama, parlıtı.
Lerzan: Titreyen.
Lerze: Titreyiş.
Let: Dayak, kötek.
Levh: Levha; kaderlerin yazılı olduğu levha.
Leyâl: Geceler.
Leyl: Gece.
Leylâ: *Leylâ ile Mecnun* hikâyesinin kadın kahra-
manı.
Leziz: Lezzetli.
Libas: Esvap, giysi.
Likin: Lâkin.
Liva: Bayrak, sancak.
Lokman: Müslümanlıktan önce, öğüt veren şiir-
leriyle ünlü bir hekimin ya da hikâyecinin adı.
Lütuf: İyilik.
Lücce: Engin deniz.

M

Mâ: Su.
Ma'ada: ...den başka.
Ma'bûd: Tânn.
Mâder: Anne.
Mâder-zâd: Anadan doğma.
Mağdur: Haksızlığa uğramış.
Mağmûm: Gamlı.

Mağz: İç, öz.
Mâh: Ay.
Mahabbet: Sevgi, aşk.
Mahbûb: Sevgili.
Mahfi: Gizli.
Mâh-ı tâbân: Parlak ay.
Mâhî: Balık.
Mahmur: Sarhoşluğun verdiği sersemlik.
Mahrem-i esrâr: Kendisine sır söylenen kimse.
Mahrûk: Yanmış, yanık.
Mahz: Su katılmamış, halis.
Mahzûz: Haz almış.
Mâide: Sofra.
Mâil: Düşkün; eğik.
Makarr: Yerleşilen yer.
Makber, makbere: Mezar, mezarlık.
Makiyân: Tavuk.
Maksûd: Kastolunan, istenilen şey.
Maksur: Kısaltılmış, kısalımış.
Mâl-i menâl: Varıyoğu.
Mâmelek: Varıyoğu.
Manende: Gibi.
Mansıb: Yüksek mevki, makam; esas.
Mâr: Yılan.
Mâr ef'i: Engerek yılanı.
Maraz: Hastalık.
Mariz: Hasta.
Mâsivâ: Dünya ile ilgili olan şeyler; Allah'tan baş-
 ka tüm varlıklar.
Ma'sûk, Ma'sûka: Sevilen, sevilmiş.
Mâ-takaddem: Geçmiş, zaman.
Matla': Doğacak yer; kaside ve gazelde ilk be-
 yit; güneşin doğduğu yer.
Matlab: İstenilen şey.
Mazhar: Meramına ermiş.
Meâl: Öz, anlam.
Mecel: Mecâl, güç, kuvvet.
Meclis-ârâ: Meclisi süsleyen, hoş sohbet kim-
 se.
Mecnûn: Deli, divâne, *Leylâ Mecnûn* hikâyesinin
 erkek kahramanı, Kays.
Medih: Övme.
Medyûn: Borçlu.
Meftûr: Bezmîş.
Mehâfil: Oturulacak, görüşülecek yerler, toplantı
 yerleri.
Mehcur: Uzaklaşmış, ayrılmış, ayrı düşmüş.
Mehdî: Kıyametten önce, dünyada adaleti, dirlik
 ve düzenliyi sağlamak için gizlendiği yerden
 çıkıp dünyayı egemenliği altına alacağına
 inanılan kişi.
Mehek: Mehenk taşı, ayar taşı.
Meh-pâre: Ay parçası.

Mekabir: Mezarlar.
Mekârim-pîşe: Cömertliği huy edinmiş.
Mekin: Ağırbaşlı, temkinli.
Meknûn: Dizilmiş; saklı, gizli.
Mekr: Hile.
Melâmet: Kınama.
Melâl: Keder.
Melih: Güzel, şirin.
Melûl: Kederli, bezmiş.
Memât: Ölüm.
Memer: Yol, geçit.
Memlû: Dolu.
-mend: -lı, -li.
Menfa: Sürgün yeri.
Menfûr: Nefret edilen, iğrenç.
Mensiyyet: Unutulmuş.
Menzil: İnilecek yer, konak.
Menzil-i maksud: İstenilen yer.
Merâtib: Rütbelere, derecelere.
Merd: Erkek.
Merd-i Kıbtî: Çingene'nin yiğidi.
Merdâne: Erkekçe, yiğitçe.
Merdûd: Red edilmiş.
Merdûm: İnsan, adam.
Merk: Ölüm.
Merkeb: Eşek.
Meserret: Sevinç.
Mesih: Hz. İsa.
Mesihâ:-dem: Nefesi şifâ veren, nefesi etkili.
Mesihî: Hristiyan.
Meskeret: Miskinlik; alçakgönüllülük.
Mesmun: Zehirlenmiş.
Mesned-i izzet: Büyük makam.
Mest: Sarhoş.
Mest-i müdâm: Sürekli sarhoş.
Meskâne: Sarhoşa yakışacak şekilde, sarhoş-
 ça.
Mestûr: Örtülmüş.
Meş'ali: Meşale.
Meşhûd: Görülmüş.
Meşime: Döl yatağı.
Meşreb: Huy, tabiat; içecek yer.
Meşruta: İlk sahibi tarafından satılmamak koşu-
 luyla mirasçılara bırakılmış olan taşınmaz
 mal.
Meşveret: Danışma.
Metâ': Mal.
Metrukiyet: Bırakılmışlık, terk edilmişlik.
Mevc, Mevce: Dalga.
Mev'id: Söz verme, vaad.
Mevlâ: 1-Allah. 2-Efendi, sahip. 3-Kul, köle azat
 eden.
Mevrûs: Miras kalan şey.

Mevt: Ölüm.
Mey: Şarap.
Mey-âşâm: Şarap içen.
Mey-kede: Meyhane.
Meyyâl: Fazla meyilli; çok istekli.
Mezellet: Düşkünlük, bayağılık.
Mezmûm: Zemmedilen, yenilen.
Mısra-ı berceste: En güzel, en güçlü dize.
Mihkek: Mehenk.
Mihen: Eziyetler, meşakkatler, sıkıntılar.
Mihman: Konuk, misafir.
Mihnet: Eziyet, meşakket, sıkıntı.
Mihnet-keş: Eziyet çeken mihnet çeken.
Mihr: Güneş; sevgi.
Mihr-bân: Şefkatli.
Mihr-i cihân-ârâ: Cihani süsleyen güneş.
Milk: Birinin malı olan toprak, yapı, akar.
Mim: M harfi.
Minâ: Mine.
Mir'at: Ayna.
Mir: Emir.
Mirsâd: Rasat yen, gözetleme yeri.
Mive: Meyve.
Miyân: Orta; ara, aralık, meyan; bel.
Miyân-ı guft ü gû: Söz arasında.
Mizan: Terazî; ölçü.
Muadil: Benzer; denk.
Mucib: Sebebi; gerekli.
Muhannet: Alçak.
Muhtasar: Kısaltılmış.
Muhteffi: Gizli, gizlenmiş.
Muhzir: Mübaşir.
Muhtesib: (Eskiden) belediye işlerine bakan memur.
Muîn: Yardımcı.
Mukaddime: Başlangıç, önsöz.
Mukarrer: Kararlaştırılmış.
Mukassi: Kasvetli, sıkıcı.
Mûr: karınca.
Mûsâ: Kavmine "On Emir" adı altında ahlâk ve prensip kuralları bildiren peygamber.
Musaffâ: Duru, berrak, temiz.
Musahib: Birlikle sohbetle bulunan; büyük bir kimsenin yanında bulunarak onu söz ve sohbetiyle eğlendiren.
Mu'tad: Alışılan.
Muteber: Gözde, hatın sayılır; geçerli.
Mutedil: Ilımlı.
Mutrib: Çalgıcı.
Muttasîf: Kendisinde bir hal bir sıfat, bir vasf bulunan.
Muttasıl: Ardi ardına, bitişik.

Muvakkit: Vakti belirleyen kişi.
Mûy, Mû: Kıl, tüy, saç.
Mûbeccel: Yüceltilmiş, yüce, ulu.
Mûberrâ: Temiz.
Mûbîn: İyi ile kötüyü ayıran, açığa veren.
Mûbtelâ: Düşkün.
Mûcâzat: Bir suçtan dolayı ceza çekirme.
Mûcellâ: Cilalanmış, parlak.
Mûcerreb: Tecrübe olunmuş, bilinen.
Mûdâhane: Dalkavukluk, koltuklama.
Mûdârâ: Yüze gülme, dost gibi görünme.
Mûdâvâ: Deva arama, hastaya bakıp ilâç verme.
Mûddea: İddia olunan şey.
Mûderris: Ders veren; medresede ders okutan.
Mûeyyed: Güçlendirilmiş, sağlam.
Mûlt: Bedava.
Mûjgan: Kirpikler, kirpik.
Mûheyyâ: Hazır.
Mûlâyim: Yumuşak.
Mûlhîd: Dinin doğru yolundan ayrılmış.
Mûlket: Ülke.
Mûlk-i dünya: Dünya malı.
Mûltecâ: Sığınak.
Mûlzem: Gerekli görülmüş.
Mûnâcât: Tanrı'ya yalvarma.
Mûnâdim: Nedimlik eden, sohbet arkadaşı.
Mûnafık: İkiyüzlülük eden.
Mûnferit: Tek başına, ayrı.
Mûnkatî: Kesilmiş; son bulan; ayrılmış.
Mûnkesir: Kınılmış.
Mûntakim: Öç alan.
Mûntic: Sonuç veren.
Mûrâyi: İkiyüzlü.
Mûrebbi: Terbiye eden, eğitici.
Mûreccah: Üstün tutulan, yeğlenen.
Mûrg: Kuş.
Mûrgân: Kuşlar.
Mûrtefi: Yükselmiş, yüksek.
Mûrtekib: Rüşvet alan.
Mûrûr: Geçiş, geçme.
Mûrûr-i vâde-i yâr: Sevgilinin verdiği sözün geçip gitmesi.
Mûrûvvet: Mertlik, insanlık.
Mûrûvvet-mend: İnsaniyetli; iyiliksever.
Mûsellem: Teslim olunan, kabul edilen.
Mûselles: Üç kez tasfiye olunarak çekilmiş şarap.
Mûselssel: Ardi ardına.
Mûstaid: İstidatlı, yetenekli.
Mûşâbih: Benzer, benzeyen.
Mûştâk: Arzulu; çok göreceği gelmiş.

Müşteki: Şikâyetçi.
Mütelâşi: Telaş eden, aceleci.
Mükelevvin: Renkten renge giren; âni ânına uymayan, kararsız.
Mükelezziz: tad alan, hoşlanan, lezzet bulan.
Mütesselsil: Zincirleme.
Müyesser: Kolaylıkla ortaya çıkan.
Müyesser olmak: Nasip olmak.

N

Nâb: Hâlis.
Nâ-cins: Birbirinin dengi olmayan.
Nâ-çiz: Değersiz, önemsiz.
Nâdân: Cahil, bilgisiz.
Nâfi': Faydalı, yararlı.
Nâ-gâh: Ansızın.
Nâgehân: Ansızın.
Nahir: Büyük baş hayvan sürüsü.
Nâ-hakk: Haksız.
Nâhûda: Gemici.
Na-kaabil: Olmıyacak, olamıyacak.
Nakd-i can (ömr): En değerli şey.
Nâ-kâm: Arzusuna erişmemiş.
Nâkes: Cimri, pinti.
Nâ-kesân: Cimriler, pintiler.
Nâkis: Noksan.
Nakise: Kusur, eksiklik; ayıp, kabahat.
Nâlân: İnleyen.
Nâle: İnilti.
Nâlende: İnleyen.
Nâliš: İnilti.
Nâmerd: Mert olmayan, alçak.
Nâ-mütenâhi: Sonsuz.
Nân: Ekmek.
Nân-ı huşk: Kuru ekmek.
Nâ-pak: Murdar, pis.
Nâ-pâydar: Kararsız, sebatsız; süreksiz.
Nâ-puhte: Pişmemiş; acemi, deneyimsiz.
Nâr: Ateş.
Nâs: Halk, ahali.
Nâsâz: Uygunsuz.
Nâsih: Öğüt veren.
Na's: Ceset.
Nâ-tüvân: Zayıf, kuvvetsiz.
Nâzende: Nazlı.
Nazenin: Nazlı; ince yapılı.
Nazir: Benzer, eş.
Naz-perver: Naz eden.
Neberd: Savaş, harp.
Necâbet: Soyluluk, asillik.
Necât: Kurtuluş.
Necm: Yıldız.

Nefrin: Lânet beddua.
Nehâr: Gündüz.
Nekbet: Musibet, felâket; eziyet.
Nekes: Cimri.
Nemime: Koğuculuk, dedikoduculuk.
Nemrûd (Nümrûd): (Hz. İbrahim'i ateşe attıran) Bâbil'in kurucusu olan hükümdar.
Nerdübân: Merdiven.
Nerm: Yumuşak.
Nesim: Rüzgâr, yel.
Nesne: Şey.
Neşât: Sevinç, ferahlık.
Neşât-efzâ: Sevinç arttıran.
Neşve: Neşe, keyif.
Nevaziş: Okşama.
Nev: Yeni.
Nevâ: Ses, nâğme, makam.
Nev-bahâr: İlkbahar.
Nevbet: Sra, nöbet.
Nev-civân: Taze, genç, delikanlı.
Nev'-i beşer: İnsan soyu, insanlar.
Nev-devletân: Sonradan görmeler.
Nevrûz: İlkbaharın ilk günü.
Nev-şikâr: Yeni av.
Niğâh: Bakış.
Nigâr: Sevgili.
Nigerân: Bakan.
Nigehbân: Gözcü.
Nihad: Huy, tabiat, yaradılış.
Nihâl: Fidan.
Nihan: Gizli.
Nisâ: Kadınlar.
Nisâb: Bir şeyin aslı, hisse.
Niş: Diken, zehir.
Nite: Nasıl.
Niteki: Gibi, benzeri, nasıl ki, nitekim.
Nizâmât: Nizamlar, düzenler.
Nizâr: Zayıf, düşkün.
Nûh: Kur'an'daki sıraya göre yirmibeş peygamberin baştan üçüncüsü.
Nûn: N harfi.
Nûr-ı dide: Göz nuru.
Nush: Öğüt.
Nusha: muska.
Nûş: İçki; tatlı, bal.
-nûş: İçen.
Nutk: Konuşma.
Nutka gelmek: Konuşmaya başlamak.
Nühfelek: Dokuz gök.
-nüma: Bildiren, gösteren.

O

Od: Ateş.

Okumak: Davet etmek.

Ol: O.

Olacak: Olunca.

Onağan: Onan, iyileşen.

Onat: Doğru, tamam, mükemmel, iyi.

Oyan: Dizgin, gem, yular.

Ö

Öndin: Önce.

Önürdücü: Başta gelen.

Örf: Âdet, gelenek.

Özge: Başka, ayrı, öteki.

P

Pâ, Pây: Ayak.

Pâk: Temiz.

Pâmâl: Ayak altına alınmış, çiğnenmiş.

Pâsbân: Gece bekçisi.

Pâyân: Son.

Pâye: Derece, rütbe, mertebe, değer.

Pâyâmâl: Ayak altında kalmış.

Pelâs: Eski kilim, çul, aba.

Pend: Öğüt.

Pergâr: Pergel.

Peri-peyker: Peri yüzlü.

Perr ü bâl: Kanat, kol ve kanat.

Pertev: Işık, parlaklık.

Pervâ: Korku, ürkme.

Pervâz: Uçuş, uçma.

Pest: Alçak; aşağı; yavaş.

Pesendide: Beğenilmiş.

Peyâm: Haber.

Pey-â-pey: Birbiri ardınca.

Peyk-i ecel: Azrâil.

Peykân: Okun ucundaki sivri demir, temren, mızrak demiri.

Peyker: Şekil; yüz; vücut.

Peymâne: Büyük kadeh, bardak.

-pezîr: kabul eden.

Piç: Kıvrım.

Pinhân: Gizli.

Pir: Yaşlı; bir sanatın kurucusu.

Pirân: Yaşlılar.

Pir-i mugân: Meyhaneci.

Pişkeş: Bahşiş, hediye.

Pişrev: Peşrev; önden giden.

Pişvâ: Önden giden, kılavuz, önder.

Piyâle: Kadeh.

Pür: Dolu.

Püser: Oğul, erkek çocuk.

R

Rabb: Tann; sahib.

Rabbânî: Rab'la ilgili, kendini tüm gücüyle Rabb'e veren.

Râğîb: İstekli, rağbet eden.

Rahşende: Parlodayan.

Rahîm: Acıyan.

Rakîb: Hasım, rakip; rekabet eden.

Râm: Boyun eğen.

Ranâ: Güzel.

Ravza: Bahçe, çimeni bol olan yer.

Rây: Düşünce, görüş; oy.

Râz: Sır.

Reâya: Bir hükümdar yönetiminde bulunan ve vergi veren halk; Hristiyan tebaa.

Reca: Yalvarma; istek, arzu; umut.

Ref': Kaldırma.

Refik: Arkadaş; refakat eden.

Reftâr: Yürüyüş.

Reh: Yol.

Reh-güzâr: Yol, geçit; yol üstü.

Reh-nümâ: Yol gösterici, kılavuz.

Rehâ: Kurtuluş.

Rehzen: Yol kesen.

Renc: Zahmet, eziyet, sıkıntı; ısrâb, ağrı.

Rencide: İncinmiş; üzüntülü.

Rencûr: Sıkıntılı, incinmiş; rahatsız, hasta.

Reng: Renk.

Revân: Yürüyen, giden; can, ruh.

Reviş: Yürüyüş; tarz; tutkun.

Revnâk: Tazelik; parlaklık, güzellik.

Rezelemek: Sürgüsünü çekip kilitlemek.

Rezzâk: Tüm yaratılmışların rızkını veren Allah.

Rıdvân: Cennet'in kapıcısı olan melek.

Rıfk: Yumuşaklık, tatlılık, yavaşlık.

Rihlet: Göçme; ölme.

Rıtl: Büyük kadeh

Rızk-ı maksûm: Tann'nın paylaştığı rızık.

Ribat: Konak, han; bağ, ip.

Rical: Büyük kişiler.

Rif'at: Yücelik; yükseklik.

Rind: Kalender, aldırışsız, hareketleri herkesinki-ne uymayan bilgili kişi.

Rindân: Rintler.

Risto: Ünlü Yunan filozofu Aristo.

Rişvet: Rüşvet.

Rivayet: Söylenti.

Riyâ: İkiyüzlülük.

Riyâ-piše: İkiyüzlülüğü huy edinmiş.
Rizân: Dökülen, saçılan.
Rub'-i meskûn: Dünyanın karalardan oluşan dörtte bir bölümü.
Rûd: Dere, ırmak, nehir.
Ruhsâr: Yanak, yüz.
Ruhsat: İzin.
Rûşen-dilân: Gerçekleri bilenler, gönlü aydınlık olanlar.
Rûy: Yüz, çehre.
Rûz: Gün; gündüz.
Rüsvâ: Rezil, onursuz, haysiyetsiz.
Rüsvâ-yı aşk: Aşk yüzünden dile düşüp rezil olan.
Rûşen: Aydınlık.
Rûtbe-i akl: Aklın derecesi.
Rû'yet: Görme, görüş.
Rüzgâr: Yel; zaman; âlem.

S

Saba: Gündoğusu yeli.
Sabi: Çocuk.
Sâbit-kadem: Sebat eden, devam eden, sürekli.
Sad: Yüz (sayı).
Sad-hezâr: Yüzbin.
Sad-pâre: Yüz parça; parça parça olmuş.
Sadberk: Katmerli.
Sâde-dil: Temiz yürekli.
Sadr: Göğüs; oturulacak en iyi yer; sadrâzam sözünün kısaltılmışı.
Sadsâle: Yüz yıllık.
Safâ: Eğlence, zevk, neşe; gönül rahatlığı.
Safâ-bahş: Safâ veren, eğlendiren.
Safha: Bir şeyin düz yüzü; bir cismin görünen yanı.
Sagâir: Küçük günahlar.
Sağar: Kadeh.
Sahâvet: Cömertlik.
Sahbâ: Şarap.
Sahrâ: Çöl.
Saht: Sert, çetin güçlü.
Sa'id: Mutlu.
Sakit: Düşen; hüküm ve itibardan düşmüş, hükümsüz.
Sâki: İçki dağıtan.
Sâl: Yıl.
Sâlâh: Rahatlık.
Sâlik: Bir yola giren, bir yolda giden.
Salmak: Göndermek, sevk etmek.
Samt: Sessizlik.
Sanem: Put.

Sârî: Bulaşıcı.
Sârik: Hırsız.
Savm: Oruç.
Savt: Ses.
Savulmak: Uzaklaşmak, dağılmak.
Sa'y: Çalışma, çabalama.
Sayd: Avlanma, avlama.
Sâye: Gölge.
Sayf: yaz.
Sayrı: Hasta.
Sayrılık: Hastalık.
Sayyâd: Avcı.
Sebû: Desti, şarap kabı.
Sed: Kapamak.
Sefâhat: Akılsızlık; bir işin sonunu düşünmemek, zevke ve eğlenceye aşırı düşkünlük.
Sefid: Beyaz.
Sehâb: Bulut.
Seher-gâh: Kuşluk vakti.
Selâmet: Kurtulma.
Selâset: Akıcılık, akıcı olma durumu.
Selef: Bir görevde daha önce bulunan kişi.
Sem: Zehir.
Semensa: Güzel kokulu.
Semer (Semere): Fayda; yemiş.
Senâ: Övme.
Seng: Taş.
Seng-i kaza: Kaza ve kaderin taşı.
Ser: Baş.
Serâb: Ilgım, Çorak yerlerde su imiş gibi görünen buğu.
Serâser: Baştan başa.
Serd: Sert; soğuk.
Serefrâz: Başa geçmiş, benzerlerinden üstün.
Serencâm: Mâcera; bir işin sonu; baştan geçen şey.
Serfûrû: Baş eğme.
Sermest: Sarhoş.
Ser-nigûn: Baş aşağı olmuş; tersine dönmüş.
Ser-te-ser: Baştan başa, hep.
Serv-i hiramân: Salına salına yürüyen sevgili.
Serv-i revân: Servi gibi uzun boylu sevgili.
Serv-i simin: Ayışığının denizde oluşturduğu ışık yol.
Server: Baş, başkan.
Sevâd: Siyahlık, kara.
Seyf: Kılıç.
Seyr: Gezme, yürüme.
Sıklet: Ağırılık; yük, sıkıntı.
Sınamak: Denemek, yoklamak.
Sınarlamak: Hor görmek, hor bakmak.
Sındurmak: Kırmak, parçalamak.
Sinik: Kırık.

Sınmak: Kırılmak, parçalanmak.
Sim: Gümüş.
Sim ü zer: Gümüş ve altın.
Simber: Göğsü gümüş gibi olan.
Simin: Gümüşten, gümüşlü.
Simurg: Anka kuşu. Masal kuşu.
Sin: Mezar.
Sine: Göğüs.
Sini: Seri.
Sinle: Mezarlık.
Sipih: Dünya, felek.
Sir: Tok.
Sîr-âb: Suyu kanmış.
Siret: Bir kimsenin içi, hâli, tavrı, ahlakı, özgeçmişi.
Sirkat: Hırsızlık.
Sitem: Öfke göstermeksizin birisine çıkışma.
Sitemkâr: Sitem eden.
Sivâ: Başka, gayri.
Siyeh-rû: Kara yüzlü; ayabı olan.
Söyünmek: Sönmek, parlaklığı gitmek.
Subh: Sabah.
Subh-i kâzib: Kuşluk vaktinden önceki geçici aydınlık.
Sûd: Kazanç, fayda, yarar.
Sûd-mend: Faydalı, yararlı.
Sûr: Düğün, eğlence; bayram.
Sûret: Biçim, görünüş.
Susaklık: Susuzluk.
Suvarılmak: Sulanmak, su verilmek.
Suvarmak: Sulamak, su vermek.
Sûz: Yanma, tutuşma; ateş.
Sûzân: Yakan; yanan.
Sûziş: Yanış; yanıp yakılma.
Sûbut: Gerçekleşme.
Sûhan: Söz, lakırdı.
Sûhan-perdâz: Güzel, düzgün söz söyleyen.
Sûhan-ı râst: Doğru söz.
Sûhte: Yanık, yanmış.
Sûkker: Şeker.
Sûleyman: İbraniler'in kralı Davud ile Batşeba'nın oğlu.
Sürdü: Savdı.
Sürûr: Sevinç.
Süst: Gevşek; (mec.) tenbel.

Ş

Şâd: Sevinçli, neşeli.
Şâdân: Memnun, sevinçli.
Şâdi: Sevinç, gönül ferahlığı.
Şâdmân: Çok sevinçli.

Şah: Padişah.
Şahs-ı dağal: Hileli kişi.
Şahs-ı halim: Yumuşak huylu.
Şâm: Akşam.
Şâm-ı firak: Ayrılık akşamı.
Şane: Tarak.
Şarab-ı nâb: Katkısız şarap.
Şâyeste: Lâyk, münasip, uygun.
Şeb: Gece.
Şeb-i yelda: Yılın en uzun gecesi.
Şecaat: Yiğitlik.
Şecaat arz etmek: Yiğitlik taslamak.
Şedid: Şiddetli.
Şefâat: Suçlu ya da muhtaç olan kimse için af dileme.
Şefik: Şefkatli, merhametli.
Şehâ: Ey şah!, Ey Padişah!
Şehd: Bal.
Şehper: Kanadın en uzun tüyleri.
Şehriyâr: Büyük padişah.
Şekker: Şeker.
Şeksiz: Kuşkusuz.
Şekvâ: Sızlanma, şikâyet.
Şem': Mum.
Şem'a: Mum, kandil.
Şems: Güneş.
Şemşir: Kılıç.
Şerâfet: Şerefli oluş, şerefliilik.
Şerîr: Kötü adam.
Şevk: İçten gelen istek.
Şevket: Büyüklük, heybet (Padişahlar için kullanılırdı.)
Şeydâ: Divâne.
Şikâr: Av.
Şikest: Kırık, kınımış; kırma, kırılma.
Şikeste: Kırık, kınımış.
-şinas: Anlayan, tanıyan, bilen.
Şir: Aslan.
Şir-i jiyân: Kızgın, kükremit aslan.
Şişe: Şişe, sırça.
Şita: Kış.
Şitâbân: Acele eden, koşan, seğirten.
Şive: Naz, edâ.
Şive-i şehvet: Cinsel istek yoluyla.
Şive-kâr: Şiveli, işveli.
Şol: Şu.
Şöhre: Ün, şöret.
Şuarâ: Şairler.
Şûh: Hareketlerinde serbest, şen, oynak, işveli.
Şûle-bâr: Işıklı.
Şûkûfe: Çiçek.

T

Tâ: Değın, kadar.
Taâm: Yemek.
Taassub: Bağnazlık, inanışlarda ve alışkanlıklar-
 da aşırılık gösterme.
Tabasbus: Yaltaklanma.
Tâbende: Parlayan, ılık veren.
Tabl: Davul.
Ta'dâd: Sayma.
Tagyir: Değıştirme, bozma.
Tahattur: hatırlama.
Tâhir: Temiz.
Tahmûr: Yoğurma, mayalama.
Tahsil: Elde etme, ele geçirme; toplama; öğ-
 renim.
Taht-ı revân: Yürüyen taht; üstü örtülü, her tarafı
 süslü, genellikle dört kişi tarafından taşınan
 bir taşıt aracı (mec. tabut).
Tâir: Uçan; kuş.
Tâk: Bina kemeri; kubbe, kümbet.
Takbih: Kabahatli bulma; ayıplama.
Takdis: Kutsama.
Takrir: Anlatma.
Tâlib: İstekli, isteyen.
Ta'lim: Öğretmek; bilgi verme.
Ta'llâhi lekad âserekallahû aleynâ: Vallâhi, Al-
 lah seni bizden üstün kıldı.
Tama': Açgözlülük, doymazlık.
Tâm'i: tamah eden.
Tamû: Cehennem.
Ta'n: Ayıplama; sövme yerme.
Tanlamak: Hayret etme, şaşmak.
Târ: Karanlık; tel, iplik.
Tarik: Yol.
Tarûmar (tarmâr): Dağınık, perişan.
Tasadduk: Sadaka olarak verme, verilme.
Taşra: Dışan.
Tavâf: Bir şeyin etrafına dolaşma.
Tavk: Gerdanlık.
Tâ'yib: Ayıplama.
Ta'zim: Büyük saygı gösterme; yüceltme.
Tebâh: Yok olma.
Tecâhül: Bilmezlikten gelme.
Tecdîd: Yenileme.
Teceddüd: Yenilik, yenileme.
Teemmül: Etraflıca düşünme.
Teennî: Dikkatli davranma.
Tefâhür: Övünme.
Tefrik: Ayırma.
Tegaaful: Haberi yokmuş gibi davranma.

Tehalûk: İstekle atılma, bir şeye karşı aşırı düş-
 künlük.
Tehî: boş.
Tekdir: Azarlama.
Tekeffül: Birine kefil olma, kefalet etme ya da
 verme.
Tekfir: Birine kâfir deme.
Teklifat: Teklifler.
Televvün: Renklenme, boyanma.
Telezzüz: Tad alma, lezzet duyma.
Temevvüc: Dalgalanma.
Temkin: Ağırbaşlılık.
Temyiz: Ayırma.
Teng: Yük dengi; dar.
Tennûr: Fırın, tandır.
Ten-perest: Bedensel arzulara önem veren; çok
 tembel.
Ter: Tâze; ıslak, rutubetli, yaş.
...ter: Pekiştirme takısı.
Terah: Gam, tasa, acı.
Terâzû: Terâzi.
Teseyyüb: İhmalcilik, nizamsızlık.
Teşne: Susamış; çok istekli.
Teşne-dil: Can ve gönülden istekli.
Tevâzû: Alçakgönüllülük.
Tevatür: Bir haberin ağızdan ağıza yayılması.
Tevdi': Verme.
Tevekkül: Her işte Tanrı'ya bağlanma, güvenme,
 boyun eğme.
Tıfı: Çocuk.
Tıynet: Maya, yaradılış.
Tig: Kılıç.
Tig-zebân: Dili kılıç gibi olan, etkili söz söyleyen.
Timar: Hastaya bakmak.
Tir: Ok.
Tiz: Tez, çabuk.
Tiz-reftâr: Yürüyüşü çabuk, çabuk yürüyüşü.
Togisar: Doğacak.
Torva: Torba.
Tuhfe: Armağan.
Tûl'i emel: tükenmez arzu.
Tulû': Güneşin doğması.
Tureldan: Duralıdan.
Turf: Garip, tuhaf, acıpai, görülmemiş.
Tuş etmek: Karşı, karşıya getirmek.
Tutî: Dudu kuşu, papağan.
Tuyar: Duyar.
Türâb: Toprak.
Tûtün: Duman.

U

Uçmak: Cennet.
Ud: Utanma.
Uğru: Hirsız.
Ukalâ: Akıllılar.
Ukbâ: Âhiret.
Ukuûl: Akıllar.
Ulema: Âlimler, bilginler.
Ulyâ: Çok yüksek.
Umca: Omca.
Unf: Şiddet ve hiddet.
Uşşak: Aşıklar.
Utma: Vurma.
Uvak: Kınntı, ufak, küçük.
Uzlet: İnziva. Bir köşeye çekilip kendi kendine
 tenhada yaşama.
Uzluk: Uсталık, maharet, hüner; yumuşaklık, ih-
 tiyat, teenni.

Ü

Üftade: Düşmüş, düşkün, biçare; âşık.
Üleşmek: Paylaşmak, bölüşmek.
Ülfet: Alışkanlık; dostluk.
Üzülmek: Kopmak, kınılmak.

V

Vâbeste: Bağlı.
Vâcib: Yapılması gerekli.
Vâfir: Çok, bol.
Vahdet: Birlik, tek oluş; Tann'nin birliği.
Vahid: Bir, tek.
Vakar: Ağırbaşlılık.
Vakvaka: Kurbağa sesi.
Vâlîde: Anne.
Vâlîdeyn: Anne ile baba.
-var: Benzetme edâtı: gibi.
Varak: Sahife, yaprak.
Varak-ı mîhr ü vefâ: Sözde, sevgide sadakatın
 kâğıdı.
Vasl-ı habib: Sevgiliye kavuşma.
Vaz'ı haml: Doğurma.
Vech: Yüz, çehre.
Vedia: Emânet.
Vefâdâr: Sevgisinde, dostluğunda sadık.
Vefk-i meram: İsteğe uygun olarak.
Veled: Çocuk, erkek evlâdı.
Veli, Velikin, Veliykin: Amma, fakat, velâkin.
Velûd: Doğurgan.
Verâ: Arka, geri; başka.

Vera': Haramdan kaçınma.
-veş: -gibi.
Vezn içre: Ölçüde.
Vird: Belli vakitte okunan dua.
Visât: Kavuşma, buluşma.
Vukuât: Vak'alar, olaylar.
Vû: Ve.

Y

Yâdigar: Hâtıra olarak verilen şey.
Yâgi: Asi.
Yahşi: Güzel, iyi.
Yalın yüzlü: Tüysüz, parlak yüzlü.
Yalıncağ: Çıplak, üryan.
Yapışmak: El sürmek, bulaşmak.
Yârân: Dostlar.
Yaraklanmak: Hazırlanmak.
Yarılıgamak: Suç bağışlamak, mağfiret etmek.
Yatlu: Kötü, uğursuz, adi.
Yatluluk: Kötülük.
Yatür: Emlâk, arazi.
Yavuz: Kötü; güçlü, çetin, yaman.
Yazu: Yazı, ova, düzlük.
Yed-i beyzâ: Bembeyaz el. Hz. Musa'nın Mısır
 Fir'avununa karşı mucize olarak gösterdiği
 bembeyaz eli.
Yegân yegân: Birer birer, ayrı ayrı.
Yeğ: Daha iyi, üstün.
Yeğrek: Daha iyi, daha üstün.
Yek-san: Bir, beraber
Yemm: Deniz.
Yerinmek: Kederlenmek, üzülmek, mahzun ol-
 mak, tasalanmak.
Ye's: Keder; umutsuzluk.
Yesâr: Varlık, zenginlik; sol, sol yan.
Yetürmek: Getirmek.
Yevm: Gün.
Yevmen fe yevmen: Günden güne, gittikçe.
Yezdân: Yaradan.
Yiğ: Bk. Yeğ.
Yiğîn: Bk. yeğîn.
Yir: Yer.
Yoğolmuş: Yok olmuş.
Yûsuf: Hz. Ya'kub'un oğlu olup, kıskançlık
 yüzünden, kardeşleri tarafından kuyuya
 atılmıştır. Güzelliğin sembolüdür.

Z

Zâd-ı rah: Yol azığı.
Zâ'f: Zayıflık, acizlik.

Zağ: Karga.
Zâhid: Sofu, dindar; kaba sofu.
Zahm: Yara.
Zahm-dâr: Yaralı.
Zahm-ı nâsûr: Nasır yarası.
Zalâm: Karanlık.
Zâr: Ağlama, inleme.
-zâr: Ağlayıp inleyen.
Zâri: Ağlayıp sızlama.
Zât: Kendi.
Zebân: Dil.
Zebûn: Zayıf, âciz.
Zehî: Ne hoş, ne güzel.
Zehr-âb: Acı su.
Zemm: Yerme, kınama.
Zen: Kadın.
Zer: Altın.
Zer-i kâmil: has altın.
Zerdûz: Sırmalı.
Zerger: Sarraf.
Zevâl: Sona erme, bitme.
Zevc: Koca.
Zevce: Karı, eş.
Zib: Süs.
Zibâ: Süslü.
Zihî: Ne hoş, ne güzel.
Zillet: Bayağılık.
Zinhâr: Sakın hal!
Zîr-i bagal: Koltuk altı.
Zişan: Şanlı.
Ziver: Süs, bezek.
Zulmet: Karanlık.
Zulümât: Karanlıklar.
Zu'm: Yanlış bir zanna kapılma.
Zûr: Kuvvet; zor.
Zûr-âver: Kuvvet kullanarak zorlayan.
Zübâb: Sinek.
Zühd: Sofuluk, dindarlık.
Zülâl: Saf, hafif, tatlı su.
Zülf: Saç; kâkül.
Zülfekar: Hz. Ali'nin iki ağızlı kılıcı.
Zünnâr: Papazların bellerine bağladıkları ipten
örme kuşak.

ŞAİRLER ve YAZARLAR DİZİNİ

Abasıyanık, Sait Faik
2527-b, 6289, 6324-c, 7423, 8943

Abdî
5971

Abdî, Bursalı Mühürdar
3249, 4049

Abdî, Hikmetzâde
6132, 6194, 7512

Abdulahad Nuri
2860, 5180

Abdullah bin Hubeyk
3734

Abdullah bin Mübarek
7780

Abdurrahim Karahisarî
298, 624, 653, 778, 888, 889, 966,
983, 1579, 1769, 1772, 2022, 2139,
2460, 2632, 2643, 2706, 2852, 2896,
2901, 2991, 3854, 4182, 4186, 4862,
5162, 5637, 5716, 5722, 5795, 5805,
5809, 5933, 6003, 6091, 6429, 6439,
6450, 7380, 7518, 7539, 7675, 8629,
8800

Abdürrahim Tirsî
2930, 3720-e, 6112

Abdülaziz Bey
2472

Abdülhak Molla
160, 873, 1415, 2386

Abdûlmelik ibni Mervan
4764

Achard, Marcel
2238, 3197, 4674

Addison, Joseph
203, 4528-a, 6214, 6315, 7704

Âdem Dede
159, 255, 256, 1488, 3487, 3748

Âdemî
7129

Adıvar, Halide Edip
754, 4816, 4985, 4998, 5118, 7068,
7216, 8924

Adlî, (Sultan Bayezid II)
243, 1704, 1760, 3085, 3305, 3466,
3676, 5165

Adlî, (Sultan Mehmed III)
2648

Adnî (Mahmud Paşa)
386, 1805, 2164, 2423, 2598, 3127,
4589, 7220

Âgâh, Mektupçu
117, 232, 304, 418, 435, 502, 574, 682,
779, 1590, 2137, 2821, 2989, 3032,
3167, 3246, 3327, 3540, 4221, 4263,
4450, 4630, 4728, 4741, 4960, 5151,
6021, 6248, 6282, 6392, 6759, 6827,
6834, 7236, 7276, 7292, 7399, 7407,
7869, 8323, 8532, 8703, 8861, 8873

Âgâh Paşa, Trabzonlu Osman
4445

Âgâh-ı Semerkandî
6071, 6191

Ahdî, Bağdatlı
1332

Âhî, Niğbolulu Benli Hasan
353, 366, 375, 1681, 1712, 1762, 2160,
2213, 2599, 3986, 6087-e, 7059, 7195,
7648, 7990

Ahmed, Abdülcebbar oğlu
2944, 6430, 6613

Ahmed Bey, Dukakinzâde
1839, 5972

Ahmed Dede, Münecimbaşı
2176

Ahmed Fakih
2571, 2945, 2946, 5188, 6431, 7825

Ahmed el İbşîhî, Şehabeddin
3055, 4751, 4815, 4837, 4934, 7501,
7624

Ahmed Paşa, Veliyüddin oğlu, Bursalı
186, 515, 863, 927, 1139, 1174, 1484,
1810, 3093, 3306, 3485, 3496, 3923,
4057, 4092, 4246, 4298, 5067, 5189,
5545, 6904, 6981, 6986-b, 7141, 7826,
8292, 8373, 8390, 8390-a, 8796

Ahmed Rasim
376, 391, 1834, 2089, 2250, 2396, 3266,
3701, 3899, 4940-a, 5708, 6768, 7112,
7146, 7554-i, 8246-b, 8786, 8901

Ahmed Sarban
7290

Ahmed Yesevî
1570, 4804, 6719, 8215

Ahmed-i Dâî
342, 904, 1599, 1827, 2344, 2570, 3415,
3456, 3465, 4085, 4410, 4666, 5410,
5544, 6114, 6913, 7091, 7510, 7749,
8239, 8384, 8576

Ahmedî, Germiyanlı Tacüddin İbrahim
1494, 1832, 3252, 3313, 4869, 5928,
6115, 6750, 7570, 8216

Ahmed Mithat Ef.
4810-h

Ahmet Haşim
23, 322, 530, 531, 872, 959, 1018, 2943,
3113-i, 3720-g, 3909, 3910, 4040, 4296-
c, 5224, 8701-g, 8857, 8890

Ahû Baba, Diyarbakırlı
1889

Aiskhylos
69, 80, 1443, 2610, 5361, 5366, 6329,
7785, 8573

Aisopos
607, 3429

Akbal, Oktay
2976-c, 3558-c, 6324-g, 6342-b, 8539-e

Akengin, Yahya
702-c

Akın, Gülten
75-c, 708-a, 2245, 2704-a, 5868, 8369,
8371-a

Âkif Paşa
1795, 2519, 7118

Aksal, Sabahattin Kudret
702-b, 3964-b, 4810-d

Aktuna, Bedri Ziya
8774

Alain, Emile Auguste Charter
196, 556, 729, 815, 886, 1249, 1659,
1917, 2388, 2844, 2984, 3004, 3031,
3066, 3072, 4260, 4436, 4774, 4850,
5413, 5425, 5761, 5766, 5768, 5874,
5888, 6342-e, 6355-d, 6468, 6473,
6975-d, 7361-a, 7361-b, 7459, 7638-d,
7919, 7923, 8056, 8076, 8179, 8527,
8929

Alcott, Amos Bronson
3774-j, 5461

Alcuin, Albinus Flaccus
4167

Aldington, Richard
8122

Alfieri, Vittorio
8062

Ali, Hz
278, 1578, 2528, 2617, 2863, 3187,
4273, 4656, 4959, 5556, 5617, 6175,
6598, 7119, 7618, 8499, 8952

Ali Bâkî
2191, 6907

Âli Bey
411, 430, 570, 633, 2079, 3082, 3567-a,
3641, 4594-a, 4649, 5436, 5494, 6105,
6344, 6840, 7423-e, 8869-a

Ali Emirî-i Amidî
236, 253, 387, 1165, 1183-o, 3219,
4238, 4480, 5187, 5319, 5322, 5385,
6107

Âlî, (Gelibolulu Müverrih Mustafa Âlî Efendi)
1498, 1840, 2510, 2557, 2907, 3225,
3307, 3762, 3827, 4247, 6008, 6914,
7111, 7658-k, 8172, 8293, 8848

Ali Haydar
7423-c

Âlî bin Muhammed el -Müzeyyin
8627

Ali Râgıb, Bursalı
6198, 6928

Ali Ruhi 1239	Anouilh, Jean 2287, 4365, 4719, 4863, 8566
Ali Şîr Nevâî 8375	Antiphanes 7412
Allsop, Kenneth 7910	André-Paul Antoine 3323
Altınay, Ahmet Refik 535, 1362, 2249, 3671, 5282, 6474, 6489, 7102, 7200, 8246-a	Apaydın, Talip 4389
Altinel, Sabri 71, 4388	Apollonius, Rodoslu 3802, 4327
Amenemope (Mısır Bilgelik Kitabı) 207, 548, 3296, 4781, 7413, 8880	Apollinaire, Guillaume 108-a, 702-g, 2227-s, 3964-f, 3964-h, 4810-f
Âmidî 445, 1564, 3472, 5166, 5958, 7639, 8227, 8307, 8615,	Aragon, Louis 3558-f
Amiel, Denys 4544, 8500	Aribumu, Orhon M 4805, 5605, 8856-g
Amiel, Henri Frédéric 55, 2374, 3049, 3347, 4239, 4287, 5997, 6264, 7311, 7874, 8085, 8184, 8500	Arısoy, M Sunullah 3749, 3753, 6630
Âmiş Efendi 2855, 3668, 5111	Ârif Hikmet, Hersekli 3582, 3837-b, 5920, 7759-a, 8552
Amrî, Abdülkerim Oğulluğu 3675, 3698, 3699, 4093, 5837, 5856, 7590	Ârif Hikmet, Şeyhülislâm 2636, 6773
Anacharsis 8462	Ârif Mehmed Çelebi 363, 3128, 8286
Anday, Melih Cevdet 1535, 2959-d, 2959-l, 3523, 7647, 7658-d, 8366	Ârif, Mütercim Mîr Süleyman 6755
Andelîbî, Bülbül Hasan 651	Ârîfî, Kavalalı 3768
Andersen, Hans Christian 810, 4339, 5706, 5802, 6133, 8675	Ârîfî Paşa 4193
Andrade, Carlos Drumond de 2959-f	Aristophanes 1643, 4997
Andriç, İvo 4393-j, 6324-h	Aristoteles 215, 599, 799, 811, 1876, 1877, 3021, 3142, 3181, 3581, 3603, 4050, 4425, 4463, 4469, 4473, 4603, 4811, 4859, 5873, 6829, 6839, 7037, 7219-b, 7281, 7572, 7612, 7803, 7975, 8016, 8111-g, 8256, 8461, 8564
Andreyev, Leonid 2365, 5094	

Şairler ve Yazarlar Dizini

Arkhiokhos
3321

Arkhimedes
1451, 2024, 2204

Arnold, Sir Edwin
823

Arsoy, Yesâri Âsım
8872, 8936

Âsaf (Mahmud Celâlettin Paşa)
1770, 1814, 2762, 7620

Asena, Orhan
2689, 6582

Âsım, Ârifzâde
7761

Âsım, Çelebizâde Şeyhülislâm İsmail
534, 2444, 2532, 2955, 3712, 3991,
5210, 6186, 7143, 7759, 7845, 8624,
8788

Âsım, Filibelizâde Mustafa, Bey
8202

Aspensterm, Werner
5563-a

Asquith, Herbert Henry
1474

Assurbanipal Kütüphanesi Tableti'nden
143, 2755, 7469

Asya, Arif Nihat
767, 1278, 1409, 1410, 1453, 1667,
2051, 2231, 2234, 2392, 2429, 2938,
2961, 2978, 3251, 3638, 3639, 3825,
3908, 4149, 4487, 4811-n, 5074, 5383,
5489, 5670, 5836, 6479, 6482, 6518,
6525, 6715, 6823, 6944, 6975-e, 7028,
7157, 7262, 7467, 7644, 7935, 8155,
8348, 8409, 8597, 8730, 8938

Âşık
1311

Âşık Çelebi (Pir Mehmed)
543, 943, 7938, 7939

Âşık Çelebi, Prizrenli
941, 4143, 8693

Âşık Dizarî
3422

Âşık Garip
3837-h, 5407

Âşık Hakkı
935

Âşık İsmail
441

Âşık Kerem
2299, 3806, 7361-f, 8651

Âşık Ömer
878, 1124, 1682, 1710, 1887, 2307,
2590, 3135, 6821, 6980, 7251, 8213,
8870

Âşık Paşa (Âşık Ali Beşe)
185, 631-c, 1109, 1111, 6742, 6743

Âşık Tâlibî
3308

Âşık Velî
2781, 8386, 8387

Aşkî, Tireli
901, 1023, 7814

Aşkî, Üsküdarlı
3380, 3817

Ataç, Nurullah
2282, 3850, 6305

Atasözleri
1, 76, 109, 125, 225, 269-a, 294, 295,
318-a, 318-e, 318-f, 319, 373, 440, 457,
491-g, 492, 500, 518, 527, 632, 737-a,
737-b, 1183, 1204, 1209, 1212-b, 1213,
1241, 1254, 1257, 1345, 1347, 1351,
1395-a, 1395-b, 1459, 1624, 1625, 1664,
1717, 1767, 1894, 1929, 1963, 1967,
1969, 1970, 1971, 1973, 1975, 1976,
1977, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983,
1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1990,
1991, 1992, 1993, 1995, 1997, 1999,
2001, 2003, 2005, 2006, 2007, 2010,
2011, 2013, 2014, 2050, 2227-b, 2227-
d, 2227-n, 2227-o, 2227-ze, 2251, 2259,
2275-c, 2276, 2298-f, 2308, 2309, 2348,
2376, 2397, 2449, 2450, 1451, 2556,
2558, 2608, 2669, 2705, 2787, 2934,
3113-c, 3126, 3216, 3303, 3541, 3644,
3720-b, 3936, 4019, 4022, 4030, 4031,
4152, 4432, 4454, 4702, 4767, 4795,
4870, 4941, 5212, 5213, 5493, 5524,
5593, 5594, 5595, 5626, 5663, 5663-b,

- 5672, 5689, 5759, 5793-b, 5793-c,
5871, 5902, 5943, 5979-c, 5980, 6015,
6147, 6188, 6500, 6535, 6587-e, 6588,
6819, 6900-g, 7405, 7424, 7425, 7448,
7465, 7546, 7555, 7595-b, 7595-f, 7846,
7942-b, 7943, 8152-a, 8338, 8600, 8602,
8638, 8649, 8658, 8701-d
- Atatürk
710, 1573, 4124, 4494, 4965, 5336,
7203, 8757
- Ataç, Nurullah
347-i, 491-f, 708-b, 746-b, 2227-zp,
2704-e, 2804-b, 2825-a, 3558-e, 3933-a,
4106-d, 4528-c, 4577-a, 6054-a, 6587-b,
7352-g, 7361-c, 8111-b, 8173-b, 8371-f
- Atay, Falih Rifkî
3608, 4319, 4393-a, 4393-n, 6251,
6342-a, 6640, 6735-h, 6781-e, 8330,
8371-i, 8498-a, 8637-b, 8766
- Atâyî, Nev'izâde Ataullah
364, 1705, 2120, 3086, 4032, 5671,
7556, 7568, 7658, 7964
- Âtıf Efendi, Defterdar Mustafa-
768, 3602, 5773, 7937, 8296
- Atlı, Lem'î
8785
- Attar, Şeyh Ferideddin
31, 558, 1038, 2657, 2721, 3100, 4256,
4318, 4906, 5160, 5728, 6336, 6599,
6831, 6851, 6880, 6961, 7204, 7385,
7435, 7504, 7633, 7893, 7972, 7984
- Ausonius, Decimus Magnus
6411
- Austen, Jane
102, 4555
- Avnî (Fatih Sultan Mehmed)
108, 2525, 4250, 4414, 5757, 6014,
6055, 7148
- Avnî (Yenişehirli Hüseyin Avni Bey)
107, 268, 401, 425, 1300, 1360, 1854,
2185, 2190, 2195, 2206, 2951, 4144-b,
4248, 6915, 7147, 7757
- Avnî Dede, Şeyh
7679
- Ay, Behzat
5549
- Ayetullah Bey (Mehmet)
6187-e, 8246-c
- Aykaç, Fazıl Ahmet
761, 2095, 5051, 6818-b
- Aynî
738-c, 5685
- Ayverdi, Samiha
2211, 5279, 6541
- Azerbaycan halk bayatları
404, 929, 1331, 1467, 2188, 2257, 2297,
2526, 2572, 2953, 3015, 3110, 3226,
3309, 3503, 3833, 5622, 6004, 6501,
6731, 7092, 8201, 8412, 8437, 8955
- Aziz Ali Efendi, Giritli
910, 2554
- Azizî (Kara Çelebizâde Abdülaziz Efendi)
405, 1835
- Azmî, Pir Mehmed
1373, 1392, 4215, 6455, 7108-a
- Baba Salim
402
- Baba Süleyman
4900
- Bacon, Francis
213, 562, 605, 1442, 2380, 2727, 3153,
3183, 4041, 4063, 4203, 4208, 4210,
4581, 4599, 4648, 4988, 5434, 5932,
6393, 6547, 6580, 6805, 6826, 6881,
7230, 7234, 7315, 7472, 7787, 7794,
7864, 7878, 8038, 8316, 8350, 8414,
8465
- Bagnold, Enid
4340, 5126, 8930
- Baharî, Pîştineli
3385
- Bahâyî, Şeyhülislâm Mehmed
1482, 2214, 2670, 3505, 4657, 5190,
5329, 6051, 7830,
- Bahrî (Melâmi Bahri Dede)
1402, 6557
- Bahîî, Morali
1783, 4135, 4217

Şairler ve Yazarlar Dizini

Bahtî (Sultan Ahmed I) 316, 1271, 1326, 1836, 2559, 3090	Batu, Selâhattin 2976-d, 8043-c, 8539-d
Bailey, Philip James 62, 3060, 3946, 6590	Baudelaire, Charles 1016, 2375-a, 3476, 7658-a, 8804, 8836, 8856-h
Bakayî, İznikli 1179, 2600, 2910, 3789, 4102, 4227, 5870, 6563, 6966, 7758	Bayramoğlu, Fuat 702, 1863, 3230, 3567, 3993, 5211, 6054, 6324, 7446, 8791
Bâkî (Mahmud Abdülbâkî) 164, 246, 361, 372-a, 538, 564, 631-b, 1177, 1267, 1282, 1285-a, 1292, 1483-a, 1669, 1684, 1899, 2092, 2177, 2227-e, 2296, 2522, 2530, 2662, 2759, 2827, 2845, 2950, 3134, 3236, 3247, 3382, 3411, 3449, 3705, 3830, 3859, 3868, 3926, 3929, 4017, 4027, 4101, 4125, 4164, 4225, 4231, 4235, 4532, 4547, 4810-a, 4823, 4872, 5063, 5228, 5276, 5539, 6047, 6060, 6075, 6087, 6192, 6356, 6367, 6772, 6897, 6927, 6982, 6983, 7043, 7051-m, 7130, 7176, 7224, 7350, 7369, 7394, 7524, 7591, 7666, 7686, 7752, 7763, 8160, 8219, 8246, 8378, 8753, 8908	Baysal, Faik 75-e, 3558-a
Balzac, Honoré de 8, 42, 57, 78, 91, 96, 324, 466, 473, 586, 588, 604, 609, 634, 725, 730, 793, 861, 954, 962, 977, 996, 1000, 1013, 1035, 1064, 1121, 1133, 1143, 1148, 1380, 1441, 1472, 1514, 1638, 1646, 1921, 2789, 2859, 3071, 3077, 3195, 3260, 3265, 3294, 3325, 3328, 3345, 3349, 3353, 3357, 4067, 4337, 4428, 4557, 4561, 4601, 4678, 4731, 4836, 4907, 4918, 4932, 4937, 4945, 4951, 4999, 5010, 5032, 5036, 5107, 5311, 5316, 5495, 5498, 5502, 5780, 6123, 6224, 6274, 6300, 6339, 6406, 6417, 6423, 6539, 6864, 7001, 7280, 7309, 7314, 7336, 7352-b, 7352-h, 7353, 7401, 7733, 7737, 7760, 7775, 7796, 8023, 8033, 8082, 8099, 8159, 8253, 8264, 8458, 8858, 8907, 8919	Beamarchais, Pierre August Baron de 1126, 3277, 3626, 3980, 5371
Barère, Bertrand 4520	Beaumont, Francis ve Fletcher, John 144, 2763, 3344, 5459
Barrie, Sir James Matthew 6645	Beauvoir, Simone de 8633
Başîrî, Musullu Halil 4619	Becque, Henri François 3790
Başaran, Mehmet 4390	Bedri, Niksarlı 1435, 6210, 7713
	Beecher, Henry Ward 283, 718
	Behçet, Ahmed 3179
	Behçet, Çankırlı 5895
	Behîstî, Karıştıran Süleyman Beyoğlu 233, 1014, 1086, 1146, 1312, 1491, 1592, 2562, 2898, 5430, 6447, 7058, 7084
	Behîstî, Vizeli Şeyh Ramazan Efendi 262, 420, 1315, 1492, 2194, 2837, 2982, 3084, 3241, 3288, 3301, 3577, 3760, 3893, 4419, 6657, 7069, 7515, 7521, 7844, 8002, 8668
	Behn, Aphra 995
	Belîğ, Yenişehirli Mehmed Emin 79, 1799, 2325, 2258-c, 6097, 6968-b, 7428, 7642-g
	Bener, H. Erhan 34, 748-a, 4144-c, 5731

Bennett, Arnold 5464	Binyazar, Adnan 7180-b
Bernardin de Saint Pierre 5450, 7066	Bion 8582
Bergson, Henri 5737-e	Birsel, Salâh 6463
Berk, İhan 8957-a	Bismarck, Prens Otto von 1954, 3852, 6812, 7470
Beyânî (İstanbullu Sipahî Mehmed Bey) 3087-a, 4828	Blake, William 748-e, 817, 2016, 2382, 2756, 6460, 6576, 7574, 7595-e, 8053, 8467
Beyatlı, Yahya Kemal 417-e, 424, 685, 698, 1335-g, 1641, 1809, 1856, 2310, 2431, 2477, 2654-a, 2817, 2887, 3554, 3655, 3656, 3691, 3821, 3889, 4284, 4290, 4296-a, 4311, 4562, 4578, 4586, 5246, 5968, 6054-b, 6087-e, 6650, 6658, 6670, 6684, 6692, 6721, 6747, 6757, 7051-o, 7731, 8173-c, 8186, 8202-g, 8289, 8290, 8291, 8346, 8371-d, 8522, 8588, 8701-f, 8846	Boccaccio, Giovanni 2711, 3589, 4168, 4194-a, 5247, 5864, 5871-d
Beyazıt, Erdem 3119-e	Boileau, Nicholas 740, 1663, 2396-b, 2527-c, 7701
Beydeba 506, 1633, 2315, 2747, 2797, 4464, 4835, 5418, 5427, 5496, 5574, 5653, 5749, 5750, 5883, 5990, 6808, 6862, 7042, 7263, 7339, 7466, 7495, 8176, 8835	Bolayır, Ali Ekrem 1958, 4089
Bezmî, İstanbullu Halil 7155	Borchers, Elisabeth 8337-b
Bezmî, Tekirdağlı Mehmed 7548	Bottai, Giuseppe 4756
Bezmî, Yasaqçızâde İbrahim Çelebi 367	Bourget, Paul 1134, 5882, 8635
Bhartrihari 800, 1538, 1559, 3163, 4299, 4635, 4974, 5017, 5717, 6134, 7064, 7587	Boyacıoğlu 7593, 8617, 8637
Bias 4776	Bozdağ, İsmet 6045
Bierce, Ambrose 6583, 6608, 6974	Bozkroğlu Ahmet Azizî 392
Bingöl, Vecdi 1460	Boztepe, Halil Nihad 6063
	Bölükbaşı, Rıza Tevfik 2675, 3138, 3774-c, 4413, 6040, 6080, 7688, 8132
	Brachvogel, Albert Emil 714, 1511, 4313, 4535, 6345, 6420, 6994, 7172, 8052, 8126, 8724
	Brake, Georges 3080-b
	Brecht, Bertholt 4712, 5077

Şairler ve Yazarlar Dizini

Brentano, Clemens 4373, 8249	Câmîî 151, 177, 178, 195, 356, 907, 910, 1748, 1784, 2563, 2585, 2656, 3372, 3786, 3864, 3897, 4015, 4408, 4897, 5157, 5321, 5949, 7113, 8234
Brillat, Savarin 8610	
Brontë, Emily 2749	Campbell, Thomas 3803, 6649
Brougham, Lord Henry Peter 4184	Camus, Albert 85, 1061, 2041, 2806, 3069, 3520, 4013, 4707, 4739, 4761, 4766, 4799, 5724, 6268, 6327, 6418, 7168, 8720
Brown, Thomas 6856	
Buğra, Tanık 3624-j, 6975-f	Canberk, Eray 5871-a, 6735-a, 7051-d, 7746-a, 8371-b
Buffon, George 2370, 4393-k	Cansever, Edip 4806
Burges, F Gelett 4993	Canstant, Benjamin 2396-c
Burke, Edmund 4500, 4515, 8466	Carlyle, Thomas 3076, 3123, 3978, 4136, 4709, 5438, 5931, 6287, 7928, 7951, 8107, 8328
Burton, Robert 1619	Carnegie, Dale 2745
el-Büşenci, Ebû'l Hasan Ali 5702	Carroll, Lewis 4331
Butler, Samuel 3437, 6384, 8337-e	Cato, Marcus Porcius 745
Büchner, Karl Georg 3050, 3973, 4170, 4600	Catullus 4021-b, 4940-c, 5829-a, 7554-h
Büzürcmîhr 6953	Catullus, Quintus Valerius 4113
Byron, George Gordon Lord 11, 46, 702-f, 2425, 2538, 2714, 3272, 3518, 3797, 4765, 5055, 5504, 6258, 6553, 7018	Cecil, William 826
Caesar, Gaius Julius 4429, 4683, 5252, 6405, 8762	Celâîî Baba, Bayburtlu 3717, 4105
Cafer Çelebi, Tâcizâde 922, 2385	Celâl Çelebi, Manastırlı 2215
Câhîdî (Ahmed Efendi) 2358	Celan, Paul 3804-h
Câmî, Nureddin Abdurrahman Molla Câmî 272, 842, 1539, 2798, 5649, 7585, 7602, 8876, 8892	Cern (Şehzâde, Sultan) 5542, 8199, 8805
	Cern Sultan 1799-e

Cemal Hoca (İsmail Turan)
5153

Cemal Süreya
293-b, 3774-d, 3774-e, 3774-f, 3863,
4393-d, 4393-o, 4577-b, 6324-l, 6355-a,
7316-a

Cenânî, Bursalı Müverrih Mustafa
2357

Cenap Şehabettin
88, 94, 169, 208, 226, 235, 245, 257,
301, 307, 318-b, 446, 459, 470, 509,
544, 554, 560, 576, 580, 644, 676, 686,
689, 706, 708, 805, 859, 866, 887, 894,
895, 975, 1034, 1081, 1104, 1248, 1319,
1437, 1454, 1591, 1602, 1606, 1640,
1627, 1728, 1731, 1842, 1822, 1925,
1952, 1962, 1966, 2015, 2020, 2029,
2033, 2040, 2045, 2048, 2055, 2058,
2064, 2066, 2069, 2074, 2081, 2086,
2110, 2126, 2134, 2138, 2142, 2147,
2152, 2159, 2163, 2166, 2172, 2243,
2254, 2286, 2361, 2613, 2661, 2671,
2673, 2674, 2681, 2717, 2746, 2815,
2819, 2823, 2980, 2985, 3033, 3044,
3099, 3106, 3121, 3205, 3275, 3438,
3440, 3443, 3445, 3531, 3560, 3564,
3568, 3574, 3580, 3610, 3625, 3737,
3921, 3945, 3997, 4128, 4166, 4176,
4181, 4197, 4222, 4293, 4296, 4347,
4360, 4461, 4471, 4493, 4498, 4580,
4632, 4673, 4734, 4740, 4746, 4753,
4845, 4902, 4946, 4958, 5038, 5040,
5042, 5052, 5084, 5087, 5106, 5113,
5119, 5124, 5128, 5130, 5181, 5186,
5203, 5284, 5350, 5396, 5405, 5554,
5585, 5599, 5603, 5630, 5815, 5869,
5875, 5879, 5884, 5907, 5909, 5926,
5936, 5989, 5993, 5998, 6049, 6067,
6170, 6179, 6246, 6277, 6472, 6623,
6682, 6685, 6691, 6705, 6836, 6846,
6970, 6975, 7008, 7016, 7121, 7253,
7329, 7452, 7531, 7534, 7575, 7634,
7740, 7748, 7791, 7800, 7870, 7879,
7927, 7967, 8005, 8009, 8015, 8121,
8259, 8265, 8315, 8322, 8326, 8432,
8485, 8518, 8526, 8547, 8562, 8569,
8592, 8613, 8639, 8670, 8702, 8713,
8725, 8727, 8864, 8867, 8912, 8920,
8925, 8934

Cengizoglu, Ahmed
529

Cervantes, (Miguel de Cervantes Saavedra)
43, 127, 299, 652, 677, 822, 1039, 1078,

1162, 1187, 1374, 1385, 1400, 1639,
2453, 2731, 3258, 3334, 3434, 4052,
4659, 4928, 5008, 5178, 5295, 5711,
5861, 5885, 6400, 6876, 7623, 7696,
7739, 7877, 7895, 7960, 8158, 8711

Cevrî, İbrahim Çelebi
171, 242, 251, 772, 773, 903, 1002,
1066, 1100, 1524, 2047, 2065, 2077,
2131, 2645, 2646, 2650, 3470, 3682,
3887, 4083, 4633, 5095, 5955, 6022,
6183, 6369, 6477, 7537, 7815, 8088,
8921

Ceyhunî, Zileli
2576, 3725, 6076

Chamfort, Sebastian
3410, 3944, 4604, 5006

Chapman, George
742, 2625

Charles V, Mukaddes Roma-Germen İmparatoru
3094

Charleval, Charles Fauconde Ris de
1155

Chateaubriand, François René, Vicomte de
39, 3155, 4316, 4596, 4379, 5704, 7924,
8769

Chaucer, Geoffrey
5, 659, 738, 1214, 1452, 2060, 2262,
3239, 3318, 4422, 5522, 6304, 6469,
7404, 7433, 7492, 8843, 8844

Chénier, André Marie de
9, 3433

Chesterfield, Lord
505, 550, 5454, 8422

Chesterton, F.K.
7629

Choderlos de Laclos, Pierre Ambroise François
2087, 5204, 6242, 6849

Chotjewitz, Peter O

Gibber, Colley
3285, 8063

Cicero, Marcus Tullius
798, 1743, 1937, 1941, 2544, 2793,
2796, 3169, 3402, 3628-e, 4278, 5471,

Şairler ve Yazarlar Dizini

5478, 5580, 5985, 5995, 6425, 6801, 6952, 6992, 7658-i, 7776, 8206, 8455, 8507, 8542, 8856-o, 8884, 8905	Cotton, Nathaniel 5760
Cioran, E.M. 6629, 8363, 8802, 8814	Cousin, Victor 7174
Claud�l, Paul 8792	Coward, Noel 8839
Claudianus 8761	Cowper, William 3161, 8180
Clemenceau, Georges 5738	Crabbe, George 4380
Cleobul 3053, 3156, 3253, 6402, 7239	Crashaw, Richard 1154
Cocteau, Jean 1623-d, 5674	Cronin, Archibald Joseph 1848-a
Colette, Gabrielle Sidonie 2997, 4537, 5372	Csatho, Kalman 105, 4729, 5037, 5272
Collins, John Churton 1048	Csiky, Gergely 4593
Colton, Charles Caleb 3162, 3611, 5771	Cumalı, Necat�i 2959-m, 3080-l, 3113-f, 4080, 4106-l, 4528-b
Columella 5700	Curel, François de 795, 1020, 8054
Comte, Auguste 4395, 8205	C�n�n� Dede, Lârendeli 2388
Congreve, William 1152	�a�lar, Behçet Kemal 1904, 6030, 7685
Conrad, Joseph 4749, 5343	�aml�bel, Faruk Nafiz 697, 774, 1811, 2246, 2814, 3761, 3901, 3953, 4087, 4308, 4563, 4803, 4825, 4987, 5132, 5286, 5782, 5925-c, 6038, 6637, 6672, 6746, 7024, 7142, 7250, 7563, 8694, 8939
Coolidge, Calvin 8879	�ehov, Anton Pavlovi� 483, 988, 2710, 3194, 3262, 4675, 5639, 6269, 6281, 6330, 6421, 6688, 7162, 7209, 7498, 7636, 7852, 8251, 8314, 8673
Cordaire, La 7713-a	�ehov 2976-a
Corn�ille, Pierre 1077, 7217, 7771, 8304	Çelebi, Asaf H�let 752, 8503
Co�kun, �şık 1286	
Co�kun, Macit 7029	

Çınârî 378	Dehhânî, Hoca 2221, 3423, 7083-b
Çınarlı, Mehmet 568, 6318, 6694, 7316-c, 7355	Dekker, Thomas 8475
Dadaloğlu 1198, 1202, 2300, 2889, 5785, 6714, 6717, 7244, 8408, 8511, 8652, 8653, 8656	Deli Birader (Bursalı Gazalî Mehmet Efendi) 2216
Dağlarca, Fazıl Hüsnü 2227-zj, 2228, 2312-e, 2972, 3040, 3208, 3536, 4090, 4303, 4525, 4793, 5601 5775, 5831, 5845, 5871-i, 6088, 6160, 6957, 7352-j, 7595-e, 7608, 8043- a, 8196, 8345, 8491, 8516, 8533, 8539-j, 8575, 8791-b, 8889-a	Deli Boran 1892, 8657
Dakikî, Ebu Mansur Muhammed 1475	Delille, Jacques 2751
Dâlî Dede, Lârendeli 898, 5146	Demiraslan, İlhan 3109, 4249, 6896
Damar, Arif 694	Demirelli, Fuat Hulusi 4098
Dana, Charles Anderson 4116	Demokritos 197, 201, 211, 221, 493, 819, 820, 1532, 1865, 2692, 2758, 2783, 2804, 3079, 3176, 3956, 4023, 4157, 4162, 4265, 4397, 4655, 4670, 4677, 4722, 4798, 4834, 4925, 5359, 5695, 6341, 6342, 6445, 6945, 7019, 7297, 7318, 7450, 7508, 7872, 8001, 8015, 8070, 8074, 8140, 8344, 8756-a
Daniel, Samuel 5348	Demosthenes 4171
D'Annunzio, Gabriele 28, 59, 1336, 6702, 8821	Derdiçok, Elbistanlı Âşık 1329, 1798, 2524, 3831, 5974
Dante, Alighieri 35, 2227-h, 2885	Dertli, Âşık (İbrahim Lutfî) 915, 1374, 3019, 4642-e, 5173, 5389, 5752, 6187, 6442, 6512, 7137, 8695
Danton, Georges Jacques 1431, 8202-j	Derviş Ahmed, Âşık Paşazâde 1367, 5970
Daudet, Alphonse 2461, 3727, 4838, 5453	Derviş Gıyâhî, Aydınlı 8381
Dede Korkut 148, 631-a, 631-b, 1194, 2399, 2959-a, 3124, 5220, 5532, 6735-d	Derviş Hâletî 1290
Dedemoğlu 8407	Derviş Hayâtî 1756, 5148
Defne, Zeki Ömer 8134-e	Derviş Mehmed 5835
Defoe, Daniel 145, 5268, 6136	Derviş Sahib, Bursalı (İsmail) 2683

Şairler ve Yazarlar Dizini

Derviş Şefî'i (Mehmed) 7640	6606, 6866, 6870, 6872, 6886, 7096, 7161, 7275, 7331, 7386, 7806, 7809, 8084, 8117, 8593, 8685
Derviş Şehidî, Edimeli 2892	Draxe, Thomas 6889
Dervîşî 536, 4123, 7674	Dryden, John 1074, 4066, 4277, 4380, 7892
Descartes,René 803, 1555, 3064, 3080-f, 3173, 3180, 3407-e, 4264, 4911, 6324-k, 6477-c, 6521	Du-Yang Hiu 7741
Destanlar 7533, 7577	Duboscq, Montandré 1733
Deval,Jacques 5258	Duhamel, Georges 77, 4393-h, 8431
Dıranas, Ahmet Muhip 593, 691, 2729, 2790, 3964-i, 4106-k, 5104, 5523, 7352-e, 7746-f, 7784, 8131, 8173	Duman, Rahmi 3765
Dickens, Charles 452, 1947, 2732, 3149, 6569, 8181	Dumas (Alexandre Duma fils) 87, 604, 1042, 1067, 8477, 8568
Didâr 2484	Dupuy, Adrien 7923-d
Diderot, Denis 92, 1297, 1340, 2375-b, 3198, 4377, 4538, 4615, 4905, 5561, 5635, 5677, 6122, 6130, 6176, 6396, 6793, 7913, 8312, 8452	Dutourd 5492-f
Diodorus Siculus 5432	Ebner-Eschenbach, Marie Freifrau von 273, 2694, 4730, 4782, 6813
Diogenes 139, 263	Ebû Bekir, Hz 8123
Dispaoli 5318-d	Ebû Bekr-i Ferrâ 4908
Disraeli, Benjamin 1450, 4346, 5440, 5447, 5460, 6806, 7456, 8317, 8826	Ebû Cafer Muhammed Bakır 6131
Dostoyevski, Fyodor Mihayloviç 54, 472, 681, 687, 705, 746, 747, 1097, 1291, 1344, 1641, 1953, 2118, 2122, 2140, 2283, 2291, 2260, 3273, 3341, 3343, 3601, 3782, 3919, 4310, 4333, 4519, 4724, 4759, 4784, 4858, 4868, 4875, 5002, 5007, 5039, 5053, 5356, 5419, 5575, 5984, 6256, 6701, 6334,	Ebû Cafer-i Sümanî 2761
	Ebû Hâşim es-Sûfî 3843
	Ebû Said Hasan-ı Basrî 3009
	Ebül-Âlâ Ma'arî 5334-b, 8003
	Ebu'l-Hasan Sâyiğ ed-Dineverî 8104

Eckermann, Johann Peter
6519

Eco, Umberto
748-f, 1533, 1623-f, 3080-m, 3624-h,
3933-e

Edgü, Ferit
610-a, 708-g, 1452-a, 2976-e, 3080-i,
4528-d, 7932-b

Ediboğlu, Baki Süha
3543, 3798, 5624, 6084, 6933

Edison, Thomas
2371

Eichendorff, Joseph Freiherr von
7702, 7944

Einstein, Albert
2227-f, 6140

Eisenbery, L
4847

Eliot, George
2765, 3628-a, 5628, 5823, 6343

Eloğlu, Metin
7998, 8538

Emerson, Ralph Waldo
2752, 3158, 3238, 3954, 4072, 4595,
5452, 6900-c, 7833, 8595

Emirî Çelebi, Âmidli
1163, 2121, 2621, 4117, 5912, 6201,
6789, 6919, 7298

Emir Buharî
1182-f, 2959-g, 3390-c, 5546-a, 8043-b

Emrah, Ercişli
3807, 3810, 5597, 5834

Emrah, Erzurumlu
158, 923, 1123, 1237, 1689, 1849, 3722,
3933, 5241, 4033, 5409, 6064, 6565,
6735, 6899, 6939, 6940, 7243, 7421,
7823, 8245, 8402, 8625

Emsalî
846

Enis Receb Dede, Edirneli
1356

Enverî
74, 175, 1502, 6456

Enverî, İstanbullu Mürekkepçi
2222, 2667, 5897, 6777, 7694, 8440

Epiktetos
610, 794, 3404, 4011, 4280, 4393-a,
4714, 5317, 5514, 6238, 6990, 7179,
7468

Epikuros
70, 1565, 2056, 2684, 2738, 4510, 5161,
5518, 5567, 6308, 6751

Erasmus, Desiderius
4994, 5062-a, 5158, 5480

Erbâbi, Hüseyin Farkî
7941, 8790

Erdoğan, Bekir Sıtkı
1335-k, 3931, 8130, 8701-c

Ergintay, Sedat
5277

Erman, Nüzhet
3839-e, 5925-e

Erozan, Celal Şahir
1127, 4529, 7351, 8488

Ersoy, Mehmet Âkif
161, 347-h, 439-b, 617, 1946, 2227-i,
2676-c, 3088, 3133 -3165, 3319, 3640,
4127, 4133, 4156, 4356, 4511, 4642-a,
4668-c, 5675, 6036, 6121, 6121-a,
6159, 6163, 7746-i, 7920, 8111-a, 8173-
d, 8202-d, 8212, 8459, 8495, 8539-f,
8689, 8701-a, 8791-a, 8951

Ertepinar, Coşkun
318-d, 6955

Es'ad Muhlis Paşa
2227-y, 5334-a

Es'ad, Selânikli
2212, 7444, 8244

Es'ad, Şeyhülislâm (Mehmed)
4701, 5562

Es'ad, Vak'anüvis Mehmed
2479, 2529

Şairler ve Yazarlar Dizini

Esendal, Memduh Şevket
6662

Esrâr Dede
269, 344, 410, 417-d, 596, 1816, 1838-
a, 3140-b, 5758-b, 7149, 7829, 8133,
8441-c

Estienne de la Boetie
487, 5611

Eşref, Gelenbeli Mehmed
1686, 1746, 1923, 2390, 2868, 6118,
6686, 6776, 7654, 7711, 8039, 8138,
8335

Eşref Hakkı
2438, 6061

Eşref bin Mehmed
517, 3770, 4266, 4430, 6146, 7695,
7907

Eşref Paşa, Bursalı
1335-o, 4437

Eşrefoğlu Rumî, İznikli
912, 913, 961, 1113, 1115, 1173, 1391,
2874, 2927, 2928, 3677

Eudemonides
1612

Euripides
2680, 2748, 3063, 3342, 3351, 3606,
4257, 4330, 4623, 4982, 5250, 5612,
6249

Evrimer, Rifat Necdet
19, 230, 258, 310, 552, 782, 860, 899,
1275, 1294, 1666, 1725, 1735, 1753,
2072, 2150, 2252, 2499, 2899, 3001,
3190, 3329, 3453, 3673, 3809, 3855,
4082, 4129, 4366, 4376, 4446, 4540,
4560, 4582, 4624, 4637, 4641, 4742,
4921, 4961, 5031, 5050, 5059, 5076,
5085, 5195, 5474, 5481, 5938, 5983,
5992, 6017, 6103, 6145, 6182, 6266,
6382, 6520, 6619, 6760, 6973, 7054,
7087, 7122, 7184, 7254, 7274, 7361,
7638, 7812, 7851, 7859, 7986, 8025,
8128, 8177, 8327, 8476, 8481, 8783,
8808, 8811, 8823, 8882

Exupery, A. de Saint
8856-k

Eyuboğlu, Bedri Rahmi
693, 758, 802, 2959-k, 3974, 4121,
4787, 5256, 7261-c, 7643, 8514, 8707-f

Eyuboğlu, Sabahattin
5492-c, 5492-d, 5492-e, 7746-g

Ezherî, Nurettin
6150, 6185, 6920

Ezine, Celâleddin
2375-d

Fahrüddin-i Irakî
1671-a, 2314, 3644-a, 3644-b, 3774-i

Faîk Memduh Paşa
1486, 7056

Fâiz, Edimeli
1678

Fâizî (Yirmi Sekiz Mehmed Çelebi)
2858

Faklar, Fakih
7222

Fâmî, Âmidî İsmail
4236

Fâni Dede, Abdülkerim
5168, 6454, 6761,

Farabî
1531, 1589, 2695, 3164

Fasih Ahmed Dede
1481, 1799-e, 2184, 3989, 5922, 7038,
7417, 7443, 8169

Faulkner William
1182-g, 3588-b, 4887-b

Fazıl, Enderunlu
6024

Fazlı, Kara
354, 908, 1706, 2954, 6643, 6924, 8642

Fedaî, Zileli
1238

Fee, William Mc
5193

Fehmî, Zaim zâde Hasan-Bey
4810

- Fenâyî Dede
7904
- Fénelon, François de salignac de la Mothe
590, 1026, 3157, 4427, 4579, 6515,
5939, 6325, 8018, 8048, 8308
- Fennî Bey
4663, 7135, 7665
- Ferîdî
1700, 3866
- Feryadî
7502
- Fevrî, Mevlâna Ahmed bin Abdullah
414, 1132, 1504, 1943, 2383, 2605,
3863, 6065, 8027, 8619, 8854
- Fevrî, Şam Müftisi Derviş -
627, 3297
- Feyzi, Muallim
339, 3140
- Feyzî, Subhizâde
370, 906, 1089, 1136, 1825, 1906, 2445,
2603, 2652, 5290, 6074, 7093, 7114,
7613, 8285
- Fielding, Henry
1541, 1870, 2421, 2614, 3003, 3267,
3346, 3396, 3435, 4573, 4591, 4645,
4660, 5820, 6339, 6383, 6407, 6427,
6671, 6991, 7599, 8012, 8320
- Figânî, Geredeli Seyyid Ahmed
364, 784, 1136, 3547, 4873, 8736
- Frakî, Kütahyalı Abdurrahman
1673, 5072
- Firdevsî, Ebul Kasım Mansur
36, 282, 464, 1215, 1387, 2294, 2737,
2830, 3000, 3584, 3943, 5046, 5159,
5283, 6109, 7099, 7506, 7981
- Firdevsî-i Ruhî
8603
- Firmianus, L. Coelius Lactanius
5105, 7022
- Fitnat (Zübeyde Fitnat Hanım)
2468, 4234, 5171, 5390, 7051-p, 7107
- Fitzgerald, Scott
2724, 2869, 3170, 3290
- Flaubert, Gustave
517-a, 1452-c, 2363, 3080-j, 7888-a
- Fletcher, Phineas
3747, 6677
- Florio, John
3295, 3516, 5300, 5638, 7963
- Fogazzaro, Antonio
53, 2420, 8504
- Fontane, Theodor
2466, 4230, 4326, 5068, 7382
- Fonvizin, Denis İvanoviç
1576, 5962, 7722, 8863
- Forster, Edward Morgan
708-e, 4283-a
- Foscolo, ugo
3147, 4939, 4988
- Fouqué, Friedrich Heinrich de la Motte
4539
- France, Anatole
434, 437, 1338, 2836, 3059, 4044, 4416,
4711, 4801-i, 4981, 5435, 5719, 5889,
6352, 7377, 8036, 8183, 8729
- Franklin, Benjamin
199, 326, 787, 1196, 1250, 1412-a,
1416, 1420, 1629, 1636, 1747, 1932,
2372, 2712, 3160, 3191, 3264, 3609,
3842, 4075, 4172, 4418, 4442, 4512,
5215, 5234, 5302, 7020, 7326, 7364,
8090, 8479, 8575
- Frost, Robert
5512
- Froude, James Anthony
220, 4275
- Fuller, Thomas
113, 832, 998, 1737, 2356, 2627, 3744,
3804, 4254, 4261, 4407, 4435, 5117,
5218, 5221, 5223, 5298, 5644, 5894,
6386, 6882, 6890, 6894, 7673, 7706,
7779, 7889, 7954, 7955
- Fuzulî, Mehmed
269-b, 305, 334, 417-f, 491-a, 776-b,

804, 851, 874, 911, 946-a, 1012, 1053,
1335-e, 1495, 1496, 1587, 1691, 1785,
1787, 1855, 1863-a, 2026, 2493, 2508,
2810, 2843, 2895, 3387, 3454, 3461,
3477, 3483, 3774-k, 3847, 3928, 4012,
4058, 4232, 4243, 5248, 5916, 5948,
5957, 5964, 6001, 6065-b, 6092, 6148,
6504, 6529, 6550, 6561, 6603, 6909-a,
6940-b, 7051-a, 7051-n, 7133, 7134,
7186, 7223, 7447, 7569, 7898, 8173-e,
8221, 8299-o, 8349, 8390-b

Galib, Leskofçalı Mustafa
1752, 2884, 6362

Galib, Şeyh Galib-Dede (Mehmed Es'ad Galib)
254, 284, 320, 384, 419, 541, 595, 621,
624, 770, 869, 1227, 1273, 1275, 1306,
1308, 1317, 1358, 1406, 1471, 1674,
1698, 1796, 1845, 1852, 1861, 1897,
2049, 2078, 2181, 2186, 2284, 2346,
2426, 2427, 2502, 2511, 2644, 2833,
2963, 3473, 3479, 3484, 3491, 3499,
3756, 4191, 4229, 4233, 4241, 4268,
4297, 4692, 5139, 5144, 6069, 6152,
6200, 6204, 6916, 6931, 6958, 7040,
7044, 7045, 7065, 7110, 7221, 7300,
7348, 7511, 7606, 7650, 7670, 7949,
8171, 8271, 8279, 8296, 8910

Galilei, Galileo
2880

Galsworthy, John
1037, 3591

Gançarov, İvan Aleksandrovic
986, 1166

Gandhi, Mohandes Karamchand, Mā'iatma
1515, 2136, 3600, 4281, 4818, 5683,
5737-c, 7025-a, 8061, 8164, 8546

Garcia Lorca, Federico
40, 3844, 6280, 7868

Gardony, Gêza
1259, 4312, 5033, 5501, 5565, 8310,
8740

Gay, John
3643

Geçer, İlhan
1671-b

Gedâ Muslu
2925

Gedâyî, Tokatlı Ahmed
931, 1601, 1620, 2565, 2958, 3812,
3834, 5174, 5688

Gerald, Paul Guillaume
785, 4662, 6310, 7835

Gevherî, Âşık Mustafa
963, 1054, 1094, 1316, 1335-f, 1355,
1676, 2516, 3224, 3811, 4036, 4042,
5604, 5758-e, 6032, 8390-h, 8666-b

Gezgin, Hakkı Süha
2227-zr

Gide, André
482, 708-f, 741, 807, 1516-a, 1528,
1875, 2227-zd, 2227-zh, 2232, 2375-e,
2820, 3046, 3061, 3571, 3587, 3592,
4106-n, 4354, 4393-m, 4931, 5725,
6253, 6781-j, 7070, 7201-a, 7283, 7308,
7340, 7719, 7786, 7982, 8017-d, 8163,
8202-b, 8208

Giradoux, Jean
6232, 8419

Giray, Fethi
1412-c

Gladstone, William Evart
1507

Goblot, Edmond
749, 1583, 1586, 1965, 2141, 2697,
3995, 4074, 4078, 4479, 6337, 7173,
7177, 7180, 7792

Goethe, Johann Wolfgang von
49, 66, 136, 141, 293-a, 491-b, 707,
708-d, 748-e, 787, 808, 1058, 1341,
1343, 1386, 1445, 1540, 1555-c, 1585,
1878, 1949, 2004, 2196, 2227-za, 2227-
zb, 2279, 2408, 2481, 2527-g, 2545,
2663, 2882, 3413, 3628-d, 3657, 3775,
3837-c, 4047, 4059, 4114, 4139, 4296-
b, 4362, 4475, 4477, 4530, 4558, 4727,
4743, 4768, 4773, 5114, 5131, 5275,
5301, 5370, 5442, 5572, 5744, 5746,
5810, 5826, 5871-c, 6302, 6324-b,
6401, 6410, 6427-a, 6490, 6523, 6631,
6794, 6873, 6884, 6995, 7005, 7083-a,
7167, 7180-d, 7313, 7457, 7516, 7642-a,
7667, 7690, 7890, 7916, 7969, 7992,
8058, 8093, 8204, 8267-a, 8357, 8470-a,
8553, 8555, 8591-a, 8623, 8632-b, 8895

- Gogol, Nikolayev Vasilyeviç
5313, 6381, 6481, 8829, 8909
- Goldoni, Carlo
638, 4306, 5422, 5779, 5854, 6532
- Goldsmith, Oliver
871, 1221, 3047, 3168, 4271, 4966,
5499, 6286, 7219, 7233, 7464, 7948,
8470
- Gonçalvo, Fernandez
6399
- Gorki, Maksim
2298-e, 6221
- Gourmont, Rémy de
1878-b, 2995, 3614, 3624, 8051, 8469
- Gökkaya, Menmet
8129
- Gökyay, Orhan Şaik
1335-h, 1623-c, 6735-j, 7361-e, 8187,
8202-h
- Gövsä, İbrahim Alaattin
696, 3643, 6718, 6775, 7884
- Granville, George
1153
- Grasset
1084
- Gray, Thomas
2753
- Greene, Graham
108-b, 4534, 5843, 7278
- Griboyedov, Aleksandr Sergeyeviç
2630
- Grillparzer, Franz
2965, 3412, 7307, 7789, 8768, 8822
- Guazzo, Marco
2354
- Gubârî, Abdurrahman b Abdullah
7692
- Gufranî, Ali
317, 3390-g, 5658, 7090
- Guillevic, Eugene
6787
- Gülşehrî (Hoca Mesud)
188, 345, 849, 1536, 1552, 1754, 1778,
1927, 1928, 2223, 2604, 2639, 2640,
2956, 3016, 3310, 3424, 3544, 3545,
3546, 3771, 4228, 4886, 4887, 5172,
5306, 5737, 5758, 5976, 6614, 6615,
6732, 6733, 7240, 7419, 7420, 7549,
7594, 7595, 7831, 7887, 7908, 8026,
8618, 8645, 8699
- Gülşenî, İbrahim
4639
- Günçe, Ergin
8734
- Güntekin, Reşat Nuri
3739
- Gürpınar, Hüseyin Rahmi
582, 957, 984, 1243, 3604, 4295, 4980,
4992, 5386, 5790, 6110, 6380, 8454,
8474
- Gürpınar, Melisa
8134-a
- Güvâhî, Geyveli Mehmed bin Abdullah
119, 170, 616, 999, 1051, 1205, 1231,
1489, 1631, 2553, 2679, 3245, 3471,
3533, 3816, 4851, 4867, 5167, 5416,
5513, 5536, 5602, 5668, 5669, 6019,
6177, 6593, 7055, 7400, 7543, 7899,
7902, 7903, 7905, 7906, 7933, 8641
- Hacı Bayram Velî (Numan)
1112, 1604, 3713
- Hacı Faik Bey
5281
- Hadidî, Ferecikî
1350, 3017, 4267, 4459
- Hâfız Ahmed Paşa
1208, 2201, 2208, 5331
- Hâfız Kemal, Âşık
395, 669, 1171
- Hâfız (Şemseddin Muhammed) Şirâzî
2338, 3878, 4688, 5194, 5245, 6180,
7100, 8671, 8746

Şairler ve Yazarlar Dizini

Hafid Bey 8410	2609, 3068, 3073, 3534, 3758, 4703, 5080, 5629, 5848, 6142, 6506, 6859, 6959, 7031, 7730, 8660, 8682
Hâkî 3717, 5403	Hamzavî 189, 945, 1503, 1714, 2224, 4405, 5239, 5687, 5791, 8400
Hakîm Efendi, İstanbullu Seyyid Mehmed 2217	Hardy, Thomas 883, 1057, 3350
Hâletî, Azmizâde 1302, 1318, 3493, 5070, 8274	Harîf 2403, 2619, 2834, 2867, 3417, 4627, 5338, 5849, 7589, 8022, 8549, 8856-d
Hâlet (Mehmed Said) 8390-e	Hasan Dede 2577, 2929, 7295
Halıcı, Feyzi 7321, 8688	Hâşimî, Sivaslı Emir Osman 1393, 1500, 1618, 3633, 3711
Halil, Bursalı Âşık 5408	Haşmet, Sadrazam Abbas zâde 426, 1820, 5829-c
Halil Cibrân 3080-d	Hatayî (Şah İsmail Safavî) 914, 2835, 2926, 3680, 3935, 5138, 5665, 5833, 5944, 7560
Halilî (San Halil) 876, 8399	Hâtemî, Edirneli İbrahim 3231, 6099, 7693
Halim Giray, Kırım Hanı 358, 1457, 1519, 1813, 3497, 3702, 5867, 6081	Hauptmann, Gerhart 806, 2349, 6997, 7564
Halimî (bursalı Ahizzâde Halim) 5906	Havâyî, Beypazarlı Mustafa 3425, 5191, 5428, 5643, 7316, 7950, 8370
Halman, Talât Sait 14, 347-d, 1412-b, 2097, 2813, 3804-f, 3850, 3987, 4220, 4507, 4526, 5075, 5078, 5082, 5342, 5382, 5663-c, 5841, 5860, 5899-b, 6171, 6646, 7219-c, 8043-d, 8077, 8441-d, 8778, 8856-a	Havayî, Kuburîzâde Abdurrahman Rahmi 2326, 5659, 8705
Hamdullah Hamdî, Göynüklü 522, 625, 755, 896, 897, 1105, 1378, 1382, 1694, 1761, 1768, 1843, 1886, 2119, 2154, 2156, 2441, 2593, 2596, 3105, 3218, 3220, 3474, 3667, 3689, 3755, 4244, 4383, 4854, 5064, 5066, 5236, 5965, 6068, 6199, 7811, 7816, 7901, 8614, 8640, 8750	Hawthorne, Nathaniel 1940, 2828, 5806
Hamî-i Amidî (Ahmed Hâmi Ef) 495, 2200, 3743, 3818, 5330	Hayâlî, Vardar Yeniceî Mehmed 372-e, 608, 612, 1802, 2913, 3720, 4286, 5231, 5952, 6929, 7082
Hamsun, Knut 1130	Haydar Bey, Ali 1724, 6153
Hamzatov, Resul 172, 719, 1004, 1193, 1251, 2085, 2241,	Hayr en-Nessâc, Ebûl-Hasan 7085
	Hayretî 1430, 1432, 4810-c, 7261-a

Hayri Bey, Harputlu
1357, 1372, 5208, 6203, 7136, 8443

Hebbel, Christian Friedrich
2317, 4367, 4553, 4679, 4696, 8473,
8570

Heine, Heinrich
1662-4661, 5012, 6701, 7808, 8302,
8521, 8763, 8764, 8926

Herdemî Dede
6184

Hemingway, Ernest Miller
1642, 2227-zf, 6324-e, 7642-d

Herakleitos
637, 657, 751, 2082, 2155, 2384, 3750,
3952, 5633, 6168, 6216, 6703, 7801,
8113-c, 8450, 8456

Herbert, George
303, 640, 762, 1092, 1076, 1266, 1337,
1398, 1401, 1421, 1644, 2240, 2400,
3166, 3522, 3742, 5112, 5217, 5510,
7436, 7857, 8103, 8340

Hérczeg, Férénc
1513, 3598, 5024, 5730, 7370

Herrick, Robert
2584

Hesiodos
133, 2664, 3144, 4204, 4967, 6592,
7600, 8137

Hesse, Hermann
2791, 6788, 7015, 7352-a

Hevesî
8854-d

Heyse, Paul
4262, 7716, 7945, 7976

Hıfzı, Kağızmanlı
2248, 3384, 5606, 8397

Hills, Richard
128

Hieronimus, Aziz
4983

Hippias, Elisli
4228-b, 4594-b

Hippokrates
7180-a

Hisar, Abdülhak Şinasi
75-h, 1780-a, 4343, 6781-h, 7051-f,
7964-b, 7964-c, 8013, 8840, 8931

Hobbes Thomas
1548, 3398, 4370

Hofmannstahl, Hugo von
3067

Holmes, Oliver Wendell
5431

Homeros
24, 4736

Horatius, Quintus, Flaccus
2396-h, 2452, 3174, 3432, 4348, 5455,
5538, 5571, 5814, 5824, 6285, 6534,
6574, 6612, 6707, 6725, 6784, 6848,
6861, 6895, 7237, 7851, 8457, 8634

Hovey, Richard
8881

Howell, James
5448, 7077

Hölderlin, Johann Christian Friedrich
2289, 3575, 4754, 6292, 8094, 8718

Hubbard, Elbert
3080-g, 4492

Hugo, Victor Marie
56, 126, 209, 275, 713, 721, 727, 964,
1063, 1141, 1342, 1419, 1508, 1645,
1734, 1955, 2242, 2476, 2870, 2966,
3027, 3053, 3114, 3192, 3298, 3331,
3391, 3728, 3736, 3983, 4242, 4546,
4598, 4602, 4606, 4607, 4691, 5004,
5088, 5125, 5303, 5341, 5346, 5456,
5555, 5684, 5777, 5838, 5852, 6106,
6135, 6139, 6143, 6303, 6413, 6530,
6653, 7004, 7206, 7324, 7611, 7714,
7799, 7804, 7926, 7980-a, 8031, 8040,
8266, 8331, 8557, 8716, 8723

Humboldt, Alexander von
4398

Hume, David
4476

Şairler ve Yazarlar Dizini

Huxley, Aldous 3446, 5318-b, 5479	2071, 2424, 2743, 2914, 2916, 3112, 3143, 3255, 3685, 3710, 3820, 3990, 4020, 4073, 4111, 4251, 4894, 4912, 4919, 5657, 5658, 5686, 6059, 6098, 6205, 6206, 6510, 6513, 6923, 6985, 7192, 7372, 7418, 7592, 7691, 7821, 8150, 8596, 8686, 8728
Huzûrî, Yusufelili 1349, 3304, 3707, 6898, 8871, 8886	
Hüdâyî, Âhizâde Hüseyin 8439	
Hüdâyî, Mustafa Efendi 8754	İbni Sina 461, 503, 1527, 1588, 1607, 2900, 3141, 3579, 4270, 7387, 8554, 8872
Hüdâyî, Üsküdarlı Şeyh Aziz Mahmud 1395, 2405, 2447, 2957, 3964-a, 6778, 6967	İbrahim bin Bâli 1708, 2626, 2922, 4669, 6031, 6942, 7127, 7289, 7597, 8406
Hükmî 8111-c	İbrahim Bey 1428, 5392, 6189, 6820, 7558, 8238, 8599
Hüseyin Âli 1517	İbrahim Hakkı, Erzurumlu 525, 629, 5327, 6625, 7103, 8336
Hüseyin Çelebi-i Kefevî 4690	İbrahim (Oğlanlar Şeyhi-İbrahim Efendi) 1571, 1621
Hüseyin Rifat Bey 7345	İcazet (Ali Beşiktepe) 1236
Hüseyin Vâiz 2812	İhrâkî, Ali 2227, 2436
Hüseyinî (Hüseyin Abdal) 2611, 7323	İhsan, Hamamîzâde 5390
Ibsen, Henrik 3967, 3993-a, 5344, 7953, 8669, 8701-b	İhsan Raif Hanım 1859
Ingeland, Thomas 5219	İkbal, Muhammed 1103, 1253, 1335-c, 3774-h, 4309, 4323, 4693, 5642, 7185, 7287, 7658-h, 7970, 8168
Ingersoll, Robert Green 1436, 4320	İleri, Selim 3113-a
Ionesco, Eugene 4328	İlhan, Attilâ 3642, 5133, 6119, 6322, 8367, 8591, 8856-b
Irwing, Washington 2635	İmam-ı Buharî 6814
İbn el Mukaffa, Abdullah (Ruzbih) 2876, 3894, 3010, 4332	İnal, İbnülemin Mahmud Kemal 1716, 3020, 5154, 6458, 8756
İbni Haldun, Abdurrahman Ebu Zeyd Veliyüddin 602	İnce, Özdemir 73, 8733, 8862
İbni Kernâl (Kemal Paşazâde) 176, 352, 460, 635, 671, 736, 942, 1707,	

- İrfan
2685
- İshak Efendi, Şeyhülislâm
365
- İshak Çelebi
1182-b
- İsmail Hakkı Bıçakçızâde
332, 428, 569, 1080, 1422, 2063, 2127,
2153, 2292, 3576, 4733, 5041, 5047,
5520, 5573, 6111, 6385, 6930, 7576,
8146, 8260, 8726, 8878
- İsmail Hakkı, Bursalı
555, 618, 622, 628, 1033, 1076, 1692,
2144, 2411, 2440 2505, 2587, 2631,
2864, 2878, 3452, 3672, 3686, 4819,
5109, 5141, 5531, 5888, 6058, 6918,
7120, 7573, 7753, 7841
- İsmail Safâ
4449, 5382-a, 7983
- İşretî, İstanbullu
4644
- İzzet, Beylikçi
407, 490, 1361, 1799-d, 1818, 7150
- İzzet Molla, Keçecizâde
118, 349, 389, 512, 900, 950, 997, 1009,
1022, 1046, 1562, 1685, 1702, 1838-b,
1883, 2030, 2038, 2057, 2067, 2132,
2242, 2321-a, 2473, 2501, 2699, 2702,
2704, 2829, 2897, 3364, 3683, 3879,
3883, 4018, 4159, 4218, 4426, 4584,
4614, 4634, 5196, 5244, 5337, 5526,
5566, 5801, 6000, 6151, 6451, 6486,
6494, 7026, 7682, 7813, 7885, 8222,
8383, 8680, 8749
- İzzetî, Vişnezâde Şeyh Mehmed
1335
- Jacobsen, Jens Peter
6016
- Jaloux, Edmond
8578
- Jarry, Alfred
940
- Jefferson, Thomas
6854
- John of Salisbury
5770
- Johnson, Samuel
75-d, 3184-b, 3567-b, 4106-j, 7783,
7793, 7807, 8105
- Jokai, Mor
650, 654, 1095, 4963, 5120, 6291, 7232,
7305, 7856
- Jones, Sir William
99
- Jonson, Ben
835
- Juvenalis, Decimus Junius
1530, 1534, 4440, 4877, 5505, 6858,
6900-e, 7601, 7798, 8261, 8580
- Juventus
6265
- Kabûlî, Kütahyalı İbrahim-Çelebi
1253, 1290, 2647, 6511, 7581, 8272
- Kadı Burhaneddin
417-b, 1623-e, 2396-e, 3773, 3774-a,
7422, 7551, 8299-e, 8665
- Kadrî, Çankırlı Ali
1654, 2574, 5429
- Kafka, Franz
5439, 7180-e
- Kalevala (Fin destanı)
2499, 3240, 4954, 5226, 5650
- Kam, Ferit
421, 540, 584, 616, 1556, 1782, 1786,
1909, 1961, 2503 2822, 2841, 2911,
3129, 3130, 3189, 3221, 3315, 3371,
3628, 3693, 4045, 4718, 5627, 5559,
6013, 6764, 7374, 7474, 7822, 8046,
8303, 8313, 8524, 8953
- Kâmî, Edirneli
7458
- Kâmî, Karamanlı
6940-i
- Kâmî, Karamanlı Mehmed
8226

Şairler ve Yazarlar Dizini

Kâmilî 1745	1265, 1394, 1632, 2209, 2210, 2258, 2638, 2769, 4051, 4568, 4577, 4750, 4808, 4964, 4991, 5023, 5045, 5062, 5071, 5492-g, 5500, 5688-e, 6054-o, 6874, 6887, 7187, 7423-f, 7437, 8329, 8421, 8581, 8887
Kamu, Kemalettin Kâmi 420-b, 2275-b, 3822, 6039	
Kanık, Orhan Veli 347-g, 1185, 1412, 1473, 2258-a, 2437- d, 2437-e, 2478, 2846, 2941, 2948, 2959-b, 3080-a, 3080-e, 3519, 3996, 4810-g, 5243-b, 5288, 6355-b, 6770, 8192, 8360	Karrar, Frederic William 4523
Kânî, Ebubekir 1455, 2850, 3383, 4303	Kaşgarlı Mahmud 115, 181, 661, 834, 1192, 1248, 2295, 2303, 2629, 3966 4110, 4697, 4777, 5349, 5529, 5783, 5865, 6020, 6526, 6536, 7430, 7523
Kansu, Ceyhun Atuf 8371-e	Kâtibî 337, 884, 3927, 4034, 5726, 6446
Kantolar 1218, 2439, 2581, 3932, 4048	Kâtibî (Galatalı Seydi Ali Reis) 3720-l, 5979, 7614, 8371, 8855
Kaplan, Mehmet 4607-a, 7932-d	Kayacıklı, Faruk 5358
Karacaoğlan 156, 331, 1232, 1324, 1640, 1916, 2230, 2304, 2355, 2454, 2489, 2848, 2937, 3034, 3720-d, 3740, 3824, 3891, 3896, 3951, 4029, 4035, 4037, 4062, 4104, 4106-f, 4106i, 4651, 5269, 5692, 5737-b, 6034, 6346, 6651, 6719, 6735-m, 6781- a, 7352-a, 7361-d, 7378, 7389, 8231, 8352, 8372, 8379, 8380, 8394, 8415, 8659, 8702-h	Kayıkçı Kul Mustafa 2391, 5593-h
Karaer, Mustafa Necati 702-a, 2527-e, 8371-c, 8539-c	Kazak Abdal 1456
Karahun, Teoman 7354	Keats, John 1512
Karakoç, Sezai 735, 1182-g, 2298-a, 5318-a, 6729	Kefevî, Haydar zâde Feyzî 924
Karaosmanoğlu, Yakup Kadri 4536, 5026, 7635, 7832, 8229, 8358, 8765	Keller, Gottfried 5727, 6888, 7962
Kararsız Veli 1890	Keller, Hans Peter 2227-m
Karatay, Namdar Rahmi 1255, 1751, 1789, 2918, 3217, 3222, 3629, 5192, 6736, 8068, 8405	Kemal Bekir (Özmanav) 51
Karay, Refik Halid 97, 589, 592, 679, 1040, 1069, 1262,	Kemal, Bergamalı Sarıca 1181, 3481, 3772, 6209, 7445, 8043
	Kemal Tahir 2073, 3631, 3726, 4447, 4801, 5214, 5360, 5490, 5491, 6398, 6627, 6720, 6975-a, 7319, 7484, 7489, 8115, 8666-a, 8847
	Kemal Ümmî 3715, 6457

Kemter Baba
123

Kendî, Abu-Yusuf Yakub Ben-îshak
513, 524, 1493, 1551, 5621, 6448, 6585,
6946

Kenzî, Hasan
1172

Kerimî
2902

Kerkük'ten hoyratlar (mânîler)
413, 1242, 6986, 8401, 8956

Kerovac, Jack
944

Kestelli, Raif Necdet
206, 250, 433, 523, 684, 688, 724, 734,
952, 987, 1036, 1083, 1106, 1272, 1424,
1814, 2062, 2114, 2123, 2244, 2288,
2293, 2542, 2744, 2967, 3279, 3283,
3335, 3442, 3612, 3615, 3622, 3684,
3672, 3745, 4026, 4046, 4314, 4327,
4363, 4444, 4499, 4522, 4556, 4620,
4747, 4760, 4948, 4975, 4984, 5001,
5016, 5034, 5049, 5057, 5377, 5414,
5477, 5487, 5496, 5678, 6102, 6144,
6166, 6237, 6377, 6549, 6842, 6972,
7178, 7199, 7256, 7328, 7494, 7790,
7932, 8108, 8254, 8262, 8280, 8305,
8362, 8556, 8565

Keşfî, Amasyalı, Mehmed Çelebi
190, 2573, 7249

Kırdar, Ayhan
6054-l, 6781-i

Kısakürek, Necip Fazıl
347-e, 631-f, 1280, 1469, 2099, 2103,
2227-t, 3697, 3906, 4810-b, 5593-e,
7156, 7727, 8441-b, 8697, 8845, 8856-ö

Kingsley, Charles
1954

Kipling, Rudyard
2227-ş, 2396-i, 3977, 5310, 7211

Kisfaludy, Karoly
1168, 4944, 5030

Kivi, Aleksis
112, 2379, 3244, 3942, 4817, 5352,
5420, 6531

Klee, Paul
7164

Kleist, Heinrich von
4355, 4770, 4884-e, 5357, 6956, 8767

Klerkegaard
2786-b

Klopstock, Friedrich
3084-h

Knef, Hildegard
6988

Knowles, Frederick Lawrence
3271

Kock, Paul de
3271

Koestler, Arthur Gottlieb
7180-f.

Kolaylı, Neyzen Tevfik
6065-a

Konfüçyüs
1541, 1871, 1878-a, 1968, 2981, 3177,
3184-e, 4467, 5098, 5563-d, 5940,
7032, 7707, 8480

Koryürek, Enis Behiç
1142, 2437-c, 3961, 6162, 8798

Köktürk, Müşerref
2321-b, 2527-i, 3450-e, 4668-b, 5318-c,
6535-i, 6900-b, 7352-l, 8707-b, 8836-c

Koroğlu
2312-c, 3679, 4106-h, 4935, 6007,
7352-k

Krezüs, Lidya Kralı
1418

Kropotkin, P Aleksandrovic
6307

Ksenophon
6816

Kuddusî
1182, 1483, 8737

Kul Himmet
2741, 3569, 3904, 8152

Şairler ve Yazarlar Dizini

Kul Himmet Üstadım
2780, 6094

Kul Hüseyin
6358, 7242, 8650

Kul Mehmet
2227-k, 5758-a.

Kul Mustafa
6910

Kul Nesimî
1116, 1217, 2039, 2271, 2728, 2917,
3903, 3957, 6077, 6363, 6397, 7294,
7371, 7660, 8374, 8385

Kuloğlu (Mustafa)
1709, 2735, 2888, 3459, 3892, 6661

Kuloğlu Sâni
2786, 2983, 3317

Kurdakul, Şükran
2359

Kuntay, Mithat Cemal
2817, 8017, 8189

Külebi, Cahit
2227-zk, 2229, 2298-d, 3829, 6215,
7051-j, 7051-k, 7352-k, 8106

Labiche, Eugène Marin
4909, 5227

La Bruyère, Jean de
67, 179, 180, 974, 1147, 1149, 1449,
1740, 2290, 3280, 3289, 3605, 5421,
5445, 5563-b, 5732, 5815, 5929, 5934,
6263, 6409, 6679, 6704, 6863, 7338,
7352-i, 7379, 7388, 7423-a, 7423-b,
7922, 8057-c, 8144, 8149, 8498, 8585,
8722, 8803, 8831, 8913, 8922

Lâ-edrî (Anonim)
247, 265, 379, 423, 465, 489, 771, 776-
a, 946, 1091, 1199, 1203, 1240-b, 1240-
e, 1368, 1370, 1615, 1896, 1974, 1989,
1994, 1996, 2000, 2008, 2009, 2012,
2129, 2831, 2974, 3420, 3450-d, 3504,
3665, 3898, 3900, 4010, 4228-a, 4910,
5251, 5289, 5423, 5534, 5832, 6028,
6195, 6360, 6364, 6556, 6655, 6781-n,
6825, 6984, 6986-a, 7189, 7293, 7517,
7526, 7554-e, 8006-a, 8019, 8032, 8268,
8371-f, 8619-b, 8632-a, 8781, 8784

La Fontaine, Jean de
801, 1293, 1364, 1723, 1919, 2739,
2960, 3379, 4056, 4439, 4732, 4865,
5259, 5266, 5614, 8804, 5881, 5896,
6298, 6602, 6687, 6809, 6877, 7062,
7390, 7513, 7871, 8319, 8758, 8874

Lagerkvist, Par
2112, 7310

Lagerlöf, Selma Ottilia Lovisa
3869, 6470, 7205, 7265

Lamartine, Alphonse de
456, 5619, 8824, 8856-g

Lamb, Charles
5763

Lâmiî (Bursalı Mahmud Lâmiî-Çelebi)
153, 511, 1426, 1699, 1755, 2133, 2612,
4148, 4183, 4201, 4587, 4822, 5150,
6925, 7540, 7652

Landor, Walter Savage
205, 2540

Lao-tzu
499, 573, 818, 1609, 3042, 3186, 3355,
4409, 4846, 5398, 5550, 5712, 5877,
6435, 8064, 8860

La Rochefoucauld, François, Duc de
58, 90, 95, 154, 291, 444, 458, 581, 594,
853, 885, 958 1043, 1114, 1158, 1299,
2002, 2340, 2457, 2486, 2794, 2799,
3054, 3062, 3270, 3336, 3800, 3848,
3853, 3858, 4205, 4207, 4211, 4214,
4631, 4647, 4778, 4898, 4916, 4930,
4977, 5081, 5365, 5381, 5417, 5426,
5551, 5794, 5808, 5811, 5818, 5821,
5825, 5828, 5981, 5987, 6126, 6127,
6178, 6226, 6275, 6391, 6403, 6424,
6488, 6594, 6791, 6798, 6802, 6807,
6811, 6815, 6818, 6850, 7264, 7628,
7772, 7865, 7971, 7974, 8055, 8067,
8089, 8118, 8148, 8561, 8571, 8621,
8627, 8628, 8630, 8632, 8862, 8898,
8914, 8932

Larreta, Enrique Rodriguez
5587, 5646, 7258, 7429, 8606

Lâtîfî
5797, 7649

Lawrence, David Herbert
1479, 1623-a, 3199, 3975, 4706, 4772,
5312, 6297, 7303, 8165, 8496, 8812

Lec, Stanislaw J.
439-a, 4514, 5184, 5553, 5903, 6236,
6709

L'Enclos, Ninon de
973

Lermontov, Mihail Yurgeviç
955, 2707, 3730, 6218, 7306, 8067-a,
8124

Lesage, Alan René
949, 4588, 4832, 5559, 7875, 8604

Lessing, Gotthold Ephraim
290, 666, 760, 1626, 3175, 4792, 5014,
5339, 5424, 5733, 5739, 5822, 5859,
6543, 6567, 6605, 7097, 7610, 8678,
8859

Levnî, Abdülcelil
1195, 1375, 1758, 2327, 2757, 4458,
5142, 5163, 5183, 6367, 7485

Leylâ Hanım, Moralı zâde Hâmid Ef Kızı
422, 2165

Leylâ Saz
2531

Li Yü
3763, 4096

Lichtenberg, G C
5485

Lincoln, Abraham
7978

Lindsay, Nicholas Vachel
2849, 4344

Livy, Titus Livius
7956, 8460

Locke, John
8954

Lokman Dede
2886, 3666

Lombroso, Cesare
2364

Longfellow, Henry Wadsworth
1471, 2999, 5441, 6347, 6644, 7176

Louis XIV, Fransa Kralı
2536

Lowell, James Russell
7952

Lucretius
4402, 6689, 8486, 8915

Lui Ci
6222, 6320

Lukacs, György
4155

Lukianos, Samsatlı
639, 1045, 2417, 2803, 3184

Lütfî, Kınımlı
8299-a.

Lütfî Mehmed, Manisalı
626

Lütfî, Uluborlulu
3835, 5898, 8646

Luther, Martin
5121

Lyly, John
757, 5527

Lyttelton, George
989, 2722

Lytton, Edward Bulwer, Lord
5451, 5470, 8050

Macaulay, Thomas Babington
4460

Machiavelli, Niccolò di Bernardo
579, 791, 825, 1873, 1939, 2034, 2111,
2227-c, 3026, 3428, 3971, 4180, 4279,
4708, 4752, 5713, 5748, 5886, 6378,
6415, 6960, 7802, 7855, 8035, 8866

Macy, John Albert
7160

Maecenas, Caius
8536

Maeterlinck, Maurice
7335

Mahâbhârata (Hintlilerin kutsal kitabı)
4420

Şairler ve Yazarlar Dizini

- Mahfî, Ürgüplü
2448, 7261
- Mâhir
321
- Mahmud, Manyaslı
5240, 5792, 6968, 7108, 7455, 7940
- Mahmud Nedim Paşa, Damat
547
- Mahtumî
882
- Maistre, Joseph de
4466
- Maistre, Xavier Comte de
8810
- Makâlî, Alaşehirli Mustafa
6100
- Malagrida , R.P.
5557
- Mallermé, Stéphane
2437-b, 5492-b, 8173-a.
- Malraux, André
200, 1844, 2019, 3057, 3205, 3619,
4160, 4755, 7170, 7327, 8095
- Mânîler
1079, 2192, 2514, 2517, 3361, 3389,
3650, 3696, 3700, 3778, 3805, 4109,
4433, 5563, 5609, 8113, 8404, 8429
- Mann, Heinrich
5488, 8482
- Mann, Thomas
1404, 4374, 6311
- Mansfield, Katherine
121, 563
- Manzoni, Alessandro
790, 2992, 4118, 4448, 5781, 6250,
6860, 7664
- Marcus Aurelius Antonius, Roma İmparatoru
3037, 6710, 7867
- Marivaux, Pierre Carlet de Chamberlain de
3070, 4878
- Marlowe, Christopher
4550, 5264, 8492
- Martialis, Marcus Valerius
1396, 5751, 6693, 8517, 8663
- Marwell, Andrew (Genç)
330
- Mason, William
12
- Massinger, Philip
4112, 5618
- Maugham, William Somorset
1027, 1062, 1660, 3024, 3578, 3794,
4317, 4575, 4710, 4899, 6288, 6295,
6432, 6797, 6845
- Maupassant, Guy de
286, 5035
- Mauriac, François
3993-b
- Maurois, André
32, 63, 64, 86, 720, 733, 1117, 1144,
1164, 2367, 2723, 3075, 3356, 3426,
3586, 3783, 3876, 4548, 4949, 4969,
4976, 5005, 5265, 5273, 5735, 6312,
6348, 6351, 6522, 6817, 7218, 7284,
7961, 8125, 8178, 8563, 8577, 8719,
8739
- Mayadağı, Hüseyin
7952
- Mc Creery, John Luckey
6754
- Mecelle'den
2227-ö, 2227-p, 4144-a, 4146, 7622
- Meftunî
1070
- Mehmed Celâl
1523, 6934
- Mehmed Cemal
343, 7106
- Mehmed Emin Yenişehirli
2407, 4412

Mehmed (*İşknâme'nin şâiri*)
672, 1210, 1837, 3215, 3390, 4283,
5546, 5793, 6208, 6514, 6616, 6779,
7550

Mehmed Kâmil Çelebi
3214

Mehmed, Konyalı Âşık
2443, 7687, 7726, 8940

Mehmed, Müfessir Hacı İvazzâde
2225, 6734

Mehmed Sadi Bey
380, 1808, 1822, 3136, 3362, 3464,
3654, 3779, 4038, 5152, 6079, 7139,
7296, 8288, 8587, 8731, 8775

Mehmed Şakir, Feraizcizâde
2316, 2428

Melihî, Tokatlı
7677

Melville, Herman
5610, 5616

Menandros
7094, 8464

Mencken, Louis
1019

Mengüşî
3941, 5899, 8856

Mercümeç Ahmed
1653, 5509, 6749, 7544

Merdümî
1211, 6909, 7476, 7942, 8666

Meredith, Owen
7173

Mérimeé, Prosper
132, 1060, 3530, 5304, 7723, 8209

Mermet Claude
2764

Mesihî, Priştineli İsa
1085, 2904, 6027, 6979, 7117

Meslekî, Kangallı Âşık
2275, 6712, 7140, 8957

Mestî, Tosyalı Mahir
1655, 4874, 8647

Meşamî-i Konevî
8815

Mevcî
2335, 2437, 3227, 5175, 5200, 5774,
6211

Mevlâna Celâleddin Rumî
241, 309, 327, 496, 517-d, 600, 648,
757, 797, 829, 840, 844, 865, 980, 990,
1056, 1099, 1110, 1264, 1383, 1397,
1403, 1545, 1567, 1821-e, 1931, 1960,
2272, 2329, 2332, 2334, 2339, 2341,
2352, 2410, 2416, 2464, 2485, 2586,
2589, 2592, 2713, 2853, 3081, 3097,
3126-a, 3311, 3526, 3663, 3720-i, 3733,
3872, 3917-e, 4175, 4198, 4650, 4685,
4695, 4699, 4882, 4950, 5155, 5176,
5232, 5296, 5328, 5347, 5351, 5564,
5631, 5640, 5652, 5654, 5663-a, 5698,
5842, 5899-a, 5937, 6211-b, 6444, 6452,
6496, 6524, 6533, 6765, 6799, 6940-h,
7006, 7071, 7078, 7098, 7108-c, 7181,
7207, 7277, 7375, 7432, 7579, 7581,
7669, 7671, 7721, 7914, 7991, 8034,
8037, 8299-g, 8738, 8747, 8885

Mevlâna Ebussuud
1557

Meyer, Conrad Ferdinand
429

Mezâkî, Bosnevî
3366, 3815

Mısırlı, Ziya
3113-b, 5688-a

Mihri Hatun, Amasyalı
165, 2580, 4076, 6976, 8755

Milkszath, Kalman
663, 2265, 2273, 3287, 3525, 5548,
5840, 6243, 6497, 6621, 7725, 8210

Mill, John Stuart
2373, 4506, 8258

Miller, Arthur
6426

Miller, Henry
3201

- Milton, John
5463, 6462
- Mimnermus
5374
- Minhâcî
2146, 2567, 7081
- Mir'âtî, Kalecikli
1201, 1622, 2298, 2360, 2482, 2575,
3836, 4829, 5073, 5201, 5242, 5607,
5660, 6587, 8337
- Mîrî Yahya, Mîr-zâde
6157, 6515
- Mohammed Hecâzî
68, 1594, 4559, 5475, 5769, 5986, 6276,
6283, 6607, 6638, 6978, 8558, 8583,
8946
- Molière, Jean, Baptiste Poquelin
302, 447, 816, 1055, 1439, 1543, 2474,
2971, 3276, 4779, 4853, 5292, 5110,
5270, 6125, 6843, 7503, 7604, 7795,
8097, 8502
- Montaigne, Michel Eyquem de
98, 130, 455, 476, 485, 504, 559, 598,
789, 812, 1301, 1549, 1616, 1914, 1920,
2023, 2465, 2688, 2788, 2908, 3041,
3397, 3400, 3403, 3427, 3849, 3969,
3981, 4174, 4369, 4438, 4508, 4608,
4667, 4684, 4704, 4715, 4723, 4749,
5054, 5179, 5354, 5492, 5508, 5582,
5747, 5851, 6495, 6628, 6695, 6699,
6892, 7012, 7034, 7312, 7398, 7488,
7734, 8008, 8248, 8447, 8463, 8468,
8515, 8529, 8548, 8865, 8935
- Montava
1648
- Montesquieu, Charles Louis de Secondat de
220, 1448, 1912, 3184-c, 3845, 4462,
4474, 4495, 4788, 5998-a, 6161, 6223,
6875, 7630, 8021, 8065
- Montherlant, Henri de
814, 1031, 1477, 2320, 4289, 4986,
5025, 5297, 5847, 6572, 6683
- Moore, Edward
1151, 4071, 8679
- More, Sir Thomas
6879, 6883
- Moresco
4086
- Morgan, Charles
3184-d
- Morgenstern, Christian
20, 296, 312, 2028, 3230-a, 7285, 7286
- Mualim Naci
1821-b, 3390-h, 6781-g
- Muhammed, Hz
108-d, 193, 222, 281, 323, 462, 611,
703, 709, 1268, 1537, 1553, 1558, 1561,
1563, 1582, 1597, 1598, 1630, 1864,
1930, 1933, 2036, 2167, 2277, 2607,
2622, 2668, 2675-b, 2676, 2826, 2865,
2877, 2979, 3089, 3095, 3947, 3968,
4196, 4415, 4564, 4565, 4668-a, 4843,
4879, 4890, 4933, 5086, 5335, 5507,
5525, 5547, 5946, 6478, 6485, 6781,
7123, 7202, 7362, 7491, 7497, 7615,
7621, 7659, 7847, 7989, 8135, 8153,
8540, 8598, 8794, 8869
- Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)
2550, 3851, 3917-c, 5961, 7115, 7245,
8377, 8707-a
- Muhîrî
415, 918, 1119
- Muhyiddin Abdal
3509, 3653, 6428
- Mungan, Murathan
75-f, 1182-e, 1313, 3302, 4393-f, 4810-
e, 5593-b, 6054-j, 6054-k, 6735-b, 6763,
6781-k
- Munthe, Axel
1436
- Murâdî (Sultan Murad III)
7322
- Murad V, Sultan
2521
- Musset, Alfred de
347-f, 289, 1335-d, 2475, 3122, 3621,
3788, 4055, 4353, 4563-a, 4745, 4978,
5003, 5101, 5515, 5736, 7159, 7352-d,
7505, 7736, 7767, 7880, 7912, 7959,
8060, 8413, 8539-g, 8584

Mutlu, M Rasim

210, 266, 271, 328, 377, 468, 486, 619,
867, 969, 985, 1259, 1505, 1560, 1687,
1751, 1804, 1841, 1846, 1851, 2037,
2135, 2381, 2422, 2470, 2491, 2659,
2672, 2856, 3078, 3455, 3537, 3599,
3660, 3754, 3793, 4258, 4272, 4379,
4567, 4622, 4665, 5137, 5253, 5320,
5323, 5892, 6700, 6758, 7000, 7010,
7060, 7291, 7360, 7383, 7567, 7676,
8081, 8119, 8170, 8276, 8324, 8341,
8531, 8611, 8807, 8950

Müller, Heiner

3096

Münif, Antakyalı

2180, 7146

Münif-i Kadîm

7625

Müteabbî

5829-b

Nâbî, Yusuf

252, 1525, 1568, 1574, 1577, 1596,
1651, 1652, 1775, 1776, 1803, 1858,
1863-c, 1900, 1901, 2025, 2093, 2220,
2227-j, 2227-z, 2324, 2430, 2551, 2555,
2702, 3014, 3083, 3206, 3232, 3234,
3418, 3510, 3731, 3751, 4060, 4187,
4455, 4642, 4687, 5394, 5543, 5647,
5753, 5925-f, 5927, 6172, 6355-o, 6498,
6542, 6782, 6785, 7036, 7088, 7089,
7194, 7198, 7220, 7363, 7366, 7440,
7478, 7480, 7527, 7554-f, 7588, 7616,
7645, 7810, 7993, 8079, 8098, 8270,
8299-b, 8332, 8889

Nâci Ahmed Dede

368, 2637, 5623, 7151

Nâci, Muallim Ömer

81, 228, 329, 614, 631, 712, 1090, 1220,
1569, 1959, 2096, 2435, 3467, 3607,
4219, 4485, 4634, 4775, 5216, 6234,
6641, 6998, 7046, 7216, 7653, 7657,
8109, 8233, 8237, 8560, 8696, 8899,
8933

Nâdirî Çelebi, Gani zâde

3390-b, 6487, 6940-c, 7051-g

Nahîfî, Süleyman

287, 1285-c, 1327, 1905, 2494, 3988,
3992, 4226, 4282, 5401, 6156, 7756,
8151, 8294

Nâîrî-i Cedîd, Salih

5402, 8789

Nâîrî-i Kadîm, Mustafa

1224, 1759, 1848, 3139, 3759, 4122,
5803, 5941, 5942, 6037, 7735, 7754,
7818, 7997

Naîmâ, Mustafa

5065, 6937, 6940-g

Namık Kemal

157, 204, 357, 845, 1346, 1497, 1793,
1807, 1879, 1884 2202, 2239, 2875,
2931, 2932, 2977, 3111, 3207, 3210,
3212, 3332, 3451, 3559, 3723, 3905,
4169, 4189, 4345, 4496, 4505, 4517,
4794, 4880, 5293, 5353, 5625, 6011,
6116, 6169, 6359, 6963, 8143, 8154,
8185, 8194, 8435, 8709, 8779, 8782

Napoléon Bonaparte

821, 824, 827, 1289, 2369, 2541, 3120,
4607-b, 4737, 5090, 5129, 5262, 5596,
6219, 7214, 7710, 7836, 8772, 8801

Namık Kemal

3558-g, 4586-a, 7658-f, 8202-e, 8202-f

Nash, N Richard

4291

Nâsir-ı Husrev

1934, 5519, 7051-ö, 7381, 7392, 8141

Nayır, Yaşar Nabi

2976

Nâzım Hikmet Ran

5060, 5209, 6726, 8539-b, 8539-i, 8590

Nâzım, Nâbizâde

8096

Nâzî, Yozgatlı

925

Nazif Dede, Şeyh

6908

Nazim

2101, 3933-b, 7051-h, 7227, 8674

Nazmî, Edimeli

3854

Necâtî, İsâ

372, 1463, 1679, 1907, 2396-a, 2642,

Şairler ve Yazarlar Dizini

- 2975, 3478, 3548, 4070, 4097, 4106-ö,
6414, 7683, 8337-a, 8344-a, 8390-c
- Necatigil, Behçet
702-e, 1182-h, 1285-c, 2298-e, 2568,
3595-e, 4106-c, 4296-d, 5280-a, 6324-j,
6735-k, 6781-h, 6940-f, 7746-e, 8111-l,
8537
- Nedîm, Ahmed
662, 1462, 1464, 1520, 1799-b, 1821-a,
2227-v, 3125, 3233, 3390-a, 4088, 4095,
4100, 4826, 5925-a, 6042, 6043, 6045-b,
6056, 6083, 6968-a, 7152, 7154, 7155-a,
7642-b, 7656, 7658-g, 7742, 8390-f, 8751
- Nedîm-i Kadîm
3661
- Nefî, Ömer
397, 856, 926, 1281, 1363-a, 1799-a,
1880, 2091, 2959-c, 3390-d, 3491,
3719, 4106-o, 5655, 6054-h, 7051-e,
7108-b, 7131, 7132, 7439, 7888-c,
- Nepos, Cornelius
5375
- Nergisi, Bosnalı Mehmed
5332
- Neron (Lucis Domitius Claudius Nero)
7158
- Nerval, Gérard de
2976-b
- Nesîb
1701, 3888
- Nesimî, İmadeddin
1838-c, 8856-l
- Nesimî, Seyyid İmamüddin
4338
- Nesin, Aziz
5199, 6002
- Neşatî Ahmed Dede
5924
- Neş'et
2915, 4642-c,
- Neyzen Tevfik (Kolaylı)
882, 1911, 2331, 2754, 2939, 4726,
6844, 8586
- Nevî, Malkaralı Yahyâ
239, 261, 948, 979, 1722, 1853, 3486,
3635, 3695, 5089 5530, 5962, 7680,
8223, 8942
- Nevî, Malkaralı Yahya
1848-b, 3113-h, 3624-i, 5243-c, 7051-l
- Nevres Bey
6965
- Nevres-i Cedîd, Osman
1128, 2219, 3949, 8242
- Nevres-i Kadîm, Kerküklü Abdürrezzak
517-f, 2218, 2654-b, 2666, 3865, 4638,
5925-g,
- Neylî, Mirzâ zâde Ahmed
372-b, 864, 2189, 2588, 3720-j, 3880
- Nietzsche, Friedrich Wilhelm
21, 63, 64, 72, 82, 306, 813, 1015, 1339,
1634, 2312-a, 2312-b, 2312-f, 2784,
3043, 3613, 3624-g, 3628-c, 4302, 4304,
4307, 4671, 4680, 4800, 4996, 5043,
5462, 5844, 6096, 6254, 6324-i, 6527,
6570, 6803, 7595-d, 7626, 7642-f, 7824,
7863, 8111-m, 8161, 8334, 8642-a,
- Nigâr (Fatma Nigâr Hanım)
2649, 3501, 3708, 3783
- Nihad Bey
6647, 7641
- Nihânî
3678
- Nişanî, Mustafa Çelebi
8343
- Niyazî, Karamanlı
3512
- Niyazî-i Mısırî, Şeyh Mehmed
2483
- Nizâmî (Genceli İlyas Nizameddin Ebu Yusuf)
17, 101, 122, 138, 152, 166, 202, 217,
223, 754, 838, 841, 1296, 2269, 2616,
2730, 2734, 3268, 4698, 4924, 5863,
6227, 6436, 6537, 6752, 7048, 7067,
7183, 7190, 7431, 8273, 8510, 8601,
8917
- Noksanî, Âşık (Zakirî)
5229

Novalis, Friedrich Leopold von Hardenberg
491-e, 994, 3394, 3405, 4617, 4744,
4783, 4790, 5099, 5468, 5703, 5707,
7025-d, 7080-j, 7746-b, 7746-k

Nuri, Âşık Tokatlı
1088, 1303, 1788, 2506, 2507, 2839,
4091, 6926, 7083, 7248, 7368, 8275,
8282, 8424, 8434

O'Casey, Sean
3188, 4551, 6395, 8677

Oflazoğlu, A Turan
2237, 5871-b,

Oğuzcanı, Ümit Yaşar
2227-i, 3437, 3764, 4387, 4802, 5061,
8368

O'Henry
2802

Oktay, Ahmet
5134, 5318

Olcaıtu, İbrahim
248, 449, 510, 2032, 2059, 2115, 2158,
2170, 2893, 3148, 3204, 3747, 4451,
4585, 4738, 5097, 5285, 5767, 5799,
6792, 6838, 7934, 8322, 8743

Onan, Necmettin Halil
5115, 6316, 6745

O'Neill, Eugene
3310-a, 3735, 4378, 4393-c, 7208, 8494

Ongun, Cemil Sena
432, 852, 1447, 2263, 3430, 3979, 4533,
5699, 5890, 6271, 6293, 6597, 8906

Orhan Gazi
3314, 6756

Orhon, Orhan Seyfi
2174, 2433, 2942, 5613, 6319, 8116

Ortaç, Yusuf Ziya
1175

Oruç Bey
192, 2641, 5280

Osman Nevres
2090

Ostrovski, Nikola
728, 2318, 3065, 8875

Ovidius (Publius Ovidius Naso)
3, 606, 1150, 1376, 2109, 2236, 2582,
3658, 3792 3937, 4150, 4570, 5459,
5466, 5482, 6268, 6379, 6620, 6639,
7272, 7746-d, 8111-f, 8530, 8636, 8849

Ozansoy, Faik Âli
1180, 1670, 1713, 1815, 4106-a, 4392,
4566, 6051, 6354, 8393

Ozansoy, Halit Fahri
6044

Ozansoy, Munis Faik
3964-k, 6054-f, 6324-a.

Ömer, Hz
212, 3421, 3918, 6810, 7086

Ömer bin Abdülaziz
292

Ömer Hayyam, Ebu'l-Feth
4, 1613, 2890, 3038, 7661

Özakman, Turgut
968

Özdemir Asaf
240, 315, 318-e, 2108, 2792, 4106-m,
8134-b, 8337-d

Özden, Âkil Muhtar
442, 545, 1101, 1867, 2700, 4224, 4452,
4926, 6261, 7987, 8267, 8894

Özdenoğlu, Şinasi
8701-e

Özeren, Nahit Hilmi
359, 6767

Özışık, Şekip Ayhan
7047

Özsever, Hüseyin Siret
701, 1330, 3832, 7346, 8589

Öztoprak, Sedat
1831

Paine, Tom
3150

Şairler ve Yazarlar Dizini

Painter, William
134

Palmerston, Henry Temple
5995

Pamuk, Orhan
1182-d, 1182-j, 1663-a, 8539-k, 4940-b,
8134-d.

Pançatantra (Hint masal kitabı)
131, 450, 565, 831, 3243, 4913, 5048,
5222, 6610, 8024 8420

Pascal, Blaise
218, 546, 704, 2800, 3056, 4305, 4893,
4920, 5796

Passos, John Dos
8202-i

Pavese, Cesare
1478, 2227-zg, 3045, 3539-k, 3948,
3964-g, 8351

Pazarkaya, Yüksel
5570, 6667, 7627, 8101

Pektaş, İlham Behlül
938

Pellico, Silvio
6272

Pepys, Samuel
6852

Perez, Antonio
6673

Perrault, Charles
4043, 6388

Persius
474

Pertev Paşa, Mülkiye Nâzın Mehmed Said-
3886

Pestalozzi, Johann Heinrich
4897-c, 5096

Petrarca, Francesco
8850

Petronius, Caius
4061, 6866

Phaidros
5807

Phillips, Wendell
4605

Picasso, Pablo
753-a

Piéchaud, Martial
7728

Pindaros
3567 -c, 6868

Pinter, Harold
2881

Pir Sultan Abdal
264, 764, 1197, 1219, 1693, 1711, 1774,
1799-f, 2496, 2624, 2857, 2933, 2935,
3895, 4820, 6441, 6781-f, 8416, 8654,
8672

Pirandello, Luigi
3330, 6634

Pitigrilli
4106

Pitt, William
8446

Pittacus
280, 3561, 4396, 4881, 8759

Platon
2, 75-g, 469, 480, 491-e, 2080, 2117,
2715, 2841-b, 3145, 3182, 3406, 3407-
b, 3602, 4069, 4758, 4763, 5563-e,
5588, 5590, 5591, 5592, 5705, 5709,
5734, 6267, 6290, 6804, 6885, 7462,
7519, 7915, 7957, 7964-a,

Plautus, Titus Maccius
520, 855, 1216, 1261, 1529, 2042, 2455,
2462, 2618, 3171, 4713, 4842, 4885,
5645, 5827, 6828, 7358, 7911, 8152-b,
8574, 8923, 8927

Plinius (Genç)
5584, 7689

Plutarkhos
646, 2083, 4084, 4094, 7764

Pompadour, Madame de
1506

- Pope, Alexander
5315, 7103
- Powys, John
1021
- Prevost, L'Abbé Antoine François
1131
- Priestley, J(ohn) B(oynton)
8509
- Procter, Bryan Walter
4342
- Propertius, Sextus Aurelius
1156
- Protagoras
4810-k
- Publilius Syrus
50, 65, 274, 279, 285, 335, 501, 508,
566, 575, 601, 739, 744, 748, 777, 1223,
1628, 1718, 1915, 2197, 2402 2766,
3007, 3012, 3029, 3036, 3098, 3299,
3320, 3627, 3636, 3940, 4025, 4145,
4153, 4158, 4161, 4334, 4421, 4521,
4612, 4616, 4901, 4914, 4979, 5568,
5579, 5679, 5714, 5720, 5812, 5819,
6394, 6404, 6408, 6578, 6580, 6591,
6633, 6800, 6832, 6947, 6951, 6996,
7003, 7007, 7596, 7605, 7700, 7849,
7853, 7866, 7873, 7876, 7968, 7977,
7980, 8252, 8427, 8453, 8520, 8712,
8741, 8760
- Puşkin, Alexander Sergeyeviç
83, 1184, 1417, 2366, 3450-a, 3801,
5789, 6313, 7373
- Püsküllüoğlu, Ali
6698
- Pythagore
7642-c
- Quintilianus
4144, 8175, 8344-b
- Raabe, Wilhelm
716
- Racine, Jean Baptiste
3348, 4896, 5569, 6235, 7365, 8069,
8220, 8834
- Ragıp (Molla-Ragıp Bey)
6622
- Ragıp Paşa, Koca Mehmed -
551, 1672, 1924, 2094, 2098, 2102,
2193, 2198, 2395, 2487, 2805, 3202,
4443, 4871, 6078, 6544, 8309, 8662
- Rahmi
8541
- Rahmi Bey, Mehmed
1182-k, 3213, 3594, 7104, 7145
- Rahmî, Bursalı Nakkaş Bali oğlu
1285
- Rahmî, Vak'anüvis Kırımlı Mustafa
870, 3524, 3881
- Raleigh, Sir Walter
1697
- Râmî (Abdurrahman-Paşa)
783, 1234, 1499, 2909, 3373, 5895,
5918, 8283
- Râmî, Âşık
8389
- Râmî Mehmed Paşa, Sadrazam
905, 6005
- Ramiz Paşa, Kırımlı Abdullah
412
- Ramuz, C.F.
2976-f
- Râsîh, Balkesirli Ahmed
372-c, 1334, 3774, 5537
- Râşid, Malatyalı Müverrih Mehmed
187, 3132, 3365, 5198, 7672, 7746
- Râtib Paşa, Ahmed
183
- Ray, John
300, 5197, 6893
- Râyî
8235
- Râzî, Üsküdarlı Abdüllâtîf
8306

Şairler ve Yazarlar Dizini

Recâizâde Mahmud Ekrem
1902, 1821-d, 2088, 2569, 3588, 6054-
n, 6781-m, 8543

Recûlî
890

Refikî
830, 1212, 1352, 5202, 5661, 6538,
6900, 7201, 7553, 8648

Régnier Hendi de
3863-a

Regü, Şükrü Enis
6728

Reis Vâsîf
6477-b

Remarque, Erich Maria
6416

Remzi Dede
3838

Renan, Ernest
1446, 1730, 3620, 4524, 4971, 5103,
5156, 6464, 6601, 6648, 7334, 8127

Renard, Jules
690, 7917, 8825

Rétif de la Bretonne
5503, 6949, 8100

Revânî, Edimeli
7819

Rislan-ı Dimeşkî
4904

Rıza, Neccâr zâde
406, 2183, 2205, 7547

Richelieu, Cardinal de
2549, 4465, 4923, 5878, 6546

Richter, Jean Paul
674, 7414

Rieux, Madame de Chateaneuf
3282

Rifat, Oktay
700, 2106, 3962, 4021, 4021-a, 4527,
4528, 5069, 6087-a, 6239, 7259, 7595-a,
7746-h, 8390-g

Rifat, Samih
1950

Rimbaud, (Jean) Arthur
5798

Riyazî, Mehmed
332-d, 3884, 6065-c, 6940-d, 6940-e,
7051-b, 7415

Roland, Madame Jean Philippon
4490

Romains, Jules
192-b, 5019, 6212

Ronsard, Pierre de
8490

Rostand Edmond (Eugène Alexis)
5866

Rostand, Maurice
5486, 8732

Rous, Francis
4259

Rousseau, Jean-Jacques
100, 333, 438, 561, 875, 960, 1544,
2368, 2682, 3058, 3248, 3354, 3414,
3851, 4301, 4361, 4489, 4513, 4518,
4609, 4618, 4626, 4769, 4903, 5415,
5681, 5691, 5723, 5729, 5800, 5880,
6167, 6229, 6259, 6270, 6332, 6390,
6573, 6790, 6837, 7002, 7053, 7212,
7461, 7464, 7632, 7709, 7797, 7988,
8000, 8174, 8207, 8484, 8487, 8528,
8559, 8717, 8626, 8806, 8842, 8900,
8937

Roussin, André
8478

Roux, Joseph
451, 1049, 3781

Rudegî, Ebû'l Hasan-i
6244

Rûhânî Semerkandî
1637

Ruhî Baba, Mehmed
6086

Ruhî-i Bağdâdî
371, 928, 946, 1010, 1277, 1363, 1582,

- 1623, 1779, 2606, 2654, 2871, 3137,
3508, 3514-a, 4194, 5925, 6516, 6977,
7108-f, 7125
- Ruhsatî, Mustafa
340, 836, 1773, 3286, 3462, 3823, 5598,
5793-d, 6033, 8418
- Ruskin, John
3839, 5473
- Russell, Bertrand Arthur William
729, 991, 1160, 3407-a, 4213, 6484,
7108-c, 7116
- Ruşenî
351, 2227-u, 5411, 7522
- Saba, Ziya Osman
1668, 2017, 2105, 6054-g, 6321, 6324-f,
6769, 6781-l
- Sabayî
110
- Sâbir-i Tirmizî
3211
- Sâbit, Bosnalı Alâeddin
259, 516, 1359, 2182, 2433, 2827-zö,
3118, 3521, 3767, 4652, 6048, 7225,
7828
- Sabri (Mehmed Şerif Said-Çelebi)
4022, 4576, 7095
- Sabri Şakir
6781-f
- Sabûhî (Şeyh Ahmed, Dede)
933, 2446, 6085
- Sade, Marquis de
6399-a, 6735-i
- Sâdî Çelebi, Amasyalı
1129
- Sâdî, Şeyh (Ebu Abdullah Müşerrefüddin)
22, 140, 147, 244, 297, 308, 311, 313,
498, 636, 658, 839, 862, 978, 1190,
1200, 1235, 1379, 1381, 1546, 1566,
1910, 1913, 1918, 2264, 2274, 2319,
2330, 2333, 2337, 2351, 2409, 2418,
2495, 2620, 2628, 2633, 2655, 2665,
2709, 2736, 2801, 2807, 2811, 2866,
2964, 2973, 3002, 3005, 3117, 3242,
- 3529, 3871, 3882, 4007, 4077, 4119,
4240, 4406, 4411, 4689, 4700, 4895,
4938, 5102, 5230, 5235, 5271, 5291,
5299, 5345, 5355, 5363, 5511, 5558,
5578, 5586, 5634, 5682, 5694, 5764,
5778, 5788, 5816, 5858, 6023, 6138,
6181, 6328, 6528, 6555, 6566, 6575,
6611, 6754, 6878, 6902, 7049, 7072,
7290, 7384, 7460, 7538, 7580, 7586,
7637, 7773, 7999, 8020, 8072, 8162,
8609, 8622, 8684, 8745
- Sadullah Paşa
1780-b
- Safa, Peyami
1102, 3784, 4531, 4676, 4878, 6137,
6231, 6252, 6678, 8356, 8903
- Said Emre
1765, 7523
- Said, Hızır Ağazâde
408, 3087, 3709, 7260, 7352
- Said bin Müseyyeb
5056
- Said Paşa, Diyarbekirli
1191, 2847, 3011, 4642-d
- Saint Exupery, Antoine de
1005, 1440
- Sainte Beuve, Charles Augustin
2719
- Sâkit
6905
- Salacrou, Armand
5765
- Salburcuoğlu
318, 737, 850, 1744, 1944, 2312, 3837,
5307, 8706, 8707
- Salih Çelebi, Celâizâde
2533, 2601, 3388, 4668, 6053, 7886
- Sâlik
8390-d
- Salust, Caius Sallustius Crispus
3028
- Samanoğlu, Gültekin
3113-d

Samipaşazâde Sezai
6180

Sand, George
60, 75-b, 108-c, 675, 1138, 1510, 1739,
2227-ze, 2233, 3720-a, 4165, 4542,
4927, 5013, 5127, 5737-f, 6127, 6294,
6393, 6466, 7009, 7282, 7565, 8044,
8067-b, 8211-a, 8354, 8425, 8497,
8591-b

Sappho
649, 2227-a, 3184-a, 4064, 4887-a,
5093, 6587-a

Sargözoğlu, Âşık
7124

Sartre, Jean Paul
5083

Saz, Leylâ
1335-b, 8371-j

Scheffel, Josef Victor von
2838, 3739, 8102

Schiller, (John Christoph) Friedrich von
7, 29, 30, 47, 149, 270, 478, 1182-
a, 1868, 2546, 2678, 2994, 3023, 3091,
3146, 3152, 3178, 3409, 3780, 3982,
4336, 4481, 4486, 4488, 4501, 4705,
4813, 4943, 5516, 5577, 5583, 5742,
5950, 5982, 6165, 6173, 6273, 6491,
6552, 6659, 6795, 6999, 7013, 7165,
7175, 7219-b, 7301, 7396, 7486, 7663,
7698, 7750, 7931, 7995, 8080, 8353,
8505, 8608, 8683, 8715, 8797, 8820,
8841, 8902

Schnitzler, Arthur
5022

Schopenhauer, Arthur
2128, 6636, 6900-d, 7699, 8827

Schweitzer, Albert
4399

Scott, Sir Walter
5260, 5465, 5737-d

Sehî Bey
2552, 2879, 3877, 4653, 4915, 5169,
5963, 6453, 7774, 7900

Seifert, Jaroslav
8110

Selâm Bey (Mehmed Tahir)
369, 848, 1619, 2602, 4103

Selekler, Hamit Macit
4563-b

Selim II, Sultan (Sarı Selim)
1240-a, 2959-g, 3390-e, 7839

Senancour, Etienne Pivert de
41, 4350, 4929, 4936, 5267, 5560, 7268,
7304, 7603

Seneca, Lucius Annaeus
26, 45, 135, 137, 1547, 1647, 1749,
2203, 2207, 2362, 2406, 2456, 2579,
2742, 2808, 2988, 3340, 3393, 3399,
4372, 4381, 4484, 4891, 5027, 5935,
6132, 6141, 6245, 6306, 6422, 6422,
6577, 6586, 6642, 6660, 6680, 6697,
6706, 6723, 6724, 7182, 7188, 7406,
7854, 8525, 8550, 8793, 8893

Serdârî, Şarkışlalı
394, 847, 2393, 2518, 5969, 8655

Servî, Burdurlu
385, 2149

Sévigné, Marie de Rabutin-Chantal, Marquise de
7979

Sevük, İsmail Habib
1212-a, 1335-l, 3567-d, 3837-a, 4106-
b, 7554-a, 7658-e, 8202-a, 8756-b.

Seyrânî, Evrekli Mehmet
155, 336, 768-a, 854, 1017, 1028, 1206,
1240-b, 1335-i, 1335-m, 1365, 1371,
1407, 1750, 2261, 2267, 2270, 2305,
2342, 2415, 2704-b, 2786-a, 3917-b,
4021-c, 4148, 4400, 5292, 5696, 5871-g,
5825-b, 5951, 6093, 6741, 7039, 7128,
7715, 8029, 8042, 8441-a, 8791-c, 8607,
8676

Seyyid Mustafa Asım, Bursalı
5333

Seyyid Nizamoğlu (Seyyid Seyfullah)
916

Seyyid Vehbi
631-h

Sezer, Melih Ziya
631-g.

Shakespeare, William

10, 18, 25, 33, 44, 89, 150, 494, 517-e,
656, 664, 670, 723, 809, 992, 1226,
1263, 1295, 1382, 1635, 1658, 1732,
1742, 1869, 2235, 2258-b, 2268, 2658,
2690, 2708, 2720, 2804-a, 2861, 2940,
2969, 3035, 3092, 3102, 3337, 3431,
3436, 3572, 3785, 3965, 4024, 4107,
4300, 4393-c, 4453, 4571, 4583, 4590,
4592, 4594, 4658, 4757, 4814, 4833,
4917, 4973, 5011, 5020, 5308, 5362,
5369, 5476, 5506, 5648, 5690, 5716,
5786, 6018, 6054-e, 6095, 6349, 6389,
6433, 6483, 6499, 6552, 6669, 6783,
6833, 6941, 7014, 7035, 7073, 7266,
7279, 7296, 7668, 7705, 7718, 7724,
7805, 7848, 7858, 7860, 7966, 7994,
8091, 8157, 8333, 8371-h, 8417, 8430,
8513, 8714, 8744, 8816, 8828, 8838,
8897

Shaw, George Bernard

93, 431, 951, 1007, 1041, 1052, 1246,
1413, 2962, 3172 3419, 3527, 4681,
4786, 4952, 5444, 5676, 5876, 6568,
6847, 6853, 6867, 6995-c, 7269, 7631,
8004, 8014, 8078, 8147, 8904

Sheffield, John

1073

Shelley, Percy Bysshe

5745, 7768

Silay, Celâl

124, 2247

Sırrî, İbrahim

6052

Sidney, Algernon

1405

Sidney, Sir Philip

843

Simon, John

6855

Sinan Paşa (Hızır Bey oğlu)

448, 673, 753, 776, 1048, 1157, 1434,
1600, 1608, 1677 1942, 2226, 2347,
2527, 2560, 2653, 3101, 3250, 3450,
3507, 3556, 3714, 3963, 4151, 4199,
4431, 5820, 5977, 5978, 6089, 6374,
6503, 6780, 7051, 7499, 8298, 8441,
8664, 8700, 8818, 8853, 8888

Siyavuşgil, Sabri Esat

4352

Smiles, Samuel

7850

Smith, Adam

4771, 5492-a

Smollet, Tobias

5449

Sokrates

1614, 1978, 2780, 3151, 4810-l, 4887-d

Solon

2458, 4177, 4855, 6284, 6841, 7229,
8544

Sophokles

39, 52, 2547, 3623, 3939, 4009, 4108,
4115, 4629, 5373 5589, 5953, 6213,
6241, 6481, 6824, 7267, 7299, 7487,
7619, 8423, 8817, 8837, 8928

Sorel, Albert

2548, 2959-h, 4141

Southey, Robert

5446

Soykut, Hilmi

1833

Soyuer, Halil

2520

Södergran, Edith

4359

Spinoza, Benedict

557, 2615, 3664, 4206, 4209, 4212,
4482, 6558, 7271

Spurgeon, Charles Haddon

27, 114, 6891

Stafford, William

708-e, 6735-c

Stäel, Madame, Anne Louise Germaine de

227, 3185, 4364, 5018

Steele, Richard

3856, 4957

Steinbeck, John

4393-l

Şairler ve Yazarlar Dizini

Stekel, Wilhelm 6467	Şâhî, Okçuzâde Mehmed 6378
Stendhal (Marie Henri Beyle) 1866, 2832, 3259, 3333, 3616, 4552, 4861, 6260	Şahidî 3291
Sterne, Lawrence 288	Şakik-i Belhî 5787
Stevenson, Robert Louis 8301	Şakir Hüseyin 5225
Storm, Theodor Woldsen 3741, 7766, 7947, 8166	Şâmî, Mustafa 3867
Strindberg, August 507, 732, 982, 1188, 3048, 4840, 5367, 8832	Şardağ, Rüştü 699, 1159, 4099, 8752
Su Dung, Po 4386	Şatroğlu, Âşık Veysel 642, 879, 947, 1763, 2227-e, 2275-a, 2527-a, 2527-f, 2306, 2463, 2469, 2480, 2498, 2515, 2726, 2779, 2924, 3200, 3447, 3774-b, 3924, 7051-i, 7079, 7434, 7479, 8028, 8071, 8690
Sudermann, Hermann 717, 6278, 6387, 8433	Şebüsteri, Şeyh Sadeddin Mahmud-ı 647, 4841
Sultan Divânî (Semaî Mehmed Dede) 1082	Şefî Mevlevî 6361
Superville, Jules 3917-a, 5688-b	Şekib, Tokadıfzâde 542, 2561, 3237, 3457, 3566, 5662, 7888
Süleyman Çelebi 631-d, 3976	Şem'î, Âşık 1882, 1895, 3460, 6911
Süleyman Nazif 1480, 2527-h, 3378, 5029, 8030, 8191	Şem'î Dede, Prizrenli 348, 2595, 3116, 3718, 6070, 6087-d, 8195
Sümmanî, Hüseyin 224, 267, 314, 1170, 2148, 2597, 2785, 2936, 4253, 5340, 5905, 7747	Şem'î, Konyalı 1780, 5334, 6128
Sürûri, Acemi Muhammed Kâzım İbni Hacı 6502	Şemsî (Hüseyin, Şemsi-Ergüneş) 6774, 8735
Sürûrî, Silleli 396, 4039	Şemsî (Sivaslı Ahmed Şemsettin) 1118, 3885, 8224
Swift, Jonathan 146, 4255, 5433, 8449	Şenlik, Çıldırî Âşık 8704
Szabo, Dezsö 1516, 5581, 7946	Şeref Hanım 1863-a, 8243
Szigligeti, E J Szatmary 1125, 7257	

Şerîfî, Diyarbekirli
3228, 5608, 7226, 7438, 8701

Şefkatî
1518

Şeyh Galib
347-a, 417-c, 4444-a

Şeyhî, Yusuf Sinan
116, 173, 174, 1314, 1415, 1476, 1757,
2130, 2509, 2583, 2906, 3108, 3369,
3469-3468, 3514, 3535, 3681, 3757,
3890, 4131, 4202, 4315, 4848, 4857,
4866, 4922, 5238, 5600, 5664, 5666,
5850, 6025, 6559, 6762, 6950, 7255,
7507, 7520, 7572, 7720, 7817, 7897,
8241, 8278, 8287, 8681

Şeyhoğlu Mustafa
350, 467, 1001, 1011, 1024, 1258, 1307,
1490, 2046, 2701, 2891, 2903, 2912,
3360, 3517, 3674, 3998, 4223, 5249,
5913, 6149, 6193, 6197, 6589, 6600,
6652, 6668, 6696, 6711, 7196, 7402,
7536, 7609, 7681, 7842, 8136, 8145,
8300, 8616, 8948

Şeyh Sadi
5563-a

Şeyh Sezâî
5593-a

Şeyhî, Yusuf Sinan
347-b, 4144-d, 6054-i

Şeyyad Hamza
858

Şikârî
597, 1240, 1671, 1945, 6617

Şinasi, İbrahim
120, 479, 631-i, 643, 1098, 1680, 1771,
1801, 2053, 2302, 2488, 3107, 3395,
3407, 4830, 4856, 6174, 6459, 7169,
7191, 7325, 7717, 8376

Şinasi Çelebi, Rûznâmecizâde
2027

Şudraka
3284, 3293, 5028, 5896, 6333, 6835,
7235

Şuhî Mehmet Efendi
4192, 8438, 8941

Şurî-i Meczûb, Bursa Yenişehirli
2345, 2389, 4821, 5237

Tacitus, Caius Cornelius
1414, 3269, 4682, 6419, 6493, 6656,
6786, 7215, 7219-f, 7777

Tagore, Sir Rabindranath
2298-b, 3950, 5871-e, 8707-d,

Tâhir Bey, Menemenlizâde
6120

Tâib, Osmanzâde Ahmed
1715, 5243, 7554, 7642

Tal'atî, Edimeli
6766

Talat Bey, Üsküdarlı
4444-b

Tâlib, Bursalı
4824

Taliî, Mahmud
4140

Tamaro, Susanna
75-a, 75-j, 1182-l, 1182-m, 1285-g,
1335-z, 2227-zn, 3080-k, 3595-k, 3804-h,
4296-g, 4940-d, 5593-d, 5737-g, 6187-a,
6324-m, 6477-d, 6477-e, 7025-c-7083-c-
8037-a

Tamer, Ülkü
2949

Taner, Haldun
3538

Tanpınar, Ahmet Hamdi
48, 167, 3310-b, 4569-c, 5287, 7316-a,
7464-a, 7746-c, 7881, 8111-h, 8428,
8851, 8856-h,

Tarancı, Cahit Sıtkı
702-d, 857, 1006, 2104, 2313, 3528,
3595-e, 3628-b, 3925, 3938, 3964-e,
3984, 4008, 4014, 4646, 5528, 5857,
5871-f, 6046, 6233, 6664, 6735-f, 6753,
6964, 7030, 7041, 7344, 7391, 7449,
7562, 7936, 8049, 8111-d, 8214, 8337-
c, 8364, 8365, 8439, 8534, 8692

Taranoğlu, Güzide
6041

- Tarhan, Abdülhak Hâmid
234, 347-e, 488, 567, 578, 613, 620,
680, 967, 981, 1029, 1050, 1087, 1092,
1322, 1550, 1580, 1726, 1935, 2061,
2068, 2076, 2161, 2253, 2280, 2321,
2375, 2413, 2467, 2527-d, 2543, 2698,
2795, 2959-i, 2968, 2993, 3116, 3154,
3261, 3312, 3316, 3322, 3374, 3389,
3549, 3551, 3553, 3555, 3557, 3558,
3590, 3593, 3596, 3662, 3690, 3752,
3808, 3840, 3917-d, 4054, 4079, 4137,
4288, 4325, 4329, 4335, 4349, 4371,
4574, 4610, 4810-j, 5280-b, 4942, 4956,
5009, 5443, 5552, 5680, 5718, 5756,
5830, 5904, 5915, 5917, 5919, 6010,
6054-ö, 6066, 6117, 6158, 6161, 6167,
6508, 6609, 6635, 6681, 6748, 6962,
6969, 7025, 7033, 7238, 7330, 7343,
7514, 7532-d, 7929, 8006, 8011, 8075,
8134, 8139, 8193, 8202-k, 8250, 8392,
8448, 8501, 8661, 8667, 8748, 8770,
8896, 8918, 8945
- Tasso, Torquato
7617
- Taşer, Suat
2107, 2311, 6003, 6727, 8111, 8538
- Tayyar Mahmud Paşa
2534
- Tecelli
230
- Tecer, Ahmet Kutsi
763, 2266, 3542, 6355-f, 7320
- Temple, Sir William
5469
- Tennyson, Alfred
972, 5000
- Terentius, Publius, Afer
757, 1650, 3281, 5472, 6579, 8073
- Teşlim Abdal
1229, 5673, 7027, 7441, 7482
- Tevfik Fikret
325, 587, 711, 1320, 1948, 2043, 2278,
2343, 2412, 2432, 2687, 2693, 3025,
3030, 3532, 3539, 3552, 3562, 3565,
3573, 3618, 3624-f, 3729, 3837-g, 3994,
4126, 4130, 4134, 4138, 4142, 4163,
4296-e, 4296-f, 4341, 4393-i, 4478,
4503, 4672, 4721, 4811-m, 4970, 5021,
5085, 5540, 5872, 6164, 6220, 7241,
- 7261-b, 7302, 7454, 7697, 7703, 7782,
8007, 8167, 8197, 8257, 8263, 8442,
8493, 8506, 8619-a, 8710, 8721, 8949
- Tez, İham Bekir
3828
- Thackeray, William Makepeace
1872, 7894
- Themistokles
692, 2021, 2414
- Theognis
577
- Thomson, James
4382
- Thoreau, Henry David
6299, 8519
- Trifi, Menmed Ermin
6373, 6903, 6935
- Tieck, Ludwig
1065, 4368, 6438, 7985, 8523
- Timuçin, Afşar
3080, 3392
- Titus, Livius
5576
- Tocqueville, Charles Alexis Henri Clerez de
7712
- Tolstoy, Leo Nikolaevich
276, 454, 477, 583, 715, 828, 956, 1003,
1140, 1161, 1727, 2703, 3275, 3338,
3358, 3752, 4053, 4179, 4276, 4351,
4640, 4972, 4990, 5015, 5305, 5364,
5641, 5651, 5701, 5715, 5784, 6257,
6279, 6296, 6326, 6666, 6869, 7075,
7273, 7333, 7918, 8218, 8444
- Toprak, Burhan
6434, 8508
- Tör, Vedat Nedim
2227-ü, 8707-c
- Trevarian
5776
- Trivalluvar
111, 3841

- Tuğraî
3008, 8111-k
- Turan, Güven
3963-j
- Turgenyev, İvan Sergeyeviç
722, 731, 1059, 1509, 3326, 3583, 4375,
4543, 4611, 5123, 6240, 6663, 7023,
7337, 7342, 7357, 7732, 7738, 8411
- Tutmacı
2035, 2634, 3463, 3724, 4086, 4888,
5177, 5317, 7561, 8891
- Tümerkan, Cavidan
2816, 3570, 3907, 4796, 4831, 6035,
6317, 6340, 6744, 6912, 8114, 1285-d.
- Türâbî Dede
2947, 4120, 6357
- Türkay, Osman
6355-e
- Türküler
341, 766, 1333, 1794, 2256, 3826, 4106-
e, 6722, 7247, 8156, 8388, 8390-i, 8391
- Twain, Mark (Samuel Langhorne Clemens)
610-b, 3617, 4791
- Ubeydî, Edimeli Abdurrahman
3718, 7126, 8299
- Ulvî, Hüseyin
3492
- Ulvî, İstanbullu, Terzizâde Mehmed
416, 537, 837, 1838, 2535, 2959, 6006
- Unamuno, Miguel de
965, 1593, 2281, 4541, 4725, 4762,
6226, 6350, 6989, 7332, 7356
- Upanishad (Hint bilgelik kitabı)
1526, 4785
- Uslu, Muzaffer Tayyip
3720-h
- Usulî, Yenice Vardarlı
106, 237, 400, 775, 1283, 1309, 1328,
1433, 1683, 1792, 1862, 2523, 2564,
2921, 6369, 6371, 7827, 8396
- Uşaklıgil, Halid Ziya
3358, 5044, 5100, 8255, 8637-a
- Ümidî
1812, 8299-f
- Ümmî Sinan
1068
- Ünaydın, Ruşen Eşref
1287, 1335-j, 3482, 6940-a, 8299-d
- Üstün, Nevzat
7349
- Vakkalo, Eleni
5793-a, 5871-h
- Valéry, Paul
16, 443, 1427-a, 1584, 1603, 2145,
2169, 2537, 3080-j, 3441, 4132, 4947,
5077-a, 5636, 6104, 7171, 7529, 7921,
7965, 8010, 8092, 8120, 8361, 8545,
8594
- Vâli-i Âmidî
7996, 8742
- Vasfi, Şeyh
3401
- Vâsîf, Enderunlu Osman
293, 347, 409, 427, 1222, 1256, 2100,
2490, 3140-a, 3377, 3495, 5923, 6155,
8398
- Vassaf (Şeyhülislâm Abdullah Vassaf Efendi)
4827, 5400
- Vauvenargues, Luc de Clapiers
84, 214, 484, 3074, 4844, 5079, 5620,
5737-a, 5743, 5754, 6604 7025-b, 7061,
7554-c, 8359, 8911
- Vecdî, Abdülbâki
390, 902, 1828, 2396-g, 3368, 6072,
7542
- Vehbî, Seyyid Hüseyin
231, 2179, 2419, 3375, 4640, 6475,
7193
- Vehbî, Sünbülzâde
227, 362, 399, 623-b, 1485, 1575, 2396-
d, 4417, 4456, 5755, 5954, 5959, 6796,
6857, 7395, 7408, 7409, 7411, 7843,
8240, 8339, 8572

Şairler ve Yazarlar Dizini

- Verga, Giovanni
2351, 2840, 2990, 3263, 6471, 8355,
8813
- Vergilius (Publius-Vergilius Maro)
15, 129, 142, 4953, 5257, 6581, 8809,
8856-f
- Verlaine, Paul
2227-g, 3595-a
- Verneuil, Louis
683
- Veysî (Alaşehirli Üveys)
6938, 7197, 7684
- Vian, Boris
678
- Vigny, Alfred de
463, 2031, 2049, 2227-zi, 3205, 3292,
3444, 3450-b, 4472, 4502, 4717, 5261,
5314, 5565a, 6971, 6993, 7213, 7607,
7781, 7930
- Vildrac, Charles
1657
- Volney, Comte
4504
- Voltaire, François Marie Arouet
182, 475, 743, 780, 1122, 1207, 1305,
1661, 1926, 1951 1956, 2539, 3039,
3051, 3159, 3339, 3416, 3448, 3799,
4106-g, 4322, 4393-g, 4468, 4470,
4509, 4516, 4720, 4876, 5309, 5632,
5697, 5721, 6124, 6335, 6440, 6716,
7021, 7270, 7925, 8047, 8052, 8066,
8311, 8445, 8795, 8833
- Walpole, Horatce
7762
- Washington, George
5772
- Watson, Sir William
194
- Watts, Isaac
3104
- Webster, Daniel
4497, 4597
- Webster, John
2686, 2718, 4716, 4735, 5855, 6571,
7231, 7708, 7788, 8819, 8877
- Webster, Noah
1542
- Whitehead, William
4780
- Whitman, Walt
6230
- Wilde, Oscar
436, 453, 748-d, 788, 1008, 1137, 1167,
1444, 1938, 2851, 2883, 2987, 3196,
3257, 3274, 3550, 3585, 3796, 4358,
4545, 4554, 4955, 5058, 5108, 5116,
5254, 5368, 5467, 5483, 5817, 6309,
6987, 7011, 7341, 7358, 7958, 8059,
8203, 8472, 8483, 8567
- Wilder, Thornton Niven
936, 6596
- Wilkins, George
4995
- Williams, William Carlos
517-e, 748-b, 820-a, 2437-a
- Williams, Tennessee
4569, 4852, 7228
- Winchell, Walter
4154
- Wither, George
13
- Woolf, Virginia
2842
- Wordsworth, William
5457, 8771
- Wycherley, William
4613
- Yahya bin Muâz er-Râzî
7288
- Yahya, Nevşehirli
1298
- Yahyâ (Şeyhülislâm-Efendi)
374, 398, 553, 630, 1030, 1093, 1107,

1145, 1233, 1285-e, 1288 1521, 1522,
1611, 1860, 2187, 3119, 3254, 3498,
3659, 3791, 3930, 4173, 4190, 6026,
6029, 6062, 6073, 6087-b, 6202, 6211-a,
6323, 6922, 6932, 7105, 7153, 7442,
7582, 7751, 7755, 7882, 8112, 8395,
8426, 8698

Yahyâ Bey, Taşlıcalı

6, 260, 338, 382, 383, 521, 641, 877,
893, 971, 1276, 1304, 1310, 1321, 1323,
1366, 1487, 1821, 1824, 1829, 1850,
1903, 1964, 2054, 2070, 2075, 2113,
2124, 2199, 2862, 2873, 2996, 3006,
3131, 3324, 3475, 3480, 3488, 3670,
3688, 3795, 3814, 3875, 3958, 3970,
4068, 4081, 4200, 4245, 4424, 4457,
4549, 4643, 4654, 4860, 4892, 5170,
5235, 5255, 5535, 5908, 5911, 5914,
5960, 5966, 6057, 6314, 6449, 6505,
6507, 6509, 6632, 6690, 6708, 6830,
6901, 6954, 7050, 7057, 7532, 7578,
7584, 7678, 7840, 8269, 8274, 8284,
8318, 8342, 8631, 8947

Yahya Efendi, Karahisarlı

953

Yakîni

4237

Yalçın, Hüseyin Suad

737-c, 3632, 3703, 4391, 6101, 7834

Yalçın Nevzat

3113-g

Yalnız Adam

833, 1389, 1390, 1554, 1595, 1665,
1720, 1764, 2125, 2260, 2398, 2401,
2404, 2513, 2768, 2923, 3022, 3223,
3439, 3458, 3597, 3630, 3649, 3777,
3902, 4269, 4321, 4401, 5206, 5207,
5324, 5384, 5393, 5596, 6090, 6190,
6375, 6626, 6818-a, 6943, 7554-c, 7559,
7598, 8247, 8347, 8691, 8916

Yavuz, Hilmi

75-i, 3766, 4807, 6730, 7658-a, 7745

Yazar, Mehmed Behçed

1179

Yazgaç, Ağâh İzzet

5376, 6012, 6228, 6492, 6584, 7475,
7530, 7770, 8086, 8871, 8868, 8883

Yazıcı

934

Yazıcı Raşid

8830

Yazıcıoğlu (Ali)

403, 2175, 4188, 5693, 7545, 8643,
8644

Yeminî, Hafızoğlu Mehmed

191, 2566, 3018, 3113

Yesârî, Çankırlı Hüsnü

75, 1656, 3229, 6618

Yesari, Mahmut

1399, 6338

Yeşil, Cermal

695, 2512, 2919, 3645, 3934, 5387,
7144, 7861

Yıldırım, Mevlüt

935, 3500, 5278

Yöntem, Ali Canib,

1071

Yunus Emre

393, 417, 880, 917, 937, 970, 1025,
1032, 1108, 1228, 1279, 1388, 1572,
1790, 1791, 1800, 1806, 1847, 1857,
1893, 1908, 2227-r, 2301, 2336, 2492,
2677, 2767, 2854, 2872, 2920, 2959-e
3646, 3647, 3648, 3651, 3652, 3720-f,
3721, 3787, 3837-d, 3846, 3922, 3922,
3942, 3985, 4195, 4664, 5122, 5243-a,
5391, 5404, 5406, 5412, 5541, 5758-d,
5945, 5956, 6113, 6437, 6443, 6517,
6624, 6735-e, 6737, 6738, 6781-c, 7052,
7063, 7074, 7352-f, 7477, 7481, 7483,
7496, 7516, 7554-b, 7567, 7642-e,
7662, 7837, 8041, 8605, 8708

Yurdakul, Mehmet Emin

4393, 5758-c, 6665, 7646, 8200

Yusuf Dede, Konevî

5910

Yusuf Has Hâcib

192-a, 517-b, 1555-a, 1555-b, 2841-a,
4642-b, 4701-a, 5979-a, 7554-g

Yûsufî (Yûsuf-ı Meddah)

919, 920, 1120, 1325, 1427, 1791a,
3776

Yüan Hung, dao

2825, 7427

Şairler ve Yazarlar Dizini

Yüan, Mei
4384, 4385, 5484

Yücel, Can
1348, 1458, 7744, 8451

Yücel, Hasan-Âli
491-d, 532, 1256-a, 1878-c, 2227-m,
2227-zl, 3184-f, 4569-d, 5403-a, 6054-c,
6465, 6735-g, 6900-a, 7201-b, 7347,
7658-c, 7746-j, 7888-b, 8111-i

Yümnî, Emin
6368

Yürük, Ali
6551, 7316-d

Za'îfî, Kartovalı
162, 163, 184, 921, 6154, 7376, 8944

Zakîrî (Ahmet Kaynar)
1169

Zarîfî, Çorlulu
667, 1703, 1898, 2578, 2594, 2905,
3469, 3870

Zarîfî, Ömer Efendi, Ahmed Baba
103, 104, 168, 381, 497, 519, 528, 549,
572, 655, 660, 665, 750, 769, 868, 891,
892, 1186, 1225, 1230, 1244, 1465,
1468, 1605, 1649, 1675, 1690, 1721,
1729, 1738, 1741, 1766, 1823, 1826,
1881, 1885, 1888, 1891, 2018, 2084,
2116, 2143, 2151, 2157, 2162, 2168,
2171, 2178, 2322, 2323, 2497, 2500,
2504, 2696, 2716, 2725, 2733, 2740,
2750, 2760, 2986, 2998, 3013, 3103,
3203, 3300, 3363, 3367, 3370, 3376,
3408, 3513, 3669, 3687, 3813, 3873,
3955, 3959, 4185, 4216, 4423, 4441,
4628, 4636, 4789, 4839, 4849, 4864,
4883, 4884, 5091, 5136, 5140, 5143,
5145, 5147, 5149, 5164, 5185, 5263,
5325, 5397, 5399, 5517, 5521, 5533,
5667, 5710, 5839, 5846, 5853, 5862,
5968, 6196, 6365, 6412, 6548, 6554,
6917, 6948, 7076, 7080, 7107, 7393,
7397, 7403, 7410, 7451, 7453, 7473,
7493, 7500, 7509, 7525, 7535, 7541,
7635, 7765, 7778, 8142, 8230, 8232,
8236, 8281, 8325, 8612, 8777, 8780

Zâtî, Balkesirli İvaz
360, 668, 1354, 1688, 1719, 2353, 2591,
2921, 3381, 3637, 3964, 4621, 5325,
5326, 6739, 6740, 7426, 7896, 8773

Zekâî, Mustafa
8403

Zevkî (Celâî Paşa)
2377

Zeynâb Hanım, Zeynünnîsa
5388

Zeynî
6921

Zihnî, Bayburtlu
7138

Zihnî, Keşanlı
491, 930, 1777, 1819, 2651, 3256, 3506,
4252, 4404, 4809, 5135, 6207, 6355,
6936

Zihnî (Şehzade Menmed'in Defterdan)
249

Ziya Gökâlî
439, 2675-b, 2824, 3511, 8188, 8202-c,
8211

Ziya Paşa, Abdülhamid
198, 238, 471, 645, 1245, 1353, 1369,
1466, 1501, 2378, 2394, 2471, 2691,
3386, 3390-f, 3515, 3704, 3837-f, 3894,
3920, 4065, 4147, 4434, 4483, 4572,
4626, 5274, 5900, 5901, 5947, 6054-m,
6082, 6370, 6376, 6545, 6564, 6595,
7369, 7471, 7552, 7743, 7769, 7838,
7891, 8217, 8225, 8228, 8776, 8787

Zola, Emile
87, 216, 571, 726, 1044, 1438, 3193,
4357, 7180-i, 8082, 8182

Zuckmayer, Carl
2328

Zuhurî (Tevfik Bozkurt)
2952, 8436

Zu'n-Nûnî'l-Mısırî, Ebû'l Feyz
6129

Zweig, Stefan
585, 1736, 3352, 3563, 4285, 4292,
6975-g, 7017, 7932-a

Zülâîf, Hasan
3819

Zülâîf, Posoflu
3706, 5975

Kırk yılı aşkın bir emeğin ürünü olan bu
derleme, Doğu'dan Batı'ya, dünden bugüne,
Tacitus'la Abdullah bin Mübarek'i,
Rétif de la Bretonne'la Şeyh Galib'i,
Zweig'la Lorca'yı, Halide Edip'le
Paul Bourget'yi ve daha nicelerini
bir araya getiriyor.

Hilmi Yavuz'un sunuşuyla,
Acı'dan Çiçek'e, Para'dan Sevgi'ye,
Vefa'dan Zulüm'e yüzlerce konuda, unutulmuş,
unutulmaz yüzlerce yazar ve şairden,
10.000'e yakın "damıtılmış söz"...
Ayrıca, eski sözcük ve deyimler için sözlük...

Bu kapsamda bir "Alıntılar Sözlüğü"
Türkçede ilk kez yayımlanıyor.

Her gün yeniden okunacak
binlerce yıllık birikim...

TEMA

TÜRKİYE ÇÖL OLMASIN!
(0212) 281 10 27

ISBN 975-363-722-5

